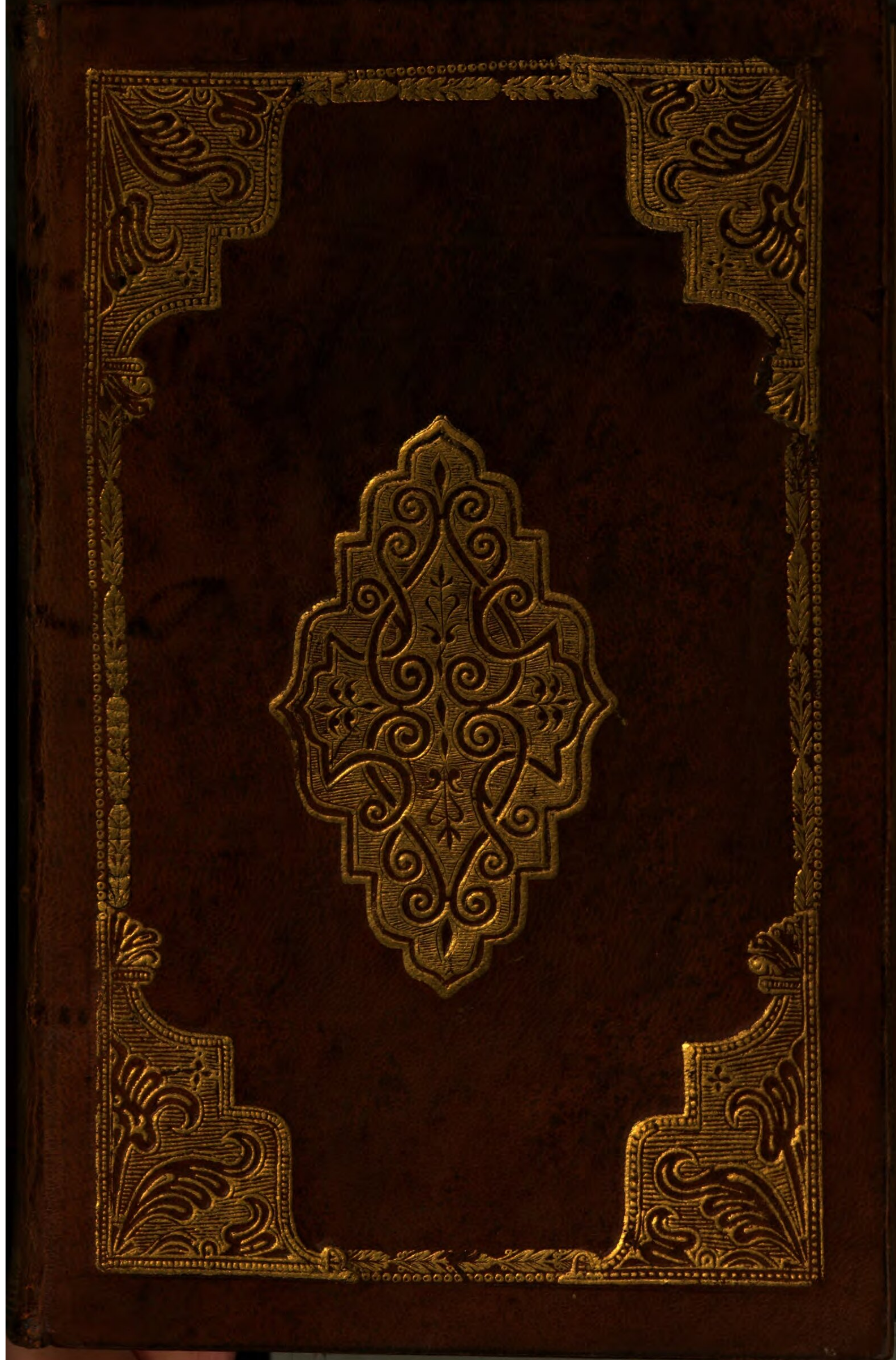
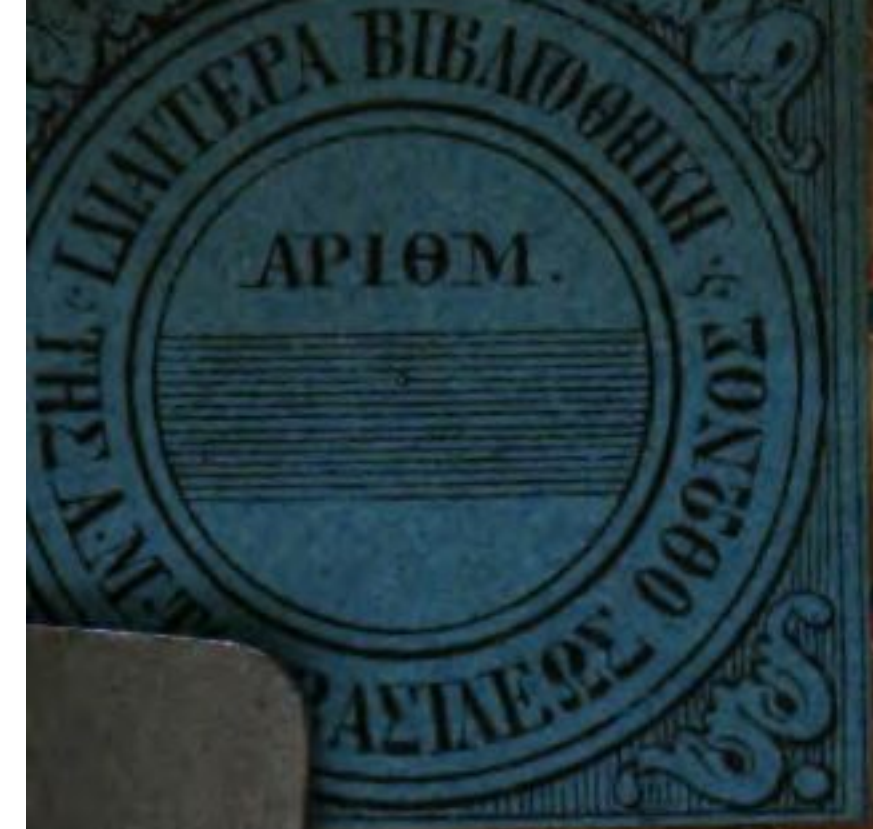

J. rel.

Palmas

1662^m—

(2)

4592.

STATION

STATIONER, BOSTON, MASS.

1871

STATIONER, BOSTON, MASS.

1871

STATIONER, BOSTON, MASS.

1871

STATIONER, BOSTON, MASS.

1871

STATIONER, BOSTON, MASS.

STATIONER, BOSTON, MASS.

STATIONER, BOSTON, MASS.

1871

ΣΧΕΔΙΟΝ

ΤΩΝ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ, ΠΡΟΣΘΗΚΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ

ΔΙΑ ΝΑ ΓΙΝΗ

Ο ΓΑΛΛΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Ἄρθρα 1101—2070.

ὑπὸ Α. Π.

Incivile est, nisitota lege per-
specta una aliqua particula
ejus proposita judicare, vel
respondere. »

L. 24. lib. 1. tit. 3. ff.

« Παράνομον εἶναι τὸ νὰ δικάζῃ
» τις ἢ γνωμοδοτῇ λαμβάνων εἰς
» σκέψιν μερίδα τινὰ καὶ ὅχι τὸ ὅλον
» τοῦ Νόμου.

Νόμος 24 βιβ. α. τιτλ. 3 τῶν
Πανδεκτῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΛΛΗ.

1838.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Καθὼς εἶπα εἰς τὸ τέλος τῆς 434 Σελίδος καὶ τοῦ Α. Μέρους τῶν Παρατηρήσεών μου, αἱ προσθήκαι καὶ διορθώσεις τὰς ὁποίας ἐνδιαλαμβάνει τὸ Β'. τοῦτο μέρος, καθὼς καὶ οἱ γενικοὶ λόγοι των, εἶναι ἔργον τοῦ τμήματος, τοῦ ὁποίου εἶμαι Μέλος, καί τοι ἡ περίστασις τῆς δευτέρας ἐντχῦθα (ἐν Ἑρμουπόλει τοῦ Σύρου) ἐπιχειρηθείσης συντάξεως τῶν λόγων τούτων, μοὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ συχνάκις ἀνάγκην νὰ προσθέσω παρατηρήσεις καὶ γνώμας τινας, αἱ ὁποῖαι ἐν ἐλλείψει τῆς συζητήσεως μετὰ τοὺς Συνεργάτας μου, μένουν ἰδιαίτεραι καὶ ὑπὸ τὴν μόνην εὐθύνην μου.

ΜΕΡΟΣ Β'. ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ, ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ κτλ.

ΜΕΡΟΣ Η' ΤΙΤΛΟΣ Γ'. ΒΙΒΛ. Γ'. ΤΟΥ ΚΩΔΗΚΟΣ.

ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ Η ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.

1101, 1107. Μεταξύ τῆς συμβάσεως (contrat) καὶ τοῦ Συμβολαίου (convention) ἡ διαφορὰ ἐν γένει εἶναι πολλὰ μικρὴ, καὶ κατὰ τὸν ὁποῖον δίδει ὁρισμὸν τὸ ἄρθρον 1101 (ὁρισμὸς τοῦ Ποτιέρου), ἔχουν αἱ δύο λέξεις περίπου τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μερλὲν Σελ. 76 λέξεις contrat, ὅστις προσθέτει, ὅτι ἐφαρμόζεται κυρίως ἡ πρώτη εἰς τὰ ἐγγράφως γινόμενα μὲ τοὺς ἀπαιτούμενους τύπους Συμβόλαια. (ἰδὲ τὰ ἄρθρα 1 τιτλ. ή. καὶ 1. καὶ 4. τιτλ. θ'. βιβλ. α'. τοῦ Ἀρμενοπούλου) Κατὰ τὸν Ρ. Σελ. 694, ἡ σύμβασις εἶναι τὸ συμβόλαιον γινόμενον μὲ τὴν προαίρεσιν τῆς ἐντελοῦς ὑποχρεώσεως, ἐνῶ ἐφαρμόζεται τὸ Συμβόλαιον εἰς ὅλα τὰ μ' αὐτὴν καὶ χωρὶς αὐτὴν τὴν προαίρεσιν συμφωνηθέντα· ὥστε δύναται νὰ μὴ ᾖναι ὑποχρεωτικὸν κατὰ Νόμους τὸ τελευταῖον, ἐνῶ εἶναι πάντοτε ὑποχρεωτικὴ ἡ λεγομένη σύμβασις. Ἐκοψε τὸ ἄρθρον 1107 ὅλας, τὰς ὁποίας παρεδέχθησαν οἱ Ῥωμαῖοι Νομοδιδάσκαλοι καὶ δι' αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι διακρίσεις, μεταξύ τῶν συμβάσεων, τοῦ-

τέστι « τῶν ὑπὸ ὀνόματι καὶ χωρὶς ὄνομα, τῶν τοῦ πολιτικοῦ
 » Δικαίου καὶ τῶν πολιτικῶν, τῶν κυρίως λεγομένων Συμβά-
 » σεων, καὶ τῶν ἀπλῶν ἢ ψιλῶν (περὶ ὧν εἰς τὰ ἄρθρα 6 καὶ
 7 τοῦ εἰρημένου τιτλ. θ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου) συμφωνιῶν
 (Pactes) « contrats nommés et innomés — contrats de
 Droit civil, et contrats civils, contrats proprement dits,
 et simples Pactes· διακρίσεις τὰς ὁποίας ὁ ἴδιος Μερλὲν
 λέγει ὅτι εἶναι plus subtiles, que solides, plus embarras-
 santes, que judicieuses.

Εἰς τὸ ἄρθρον 1105 ἐφαρμόζεται ἡ σύμβασις τοῦ δανείου,
 εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ 1104. ἡ Κυβευτικὴ σύμβασις, εἰς
 τὸ 1105 ἡ δωρεὰ, καὶ εἰς τὸ 1106 ἐφαρμόζονται ἐν γένει ὁ-
 λκιαὶ κοινότεραι συμβάσεις, ἀγοράσις, πώλησις, μίσθωσις, κτλ.
 ἡ Μετάφρασις δὲ τῆς λέξεως τοῦ τελευταίου ἄρθρου τούτου à
 titre onereux, ἔγινεν ὀρθωτέρα παρὰ τὴν γινομένην εἰς τὸ
 ἄρθρον 2235. Ὁ Νόμος 189 περὶ Διαφόρων Κανόνων λέγει,
 ὅτι ὑπὸ τοῦ ῥήματος « πρέπει νὰ κάμῃ τις σημαίνει καὶ
 τὸ νὰ μὴ κάμῃ τι » αὐτόθι Facere oportere et hanc signifi-
 cationem habere ut abstineat, καὶ ὡς λέγει ὁ Μερλὲν λέξις
 Fait. « Un fait peut être l'objet d'une obligation, car on
 peut par un contrat s'obliger et à faire et à ne pas faire
 quelque chose » ἡ δωρεὰ δὲ εἶναι καὶ πράξις (ἄρθρον 931) κα-
 θὼς καὶ κατὰ τὴν γενικὴν σημασίαν τῆς λέξεως πράξις, ἐν-
 διαλαμβάνονται καὶ τὸ γεγονὸς τοῦ διδόναι ἢ μὴ διδόναι, καί
 τοι ὁ ἐνεστὼς Κώδῃξ εἰς τὰ ἄρθρα 1136—1146, ὁμιλεῖ
 μόνον περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τούτων κατὰ τὴν κυρίαν καὶ
 ἰδιαιτέραν σημασίαν αὐτῶν τῶν λέξεων, ὥστε διὰ τὴν ἀπο-
 φυγὴν τῆς ἐπ'αναλήψεως τῶν λέξεων μὴ πράξεων καὶ μὴ
 δώσεων, εἰς τόσα ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, ὅπου εἶ-
 ναι λόγος περὶ πράξεως καὶ δώσεως, καθὼς π. χ. εἰς τὰ 1104,

1105, 1110. κ.τ.λ. καὶ κατὰ τὰ τμήματα 2 καὶ 3 τοῦ ἐνεστῶτος μέρους, φαίνεται κάλλιον εἰς τὸ τμήμα τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῆς συντάξεως τοῦ παρόντος Κώδικος, νὰ προστεθῇ εἰς τὸ 1101 ἄρθρον τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον.

Μετὰ τὰς λέξεις, « νὰ μὴ πράξῃ τις ὑπὸ τῆς λέξεως « πράξεως ἐνδιαλαμβάνεται καὶ ἡ παράληψις τῆς πράξεως καὶ τῆς δώσεως ».

Ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου τυχαῖον, περὶ οὗ εἰς τὸ ἄρθρον 1104 ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τοῦτο τὸ ἐπίθετον κυβευτικόν, ὡς λέξιν παραδεχθεῖσαν παρὰ τοῦ Πλάτωνος, ἥτις παράγεται ἀπὸ τὸ Κῦβος (Γαλλιστὶ D è) διότι ἂν τὸ τυχαῖον σημαίνῃ κυρίως πᾶν χωρὶς συνέργειαν καὶ γεγονὸς τινὸς συμβάν, τὸ ἐνταῦθα Κυβευτικόν (aleatoire) ἐφαρμόζεται μάλιστα εἰς τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει προαίρεσις ἐκ μέρους τῶν συμβαλλομένων τοῦ νὰ παίζουν περὶ τοῦ τυχαίου καὶ διὰ τοῦτο.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου 1104 « τὸ συμβόλαιον εἶναι κυβευτικόν ».

Ἐν γένει διὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ῥηθέντων λέξεων (contrats, et convention,) φαίνεται καλῆτερον νὰ παραδεχθῶμεν τὴν μετάφρασιν διὰ τῶν λέξεων συμβάσεων καὶ συμβολαίων, ὥστε νὰ ἀναπληρόνωμεν εἰς ὅλα τὰ εἰρημένα ἄρθρα τὴν λέξιν συμβόλαιον διὰ τῆς λέξεως σύμβασις, καθὼς καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 854. Σελ. 294.

1109. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἶναι μόνον συνέπεια τῶν ἀρχῶν τῶν Νόμων 116 περὶ Διαφόρων κανόνων, καὶ τοῦ 1 Νόμου τίτλ. 14. βιβλ. 6'. τῶν Διγεστῶν. Ὅταν λέγῃ τὸ ἄρθρον συναίνεσις, ἐνδιαλαμβάνει τὴν ῥητὴν καθὼς καὶ τὴν σιωπηλὴν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ Νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ῥητῶς τὴν πρώτην εἰς τὴν Σελ. 57 περὶ τοῦ 215 ἄρ-

θρου. Ἀλλ' ὡς γενικὴ ἀρχή, ἥτις πρέπει νὰ διατηρηθῇ παρὰ τῶν Δικαστῶν, ἔχει μόνον τὸ σιωπηρὸν, τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ῥητοῦ, ὅταν ἡ πράξις, ἐξ ἧς θέλει ἐρανισθῇ τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι ἐπιτηδεῖα τῆς ἄλλης καταλήψεως καὶ διερμηνείας παρὰ τὴν τῆς ἀληθοῦς συναινέσεως πρὸς τινὰ γνωστὸν γεγονὸς, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ τὴν συναίνεσιν καὶ δὲν ἐνδιαλαμβάνει ῥητῶς αὐτήν. Τὸ ἄρθρον 1109 ὁμιλεῖ, καθὼς καὶ τὸ 1110 περὶ τοῦ λάθους ἐν γένει. Ὁ Μ. ὁμῶς εἰς τὴν Σελ. 19 τοῦ τόμου 3. παρατηρεῖ, ὅτι τὸ τελευταῖον ἄρθρον ἀναφέρεται μόνον καὶ μόνον εἰς τὸ περὶ γεγονότος καὶ ὄχι περὶ δικαίου λάθους. Ἀναγνωρίζει δὲ, ὅτι κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς Νόμους ὑπάρχουν καὶ τινες ἐξαιρέσεις περὶ τοῦ τελευταίου λάθους, π. χ. ὑπὲρ τῶν ἀνηλίκων, τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν γυναικῶν εἰς τινὰς περιστάσεις, περὶ ὧν εἰς τοὺς Νόμους 8, 9 καὶ 11 τίτλ. 6. βιβλ. 22 τῶν Διγεστῶν. (καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 40—43, βιβλ. α. τίτλ. α. τοῦ Ἀρμενοπόλου). Ἀλλ' ὅταν παρατηρήσῃ τις αὐτὰς τὰς ἐξαιρέσεις, καὶ τὰς διαφιλονεικίας, εἰς τὰς ὁποίας ἔδωκεν ἀφορμὴν ἡ γενικὴ σύνταξις αὐτῶν τῶν δύο ἄρθρων εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ τὴν ὁποίαν ἀρχὴν ἐπαραδέχθη τὸ τῆς Γαλλίας Ἀκυρωτικὸν παρὰ τοῦ Ρ. Σελ. 700 καὶ 701 ἀναφερθεῖσαν, καθ' ἣν (εἰς παρομοίαν περίπτωσιν τῆς γενικῆς συντάξεως περὶ τοῦ λάθους τῶν ἄρθρων 1235 καὶ 1377) « δὲν ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ τοῦ περὶ γεγονότος καὶ περὶ δικαίου λάθους, καὶ δὲν συγχωρεῖται οὔτε εἶναι παραδεκτέα αὐτὴ, ὅταν ὁ Νόμος δὲν τὴν ἐνδιαλαμβάνῃ αὐτόθι. » Que ce principe est établi sans distinction entre l'erreur de fait, et l'erreur de Droit, et qu'il n'est pas permis de distinguer quand la loi ne distingue pas (Ἰδὲ Σελ. 17 περὶ τοῦ ἄρθρου 10) καὶ τέλος τὸν περιορισμὸν, τὸν ὁποῖον ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐ-

πόμενον ἄρθρον 1110, θέλει καταπεισθεῖ, ὅτι εἶναι καλῆτε-
 ρον, νὰ διαλύσῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον πᾶσαν ἀφορμὴν τῆς
 διαφιλονεικίας. Ἐπαρατήρησεν εἰσέτι τὸ τμήμα, ὅτι πᾶσα
 βία δὲν εἶναι παράνομος, ὡς π. χ. ἐκεῖνη, ἣτις λαμβάνει
 χώραν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως
 κατὰ τοῦ ὀφειλέτου, καὶ ἡ ἐκποίησης τῶν κτημάτων του, ἣ-
 τις ὀνομάζεται τῶντι βιαία (ἰδὲ τὴν ἐπιγραγὴν τοῦ μέ-
 ρους 10'. τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος)· ὥστε δι' αὐτοὺς τοὺς λό-
 γους, καὶ διὰ τὴν καλητέραν κατάληψιν τῶν ἄρθρων 1112
 1113 κ.τ.λ. ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα καὶ προτείνει τὰς ἐφε-
 ξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν ἔγινε κατὰ εἴτε περὶ δικαίου
 « εἴτε περὶ γεγονότος λάθους, ἐνεκα ἐπενεχθείσης πα-
 « ρανόμου βίας ἢ διὰ δόλου ».

1110. Σημαντικὴ εἶναι ἡ παρατήρησις τοῦ Ρ. Σελ. 702,
 καθ' ἣν τὸ ἄρθρον τοῦτο ὑποθέτει ἀμφοτέρους τοὺς συμβαλ-
 λομένους ὑπὸ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ λάθους, καὶ ὅταν εἰς μόνον
 ἐνεργῇ διὰ λάθος, ὑπάρχει δόλος κατὰ τοῦ ἄλλου. Τοῦτο
 συμφωνεῖ μὲ τὸ παράδειγμα καὶ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ.
 Σελ. 20. καὶ 21. Ἰδὲ περὶ τοῦ δόλου τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον
 1116.

1111. καὶ 1112. Πᾶσα βία, ὡς ἐπαρατήρησα περὶ τοῦ
 ἄρθρου 1109, δὲν δύναται νὰ ᾔῃναι αἰτία τῆς ἀκυρώσεως τῆς
 πράξεως, διότι δύναται νὰ ὑπάρχῃ προηγουμένως θεμιτὴ αἰ-
 τία, καὶ ὁ Μ. Σελ. 21 ἀναφέρει τῶντι ἄλλο παράδειγμα
 τοῦτέστι, ἂν ὑπεσχέθην, νὰ δώσω κάτι τι εἰς ἓνα τρίτον,
 διὰ νὰ μ' ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν βίαν τὴν ὁποῖαν ἐνεργεῖ τις κατ'
 ἐμοῦ, ἡ ὑπόσχεσις αὕτη, καί τοι ἔχουσα τὴν βίαν ὡς ἀρχὴν,
 εἶναι βέβαια ἰσχυρά. Ὁ Ποτιέρος ὅμως εἶναι τῆς γνώ-
 μης, ὅτι δύνανται τὰ δικαστήρια, νὰ τροπολογήσουν καὶ

μειώσουν τὴν εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὑποσχεθεῖσαν ποσότητα, ἢ τὸ ὑποσχεθὲν βραβεῖον, ὅταν ᾖναι ὑπέρογκα, καὶ εἰς τοῦτο συμφωνεῖ ὁ Ρ. Σελ. 702, 703, διότι ὑποθέτεται, ὅτι τὸ ὑπερβολικὸν τοῦ ὑποσχεθέντος βραβεῖου εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀταξίας καὶ τῆς ταραχῆς τοῦ νοῦς, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν ὁ φόβος· ἰδὲ τοὺς Νόμους 2, 3, 5, 6, καὶ 9, τιτλ. α. Βιβλ. δ'. τῶν Διγесτῶν. Προτείνει ἐπομένως τὸ τμῆμα.

« Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου ΙΙΙΙ, « ἐγένετο ἡ σύμβασις, ἐκτὸς ἂν ἔχη αὕτη κατὰ τὰς περιστάσεις ἄλλην θεμιτὴν αἰτίαν. »

Καὶ νὰ ἀρχίζῃ ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον ΙΙΙΙ. « ἔχει ἡ βία αὕτη τοῦτο τὸ ἀποτέλεσμα ὅταν ᾖναι, ἢ δυναμένη κ. τ. λ. »

ΙΙΙΙ. Ὁ Νόμος 8 τιτλ. α. Βιβλ. 4 τῶν Διγесτῶν ὁμιλεῖ μόνον περὶ τῶν τέκνων. Τὸ ἄρθρον ὅμως τοῦτο ἐνδιαλαμβάνει καὶ τοὺς συζύγους καὶ ἀνιόντας. Δὲν ἐφάνη εἰς τὸ τμῆμα ἰκανὸς λόγος, διὰ νὰ μὴν ἐνδιαλαμβάνῃ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς, οἵτινες συζοῦν μὲ τὸν συμβαλλόμενον, ὥστε ἐπαραδέχθῃ τὴν προσθήκην ταύτην.

Μετὰ τὰς λέξεις, « καὶ κατιόντων συγγενῶν καὶ συνοίκων ἀδελφῶν ἐπενεχθεῖσα κ.τ.λ. »

ΙΙΙΙ. Εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ § 1. τοῦ Νόμου 26 τιτλ. Ι. Βιβλ. 20 τῶν Διγесτῶν· αὐτόθι pater sego filio emancipato facile persuasit. κ.τ.λ.

ΙΙΙΙ. Περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς λέξεως (restitution) ἀναφέρομαι εἰς ὅσα ἐπαρατήρησα Σελ. 291 περὶ τοῦ ἄρθρου 851, διότι εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον δὲν εἶναι λόγος περὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἢ ἀποδόσεώς τινος πράγματος, τὸ ὁποῖον ἔλαβέ τις, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως, τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖκοι νόμοι ὀνομάζουν ἐν καιρῷ καὶ ἀκεραίῳ,

restitution en temps, en entier, περὶ ἧς εἰς τὸ 1304 ἄρθρον. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 23. ὅτι ἐσυμφώνησαν τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας ὅτι ἡ σιωπηρὰ ἐπικύρωσις προκύπτουσα ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν εἴτε ἐντελῇ εἴτε κατὰ μέρος τῆς συμβάσεως, ἔχει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα καθὼς ἡ ῥητή. Ἰδὲ ὅσα ἐπαρατήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1109. Καὶ αὕτη ἡ ἐπικύρωσις εἶναι παραδεκτὴ, ὡς καὶ ἡ παραίτησις ἐκ τῆς ἀγωγῆς ἢ ἐνστάσεως, ὡς θέλω εἰπεῖ μετ' ἔπειτα, ὅταν γίνεται μετὰ τὴν πρώτην σύμβασιν, διότι ἡ διὰ βίας γινομένη σύμβασις δὲν εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, ἀλλὰ μόνον ὑποκειμένη εἰς τὴν ἀγωγὴν τῆς ἀκυρότητος· ἰδὲ καὶ τὰς ἐξηγήσεις τὰς ἀποίας δίδει ὁ Ρ. περὶ τοῦ ἄρθρου 1117 Σελ. 700 περὶ τῶν βιδῶν τοῦ ἀκύρου. Αὕτη ὅμως ἡ ἀγωγὴ ὀφείλει νὰ κινηθῇ ἐντὸς τῶν δέκα ἐτῶν τοῦ ἄρθρου 1304, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1703. ἀντὶ τῆς προθεσμίας τῶν δύο μόνον ἐτῶν, τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπουν ῥητῶς ὁ Νόμος 8. βιβλ. β'. τίτλ. 21 τοῦ Κώδικος, καὶ τὰ ἄρθρα 601 καὶ 603, Βιβλ. α'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου· καὶ τοι ὑπῆρξε πάντοτε διὰ τριάντα ἔτη ἡ ἀγωγὴ λεγομένη *in factum actio*, πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἀποζημιώσεως, τὸ ὅ,τι θέλει νὰ σημαίνῃ ὁ Ἀρμενόπουλος διὰ τοῦ μὴ καλῶς ἐκφρασμένου ἄρθρου 602. ἰδὲ 'Ρικέρην § 4575, καὶ περὶ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς, καὶ τὸν Μερλέν λέξις *contrat*. Δέγω ἀγωγὴν, διότι ὅταν πρόκειται περὶ τῆς ἐνστάσεως, ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τῆς νομικῆς, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ ἴδιος Ρ. Σελ. 1801, περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 1304, καθ' ἣν « ὅσα εἶναι πρόσκαιρα διὰ τὴν ἀγωγὴν, εἶναι « διηνεκῇ ὡς πρὸς τὴν ἐνστασιν » *Quæ temporalia sunt ad agendum, sunt perpetua ad excipiendum*. Τὸ τμήμα ἐπομένως προτείνει.

« Μετὰ τὰς λέξεις « νὰ παρέλθῃ ὁ πρὸς περὶ τῆς

» ἀποκαταστάσεως ἀγωγῆς παρὰ τοῦ 1304 ἄρθρου ὠρισμένης χρόνος ».

1116. Ὁ Μερλέν λέξις Dol, λέγει ὅτι δὲν εἶναι βάσιμος ἡ διάκρισις τὴν ὁποίαν κάμουν τινὲς Νομοδιδάσκαλοι τοῦ δόλου εἰς προσωπικὸν καὶ πραγματικὸν, διότι ὁ δόλος παράγεται πάντοτε ἀπὸ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπομένως εἶναι πάντοτε προσωπικός. Ἀναγνωρίζει ὅμως ὁ ἴδιος, ὅτι κατὰ τὸν Νόμον 36. τίτλ. α. Βιβλ. 45 τῶν Διγεστῶν ὑπάρχει δόλος πραγματικός, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς δηλήσεως, αὐτόθι Sed ipsa res inse dolum habet, καὶ μάλιστα εἰς τὴν κατὰ Ρικέρην §. 4571, τῆς δηλήσεως, ἥτις ὑπερβαίνει τὰ δύο τρίτα μέρια, περὶ ἧς ὠμίλησα εἰς τὴν Σελ. 307. περὶ τοῦ ἄρθρου 891. ὁ Δεμεριγὼν τόμῳ. Α. Σελ. 278 Κεφ. 9, Τμῆμα 5. περὶ ἀσφαλειῶν, (Des assurances) λέγει ὅτι ὑπάρχουν δύο εἴδη τῆς καταδολιεύσεως, ἡ μὲν προσωπικὴ, ἥτις εἶναι ὁ κυρίως λεγόμενος δόλος, Dolus malus· ἡ δὲ, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ δύναται νὰ ὑπάρχῃ χωρὶς νὰ ᾔηναί τις ἔνοχος τῆς κακίας Dolus re ipsa. ὁ πρῶτος ὑπάρχει πάντοτε καὶ κατ' ἀνάγκην ὅταν ὑπάρχῃ θεληματικὴ ἀπάτη εἰς ζημίαν τοῦ ἄλλου, διότι ὑπάρχει τότε κακία εἰς τὸν ἀπατῶντα malitia. Καθὼς ἤδη ἐπα-ρατήρησα εἰς τὴν Σελ. 277, περὶ τοῦ ἄρθρου 814, ὅπου ἀνέφερα καὶ τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας ἀπόφασιν· παρομοιάζουν οἱ νόμοι τὴν μεγάλην παραδρομὴν, ἢ τὸ μεγάλο σφάλμα magna culpa εἰς τὸν δόλον. Ὁ Τουλιέρος καὶ ἄλλοι Νομοδιδάσκαλοι παρατηροῦν, ὅτι τὸ προκαταρκτικὸν χαρακτηριστικὸν, τὸ ὁποῖον διακρίνει τὸν δόλον ἀπὸ τὸ σφάλμα εἶναι ἡ προαίρεσις, τὴν ὁποίαν ἔχει τις νὰ βλάψῃ ἄλλον L' intention de nuire. Dolus cum adest sædendi animus, culpa factum inconsultum quocum alteri nocetur.

Κατὰ τοὺς Νόμους 1, 7 καὶ 9, τίτλ. 3. βιβλ. 4, οἵτινες δίδουν τὸν ἐφεξῆς ὀρισμὸν τοῦ δόλου· « ὑφίσταται ὁ δόλος εἰς πᾶσαν »
 « πανουργίαν, ἀπάτην, μηχανορραφίαν, μεταχειρισθεῖσαν μὲ »
 « τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξαπατήσῃ τις τὸν ἄλλον, μὲ τὸ νὰ ᾔηται »
 « ὁμῶς μεγάλα καὶ ἐνεργεῖς ».

Ἀλλὰ παρατηρεῖ ὁ Κ α ρ ρ ἐ συμφώνως μὲ τὸν Δ ε π ἄ ρ κ — π ο υ λ α ῖ ν, ὅτι ἡ πρέπει νὰ ᾔηται ἐκούσιον τὸ μέγαλον σφάλμα καὶ συνωδευμένον ἀπὸ τὴν προαίρεσιν τοῦ νὰ βλάβῃ τινὰ ἢ νὰ συνεπιφέρῃ ἀδιόρθωτον ζημίαν, π. χ. ὅταν ὁ Δικαστὴς κατὰ τῶν ἐνστάσεων καὶ παρατηρήσεων τοῦ διαδίκου ἢ τοῦ ἐνεχομένου παραδέχεται τὸν ἀφερέγγυον ἐγγυητήν, καθὼς καὶ ἡ περίστασις τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ νόμος 8 αὐτοῦ τοῦ τίτλου τῶν Διγεστῶν. Διότι ποῖος δὲν ἤθελεν ἀπολογηθῇ ὡς πρὸς τὴν προαίρεσιν τοῦ ὅτι δὲν εἶχε ποτὲ τὴν θέλησιν νὰ βλάβῃ τινὰ ὅταν ἔσφαλε, ἐνῷ μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ τὴν γνωρίσῃ; καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀληθὴς καὶ κοινὴ ἀπόδειξις περὶ τοῦ δόλου, ὡς προκύπτοντος ἀπὸ τὸ μόνον χαρακτηριστικὸν τῆς προαιρέσεως αὐτῆς ἤθελεν εἶσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀδύνατος.

Τῶνόντι ὁ Μ ε ρ λ ἐ ν εἰς τὴν λέξιν Dol, λέγει, « ὅτι διὰ »
 « νὰ γνωρίσῃ τις, ἂν ὑπάρχῃ ἢ μὴ ὁ δόλος, δύναται, νὰ προσ- »
 « φύγῃ εἰς τὰς περιστάσεις, καὶ εἰς τὰ τεκμήρια, καὶ ὅτι τὰ »
 « χαρακτηριστικὰ, τὰ ὁποῖα κάμνουν νὰ συμπεραίνεται ὁ »
 « δόλος, εἶναι μάλιστα αἱ προφυλάξεις, τὰς ὁποίας ἐμεταχει- »
 « ρίσθῃ τις διὰ νὰ τὸν προσποιῇται καὶ νὰ τὸν καλύπτῃ »·
 ἰδὲ καὶ Δ ο μ ἄ τ §. §. 2. 3. καὶ 4. τμῆμα 3. τίτλ. 18. βιβλ. 1. Ἐπαρατήρησε λοιπὸν τὸ τμῆμα, ἅ. τὴν ἀνάγκην, ἥτις ὑπάρχει, νὰ μὴν ἀφίνη τὸ ἄρθρον λόγον διενέξεων περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου. 6'.) ὅτι ἂν μένη καθὼς εἶναι τὸ ἄρθρον εἰς τὸ ἐδάφιον του, ἀφοῦ εἰς ὅλα τὰ προηγούμενα ἄρθρα εἶναι λόγος καὶ περὶ τοῦ λάθους καὶ βίας, ἤθελε τις συμπε-

ραίνει, ὅτι ὁ μόνος δόλος δὲν εἰκάζεται, καὶ ὅτι τὸ λάθος καὶ ἡ βία εἰκάζονται ἄνευ χρείας τῆς ἀποδείξεως. Πολλὰ-
κις βέβαια εἰκάζουν οἱ Νόμοι τὸ λάθος ἔνεκα τῆς ἀνηλικιότη-
τος, καὶ τὴν βίαν μεταξὺ τῶν ἀνδρογύνων, ἔνεκα τῆς κακῆς
διαγωγῆς τοῦ ἀνδρὸς κ.τ.λ. ἀλλ' αὐταὶ καὶ παρόμοιαι περι-
στάσεις εἶναι μέρος τῆς ἀποδείξεως καὶ τῶν τεκμηρίων πε-
ρὶ ὧν εἰς τὸ ἄρθρον 1553. γ'.) ὅτι εἶναι ὠφέλιμον νὰ προ-
στεθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου I. § 7. τιτλ. 3. Βιβλ. 16 τῶν Δι-
γесτῶν, καθ' ἣν λογίζεται ἄκυρος πᾶσα παραίτησις τῆς ἐν-
στάσεως τοῦ δόλου, γινομένη, ὡς ἤδη εἶπα, εἰς τὸ προκαταρ-
κτικὸν συμβόλαιον τῆς ὑποχρεώσεως. Καὶ βέβαια τίποτε δὲν
ἐμποδίζει τὴν ῥητὴν ταύτην παραίτησιν καὶ τὴν σιωπηρὴν,
προκύπτουσιν εἴτε ἀπὸ τὴν ἐκούσιον ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώ-
σεως, εἴτε ἀπὸ τὴν μὴ μεταχείρησιν τῶν μέσων περὶ ὧν εἰς
τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1117 καὶ 1304 κ.τ.λ.

Ὁ Κουϊάκιος ἀξιόνοι, ὅτι ἀντὶ τῆς λέξεως ἐνδειξις,
indiciis, περὶ ἧς εἰς τὸν Νόμον 6. τιτλ. 21. Βιβλ. 2. τοῦ
Κώδικος, πρέπει ν' ἀναγινώσκωμεν ἐπιβουλάς, insidiis.
M. Σελ. 23 καὶ 24. Εἶναι ἀξία σημειώσεως ἡ ἀρχὴ τοῦ Νό-
μου 36 τοῦ εἰρημένου τιτλ. 3 καὶ Βιβλ. 16, καὶ τοῦ νόμου
3. τιτλ. 5. Βιβλ. 12 τῶν Διγесτῶν· καθ' ἣν, ὅταν μετέχουν
τοῦ δόλου οἱ δύο συμβαλλόμενοι, δὲν εἶναι παραδεκτὴ με-
ταξὺ αὐτῶν οὔτε ἡ ἀγωγὴ, οὔτε ἡ ἐνστασις περὶ τοῦ δόλου.
Τέλος τὸ Ἀκυρωτικὸν διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 7. Μαΐου 1837 ἀ-
ποφάσεως εἰς τὴν ὑπόθεσιν Γεωργῇ κατὰ Τεϊσσιέρ καὶ τοῦ
Δήμου Τούλλε, ἐπαραδέχθη τὴν ἀρχὴν καθ' ἣν ὑπόκεινται
αὐτοδικαίως εἰς τὴν ἀλληλεγγύως ὑποχρέωσιν ἔνεκα τοῦ δό-
λου εἰς τὴν ἀποζημίωσιν καταδικασθέντες, διότι ὁ δόλος εἶ-
ναι ἐν εἶδος ἐγκλήματος καὶ κανονίζεται δι' αὐτῶν τῶν ἀρ-
χῶν, καὶ ὡς ἀναναφέρει ἡ ὑπ' ἀριθ. 3749 Ἐφημερίς τῶν Δι.

καστηρίων περὶ τῶν σκέψεων τῆς ἀποφάσεως ταύτης· « διότι
 » εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρίσῃ τις εἰς ποίαν ἀναλογίαν καθεὶς
 » ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐσύντρεξαν εἰς τὴν καταβολίευσιν, ἐπρο-
 » ξένησε ζημίαν εἰς τὸν βλαφθέντα. » Κατ' αὐτοὺς τοὺς λό-
 γους προτείνει τὸ τμῆμα.

« Μετὰ τὰς λέξεις δὲν ἤθελε συνομολογήσει·
 » καὶ πᾶσα εἰς τὴν σύμβασιν ἐνδιαλαμβανομένη ὑπότχεις, δι-
 » ἣς παραιτεῖται τις τῆς ἀγωγῆς ἢ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δό-
 » λου, καθὼς καὶ τοῦ λάθους καὶ τῆς βίας, δὲν ἰσχύει. Ὁ δό-
 » λος δὲ, τὸ λάθος καὶ ἡ βία δὲν εἰκάζονται, ἀλλ' ἀποδεικνύ-
 » ονται πάντοτε διὰ τῶν νομίμων μέσων τῆς ἀποδείξεως, καὶ
 » εἰσέτι ἐπομένως διὰ τῶν περὶ ὧν εἰς τὸ ἄρθρον 1353 τεκ-
 » μνηρίων. »

1117. Κατὰ P. Σελ. 700, ὑπάρχει ἄκυρον δικαιοματι-
 κῶς καὶ ἄκυρον κατὰ ρίζαν radical, καὶ τὸ πρῶτον εἶδος ἐν-
 διαλαμβάνει καὶ τὸ δεύτερον, ὅχι δὲ τὸ δεύτερον τὸ πρῶτον,
 καθὼς ὑπάρχει διαφορά τις μεταξὺ τῆς διὰ τὴν ἀκύρωσιν
 ἀγωγῆς, καὶ τῆς διὰ τὴν διάρρηξιν, καθὼς ἀποδεικνύεται πα-
 ρὰ τῶν ἁρθρῶν 1304, 1311 κ.τ.λ. καὶ τοὶ μεταχειρίζονται
 συχνάκις εἰς τὸν ἐνεστῶτα κώδικα αὐταὶ αἱ δύο ἀγωγαί, ὑ-
 πὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν, ἐξηγεῖ ὁμῶς καλῆτερον ὁ ἴδιος P.
 εἰς τὴν Σελ. 809, τὰς διαφορὰς ταύτας.

1118. Ἀντὶ τῆς λέξεως σῖν ο ς, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς
 Γαλλικῆς λέξεως lesion, ἐπαραδέχθη τὸ τμῆμα τὴν λέξιν ζη-
 μί ω σ ι ν, ἢ ὡς ἐπρότεινα δ ἡ λ η σ ι ν, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου
 π λ η μ μ ε λ ῆ ς (Vicieux, nevicié) τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν διορ-
 γανισμόν, τὴν ποινικὴν Δικονομίαν καὶ τὸν Ποινικὸν Νόμον
 τῆς Ἑλλάδος, σημαίνει τὸ ἐπανορθωτικὸν ἔγκλημα, ἐπαρα-
 δέχθη τὴν κοινὴν λέξιν ἐ λ ά τ τ ω μ α, ὥστε ν' ἀρχίζῃ οὕτως
 τὸ ἄρθρον.

• Ἡ ζημίωσις (ἢ ἡ δῆλησις), εἶναι ἐλάττωμα τῆς συμβάσεως μόνον κατὰ τινὰ συμβόλαια κ.τ.λ.

1119. Ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 73 περὶ διαφόρων κανόνων.

1120. Ὁμιλεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον περὶ τοῦ ἐγγυητοῦ τῆς πράξεως τοῦ ἄλλου, καὶ ἐπομένως κατὰ τὴν εἰς τὸ ἄρθρον 1101, γινομένην προσθήκην ἐνδιαλαμβάνει καὶ τὴν ἐγγύησιν περὶ τῆς μὴ πράξεως καὶ μὴ δόσεως· τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σημαίνει τὸ ἄρθρον, ἂν δὲν ᾗναι παραδεκτὴ αὐτὴ ἡ προσθήκη. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 2. Ἰαννουαρίου 1838 ἀποφάσεως εἰς τὴν ὑπόθεσιν *Αστιέρ* καὶ *Βόλφ*, ἐπαραδέχθη τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν οἱ κληρονόμοι τῆς συζύγου ἂν ᾗναι κληρονόμοι καὶ τοῦ ἀνδρός, ὅς τις ἐπώλησε τὰ προικῶα δικαιώματα αὐτῆς, καὶ ἐγγυήθη τὴν πώλησιν ταύτην, δὲν δύνανται κατὰ συνέπειαν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου καὶ τῆς ἀρχῆς *quem de evictione* κ.τ.λ. (περὶ ἧς εἰς τὴν Σελ. 235 περὶ τοῦ ἄρθρου 747) καὶ ὑπὸ τὴν βάσιν τοῦ 1599 ἄρθρου νὰ ἀκυρώσουν καὶ ἀνατρέψουν αὐτὴν τὴν πώλησιν. Εἶναι σημαντικὴ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις, ἔνεκα μάλιστα τῆς ἐναντίας γνώμης τοῦ *M. Σελ.* 393, ἀριθ. 4. καθ' ἣν λογιζομένης αὐτῆς τῆς πωλήσεως ἐκ ρίζης ἀκύρου καὶ ἀπηγορευμένης παρὰ τοῦ Νόμου, ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἴδιον πωλητὴν ἄνδρα καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους του τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως καὶ ἀνατροπῆς ταύτης. Ἰδὲ τὴν Ἐφημερ. τῶν δικαστηρίων τῆς 10 Ἰαννουαρίου 1838, καὶ ὅσα ἐπαρατήρησα εἰς τὴν Σελ. 401—402 περὶ τοῦ 1053 ἄρθρου, καὶ τὸν Νόμον 173. §. 3 περὶ διαφόρων κανόνων, ὁ ὁποῖος λέγει • ἐνεργεῖ μὲ δόλον ὅς τις ἀπαιτεῖ τὸ ὅ,τι ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ, αὐτόθι *Dolo facit qui petit quod redditurus est.*

1121. Ἐφαρμόζεται ἐδῶ ἡ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν

ἡ ἐγκρισις (ἐπικύρωσις) ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντολὴν *ratihabitio mandato comparatur*, ὅταν κάμνη ὁ τρίτος τὴν περὶ τῆς πρόκειται δήλωσιν τῆς συναινέσεώς του· ἰδὲ P. Σελ. 708, τὸν τιτλ. 7. Βιβλ. 46. τῶν Διγαστῶν καὶ τὸν Νόμον 3. τίτλ. 45 Βιβλ. 8. τοῦ Κώδικος, καὶ τέλος M. Σελ. 26.

1122. Ἐξηγεῖ ὁ P. Σελ. 708, 709, ποίους ἐνδιαλαμβάνει ἐν γένει ὁ Κώδιξ, ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν *ayants cause* ἐνεχομένων, καὶ λέγει ὅτι ἐνδιαλαμβάνονται οἱ πισωταὶ οἱ ἐνεργοῦντες τὰ τοῦ χρεοφειλέτου δικαιώματα κατὰ τὸ ἄρθρον 1166, ὁ ἀγοραστής, ὅστις παρασταίνει τὸν πωλητὴν, καὶ οἱ κληρονόμοι παρασταίνοντες τὸν ἀποθαμμένον, οἱ κληροδόχοι κ.τ.λ. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ προσθήκη τῆς λέξεως κατ' ἀνάγκην *necessairement* μετὰ τὸ ῥῆμα ἡ προκύπτει, ἥθελεν ἀσφαλίσαι τὴν ἀκριβεστέραν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου.

1124. Διὰ νὰ ᾔηται σύμφωνον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, εἴτε μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 503, εἴτε μ' ὅσα ἐπαρατήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 2252, κατὰ P. Σελ. 284, καὶ 1332 περὶ τῆς πασιδήλου βλακίας, μανίας καὶ ἀσωτίας (ἰδὲ εἰς τὴν Σελ. 152 τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 503 παρατηρήσεις μου) πρέπει ν' ἀναφέρῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὅχι μόνον τοὺς ἀπηγορευμένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πασιδήλως εἰς κατὰστασιν τῆς ἀπαγορεύσεως διατελοῦντας.

1125. Ἀναφέρεται βέβαια τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἰς τὸ προηγούμενον, τὸ ὁποῖον ἐνδιαλαμβάνει, ἐκτὸς τῶν τριῶν πρώτων ὀνομάτων, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ἄλλα εἰς τὰ ὁποῖα ἀπογορεύει ὁ Νόμος συμβάσεις τινὰς, καὶ τῶνόντι παρατηρεῖ ὁ M. Σελ. 28. ὅτι ἐφαρμόζεται εἰς τὰς κοινοτήτας καὶ εἰς τὰ ἄλλα σωματεῖα, ὅταν δὲν δύνανται νὰ συμβάλλωνται ἰσχυρῶς ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως, ὥστε δύναται ἡ Κυβέρνησις, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἐπιτρόπου τῶν ἀνηλίκων, νὰ

προτείνειν τὴν ἀκύρωσιν τῆς χωρὶς τὴν ἄδειαν γινομένης συμβάσεως καὶ ἂν ἡ κοινότης καὶ τὸ σωματεῖον δὲν ἤθελε νὰ τὴν προτείνειν, ἐν ᾧ οἱ μὲ τὴν κοινότητα καὶ τὸ σωματεῖον συμβαλλόμενοι, δὲν εἶναι παραδεκτοὶ εἰς τὸ νὰ τὴν προτείνουν, ἰδὲ Ρ. Σέλ. 710. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν τοῦ ἄρθρου.

« Οἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀνίκανοι δὲν δύνανται » ν' ἀντιτάξουν τὴν ἀνικανότητά των εἰμὴ μόνον κατὰ τὰς παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένας περιπτώσεις. Ὡς πρὸς τὸ ὑποχρεοῦσθαι δὲ ἱκανοὶ δὲν δύνανται ν' ἀντιτάξουν τὴν ἀνικανότητά των μεθ' ὧν συνεβάλλοντο »

1126. Συμφώνως μὲ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1101 γενομένας παρατηρήσεις καὶ τὴν εἰς αὐτὸ προτεινομένην προσθήκην ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὴν εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « νὰ μὴ κάμῃ καὶ νὰ δώσῃ ἢ μὴ ».

1129. Διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως obligation καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνουν ἡ περιγραφὴ τῶν Κεφαλαίων Γ'. καὶ Δ'. καὶ τὰ ἄρθρα 1135, καὶ 1137 κ.τ.λ. ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα ἀντὶ τῆς λέξεως συμφωνία τὴν κυριωτέραν λέξιν ὑποχρέωσις.

1130. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου περὶ τῶν μελλουσῶν διαδοχῶν εἶναι ἐναντίον εἰς τὸν Νόμον 3 τίτλ. 3 βιβλ. 2. τοῦ Κώδικος, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ κηρύττει μισητὰς καὶ κατὰ τῶν καλῶν ἡθῶν τὰς περὶ μελλουσῶν διαδοχῶν συμβάσεις, τὰς συγχωρεῖ ὅταν ὑπάρχῃ ἡ συναίνεσις ἐκείνου, περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ ὁποίου πρόκειται καὶ οὗτος ἐπιμένει εἰς αὐτὴν τὴν συναίνεσιν μέχρι τῆς ἀποδιώσεώς του, ὥστε νὰ μὴ κάμῃ ἐναντίαν εἰς τὴν συναίνεσιν ταύτην διάθεσιν ἢ διαθήκην, αὐτόθι nisi ipse fate de cuius hæreditate pactum est vo-

luntatem suam eis accomodaverit, et in ea usque ad extremum vitae suae spatium perseveraverit» ἰδὲ Ρικέρην §. 2119, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον 23. βιβλ. έ. τίτλ. ή. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὸ ὁποῖον δὲν συμφωνεῖ ἀκριβῶς μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰρημένου Νόμου 30. Τὸ τμήμα ὁμῶς οὔτε παρεδέχθη, οὔτε ἐδιώρθωσε τοῦτο τὸ μέρος, περιμένον τὴν παραδοχὴν ἢ μὴ τῆς ἐξαιρέσεως, τὴν ὁποῖαν ἐπρότεινα, καὶ ἥτις δύναται νὰ λάβῃ χώραν περὶ τοῦ ἄρθρου 791, ἴδε σελ. 253—260 περὶ τοῦ τελευταίου ἄρθρου.

1131. 1132. Τὸ πρῶτον ἄρθρον εἶναι ἡ περίληψις τῶν Νόμων 1 καὶ 5. τίτλ. 7. βιβλ. 12 τῶν Διγεστῶν· ἐλλείπει ὁμῶς ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 4, καθ' ἣν εἶναι ἀδιάφορον νὰ ᾔῃναι ψευδὴς κατ' ἀρχὰς ἢ νὰ μὴ ἐκτελεσθῇ, ἡ ὁποία αἰτία εἶναι ὁ προκαταρκτικὸς λόγος τῆς ὑποχρεώσεως. Παρατηρεῖ ὡσαύτως ὁ Μ. Σελ. 32, ὅτι ἡ ἔλλειψις τῆς μνείας τινὸς αἰτίας εἰς τὴν ὑποχρέωσιν, δὲν εἶναι τεκμήριον τοῦ νὰ ᾔῃναι χωρὶς αἰτίαν, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἐνηλίκου καὶ ἐπομένως ἀνήκει εἰς αὐτὸν τὸ βάρος ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐξηπατήθη, ἐν ᾧ τὸ τεκμήριον τοῦτο ἐνεργεῖ ὑπὲρ τοῦ ἀνηλίκου. Παρατηρεῖ ὁμῶς ὁ ἴδιος Μ. Σελ. 162, ὅτι ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον, ὃς τις προσβάλλει ὡς ψευδῇ τὴν ῥητῶς ἐξηγηθεῖσαν αἰτίαν ν' ἀποδείξῃ τὸ ψεῦμά της, κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν « ὁ λέγων ἀποδεικνύει ». Κατὰ Ρ. Σελ. 715. δύναται νὰ ὑπάρχῃ διαφορὰ μεταξὺ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν δηλοποιεθεῖς, ὅτι χρεωστεῖ ἢ ἐξομολογεῖται ὅτι χρεωστεῖ ποσότητα τινὰ, καὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν λέγει μόνον ὅτι ὑπόσχεται τὸ νὰ πληρώσῃ ποσότητα τινὰ, ὥστε νὰ τεκμαίρεται ἡ αἰτία εἰς τὴν πρώτην ὅχι εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν. Παρατηρεῖ ταῦτοχρόνως ὁ Ρ. ὅτι αὕτῃ ἡ διαφορὰ δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ἐμπορικὰς ὑποχρεώσεις, μάλιστα

κατὰ τὸ ἄρθρον 638 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπάρχῃ ἀπορία περὶ τῆς παραδοχῆς τῶν διὰ μαρτύρων ἀποδείξεων καὶ ἀνταποδείξεων εἰς τὰς ῥηθείσας περιστάσεις, αἵτινες ὑποθέτουν τὴν ὑπαρξίν ἰσχυροῦ κατὰ τοὺς τύπους ἐγγράφου τῆς ὑποχρεώσεως, τὸ ὁποῖον βέβαια καθιστᾷ πιθανὸν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τὴν ἀποδειχθησομένην αἰτίαν. (ἄρ. 1347.)

Διὰ νὰ κόψῃ ὁμῶς τὸ τμήμα πᾶσαν ἀφορμὴν δικῶν καὶ διαφιλονεικιῶν, ἐπαραδέχθη τὴν ὁποίαν ἐπαραδέχθησαν ἄλλοι Εὐρωπαϊκοὶ Κώδικες ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου 1132, «δὲν εἶναι ἐκπεφρασμένα, ἀλλ' εἰκάζεται μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως».

1133. Περὶ τῆς ἀθεμίτου αἰτίας παρὰ τῆς ὁ Μ. Σελ. 31, ὅτι ἀκυρόνει αὐτὴ τὴν ὑποχρέωσιν, μετὰ τὴν διαφορὰν ὁμῶς, ὅτι ἐὰν ἐμέθεζαν τοῦ ἀθεμίτου οἱ δύο συμβαλλόμενοι, Π. Χ. ὅταν δίδῃ τις ποσότητα τινα χρημάτων εἰς ἄλλον διὰ νὰ φωνεύσῃ τρίτον, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πληρωθέντος, ἐν ᾧ ὅταν μετέχῃ μόνον εἰς τῶν συμβαλλομένων, π. χ. ὅταν μετὰ ἀναγκάζῃ τις νὰ τοῦ πληρώσῃ κάτι δὲ νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ὁποῖον τοῦ χρεωστῇ ἐγγράφον, δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἀπόδοσις τοῦ πληρωθέντος· ἴδὲ τοὺς Νόμους 1. 2 καὶ 3. τιτλ. 5 βιβλ. 12 τῶν Διγεστῶν καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 154 περὶ Διαφόρων κανόνων, καθ' ἣν «ὅταν κοινὸν ᾖ εἰς τὰ δύο διαφερόμενα μέρη τὸ σφάλμα, τὸ πταῖσμα ἢ ἔγκλημα, πάντοτε βαρύνεται ὁ ἐνάγων»· ἴδὲ Ἀρμενοπλ. ἀριθμὸν 1 βιβλ. 6'. τιτλ. γ'. καὶ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1597 παρατηρήσεις καὶ Δομ. α. τ, τμήμα 4. τιτλ. 13 βιβλ. α. §. 5 κτλ. Ἀπεφάσισε τὸ ἐφετεῖον τῶν Παρισίων κατὰ τὸν Φεβρουάριον 1837, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Κυρίας Μπομπὴ κατὰ Σοφιότ, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ.

3637 ἐφημ. τῶν Δικαστηρίων, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις ἥτις ἔχει ἀληθῆ τινα καὶ τοι διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν μνημονεύει αἰτίαν τὸ ἐγγράφον, εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἰσχυρῶς ἐπικυρώνεται παρὰ τῆς ἐκτελέσεώς της, καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν Γ α- λ α β ε ρ τ η ς καὶ Λ ε γ ο γ γ , περὶ ἧς εἰς τὴν αὐτοῦ τοῦ ἔτους ὑπ' ἀριθ. 3573 ἐφημερ. τῶν Δικαστηρίων, ὅτι πᾶν δικαστήριον, καθ' ἣν περίπτωσιν ἀνακαλύπτει ἐκ τῶν ἐγγράφων, τὰ ὅποια παρουσιάζουν οἱ διάδικοι, καὶ τοι δι' ἄλλας διενέξεις, ὅτι ὑπάρχει ἀθέμιτος ὑποχρέωσις, δύνανται καὶ ὀφείλουν νὰ τὴν ἀκυρώσουν ἐξ ἐπαγγέλματος, διότι τὰ Δικαστήρια εἶναι οἱ φύλακες τῆς κοινῆς ἠθικῆς καὶ τῶν Νόμων· ὅταν λοιπὸν ἡ πράξις ἥτις ἐναντιόνηται εἰς αὐτὴν ἢ εἰς αὐτοὺς, παρουσιάζεται ἐνώπιόν των, δύνανται ὅχι μόνον ἀλλὰ ὀφείλουν νὰ τὴν διαλύουν, νὰ τὴν μέμφωνται καὶ νὰ τὴν ἀκυρώνουν, ὁποῖος δὴποτε εἶναι ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον τὴν ἐπιλάβουν· ἐπειδὴ οἱ κοινοὶ κανόνες τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Δικονομίας ἐσυστήθησαν ὑπὸ τῆς μεγάλης σκέψεως τῆς διατηρήσεως τῆς Δικαιοσύνης, τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν Νόμων κ.τλ. Ἦθελε λοιπὸν ὑπάρχει ἐξαιρέσις εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ ὧν εἰς τὰ ἄρθρα 170, 552, 563, 582 κ.τ.λ. ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 714 τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, καθ' ἣν ἡ ἀναγνώρισις τοῦ ἐξ αἰμομιξίας ἢ ἐκ μοιχίας τέκνου διὰ δημοσίας διαθήκης γενομένη, συνεπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης, ὡς ἀθέμιτον αἰτίαν αὐτῆς, ὥστε δὲν θεωρεῖται μόνον ὡς μὴ οὔσα, διὰ νὰ δυνηθῇ τὸ τέκνον τοῦτο νὰ λάβῃ περισσότερον ἐκ τῆς διαδοχῆς παρὰ τὴν ἀπλὴν διατροφὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 335 καὶ 762. Ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμα Σελ. 39 περὶ τοῦ ἁρθρου 172 ὡς πρὸς τὴν ὑποχρέωσιν περὶ τοῦ γάμου ὑπὸ τινος χρηματικῆς ποινῆς· αὕτῃ βέβαια ἡ ὑποχρέωσις θεωρεῖται ἄκυ-

ρος ὡς βλάπτουσα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ γάμου εἰς τοὺς τόπους, ὅπου ἰσχύουν οἱ μόνοι Ἰουστινιανοὶ Νόμοι· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄκυρος εἰς τοὺς τόπους (καθὼς εἰς τὴν Ἑλλάδα) ὅπου ἰσχύουν καὶ εἶναι εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ οἱ Νόμοι τῶν Αὐτοκρατόρων, Βασιλείου καὶ Λέοντος, διότι ὁ τελευταῖος Αὐτοκράτωρ διὰ τῆς 18 Νεαρᾶς τοῦ ἠφάνισε τὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ Νομικὴν περὶ τούτου, καὶ ἐπομένως τὸν Νόμον 134 τιτλ. α. βιβλ. 45 τῶν Διγесτων, καθὼς καὶ τὴν ἰδικὴν του προηγουμένην διάταξιν, περὶ ἧς εἰς τὸν νόμον 5 τιτλ. 1. Βιβλ. 5. τοῦ Κώδικος· (μὲ τὰς ὁποίας συμφωνεῖ τὸ Κεφάλαιον 29 τῶν Γρηγοριανῶν Δεκρεταλίων εἰς τὸν τίτλον α. Βιβλ. 4. De Sponsalibus) ἐπιγραφὴ τῆς αὐτῆς Νεαρᾶς εἶναι ὡς ἐφεξῆς, *ut in Sponsalibus constituta Pæna Exigatur* καὶ τελειώνει ἡ Νεαρὰ μὲ τὰς ἐφεξῆς λέξεις, *tum etiam qui Sponsalia evertit pænæ exactione feritor*, Merlin. Σελ. 177 — 178, λέξεις *Peine Contractuelle*. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις ἐπρότεινα τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον.

« Τὸ ἄκυρον ὅμως τοῦτο δὲν δύναται νὰ προταθῇ, ὅταν ἡ ἐκτελέσθῃ ἡ ὑποχρέωσις, ἢ τὸ ἀτίμητον εἶναι κοινὸν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συμβαλλομένους ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

1134. 1135. Τὰ δύο ἐνεστῶτα ἄρθρα ἐνδιαλαμβάνουσιν τὰς ἀρχὰς τῶν Νόμων 23 καὶ 34 περὶ διαφόρων Κανόνων, καθὼς τὸ κεῖμενον λέγει *Convention*, πρέπει κατὰ τὰς γενομένας παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἁρθρου 1101 καὶ νὰ παραδεχώμεθα τὴν λέξιν *συμβόλαιον* ἀντὶ τῆς λέξεως *συμβάσεως*. Ὡς πρὸς τὴν μετάφρασιν τῆς λέξεως *équité*, τὸ τμήμα ἐπαραδέχθη τὴν πασίγνωστον λέξιν, ἐπιείκεια, ἀντὶ

τῆς λέξεως φυσικῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν ἐμεταχειρίσθη ὁ μεταφραστὴς, διότι ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν. Κατὰ τὸν Βλακστόνε, τόμ. 5. Σελ. 148 » ἡ ἐπιείκεια ἐπεταί τοῦ νόμου, καὶ κατὰ τὸ ἀληθὲς καὶ καθαρὸν νόημά της, εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου. Ἐξηγεῖ ἡ ἐπιείκεια καὶ διερμηνεύει τὸν θετικὸν νόμον, καὶ κατασταίνει τὸν νοητικὸν νόμον, ὥστε ἡ λέξις ἐπιείκεια εἶναι συνώνυμος τῆς δικαιοσύνης εἰς τὸν νοητικὸν νόμον, καὶ τῆς ἀληθοῦς σημασίας καὶ δικαίας διερμηνείας εἰς τὸν θετικὸν νόμον » Κατὰ τὸν Ἀζούνη, εἰς τὸ λεξικόν του, ἡ ἐπιείκεια εἶναι ἡ ἀληθὴς δικαιοσύνη, ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία καὶ ἡ συνετὴ ἐφαρμογὴ τῶν Νόμων, εἰς ἓνα λόγον, ἐκείνη ἡ ὀρθὴ διάκρισις εἰς τὸ ἀποφασίζειν τὴν ὁποίαν τὸ φυσικὸν λογικὸν φωτισμένον καὶ ὁδηγούμενον παρὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Νόμου, ἐμπνέει εἰς τοὺς Δικαστὰς διὰ νὰ ἐπιτρέπουν εἰς καθένα τὸ ὅ,τι τοῦ ἀνήκει. » Ἰδὲ καὶ Μερλέν περὶ αὐτῆς τῆς λέξεως. Τὸ τμήμα τέλος ἐπαρადέχθη τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως d'après sa nature, καὶ ἐτελείωσεν οὕτω τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον 1135.

Μετὰ τὰς λέξεις, « ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσας τὰς συνεπειὰς τῆς ὑποχρεώσεως, ὅσαι πηγάζουν ὡς ἐκ τοῦ εἶδους αὐτῆς παρὰ τῆς ἐπιεικείας, τοῦ ἔθους καὶ τοῦ Νόμου. »

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ρ. Σελ. 718. δὲν πρέπει νὰ νομίζη τις, ὅτι δύναται ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὴν παράδοσιν τοῦ εἰσέτι ὑπάρχοντος πράγματος ὁ συμβαλλόμενος, ὅστις προτιμᾷ νὰ πληρώσῃ τὴν ἀποζημίωσιν, διότι καθόσον ὑπάρχει τὸ πρᾶγμα, δύναται νὰ βιασθῇ οὗτος νὰ τὸ παραδώσῃ (ἰδὲ τοὺς ἀριθ. 1 καὶ 3 τοῦ ἁρθρου 880, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον 881 τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος). Εἶναι μόνον ἡ ὑποχρέωσις τοῦ νὰ κάμῃ τις καὶ τοῦ νὰ διατηρήσῃ τε

πράγμα, ὅτι διαλύεται εἰς τὴν ἀποζημίωσιν, κατὰ τὸ 1142 ἄρθρον. Ἐπαραδέχθη τὸ Τμήμα καὶ τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα εἰς τὴν Σελ. 190 περὶ τοῦ ἁρθρου 627. μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως Créancier, διὰ τῆς λέξεως πιστωτοῦ ἐν γένει, καὶ τῆς τοῦ δανειστοῦ, ὅταν πρόκηται περὶ πισώσεως προκυπτούσης ἐκ δανείου, διότι ἡ λέξις χρήσεις σημαίνει κακὰ εἰς τὰ ὦτα, μάλιστα τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἂν, ὡς ἀναφέρει εἰς τὸ λεξικόν του ὁ Δεέκ, περὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς γλώσσης καὶ τῆς λέξεως ἰχθὺς, ἐπαραίτησαν οἱ Ἕλληνες τὴν τελευταίαν λέξιν, καὶ ἐπαραδέχθησαν τὴν ὁψάρι, διότι ἡδύνατο ἡ πρώτη νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τῆς ἐφεξῆς σημασίας, Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ υἱὸς, μὲ μεγαλήτερον λόγον πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τὰς λέξεις, Χριστὸν, χριστοῦς, χρισοί· Τέλος ἐπαραδέχθη τὸ Τμήμα τὴν μετάφρασιν τῶν Γαλλικῶν λέξεων, Dommages et intérêts, διὰ τῆς μόνης γενικῆς λέξεως ἀποζημίωσιν, καὶ συντάττει οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

« Ἡ πρὸς τὸ διδόναι τι ὑποχρέωσις συνεπάγεται τὴν τῆς » παραδόσεως, καὶ τὴν ἐπὶ ποινῇ ἀποζημιώσεως πρὸς τὸν πιστωτὴν ὑποχρέωσιν τῆς φυλάξεως τοῦ πράγματος, μέχρι » τῆς παραδόσεως αὐτοῦ. »

1137. Περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ἰδὲ Ρ. Σελ. 719 καὶ 720. καὶ τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις εἰς τὰς Σελ. 131 277, 294 περὶ τῶν ἁρθρων 450, 814, καὶ 855, κατὰ τὰς ὁποίας ὑπάρχει εὐθύνη διὰ τὰ μόνα χονδρὰ καὶ ἐλαφρὰ σφάλματα, ὅταν ὁ Νόμος ἀπαιτῇ τὴν φροντίδα τοῦ ἀγαθοῦ οἰκοπάτορος, καὶ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἁρθρων 1882, 1928 καὶ 1992, ὑπάρχει εὐθύνη διὰ τὸ ἐλαφρότατον σφάλμα, ὡς ἐξαίρεσις τῆς ἐνεστώσης ἀρχῆς. Λέξις incendie.

1138. Καθὼς ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς τελείας συμβάσεως κατὰ τὰ ἄρθρα 711 καὶ 1583, καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς Νόμους παράδοσιν, καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 12, Βιβλ. Γ'. τίτλ. Γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τὸν Νόμον 20, τίτλ. 2. Βιβλ. 3 τῶν Διγεστῶν, περνᾷ τὸ πωληθὲν πρᾶγμα εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως, περὶ ἧς εἰς τὸ 1141 ἄρθρον, ἂν ἀπωλεσθῇ τὸ πρᾶγμα μετὰ τὴν σύμβασιν καὶ πρὶν τῆς χωρὶς τοῦ σφάλματος τοῦ πωλητοῦ μὴ γενομένης παραδόσεως, ἡ ἀπώλεια εἶναι διὰ τὸν λογαριασμὸν καὶ τὴν ζημίαν τοῦ ἀγοραστοῦ, κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχήν, καθ' ἣν κάθε πρᾶγμα φθείρεται ἢ ἀφανίζεται διὰ τὸν λογαριασμὸν τοῦ κυρίου του· *Res perit suo domino*· πρέπει βέβαια, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 721, νὰ ἐξεφράσθῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντὶ τῶν λέξεων, ἀφ' ἧς στιγμῆς τοῦτο ἔπρεπε νὰ δοθῇ, διὰ τῶν ἐφεξῆς λέξεων παρὰ τοῦ τμήματος παραδεχθεῖσων « ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐγένεν ἡ περὶ παραδόσεως σύμβασις, καίτοι ἡ παράδοσις δὲν ἐγένε. »

Κατὰ τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ Μ. Σελ. 87 παρατήρησιν, ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 1230, περὶ τοῦ, εἶναι ἡ καθιστᾷ ὑπερήμερος, καὶ διὰ νὰ μὴ ἀφίνωμεν ἀφορμὴν εἰς παρομοίας διαφορονεικίας, μάλιστα ὅταν ἐξ ἐνὸς μέρους καὶ μετὰ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἐξήγησιν τὸ ἐπόμενον ἄρθρον δὲν ὑπάρχῃ ἀληθῆς διαφορὰ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο ἐκφράσεων, καὶ ἐξ ἄλλου μέρους εἰς τὰ ἄρθρα 1230 καὶ 1302, ἐμεταφράσθησαν αἱ Γαλλικαὶ λέξεις, *est-fut en demeure*, διὰ τῶν λέξεων καθιστᾷ, καταστῇ ὑπερήμερος· διὰ τοῦτο ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν.

Μετὰ τὰς λέξεις ἂν καὶ ἡ παράδοσις δὲν ἐγείνεν. « Ἐκτὸς ἂν ὁ ὀφειλέτης καταστῇ ὑπερήμερος περὶ τὴν ἐκδοσιν. »

1139. Ἐμεταχειρίσθη εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἡ λέξις κλησις διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως τοῦ κειμένου Sommatton. Ἐν ᾧ αὐτὴ ἔμεταχειρίσθη εἰς τὸ ἄρθρον 2249 2250 διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς interpellation, καὶ εἰς τὰ ἄρθρα, 2245, 2247, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς assignation καθὼς εἰς τὸ ἄρθρον 1259 ἔμεταφράσθη ἡ ἰδίᾳ Γαλλικῇ λέξις Sommatton διὰ τῆς ἰδίας λέξεως κλησις, καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 474, 1652 ἔμεταφράσθη διὰ τοῦ ῥήματος ἐκλητεύθη, τὸ Γαλλικὸν ῥῆμα Fut sommé, ἐν ᾧ εἰς τὰ ἄρθρα, 1264, 803 κ.τ.λ. ἔμεταφράσθησαν διὰ τῶν λέξεων πρόσκλησις, νὰ προσκληθῇ. Ἀλλ' ἐν ᾧ αἱ λέξεις, κλησις, κλητεύω, σημαίνουν κατὰ τὴν κοινὴν ἐνεστῶσαν γλῶσσαν, τὴν πράξιν τοῦ Κλητῆρος, τὴν ἀρχὴν τῆς δίκης, τοῦτέστι τὴν κλήτευσιν τῶν ἄρθρων 2245, 2246. Citation ἐνώπιον τινὸς Δικαστηρίου, ἢ τινος ἀρχῆς, εἶναι βέβαιον ὅτι αἱ λέξεις Sommer, Sommatton ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς ἐξωδίκους ἀπαιτήσεις, αἵτινες λαμβάνουν χώραν μεταξὺ τῶν Δικηγόρων μόνον ἀνευ κλητῆρος, ὡς προσφέρει παραδείγματα ὁ P. εἰς τὰ ὁποῖα ἐσύνταξε σχέδια εἰς τοὺς τίτλους 1, καὶ 2, καὶ μάλιστα εἰς τὰ σχέδια, περὶ ὧν εἰς τοὺς ἀριθ. 99. 187, κ.τ.λ. εἰς τὸ τέλος τῶν ἐξηγήσεων περὶ τῆς Γαλλικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ὅταν δὲν συνοδεύεται εἴτε παρὰ τοῦ ἐπιθέτου δικαστικῇ, ἢ τοῦ ἐπιρρήματος δικαστικῶς, ἢ παρὰ τῆς προσθήκης μὲ κλησιν ἢ κλήτευσιν, avec exploit· ἰδὲ καὶ Μερλὲν εἰς τὴν λέξιν Sommatton respectueuse· καὶ τωόντι ἀναφέρει ὁ M. Σελ. 401 περὶ τοῦ ἄρθρου 1652, ὅτι ἀφηρέθη ἐξ ἐπίτηδες ἡ ὁποία ἦτον εἰς τὸ σχέδιον τοῦ τελευταίου ἄρθρου λέξις judiciairement, δικαστικῶς, μετὰ τὰς λέξεις, avait été Sommé, ἐπρόσκληθη διὰ νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἡ ἀπλὴ πρόσκλησις ἐξοδίκως ἦτον ἀποχρῶσα διὰ τὴν περὶ ἧς ἐπρόκειτο Sommatton.

Τὸ τμήμα λοιπὸν ἐπαρადέχθη τὴν λέξιν προσκλήσεις καὶ τὸ ῥῆμα προσκαλῶ, διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Γαλλικῶν λέξεων Sommination—sommer. Αναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 722, ὅτι ὑπάρχει διαφιλονεικία, ἂν χρειάζεται ἡ συνδρομὴ τῶν δύο ἐκφράσεων, περὶ ὧν εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ἢ ἀρκεῖ μία ἐξ αὐτῶν· καὶ τρώντι ὁ μεταφραστὴς τὰς ἐβαλλε μεταξὺ τῶν σημείων » » »· Παρατηρεῖ ὁμῶς, ὅτι ἤθελεν εἶναι πολλὰ σκληρὰ ἡ πρώτη γνώμη. Αναγγέλει ὁ Μ. Σελ. 37, ὅτι ὁ μόνος διωρισμὸς τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὀφείλει νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ὑποχρέωσις, δὲν ἀρκεῖ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ ὅτι λογίζεται ὑπερήμερος ὁ ὀφειλέτης, ἕνεκα μόνον τῆς παρελεύσεως τοῦ διωρισθέντος χρόνου. Ἐπαρადέχθη τὸ τμήμα τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην. Τέλος διὰ νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ὅποιαδήποτε πράξις εἰς αὐτὴν τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, καὶ ὅτι ἀρκεῖ πάντοτε μία ἐξωδίκος προσκλήσις, ἐπαρადέχθη τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν τοῦ ἄρθρου καὶ ἐκβαλλε τὰς τελευταίας λέξεις, μὴ οὐσης περὶ τούτου κ.τ.λ. καὶ ἐπομένως.

« Μετὰ τὰς πρώτας λέξεις « ὁ ὀφειλέτης καθίσταται » ὑπερήμερος, εἴτε δι' ἐσωδίκου καὶ ἐξωδίκου προσκλήσεως, » ἢ δι' ἄλλης ἰσοδυνάμου πράξεως, ἢ τέλος ὡς ἐκ τῆς συμβάσεως, ἥτις διαλαμβάνει ὅτι ὁ ὀφειλέτης θέλει εἶσθαι ὑπερήμερος, ἅμα παρέλθῃ ἡ διωρισθεῖσα προθεσμία. »

1140. Ἀντὶ τῶν λέξεων, ἐκδιδόναι καὶ πράσεως, διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Γαλλικῶν λέξεων Livrer, Vente, ἐπαρადέχθη τὸ τμήμα τὰς λέξεις παραδιδόναι καὶ πώλησις, μάλιστα ὅταν εἰς τὸ μέρος, τοῦ τίτλ. VI ἐμεταφρασθῇ οὕτως ἡ λέξις Vente· καὶ ἂν δὲν διορθώνεται, ὡς ἐπρότεινα, ὁ ἐνεστῶς περὶ ὑποθηκῶν Νόμος, πρέπει νὰ τελειώνη τὸ ἄρθρον τοῦτο χωρὶς μνεΐαν τῶν προνομίων.

1141. Κατὰ τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Ρ. Σελ. 722, ἐξήγησιν, μεταχειρίζεται τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὸ ἐπὶ ῥήμα Ἀκραιφνῶς (Purement) διὰ νὰ σημαίνῃ, ὅτι πρόκειται περὶ κινητῶν τοῦ εἶδους περὶ οὗ εἰς τὸ ἄρθρον 528, καὶ ὄχι περὶ τῶν κινητῶν ἀσωμάτων, περὶ ὧν εἰς τὰ ἄρθ. 529 καὶ 1690. Καὶ τῶνόντι εἶναι τῆς πρώτης ἀνάγκης τὸ ἐπὶ ῥήμα τοῦτο, διότι εἰς τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ ἤθελε τις ἐφαρμόζει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας, ἀπὸ τὰς 2 Ἰαννουαρίου 1838. εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὕθον κατὰ τῶν Συνδίκων τῆς στάσεως Σεπελιέρ, καθ' ἣν ἡ παρομοία λέξις ἐνδιαλαμβάνει τὰ ἐνσώματα καὶ ἀσώματα χωρὶς διάκρισιν κινητά· ἰδὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3856 ἐφημερίδα τῶν Δικαστηρίων καὶ τὸ 535 ἄρθρον τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος καὶ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1583 παρατηρήσεις. Ἐνόμισε λοιπὸν πάντοτε ὀφέλιμον τὸ τμῆμα νὰ προσθέσῃ.

Μετὰ τὰς λέξεις εἶναι ἄκραιφνος καὶ, κατὰ τὸ ἄρθρον 528, κινητόν.

1142—1145. Ἀντὶ τῆς λέξεως μὴ πράττειν εἴτε εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, εἴτε εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ τμήματος τοῦ 3, ἐπαραδέχθη τὴν λέξιν, καὶ παραλείπειν

Ἡ Ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 1142, εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν δὲν δύναται τις νὰ βιασθῇ εἰς τὸ νὰ κάμῃ κάτι τι, nemo Proprie cogi potest ad factum, Μ. Σελ. 38. Ρ. Σελ. 723, κατὰ τὴν ὁποίαν, ὡς λέγει ὁ Ρικιέρης § 3833, τῶν Ῥωμαίων ἐπιμηθῶν (Prudentum) φιλοσοφίαν, ἥτις δὲν ἐσυγχώρησε τὸν περιορισμὸν τῆς φυσικῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἔχει κάθε ἄνθρωπος, νὰ ἐνεργήσῃ ἢ μὴ τινὰ πράξιν, καὶ κυρίως διότι, ὅταν τις δὲν θέλῃ νὰ κάμῃ κάτι τι, πᾶσα προσωπικὴ βία καταντᾷ εἰς ἓνα εἶδος ἐγκλήματος· ἰδὲ Παρδέσιον, ἀριθ. 157, καὶ τοὺς Νόμους 13, §. 1. τιτλ. 1 βιβλ. 42 καὶ 113. §. 1. τιτλ. 1 βιβλ. 45 τῶν Διγεσῶν.

1143, 1144. Καὶ ἐνταῦθα καὶ πανταχοῦ, ὡς ἤδη εἶπα περὶ τοῦ ἄρθρου 1136, πρέπει νὰ διορθωθοῦν αἱ λέξεις, χρήστης, χρήστωσις κ.τ.λ. καὶ ζημίαι καὶ τόκοι, κ.τ.λ. καὶ νὰ λέγωμεν πισωτής, πίστωσις, ἀποζημιώσεις.

1145. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν εἶναι τὸ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἐκ περισσοῦ τὴν ἀρκετὰ φανεράν ἀρχὴν τοῦ 1142 ἄρθρου, ἀλλ' ὡς παρατηρεῖ καὶ διὰ τινων παραδειγμάτων ἐξηγεῖ ὁ P. Σελ. 724, τὸ νὰ ἀναγγέλλῃ, ὅτι ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς παραβάσεως, καὶ ὡς ἐξαίρεσις τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ 1139 ἄρθρου, χρεωστεῖται ἡ ἀποζημιώσεις· διὰ τοῦτο, τὸ τμήμα ἐπαραδέχθη τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν τοῦ ἄρθρου πρὸς τὸ τέλος.

Μετὰ τὰς λέξεις «ὁ παραβάτης καθίσταται ὀφειλέτης τῆς ἀποζημιώσεως, ἀφ' ἧς στιγμῆς συνέβη ἡ παράβασις.»

Τ Μ Η Μ Α Δ'.

1146—1150. Ἡ λέξις πιστωτής ἔχει εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τὴν γενικὴν σημασίαν ἐκείνου, πρὸς τὸν ὑποῖον ὀφείλει νὰ ἐκτελεσθῇ ὁποιαδήποτε ὑποχρέωσις, ὅχι δὲ τὴν μόνην ἀπλὴν σημασίαν ἐκείνου, ὅστις ἔχει νὰ λάβῃ δανεισθέντα χρήματα· ἰδὲ τοὺς ὁποίους ἀνέφερα νόμους τῶν Διγεστῶν εἰς τὴν Σελ. 196. περὶ τοῦ ἄρθρου 627. Ἐξηγεῖ ὁ Νόμος 13 τιτλ. 7. Βιβλ. 46 τῶν Διγεστῶν, εἰς τί συνίσταται ἡ ἀποζημιώσεις ἕνεκα τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῆς ὑποχρέωσεως, καὶ συμφωνεῖ μὲ τὸ 1149 ἄρθρον, τοῦτέστι *Quantum mihi abest, quantumcumque lucrare potui*· καὶ ὡς λέγεται κοινῶς *Lucro cessante, danno emergente*,

περιστάσεις αὐταί, αἵτινες κατὰ P. Σελ. 726, ξεκαθαρίζονται ἢ κατὰ Νόμον (ἄρθρον 1143) ἢ παρὰ τοῦ Δικαστοῦ, ἢ χρείας τυχούσης, παρὰ τῶν πράγματογνωμόνων. Παρατηρεῖ ὁ M. Σελ. 39. ὅτι καὶ τὸ ἐνεστὸς ἄρθρον ἐνδιαλαμβάνει ἐξαίρεσιν τῶν ἀρχῶν τοῦ 1139 ἄρθρου, ἀφορροῦσθαι τὸν τρόπον, καθ' ὃν καθίσταται ὑπερήμερος ὁ ὀφειλέτης τῆς ὑποχρεώσεως, καὶ τῶντι τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἀπεφάσισε κατὰ P. Σελ. 724, ὅτι δὲν ὑπάρχει τὸ χρέος, νὰ κατασταθῇ τις ὑπερήμερος διὰ κλήσεως ἢ ἀπλῆς προσκλήσεως, διὰ νὰ ὑποχρεωθῇ οὗτος εἰς τὴν ἀποζημίωσιν, ἕνεκα τινος ἐπιζημιώδους γεγονότος, καὶ ἐπομένως ὅτι ἐφαρμόζεται τότε τὸ ἄρθρον 1382, ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος 1146. Δὲν ἐνδιαλαμβάνονται ὅμως ἐπὶ λόγῳ τῆς ἀποζημιώσεως, περὶ ἧς πρόκειται μόνον οἱ συνήθεις τόκοι, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 1150, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι ἄλλαι αἰτίαι ζημιῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρει, καὶ ἐξηγεῖ λεπτομερῶς ὁ Δομ. ἀτ εἰς τὸν τίτλον περὶ αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀντὶ τῶν λέξεων, ζ η μ ί α ι καὶ τό κ ο ι, ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἀπλὴν μὲν γενικωτέραν δὲ λέξιν, ἀ π ο ζ η μ ί ω σ ι ν.

Διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *S' il y a lieu*, ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὰς λέξεις, ἂ ν τ ο ὕ τ ο ἔ χ η χ ῶ ρ α ν, ἀντὶ τῶν λέξεων, ὅ π ο υ τ ο ὕ τ ο π ρ ο σ ῆ κ ε ι.

Εἰς τοὺς Ρωμαϊκοὺς Νόμους, τοῦτέστι εἰς τὸν Νόμον 11. τιτλ. 2. βιβλ. 21 τῶν Διγестῶν, ἡτις ἀρχίζει, *Lucius titius Proedia in Germania* κ.τ.λ. ὑπάρχει ἡ ἀρχὴ, καθ' ἣν τὸ γεγονὸς τῆς Κυβερνήσεως ἢ τοῦ Πρίγκιπος *Factum Principis*, μεταριθμεῖται μὲ τὰ τυχαῖα καὶ τὴν ἀνωτέραν δύναμιν (καὶ καθὼς τὴν ὠνόμασαν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες κατὰ τὸν §. 6. τοῦ Νόμου 25, τιτλ. 2. βιβλ. 19 τῶν Διγестῶν, θ ε ί α δ ύ ν α μ ις, *Force divine*.) Ἀλλὰ ποῖος δύναται, νὰ πιστεύσῃ

ἐξ ἐνὸς μέρους τὴν σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι θέλει ὑπάρχει γεγονὸς τῆς Κυβερνήσεως ἢ τοῦ Βασιλέως, τὸ ὁποῖον νὰ βλάβῃ τινὰ, χωρὶς ἀποζημιώσιν, καὶ ἐξ ἄλλου μέρους, ἂν ἤθελεν ὑπάρχει τὸ ἄδικον τοῦτο, νὰ τολμήσῃ τις ἐκ τῶν Δικαστῶν, νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὸ γεγονὸς τοῦτο, τὴν γενικὴν Νομικὴν περὶ τῶν ζημιῶν, προκυπτουσῶν ἐκ τοῦ κεραυνοῦ, ἐκ τῶν ληστῶν, πειρατῶν ἢ ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους! Δύναται ὁμῶς νὰ ὑπάρχῃ λόγος ἐφαρμογῆς αὐτῆς τῆς ἀρχῆς, ὡς ἤδη ἐπαρουσιάσθη ἢ περίπτωσις πρὸ δύο ἐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν ἀκόλουθον περίστασιν. Αἱ προηγούμεναι Κυβερνήσεις τῆς Ἑλλάδος ἐπέκυρσαν τὰς ὁποίας ἔκαμαν ἀγοράσεις τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, κειμένων εἰς τὸ Ναύπλιον, κατὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ ἄρθρου 23. πρὸς τὸ τέλος τιτλ. γ'. βιβλ. γ'. καὶ 36, τιτλ. ια'. βιβλ. 6. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν πώλησιν τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, καὶ μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν ταύτην, ἐπωλήθησαν πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἰς τρίτους, τινὲς ἐκ τῶν ὁποίων εἶχαν καὶ τὴν διακατοχὴν τῶν δέκα ἐτῶν, ὅταν ἡ βασιλικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐπρότεινε τὴν ἀκύρωσιν καὶ ἀνάκλησιν τῶν διαληφθεῖσων πωλήσεων. Ὑποθέτομεν ὅτι ἔλαβε χώραν αὐτὴ ἡ ἀκύρωσις καὶ ἀνάκλησις εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ἤθελε βλάβῃ τοὺς τρίτους, τοῦτέστι τοὺς δευτέρους ἀγοραστὰς, καὶ ὄχι τοὺς πρώτους, κατὰ τῶν ὁποίων ὁμῶς φαίνεται παραδεκτὸν τὸ μέτρον τοῦτο, διότι ἕνεκα τῆς τῶν προηγούμενων Κυβερνήσεων ἐπικυρώσεως ἔπαυσε πᾶσα προηγούμενη αἰτία τῆς παραβάσεως τῶν Νόμων καὶ τῆς ἀκυρότητος πρὶν τῆς δευτέρας πωλήσεως, καὶ δὲν δύνανται οἱ δεύτεροι ἀγορασταὶ νὰ ἀπαιτήσουν ἀποζημιώσιν παρὰ τῶν πωλητῶν των, τοῦτέστι νὰ ἐνεργήσουν τὸ δίκαιον ἐκδικήσεως κατ' αὐτῶν, διότι ἡ ἀκύρωσις καὶ ἀνάκλησις αὕτη δὲν ἤθελε θεωρηθῇ ὡς πρὸς τοὺς νόμους εἰμὴ

ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, ἀνωτέρα δύναμις, καὶ τυχαῖον συμβάν. Ἀγνοῶ πῶς ἀποπερατώθη αὕτη ἡ δουλεία, ἀλλὰ νομίζω τῆς πρώτης ἀνάγκης εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἐνδιαλαμβάνη ὁ Κώδης (καθὼς διελάμβανεν ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ διὰ τοῦ εἰρημένου Νόμου) ῥητὴν ἐξήγησιν περὶ τοῦ γεγονότος τοῦ Πρίγκιπος ἢ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ συναριθμηθῇ τοῦτο μὲ τὰ ἑκτακτα, καὶ μὴ συνήθῃ τυχαῖα, μάλιστα κατὰ τὴν ὁποίαν κάμνει διαίρεσιν τὸ ἄρθρον 1773 μεταξὺ τῶν τυχαίων συμβάντων, καὶ διὰ τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν εἰς παρομοίαν περίπτωσιν, ὅχι μόνον τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ἀλλὰ καὶ τῶν 1302, 1772, 1807, 1809, 1881. κ.τ.λ. τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, συμφώνως ὅμως μὲ τοὺς νόμους 11. §. 3. τιτλ. 4, βιβλ. 4 — καὶ 33. περὶ διαφόρων Κανόνων τῶν Διγεστών, καθὼς καὶ μὲ τὸν Νόμον 6. τιτλ. 48. Βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, τοῦτέστι μὲ τὰς ἐξαιρέσεις τὰς ὁποίας ἐνδιαλαμβάνουν τὰ ἄρθρα 1138, 1302, 1807, καὶ 1881, τὰ ὅποια, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 725, δὲν εἶναι ἐξαιρέσεις μόνον τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου 1148, εἰς τὰς μόνας ἰδιαιτέρας περιπτώσεις, περὶ ὧν εἰς αὐτὰ τὰ ἄρθρα, ἀλλὰ γενικαὶ ἐξαιρέσεις τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ἰδὲ Μ. Σελ. 40, 41. Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 726, ὅτι αἱ περὶ ὧν εἰς τὸ ἄρθρον 149 ἀποζημιώσεις, διορίζονται ἢ δυνάμει τοῦ νόμου εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἁρθρου 1143, ἢ διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Δικαστοῦ, καὶ χρείας τυχούσης, προηγουμένης γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων. Κατὰ συνέπειαν ὅλων τῶν ἄνω παρατηρήσεων ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἀπλὴν λέξιν ἀποζημιώσιν, ἀντὶ τῶν λέξεων ζημία καὶ τόκοι, εἰς ὅλα τὰ ἐπόμενα ἄρθρα, ἐκτὸς τοῦ ἁρθρου 1150. καὶ ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 1147, ἀντὶ τῶν λέξεων ὅπου τοῦτο προσήκει ἐπαραδέχθη τὴν ἐφεξῆς μετάφρασιν, ἀντοῦτο ἔχη χώραν, καθὼς καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως κρείτονος δυν-

νά μ ε ω ς τοῦ ἄρθρου 1148, ἐπαρδεύθη τὸ ἐπίθετον ἀνω-
τέρως, καί.

Μετὰ τὰς λέξεις « τὸ εἰς αὐτὸν ἀπηγορευμένον,
« λαμβανομένων ὑπ' ὅψιν τῶν εἰς τὰ 1138, 1302, 1807,
» καὶ 1881 ἀναφερομένων ἐξαιρέσεων. » Ἐπρότεινα καθὼς προ-
τείνω τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον εἰς τοῦτο τὸ 1149 ἄρθρον. « Συνα-
» ριθμεῖται μὲ τὰ ἀσυνήθη τυχαῖα πᾶν γεγονὸς ἢ ἀνωτέρα
» δύναμις τῆς Κυβερνήσεως. »

1150. Κατὰ συνέπειαν τῆς ἐξαιρέσεως τὴν ὁποίαν ἀνα-
φέρει τὸ ἄρθρον 1149, ἀφέθη ἐδῶ, καὶ μετὰ τὴν λέξιν ζη-
μίας, ἡ λέξις καὶ τόκους. Ἀλλὰ τὸ τμήμα ἐσύνταξε διὰ με-
γαλητέραν σαφήνειαν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

« Ὅταν ἡ ὑποχρέωσις ἔμεινεν ἀνεκτέλεστος ἄνευ δόλου
» ἐκ μέρους τοῦ ὀφειλέτου, ὑποχρεοῦται οὗτος εἰς τὴν πλη-
» ρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τόκων, τοὺς ὁποίους προεῖδον ἢ δύ-
» νανται νὰ προῖδῶσιν οἱ συμβαλλόμενοι ἐν κχειρὶ τοῦ συμ-
» βολαίου. »

1151. Κατὰ τὸν Δομάτ' ἄρθρον 8, τμήμα 2. τιτλ. 5, Βιβλ.
3, καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ ἀναφερθέντα παραδείγματα, ἅτινα ἐ-
φαρμόζονται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ἀποδεικνύεται, πῶς ἡ κα-
λὴ ἢ ἡ κακὴ πίστις δίδει ἀφορμὴν, ἐντὸς ὅμως τῶν κανό-
νων τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, εἰς τὸ νὰ μεγαλυνθῶσιν ἢ μειωθῶ-
σιν αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἀποζημιώσεις. Ἰδὲ καὶ Ποτιέρον
Μέρος Α. Κεφ. 2. ἄρθρον 3. Ἀντὶ τῆς λέξεως συμφωνίας,
ἣτις ἐφαρμόζεται εἰς ἄλλας λέξεις, λέγομεν κατὰ τὸ ἄρθρον
1101 Συμβόλαιον, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς
λέξεως Convention.

1152. Κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα προσθήκην περὶ τοῦ
ἄρθρου 172, Σελ. 40. καὶ τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις
περὶ τοῦ ἄρθρου 1133, εἶναι φανερόν, ὅτι πρόκειται εἰς τὸ ἐ-

νεστῶς ἄρθρον περὶ συμβολαίου, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπόκειται, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἄρθρων 1131 καὶ 1133. Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι σαφέστερον τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἂν ἤθελε τελειώσῃ μὲ τὰς ἐφεξῆς λέξεις.

Μετὰ τὰς λέξεις « οὐδ' ἐλάττων ποσότης, ἐκτὸς » τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθ. 172 καὶ 1133. » (ιδεὶ ὅσα θέλω παρατηρήσει περὶ τοῦ 1231 ἄρθρου).

1153. Ἐπαρατήρησε τὸ τμήμα, ὅτι δὲν πρόκειται ἐδῶ, εἰμὴ περὶ τῶν τόκων ἐπὶ λόγῳ τῆς ἀποζημιώσεως. Ἀνεγνώρισεν εἰσέτι τὴν χρείαν, νὰ διαλυθῇ πᾶσα ἀπορία περὶ τῆς περιπτώσεως, ἂν ἡ αἰτήσις, περὶ ἧς πρόκειται, πρέπει νὰ ᾖ ναι δικαστικὴ, ἢ ἀρκεῖ πᾶσα ἐξωδίκος. ὁ Ρ. Σελ. 728, ἀναφέρει ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἣτις ἀνεγνώρισεν, ὡς φαίνεται, τὴν χρείαν τῆς δικαστικῆς αἰτήσεως· ιδεὶ τὰς παρατηρήσεις μου εἰς τὰς Σελ. 160 περὶ τῶν ἄρθρων 549—550 καὶ περὶ τῆς λέξεως Postulare. Ἐπαρατήρησεν ὁμῶς τὸ τμήμα, ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1139. καὶ διὰ τοῦτο ἐπαρδέχθη τὰ ἐφεξῆς.

« Μετὰ τὰς λέξεις « περιοριζόμενας ὑποχρεώσεις, ἢ ἀποζημιώσεις ἔνεκα τῶν περὶ τῆς βραδύτητος προερχομένων ζημιῶν συνίσταται: κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ἰδιαιτέροι Νόμοι, οἱ τόκοι οὗτοι » ὀφείλονται εἰς τὸν πισωτὴν μὴ ὑποχρεούμενον κτλ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « χρεωστοῦνται δὲ μόνον ἀπὸ » τῆς ἡμέρας τῆς δικαστικῆς ἢ ἐξωδίκου αἰτήσεως, ἐκ- » τὸς τῶν περιπτώσεων κ.τ.λ.

1154. Ἀπαιτοῦν ταυτοχρόνως ἡ Δικαιοσύνη, ἡ ἐπιείκεια, καὶ τὸ συμφέρον τοῦ ἰδίου ὀφειλέτου τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ὡς πρὸς τοὺς τόκους τῶν τόκων,

ἀφοῦ ἀπεκτήθησαν δικαιοτέρα γνώσεις, εἴτε περὶ τῆς φύσεως τῶν χρημάτων καὶ νομισμάτων, εἴτε περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας (ἰδὲ ὅσα ἐπαρτήρησα εἰς τὴν Σελ. 407 περὶ τῶν ἀρθρῶν 1065—1068), διότι ἂν ὁ δανειστὴς λαμβάνων τὴν ἐξόφλησιν τοῦ δανείου τοῦ κάμνη ἄλλο δάνειον εἰς τινὰ δεύτερον, δανεῖζει τοὺς ὁποίους ἔλαβε τόκους, συνάμα μὲ τὸ κεφάλαιον παρὰ τοῦ πρώτου ὀφειλέτου, ἐπὶ λόγῳ νέου καὶ μεγαλητέρου κεφαλαίου καὶ λαμβάνει μετέπειτα τοὺς τόκους τῶν πρώτων οὕτω συμποσούμενων καὶ μὲ τὸ παλαιὸν κεφάλαιον ἀναμιγμένων, τόκων, διατὶ ὁ χρεωφειλέτης, ὅς τις δὲν εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του, χωρὶς νὰ κάμῃ νέον δάνειον μὲ ἄλλον τρίτον ὅπερ ἐξ ἑνὸς μέρους δὲν εἶναι πάντοτε τόσον εὐκόλον, καὶ χωρὶς θυσίας καὶ ζημίας, καὶ ἐξ ἄλλου μέρους τὸν καθιστᾷ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν τοῦ νὰ πληρώσῃ τόκους τῶν χρεωστούμενων μὲ τὸ κεφάλαιον τόκων τοὺς ὁποίους ἐνδιαλαμβάνει τὸ νέον δάνειον, διατὶ λέγω δὲν ἤθελε κάμει τοῦτο τὸ εὐκολώτερον δάνειον μὲ τὸν ἴδιον δανειστήν του, καὶ δὲν ἤθελαν οἱ Νόμοι τὸ συγχωρήσει, ἀφοῦ διαφορετικὴ δὲν εἶναι εἰς τὰς δύο περιστάσεις ἡ τύχη του καὶ ἀποφεύγει μάλιστα τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ δανειστὴς του κατὰ τὸ ἀληθὲς συμφέρον του χρεῖαν, νὰ τὸν καταδιώξῃ χωρὶς εὐσπλαγχνίαν εἰς τὴν ἐξόφλησιν, διὰ νὰ κάμῃ νέον δάνειον μὲ δεύτερον; Καθὼς ὁμως οἱ Νόμοι « βοηθοῦν τοὺς ἀγρυπνήσαντας καὶ ὄχι τοὺς βαρέως κοιμωμένους ἢ ἀμελεῖς » κατὰ τὸ ἀρθρον 40. Βιβλ. γ'. τίτλ. ε. τοῦ Ἀρμενοπούλου. *Vigilantibus, et non Dormientibus jura Succurrunt* καὶ καθὼς πρέπει ν' ἀποφύγωμεν τὰς ὁποίας καταχρήσεις προξενεῖ ἡ εὐκαιρία, τὴν ὁποίαν προσφέρει τὸ μέσον τοῦτο εἰς τὸν ὀφειλέτην, καὶ τέλος συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς Νομικῆς, καθ

ἣν χωροῦν οἱ τόκοι, καὶ τοὶ μὴ συμφωνηθέντες μετὰ τὴν δικαστικὴν ἀπαίτησιν, ἐκτὸς ὅταν πρόκηται περὶ τῶν καλῇ πίστει συμβολαίων, ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα χωροῦν ἀπὸ τὴν μόνην ὑπέρβησιν, κατὰ τὰ ἄρθρα 38 Βιβλ. ἀ. τιτλ. γ'. καὶ 15 Βιβλ. γ'. τιτλ. ζ'. τοῦ Ἀρμενιπούλου, καὶ ἐκ διαταγῆς τοῦ Δικαστοῦ *ex officii judicis*. ἰδὲ Μ. Σελ. 45—48, Μερὶ ἐν λέξις *interêt*. §. 1 πρὸς τὸ τέλος, καθὼς καὶ τὸν Νόμον 10 §. 3 τιτλ. 1. Βιβλ. 17 τῶν Διγεστῶν, ἐτροπολόγησε τὸ τμήμα τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῇ μόνον εἰς τοὺς τόκους τοῦ κάθε ἔτους, τῶν ὁποίων ἐξαίτηθη ἡ πληρωμὴ ἢ πρὸς τοὺς ὁποίους ἔγεινε κάθε ἔτος νέον συμβόλαιον, καὶ διὰ τοῦτο ἔκαμε τὴν ἐφεξῆς προσθήκην εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος. Ἄν δὲ παρέλθουν πλείονα ἔτη, δὲν δύναται νὰ ζητηθῇ ἢ » νὰ συμφωνηθῇ τόκος τῶν τόκων, εἰμὴ περὶ τοῦ διὰ τὸ τελευταῖον συμπληρωθέν ἔτος ὀφειλομένου ».

1155. Ἀντὶ τῆς λέξεως *λοιπάδων*, ἐπαρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν τοῦ ἀριθ- 3 τοῦ ἄρθρου 385. λέξιν, καθυσταθῆναι, καὶ διὰ νὰ γίνῃ συμφωνότερον τὸ ἐνεστῶς μετὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἔκαμε τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δικαστικῆς » αἰτήσεως ἢ τῆς πρὸς αὐτοὺς νέας συμβάσεως ».

« Μετὰ τὰς λέξεις *παρὰ τρίτου τινὸς εἰς τὸν πιστωτὴν πρὸς ἀπαλαγὴν τοῦ ὀφειλέτου κ.τ.λ.* »

1156—1164 Οἱ κανόνες, τοὺς ὁποίους ἐνδιαλαμβάνουν τὰ ἐνεστῶτα ἄρθρα, εἶναι οἱ κανόνες τῶν Νόμων 219 τιτλ. 16. Βιβλ. 50. καὶ 80. τιτλ. 1, Βιβλ. 45, καθὼς καὶ τῶν 34, 67, 172. 9, 81, περὶ διαφόρων Κονόνων, 21, καὶ 33 τιτλ. 1 Βιβλ. 18, 39 τιτλ. 14. Βιβλ. 6'. 5 καὶ 9 τιτλ. 15 αὐτοῦ τοῦ Βιβλίου 6'. τῶν Διγεστῶν. Ἰδὲ καὶ τὸν Φάβερ

Βιβλ. 6'. τιτλ. 4. ὁρισμοῖς 6 καὶ 12. Αναφέρει ὁ Μ. Σελ. 48—50, ὅτι ἀντὶ τῆς κατὰ γράμμα ἐννοίας (sens literal) ἦτον εἰς τὸ Σχέδιον αἱ λέξεις κατὰ τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς ἐννοία (Sens Grammatical). Ἴδὲ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 16 Βιβλ. α'. τιτλ. ιε'. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Πρακτῆρεϊ ὁ ἴδιος Μ. περὶ τοῦ ἁρθροῦ 1156, ὅτι ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρον τοῦτο μόνον καὶ μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν χοειάζεται διερμηνεία, διότι ὅταν ᾖ ἐναργὴς ἡ πρόθεσις, δὲν ἀπαιτεῖται ἔρευνα, καὶ δὲν συγχωρεῖται ἡ διερμηνεία, κατὰ τὰς ὁποίας ἔκχμα πρακτηρήσεις εἰς τὴν Σελ. 306 περὶ τοῦ ἁρθροῦ 808. *ubi verba sunt clara non debet admitti voluntatis quæstio.*

1157. Ἀντὶ τῆς ῥήτρα διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Clause*, ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα *συνθήκην*, καὶ διὰ τὴν γίνῃ σαφέστερον τὸ ἄρθρον προσθέτει:

Μετὰ τὰς λέξεις «*μᾶλλον καθ' ἣν ἐννοίαν δύναται*» παρὰ καθ' ἣν δὲν δύναται τὴν παραγὰγ ἀποτέλεσμά τι.»

1158—1163. Ἡ Γαλλικὴ λέξις *termes*, εἶναι συνώνυμος τῆς Γαλλικῆς λέξεως *expression* (ῥήσις) δὲν εἶναι ἀκριβοῦς μάλιστα ὅταν ἡ λέξις ὅρος θέλῃ μεταχειρισθῇ διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *condition* εἰς τὸ Κεφ. 4. ἄρθρα 1168—1180, ἀντὶ τῆς λέξεως *συμφωνία*, ἐνῶ αὕτη ἡ τελευταία λέξις ἐμεταχειρίσθη εἰς τὰ ἄρθρα 1139, 1151 κ.τ.λ. καὶ διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς λέξεως *convention*. Ὑπάρχει ῥητὴ ἐξαιρέσις τῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθροῦ 1162 ἀρχῆς, εἰς τὸ ἄρθρον 1602, κατὰ τὸ ὁποῖον πᾶσα διερμηνεία γίνεται κατὰ τοῦ πωλητοῦ. Κατὰ τοὺς εἰρημένους λόγους ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὰς ἀκολουθοῦσας διορθώσεις καὶ προσθήκας.

(1158). Αἱ δύο ἐννοιῶν ἐπιδεκτικαὶ λέξεις *πρέπει* νὰ

» λαμβάνονται κατὰ τὴν εἰς τὸ ἀντικείμενον
» τῆς συμβάσεως μᾶλλον πρόσφορον ἔννοιαν.»

(1161.) Ὁ λαιχί συνθῆκαι τῶν συμβάσεων κ.τ.λ.»

(1162.) Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις «καὶ ὑπὲρ τοῦ ὑ-
» ποχρεωθέντος· ἐκτὸς τῆς περιστάσεως τοῦ ἄρθρου
» 1602.»

(1163.) Ἡ σύμβασις, ὅσω γενικαὶ καὶ ἂν ᾖ-
» σιν αἱ λέξεις τῆς, συμπεριλαμβάνει κ.τ.λ.

1164. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 50, ὅτι ἀντὶ νὰ ᾔηται ὁ πε-
ριρρισμὸς, ὁ ὁποῖος διορίζεται εἰς τινὰ περίπτωσιν λόγος διὰ
τὴν παρέκτασιν αὐτοῦ εἰς ἄλλας περιστάσεις, εἶναι μάλιστα
λόγος, διὰ νὰ περιορισθῇ εἰς αὐτὴν τὴν μόνην περίστασιν,
κατὰ τὴν ἀρχὴν τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 381 περὶ
τῶν ἄρθρων 991—999. «Ἡ ἔγκλεισις ἐνὸς καὶ μόνοῦ πρά-
γματος φέρει τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ ἄλλου». Παρατηρῶ ὅμως ἐν
παρόδῳ ὅτι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὁμιλεῖ μόνον περὶ τινος ἐξηγή-
σεως, καὶ ὄχι περὶ τινος περιορισμοῦ. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 732.

T M H M A. ζ'.

1165. Ἀναφέρει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου
2. τίτλ. ια'. βιβλ. ε'. τοῦ Ἀρμενουπούλου, καὶ τοῦ Νόμου 3
τίτλ. 15. βιβλ. β'. τῶν Διγесτῶν καὶ τῶν τριῶν Νόμων τοῦ
τίτλ. 60 βιβλ. 7. τοῦ Κώδικος. Ὑπάρχει ὅμως ἄλλη, ἐκτὸς
τῆς τοῦ 1121 ἄρθρου, ἐξαίρεσις, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη ὁ
ἐμπορικὸς Νόμος εἰς τὰ ἄρθρα 519—524, καὶ ἡ ὁποία
παράγεται ἀπὸ τοὺς Νόμους 7, §. 19 καὶ 8, τίτλ. 14 βιβλ.
2. τῶν Διγесτῶν. Ἰδὲ Δομάτ §. 9. τμήμα 2. τίτλ. α'. βιβλ.
α'. περὶ τῶν συμβολαίων ἐν γένει. Καθὼς δὲ ὑπάρχουν εἰς τινὰ
ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὰς ἐμπο-

ρικὰς ὑποθέσεις Π. χ. 1341 — 1862, οὕτως ἤθελεν εἶσθαι, μὴ φαίνεται, ὠφέλιμος ἡ προσθήκη τῆς ἐξαιρέσεως τῶν εἰρημέ-
νων ἄθρων τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος.

1166. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἡ συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ 2092 ἄρθρου, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ δικαιώματα τοῦ χρεωφει-
λέτου, ὄντα μέρος τῆς περιουσίας του, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐξό-
φλησιν τοῦ χρέους πρὸς τὸν πιστωτήν. Ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ-
733 τὰ ἄρθρα 631, 841, 1446, ὡς παραδείγματα τῶν προ-
σωπικῶν δικαιωμάτων ἢ προνομίων, περὶ ὧν ὠμίλησα καὶ εἰς
τὰς παρατηρήσεις μου περὶ τοῦ ἄρθρου 2279. Ἐπαραδέχθη
τὸ τμήμα κατὰ τὰς ἰδίας παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμα εἰς
τὰς Σελ. 6 καὶ 10 περὶ τῶν ἄθρων 10 καὶ 20, τὰς λέξεις
ἐνεργῶ, ἐνέργεια διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Γαλλικῶν λέ-
ξεων exercer, exercice, ἀντὶ τῆς, κάμνω χρῆσιν, ἥτις
δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέ-
ξεως usage, jouissance καὶ τῆς ἐνεργείας τῶν τοιούτων δι-
καιωμάτων, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἐξαίρεσιν τοῦ ἄρ-
θρου 631, περὶ τοῦ προσωπικῶς ἀναγομένου δικαιώματος, ἡ
λέξις χρῆσις εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ἤθελε δώσει ἀφορμὴν εἰς
τινα ἀντίστασιν μεταξὺ τῶν δύο ἄθρων. Διὰ τοῦτο:

Μετὰ τὰς πρώτας λέξεις « μ' ὅλον τοῦτο οἱ πιστωταὶ
» δύνανται νὰ ἐνεργοῦν ὅλα τὰ δίκαια καὶ τὰς ἀγωγὰς τοῦ
» ὀφειλέτου των κ.τ.λ. »

Διὰ τῆς ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1835 ἀποφάσεως, τὸ τῆς Γαλ-
λίας Ἀκυρωτικὸν ἐπαραδέχθη τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν οἱ ἐνυπόθη-
κοι πιστωταὶ δύνανται νὰ κάμουν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀπο-
φάσεως, ἡ ὁποία διέλυσε κατὰ τοῦ χρεωφειλέτου τὴν ἀλλο-
τρίωσιν τινος κινητοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτον μέρος τοῦ ἐνυποθήκου
ὑποστατικοῦ, κατὰ τὰ ἄρθρα 524 καὶ 525, διότι εἰς τὴν
παρομοίαν περίπτωσιν δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς παρα-

σταίνοντες τὸν χρεοφειλέτην ἢ ὡς παρασταινόμενοι εἰς τὴν προηγουμένην δίκην παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μάλιστα ὡς ἐνεργοῦντες ἰδιαίτερα δικχιώματά των· ἰδὲ τὴν Γαλλικὴν ἐφημερίδα τοῦ 1837, ἀριθ. 46404 Le tems· καὶ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα περὶ τοῦ 2281 ἄρθρου ἀπόφατιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπὸ τὰς 2. Αὐγούστου 1837. περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3754 ἐφημ. τῶν Δικαστηρίων ὡς πρὸς τὴν τοῦ προνομίου παραγραφὴν τῶν 40 ἐτῶν κ.τ.λ. Ἀπεφάσισε τὸ τῶν Παρισίων ἐφετεῖον διὰ τῆς ἀπὸ 13 Μαρτίου 1837 ἀποφάσεως εἰς τὴν ὑπόθεσιν Ρολὰν τ' ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Κώδης καὶ μάλιστα τὸ ἐνεσὼς ἄρθρον 1166, δὲν ἐδιόρισε καὶ ἐξήγησε ῥητῶς ποῖα εἶναι ἢ μὴ τὰ προσωπικὰ περὶ ὧν πρόκειται δικχιώματα, ἀφέθη τοῦτο εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις, en a necessairement laissé l'apreciation à la prudence des tribunaux.

1167. Διὰ τὰ ὑπάρχη ἐκείνη ἢ ἀπάτη ἢ καταδολίευσις Fraude, ἥτις χορηγεῖ τὸ δικαίωμα τῆς, περὶ ἧς πρόκειται ἀνατροπῆς, ἢ τὴν ἀνακαλεστικὴν ἀγωγὴν, action revocatoire, ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ τοῦ γεγονότος καὶ τῆς προθέσεως le fait et l'intention, τὸ μὲν ὑφίσταται εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ τρίτος γνῶσιν τῆς ἀνικανότητος, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ὁ χρεοφειλέτης μετὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ περιού πρόκειται κτήματος εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του· ἰδὲ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἔγινε τωόντι ἀφερέγγυος ὁ ὀφειλέτης, ὥστε δὲν δύναται πλέον νὰ λάβῃ ὁ πιστωτὴς τὸ παρ' αὐτοῦ χρεωστούμενον, διότι ἂν λείπῃ ἡ τελευταία περίστασις, δὲν ἀρκεῖ ἡ πρώτη διὰ τὴν ἀνακληθῆ ἢ ἀπαλλοτρίωσις, τούτέστι παύει ἡ ἀνακαλεστικὴ ἀγωγὴ, καθ' ὅσον δύναται ὁ πιστωτὴς νὰ πληρωθῇ παρὰ τοῦ χρεοφειλέτου ἐπάνω εἰς τὴν ἐπίλοιπον περιουσίαν του. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Νόμοι 1 § 2, 6 καὶ 15 τιτλ. 8 Βιβλ. 42 τῶν Διγερτῶν λέγουν· « ὅταν εἴχεν ἀποτέ-

» λεσμα ἢ καταδολίευσις. » Si fraus eventum habuit· καὶ οἱ Νόμοι 1 καὶ 7 τιτλ. 11 Βιβλ. 7 τοῦ Κώδικος καθὼς τὸ 4 ἄρθρον τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ διαφόρων Κανόνων λέγουν ὅτι « ἡ ἀπάτη ἀπαιτεῖ καὶ ἀποτέλεσμα (τῆς ζημίας) καὶ » προαίρεσιν » consilium fraudis eventus damni. Ταῦτα ἐξηγεῖ ὁ Φάβερ εἰς τὴν σημείωσιν 2 ὁρισμῶ 7 τιτλ. 21 Βιβλ. 3 καὶ ὁ Δομάτ § 6 τμήμα 1 τιτλ. 10 Βιβλ. 2. εἰς τὰς ἐφεξῆς λέξεις, « ὅταν δὲν ὑστερῇται ὁ πιστωτὴς ἕνεκα αὐτῆς » τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ μέσου τῆς ἐξοφλήσεως » τὰ ὅποια ὅλα συμφωνοῦν μὲ τὴν πάγγνωστον ἀρχὴν τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν « ὅταν πρόκηται περὶ τῆς (ἐνεστώσης) καταδολιεύσεως, πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀποτέλεσμα » quoties de fraude disputatur eventus spectandus est· ὁ ἴδιος Φάβερ ὁμῶς εἰς τὸν ὁρισμὸν 1. τιτλ. 35 Βιβλ. 7. λέγει ὅτι ἡ ἀνακαλεστικὴ αὕτη ἀγωγὴ λογίζεται προσωπικὴ καὶ διὰ τοῦτο πρὶν διευθυνθῇ κατὰ τοῦ τρίτου ἀγοραστοῦ, πρέπει νὰ διευθυνθῇ κατὰ τοῦ ὀφειλέτου πωλητοῦ, εἴτε ὅταν ἡ καταδολίευσις ὑφίσταται εἰς τὸ πρᾶγμα, in re, εἴτε ὅταν ὑφίσταται ταυτοχρόνως εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὴν πρόθεσιν, Sive re et consilio, διότι ὁ μὴ ἐνυπόθηκος πιστωτὴς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δικαίωμα εἰς τὸ ἀπαλλοτριωθὲν κτῆμα, πρὶν νὰ ἐπιστρέψῃ τοῦτο εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πωλητοῦ ὀφειλέτου, διὰ τῆς ῥηθείσης ἀνακαλεστικῆς ἀγωγῆς· ἰδὲ καὶ τοὺς Νόμους 78 καὶ 79 περὶ Διαφόρων Κανόνων.

Νομίζω ὁμῶς, ὅτι εἰς παρομοίαν περίπτωσιν καὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ ὁ ἐνάγων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 238 τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ τοῦ 28 Βιβλ. α. τιτλ. δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ πᾶσαν νέαν δίκην μὲ τὸν τρίτον ἀγοραστήν, εἶναι ὠφέλιμον νὰ ἐνάγῃ διὰ τῆς ἰδίας κλήσεως τὸν ἀγοραστήν καὶ πωλητὴν καὶ νὰ προτείνῃ κατ' ἀμφοτέρων τὴν ἀνάκλησιν

τῆς γενομένης ἀπαλλοτριώσεως. Τὸ ἐφετεῖον τῶν Παρισίων ἀπεφάσισε κατὰ Ρ. Σελ. 733, ὅτι ἡ ἐνεστῶσα ἀγωγὴ ἀπο-
 κείται εἰς τὴν μόνην τῶν 30 ἐτῶν παραγραφὴν, ὥστε δὲν ἐ-
 φαρμόζεται εἰς αὐτὴν τὸ ἄρθρον 1304, ἐν ᾧ ἄλλα ἐφετεῖα
 τῆς Γαλλίας ἐπαραδέχθησαν τὴν ἐναντίαν γνώμην. Νομίζω
 λοιπὸν ἀναγκαῖον, νὰ μὴ ἀφεθῇ ἡ ἀπορία αὕτη καὶ νὰ ἐφαρ-
 μοσθῇ τοῦτο τὸ ἄρθρον 1304 καὶ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν ἀγωγὴν.
 Ἄν δὲν παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ τὰς ὁποίας ἐπρότεινα διορ-
 θώσεις εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς λέξεως κληρονομιῶν, ἢ
 τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα προσθήκην τῆς λέξεως διαδοχῶν εἰς
 τὰς παρατηρήσεις Σελ. 228, 229 περὶ τοῦ Νόμου, ἢ τίτλ.
 1. τοῦ Βιβλ. 3. τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, τότε βέβαιον πρέ-
 πει νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν λέξιν κληρο-
 νομιῶν, ἀντὶ τῆς λέξεως διαδοχῶν. Ἀναφέρομαι καὶ ἐ-
 δῶ εἰς ὅσα ἐπαρατήρησα καὶ ἐπρότεινα περὶ τοῦ ἁρθρου
 881, Σελ. 301, κατὰ Ρ. Σελ. 529 καὶ Μ. Σελ. 52. Κατὰ
 συνέπειαν ὅλων τῶν προηγουμένων παρατηρήσεων νομίζω
 πολλὰ ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ.

• Ματὰ τὰς λέξεις τὰς παρὰ τοῦ ὀφειλέτου ἐν γνώ-
 » σει τοῦ τρίτου πρὸς καταδολίευσιν καὶ πεφυκεῖαν
 » βλάβην τῶν δικαίων αὐτῶν γινομένους πρά-
 » ξεις, καὶ τοῦτο ἐντὸς τῆς τοῦ 1304 ἁρθρου προθεσμίας •.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Καθὼς ἤδη ἀνέφερα, ἐπαραδέχθη τὸ τμήμα τὴν λέξιν ὁ-
 ρος καὶ τὴν ὑπὸ ὅρους, διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Γαλ-
 λικῶν λέξεων condition—conditionnel, περὶ ὧν πρόκειται.

εἰς ὅλα τὰ ἄρθρα 1168—1185. Παρατηρῶ ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ εἰς αὐτὰ τὰ ἄρθρα μεταχειρισθεῖσα λέξις συμφωνία, σημαίνει ὡς μετάφρασις, εἰς πολλὰ ἄλλα ἄρθρα Π. Χ. 639, 815, 900, 943, 953, 956, 1076, 1151. κ.τ.λ. τὴν Γαλλικὴν λέξιν τοῦ κειμένου convention, καὶ ὡς ἐπαρατήρησα περὶ τοῦ ἁρθρου 1101, εἶναι ἀναγκαῖον, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἡ τόσον ἀφευκτος ὁμοιότης τῆς μεταφράσεως εἰς τὸν ἐνεστῶτα Κώδικα, νὰ διατηρηθῇ ἡ λέξις συμβόλαιον διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως convention, καὶ ἡ λέξις σύμβασις, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς λέξεως contrat, καθὼς καὶ ἡ λέξις συνθήκη, διὰ τὴν τῆς λέξεως clause, καὶ τέλος ἡ τοῦ ὅρου διὰ τὴν τῆς λέξεως condition.

1168. Κατὰ Κουϊάκιον εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ Νόμου 71 τίτλ. 1. Βιβλ. 35 τῶν Διγесτῶν « ὁ ὅρος εἶναι ἐκείνη ἡ αἰτία τῆς συμβάσεως, ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὁποίου γεννᾶται » ἡ ὑποχρέωσις, καὶ ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ ὁποίου εὐδεμία » ὑπάρχει ὑποχρέωσις, καὶ ὅταν ᾖναι ἐκκρεμῆς ὁ ὅρος, δὲν ἔχει ἡ ὑποχρέωσις κάμρίαν ἐνέργειαν. » καὶ ὁ Μ. Σελ. 53, ἐξηγεῖ τὴν διαφορὰν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ὑπὸ ὅρον ὑποχρεώσεως, τοῦτέστιν ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μέλλον συμβᾶν, καὶ τῆς ὑποχρεώσεως, ἥτις ἐξαρτᾶται παρὰ τοῦ συμβάντος, εἴτε ἐνεστῶτος εἴτε παρελθόντος, ἀγνώστου ὅμως εἰς τοὺς συμβαλλομένους, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἰσχυρὰ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἁρθρου 1181, καὶ λέγει ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἡ ἄγνοια τῶν συμβαλλομένων δὲν ἐμποδίζει τοῦ νὰ ᾖναι διορισθεῖσα ἡ τύχη του Son sort est fixé, καθὼς λέγουσιν οἱ Νόμοι 37 καὶ 39 τίτλ. α. βιβλ. 12 καὶ 100 τίτλ. α. βιβλ. 45 τῶν Διγесτῶν, καὶ ὁ Δομάτ §. 11 τμῆμα 4 βιβλ. α τίτλ. α. καὶ εἰσέτι τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐπομένου ἁρθρου 1182.

4169. Τὸ τμῆμα διώρθωσεν αὐτῷ τὸ ἐνεστῶς ἁρθρον

« περιπτωτικὸς ὁρος εἶναι ὁ ἐκ μόνῃς συντυχίας ἐξαρτώμε-
 » νος καὶ μὴ κείμενος παντάπασι παρὰ τῷ πιστωτῇ ἢ ὀφει-
 λέτῃ ».

1170.—1173. Εἰς αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα ἀναφέρεται τὸ ὅτι οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νομοδιδάσκαλοι καὶ Νόμοι ὀνομάζουσι οἰκείως *modus* (*charges*) ὁποῦ διαφέρει ἀπὸ τὸν ὅρον εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ πρῶτος ὑφίσταται εἰς τὸ ἐπιβαλλόμενον χρέος τοῦ νὰ κάμῃ, δώσῃ ἢ παρὰλείπῃ τις κάτι τι καὶ πρέπῃ νὰ ἐκτελεσθῇ χωρὶς νὰ ἀναβάλλῃ, ὡς συμβαίνει μὲ τὸν ὅρον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεως, κατὰ τὸν Νόμον 8 τίτλ. 6 βιβλ. 18 τῶν Διγεστῶν, καθὼς καὶ τὸ ὅτι ἀναφέρουσι οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι περὶ τῆς Μουκιανῆς ἐγγυήσεως, τὴν ὁποίαν χρεωστεῖ νὰ δώσῃ ὁ δωρεοδόχος περὶ τῆς ἐκτελέσεως ταύτης ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ παρὰλείπει, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ παραβαίνῃ οὗτος ἐνῶ ζῇ, ἂν θέλῃ νὰ λάβῃ παρὰχρῆμα τὸ κληροδοθέν, κατὰ τοὺς Νόμους 7 καὶ 18 τίτλ. 1. βιβλ. 35, καὶ τὴν Νεαράν 22 Κεφ. 43 πρὸς τὸ τέλος· ἰδὲ Παρδέσιον εἰς τοὺς ἀριθ. 306—311 καὶ Μερλέν §. §. 1 καὶ 6 τμῆμα 2. λέξις *condition*.

1172—1173. Ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου ἄρθρου εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 31 τίτλ. 7. βιβλ. 45 τῶν Διγεστῶν καὶ ἡ συνέπεια τῶν ἄρθρων 1131 καὶ 1135, καθὼς καὶ τοῦ Νόμου 185 περὶ Διαφόρων Κανόνων, ὁ ὁποῖος λέγει, ὅτι δὲν ὑπάρχει κάμμία ὑποχρέωσις ὡς πρὸς τὰ ἀδύνατα. Παρατηρεῖ ὁμῶς ὁ Ρ. Σελ. 736, ὅτι πρόκειται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον περὶ τοῦ ἀπολύτως ἀδυνάτου, διότι τὸ μόνον ἀναφορικὸν δὲν ἀκυρόνει τὴν ὑποχρέωσιν· ἰδὲ τὰς ὁποίας ἔκαμα ἐξηγήσεις καὶ παρατηρήσεις καὶ μάλιστα τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα διόρθωσιν εἰς τὰς Σελ. 319, 320, περὶ τοῦ ἄρθρου 900, διὰ νὰ

μὴ ὑπάρχη ἀντίστας εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μὲ τὸ ἐνε-
στῶς ἄρθρον, ὥστε νὰ περιορισθῇ τὸ ἄρθρον 900 εἰς τὰς δια-
θήκας καὶ εἰς τὰς δωρεάς, αἵτινες γίνονται ἄνευ τῆς συνδρο-
μῆς τοῦ δωρεοδόχου. Ἰδὲ καὶ τοὺς Νόμους 3 καὶ 20. τίτλ.
ἀ. βιβλ. 35 καὶ 54 τίτλ. ἀ. βιβλ. 30 τῶν Διγестῶν, καὶ
P. Σελ. 736. Τοῦτο δὲ συμφωνεῖ μὲ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ
ἄρ. 45, τίτλ. 8, βιβλ. 5 τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἥτοι τοῦ νόμου
14, τίτλ. 7, βιβλ. 28 τῶν Διγестῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέ-
ρει ὡς πρὸς τὸν υἱὸν ἐξαίρεσιν τὸ ἄρθ. 12 τοῦ αὐτοῦ
τίτλου καὶ βιβλίου τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ ὁ νόμος 15 τοῦ
αὐτοῦ τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγестῶν. Ὁ Αὐτοκρά-
τωρ Ἰουστινιανὸς εἰς τὸν § 11 τοῦ τίτλ. 20 βιβλ. 3.
τῶν Ἰνστιτούτων, ἐκ τοῦ ὁποίου ἠρανίσθησαν τὰ ἐνεστῶ-
τα ἄρθρα, λέγει μόνον, ὅτι ὁ τοιοῦτος ὅρος, (περὶ οὗ
εἰς τὸ ἄρθρον 1173) θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχων, ὥστε νὰ
μείνῃ ἡ ὑποχρέωσις ἄνευ ὅρου καὶ νὰ γίνῃ παραχρῆμα
ἐκτελεστέα *Pura edeoque stutin peti potest*. Σημαντι-
κὴ εἶναι ὁμῶς ἡ ἔλλειψις, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον
1173, μάλιστα μετὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ὡς πρὸς τοὺς
εἰς τὰ καλὰ ἦθη καὶ εἰς τοὺς Νόμους ἐναντίους ὅρους, ἐν ᾧ
εἴτε ὁ Ποτιέρος, εἴτε ὁ M. Σελ. 55. εἴτε P. Σελ. 736
λέγουν ἐκ συμφώνου, ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄκυρος ἡ ὑ-
ποχρέωσις, ἐπειδὴ δὲν συγχωρεῖται νὰ διομολογηθῇ τι πλεο-
νέκτημα, διὰ νὰ μὴ πράττῃ τις Π. χ. τὸ ἐγκλημα. Σιωπᾷ
εἰσέτι εἴτε τὸ ἐνεστῶς εἴτε τὸ προηγούμενον ἄρθρον, περὶ τῆς
περιπτώσεως, καθ' ἣν ὑπόκειται μὲν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν
τῶν ἄρθρων ὁ εἰς τὴν σύμβασιν δηλοποιηθεὶς ὅρος, ἀλλ' ὑπάρχει
ταυτοχρόνως ἄλλος θεμιτὸς ὅρος ἢ θεμιτὴ αἰτία τῆς ὑποχρεώ-
σεως. Συμφωνοῦν εἰσέτι οἱ Νομοδιδάσκαλοι, ὅτι μένει ἄκυρος
ἡ ὑποχρέωσις, καὶ ἂν ὁ ἀθέμιτος ὅρος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς

ὑποχρεώσεως γίνῃ μετέπειτα θεμιτὸς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ § 1 τοῦ Νόμου 144 περὶ Διαφόρων Κανόνων, αὐτόθι in stipulationibus id tempus spectamus, quo contrahitur. ἴδε Ρικέρην § 2542, καὶ τὸν Νόμον 35 § 1 τιτλ. 1. Βιβλ. 45 τῶν Διγесτῶν. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις ἐπα-
ραδέχθη τὸ τμῆμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου 1172, « καὶ κα-
» θιστᾷ ἄκυρον τὴν ἐξ αὐτοῦ μόνον τοῦ ὅρου ἐξαρτω-
» μένην σύμβασιν ».

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ 1137 ἄρθρου « οἱ σύμβαλλόμε-
» νοι ἀδύνατόν τι δὲν ἀρκεῖ νὰ κατασταθῇ ἄκυρον τὴν ἐπὶ
» τούτῳ συνομολογηθεῖσαν ». Θέλει ἐξετάζει ἡ ἐπιτροπὴ, ἂν
δὲν χρειάζεται προσθήκη τις περὶ τῶν περιστάσεων τοῦ ὅρου
τοῦ νὰ μὴ κάμῃ τὸ ὅ,τι εἶναι ἐναντίον εἰς τὰ ἥθη, ἢ εἰς τοὺς
Νόμους, καὶ περὶ τοῦ ὅρου, ὁ ὁποῖος γίνεται μετὰ τὴν σύμβα-
σιν δυνατὸς καὶ θεμιτός.

1178. Ἡ Ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἡρανίσθη παρὰ τῶν
Νόμων 81, § 1 τιτλ. α. Βιβλ. 35. 134 § 2 καὶ 135 περὶ
Διαφόρων Κανόνων τῶν Διγесτῶν (ἄρθρον 2. περὶ διαφόρων
κανόνων τοῦ Ἀρμενοπούλου). Παρατηρεῖ δὲ ὁ Ρ. ὅτι δύναταί
τις, νὰ ἐμποδισθῇ δικαίως, ὡς ἀναφέρει παραδείγματα εἰς
τὴν Σελ. 739. καὶ διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὁ φειλέτης ἐκώλυσεν ἀδίκως τὴν
» ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ ».

1179. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἡρανίσθη
παρὰ τῶν Νόμων 18 καὶ 143 περὶ διαφόρων Κανόνων, καὶ
τὸ δεύτερον μέρος παρὰ τοῦ ἄρθ. 4 τιτλ. 16 Βιβλ. 3 τῶν
Ἰνστιτούτων. Εἶναι ἀξία παρατηρήσεως ἡ διαφορὰ, ἥτις ὑ-
πάρχει εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν Διθηκῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον
1040, ὥστε περιορίζεται τὸ ἄρθρον 1179 εἰς τὰς μόνας συμ-

βάσεις, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1122 καὶ τὸν Νόμον 5. τιτλ. 6. Βιβλ. 46 τοῦ Κώδικος, καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη ὑπάρχει καὶ ὡς πρὸς τοὺς δυνητικούς καὶ μικτοὺς ὅρους, οἵτινες λογίζονται ὡς ἐκτελεστοί, ὡς πρὸς τὰς διαθήκας, πάντοτε ὅταν δὲν ᾔηται διὰ τὸ σφάλμα του, ὅτι δὲν τοὺς ἐξετέλεσεν ὁ δωρεοδόχος, *quoties per se non stelit quominus adimpleretur*, κατὰ τὸν Νόμον 31. τιτλ. α. Βιβλ. 35 τῶν Διγεστῶν. Προσθέτει ὁ Μ. Σελ. 58. τινὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ὅρου τοῦ νὰ ὑπανδρευθῇ τις, ἢ νὰ μὴ ὑπανδρευθῇ καὶ λέγει ὅτι εἶναι ἄκυρος ὁ ὅρος, ὅταν ἀναφέρηται εἰς τὸ νὰ μὴ ὑπανδρευθῇ τις ποτὲ, ὅχι ὅταν μόνον εἰς τὸ νὰ μὴ ὑπανδρευθῇ τις μετὰ τὴν τάδε, ἢ τὸν τάδε, ἢ πρὶν τῆς τάδε ἐποχῆς εἰς τάδε τόπον, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑποβάλληται ἀπὸ σύζυγον εἰς σύζυγον, εἰς τὴν διαθήκην ἢ δωρεάν, τὸ νὰ μείνῃ χηρεύων. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 62, 63 αὐτοῦ τοῦτίτλου καὶ Βιβλ. τῶν Διγεστῶν καὶ τὴν Νεαράν 22 Κεφ. 43 καὶ 44. »

1181. Δικαιολογεῖ τοῦτο τὸ ἄρθρον τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1168.

1182. Δικαίως, ὡς ἐπαρατήρησεν ὁ Βογώτ Δε—Πρεαμνὸ εἰς τὸν λόγον του περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ἀπεμακρύνθη τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου. 8 τιτλ. 6. Βιβλ. 18. των Διγεστῶν, καθ' ἣν διαρκοῦντος τοῦ ὅρου, εἶναι τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ πιστωτοῦ, ἄνευ ἐξαιρέσεως. Δὲν ἐπαραδέχθη ὅμως τὸ Τμήμα οὔτε ἐδῶ οὔτε εἰς πολλὰ ἄλλ. λα ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλικῆς λέξεως *Faute*, διὰ τῆς λέξεως αἰτία, διότι ἡ τελευταία λέξις σημαίνει κυρίως τὴν λεγομένην *Cause—causa* ἥτις δύναται νὰ ᾔηται ἀθῶα καὶ μὴ συνωδευμένη ἀπὸ ὁποιοδήποτε σφάλμα. ὅταν δὲ πρόκειται περὶ τῶν ὑποχρεώσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ὅρος, ἡ προθεσμία, καὶ ἡ αἰτία, εἶναι τόσοι

τρόποι διαφορετικοὶ μεταξὺ αὐτῶν, κατὰ τοὺς Ῥωμαῖκοὺς Νόμους, καὶ τὰ ἄρθρα 1131—1133, δὲν δυνάμεθα βέβαια, νὰ κάμωμεν σύγχισιν τῶν δύο λέξεων, αἰτία καὶ σφάλμα· ἰδὲ Δεμεριγῶν Σελ. 650—661, τοῦ τόμου 2 περὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν τῶν δύο λέξεων· διὰ τοῦτο διορθώθη τὸ ἄρθρον τοῦτο (καθὼς πρέπει νὰ διορθωθοῦν ὅλα τὰ ἄλλα ἄρθρα, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκεται ἡ ἰδία μετάφρασις) ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀπωλέσθη ἐντελῶς ἄνευ σφάλματος τοῦ ὀφειλέτου κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἡχρειώθῃ ἄνευ » σφάλματος τοῦ ὀφειλέτου, ὁ πιστωτὴς δύναται κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ δευτέρου ἐδαφίου « ἐὰν τὸ πρᾶγμα » ἡχρειώθῃ ἐκ σφάλματος τοῦ ὀφειλέτου, ὁ πιστωτὴς » ἔχει τὸ δίκαιον κ.τ.λ. ».

Τελειώνει τέλος τὸ ἄρθρον μὲ τὰς μόνας λέξεις « μετ' ἀποζημιώσεων ».

1183. Ἀντὶ τοῦ ῥήματος ἐπαναγάγει ἐπαράδέχθη τὸ Τμῆμα τὸ ῥῆμα ἐπανάγει.

1184. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 62, ὅτι κατὰ συνέπειαν τῆς ῥητῆς διαταγῆς τοῦ ἁρθρου 1661 δὲν ἐφαρμόζεται πλέον τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστώτος ἁρθρου εἰς τὰς ὑπὸ ἐξ ὠνήσεως πωλήσεις. Ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 743 τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, καθ' ἣν δὲν ἐφαρμόζεται τὸ ἐνεστώδες ἁρθρον ὅταν τὰ πράγματα δὲν ᾔναι πλέον εἰς τὴν ἀκέραιον κατάστασίν των, ἕνεκα τοῦ τῆς ἀνωτέρας π. χ. δυνάμεως συμβάντος, τοῦτέστιν ὅταν ἐξετελέσθῃ κατὰ μέρος ἡ ὑποχρέωσις, καὶ ἐμποδισθῇ παρὰ τῆς ἀνωτέρας δυνάμεως ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιλοίπου της· Προτείνει λοιπὸν τὸ τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « δὲν ἤθελεν ἐκτελέσει ἐν μέρει » καθ' ὅλον τὴν ὑποχρέωσίν του κ.τ.λ. »

Ἀντὶ τῶν λέξεων « συμφωνία, ἀποζημιώσεις καὶ τόκοι » εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου πρέπει νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον ὁδ: α λ υ τ ι κ ὸ ς ὅ ρ ο ς καὶ ἀπλῶς ἀποζημιώσεις, καί:

Ἀντὶ τῆς λέξεως συμφωνίας, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, πρὶν τῶν λέξεων δυνατῆς οὐσίας· πρέπει νὰ λέγῃ (ἀφοῦ πρόκειται περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς Γαλλικῆς εἰς τὸ κείμενον λέξεως Convention,) εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συμβολαίου, δυνατοῦ ὄντος κ.τ.λ.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Ἐσφαλεν ὁ μεταφραστῆς εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Γαλλικῆς λέξεως, περὶ ἧς πρόκειται, à terme, ὅταν ἐμεταχειρίσθῃ τὴν λέξιν ἐμπρόθεσμος, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ὁποίαν δίδουν ἐξήγησιν ὁ Ρ. Σελ. 743 καὶ τὰ τέσσαρα ἐπόμενα ἄρθρα, πρέπει νὰ μεταφρασθῇ οὕτως » περὶ τῆς ὑπὸ » προθεσμίας ὑποχρεώσεως ».

Κατὰ Ποτιέρον, διαφέρει τόσον ὁ ὅρος ἀπὸ τὴν προθεσμίαν, ὥστε ἂν ἐπληρώθῃ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὅρου τὸ χρεωστούμενον μόνον μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, δύναται νὰ ζητηθῇ ἢ ἀπόδοσις διὰ τῆς παρὰ τῶν Νομοδιδασκάλων λεγομένης *Condictio indebiti*, περὶ ἧς εἰς τὸν τίτλον 6. Βιβλ. 12 τῶν Διγесτων· ὅχι δε ὅταν ἐπληρώθῃ πρὶν τῆς ἐκτελέσεως τῆς προθεσμίας, Μ. Σελ. 62.

1185. Κατὰ συνέπειαν τῶν προηγουμένων διορθώσεων πρέπει νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο 1185 « ἡ προθεσμία διαφέρει τοῦ ὅρου καθόσον κ.τ.λ. »

1186. Καὶ μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἄρθρου 1186, « Τὸ ὑπὸ προθεσμίας ὀφειλόμενον κ.τ.λ. »

Ἀντὶ τῆς λέξεως ἀλλὰ τὸ προπληρωθὲν κ.τ.λ. ἐπα-
ραδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς μετάφρασιν «ἀλλὰ δὲν δύνα-
ται νὰ ζητηθῇ ἡ ἐπιστροφή τοῦ προπληρωθέντος»

1187, 1188 καὶ 1190. Ὑπάρχει ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὰς
τῶν συνάλλαγματων ἐπὶ διαταγῆς γραμματίων, καὶ ἄλλων
ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων, διότι αἱ προθεσμῖαι αὗται λογίζον-
ται ἐν γένει διορισθεῖσαι διὰ τὸ συμφέρον τοῦ πιστωτοῦ, κα-
τὰ τὸ ἄρθρον 146 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου καὶ Παρθέσιον
ἀριθ. 199. Καὶ θέλει βέβαια ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ ἂν δὲν ᾔ-
ναι ὠφέλιμον τὸ νὰ ἐνδιαλαμβάνῃ τὸ 1187 ἄρθρον τὴν τοῦ
εἰρημένου ἄρθρου 146 ἐξαίρεσιν· ἰδὲ τὸν νόμον 17 περὶ Δια-
φόρων Κανόνων.

Ἀντὶ τῆς λέξεως ν' ἀπαιτήσῃ εἰς τὸ 1188 ἄρθρον,
ἐπαραδέχθη τὸ Τμήμα τὸ ῥῆμα νὰ προτείνῃ.

Ἐκτὸς, ὅτι τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα ἐπτώχευσε, δύναται νὰ ση-
μαίνῃ τὸ γενικὸν ἐδυστύχησε περὶ οὗ εἰς τὸ τελευταῖον
μέρος τοῦ ἰδίου ἄρθρου 1188, εἶναι βέβαιον ὅτι ὅλα τὰ ἀπο-
τελέσματα τῆς στάσεως καὶ χρεωκοπίας ἀναφέρονται εἰς τὴν
ἐποχὴν τὴν ὁποίαν διορίζει ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐμποροδικείου,
κατὰ τὸ ἄρθρον 441 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Παρατηρεῖ ὁ Ρ.
Σελ. 745, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο 1188, ἐφαρμόζεται μόνον
καὶ μόνον, ὅταν ἐμειώθησαν αἱ ἀσφάλειαι ἐξαιτίας ἢ ἐκ τοῦ
γεγονότος τοῦ ὀφειλέτου, ὅχι δὲ ὅταν συνέβῃ τοῦτο ἔνεκα
τοῦ τυχαίου συμβάντος, διότι εἰς τὴν τελευταίαν περίπτω-
σιν δὲν ὑστερεῖται ὁ ὀφειλέτης τῆς διομολογηθείσης προθε-
σμίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐμεταφράσθη πολλὰ καλὰ τὸ ἄρθρον
διὰ τῶν λέξεων ἔγεινεν αἷτιος τῆς μείωσεως. Ἀνα-
φέρει ὁ Μ. Σελ. 64 κατὰ τὸν λόγον τοῦ Βογώτ—Πρεα-
μνώ, ὅτι ἀφίνεταί εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις ν' ἀπο-
φασίσουν, ὅταν ὑπάρχῃ ἢ μὴ, ἡ μείωσις αὕτη. Κατ' αὐτὰς

τάς παρατηρήσεις παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς διορθώσιν περὶ τοῦ ἄρθρου 1188.

Μετὰ τὰς λέξεις «ἐκ τῆς προθεσμίας ὡφείλειαν» «ὅταν ἐκκρύχθῃ ἡ πτώχευσίς του, ἢ ὅταν κ.τ.λ.»

1189.—1191 Ὁ Μ. Σελ. 65 παρατηρεῖ δικαίως, ὅτι τὸ πρῶτον μέρος τοῦ 1191 ἄρθρου εἶναι ἡ μόνη ἐπανάληψις τοῦ ἄρθρου 1189, ὥστε παρεδέχθη τὸ τμήμα τὸ σύστημα τοῦ νὰ γίνῃ ἐν μόνον ἄρθρον προσθέτοντες:

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου 1189 «περιλαμβανομένων πραγμάτων. Ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ βιάζῃ τὸν πιστωτὴν νὰ δεχθῇ μέρος τοῦ ἐνὸς καὶ μέρος τοῦ ἄλλου».

1190. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡρανίσθη παρὰ τοῦ Νόμου 2 § 3 τίτλ. 4. βιβλ. 13, ἐν ᾧ τὰ προηγούμενα δύο ἄρθρα ἡρανίσθησαν ἀπὸ τοὺς Νόμους 10 § 6. τίτλ. 3 βιβλ. 23—25 τίτλ. 1 βιβλ. 18—21 καὶ 56 τίτλ. 1. βιβλ. 19 καὶ 8 §. 1. τίτλ. 1. βιβλ. 3 τῶν Διγεστῶν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1162 ἄρθρου. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 746.

1193—1195. Διωρθώθη, καθὼς καὶ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον 1182, ἡ λέξις αἰτία, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐνεστῶτα τρία ἄρθρα, διὰ τῆς λέξεως σφάλματος, καὶ ἀντὶ τῶν λέξεων τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ἄρθρου 1193, καὶ ὁ ὀφειλέτης εἶναι αἷτιος τῆς ἀπωλείας. Παρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς. «Καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ ἐτέρου αὐτῶν» προῆλθεν ἐκ σφάλματος τοῦ ὀφειλέτου, χρεωστεῖ νὰ κ.τ.λ.»

Εἶναι βέβαιον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 66, ὅτι ἂν ἡ ἀπώλεια γίνῃ ἄνευ σφάλματος, δὲν χρεωστεῖ πλέον τίποτε ὁ ὀφειλέτης.

1197. Ἡ λέξις ῥητῶς τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, σημαίνει

ὅτι, καί τοι ὁ Νόμος 2 τίτλ. 2 βιβλ. 45 τῶν Διγεστῶν δὲ φαίνεται, ν' ἀπαιτῇ τὴν ῥητὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἀπαιτεῖται ὁμῶς παρὰ τοῦ Νόμου 11. §. 1. αὐτοῦ τοῦ τίτλου, τὸν ὁποῖον ἐξηκολούθησε τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ἀφοῦ εἰς τὸν § 1 εὐρίσκονται αὐταὶ αἱ λέξεις « neque adjectum, ut duo rei stipulandi essent, virilem Partem Singuli stipulati videbantur ». Παρατηρεῖ δὲ ὁ Μ. Σελ. 68, ὅτι δὲν χρειάζεται ἡ ῥητὴ μνεΐα τῆς δευτέρας περιπτώσεως, ἀφορώσης τὴν ἀπαλλαγὴν, ἥτις προκύπτει ἐκ τῆς πληρωμῆς παρὰ τοῦ ὀφειλέτου γινομένης πρὸς ἓνα ἐκ τῶν πιστωτῶν καὶ ὅτι καὶ τοῦτο, ὡς ἀποτέλεσμα μάλιστα τοῦ ἀλληλεγγύου προσετέθη ὀλοτελῶς μὴ προσηκόντως εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀρκεῖ ἡ πρώτη δήλωσις. Καθὼς ὁμῶς ἐμπορεῖ τις νὰ νομίζῃ ἀναγκαίαν καὶ τὴν ῥητὴν μνεΐαν τῆς δευτέρας ταύτης περιπτώσεως, ἥθελεν εἶσθαι καλῆτερον, μοῦ φαίνεται, νὰ περιορισθῇ τὸ ἄρθρον εἰς τὴν πρώτην, ὥστε νὰ τελειώσῃ μὲ τὰς ἐφεξῆς λέξεις, τὸ νὰ ζητῇ τὴν πληρωμὴν τῆς ὅλης πιστώσεως, ἀπολυτρόνει τὸν ὀφειλέτην ἂν καὶ ἡ ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως κ.τ.λ. Ἐντοσούτω παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν τοῦ § 1 περιγραφὴν, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ §. 2 ὡς ἐφεξῆς. » περὶ τοῦ τῶν δανειστῶν ἀλληλεγγύου. »

Καὶ παρατηρῆσαν τὸ τμῆμα α) ὅτι ἡ λέξις ὑποχρέωσις ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸν χρεωφειλέτην παρ' εἰς τὸν πιστωτὴν, ἀφῆρεσεν αὐτήν. β) ὅτι δύναται νὰ ὑπάρχῃ ὑπόσχσεις περὶ ἀλληλεγγύου ἄνευ δικαιογράφου, ὥστε ἡ λέξις τίτλος ἀντὶ δικαιογράφου, φαίνεται ἀκριβεστέρα μετάφρασις τοῦ Γαλλικοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον λέγει Le titre, εὑρίσκειν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον 1197 « ὑπάρχει ἀλληλέγγυον » μετὰ πολλῶν πιστωτῶν, ὅταν ὁ τίτλος συγχωρῇ ῥητῶς εἰς ἕκαστον αὐτῶν νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν τῆς ὅλης ποσότη-

• τητος, ἀν. καὶ ἡ ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως ὠφέλεια ἐμπορῇ νὰ
• διαμερισθῇ καὶ διαιρεθῇ μεταξὺ τῶν διαφόρων πιστωτῶν ».

1198. Τὸ πρῶτον μέρος τούτου τοῦ ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ
τὸν εἰρημένον Νόμον 16, τίτλ. 2. βιβλ. 45, καὶ τὸ δεύτερον
μέρος εἶναι ἐναντίον εἰς τὸν εἰρημένον Νόμον 2 τοῦ αὐτοῦ
τίτλου, καθὼς καὶ εἰς τὸν Νόμον 16, τίτλ. 4, βιβλ. 46 τῶν
Διγεστῶν. Παρατηρεῖ ὅμως ὁ Μ. Σελ. 69, ὅτι οἱ Ῥωμαῖκοὶ
Νόμοι ἦτον συμφωνότεροι μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς, ἐνῶ
τὸ ἄρθρον τοῦτο συμφωνεῖ μάλιστα μὲ τὴν κοινὴν ἐπιείκειαν·
ιδεῖ Ρ. Σελ. 749. Παρατήρησε τὸ τμήμα, ὅτι δύναται νὰ
λάβῃ χώραν συμβιβασμὸς ὁ ὁποῖος δὲν συνεπιφέρει οὔτε ἀ-
πλὴν ἄφεςιν (remise) οὔτε ἐντελῇ πληρωμὴν, διὰ τοῦτο
ἐπρόσθεσε τὸ ἐπίθετον « ὁποῖα δὴποτε ἄφεςις. »

1199. Ὅχι μόνον εἶναι δικαία ἡ διάταξις τοῦ ἐνεστῶτος
ἄρθρου, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐννωθῇ μὲ τὴν τοῦ ἄρθρου 710, κα-
τὰ τὸ ὁποῖον δὲν χωρεῖ ἡ παραγραφή κατὰ τῶν ἄλλων πι-
στωτῶν, ὅταν τις ἐξ αὐτῶν, ὡν π. χ. ἀνήλιξ, ἐξαιρήται ἀπὸ
τὴν παραγραφὴν, καὶ αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ εἶναι ἡ μόνη συνέπεια
τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 9 τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2. βιβλ. 45 τῶν
Διγεστῶν, καθ' ἣν « ὅσοι μετέχουν τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς, τοῦ
• αὐτοῦ δικαιώματος, λογίζονται ὡς ἐν μόνον πρόσωπον ».
Plures enim eamdem actionem habentes unius loco
Sunt· ιδεῖ Μ. Σελ. 69 καὶ Ρ. Σελ. 749.

1200. Ἐνῶ ὁ παλαιὸς Νόμος τῶν Ῥωμαίων ἀνεγνώρισεν
ὡς ἀλληλέγγυον πάντα ὀφειλέτην, ἕνεκα τῆς μόνης παρ' αὐ-
τοῦ ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους δοθείσης ὑποσχέσεως περὶ τοῦ αὐ-
τοῦ πράγματος (ιδεῖ τὸν τίτλ. 17. βιβλ. 3. τῶν Ἰνστιτού-
των), ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς διὰ τῆς 99 Νεαρᾶς ἀπή-
τησεν ὡς τὸ ἀπαιτεῖ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1202, τὴν ῥητὴν
ταύτην ὑπόσχεσιν, ita si Pactum fuerit Speciale, καὶ διὰ

τοῦτο λέγει τὸ ἄρθρον, ὥστε ἕκαστος ἐμπορεῖ νὰ βι-
ασθῇ, διότι διὰ νὰ ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ περίστασις, πρέπει νὰ
ὑπάρχῃ καὶ ἡ ῥητὴ διομολόγησις, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ἄρ-
θρον 1202.

1201. Ἀντὶ τῶν λέξεων, ἐπὶ τίνι συμφωνίᾳ, θέλει
λέγει τὸ ἄρθρον ἐπὶ τίνι ὄρω.

1202. Ὁ Ρ. Σελ. 751, ἀναφέρει τὰ ἄρθρα 396 περὶ τοῦ
δευτέρου ἀνδρὸς τῆς ἐπιτροπῆς γυναικὸς, καὶ 1033 περὶ τῶν
ἐπιμελητῶν τῶν διαθηκῶν, ὡς πρὸς τὸ ἀλληλέγγυον πηγά-
ζον ἀπὸ τοὺς Νόμους, καὶ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει αὐτοδικαίως
καὶ ἐκτὸς τῆς ῥητῆς συνθήκης· ὁ Μ. Σελ. 70, 71, ἀναφέρει
τοὺς ἐμπορικοὺς συνεταίρους, κατὰ τὸ ἄρθρον 1862, τοῦ ἐνε-
στῶτος Κώδικος, καὶ τὰ ἄρθρα 22 καὶ 23 κ.τ.λ. τοῦ ἐμ-
πορικοῦ Νόμου, καθὼς καὶ τοὺς συνενόχους τῶν ἐγκλημάτων
ἢ ὡσανεὶ ἐγκλημάτων, ἢ βλαβερῶν πράξεων πρὸς τοὺς τρί-
τους· ἰδὲ τὸ ἄρθρον 30 τοῦ τῆς Ἑλλάδος Ποινικοῦ Νόμου,
καὶ Δομ. ἀτ, τιτλ. 3. Βιβλ. 3 περὶ τῶν ὑποχρεώσεων. Προ-
σθέτω ὅτι ὑπάρχει ἀλληλέγγυος ὑποχρέωσις ἔνεκα τῶν ζη-
μιῶν προκυπτουσῶν ἐκ δόλου καὶ ἀπάτης κατὰ τῶν αὐτουρ-
γῶν καὶ συνενόχων αὐτῶν, ὡς ἀπεφάσισε τὸ ἀκυρωτικὸν καὶ
ἀνέφερα εἰς τὰς περὶ τοῦ 1116 ἄρθρου παρατηρήσεις. Ὁ
Παρθέσιος εἰς τὸν ἀριθ. 827, ἀναφέρει καὶ τὰ ἀσφαλιστικὰ
καταστήματα, ἅτινα συνέτρεξαν ὁμοῦ χωρὶς διάκρισιν με-
ριδίων εἰς τὴν αὐτὴν ἀσφάλειαν· ὅλα ταῦτα συμφωνοῦν μὲ
τὴν ἀρχὴν τῶν Νόμων 15 §. 2. τιτλ. 24, Βιβλ. 43 τῶν
Διγεστῶν. καὶ 5 τιτλ. 42 Βιβλ. 5 τοῦ Κώδικος, καθ' ἣν
« ἡ πράξις παρὰ πολλῶν ἐξ' ἀδικαιρέτου γινομένη ὑποχρεώνει
καθένα ἀλληλεγγύως, ὥστε ἡ ἀγωγὴ καθ' ἑνὸς δὲν ἀπαλ-
λάττει τοὺς ἄλλους, καὶ τὸ ὅτι ἐγγίζει παρομοίως τὸ συμ-
φέρον τῶν ὅλων, παρ' ὅλων δοκιμάζεται » αὐτόθι. *Opus
enim, quod a pluribus pro indiviso factum est, singulos*

in solidum obligare itaque alter conventus alterum nonliberabit. Quod omnes similiter tangit ab omnibus comprobatur.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη περὶ τοῦ ἀλληλεγγύου ἦτον ἐφαρμοστέα κατὰ τοὺς Νόμους 59 καὶ 60 τιτλ. α. Βιβλ. 17 τῶν Διγεσῶν, ὑπὲρ τοῦ ἐντολέως κατὰ τοῦ ἐντολοδόχου, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐντολοδόχων κατὰ τοῦ ἐντολέως, πρὶν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, ὁ ὁποῖος τὴν ἀναίρεσεν εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν διὰ τοῦ ἄρθρου 1995, (τὸ ὁποῖον ἄρθρον βέβαια ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους καὶ συγκηδεμόνας, ἀντὶ τοῦ Νόμου 55, τιτλ. 7. Βιβλ. 26 τῶν Διγεσῶν, κατὰ τὸν ὁποῖον ὑπάρχει τὸ ἀλληλέγγυον ὑπὲρ τῶν ἀνηλίκων κατ' αὐτῶν, αὐτόθι et tutorum quidem periculum commune est in administratine tutelæ· ἰδὲ καὶ τοὺς Νόμους 2, τιτλ. 52 Βιβλ. 5. τοῦ Κώδικος, καὶ 1 §§ 11 καὶ 12 τιτλ. 3, Βιβλ. 7 καὶ 38, § 1 αὐτοῦ τοῦ τίτλου 7 τῶν Διγεσῶν· εἴτε διότι ὑπάρχει ὁ αὐτὸς λόγος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 1144, καὶ ἐπομένως ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 991 καὶ 414 περὶ τοῦ ἄρθρου 340 καὶ 1089, εἴτε διότι ἡ ἐξαίρεσις γινομένη ὡς πρὸς τὸν δεύτερον ἄνδρα παρὰ τοῦ ἄρθρου 396, βεβαιώνει τὸν γενικὸν κανόνα τοῦ ἄρθρου 1200 κατὰ τὴν ἀρχὴν *exceptio firmat regulum*) ἐνῶ τὴν διατήρησεν εἰς τὴν τελευταίαν διὰ τοῦ ἄρθρου 2002· ἐκτὸς τῶν ἄρθρων 140, καὶ 141 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, ὑπάρχει καὶ ἀλληλέγγυον εἰς τὰς ἐν γένει ἐμπορικὰς ὑποχρεώσεις παρὰ πολλῶν ὁμοῦ συμβαλλομένων μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως, κατὰ Παρδέσιον εἰς τοὺς ἀριθ. 182, 1167, 1265 κ.τ.λ. εἰς πάσας ἐμπορικὰς ἐγγυήσεις κατὰ Ἀζούνην εἰς τὸ λεξικόν του, § § 12 καὶ 13 λέξις commissaire, τοῦτέστι κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, ἡ μάλιστα τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐμπο-

ρικὴν συνήθειαν, διότι (ὡς λέγει) δὲν συμβάζεται μὲ τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦν ταχύτητα αἱ ἐμπορικαὶ ὑποθέσεις, ἡ ὠφέλεια τῆς διζήσεως καὶ διαιρέσεως, περὶ ἧς εἰς τὸν ἀριθ. 7 τοῦ 559 ἄρθρου τῆς Πολ. Δικονομίας, ὅχι δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ Παρδέσιον, ἀριθ. 585, 587—Εἰς τὰς Δικαστικὰς ἐγγυήσεις, κατὰ τὰ ἄρθρα 2025 καὶ 2042 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καθὼς καὶ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῶν πρακτόρων καὶ προσωρινῶν συνδίκων τῶν πτωχεύσεων, ὡς πρὸς τὴν λογοδοσίαν των, κατὰ τὸν ἴδιον Παρδέσιον ἀριθ. 1167 καὶ 182, καὶ τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπὸ τὰς 19 Δεκεμβρίου 1837 ἀπόφασιν, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3838 ἐφημερ. τῶν Δικαστ. τῆς Γαλλίας, ἐν ᾧ δὲν χαίρουσιν αὐτοὶ τὴν ἀλληλέγγυον ἀγωγὴν κατὰ τῶν πιστωτῶν τῆς πτωχεύσεως ὡς ἀπεφάσισε τὸ ἴδιον ἀκυρωτικὸν περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ Κυρίου Ροσίλ, συνδίκου τῆς πτωχεύσεως Καρὼλ, διὰ τῆς ἀπὸ 23 Μαΐου 1837 ἀποφάσεως, ἥτις ἐπεκύρωσε τὴν τοῦ ἐφεταίου τῆς Τολούτης αὐτότη. • Considerant, qu' aux termes du Gode de Commerce, loi spéciale de la matière, les Créanciers d' une faillite forment une masse, qui constitue une personne morale. Que c' est cette masse, et non pas les créanciers, qui la composent, pris individuellement, qui a nommé le Syndic, et lui a donné les pouvoirs. Qu' ainsi l'arrêt en refusant d' apliquer la solidarité à chacun des créanciers composant cette masse n' a pas violé l' art. 2002 du code civil.

1203. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ὕστερεῖ τὸν ἀλληλέγγυον χρεωφειλέτην τῆς ὠφελείας, τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπει ἡ νεαρὰ 99 εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς πρὸς τὸν ἀλληλέγγυον ὀφειλέτην, ὀφέλεια ἥτις βέβαια ἦτον ἐναντία εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀλληλέγγυου Μ. Σελ. 72 καὶ Ρ. Σελ. 751.

1205. Αναφέρομαι εἰς τὰς ἤδη γενομένας παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις ὡς πρὸς τὰς λέξεις αἰτία καὶ ἀποζημιώσεις καὶ τόκους περὶ τῶν ἄρθρων 1146, 1150 καὶ 1182, καὶ κατ' αὐτὰς ἐκφράζεται οὕτω τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν τὸ ὀφειλόμενον πράγμα
» ἀπωλέσθῃ ἐκ σφάλματος ἢ ἐν τῇ ὑπερημερία κτλ.»
—καὶ

Μετὰ τὰς λέξεις « δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν πληρω-
» μὴν ἀποζημιώσεων ὁ πιστωτὴς δύναται μόνον ν' ἀ-
» παιτήσῃ τὰς ἀποζημιώσεις παρὰ τῶν ὀφειλετῶν, ἐκ σφάλ-
» ματος τῶν ὑποίων κ.τ.λ. »

1206. Ἠρχνίσθη τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπὸ τὸν Νόμον 5 τίτλ. 40, βιβλ. 8. τοῦ Κώδικος.

1207. Ἡ διάταξις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἶναι ἡ μόνη συνέπεια τοῦ σφάλματος, τοῦ ὁποίου μετέχουν οἱ ἄλλοι συνοφειλέται, οἵτινες δὲν ἐξώφλησαν τὸ χρεωστούμενον κατὰ τὴν διορισθεῖσαν προθεσμίαν καὶ ἡμέραν, προσθέτω καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 40 § 2 τίτλ. 14 βιβλ. 2 τῶν Διγесτῶν, καθ' ἣν ἡ σύναξις τῶν τόκων, γενομένη παρ' ἐνὸς ἐκ τῶν ἀλληλεγγύων ὀφειλετῶν, διατηρεῖ τὸ δίκαιον τῆς ἀγωγῆς ὑπὲρ τοῦ πιστωτοῦ, καὶ κατὰ τῶν ἄλλων, ὥστε νὰ κοπῇ ἡ παραγραφή. Μ. Σελ. 73 καὶ Ρ. Σελ. 752, καὶ 753. ἄρθ. 2249 τοῦ ἐν. κώδικος

1208. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 7. τίτλ. 1. βιβλ. 44 τῶν Διγесτῶν.

1209. Ὅταν δὲ ᾖ τις κληρονόμος διὰ τινὰ μόνον μερίδα, ἀντὶ νὰ ᾖ μόνος κληρονόμος, ὡς ὑποθέτει τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, héritier unique, τότε βέβαια ἡ περὶ ἧς πρόκειται σύγχυσις λαμβάνει μόνον χώραν ὡς πρὸς τὸ εἰς αὐτὸν ἀνῆκον κληρονομικὸν μερίδιον, ὥστε διὰ νὰ ᾖ ἐντελὲς τὸ ἄρθρον.

ἐξέβαλε τὸ τμήμα τὴν λέξιν μόνος, ἥτις εὐρίσκεται μετὰ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ἐσύνταξεν οὕτως:

» Ὅταν εἷς τῶν ὀφειλετῶν γίνῃ κληρονόμος τοῦ πιστωτοῦ,
 » ἢ ὅταν ὁ πιστωτὴς κατασταθῇ κληρονόμος ἐνὸς τῶν ὀφειλε-
 » τῶν, ἢ σύγχυσις ἐξαιρείει τὴν ἀλληλέγγυον πίστωσιν, μό-
 » νον ὡς πρὸς τὴν κληρονομικὴν μερίδα τοῦ ὀφειλέτου καὶ
 » τοῦ πιστωτοῦ ».

1211. Ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 75, τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἐξηκολουθήθη εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 18 τίτλ. 3 βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος, ὁ ὁποῖος ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ὅ,τι διατάττει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ».

1212. Ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει τοῦτο τὸ ἄρθρον ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν τῶν δέκα, ἀντὶ τῆς τῶν τριάντα ἐτῶν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦν ὁ Ποτιέρος καὶ ἄλλοι Νομοδιδάσκαλοι, ἔχει τὴν βᾶσιν εἰς τὴν ὁποίαν προσφέρουν οἱ Νόμοι εὐκολίαν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς, *ad liberandum*: ἰδὲ τὰ ἄρθρα 1332 καὶ 2241 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος καὶ τὰς περὶ αὐτῶν παρατηρήσεις μου. Ἀνεπλήρωσε τὸ Τμήμα τὴν λέξιν λοιπάδων, διὰ τῆς λέξεως καθυστερημάτων, ὡς εἰς τὸ 1155 ἄρθρον, καὶ τὰς λέξεις, διὰ τοὺς μέλλοντας, διὰ τῶν λέξεων, διὰ τὰς μελλούσας πληρωμὰς αὐτάς.

1213. Κατὰ τὰ ἄρθρα 1214 καὶ 1220, ὡς ὀλατελῶς ἄχρηστον ἠφανίσθη τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

1214. Ἀναφέρομαι εἰς τὰς παρατηρήσεις καὶ εἰς τὴν προσθήκην, περὶ ὧν εἰς τὴν Σελ. 299 περὶ τοῦ 876 ἄρθρου. Τροπολογεῖ βέβαια τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1214 τὸν ἀριθ. 3 τοῦ ἄρθρου 1251, καὶ εἰς πρώτην ὄψιν φαίνεται εἰς ἀντίστασιν μ' αὐτόν. Ἐξηγεῖ ὁμοίως ὁ Ποτιέρος τὴν εὐλογον αἰ-

τίαν τῆς διατάξεως τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ἥτις ὑφίσταται προκαταρκτικῶς εἰς τὴν χρεῖαν τῆς ἀποφυγῆς τοῦ πλημμελοῦς κύκλου, circuit, ou cercle vicieux, περὶ τοῦ ὁποίου ἤδη ὠμίλησα εἰς τὴν Σελ. 401 περὶ τοῦ ἄρθρου 1033. ἰδὲ Ποτιέρον ἀριθ. 280 περὶ τῶν ὑποχρεώσεων, καὶ Μερλὲν λέξις subrogation de personne. § 5, ἀριθ. 4. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 78, ὅτι δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἡ περίστασις, καθ' ἣν οἱ δανεισταὶ καὶ οἱ πιστωταὶ δὲν εἶναι ὅλοι τῆς ἰδίας καὶ ἴσης ποσότητος, καὶ τότε βέβαια πρέπει νὰ λογαριασθῇ ἡ ζημία κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς ποσότητος τοῦ καθ' ἑνός.

Μετὰ τὰς λέξεις « καθ' ὅλοκληρίαν δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τῶν ἄλλων κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « καὶ τοῦ πληρώσαντος » ἀναλόγως εἰς τὴν μερίδα ἐκάστου ».

Τ Μ Η Μ Α Ε'.

Δύνανται βέβαια νὰ λείπουν τὰ πρόσφορα ἐργαλεῖα, ἡ μέσα διὰ τὴν διαίρεσιν τῆς μικροτάτης ὕλης, κατὰ τὴν φύσιν ὁμῶς, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾖ αὕτη, εἶναι πάντοτε ἐπιτήδειος τῆς διαιρέσεως, ὥστε κατὰ τὴν φύσιν ἢ κατὰ τὴν χρῆσιν μάλιστα ὁποιοῦδήποτε πράγματος, δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀδιαίρετον. Κατὰ Νόμους δέ, ὀνομάζεται διαιρετὸν dividu—divisible, τὸ ὅ,τι δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐν μέρει, καὶ ἀδιαίρετον, individu—indivisible, τὸ ὅ,τι δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ εἰμῇ, μονοφόρα· ἰδὲ Δουμουλὲν, ἀριθ. 269 περὶ τῆς διαιρετῆς καὶ ἀδιαιρέτου μερίδος, καὶ Μ. εἰς τὸν προηγούμενον τόμον 2. Σελ. 158· ἀλλὰ τὸ πρόβλημα περὶ τοῦ διαιρετοῦ καὶ ἀδιαιρέτου, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μεγάλας διαφιλονεικῆσεις παρὰ τοῖς Νομοδιδασκάλοις καὶ Συγγραφεῦσιν, ἐν ᾧ εἶναι ἀναντίρ-

ῤητον, ὅτι μόνον ἡ θέλησις τῶν συμβαλλομένων, ἡ ὁ Νόμος καθιστᾷ τὸ ἀδιαίρετον τῶν ὑποχρεώσεων, Π. Χ. ὁ βοῦς εἶναι διαιρετὸς ἢ ἀδιαίρετος, κατὰ τὴν χρῆσιν περὶ ἧς πρόκειται, καὶ καθ' ὅσον εἶναι ἢ μὴ ζωντανός· ὁ Μ. Σελ. 78 τοῦ ἐνεστῶτος τόμου 3. παρατηρεῖ ὅτι, ὁ ὁρισμὸς τοῦ ἄρθρου 1217 εἶναι πολλὰ ἀκριβής, καὶ ὅλη ἡ δυσκολία ὑφίσταται εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν του, εἰς τὴν πράξιν *en pratique*. Ἰδὲ Ποτιέρον καὶ μάλιστα Βίννιον. Κεφ. 36. Βιβλ. 2 *partitionum juris*. ὥς μετὰ πολλὰς ἐρεῦνας ὑπάρχουν μόνον καὶ μόνον τινὲς δουλεῖται, αἵτινες εἶναι κατὰ φύσιν ἀδιαίρετοι Π. Χ. ἡ δουλεία τοῦ νὰ ἀκουμβήσῃ τις τὰς γρέντας ἢ τοὺς δοκοὺς, εἰς τὸν τοῖχον τοῦ γείτονος, διότι δὲν δύναται τις νὰ ἀκουμβήσῃ ἢ μὴ (Μ. Σελ. 160 τοῦ εἰρημένου τόμου 2) ἅπαξ ἀκούμβησε· καίτοι αὕτη ἡ δουλεία καθὼς καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα δύνανται νὰ διαιρεθῶν πάντοτε ὥς πρὸς τὴν χρῆσιν των, εἰς τὴν ὁποίαν ὑφίσταται τῶντι ἡ ὠφέλιμος οὐσία τῶν δουλειῶν καὶ πραγμάτων. Ἐὰν κατ' αὐτοὺς τοὺς λόγους φαίνεται καλῆτερον, νὰ περιορισθῇ ὁ Κώδης εἰς τὰ ἀδιαίρετα, τοῦτέστιν εἰς ἐκεῖνα, ἅτινα θεωροῦνται ὡς τοιαῦτα παρὰ τῶν Νόμων, ὥς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν, ἐνῶ ὅλον εἶναι διαιρετὸν κατὰ τὴν φύσιν, ἢ τὴν χρῆσιν του· ὑπάρχει καὶ ἄλλος λόγος τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς τῆς διορθώσεως, εἴτε εἰς τὴν ἐπιγραφὴν, εἴτε εἰς τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος, τμήματος, διότι ἐνῶ φαίνεται ὅτι εἰς τινὰ αὐτῶν πρόκειται περὶ πληρωμῆς χρημάτων, εἰς τινὰ ἄλλα πρόκειται περὶ ἐκτελέσεως πραγμάτων, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Ρ. περὶ τῆς γενικῆς λέξεως *πληρωμῆς*, εἰς τὴν Σελ. 768. διὰ τοῦτο τὸ τμήμα τῆς ἐπιτροπῆς παρεδέχθη τὴν ἐφεξῆς ἐπιγραφὴν, ἥτις συμφωνεῖ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ § 2, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλεται ὅμοῦ μὲ τὰ ἄρθρα 1217 καὶ 1219, ὥστε νὰ ἐξακολουθῶν-

ται ὑπὸ τῆς μόνης ἐφεξῆς περιγραφῆς τὰ ἄρθρα 1218, 1220--1225. Ἡ περιγραφὴ εἶναι περὶ ἀδικαιρέτων ὑποχρεώσεων καὶ τοῦ ἀποτελέσματός των.

1218. (Τοῦτο τὸ ἄρθρον εἶναι τὸ 1217 κατὰ τὴν σειράν τῶν προηγουμένων.) Κατὰ τὰς προηγουμένας παρατηρήσεις συνετάχθη οὕτω τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον « Ἡ ὑποχρέωσις » εἶναι ἀδικαίρετος, καθόσον ἔχει ἀντικείμενον πρᾶγμα, τοῦ » οἰοῦν ἢ παράδοσις ἢ ἡ ἐκτέλεσις δὲν εἶναι ἐπιτηδεῖα δια- » ρέσεως, κατὰ διάταξιν τοῦ Νόμου, ἢ κατὰ ῥητὴν συνθήκην, » ἢ καθ' ἣν σχέσιν ἐθεωρήθη παρὰ τῶν συμβαλλομένων. »

1220. (Τοῦτο τὸ ἄρθρον, τὸ ὑπὸν θέλει ἀναπληρῶναι τὸ 1218, συνετάχθη οὕτω.) « Πᾶσα ὑποχρέωσις μεταξὺ τοῦ » πιστωτοῦ καὶ ὀφειλέτου πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ ὡς νὰ ᾔτον » ἀδικαίρετος. Τὸ μὴ ἀδικαίρετον πάσης ὑποχρεώσεως ἐφαρμό- » ζεται μόνον πρὸς τοὺς κληρονόμους αὐτῶν, οἵτινες δὲν δύ- » νανται νὰ ζητήσουν ἢ δὲν ὑποχρεούνται νὰ πληρώσουν, » παρὰ τὰ μέρη τῆς πιστώσεως, κατὰ τὰ ὅποια παρασταίνουν » τὸν, καίτοι ἀλληλέγγυον, πιστωτὴν ἢ ὀφειλέτην ».

1221. Ἰδὲ τὸ ἄρθρον 873 περὶ τοῦ τρίτου ἀριθμοῦ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου. Τὸ Τμήμα παρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις περὶ τοῦ ἀριθ. 3).

Μετὰ τὰς λέξεις « ἡ ἐκλογὴ ἀπόκειται εἰς τὸν πιστωτὴν, καὶ ἐξ ὧν τοῦ ἐνὸς ἢ παράδοσις δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ » δικαιρέσεως. 4) ὅταν κ.τ.λ. »

Παρατήρησον περὶ τούτου τοῦ ἀριθ. 4, ὅτι τὸ κείμενον λέγει titre χωρὶς νὰ προσθήσῃ par écrit, καὶ ὡς ἤδη ἀνέφερα περὶ τοῦ ἄρθρου 1198, ἡ μετάφρασις διὰ τῆς λέξεως τίτλος εἶναι προτιμητέα ἀπὸ τὴν τῆς δικόγραφον, διότι ἡ πρώτη λέξις ἐνδιαλαμβάνει καὶ τοὺς ἀγράφους, καὶ ἀπὸ τοὺς μόνους Νόμους προκύπτοντας τίτλους, ἐνῶ ἡ δευτέρα ἐνδιαλαμβάνει μόνον τοὺς ἐγγράφους τίτλους. Ἀναφέρει ὁ P.

Σελ. 761, ὅτι ὑπάρχει ἀπορία, ἂν πρόκηται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον περὶ τῆς ὑποχρεώσεως, διορισθείσης ἀπὸ τὰς μόνας διαθήκας, ἢ προσέτι ἀπὸ τὰ συμβόλαια, καὶ καθὼς εἶναι ἐναργές, ὅτι ἐφαρμόζεται εἰς ἀμφοτέρας τὸ ἄρθρον, διὰ τοῦτο, καὶ διὰ τοὺς προηγουμένους λόγους συνετάχθησαν ὡς ἐφεξῆς οἱ ἀριθμ. 4 καὶ 5 τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου 1221.

• 4) Ὅταν ἀνατίθεται ἢ διὰ διαθήκης ἢ κατὰ σύμβασιν εἰς
 » ἓνα μόνον τῶν κληρονόμων ἢ ἐκτέλεσις τῆς ὑποχρεώσεως.
 » 5) ὅταν προκύπτῃ ἥτοι ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ὑποχρεώσεως,
 » ἢ ἐκ τοῦ τίτλου, τὸν ὁποῖον οἱ συμβαλλόμενοι προέθεντο
 » ἐν τῷ συμβολαίῳ, ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτῶν ἦτον τὸ νὰ μὴ ἐκ-
 τελεσθῇ ἡ ὑποχρέωσις κατὰ μέρος, κατὰ τὰς τρεῖς πρῶ-
 τας περιστάσεις κ.τ.λ. » ἰδὲ Μ. τόμῳ 3 Σελ. 80, 81.
 Ρ. Σελ. 760, 762, καὶ τὸ ἄρθρον 2083.

1222—1224. Ὁ Νόμος 192 περὶ διαφόρων κανόνων λέγει, ὅτι « ὅσα δὲν δύνανται νὰ διαιρεθοῦν εἰς μέρη, χρεω-
 » στοῦνται ἀλληλεγγύως ἀπὸ τοὺς κληρονόμους ». Κατὰ τὰς
 ἄνω ρηθείσας διορθώσεις, καὶ τὰς περὶ τοῦ 1197 ἄρθρου πα-
 ρατηρήσεις, πρέπει νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο 1222, ἀντὶ τῶν
 λέξεων ἀδ ι α ί ρ ε τ ο ν χ ρ έ ο ς » ἀδιαίρετον ὑποχρέωσιν ».

1225. Ὁ Μ. Σελ. 83, 84 τοῦ τόμου 3, ἀναφέρει ὅτι τὸ ἐνε-
 στῶς ἄρθρον, καθὼς καὶ τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ προηγουμένου
 ἐξακολουθοῦν μάλιστα τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιεικείας, παρὰ τὰς τοῦ
 ἀκριβοῦς δικαίου, τὸ ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 8 τίτλ. Ι
 βιβλ. 3 τοῦ Κώδικος, αὐτόθι » Placuit in omnibus rebus
 Præcipuam esse justitiæ qui quitatisque, quam stricti
 juris rationem » παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύντα-
 ξιν τοῦ ἄρθρου τούτου.

Μετὰ τὰς λέξεις « τοὺς συγκληρονόμους τοῦ ἐκ-
 » τὸς ἂν ἡ ὑποχρέωσις, ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς, δὲν δύναται

» νὰ ἐκτελεσθῇ εἰμὴ παρὰ τοῦ κλητευθέντος κληρο-
» νόμου κ.τ.λ.

T M H M A. Γ'.

Παρεδέχθη τὸ τμήμα τῆς ἐπιτροπῆς τὴν ἀκόλουθον ἐπι-
γραφὴν « περὶ τῶν ἐπὶ ποινικᾶς συνθήκας ὑποχρεώσεων » ἀν-
» τὶ τῆς λέξεως ῥήτραις, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλι-
» κῆς λέξεως clause.

1226 καὶ 1229. Κατὰ τὴν τοῦ Μ. Σελ. 85 παρατήρησιν,
πρέπει νὰ γείνη ἐν μόνον ἄρθρον ἐξ αὐτῶν τῶν δύο, ὥστε
συνετάχθῃ οὕτω τὸ ἐπόμενον ἄρθρον. « Ποινικὴ συνθήκη εἶ-
» ναι ἐκείνη, δι' ἧς ἄνθρωπός τις ἢ διὰ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν ἐκ-
» τέλεσιν συμβάσεώς τινος, ἢ διὰ ν' ἀποζημιώσῃ τὸν πιστω-
» τὴν ἕνεκα τῆς μὴ ἐκτελέσεως αὐτῆς, ὑποχρεώνεται εἰς κάτι
» τι δὲν δύναται δὲ νὰ ζητηθῇ συγχρόνως ἢ τε ἐκτέλεσις καὶ ἢ
» ποινὴ, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὴ διαμολογήθῃ ἐπὶ τῇ ἀπλῇ βρα-
» δύτητι. »

Ἡ γνώμη τοῦ Ποτιέρου, ἣτις συμφωνεῖ μὲ τοὺς Νόμους
28, τιτλ. α'. Βιβλ. 19, καὶ 41, 42 τιτλ. 2 βιβλ. 17 τῶν
Διγесτῶν, καθ' ἣν δύναται ὁ πιστωτὴς ν' ἀπαιτήσῃ καὶ ἀπο-
λαύσῃ τὸ ὅτι ὑπερβαίνει τὴν συμφωνηθεῖσαν ποινὴν, ὅταν
αἱ ζημίαι τὴν ὑπερβαίνουν, δὲν εἶναι πλέον παραδεκτὴ, με-
τὰ τὸ ἄρθρον 1152. Μ. Σελ. 86, καθὼς καὶ Ρ. Σελ. 765, ὁ
ὁποῖος παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ὄφελος τῆς διαμολογήσεως ποινῆς
τινος ὑφίσταται εἰς τὴν ἀποφυγὴν πάσης δίκης περὶ τῆς ἐκ-
καθαρίσεως τῶν ζημιῶν.

1227 καὶ 1228. Αἱ ἀρχαὶ τῶν δύο τούτων ἄρθρων εἶναι
αἱ τῶν Νόμων 122. τίτλ. 1. βιβλ. 45, καὶ 129 περὶ δια-
φόρων κανόνων, καὶ τοῦ εἰρημένου νόμου 28. τιτλ. 1 βιβλ.
19 τῶν Διγесτῶν.

1230. Κατὰ τὴν ἤδη περὶ τοῦ 1101 ἄρθρου γινομένην παρατήρησιν ὡς πρὸς τὰς λέξεις, νὰ λάβῃ ἢ νὰ πράξῃ, καὶ περὶ τοῦ ἄρθρου 1138, ὡς πρὸς τὰς λέξεις, εἶναι ἢ κατασταθῇ ὑπερήμερος, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς τοῦ P. ἐξηγήσεως εἰς τὴν Σελ. 766, καθ' ἣν ἡ ὑπερμερία, περὶ ἧς πρόκειται, κανονίζεται παρὰ τῶν ἄρθρων 1139, 1145 καὶ 1146, καὶ τέλος διὰ νὰ μὴ ἀφίνωμεν λόγους ἀπορίας, κατὰ M. Σελ. 87, παρεδέχθη τὸ τμήμα τὰ ἐφεξῆς:

Μετὰ τὰς λέξεις « νὰ λάβῃ ἢ νὰ πράξῃ ἢ νὰ παραλείπῃ, καταστῇ ὑπερήμερος ».

Νομίζω ὅμως ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τὸ ἐφεξῆς μετὰ « κατὰ τὰ ἄρθρα 1139, 1145, καὶ 1146 ».

1231. Καθὼς δὲν δύναται εἰς ὅλας τὰς ἄλλας περιστάσεις ὁ Δικαστὴς νὰ τροπολογήσῃ ἢ μειώσῃ τὴν διομολογηθεῖσαν ποινὴν ἔνεκα τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1152, ἐν ᾧ ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπιτρέπουσιν εἰς τοὺς Δικαστὰς τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ὅταν, ἐπὶ λόγῳ τῆς ποινῆς, σκεπάζωνται ὑπερβολικοὶ τόκοι εἰς ἀπάτην τῆς διατιμήσεως τῶν ὑπαρχόντων Νόμων, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν Νόμον 135. § 2. τιτλ 1, βιβλ. 45 τῶν Διγεστῶν, ὁ ὁποῖος ἐκφράζεται οὕτως Quod omne ad iudicis cognitionem remittendum est, καὶ παρὰ Μερλέν, § 1 ἀριθ. 3, λέξις Peine contractuelle· τότε διὰ νὰ μὴ λάβῃ χώραν οὐδεμίαν παρεξήγησιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, τὸ τμήμα παρεδέχθη τὴν προσθήκην τῆς λέξεως, μόνον, μετὰ τὴν τροπολόγησιν καὶ τὴν ποινὴν.

Παρατηρῶ ὅμως ἐν παρόδῳ, ὅτι, ὅταν ἔνεκα τῶν περιπτώσεων τινος ἔθνους ὑπάρχῃ καὶ διατηρῆται ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος διορίζει τὸ ποσὸν τοῦ νομίμου καὶ τοῦ ἐκ συμφωνίας

τόκου, δὲν δύναται νὰ ἀφεθῇ, καθὼς εἶναι, εἴτε τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, εἴτε τὸ 1152, ἀλλὰ πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια πρὸς τοὺς δικαστὰς νὰ τροπολογήσουν τὴν περὶ τῆς πρόκειται ποι- νὴν, ὅταν μετεχειρίσθῃ μόνον ὡς μέσον τῆς ἀπάτης εἰς τὸν Νόμον περὶ τῶν τόκων, ἢ εἶναι προφανῶς ὑπερβολικὴ, ἢ πρόκειται περὶ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ἡ ἀποζημίωσις ὑ- φίσταται μόνον εἰς τόκους· διότι ὅταν ἡ Γαλλία παρεδέ- χθη τὰ δύο ταῦτα ἄρθρα, παρεδέχθη καὶ τὸ ἄρθρον 1907, τὸ ὁποῖον ἐσυγχώρησε τὸν συμβατικὸν τόκον, καί τοι ὑπερ- βαίνοντα τὸν νόμιμον, καὶ μόνον διὰ τοῦ ἀπὸ τὰς 3. 7brisίου 1807 μεταγενεστέρου Νόμου, διωρίσθῃ νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ ὁ ἐμπορικὸς τόκος τὰ ἑξ, καὶ ὁ πολιτικὸς τόκος 5% τὸν χρό- νον, καὶ ὑπέβαλεν εἰς ἐγκληματικὴν καταδίωξιν τοὺς πα- ραβάτας. Μετὰ τὴν τελευταίαν λοιπὸν διάταξιν ὡς πρὸς τὴν Γαλλίαν, καθὼς καὶ μετὰ τὰ ἄρθρα 434, 435 τοῦ ποινικοῦ Νόμου περὶ τοκογλυφίας, ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, νομίζω ὅτι δὲν δύνανται νὰ μείνουν, καθὼς εἶναι αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα 1152, καὶ 1231. Τοῦτο τὸ ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐπιτροπῆς, περὶ τῆς συντάξεως τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος.

1232. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐνῶ εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν τὸ δίκαιον ὑποθήκης ὑπάρχει ὅλον εἰς τὸ ὅλον κτῆμα καὶ εἰς κάθε μέρος τοῦ κτήματος, totum in toto, et totum in qualibet parte 6 P. Σελ. 761 ὥστε ἐκεῖνος ἐκ τῶν κληρο- νόμων, ὁ ὁποῖος διακατέχει κατὰ συνέπειαν τῆς γινομένης δια- μοιράσεως τῆς διαδοχῆς, καὶ ἐπὶ λόγῳ τῆς ἀναλόγου μερί-δος αὐτῆς, τὸ ἐνυπόθηκον κτῆμα, καί τοι ὀφείλων μόνον τὸ μέρος τοῦ χρέους, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς κληρονομικῆς με-ρίδος κατὰ τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν, βιάζεται διὰ τῆς ἐνυ-ποθήκευ ἀγωγῆς εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὸ ἀκέραιον χρέος, ἢ νὰ παραιτήσῃ ὅλον τὸ ἐνυπόθηκον κτῆμα ὑπὲρ τοῦ πιστω-

τοῦ, διαφυλαττομένου μόνον τοῦ δικαιώματος τῆς ἀγωγῆς εἰς ἀποζημίωσιν κατὰ τῶν συγκληρονόμων· σέβεται καὶ τὴν ἀρχὴν, ἥτις κανονίζει τὰς ἀδικοῦσας ὑποχρεώσεις, καθὼς καὶ τὴν ἑλληνικὴν καθ' ἣν « αἱ πρὸς αὐτοὺς ἐνόχους » *Pænæ tenent Suos auctores*, ἡ ὁποία ἐν τῇ ἐνεστώσῃ περιπτώσει ἀνταποκρίνεται μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν Νόμων 74 καὶ 173. § 2. περὶ Διαφόρων Κανόνων. Διὰ νὰ ᾔηται ὁμοῦς ἀκριβέστερον τὸ ἄρθρον τοῦτο, πρέπει ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 88, νὰ μὴ συγχωρηθῇ εἰμὴ, συμπληρωτικῶς *subsidiairement* ἡ ἀγωγή τοῦ πιστωτοῦ κατὰ τῶν συγκληρονόμων· ὥστε κατὰ τὰς εἰρημένους παρατηρήσεις συνετάχθη οὕτω τὸ ἄρθρον. « Ὅταν ἡ ἐπὶ ποινικῇ συνθήκῃ συνομολογηθεῖσα ἀρχικὴ ὑποχρέωσις ᾔηται ἀδικαίρετος, ἢ ἐκ μέρους κτλ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐπιφέρει τὴν τιμὴν, ὁ δὲ πιστωτὴς δύναται νὰ ζητήσῃ κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « διὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῆς μέρος, καὶ διὰ τὸ ὅλον ἐπὶ τοῦ ἐνυποθήκου διὰ αὐτὴν κτήματος, διαφυλαττόντων ὁμοῦς τῶν εἰρημένων κ.τ.λ. »

1233 Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστώτος ἁρθρου εἶναι, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 89, μόνον συνέπεια τοῦ ἁρθρου 1218. Καὶ κατὰ τοὺς ἤδη ἀναφερθέντας λόγους συνετάχθη οὕτω τὸ ἄρθρον. « Ὅταν ἡ ἐπὶ ποινῇ συνομολογηθεῖσα ἀρχικὴ ὑποχρέωσις, δὲν λογίζεται ἀδικαίρετος, ἡ ποινὴ ἐπισύρεται κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος τούτου γίνεται, ὅταν τῆς ποινικῆς συνθήκης προστεθείσῃς κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς τῶν συγκληρονόμων ἕνεκα » νεν αἴτιος τῆς μὴ καθ' ὁλοκληρίαν ἐκτελέσεως τῆς ὑποχρεώσεως. Τότε δὲ ἡμπορεῖ ὁ πιστωτὴς νὰ ζητήσῃ

» ἢ νὰ ἐπιβληθῇ ἡ ποινὴ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τοῦτον, ἢ
 » καθ' ἕκαστον ἐκ τῶν συγκληρονόμων διὰ τὴν μερίδα των
 » κ.τ.λ.

Ἀφ' ἐξουσίας αἵτιος, διότι δὲν πρόκειται μόνον περὶ
 ἐμποδισμοῦ προκύπτοντος ἀπὸ σφάλμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

1234. Μεταξὺ τῶν μέσων τῆς ἐξαλείψεως τῶν ὑποχρεώ-
 σεων ἐλησμονήθη τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἀναντιρρήτως φυσικώ-
 τερον μέσον, τοῦτέστιν ἡ κατὰ τὸ 1831 ἄρθρον ἀμοιβαίας
 συναίνεσις, συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 35 περὶ δια-
 φόρων Κανόνων, καθ' ἣν « τίποτε δὲν εἶναι τόσο φυσικόν, παρὰ
 νὰ διαλυθῇ κάθε πράγμα εἰς τὸν ἴδιον τρόπον, καθ' ὃν ἐγένετο »
 αὐτόθι: nihil tam naturale est quam eo genere quidquod
 dissolvatur, quo colligatum est. Ἰδὲ καὶ τὸν Νόμον 100
 αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ Ρ. Σελ. 718. διὰ τοῦτο εἶναι μόνον ἐν-
 τελὲς τὸ ἄρθρον, ὅταν προστεθῶσι ὡς πρῶτος ἀριθμὸς τοῦ
 τὰ ἐφεξῆς:

Μετὰ τὰς λέξεις « αἱ ὑποχρεώσεις ἐξαλείφονται
 1) « διὰ τῆς εἰς τὸ 1134 ἄρθρον ἀμοιβαίας συναίνεσεως.
 » 2) διὰ τῆς πληρωμῆς κ.τ.λ. »

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τῆς πληρωμῆς.

Ἡ πληρωμή, περὶ ἧς πρόκειται, μεταχειρίζεται ὡς γενι-
 κὴ λέξις, ἐνδιαλαμβάνουσα, κατὰ τὸν Νόμον 176 περὶ δια-
 φόρων κανόνων, καὶ τὸν τίτλον 3. Βιβλ. 46 τῶν Ἰνστιτούτων

κάθε εἶδος ἐκτελέσεως τῆς ὑποχρεώσεως, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τὸ ὄνομα χρημάτων (pecunia) σημαίνουν οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι, κατὰ τοὺς Νόμους 178 καὶ 222 τιτλ. 16. Βιβλ. 50 τῶν Διγесτῶν, κάθε πρᾶγμα, omnia corpora. Ἴδε ὁμως τὰ 533—535 ἄρθρα.

1235. Ὁ Βιγὼτ—Δὲ Πρεαμνὸ εἰς τὸν λόγον τοῦ ἐνώπιον τοῦ βουλευτικοῦ, ἐξηγεῖ ποῖσι εἶναι αἱ φυσικαὶ ὑποχρεώσεις, περὶ ὧν εἰς τὸ ἐνετῶς ἄρθρον, καὶ λέγει, ὅτι δὲν εἶναι ἐκεῖναι, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπουν οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι ἀγωγὴν, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῆς ποιότητος τῶν συμβάσεων ἢ τοῦ τύπου τῶν διομολογήσεων (stipulations), ἀλλ' ἐκεῖναι, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις δὲν δύναται νὰ βιασθῇ κατὰ τοὺς πολιτικοὺς Νόμους, εἴτε ἕνεκα τοῦ ἀθεμίτου ἢ τῆς αἰσχροτήτος (turpitude) τῆς αἰτίας των (ἄρθρον 1133), εἴτε ἕνεκα τῆς ἀνεπιτηδειότητος τῶν διομολογησάντων τὴν ὑποχρέωσιν εἴτε ἕνεκα τῶν ἀνατρεπτικῶν ἐνστάσεων εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται αἱ ὑποχρεώσεις. Διὰ τοῦτο δύναται τις Π. Χ. νὰ ἀποκαταστῇ ἐν χειρὶ καὶ ἀκεραίῳ κατὰ τῆς εἰς τὴν ἀνηλικιότητα συμβαλλομένης ὑποχρεώσεως, ἢ νὰ ἐξαίρεθῇ ἀπὸ τὴν πληρωμὴν τῆς περὶ γεγραμμένης ὑποχρεώσεως, ἢ κατὰ τὸ ἄρθ. 1965 ὅταν πρόκηται περὶ χρέους, προκύπτοντος ἐκ παιγνιδίου κ.τ.λ. ἀλλ' ὅταν ἐξετελέσθησαν καὶ ἐπληρώθησαν, δὲν συγχωρεῖται ἡ ἀγωγὴ περὶ τῆς ἀποδόσεως τοῦ πληρωθέντος. Ἴδε τὸ ἄρθρον 1967, καὶ τὸν Νόμον 13, τιτλ. 6. Βιβλ. 12 Διγесτῶν, καὶ τὸν § 1 τοῦ Νόμου 84 περὶ Διαφόρων Κανόνων, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον 2222, καὶ Ρ. Σελ. 768. Ὡς πρὸς τὴν αἰσχροτήτα τῆς ὑποχρεώσεως διορίζουν οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι, ὅτι δὲν ὑπάρχει δίκαιον τῆς ἀποδόσεως τοῦ πληρωθέντος, ὅταν ἀμφοτέρω οἱ συμβαλλόμενοι μετέχουν τῆς αἰσχροτήτος, ὡς εἶναι ἡ προσθήκη, τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα περὶ τοῦ 1133 ἄρθρου, καθὼς καὶ ὅταν ἡ αἰσχροτής ᾖ μόνον παρὰ

τῷ πληρωθέντι, ἐνῶ ὑπάρχει τὸ δίκαιον τοῦτο, ὅταν ἡ αἰσχρο-
της ᾖ μόνον παρ' ἐκείνῳ, ὅστις λαμβάνει τὴν πληρωμὴν,
ὡς συνάγεται ἀπὸ τοῦ Νόμου 3, 8 καὶ 4, § 2 καὶ 3, τιτλ.
5 αὐτοῦ τοῦ Βιβλ. 12, τιτλ. 16. Προσθέτει ὁ Μ. Σελ. 91, ὅτι
ἐὰν πληρώνη τις διὰ λάθος τὸ ὅτι δὲν ὀφείλει νὰ πληρώσῃ
πρὶν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὅρου, δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀ-
πόδοσιν, ὅταν δὲ τὸ ἐπλήρωσεν εἰδότες, δὲν δύναται νὰ τὴν
αἰτήσῃ, ἐπειδὴ ὁ ὅρος εἶναι ἐν εἶδος προνομίου, τὸ ὁποῖον πᾶς
δύναται νὰ παραιτήσῃ, καὶ ἡ παραίτησις ὑποθέτεται μόνον
ὅταν τὸ γνωρίσῃ· ἰδὲ τοὺς Νόμους 1 καὶ 16 αὐτοῦ τοῦ τί-
τλου 6, καὶ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ Νόμου 53 περὶ Διαφό-
ρων Κανόνων. Ὁμιλοῦν βέβαια αὐτοὶ οἱ Νόμοι περὶ τῆς πλη-
ρωμῆς τοῦ χρεωστούμενου ὑπὸ ὅρον, καὶ ὄχι περὶ τοῦ μὴ ὀλο-
τελῶς χρεωστούμενου. Ὑπάρχει ὁμῶς ἀρχὴ εἰς τὸν Νόμον
108, τίτλ. 16 βιβλ. 50 τῶν Διγесτῶν, καθ' ἣν «χρεώστης
εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον δύναται τις νὰ βιάζῃ εἰς τὴν πλη-
ρωμὴν.» Debitor intelligitur is, a quo invito Pecuniam
exigi potest· καὶ ἄλλη εἰς τὸν Νόμον 55 αὐτοῦ τοῦ τίτλου,
καθ' ἣν «πιστωτὴς εἶναι ἐκεῖνος, ἡ ἀγωγὴ τοῦ ὁποῖου δὲν ἀ-
νατρέπεται παρὰ διηνεκοῦς ἐνστάσεως· ὅς τις δὲ ὑπόκειται εἰς
τὴν μόνον πρόσκαιρον ἐνστασιν, παρομοιάζει τοῦ ὑπὸ ὅρον
πιστωτοῦ.» αὐτόθι creditor is est qui exceptione perpe-
tua summoverti non potest· qui autem temporalem ex-
ceptionem timet, similis est conditionali creditori. Ὅταν
λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἄρθρα 8 καὶ 59, περὶ Διαφόρων
Κανόνων τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τοὺς Νόμους 88 περὶ διαφό-
ρων Κανόνων τῶν Διγесτῶν, καθὼς καὶ τὸν § 1 τοῦ 169
Νόμου αὐτοῦ τοῦ τίτλου, ὁ ὁποῖος λέγει «Τὸ ὅτι εἶναι ὑπὸ ὅ-
ρους ἐκκρεμὰς, εἶναι περίπου ὡς νὰ μὴ ὑπάρχῃ «quod pen-
det, non est pro eo quasi sit. Καὶ τέλος τὸν Νόμον 66·

τοῦ ἰδίου τίτλου, καὶ τοὺς ἐνόνομεν μὲ τοὺς Νόμους 54 καὶ 55 τοῦ ἄνω εἰρημένου τίτλου 16 Βιβλ. 50 τῶν Διγесτῶν. Θέλει τις εὐκόλως καταπεισθεῖ, πῶς εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δηλώσῃ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἂν ἐφαρμόζεται ἢ μὴ, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν πληρόνει τις πρὶν τοῦ ὅρου, τὸ ὅ,τι χρεώσται, μόνον ὅταν ἐκτελεσθῇ ὁ ὅρος, μάλιστα κατὰ τὰ ἄρθρα 1376 καὶ 1377. Νομίζω ὅμως ὅτι, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ παραδεκτὴ ἡ ἀγωγή περὶ τῆς ἀποδόσεως τοῦ πρὶν τοῦ ὅρου πληρωθέντος, ἐν ὅσῳ δύναται ἔτι νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ ὅρος, καθὼς καὶ ὅταν τῶντι οὗτος ἐξετελέσθῃ, ἐκτὸς τοῦ δικαιώματος τῶν ἀποδόσεων· ἴδὲ Pardessus, ἀριθ. 217, Σελ. 368—369, ὅς τις εἶναι ἐναντίας γνώμης.

Ἐντοσούτῳ τὸ τμήμα τῆς Ἐπιτροπῆς παρετήρησεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ὑποχρέωσις μὲ κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως ἀποτέλεσμα, ὅταν ἡ αἰτία τῆς ἦναι ἀθέμιτος ἢ αἰσχρὰ (turpis), εἴτε ἐνώπιον τοῦ φυσικοῦ Δικαίου, εἴτε ἐνώπιον τοῦ σημερινοῦ πολιτικοῦ Δικαίου. Ὁχι ἐνώπιον τοῦ φυσικοῦ Δικαίου· διότι ὡς παρατηρεῖ καὶ ἐκτεταμένως ἐξηγεῖ ὁ Δομὰτ περὶ τῶν Νόμων ἐν γένει εἰς τὸν τόμον I, Κεφ. 11 τῆς Ἰταλικῆς ἐκδόσεως· « οἱ φυσικοὶ Νόμοι εἶναι ἀμετάβλητοι Νόμοι, ἐπειδὴ εἶναι πανταχοῦ δίκαιοι· ὥστε » οὐδεμία ἀρχὴ ἢ αὐθεντία δύναται νὰ τοὺς ἀλλάξῃ ἢ ἀναίρῃ, καὶ ἐπειδὴ εἶναι τῶντι τόσαι ἀλήθειαι, τὰς ὁποίας » ἡ φύσις καὶ ἡ θρησκεία διδάσκουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ » ἔχουν παρ' αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην κ.τ.λ. (Κεφ. 12). Διὰ » τοῦτο ὁ Νόμος 8, τιτλ. 5, βιβλ. 4 τῶν Διγесτῶν, λέγει ῥητῶς, ὅτι δὲν δύνανται δι' ὁποιονδήποτε πολιτικὸν λόγον ν' ἀλλοιοῦν τὰ φυσικὰ δίκαια· » αὐτόθι. *Civilis ratio naturalia jura corrumpere non potest* (ἄρθρον 8 βιβλ. 1 τιτλ. 1 τοῦ Ἀρμενοπούλου). Καὶ ἐπομένως ἡ ὑπόθεσις τῶν Ῥωμαϊκῶν Νό-

μων, καθ' ἣν νὰ ὑπάρχῃ φυσικὴ ὑποχρέωσις ἐξ αἰσχροῦς αἰτίας, δὲν εἶναι ἀκριβῶς βásiμος. Ὅχι ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ Δικαίου, διότι τὸ 1133 ἄρθρον κηρύττει ἄκυρον τοιαύτην ὑποχρέωσιν. Ἀλλ' ἐὰν ἀποποιηθῇ τὸ δίκαιον τῆς ἀποδόσεως εἰς τινὰς περιστάσεις, φαίνεται ὅτι ἀναγνωρίζεται τρόπον τινὰ κατ' ἀποτελεσμα εἰς τὴν τοιούτου εἵδους ὑποχρέωσιν ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 1133 » καὶ τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν δὲν ἰσχύει καὶ δὲν ἔχει ἀποτέλεσμα πᾶν ὅ,τι ἐναντιό-νεται εἰς τοὺς Νόμους. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι ἡ ἀποποίησης αὕτη πηγάζει ἀπὸ τὴν μόνην πράξιν τῆς πληρωμῆς καὶ εἶναι ὡς ποινὴ, τὴν ὁποίαν ἀξίζει τῶντι ἐκεῖνος, ὅστις εἶναι ἔνοχος δύο παραβάσεων τοῦ Νόμου, ἡ μὲν, ὅταν συνέβαλε τοιαύτην ὑποχρέωσιν, ἡ δὲ, ὅταν τῆς ἔδωκεν ἐκτέλεσιν, ὅπερ συμφωνεῖ ἀποχρόντως μὲ τὸν Νόμον 14, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα περὶ τοῦ 1232 ἄρθρου » *Pænæ tenent* κ.τ.λ. καὶ τὸν Νόμον 154 τὸν ὁποῖον ἀνέφερα περὶ τοῦ 1133 ἄρθρου *Cum por est delictum*, ἄρθρον 56 βιβλ. α'. τίτλ. β'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ βέβαια ὁ συμβαλλόμενος ἀθῶος δὲν ὑπόκειται δικαίως εἰς αὐτὴν τὴν ποινὴν. Συμφώνως λοιπὸν μὲ τὴν προσθήκην περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 1133, ἔκαμε τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον 1235.

Μετὰ τὰς λέξεις δὲν εἶναι παραδεκτὴ, « ἐκτὸς ἐὰν » μόνον ὑπῆρξεν ἀθέμιτος αἰτία ἐκ μέρους τοῦ λαβόντος. »

1236. Ὑπάρχει ἐξαίρεσις εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ τρίτος πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 159 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἶναι συνέπεια τῶν Νόμων 40, τίτλ. 3. Βιβλ. 46 τῶν Διγесτῶν, καὶ 17 τίτλ. 43. Βιβλ. 8. τοῦ Κώδικος, κατὰ τοὺς ὁποίους, πᾶς τρίτος δύναται χωρὶς ἐντολὴν ἢ παραγγελίαν νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος τοῦ ἄλλου,

καίτοι μὴ ἀποκτήσας τὸ δίκαιον νὰ βιάζῃ τὸν πιστωτὴν εἰς τὴν ὑποκατάστασιν (subrogation) εἰς τὰ δικαιώματά του Π. Χ. τοῦ προνομίου, τῆς ὑποθήκης κ.τ.λ. ἀλλὰ μόνον νὰ ἔχῃ τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα χορηγοῦν οἱ Νόμοι καὶ τὸ ἄρθρον 1372 εἰς πάντας διαχειριστὰς τῶν ἀλλοτριῶν ὑποθέσεων, negotiorum gestores, περὶ ὧν εἰς τὸν τίτλον 5. Βιβλ. 3 τῶν Διγεστῶν, καὶ τιτλ. 19 Βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος, ὑποκείμενος συχνάκις καὶ ὅταν δὲν φέρηται μὲ τὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ καλοῦ οἰκοπάτορος (ἀποφεύγων καὶ τὰ ἐλαφρὰ σφάλματα culpam levem ὡς ἤδη εἶπα Σελ. 131 περὶ τοῦ ἁρθρου 450.) Ρ. Σελ. 251. εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 36, περὶ Διαφόρων Κανόνων, καθ' ἣν « θεωρεῖται ὡς ὧν εἰς τὸ σφάλμα, ὅς τις ἀνακατόνεται εἰς τὰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις » αὐτόθι· Culpa est seimmiscere rei ad se non pertinenti· καὶ βέβαια, ὡς παρατηροῦν ὁ Μ. Σελ. 92, καὶ Ρ. Σελ. 769, γινομένης αὐτῆς τῆς ὑποκαταστάσεως, δὲν ἐξαλείφεται ἡ ὑποχρέωσις, ἀλλὰ γίνεται ἀπλῆ ἀλλαγὴ τοῦ πιστωτοῦ. Νομίζω ἐπομένως πολλὰ ὠφέλιμον ν' ἀναφέρῃ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὴν ἐξάίρεσιν τοῦ ἁρθρου 159 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου.

1238. Ἐὰν τὰ ὑποστασιακὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀνατροπὴν, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 54, περὶ Διαφόρων Κανόνων, δὲν δύνανται βέβαια ἡ Νομικὴ αὕτη νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰ χρήματα καὶ εἰς τὰ ἀναλώσιμα, πρὸς τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζεται μάλιστα ἡ ἀρχὴ τοῦ 1 μέρους τοῦ ἁρθρου 2279, καθὼς καὶ ἡ τοῦ Νόμου 31 §. 3, τιτλ. 3. Βιβλ. 5. quia quasi rem suam neglexit κ.τ.λ. Συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 44 τιτλ. 6, Βιβλ. 12 τῶν Διγεστῶν, ὁ λόγος τῆς ὁποίας ἀναφέρεται πρὸς τοῦ Ἀρμενουπούλου εἰς τὸ ἄρθρον 40 Βιβλ. γ'. τιτλ. ε. καθὼς καὶ συμφωνεῖ μὲ τοὺς Νόμους 206 περὶ Διαφόρων Κανό-

νων. Ρ. Σελ 771. Τὸ τμήμα, κατὰ τὴν μετάφρασιν τῆς ἰδίᾳς Γαλλικῆς λέξεως *consommé*, εἰς τὰ ἄρθρα 1892 κ.τ.λ. παρεδέχθη τὰς Ἑλληνικὰς λέξεις ἀναλώσω, καταναλίσκω, καί: Μετὰ τὰς λέξεις, ἡ ἄλλου πράγματος καταλίσκοντος διὰ τῆς χρήσεως. . . . κατὰ τοῦ ἐν καλῇ πίστει καταναλωτοῦ.

1239. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἁρθρου τούτου εἶναι συνέπεια τοῦ Νόμου 7, τιτλ. 8. Βιβλ. 4 τῶν Διγесτῶν, κατὰ τὸν ὁποῖον « ἡ ἐπικύρωσις ἰσοδυναμεῖ ἐντολῇ » *Ratihabitio mandato comparetur* καὶ τοῦ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερθέντος Νόμου 206, περὶ Διαφόρων Κανόνων, κατὰ τὸν ὁποῖον « οὐδεὶς δύναται νὰ πλουτισθῇ με ζημίαν τοῦ ἄλλου » καὶ τέλος τὸν Νόμον τοῦ τιτλ. 3. Βιβλ. 15 τῶν Διγесτῶν, καὶ τιτλ. 7. Βιβλ. 45 τοῦ Κώδικος. Ρ. Σελ. 771.

1240. Τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 20 Μαρτίου 1837 ἀποφάσεως, παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν ἡ παρὰ τοῦ ἐπὶ πλειστηριασμοῦ ἀγοραστοῦ γινομένη πληρωμὴ εἰς τὸν ψευδῇ μὲν, ἀλλ' ἀναφερόμενον εἰς τὸν τακτικὸν πίνακα τῆς κατατάξεως πιστωτῆν (ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὰ ἄρθρα 939—953 κ.τ.λ. τῆς Πολ. Δικονομίας) τὸν ἀπολυτρόνει ἀπὸ ἄλλην πληρωμὴν, καίτοι ἦτον εὐκόλον ν' ἀνακαλύψῃ ὁ ἀγοραστὴς οὗτος τὴν καταδολίευσιν τοῦ εἰρημένου πιστωτοῦ αὐτόθι. « attendu que l'acquereur » en expropriation forcée n'est proin partie dans la » procedure d'ordre, qui a lieu pour la distribution » du prix de la vente. Que la seule obligation, à la » quelle il est soumis, se reduit à payer les creanciers, qui seront utilement colloqués ». κ.τ.λ. Ἰδὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 364 ἐφημερ. τῶν Δικαστηρίων. Ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἐφαρμοστέα εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ

πλειστηριασμοῦ, ὅταν ἔκαμε τὴν κατάταξιν κατὰ τὰ πρὸς αὐτὸν ἐμφανισθέντα ἔγγραφα, καὶ ἀπυδειχθέντα δικαιώματα (Secundum allegata, et probata) καὶ ἡ κατάταξις του ἔγινε τελεσίδικος, ἀφοῦ εἶναι αὐτὸς καὶ ὄχι ὁ ἀγοραστὴς, ὅς τις κατὰ τὸ ἄρθρον 905, καὶ τὸ α. μέρος τοῦ ἁρθρου 981 πληρὸναι τοὺς πιστωτάς. Ἀντὶ τοῦ, χρηστήριον ἔγγραφον παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν λέξιν, πιστωτήριον ἔγγραφον.

1239—1241. Παρατήρησε τὸ τμήμα ὅτι δύναται τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ νομίζῃ τις, ὅτι πᾶσα ἐν γένει ἐπικύρωσις ἢ πᾶν ὁποιονδήποτε ὄφελος μικρότερον, καὶ ἂν ᾖναι ἡ περὶ μικροτάτης προσότητος, συνεπιφέρει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δύο τούτων ἁρθρων, ἐνῶ δύναται τις νὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ λάβῃ ὄφελος ἐν μέρει μόνον. Ἰδὲ τοὺς νόμους 7, § 2, τίτλ. 4, βιβλ. 4 καὶ 47 τίτλ. 3, βιβλ. 4 τῶν Διγесτῶν. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα προσθέτει:

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ 1239 ἁρθρου «τὴν ἐξουσίαν του διὰ τὸν πιστωτὴν δεκτὴ γενομένη πληρωμὴ εἶναι ἰσχυρὸς μόνον, καθόσον οὗτος τὴν ἐπεκύρωσεν, ἢ ὠφελήθη ἐξ αὐτῆς».

Καὶ συνέταξε τὸ 1241 ἄρθρον ὡς ἐφεξῆς » ἢ εἰς τὸν πιστωτὴν ἀνίσκνον εἰς τὸ νὰ δεχθῇ γινομένη πληρωμὴ, ἔχει κύρος μόνον, καθὼς ὠφελήθη ὁ πιστωτὴς ἀπ' αὐτῆν. »

1242. Παρατηρεῖ ὁ P. Σελ. 773, ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῆς saisie, κατάσχεσις, καὶ τῆς opposition, ἀνακοπῆς, ὥστε μία ἐξ αὐτῶν ἀρκεῖ. Ἀντὶ τῆς λέξεως δὴ λησιν διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως préjudice, παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν λέξιν βλάβην, ἐνῶ δύναται ἡ πρώτη νὰ ἐφαρμοσθῇ καλῆτερον, ὡς παρατήρησα περὶ τοῦ ἁρθρου 1118, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως Lesion διὰ τοῦτο:

Μετὰ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ἄρθρου, ἡ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου, παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν.

« Ἡ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου εἰς τὸν πιστωτὴν αὐτοῦ πρὸς βλάβην κατασχέσεως τινὸς γινομένη πληρωμὴ, δὲν ἔχει κῦρος » ὡς πρὸς τοὺς τὴν κατάσχασιν ἐπιχειροῦντας πιστωτάς, οὐτοι δὲ ἢ μ. ποροῦν κ.τ.λ. •

1243. Αναφέρομαι εἰς τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις εἰς τὸν τίτλον ἢ μέρος 19 τοῦ ἐνεστῶτος Βιβλ. 3, περὶ τῆς βιαστικῆς ἐκποιήσεως, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Νόμους 3, τιτλ. 1. Βιβλ. 12 τῶν Διγесτων, καὶ 16 τιτλ. 43, Βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος· καὶ τέλος εἰς τὴν Νεαρχὴν 4, Κεφ. 3, καὶ εἰς τὰ Αὐθεντικὰ περὶ τοῦ εἰρημένου Νόμου 16, καὶ εἰς τὸν § 4, Βιβλ. 3, τιτλ. 30 τῶν Ἰνστιτούτων, ὅπου εὐρίσκονται ἐξαιρέσεις εἰς τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν « ὁ πιστωτὴς δὲν δύναται νὰ βιάσθῃ εἰς τὸ νὰ παραδεχθῇ εἰς πληρωμὴν ἄλλο πρᾶγμα ἀντὶ τοῦ συμφωνηθέντος » *aliud pro alio invito creditore solvi non potest*. Μ. Σελ. 96. καθὼς ὑπάρχει ῥητὴ ἐξαίρεσις εἰς τὸ ἄρθρον 881 ὡς παρετήρησα περὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Σελ. 307.

1244. Κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, εἶχεν ὁ Δικαστὴς τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπιτρέπῃ προθεσμίας, καὶ νὰ τὰς παρεκτείνῃ, χρείας τυχούσης, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεως, ὡς συνάγεται ἀπὸ τὸν Νόμον 31 τιτλ. 1. Βιβλ. 42, καὶ τὸν Νόμον 21. τιτλ. 1. Βιβλ. 5. τῶν Διγесτων, καὶ ἡ προθεσμία αὕτη ἠδύνατο νὰ ᾔῃ ἀπὸ δύο μηνῶν, καθὼς εἰς αὐτὴν τὴν προθεσμίαν ἀναφέρεται ὁ Νόμος 9. τιτλ. 51, Βιβλ. 7 τοῦ Κώδικος, κατὰ τοὺς Νομοδιδασκάλους, ὅταν λέγῃ, *intra statutum tempus solutieni satisfeceriat*, ἐνῶ ὁ Νόμος 2, τιτλ. 57 αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ὁμιλεῖ περὶ προθεσμίας τεσσάρων μηνῶν αὐτόθι· *ultra quatuor menses a*

die condemnationis· εἶναι καὶ βέβαιον ὅτι, κατὰ τοὺς Νό-
 μους τῆς 12 Δέλτου τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, ἡ προθεσμία αὕτη
 ἦτον μόνον τριάντα ἡμερῶν. Ὁ Δομάτ, Ποτιέρος καὶ ὅλοι οἱ
 Νομοδιδάσκαλοι συμφωνοῦν ὅτι ἡ διαλυτικὴ συνθήκη καὶ πᾶ-
 σχ διάλυσις τῆς μὴ ἀπολύτως ἀκύρου συμβάσεως δὲν ἐνερ-
 γοῦν αὐτοδικαίως, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς Δικασταῖς,
 οἵτινες δύνανται νὰ διορίζουν προθεσμίαν τινὰ, ἐντὸς τῆς ὁ-
 πείας μέλλει ὁ ὀφειλέτης νὰ ἐκτελέσῃ τὴν σύμβασιν, καθὼς
 λέγει ὁ Νόμος 135, § 2, τιτλ. 1 βιβλ. 45 τῶν Διγεσῶν, τὴν
 ὁποίαν ἀνέφερα περὶ τοῦ ἄρθρου 1234 quod omne κ.τ.λ. ἐπει-
 δὴ δὲν προκύπτει μεγάλη ζημία ἀπὸ τινὰ μετρίαν καὶ ὀλί-
 γην προθεσμίαν εἰς τὸν ὀφειλέτην ἐπιτετραμμένην, ὡς παρα-
 τηρεῖ ὁ εἰρημένος νόμος 21, τιτλ. 1, βιβλ. 5, αὐτόθι. neque
 enim magnum damnum est in mora modici temporis· ἰδὲ
 Δομάτ § § 16 καὶ 18. τμῆμα 4 καὶ § 12, τμῆμα 6, τιτλ. 1
 βιβλ. α. καὶ εἰσέτι τὰ ἄρθρα 69 βιβλ. α. τιτλ. δ'. καὶ 88
 βιβλ. γ'. τιτλ. ε. τοῦ Ἀρμενοπούλου, κατὰ τὰ ὁποῖα εἰς μόνον
 εὐπόρους ὀφειλέτας ἐπιτρέπεται προθεσμία τεσσάρων μηνῶν,
 κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ τελευταίου τούτου Νόμου 21. αὐτόθι.
 Cum competenti cautela dandum diem ud Solutionem·
 ὡς γενικὸς Κανὼν τῆς Νομικῆς ὁ ὀλίγος χρόνος ἐν-
 νοοῦνται οἱ δύο μῆνες, καὶ ὁ μέτριος χρόνος εἶ-
 ναι αἱ δέκα ἡμέραι, κατὰ τὰ ἄρθρα 39 καὶ 40 τοῦ
 Ἀρμενοπούλου περὶ σημασίας λέξεων. ἔχουν οἱ Δικασταὶ καὶ
 εἰς τὴν σύνταξιν τῆς δικογραφίας, κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς νό-
 μους, ἐξουσίαν νὰ δώσουν τριῶν, ἑξ καὶ ἐννέα μηνῶν προθε-
 σμίαν, κατὰ τὴν ἀπόστασιν τοῦ διαδίκου ἀπὸ τὸ Δικαστήριον,
 ὅταν τὴν ἀπαιτοῦν αἱ περιστάσεις, καὶ δυσκόλως παρὰ ἅπαξ,
 ὡς συνάγεται ἀπὸ τὸν Νόμον 1 βιβλ. 3, τιτλ. 11 τοῦ Κώ-
 δηκος, αὐτόθι· necessitas desideratae instructionis nec faci-

le amplius quam semel· καὶ ἀπὸ τὸν Νόμον 10. βιβλ. 2 τίτλ 12 τῶν Διγесτῶν. Ἀρχὴ τοιαύτη, ἥτις συχνάκις δικαιολογηθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν Νόμων 31 καὶ 185, περὶ Διαφόρων Κανόνων, ὡς πρὸς τὸ ἀδύνατον, φαίνεται ἀφανισθεῖσα μὲ μεγάλην ἀδικίαν, καὶ μὲ μεγάλας ἀπορριμὰς τῶν διαφιλονεικιῶν, διὰ τῶν ἄρθρων 197 καὶ 199 τῆς πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ ἄρθρον 198, τοῦ ὁποίου αἱ λέξεις εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ἀναφέρονται ὅχι εἰς τὴν ὑπαρξιν ἢ μὴ τῆς συναινέσεως τοῦ ἀντιδίκου, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ δύο εἶδη τῶν προθεσμιῶν, περὶ ὧν ὁμιλεῖ τὸ προηγούμενον 197. ἄρθρον. Δύναται βέβαια ἡ ἀπεριορίστως ἐπιτετραμμένη πρὸς τοὺς Δικαστὰς ἐξουσία αὕτη νὰ προξενήσῃ μεγάλα ἀτοπήματα, ὅταν δὲ ᾖ περιωρισμένη, προξενεῖ μόνον καλὰ, μάλιστα εἰς τοὺς τιμίους, καὶ τοὺς ἀπόρους ὀφειλέτας, μὴ ὑπάρχοντος κινδύνου εἰς τὴν ὑπερημερίαν. Periculum in mora.

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτῶν τῶν διαφορῶν προθεσμιῶν, τὰς ὁποίας ἐπιτρέπουν οἱ Ῥωμαϊκοὶ Νόμοι, παρεδέχθη τὸ τμήμα τὸ, ὀλίγον χρόνον τοῦ ἄρθρου 39 τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τοῦ Νόμου 31, τίτλ 1, βιβλ. 42 τῶν Διγесτῶν. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 96 καὶ 97, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεως περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, παύει ἡ ἐξουσία αὕτη εἰς τὸν Δικαστὴν, ὅταν ὑπάρχῃ ἐναντία συνθήκη εἰς τὴν σύμβασιν. Παρατηρῶ εἰσέτι, ὅτι ὑπάρχει ἄλλη παῦσις αὐτῆς τῆς ἐξουσίας εἰς τὸ ἄρθρον 157 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, ὅταν δηλαδὴ πρόκειται περὶ ὑποχρεώσεων, προκυπτουσῶν ἀπὸ συναλλαγματικὰς καὶ κατὰ συνέπειαν τοῦ ἄρθρου 177 αὐτοῦ τοῦ Νόμου, καὶ τῶν προκυπτουσῶν ἀπὸ τὰ ἐπὶ διάταγῆς γραμμάτια, ὅχι δὲ περὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων, ὡς λέγει Ρ. Σελ, 774, τὸ ὅ,τι ἐξηγεῖ καὶ διορθώνει καλλήτερον εἰς τὰς παρατηρήσεις

περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 157 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ ἀποδεικνύεται ἀποχρώντως ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐξαίρεσιν, ἥτις βέβαια πρέπει νὰ περιορισθῇ καὶ ὅχι νὰ πηρεκτανθῇ. Κατὰ συνέπειαν αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων, τὸ Τμῆμα προσθέτει:

Μετὰ τὰς λέξεις « τὴν ἐξουσίαν ταύτην νὰ δώσουν » πρὸς τὴν πληρωμὴν μετρίαν προθεσμίαν, μὴ ὑπερβαίνουσιν » δύο μῆνας ».

Ἀντὶ τῶν λέξεων, ἐπιβλέποντες εἰς τὴν στάσιν παρεδέχθη τὰς λέξεις, ἐπιβλέποντες εἰς τὴν κατάστασιν ».

Μετὰ τὰς τελευταίας, λέξεις εἰς ἣν ἦσαν κατάστασιν, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ῥητὴ ἐναντία συμφωνία » (καὶ ἤθελον νὰ προστεθῇ « καὶ πρόκειται περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ » ἄρθρου 157 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου) ».

1245. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐν ᾧ ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐξαχρειώσεις, αἵτινες προκύπτουν ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ἢ ἀπὸ τὸ σφάλμα, De son fait, ou de sa faute, δικαιολογεῖ τὴν ὁποίαν παρεδέχθη τὸ τμῆμα διόρθωσιν τῆς λέξεως αἰτία, διὰ τῆς σφάλμα, εἰς τὰ ἄρθρα 1193 1195 1205 καὶ πανταχοῦ, ὅπου τὸ κείμενον λέγει Faute. Παρατήρησε τὸ τμῆμα, ὅτι αἰῶρχαὶ τοῦ ἄρθρου 1302 περὶ τῆς φθορᾶς ἢ ἀκεραίας ἀπωλείας τινὸς βεβαίου πράγματος, δύνανται νὰ ἐφαρμοσθοῦν καὶ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν τῆς μόνης ἐξαχρειώσεως, ὅταν τὸ πρᾶγμα εὐρίσκεται παρὰ τῷ ὑπερημέρῳ ὀφειλέτῃ. Ἐν ᾧ ὁμῶς ὑπάρχει εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἡ περίσσις, καθὼς ἦν ἐγένεν ἡ ἐξαχρειώσις ἐξ αἰτίας ἢ σφάλματος καὶ τῶν ἀνθρώπων, περὶ ὧν εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ὀφειλέτης, λείπουν αἱ ἄλλαι δύο περιστάσεις τοῦ ἄρθρου 1302, ἀφορῶσαι εἴτε ὅταν ἀνέλαβε τὴν εὐθύνην περὶ τῶν τυχαίων συμβάντων, εἴτε ὅταν τὸ πρᾶγμα ἤθελε φθαρῇ εἰσέτι παρὰ τῷ

πιστωτῇ, ἂν παρεδύθη εἰς αὐτόν· ὥστε τὸ τμήμα θεωρεῖ
μόνον ἐντελές τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὴν προσθήκην τῶν δύο
ῥηθειςῶν περιστάσεων, ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν αἱ ἐπιγεγνόμεναι ἐξα-
» χρεώσεις δὲν ἐπηνέχθησαν παρ' αὐτοῦ, ἢ ἐκ
» σφάλματος αὐτοῦ, ἢ τῶν ἀνθρώπων ».

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « δὲν ἦτον ὑπερήμερος,
» καὶ δὲν ἔλαβε τὴν περὶ τῶν τυχαίων περιπτώσεων εὐθύνην·
» ἀπολυτροῦται ἐπίσης τῆς περὶ τῶν ἐπιγενομένων ἐξαχρεώ-
» σεων εὐθύνης, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ πρᾶγμα καὶ παραδιδό-
» μενον εἰς τὸν πιστωτὴν, ἤθελεν ἐξαχρεωθεί παρ' αὐτῷ ».

1246. Παρεδέχθη τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ὡς γενικὸν κανόνα τὸν
τοῦ Νόμου 37. τίτλ. 1, βιβλ. 30 τῶν Διγесτῶν, ἐφαρμοστέον
μόνον εἰς τὰς κληροδυσίας, ὁ ὁποῖος λέγει, *ne optimo, vel*
pessimo, ἐν ᾧ ὡς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις ἠδύνατο κατὰ τοὺς
Ῥωμαϊκοὺς Νόμους ὁ ὀφειλέτης νὰ προσφέρῃ τὸ χειρότερον,
κατὰ τὸν Νόμον 52, τίτλ. 1, βιβλ. 17 τῶν Διγесτῶν, αὐ-
τόθι· *Pessimo tritico liberare*, ἰδὲ τὸ ἄρθρον 1022 καὶ M.
Σελ. 97, 98, καὶ P. Σελ. 775. Παρατήρησε τὸ τμήμα ὅτι
ὁ διορισμὸς τοῦ εἴδους μὲ τὴν ὑπόθεσιν διαφορᾶς, εἰς ἧττον
ἢ μᾶλλον περὶ τῆς ἀξίας του, δύναται νὰ φανῇ ἐν παράδοξον,
διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὀρισμένον ἢ μὴ, κατὰ τὸ ἐν γέ-
νει εἶδος αὐτοῦ, ὁ ὀφειλέτης κ.τ.λ.

1247. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ
μὲ τὸν Νόμον 47, § 1, τίτλ. 1, βιβλ. 30 τῶν Διγесτῶν. Τὸ
δεύτερον μέρος συμφωνεῖ μὲ τὴν ἐμπορικὴν συνήθειαν, καθ'
ἣν πηγαίνει ὁ πιστωτὴς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀφειλέτου, διὰ νὰ
λάβῃ τὴν πληρωμὴν τῶν συναλλαγμάτων καὶ ἐπὶ διαταγῆς
γραμμάτων. Τὸ τρίτον εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου

1162, καὶ ἡν πᾶσαι αἱ συνθήκαι διερμηνεύονται ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου, Μ. Σελ. 98 Ρ. Σελ. 775. Παρατήρησε τὸ τμήμα, ὅτι δύναται τις νὰ ἔχῃ τὴν ἀληθῆ ἢ νόμιμον κατοικίαν, domicile, εἰς ἄλλον τόπον παρὰ εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει, ἕνεκα Π. Χ. προσκαίρου ὑπουργήματος (ὅχι βιωτικοῦ, τὸ ὁποῖον μόνον συνεπιφέρει τὴν ἀλλαγὴν τῆς κατοικίας), τὴν διαμονὴν καὶ τὴν οἰκίαν του, καὶ τῆς οἰκογενείας του, ἐν ᾧ τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου, καθὼς καὶ τὸ συμφέρον τοῦ ὀφειλέτου ἀπαιτοῦν νὰ γίνῃ εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, εἰς τὴν ὑποίαν προσωπικῶς εὐρίσκεται, ἀντὶ νὰ γίνῃ, ὅπου ἡ οἰκία εἶναι κλεισμένη, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν δὲν εὐρίσκεται ὁ ὀφειλέτης. Τοῦτο μάλιστα εἶναι ἀναγκαῖον, ὅταν πρόκηται περὶ τῶν προσόδων, παρὰ τῶν Γάλλων ὀνομασθέντων Querables, ἢ παρὰ τοῦ πιστωτοῦ ζητητέον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀφειλέτου, καὶ ὅχι ἐκείνων, αἵτινες ὑπὸ τὸ ὄνομα, Portables, πρέπει νὰ τὰς πληρώσῃ ὁ ὀφειλέτης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πιστωτοῦ. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 1111. Διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ τμήμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις «κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν» ἡ πληρωμὴ γίνεται ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ ὀφειλέτου, καὶ ἐν τῇ ἐκεῖ παρ' αὐτοῦ κατοικοῦμένη οἰκίᾳ του.

1248. Ἐνῷ ὁμιλεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο περὶ τῶν ἐξόδων τῆς πληρωμῆς, ἀφίνει τρόπον τινὰ τὴν ἀπορίαν περὶ τῶν ἐξόδων τῆς παραλαβῆς ἢ τοῦ ἀποδεικτικοῦ αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ὁμῶς βέβαια εἶναι εἰς βᾶρος τοῦ ὀφειλέτου. Π. χ. τὰ δικαιώματα τοῦ χαρτοσήμου τοῦ Συμβολαιογράφου κ.τ.λ. ὥς κατὰ τὴν παρὰ Ρ. Σελ. 775, 776, ἀναφερθεῖσαν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, τὸ πρόστιμον ἕνεκα τοῦ εἰς ἀπλοῦν χάρτην γινομένου παρὰ τοῦ πιστωτοῦ ἀποδεικτικοῦ, εἶναι εἰς βᾶρος τοῦ ὀφειλέτου, ὅς τις τὸ παρεδέχθη, καὶ δὲν ἐχορήγησε πρὸς τὸν πιστωτὴν τὸν ἀ-

παιτούμενον χάρτην. Μοῦ φαίνεται, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι σαφέστερον τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἂν ἤθελε σημαίνει μετὰ τὰ ἔξοδα τῆς πληρωμῆς καὶ τὰ τοῦ ἀποδεικτικοῦ αὐτῆς.

1250. Ἡ οὐσία τῆς συμβατικῆς ὑποκαταστάσεως ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ λάβῃ χώραν ταυτοχρόνως, καὶ ὅχι μετὰ τὰς πράξεις, περὶ ὧν εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, καθὼς καὶ εἰς τὸ νὰ ἦναι ῥητή. Τοῦτο συμφωνεῖ μετὰ τὸν Νόμον 76. τιλ. 3. Βιβλ. 46. τῶν Διγесτων, καὶ εἰς τὸν λόγον ὅτι, ἡ γινομένη πλήρωσις ἐξαλείφει τὴν ὑποχρέωσιν, καὶ πᾶν δικαίωμα τοῦ πιστωτοῦ, ὃς τις μετέπειτα δὲν ἔχει πλέον τι νὰ μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον· Ρ. Σελ. 777. Παρατήρησεν ὅμως τὸ τμήμα ὅτι, καθὼς γίνονται τὴν σήμερον τὰ πράγματα, μάλιστα μεταξὺ τῶν ἐμπόρων, καὶ ἐν γένει αἱ πληρωμαὶ, δὲν ἐφαρμόζεται ἀλλὰ μάλιστα ἐναντιόνηται πολλὰ εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, ἡ διατύπωσις τῆς συγχρόνου πληρωμῆς, τὴν ὑποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου μέρους του. Τῶντι ὅταν παραδέχηται τις συναλλαγματικὴν τινα εἰς πληρωμὴν ἢ ἐξώφλησιν τοῦ προηγουμένου δανείου του, ὑπάρχει μόνον πισωτῆς περὶ τῆς ἐνδεχομένης πληρωμῆς, καὶ ὅταν ἀγοράσῃ τις τὴν πίστωσιν ταύτην, εἴτε διὰ συμψηφισμοῦ μετὰ παλαιούς λογαριασμούς, ἢ δι' ὑποσχέσεως τοῦ νὰ πληρώσῃ τὴν τιμὴν εἰς ἄλλον τόπον, ἂν γίνηται μετέπειτα τὸ συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφο, περὶ οὗ εἶναι λόγος· εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ὑπάρχει ἀποχρῶσα ἀσφάλεια, ὥστε νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἀποκατάστασιν, καίτοι ἄνευ τῆς συγχρόνου ταύτης πληρωμῆς, ἐν ᾧ τὸ οὐσιῶδες εἶναι τὸ νὰ ὑπάρχῃ πραγματικῶς ἡ προηγουμένη περὶ τῆς ὑποκαταστάσεως συμφωνία, ἐξ ἧς πηγάζει παραχρῆμα ἡ ὑποκατάστασις, ἥτις ἐμποδίζει τὴν ἐξάλειψιν τῆς πισώσεως. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι, ὅταν αἱ διατυπώσεις ἐναντιόγωνται εἰς τὰς κοινὰς συ-

νηθείας τοῦ ἐμπορικοῦ ἔθνους, καὶ δὲν εἶναι τῆς ἀποδειχθείσης ἀνάγκης, γράφονται ψευδῶς, ἢ γίνονται οἰκονομικαὶ πληρωμαί, διὰ τὰ φανῆ ἢ ἐκτέλεσις αὐτῶν. Διὰ τὴν ἀποφυγὴν λοιπὸν τῶν εἰρημένων ἀτοπημάτων ἐπρόσθεσε εἰς τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τὰ ἐφεξῆς. 1) ὅταν ὁ πιστωτὴς συμφωνῶν περὶ τῆς πληρωμῆς μὲ τρίτον τινὰ ὑποκαθιστᾷ αὐτὸν εἰς ὅσα κ.τ.λ.

Μετὰ τὰς λέξεις « αὐτὴ πρέπει νὰ ᾖ ἡ ναι ῥητή· καὶ » νὰ γίνηται συγχρόνως μὲ τὴν συμφωνίαν ταύτην. 2) ὅταν » ὁ ὀφειλέτης κ.τ.λ. »

1251. Οἱ δύο πρῶτοι ἀριθμοὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνοῦν μὲ τοὺς Νόμους 12, § 6, τιτλ. 4, Βιβλ. 20 τῶν Διαγερῶν, καὶ, 7, τιτλ. 18 Βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος, ὡς πρὸς τὸν τρίτον ἀριθμὸν ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1214, τὸ ὁποῖον διὰ μόνον τὴν ἐπιείκειαν ἐνδιαλαμβάνει ἐξαίρεσιν τῆς ἀρχῆς τούτου τοῦ ἀριθμοῦ τρίτου, ὥστε τὸ ὄφελος αὐτῆς τῆς ἀρχῆς περιορίζεται μόνον καὶ μόνον εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσῃ ὁ συγχρεώστης ὅλα τὰ ἄλλα προνόμια καὶ δικαιώματα τοῦ πρώτου πιστωτοῦ, ἐξαιρουμένου τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀλληλεγγύου κατὰ τοῦ συγχρεώστου του· ἰδὲ Μ. Σελ. 101 καὶ Ρ. Σελ. 779. διὰ τοῦτο τὸ τμήμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἀριθμοῦ τρίτου « εἶχε συμφέρον νὰ ἐξοφλήσῃ τηρουμένου τοῦ ἐν τῷ 1214 ἄρθρῳ, » ὡς πρὸς ἀλληλέγγυον χρεωφειλέτην ὀρισμοῦ, 4) ὑπὲρ » τοῦ κ.τ.λ. »

Ἀντὶ τῶν λέξεων « τῶν χρηστών εἰς τοὺς ὁποίους » ἡ κληρονομία αὕτη ἐνυπέκειτο, παρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς « τῶν πιστωτῶν εἰς τοὺς ὁποίους τοῦτο τὸ κτῆμα » εἶναι ἐνοποθηκευμένην, 3) ὑπὲρ ἐκείνου κ.τ.λ. »

1252. Εἶναι φανερόν, καθὼς ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας, κατὰ Ρ. Σελ. 780, ὅτι τὸ ὑπόλοιπον, περὶ οὗ ὁμιλεῖται εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ἀναφέρεται εἰς ἐκείνην τὴν πίστωσιν, ἣτις μόνον ἐξωφλήθη ἐν μέρει, ὅχι δὲ εἰς ἄλλην πίστωσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει τάχα ὁ πιστωτής, ὥστε διαλύεται πᾶσα ἀπορία περὶ τούτου, χρείας τυχύσης, ἂν προσθέσωμεν.

Μετὰ τὰς λέξεις « διὰ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ εἰς αὐτὸν ὀφειλουμένου, περὶ τοῦ ἰδίου χρέους προτιμώμενος κ.τ.λ. »

1253. Ὅταν ὁ πιστωτής ἀντὶ νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν παράνομον δήλωσιν τοῦ ὀφειλέτου, καθ' ἣν ἀναφέρει τὴν πληρωμὴν εἰς τὸ κεφάλαιον καὶ ὅχι εἰς τοὺς τόκους, σιωπᾷ, γίνεται ἐν εἶδος συμφωνίας, ἣτις τὸν ἐμποδίζει ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν καταλογισμὸν ταῦτον, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὸν Νόμον 102 § 1 τιτλ. γ'. Βιβλ. 46 τῶν Διγесτῶν, καὶ Μ. Σελ. 103.

1254. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 1, τιτλ. 43. Βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος, καὶ ἀντὶ τῶν λέξεων λειπάδας, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον παρεδέχθη τὰς λέξεις καθυστερήματα.

1255. Κατὰ τὸν Νόμον 97 αὐτοῦ τοῦ τίτλου 3, καὶ Βιβλ. 46 τῶν Διγесτῶν, ὅταν ὁ ὀφειλέτης πληρώνη χωρὶς δήλωσιν καὶ ἐκλογὴν, περὶ ᾧ πρόκειται, δύναται ὁ πιστωτής νὰ κάμῃ οὗτος τὸν καταλογισμὸν, ἀλλ' εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον, καθὼς ἤθελε νὰ τοῦ τὸν κάμῃ τις, ἂν εὑρεθῇ οὗτος εἰς παρομοίαν περίστασιν. *ita agere rem debitoris ut suam ageret*, τοῦτέστιν ὡς ἤθελε τὸν κάμει ὁ καλὸς οἰκοπάτωρ, καὶ διὰ τοῦτο μεταχειρίζεται τὸ ἄρθρον τὴν λέξιν ἀπάτη, Surprise, συνάμα μὲ τὴν τοῦ δόλου,

τῆς ὁποίας ἤθελεν εἶσθαι μεγάλον τεκμήριον ὁ καταλογισμὸς γινόμενος κατὰ τοῦ κανόνος τούτου εἰς ζημίαν τοῦ ἀγραμμάτου καὶ ἀμαθοῦς ὀφειλέτου· ἰδὲ Ποτιέρον ἀριθμὸν 529, P. Σελ. 781 καὶ M. Σελ. 103.

1256. Περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἰδὲ τοὺς Νόμους 5, 8, καὶ 103 τοῦ εἰρημένου τιτλ.. 3 Βιβλ. 46 τῶν Διγαστῶν, καὶ Ποτιέρον ἀριθ. 530.

Κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν τῆς Νομικῆς εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1162 (ἄρθρον 57 τιτλ. 1, Βιβλ. β'. τοῦ Ἀρμενοπούλου), ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου χρέους, τὸ συμφέρον τοῦ ὀφειλέτου ἀπαιτεῖ νὰ προτιμηθῇ εἰς τὸ κατὰ τὴν μόνην χρονολογίαν ἀρχαιότερον τὸ τοιοῦτον κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, διότι τὸ τελευταῖον εἶναι κατεπειγότερον καὶ ὑποβάλλει τὸν ὀφειλέτην εἰς δίκας, εἰς ἔξοδα καὶ εἰς καταδιώξεις δι' ἀναγκαστικῶν μέτρων· ἰδὲ P. Σελ. 775, 782, M. Σελ. 103 καὶ τὸν εἰρημένον Νόμον 103. Ἐνόμισε τῆς πρώτης ἀνάγκης καὶ ὠφελείας τὴν ἐξήγησιν ταύτην τὸ τμήμα, καὶ διὰ τοῦτο ἔκαμε τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις «ὁ καταλογισμὸς γίνεται εἰς τὸ ἀρχαιότερον κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας· εἰάν δὲ ὑπάρχῃ κ.τ.λ.»

§ 4.

Παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν.

« Περὶ τῆς πρὸς πληρωμὴν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεως » προσφορᾶς καὶ τῆς καταθέσεως consignation » ὅλα τὰ ἀπὸ τὸ 1257—1264 ὀκτὼ ἄρθρα ἐσυντάχθησαν εἰς τὰ ἐφεξῆς

τέσσαρα διὰ μεγαλητέραν ευκολίαν καὶ διὰ τοὺς ἀκολουθοῦς λόγους. Οἱ Νόμοι ἐν γένει, ὡς εἶπα περὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, βοηθοῦν τοὺς ὀφειλέτας, ὅταν δὲν ᾔναι, καὶ μάλιστα ὅταν ᾔναι ἔτοιμοι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των, ἀντὶ τῶν πιστωτῶν, ἐκείνων κυρίως, εἴτινες εἶναι ἀμελεῖς, κατὰ τὸ ἄρθρον 40 Βιβλ. γ'. τιτλ. ε. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ἐδωκεν εἰσέτι λόγον εἰς τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν « ἡ προθεσμία ἀναγγέλλει ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου *mora interpellat pro homine*, (Φάβερ ὀρισμῶ 31, τιτλ. *de usuris*· περὶ τόκων) ὁ Νόμος 12 Βιβλ. 8 τιτλ. 38 τοῦ Κώδικος εἰς τὰ ἐφεξῆς, ἅτινα ἐφαρμόζονται εἰς κάθε εἶδος ὑπὸ προθεσμίαν ὑποχρεώσεων, *cum ea quæ promisit ipse in memoria sua servare non ab aliis sibi manifestare Poscere*· « τοῦτέστι, διότι » πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ αὐτός ὅσα ὑπεσχέθη καὶ ὅχι νὰ προσμένῃ νὰ τοῦ τὰ δηλώσουν ἄλλοι ». Ὅταν λοιπὸν ἐσυμφωνήθῃ ἡ προθεσμία ὑπὲρ τοῦ χρέους του καὶ εἶναι γνωστὸς κατὰ τοὺς Κανόνας τοῦ ἄρθρου 1247, ὁ τόπος, ὅπου πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ὑποχρέωσις, εἴτε διὰ πληρωμῆς χρημάτων, εἴτε διὰ παραδόσεως πραγμάτων καὶ βεβαίων σωμάτων, ὀφείλει νὰ εὑρεθῇ ἐκεῖ, εἴτε προσωπικῶς, εἴτε δι' ἐπιτρόπου ὁ πιστωτῆς, διὰ νὰ τὰ λάβῃ. Ὅταν δὲ ἡ προθεσμία ᾗ δὲν ὑπάρχῃ ῥητῶς διορισθεῖσα, ᾗ ᾔναι ὑπὲρ τοῦ πιστωτοῦ, καὶ ὅταν ὁ ὀφειλέτης θέλῃ νὰ πληρώσῃ πρὶν τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ συμφωνηθείσης προθεσμίας, καθὼς δὲν ἐφαρμόζεται ἡ διαληφθεῖσα ἀρχὴ περὶ τῆς σιωπηλῆς ἀναγγελίας, προκυπτούσης ἀπὸ τὴν πτώσιν τῆς προθεσμίας, καὶ καθὼς δὲν ἡξεύρει ὁ πιστωτῆς ἂν ᾔναι ἢ μὴ, ὁ ὀφειλέτης ἔτοιμος νὰ πληρώσῃ καὶ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος καὶ τὰς ὑποχρεώσεις του, ὀφείλει βέβαια ὁ ὀφειλέτης νὰ εἰδοποιήσῃ προηγουμένως τὸν πιστωτὴν περὶ τῆς προαιρέσεώς του, καθὼς καὶ περὶ τῆς ἡμέ-

ρας, καὶ, χρείας τυχούσης, περὶ τοῦ τόπου, ὅπου θέλει νὰ κά-
μῃ τὴν πληρωμὴν καὶ ἐκπλήρῳσιν ταύτην. Εἰς ὅλας τὰς πε-
ριστάσεις, ὅταν ὁ πιστωτὴς δὲν ἐμφαίνεται, ἢ δὲν θέλῃ νὰ
λάβῃ τὰ χρήματα ἢ πράγματα, τότε διὰ μέσου τοῦ εἰρηνο-
δικείου τοῦ τόπου ἐκείνου, ὅπου πρέπει νὰ γίνῃ ἡ πληρωμὴ
ἢ ἡ ἐκτέλεσις, κάμνει ὁ χρεοφειλέτης τὴν κατάθεσιν, διὰ τῆς
ὁποίας ἀπολυτρόνεται ἀπὸ τοὺς τόκους καὶ ἀπὸ τοὺς κινδύ-
νους περὶ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν πραγμάτων· ἐν γένει λοιπὸν
εὔρε τὸ τμῆμα πολλὰ παραδεκτὸν καὶ εἰς τὰ χρήματα τὸ
ὅ,τι διατάττει τὸ ἄρθρον 1264 περὶ πραγμάτων χωρὶς τόσα
ἔξοδα καὶ τόσας διατυπώσεις. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 9, τιτλ. 43.
Βιβ. 8, καὶ 19 τιτλ. 32 Βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος· ἐξακολου-
θοῦν τὰ τέσσαρα ἄρθρα, τὰ ὁποῖα ἐσύνταξε τὸ τμῆμα ἀντὶ
τῶν ὀκτὼ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος.

Α.

Ἰσχύει ἡ προθεσμία εἶναι πρὸς ὄφελος τοῦ χρεώστου, δύ-
ναται οὗτος τὴν ὀγδόην ἀφ' ἧς λήφθῃ αὐτὴ, νὰ ζητήσῃ παρὰ
τοῦ εἰρηνοδικείου τοῦ τόπου, ὅπου μέλλει νὰ ἐκπληρωθῇ ἐκ
μέρους του ἡ ὑποχρέωσις, κατὰ τὸ 1247 ἄρθρον, τὴν ἄδειαν
τοῦ νὰ καταθέσῃ τὸ ὀφειλόμενον πρᾶγμα ἢ τὴν ἀπαιτητέαν
ποσότητα, ἂν ὁ πιστωτὴς δὲν παρουσιάσθῃ αὐτοπροσώπως
ἢ διὰ νομίμου ἐπιτρόπου, ἢ δὲν συναινῇ εἰς τὴν παραλαβὴν
αὐτῶν.

Β'.

Ἄν ὁ ὀφειλέτης ἐπιθυμῇ ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς ὑποχρέωσης,
καὶ πρὶν τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας, ἢ ἂν δὲν ὑπάρχῃ προ-
θεσμία πρὸς ἐκπλήρῳσιν τῆς ὑποχρέωσης, ὁ ὀφειλέτης δὲν
δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ τὴν περὶ καταθέσεως ἄδειαν,
εἰμὴ ἀφοῦ προηγουμένως καλέσῃ ἐντὸς ἀναλόγου προθεσμίας,
μὲ τὴν ἀπόστασιν τοῦ τόπου, ὅπου κατοικεῖ ἢ διαμένει ὁ πι-

πρωτῆς, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Πολ. Δικονομίας, ἡ δηλώσις πρὸς αὐτὸν τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν προτίθεται, νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐκτέλεσιν, ἢ νὰ καταθέσῃ τὸ ὀφειλόμενον πρᾶγμα ἢ τὴν ἀπαιτητέαν ποσότητα, καὶ μόνον ὅταν ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν ἐνεφανίσθῃ ἡ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ νομίμου ἐπιτρόπου ὁ πιστωτῆς διὰ νὰ τὰ παραλάβῃ.

Ἄν ἡ προθεσμία ᾖ πρὸς ὄφελος μόνον τοῦ πιστωτοῦ, δὲν δύναται ὁ χρεοφειλέτης νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κατάθεσιν ταύτην, εἰμὴ ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν λήξιν τῆς ῥηθείσης προθεσμίας καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἄλλων προηγουμένων διατυπώσεων.

Γ'.

Διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος ἡ κατάθεσις, ἐκτὸς τῆς τοῦ εἰρηνοδικείου ἀδείας, ἀπαιτεῖται 1) νὰ κατατεθῇ ὁλοκλήρως τὸ ὀφειλόμενον πρᾶγμα, ἢ τὸ ὅλον τῆς ἀπαιτηθείσης ποσότητος μετὰ τῶν καρπῶν, τόκων ἢ καθυστερημάτων, ὀφειλομένων μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως. 2) Νὰ γίνῃ εἰς τὸ πρὸς κατάθεσιν χρημάτων ἢ ἄλλων πολιτίμων πραγμάτων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διωρισμένον κατάστημα, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπὶ καταθέσεως ἄλλων πραγμάτων, εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς χεῖρας τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον θέλει διωρίσει ὁ ἴδιος εἰρηνοδίκης εἰς τὴν περὶ τῆς καταθέσεως ἀδειαν κατὰ τὸ 888 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας. 3) Νὰ συνταχθῇ παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου ἔκθεσις περὶ τῆς καταθέσεως, ἐν ᾗ νὰ ἐπισυνάπτεται ἡ τῆς παραλαβῆς ἀπόδειξις κατὰ τὸ εἰρημένον ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας. 4) Νὰ κοινοποιηθῇ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν κατάθεσιν, ἡ πρὸς αὐτὴν ἀδεια, καθὼς καὶ ἡ ἔκθεσις πρὸς τὸν πιστωτὴν εἰς τὴν κατοικίαν, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτῆς, εἰς τὴν διαμονὴν του.

Ἡ οὕτω γινομένη κατάθεσις ἀπολυτρόνει τὸν ὀφειλίτην καὶ ἐπέχει ὡς πρὸς αὐτὸν τόπον πληρωμῆς καὶ πραγματικῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποχρεώσεως, ὥστε ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως, τὸ κατατεθὲν πρᾶγμα ἢ ἡ κατατεθεῖσα ποσότης μένουν εἰς βάρος τοῦ πιστωτοῦ, ὅστις ὑποχρεοῦται ὄχι μόνον εἰς τὰ τῆς καταθέσεως ἔξοδα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ μέλλοντα.

§ Ε.

Περὶ παραχωρήσεως κτημάτων.

1265. Κατὰ Μ. Σελ. 110 τὸ μέσον τοῦτο ὀνομάζεται, *miserabile auxilium, Flebile adjutorium*, ἐλεεινὴ βοήθεια καὶ δὲν συνεπισφύρει ἀτιμίαν χάρις τοῦ Νόμου Ἰουλίου. Ἰδὲ Μ. Τόμω 4, Σελ. 141, καὶ τὸν Νόμον 11. τιτλ. 12, Βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος, καὶ τοὺς Νόμους τοῦ τιτλ. 71, Βιβλ. 7 αὐτοῦ, καθὼς καὶ τοὺς τοῦ τίτλ. 3 Βιβλ. 42 τῶν Διγεστώ. Ἰδὲ ὁμως περὶ τῆς ἀτιμίας Μερλὲν λέξεις *cession des biens* §, 10.

1267. Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 788, ὅτι εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 519 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ, γινομένου παρὰ τοῦ μεγίστου μέρους τῶν πιστωτῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ᾔναι ὅλοι οἱ πιστωταὶ σύμφωνοι, ὅταν πρόκηται περὶ πολιτικῶν ὑποχρεώσεων, καὶ διὰ τοῦτο συνετάχθη, ὡς εἶναι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, διότι ἄνευ τῆς τελευταίας ἐκφράσεως αὐτοῦ, ἤτελε λάβει χώραν ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Νόμων 7, § 19 καὶ 8, τιτλ. 14 Βιβλ. 2, τῶν Διγεστώ, οἵτινες δὲν κάμνουν ἐξαίρεσιν ὡς

πρὸς τὴν φύσιν τῶν ὑποχρεώσεων, ἰδὲ Δομὰ τ τόμῳ Ι Τμήμα 2 τιτλ. Ι Βιβλ. Ι § 9 περὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἐν γένει· τὰς περὶ τοῦ ἄρθου 1165 παρατηρήσεις. Ἰδὲ τὸ ἄρθρον 687 τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος.

1268. καὶ 1269. Ἀφοῦ ἡ συμβατικὴ παραχώρησις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς τοῦ ὀφειλέτου μὲ τοὺς πιστωτὰς συμβάσεις, ὀφείλει βέβαια ὁ Κώδῃξ νὰ ὁμιλήσῃ μόνον περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Δικαστικῆς παραχωρήσεως· εἶναι ὁμῶς ἄξιον παρατηρήσεως τὸ ὅ,τι λέγει ὁ Παρθέσιος εἰς τὸν ἀριθ. 1328, τοῦτέστιν ὅτι παύει εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς κοινῆς ἀρχῆς τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν εἰκάζεται ἡ καλὴ πίστις, (ἰδὲ τὸ ἄρθρον 2268), ἀλλὰ ὡς βάσις τῆς ἀπαιτήσεώς του, κατὰ τὸ ἄρθρον 1268, χρεωστεῖ νὰ τὴν ἀποδείξῃ καὶ νὰ ἐξαιρέσῃ πᾶν τεκμήριον τῆς κακῆς πίστεως.

1270. Ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 791, τοὺς ἀπὸ τὴν ὠφέλειαν τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἐξαιρουμένους, τοὺς ὁποίους εἰς ὀλίγας λέξεις σημαίνει τὸ ἄρθρον 688 τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον βέβαια δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον. Ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 113, ὅτι δὲν ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον αὐτὰς τὰς ἐξαιρέσεις, διότι ἀφέθησαν ἐξέπιτηδες εἰς τὸν ἐμπορικὸν Κώδικα καὶ τῶνόντι τὰς ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 575 αὐτοῦ. Ἀντὶ τοῦ ῥήματος ἀπαλλάττεται, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὸ ἀπλοῦν ἀπαλλάττει.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Καθὼς μεταξὺ τῶν ἀκολουθῶν ἄρθρων τοῦ ἐνεστῶτος Τμήματος ὑπάρχουν τὰ 1273 καὶ 1276, ἅτινα ἐμῖλουν πε-

ρὶ τῆς λεγομένης *délégation*, ἐπιτρέψεως, ἥτις διαφέρει πολ-
λὰ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐνδιαλαμβάνει πάντοτε ἀπλῆν ἀνανέωσιν
novation, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν τιτλ. 2, Βιβλ. 46 τῶν
Διγεστῶν καὶ 42 τιτλ. 8 τοῦ Κώδικος, παρεδέχθη τὸ
Τμήμα τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν « περὶ τῆς ἀνανεώ-
σεως καὶ ἐπιτρέψεως ».

1271. Κατὰ Μ. Σελ. 237 τοῦ προηγουμένου τόμου 2,
περὶ τοῦ ἄρθρου 879, καὶ κατὰ τὰ ὅσα ἤδη ἀνέφερα περὶ
αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου εἰς τὴν Σελ. 300, νομίζω εὐλογον νὰ προ-
στεθῇ τὸ μέσον, περὶ οὗ εἶναι λόγος εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον τῆς
ἀνανεώσεως, ὡς τέταρτος ἀριθμὸς εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον
1271 ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « πρὸς ὃν ὁ ὀφειλέτης
ἀπηλλάγη, 4) εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 879 ».

1272. Διόλου ἄχρηστον εἶναι, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ
Μ. Σελ. 114 τοῦ ἐνεστῶτος τόμου 3, καὶ τὴν γενικὴν ἀρχὴν
τοῦ ἄρθρου 1108, τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἶναι ὁμῶς ἄξιον πα-
ρατηρήσεως ἢ ἀντίστασις, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ Νόμου
31 τιτλ. 2. Βιβλ. 46, καὶ τοῦ Νόμου 27 τιτλ. 14 Βιβλ.
2 τῶν Διγεστῶν, ὡς πρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀλληλεγγύου
συμπιστωτοῦ, περὶ τῆς ἀνανεώσεως, ἐν ᾧ ὁ Φάβερ, καθὼς
καὶ ὁ Μ. Σελ. 69, προτιμῶν τὴν ἀρχὴν τοῦ τελευταίου Νό-
μου, καθ' ἣν δὲν ἔχει αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν, ὅπερ συμφωνεῖ
μὲ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἄρθρου 1198.

1273. Ὁ Νόμος 1 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 2, Βιβλ. 46 τῶν Δι-
γεστῶν, λέγει τῶντι *ut prior Perimatur*, καὶ ὁ Νόμος τε-
λευταῖος τοῦ εἰρημένου τίτλ. 8. Βιβλ. 42 τοῦ Κώδικος, ἀ-
παιτεῖ ῥητῶς ἰδιαιτέραν ἄφεςιν τῆς πρώτης ὑποχρεώσεως,
nisi specialiter remiserit priorem obligationem. Παρα-
τηρεῖ ὁμῶς ὁ Μ. Σελ. 115, ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δι-

καστηρίοις ν' ἀποφασίζουσιν, ὅταν ὑπάρχη ἢ μὴ, ἡ προαίρεσις τῶν συμβαλλομένων περὶ τῆς ἀνανεώσεως. Ἐν τοσούτῳ ὅταν τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἐκφράζεται, ὅτι δὲν εἰκάζεται, δὲν ἐξαιρεῖ αὐτὴν τὴν συνδρομὴν τῶν τεκμηρίων, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἐνεστῶς Κώδης, ἢ τὸ ἄρθρον 1353 ἐπιτρέπει τὴν δύναμιν τῆς ἀποδείξεως ὅταν ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ᾖ παραδεκτὴ, ἡ ἐνεστῶσα παρατήρησις ἐφαρμόζεται εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἐνεστῶς Κώδης δὲν ἀπαιτεῖ ῥητὴν μνείαν τινὸς δηλοποιήσεως· ἰδὲ Ρ. Σελ. 793.

1274, 1275. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 8, § τελευταῖον, καὶ 11 τοῦ τιτλ. 2, Βιβλ. 46 τῶν Διγερτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων συνάγεται, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 115 καὶ Ρ. Σελ. 794, 795, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀληθὴς ἐπίτρεψις, ἂν δὲν ὑπάρχη εἰς αὐτὴν τὴν πρᾶξιν ἡ συνδρομὴ τῶν τριῶν, περὶ ὧν ὁμιλεῖ τὸ ἄρθρον 1275, προσώπων, καὶ προσέτι ἡ ῥητὴ μνεία τῆς ἀπαλλαγῆς.

1276. Ἐν ᾧ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀναφέρει τὸ ἰδιαιτέρον ὁποῖον ἔχει ἡ ἐπίτρεψις ἀποτέλεσμα, μεταξὺ τοῦ πιστωτοῦ καὶ τοῦ πρώτου χρεώστου, ὡς πρὸς τὸν δεύτερον χρεοφειλέτην, δὲν ἀναφέρει τὸ οὐσιωδέστερον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀποτέλεσμα, μεταξὺ τοῦ πιστωτοῦ καὶ τοῦ δευτέρου τούτου χρεοφειλέτου, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 119, κατὰ τοὺς Νόμους 12 καὶ 19 τιτλ. 2 τοῦ εἰρημένου Βιβλ. 46 τῶν Διγερτῶν, καὶ τὸ ὁποῖον ὑφίσταται εἰς τὸ ὅτι ὁ δεύτερος χρεοφειλέτης ἀφοῦ συγκατένευσεν εἰς τὴν ἐπίτρεψιν, καὶ ὑπεσχέθη πρὸς τὸν πιστωτὴν τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους του, ὑστερεῖται πασῶν ἐνστάσεων, τὰς ὁποίας τάχα ἔχει κατὰ τοῦ πρώτου πιστωτοῦ του, ὥστε δὲν δύναται νὰ προσβάλλῃ τὴν νομιμότητα τοῦ χρέους του. Ἀναπληρῶνον τὸ Τμήμα τὴν ἑλλειψιν ταύτην προσθέτει.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις, « καθ' ἣν στιγμὴν ἐ-
» γινεν ἡ ἐπίτρεψις, ἐπίσης καὶ ὁ αὐτοφειλέτης δὲν δύ-

» ναιται ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ πιστωτοῦ τὰς ἐξαιρέσεις, ἢ ἐν-
 » στάσεις, ὅσας ἡδύνατο νὰ προτείνῃ κατὰ τοῦ ἐπιτρέψαντος
 » ὀφειλέτου ».

1278, 1279. Ἐπικαλοῦμαι τὴν ὁποίαν ἀνέφερα περὶ τοῦ ἄρ-
 θρου 2281 ἀπόφασιν τοῦ τῆς Γαλλίας Ἀκυρωτικοῦ, ἀπὸ τὰς 2
 Αὐγούστου 1837, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3754 ἐφημερίδα
 τῶν Γαλλικῶν Δικαστηρίων, καθ' ἣν ὁ διὰ τῆς παραχωρήσεως
 τῆς πιστώσεώς τινος ὑποκατασταθεὶς εἰς τὰ δικαιώματα τῆς
 ἐπικρατείας, ἥτις εἶχε πρὶν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος τὸ προ-
 νόμιον τῆς τῶν 40 ἐτῶν παραγραφῆς, (ἄρθρον 64 Βιβλ.
 α. τιτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου) δὲν χαίρει τὸ προνόμιον τοῦ-
 το ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς παραχωρήσεως καὶ ἀπ' αὐτὴν χωρεῖ
 μόνον ἡ συνήθης παραγραφὴ τῶν 30 ἐτῶν, καὶ μόνον ὁ και-
 ρὸς, ὁ ὁποῖος ἔτρεξε κατὰ τῆς ἐπικρατείας πρὶν τῆς παραχω-
 ρήσεως καταλογίζεται μόνον ὑπὸ τὴν ἀναλογίαν τῆς παρα-
 γραφῆς τῶν 40 ἐτῶν, συγκριθείσης μὲ τὴν τῶν 30 ἐτῶν.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ τῆς ἀφέσεως τοῦ χρέους.

1282, 3, 4. Ἡ ἄφεςις, ἢ ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ χρέους ὑπάρ-
 χει ἢ δυνάμει τοῦ Νόμου, καὶ τότε γίνεται σιωπηρῶς, ὡς
 προκύπτουσα ἀπὸ τινὰ πρᾶξιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ὁ Νό-
 μος τοῦτο τὸ ἀποτέλεσμα, ἢ δυνάμει τῆς συμβάσεως, καὶ
 τότε εἶναι ῥητὴ. Τὰ τρία περὶ ὧν πρόκειται ἄρθρα, καθὼς
 καὶ τὸ 1332 ἀναφέρονται εἰς τὴν πρώτην, ἐν ᾧ τὸ ἄρθρον
 1285, ἀναφέρεται εἰς τὴν δευτέραν· ἡ διαφορὰ ὅμως ὅπου
 ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἄρθρων 1282, 1302, καὶ τοῦ ἄρθρου
 1283, ὑφίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι δὲν συγχωρεῖται ἀνταπόδει-

ξις εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν δύο πρώτων ἄρθρων, κατὰ συνέ-
 πειαν τῆς διατάξεως τοῦ ἀριθ. 2 τοῦ 1350 καὶ τοῦ 1352
 ἄρθρου, ἐν ᾧ συγχωρεῖται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 1283. Εἶ-
 ναι ὁμῶς βέβαιον, ὅτι ἂν δὲν ἐσυγχωρήθῃ ῥητῶς ἡ ἀνταπόδει-
 ξις εἰς τοῦτο τὸ τελευταῖον ἄρθρον, τὸ ἐκεῖ τεκμήριον ὡς νό-
 μιμον καὶ ὄχι μόνον Δικαστικόν, ἤθελεν ἔχει τὴν αὐτὴν δύ-
 ναμιν, καθὼς καὶ ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἄρθρου 1282, κατὰ τὸ εἰ-
 ρημένον ἄρθρον 1352. Ἡ διαφορὰ ὁμῶς, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ
 τῶν ἄρθρων 1282, 3, καὶ 1302, ὑφίσταται εἰς τὸ, ὅτι τὰ πρῶτα
 δύο ἄρθρα ἀπαιτοῦν τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐκουσίως παραδόσεως, καὶ
 ἐπομένως τὴν τοῦ ὀφειλέτου ἀπόδειξιν περὶ αὐτῆς, χωρὶς νὰ ἀρκῇ
 ἡ διακατοχὴ παρ' αὐτῷ τῶν περὶ ὧν πρόκειται δικαιογράφων,
 ἐνῷ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 1302 ἄρθρου, ἡ διακατοχὴ αὕτη
 τοῦ οὕτω σημειωμένου ἐγγράφου ἀρκεῖ, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται
 οὐδεμίᾳ ἀπόδειξις ἀπὸ τὸν ὀφειλέτην περὶ τῶν περιστάσεων
 ἂν ἐκουσίως ἢ διὰ λάθος ἔγιναν παρὰ τοῦ πιστωτοῦ αἱ ση-
 μειώσεις, περὶ ὧν εἶναι λόγος. Ὅταν ὁμῶς ἐξετάζωμεν τὴν
 δυσκολίαν, τὴν ὁποίαν ἀπαντᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ὀφειλέ-
 τής νὰ δώσῃ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐκουσίως παραδόσεως, μάλι-
 στα διότι δὲν δύναται οὗτος ἐν περιπτώσει Π. Χ. τοῦ χαρί-
 σματος νὰ βιάζῃ τὸν πιστωτὴν εἰς τὸ νὰ τοῦ δώσῃ ἐγγρά-
 φως ἀποδεικτικόν, καὶ γινομένης εἰσέτι ἐνώπιον μαρτύρων
 αὐτῆς τῆς παραδόσεως, δὲν εἶναι ἀπεδεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων
 ἀπόδειξις, ὅταν πρόκηται περὶ χρέους ὑπερβαίνοντος τὰς 150
 δραχμάς, ἐν ᾧ ὁ πιστωτὴς δύναται πάντοτε νὰ ἀποδείξῃ διὰ
 μαρτύρων τὰ μέσα τῆς βίης, ἀπάτης κλοπῆς, κ.τ.λ. διὰ τῶν
 ὁποίων εὐρίσκεται τὸ δικαιοῖγραφον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὀφει-
 λέτου, καθὼς δύναται νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου ὅταν τοῦ
 παραδίδῃ τὸ δικαιοῖγραφον τοῦτο, ὁποῖαν δὴποτε θέλει ἐγ-
 γραφον ἀπόδειξιν, περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς παραδόσεως ταύτης,

εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἄρθρον 1282, καθὼς εἶναι, δὲν προσε-
 νεῖ μεγάλην ὠφέλειαν εἰς τοὺς ὀφειλέτας, καὶ ὅτι εἶναι καλὴ-
 τερον καὶ νομιμότερον νὰ δοθῇ εἰς τὸν πιστωτὴν ἀντὶ τοῦ ὀ-
 φειλέτου τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως περὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ
 σκοποῦ τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ δικαιογρά-
 φου παρὰ τῷ ὀφειλέτῃ, ἐνεργοῦντος ὑπὲρ τοῦ τελευταίου μέ-
 χρις αὐτῆς τῆς ἀποδείξεως τοῦ τεκμηρίου, τὸ ὁποῖον παράγε-
 ται ἀπὸ τὴν διακατοχὴν τοῦ δικογράφου τούτου, καὶ δύναται
 νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς, περὶ
 τῆς εὐνοίας, τὴν ὁποίαν ἀξίζουσιν οἱ ὀφειλέται ἐν γένει, καὶ μάλ-
 ις αὖταν πρόκηται περὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως, ad
 Liberandum. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις καὶ κατὰ τὰς
 τοῦ Μ. Σελ. 120—122 ἀπεμακρύνθη τὸ Τμῆμα ἀπὸ τὴν
 σύνταξιν καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1282, ἥτις ὅμως εἶναι
 ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 2, τιτλ. 14. Βιβλ. 2. τῶν Διγιστῶν, καὶ
 ἐσύνταξε τὰ τρία ἄρθρα εἰς ἓν μόνον, τὸ ὁποῖον θέλει ἀ-
 ναφερθῇ μετέπειτα. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας κατὰ Ρ.
 Σελ. 798, ἀπεφάσισεν ὅτι ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα ταῦτα καὶ
 ὅταν ἔγινεν ἡ παράδοσις εἰς τρίτον εἰς τὸ ὄνομα καὶ συμφέ-
 ρον τοῦ ὀφειλέτου, καὶ βέβαια συμφωνεῖ ἡ ἀρχὴ αὕτη με-
 τὰς ἀρχὰς, ἀφορώσας τὰ ἐπιτροπικὰ, τοὺς λεγομένους ne-
 gotiorum Gestores, καὶ τὸ νόμιμον ἀξίωμα « ὅς τις ἐνεργεῖ
 » δι' ἄλλου λογίζεται ὡς ἐνεργῶν αὐτός ». Qui per alium
 facit per se ipsum facere videtur. Δὲν παρεδέχθη τὸ
 Τμῆμα τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως Grosse, τὴν
 ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 1283, διὰ τῆς Ἑλληνικῆς
 λέξεως πρωταπογράφου, διότι, 1) ὁ ἀπὸ τὰς 21 Ἰαννουα-
 ρίου 1834 Νόμος περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν Συμβολαιογράφων
 παρεδέχθη τὴν λέξιν ἀπόγραφον· ἰδὲ καὶ τὰς παρατη-
 ρήσεις εἰς τὰς Σελ. 19 καὶ 99 περὶ τῶν ἔρθων 67 καὶ 359.

2) κατὰ τὸ 197 ἄρθρον αὐτοῦ τοῦ Νόμου δύνανται μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ Προέδρου τοῦ Πρωτοδικείου νὰ δοθοῦν δεύτερα, τρίτα κ.τ.λ. ἀπόγραφα κατὰ τὰς περιστάσεις, καὶ βέβαια χαίρουν αὐτὰ τὸ ἴδιον πρυνόμιον τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου 1283, ὥστε ἡ μετάφρασις αὕτη εἶναι ὁλοκλήρως σφαλερά. Τέλος διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους θέλω ἀναφέρει περὶ τῶν ἄρθρων 1322 κ.τ.λ. παρεδέχθη τὸ Τμήμα, ἀντὶ τῆς λέξεως ἰδιόγραφον, τὴν λέξιν ἰδιωτικόν. Ἡ σύνταξις τῶν τριῶν εἰρημένων ἄρθρων εἰς ἓν μόνον, εἶναι ἡ ἐφεξῆς.

« Ἡ ὑπαρξίς τοῦ πρωτοτύπου τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἢ
 » τοῦ ἀπογράφου τοῦ δικαιογράφου εἰς χεῖρας τοῦ χρεοφει-
 » λέτου, ἢ ἐνὸς ἐκ τῶν ἀλληλεγγύως χρεωφειλετῶν, ἢ τρίτου
 » τινὸς ἐνεργοῦντος διὰ τὸ συμφέρον αὐτῶν, εἶναι δικαστι-
 » κὸν τεκμήριον τῆς ἀφέσεως τοῦ χρέους, καὶ τῆς πληρωμῆς
 » ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου καὶ τῶν συνοφειλετῶν ».

Παρατηρῶ τώρα ὅτι, ἀντὶ νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον, δικαστι-
 κὸν τεκμήριον, πρέπει νὰ λέγῃ νόμιμον, καὶ νὰ προ-
 στεθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τὸ ὅτι ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἄρ-
 θρον 1283, τοῦτέστι μὴ ἀποκλειομένης διὰ τοῦτο
 τῆς τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως, διότι ἤθελε στερη-
 θῇ ὁ ὀφειλέτης τῆς ὠφελείας τοῦ τεκμηρίου, ὄντος μόνον δι-
 καστικοῦ, εἰς τὴν κοινωτέραν περίπτωσιν τῆς μὴ παραδοχῆς
 τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, κατὰ τὴν ρητὴν διαταγὴν τοῦ
 ἄρθρου 1353 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος (ἄρθρον 276 τῆς Πολ.
 Δικονομίας).

1285. Ὑπάρχει κατὰ Ρ. Σελ. 799, καὶ 800, ἀπορία
 περὶ τοῦ εἶδους τοῦ μέρους, περὶ οὗ πρόκειται εἰς τὸ τέλος
 τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, δηλαδή, ἂν ᾖ τὸ πραγματικὸν
 μέρος τοῦ πιστωτοῦ κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 1216,
 ἢ μόνον τὸ ἐπιβάλλον μέρος, ἢ ἀνάλογον, κατὰ τὸν ἀριθμὸν

τῶν συμπιστωτῶν part virile, καὶ διέλυσε τὴν ἀπορίαν ταύτην τὸ Τμήμα, καὶ παρεδέχθη τὴν γνώμην τοῦ Ρ. ὥστε ἐσυντάχθη οὕτω τὸ ἄρθρον τοῦτο.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν δὲν δύναται πλέον ν' ἀπαιτήσῃ τὸ χρέος, εἰμὴ ἐκπιπτομένου τοῦ εἰς τὸν ὀφειλέτην, εἰς ὃν ἔκαμε τὴν ἄφαισιν, ἐπιβαλλόντος, ἢ εἰς τὴν σύμβασιν ῥητῶς ἀναφερομένου μέρους ».

1286. Ἀναφέρομαι εἰς τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις εἰς τὴν Σελ. 11, μέρος περὶ τοῦ ἐνεχύρου, κατὰ τὸ 24 ἄρθρον βιβλ. γ'. τίτλ. ε'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ περὶ τῶν ὑποθηκῶν, ἄρθρον 2180, καὶ ἐὰν δὲν παραδέχῃται ἡ ἐπιτροπὴ τὸν τίτλον περὶ στασάνης, τότε ἀντὶ τῶν λέξεων ἐπὶ λόγῳ στασάνης, πρέπει νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐπὶ λόγῳ ἐνεχύρου.

1287. Δύναται μὲν νὰ ὑπάρχῃ χρέος ἄνευ ἐγγυήσεως, ὅχι δὲ ἐγγύησις ἄνευ χρέους, διότι δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ παρακολούθημα, ὡς εἶναι ἡ ἐγγύησις, ἄνευ τοῦ προκαταρκτικοῦ, καθὼς καὶ δύναταί τις νὰ συμφωνήσῃ πολλὰς ἐγγυήσεις. Μ. Σελ. 23. Ρ. Σελ 80.

1288. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ὑποστηρίζεται εἰς τὴν ὑποίαν ἐπιτρέπουν αἱ ἀρχαὶ τοῦ δικαίου εὐνοίαν, ὅταν πρόκηται περὶ ἀπαλλαγῆς. Μ. Σελ. 125. Κατὰ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ ἴδιος Μ. Σελ. 124, συζήτησιν περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, παρεδέχθη τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας τὴν γνώμην, καθ' ἣν ἔχει ὁ πιστωτὴς τὸ δικαίωμα ν' ἀπαλλάξῃ ἓνα ἐκ τῶν ἐγγυητῶν, ὅταν ὁμῶς δὲν ᾔναι αὐτοὶ ἀλληλέγγυοι.

Περὶ τῆς Συμψηφίσεως.

1289. Αναφέρονται εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον οἱ Νόμοι 1 καὶ 3. τιτλ. 2 Βιβλ. 16 τῶν Διγесτῶν, κατὰ τοὺς ὁποίους « μὲ συμφέρει περισσότερο νὰ μὴ πληρώσω πρὸς ν' ἀπαιτήσω τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πληρωθέντος » *interest nostra potius non solvere, quam soluto repetere*. Καθὼς καὶ ὁ Νόμος 73. § 3, περὶ Διαφόρων Κανόνων, καὶ ἡ χρεία τῆς ἀποφυγῆς τοῦ πλημμελειώδους κύκλου, περὶ οὗ ὠμίλησα εἰς τὴν Σελ. 401 περὶ τοῦ ἄρθρου 1053.

1290. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 4 αὐτοῦ τοῦ τίτλου 2, Βιβλ. 16 τῶν Διγесτῶν, καὶ 4 καὶ 14, Βιβλ. 4 τιτλ. 31 τοῦ Κώδικος, καθ' οὓς ἡ συμψηφίσις *ipso jure procedit*. Παρατηρεῖ ὁμῶς ὁ Μ. Σελ. 126, ὅτι γίνεται ἡ συμψηφίσις μεταξὺ τῶν δύο πιστώσεων καὶ τοῦ κεφαλαίου αὐτῶν, ὥστε νὰ παύσῃ ὁ τόκος τοῦ ἐνός, καίτοι ἡ πίστωσις τοῦ ἄλλου δὲν φέρει τόκους, καὶ τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τοὺς Νόμους 11 αὐτοῦ τοῦ τιτλ. καὶ Βιβλ. τῶν Διγесτῶν, καὶ 7 τιτλ. 43 Βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος.

1291. Κατὰ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 127—129 συζήτησιν περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου, εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἐσυμφωνήθη νὰ ἔχῃ πάντοτε ὁ Δικαστὴς τὴν ἐξουσίαν ν' ἀναβάλλῃ τὴν τοῦ ὀφειλέτου καταδίκασιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς προκαταρκτικῆς ἀπαιτήσεως, ὅταν φανῇ βεβαία ἡ πίστωσις, τὴν ὁποίαν προτείνει οὗτος εἰς συμψηφίσιν, καὶ διὰ νὰ χρησιμεύῃ ἡ γνωμοδότησις αὕτη, ὡς ἀρχὴ πρὸς τὰ Δικαστήρια, ἔγινε μνεῖα αὐτῆς εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς συνεδριάσεως, καθὼς ἡ παρομοία ἔκθεσις, ὡς ἤδη ἐπαρατήρησα, χρη-

σιμεύει ὡς ἐξηγηθεὶς Νόμος εἰς τὴν Γαλλίαν. Καὶ τῶντι κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Νόμων 4 καὶ 14. τοῦ εἰρημένου τίτλ. 31, Β.βλ. 4 τοῦ Κώδικος, εἶναι ἀπορρίπτει αἱ μόνον ἀνταπαιτήσεις τῆς δυσκόλου ἐκκαθαρίσεως, ἐν ᾧ ὡς πρὸς τὰς τῆς εὐκόλου ἐκκαθαρίσεως, ὑπάρχει ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν « λογίζεται ἐκκαθαρισμένον τὸ ὅ,τι εὐκόλως καὶ χωρὶς « μεγάλην διωρίαν δύναται νὰ ἐκκαθαρισθῇ ». Pro liquido habetur quod facile, et Brevi liquidari potest ὡς λέγουν ὁ Φάβερ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς 2, 5, καὶ 10 Β.βλ. 4, τίτλ. 23, καὶ ὁ Ρικέρης § 4371. Καθὼς ὁμως ἡ παρομοία πρὸς τοὺς Δικαστὰς ἐξουσία δύναται μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς καταχρήσεις καὶ εἰς παράβασιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου μὲ παρανόμους ἀναβολὰς τῆς καταδικάσεως περὶ τῆς φανερᾶς καὶ ἐκκαθαρισμένης πιστώσεως, ἐπρότιμῃσε τὸ τμήμα, νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς τοὺς Δικαστὰς τὴν ἐξουσίαν, νὰ παραδεχθῶν τὸ μέσον τῆς κατασχέσεως εἰς παρομοίαν περίπτωσιν, μάλιστα ὅταν πρόκηται περὶ πιστωτοῦ, ὃς τις δὲν φαίνεται ἀρκετὰ φερέγγυος ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τῆς εἰς συμφήφισιν προτεθείσης πιστώσεως. Καὶ διὰ τοῦτο θέλει γίνεαι ἡ ἀπαιτουμένη προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 1961.

Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἀπεφάσισε κατὰ τὰς 20 Νοεμβρ. 1837, ὅτι τὰ τῆς συναλλαγματικῆς τραβίγματα, τὰ ὅποια παρεδέχθη τις, χωρὶς νὰ ἔχῃ παρ' αὐτῷ τὸ ἀντίτιμόν των, δὲν γίνονται παρ' αὐτῷ τίτλοι τῆς πιστώσεως, ἐπιτήδιοι τῆς ἐνστάσεως τῆς συμφηφίσεως, μὲ τὰς ἐκκαθαρισθείσας πιστώσεις τοῦ ἐκδότου, εἰμὴ καθόσον τὰ ἐπλήρωσε τῶντι ὁ ἀνάδοχος.

Κατὰ τὸν Φάβερ σημει. 3, ὁρισμῷ 28. Β.βλ. 7. τίτλ. 18, ἡ συμφηφίσις, ὡς τόπον ἐπέχουσα τῆς πληρωμῆς, εἶναι

παραδεκτὴ καὶ εἰς τὰς περὶ ἐκτελέσεως δίκας *Compensatio enim vicem solutionis obtinet, adeoque potest opponi in executione judicati*. Νόμος 16, § 4 αὐτοῦ τοῦ τίτλου 2, Βιβλ. 16 τῶν Διγεστῶν, διότι ἀφανίζει ἡ συμφήφισις αὐτοδικαίως πᾶν δίκαιον ἀγωγῆς, κατὰ τὸν Νόμον 4, τιτλ. 4 Βιβλ. 20 τῶν Διγεστῶν, καὶ εἰς τοῦτο δὲν ἀντίσταται, ἀλλὰ συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον 872 τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον συγχωρεῖ τὰς ἐκκαθαρισμένας ἐνστάσεις. Ἰδὲ Παρδέσσιον ἀριθ. 229. ὑπάρχει ὁμῶς ἐξαίρεσις, ὡς πρὸς τὰς πιτώσεις προκυπτούσας ἀπὸ τὸ εἰς διαταγὴν γραμμάτιον, ὅταν ὀπισθογράφῃ ὑπὲρ τοῦ τρίτου, ὅς τις ζητεῖται τὴν πληρωμὴν, διότι δὲν δύναται ὁ ὀφειλέτης νὰ προτείνῃ τὰ ὁποῖα ἔχει δικαιώματα τῆς συμφηφίσεως κατὰ τοῦ πρώτου πιωτοῦ, ἀλλὰ μόνον τὰ ὁποῖα ἔχει τάχα, κατ' ἐκείνου, ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου ὀπισθογράφῃ, καὶ ὁ ὁποῖος ζητεῖ τὴν πληρωμὴν, ἰδὲ Παρδέσσιον § 347, καὶ Μερλέν ἀριθ. 16, § 2, λέξις *compensation*.

1292. Δὲν δύνανται νὰ καταλάβουν ὅλοι τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 129, χωρὶς τὴν ὁποίαν δίδει αὐτὸς καὶ ὁ Ρ. Σελ. 803 ἐξήγησιν ὥς διὰ νὰ γίνῃ εὐκατάληπτον εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν.

« Τὸ χρέος θεωρεῖται ἀπαιτητέον, ὡς πρὸς τὴν συμφήφισιν, ἂν καὶ ὑπάρχῃ κατὰ χάριν προθεσμία, δοθεῖσα εἴτε παρὰ τοῦ Δικαστοῦ, κατὰ τὸ 1244 ἄρθρον, εἴτε παρὰ τοῦ δανειστοῦ ».

(Ἰδὲ τοὺς Νόμους 16, § 1, αὐτοῦ τοῦ τίτλου 2, τῶν Διγεστῶν, 14 Βιβλ. 4. τιτλ. 31, καὶ 4 Βιβλ. 4 τιτλ. 23 τοῦ Κώδικος).

1293. Κατὰ τὴν τοῦ Μ. Σελ. 130 παρατήρησιν, καὶ καθὼς εἶναι βέβαιον ὅτι μεταξὺ τοῦ εἰς τὴν Κυβέρνησιν χρεω-

στουμένου ἐπὶ λόγῳ φόρων, καὶ τοῦ παρ' αὐτῆς χρεωστουμένου εἰς τοὺς φορολογουμένους, δι' ἰδιαιτέρους λόγους δὲν γίνεται αὐτοδικαίως, οὔτε εἶναι ἐν γένει παραδεκτὴ ἡ συμψηφισις, διὰ νὰ μὴ εὗρεθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς ἔλλειψιν τῶν μέσων, εἰς τὰ ὁποῖα ἔκαμε βάσιν διὰ τὴν διοίκησιν τῆς ἐπικρατείας, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην, ἥτις συμφωνεῖ μετὸν Νόμον 46, § 5, τιτλ. 14 Βιβλ. 49 τῶν Διγεσῶν, αὐτόθι: *Excepta causa tributī, καὶ stipendiorum*, καὶ τὸν Νόμον 1, τιτλ. 31, Βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος, κατὰ τὸν ὁποῖον, ὅταν πρόκηται περὶ ἄλλου χρέους, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἰδιαιτέρος ὀφειλέτης, *more privatorum*, ἡ ἐπικράτεια, εἶναι παραδεκτὴ ἡ συμψηφισις μόνον ὅταν τὰ δύο χρέη ᾦναι πληρωτέα εἰς τὸ ἴδιον Ταμεῖον καὶ τόπον, *in eudem statione*.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἀποφαίνεται ἀκατασχέτους, καὶ ἐκ παντὸς εἵδους φόρων, ὀφειλομένων » πρὸς τὸ δημόσιον ».

1295. Ὑπάρχει τότε ἐν εἶδος τῆς ἐπιτρέψεως, *Delegation*, κατὰ συνέπειαν τῆς ἄνευ ὅρου ἀποδοχῆς, καὶ ἄνευ διαφυλάξεως τῶν ἐνστάσεων κ.τ.λ. καθὼς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ εἰς διαταγὴν ὀπισθογεγραμμένου γραμματίου, περὶ οὗ ὠμίλησα εἰς τὸ τέλος τῶν περὶ τοῦ 1291 ἄρθρου παρατηρήσεων.

1296. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι σύμφωνον μετὸν Νόμον 15 αὐτοῦ τοῦ τιτλ. 2, Βιβλ. 16 τῶν Διγεσῶν· τὸ Τμῆμα ἀντὶ τῆς λέξεως ἀποδόσεως, ἥτις σημαίνει: εἰς ἄλλα ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος τὴν ἐπιστροφὴν, παρεδέχθη τὴν λέξιν *παράδοσις*, διότι ἡ εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον Γαλλικὴ λέξις *remise*, σημαίνει, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 1282, 1283, 1284, καὶ 1286, τὴν Γαλλικὴν λέξιν *Livraison*,

αὐτὴν ὅχι τὴν ἄρσιν, ὡς μεταφράσθη ἡ ἰδίᾳ λέξις εἰς τὴν ἐ-
 γραφὴν τοῦ προηγουμένου τιτλ. 3, καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 1285,
 1287, τόσον μάλιστα, διότι, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, ὅταν πρόκη-
 ναι περὶ τοῦ ἁρθρου 1311, παρεδέχθη ὁ Μεταφραστὴς τὴν
 τὴν λέξιν ἀπόδοσις, διὰ νὰ μεταφράσῃ τὴν Γαλλικὴν
 ξιν restitution.

1297. Ὁ λόγος τοῦ ἐνεστώτος ἁρθρου εἶναι ἡ ἀρχὴ, καθ'
 ἡ συμφηφίσις εἶναι ἓν εἶδος πληρωμῆς κατὰ τὸ 1289
 θεν, καὶ ἐπομένως κανονίζεται παρὰ τῶν περὶ πληρωμῆς
 χῶν, Μ. Σελ. 133, Ρ. Σελ. 806.

1298. Ὡς πρὸς τὰς ὁποίας ἀπῆλαυσε πιστώσεις ὁ πισω-
 ς πρὶν τῆς κατασχέσεως (καὶ βέβαια ὅταν ἡ κατάσχεσις
 αὐτὴ καὶ ἀποφασίζεται ἰσχυρῶς, κατὰ τὰ ἄρθρα 935 κ.τ.λ.
 Πολ. Δικονομίας), καθὼς δὲν ἐφαρμόζεται τότε τὸ ἄρ-
 θρον 1242, ὑπάρχει ὁ λόγος τῆς συμφηφίσεως, διότι ἡ κα-
 τασχεσις δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ὁποῖα χρεὴ ἦτον ἐσβεσμένα
 τῆς συμφηφίσεως, αὐτοδικαίως γενομένης πρὶν αὐτῆς. Ρ.
 λ. 806. Τὸ Τμήμα παρεδέχθη τὴν λέξιν κατὰσχον-
 ς, ἀντὶ τῶν λέξεων ποιοῦντος τὴν κατάσχεσιν.

1299. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ὑποθέτει τὴν ἐκουσίως καὶ ἐν γνῶ-
 γινομένην πληρωμὴν, ὥστε ὅταν ἐβιάσθη τις δικαστικῶς νὰ
 κηρώσῃ ἢ ἐπλήρῳσεν ἐν δικαίᾳ ἀγνοίᾳ (ὅχι δὲ δι' ἀμελείας)
 δικαιώματος τῆς συμφηφίσεως, καὶ δι' ὁποῖανδήποτε ἄλ-
 λαιτίαν ἀκουσίως, τότε ἐφαρμόζεται ὁ Νόμος 10 αὐτοῦ
 τιτλ. 2. Βιβλ. 16 τῶν Διγιστῶν, ὁ ὁποῖος συγχωρεῖ
 ἀγωγὴν εἰς ἀπόδοσιν, *condicere potest*, Μ. Σελ. 133.
 Σελ. 806, ἰδὲ καὶ τὰς περὶ τοῦ 1235 ἁρθρου παρατηρή-
 ς. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀρχίζει τὸ Τμήμα τὸ ἄρθρον
 αὐτὸ ὡς ἐφεξῆς « ὅς τις ἐκουσίως ἐπλήρῳσε χρεὸς »
 κ.τ.λ. »

ΤΜΗΜΑ Ε'.

Περὶ τῆς συγχύσεως.

1300, 1301. Τὰ δύο ταῦτα ἄρθρα, συμφωνοῦν μὲ ἀρχὰς τῶν Νόμων 129 περὶ διαφόρων κανόνων, καὶ 2 1 τιτλ. 3 Βιβλ. 34 τῶν Διγεστῶν. Κατὰ τὰς τοῦ Ρ. Σ 807 παρατηρήσεις, παρεδέχθη τὸ Τμήμα ἀντὶ τῆς λέξεως ἐν τῷ χρήστῃ (πιστωτῇ) τὰς λέξεις, καὶ τέλος ἐν τῷ ὀφειλέτῃ ὡφειλεῖ τοὺς ἀλληλεγγύους κ.τ.λ.

ΤΜΗΜΑ Σ'.

1302. Ὡς ἤδη παρετήρησα εἰς τὴν Σελ. 396 περὶ 1042 ἄρθρου, καθὼς καὶ μετέπειτα περὶ τοῦ ἄρθρου 12 ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ὅλην τὴν νομικὴν τοῦ ὑπευθύνου τοῦ ὑπερημέρου ὀφειλέτου, ὡς πρὸς τὰς ἀλείας τοῦ ὀφειλουμένου πράγματος, καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ἀναφέρεται καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 1193· ὥστε, ὅταν κηται μόνον περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ δώσῃ τις ἐν πρῶμῃ ἐν γένει, Π. Χ. ἐν ἄλογον, ἐν τουφέκι κ.τ.λ. πᾶσα πρῆξις τοῦ ὀφειλέτου, καὶ γινομένη ἐκλογὴ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν νευ τῆς ἀποδοχῆς καὶ συνδρομῆς τοῦ πιστωτοῦ, καὶ ἡ βαίνουσα ἀπώλεια τοῦ ἐκλεχθέντος τούτου πράγματος ἀπολυτρόνει τὸν ὀφειλέτην. Ἰδὲ Μ. Σελ. 135, Ρ. Σελ. 809, καὶ τοὺς Νόμους 14, § 1, τιτλ. 2. Βιβλ. 16, καὶ § 5, τιτλ. 2 Βιβλ. 19 καὶ τοὺς 18 καὶ 20 τιτλ. 1, Β 13 τῶν Διγεστῶν ἀντὶ τῶν λέξεων, εἰς βαθμὸν ὡς παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὰς λέξεις, εἰς τρόπον ὥστε, ἀντὶ τῶν λέξεων, ἄνευ αἰτίας, παρεδέχθη τὰς ἀσφάλματος.

1303. Καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον διωρθώθη εἰσέτι ἡ λέξις, ἅ-
 ναι αἰτίας, διὰ τῆς ἅνευ σφάλματος, καὶ ἀντὶ τῶν λέ-
 ων, ἅν ἔχῃ δίκαιά τινα, ἢ περὶ ἀποζημιώσεως ἀ-
 γῆν, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν, ἅν ἔχῃ πε-
 ἀποζημιώσεως δίκαια καὶ ἀγωγὴν διότι εἴτε τὰ δί-
 α, εἴτε αἱ ἀγωγαί, περὶ ὧν πρόκειται, ἀναφέρονται εἰς τὴν
 τοζημίωσιν, καὶ ἡ πρώτη, ὡς ὑπάρχει συντεταγμένη, ἀναφέρει
 ὄνον τὴν ἀγωγὴν εἰς τὰς ἀποζημιώσεις, καὶ ἀφίνει ἀπεριό-
 στα τὰ δικαιώματα. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐφαρ-
 ὐζεται κυρίως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου,
 κθ' ἣν Π. Χ. σφετερίζεται ἡ ἐπικράτεια διὰ τὸ κοινὸν συμ-
 ἔρον, τὸ ὅποιον χρεωστεῖ ὁ ὀφειλέτης νὰ παραδώσῃ κτῆμα
 ὑπάρχει τότε ὡς παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1148, τὸ
 γονὸς τοῦ Πρίγκιπος, τὸ ὅποιον συναριθμεῖται μὲ τὰ τυ-
 αῖα συμβάντα ἢ ἐν γένει μὲ τὴν ἀνωτέραν δύναμιν), διότι
 ὅτε ὀφείλει ὁ χρεοφειλέτης νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἀγωγὴν
 ἀποζημίωσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει κατὰ τῆς ἐπικρατείας, ἅν
 τελευταία δὲν ἀποζημιώσῃ κατ' εὐθείαν τὸν πιστωτὴν, Ρ.
 ελ. 808. ἰδὲ καὶ Ποτιέρον περὶ τῶν ἀπωλειῶν εἰς Γαλ-
 κὴν λέξιν ἀναγνωρισθεῖσων ὑπὸ τὸ ὄνομα, érares, καὶ τὸν
 ρμενόπουλον εἰς τὰ ἄρθρα 11—13 Βιβλ. 61. τιτλ. γ'.

ΤΜΗΜΑ Ζ'.

1304. Εἴτε κατὰ Μ. Σελ. 137, 138, εἴτε κατὰ Ρ. Σελ.
 10, εἴτε κατὰ τὰς παρὰ τοῦ τελευταίου ἀναφερθείσας τοῦ Α-
 ρωτικοῦ ἀποφάσεις, ἢ ἀγωγὴ, περὶ ἧς πρόκειται εἰς τὸ ἐνε-
 ὡς ἄρθρον περὶ τῆς ἀκυρότητος ἐφαρμόζεται ὅχι μόνον κατὰ
 ὧν παρὰ τῶν ἀνηλίκων καὶ τῶν ὑπὸ ἐπιτροπὴν διατελούντων,
 νομένων βλαβερῶν πράξεων, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκείνων, αἵτινες

έγιναν παρὰ τῶν ἐπιτρόπων των, καὶ ὡς λέγει ὁ P. par leu
 representents legaux, κατὰ τὴν ἀρχὴν, κατ' ἣν « τὸ γεγονός
 τοῦ ἐπιτρόπου εἶναι γεγονός τοῦ ἀνηλίκου » Factum tutoris f
 ctum pupilli καθὼς ἐφαρμόζεται τόσον ὅταν ἐγιναν αἱ πράξεις
 αὗται, ὡς ἀναφέρει ὁ M. Σελ. 137 καὶ 138 Μερλέν, λέξ
 pullitè §. 2. καὶ λέξις confirmation §. 2. κ.τ.λ. καίτοι
 ἀφίνεται καθὼς εἶναι τὸ ἄρθρον 1560 εἰς τὸ δεύτερον μέρ
 του, χαίρει τὸ προνόμιον τῆς ἀπολύτου ἀκυρότητος ἡ παρ
 τοῦ ἀνδρὸς γινομένη πώλησις τῶν προικῶν κτημάτων δια
 κοῦντος τοῦ γάμου, ἀφοῦ ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν τὸ δίκαιον τῆ
 ἀνακλήσεως τῆς πωλήσεως, παρ' αὐτοῦ γινομένης, μὲ τὸ βλ
 ρος τῆς ἀποζημιώσεως ὑπὲρ τοῦ ἀπατωμένου ἀγοραστοῦ κατ
 τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα σελ. 235 περὶ τοῦ ἄρθρου
 747. Quem de evictione tenent κ. τ. λ. (ἰδὲ τὸν P. σελ
 967 περὶ τοῦ ἄρθρου 1560 καὶ τὰς περὶ τοῦ ἰδίου ἄρθρου κα
 τοῦ 1120 σελ. 14 τοῦ B'. μέρους παρατηρήσεις καὶ προτάσεις
 τοῦ Τμήματος)· ἔκοψε λοιπὸν τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὰς τόσας
 ἀφορμὰς τῶν διαφιλονεικιῶν καὶ δικῶν προκυπτουσῶν ἀπὸ
 τὴν διέκρισιν (ἥτις εἰς τὰς περισσότερας περιστάσεις εἶναι
 μόνον ἀποτέλεσμα τῆς Ῥωμαϊκῆς φιλοσοφίας, ὡς εἶπα ε
 τὴν σελ. 401 περὶ τοῦ ἄρθρου 1053) τῆς ἀπολύτου καὶ τῆς
 μόνον σχετικῆς ἀκυρότητος, καθὼς καὶ ἀπὸ τῆς διαφορετ
 κὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἦτον ἢ μὴ παραδεκτὴ ἡ ἀγωγή
 εἰς τὴν μόνην διάρρηξιν, καίτοι παρατηρεῖ δικαίως ὁ M. ε
 αὐτὴν τὴν σελίδα, ὅτι φαίνεται παρὰ πολλὰ εὐλογον νὰ ἐπι
 τρέπη τὸ ἄρθρον τοῦτο μεγκλητέραν προθεσμίαν ὅταν προ
 κηται περὶ ἀκυρότητος ἕνεκα τῆς παραβάσεως τῶν νόμων
 καὶ τῶν τὴν κοινὴν εὐταξίαν ἀφορώντων τύπων. Ὡς προ
 τὰς γυναῖκας καὶ τὰς εἰς ζημίαν των γινομένας πωλήσεις
 τῶν προικῶν κτημάτων, εἴτε παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, εἴτε παρ'

αυτῶν χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἀνδρός, ἀναίρεσε τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον συνάμα μὲ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 1560, τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει διάκρισιν τὸ ἄρθρον 36, βιβλ. δ'. τίτλ. η'. τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ ὁ νόμος 30 τίτλ. 12 βιβλ. 5 τοῦ Κώδικος, τοῦτέστιν νὰ ἔχῃ ἢ μὴ ἡ γυνὴ τὸ δίκαιον ἀγωγῆς καθόσον ὁ ἀνὴρ εἶναι ἄπορος, ἢ εὐπορος συμφώνως εἰς τοῦτο μὲ τὰ ἄρθρα 32 αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ 9 καὶ 8 τοῦ τίτλου θ'. αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, καθόσον ὑποθέτει τὸ τελευταῖον ἄρθρον διὰ τῶν λέξεων, ἐπιζητήσασα τὴν προῖκα, ὅτι ἔχει ἡ γυνὴ τὸ δίκαιον τοῦτο τῆς ἀγωγῆς κατὰ τὸ ῥηθὲν ἄρθρον 36 (καὶ τὰ 34 καὶ 35 τοῦ Ἀρμενοπούλου τῆς μεταφράσεως τοῦ κυρίου Κλονάρη) καὶ κατὰ τὰ ἄρθρα 676 κ. τ. λ. τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐν ᾧ τὸ ἄρθρον 50 τοῦ εἰρημένου τίτλ. η'. δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τὸν νόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφέρεται 75, τίτλ. 3 βιβλ. 23 τῶν Διγεσῶν, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐκνικήσεως, τὴν ὁποίαν ὑπέφερεν ὁ ἀνὴρ, τοῦ ἀνεκτιμήτου προικῶν κτημάτος, αὐτόθι « *ut si Fundum inæstimatum dedit... isque marito evictus sit* » (ἐνᾧ λείπει εἴτε εἰς τὴν μετάφρασιν ταύτην, εἴτε εἰς τὴν τῆς Β. Κυβερνήσεως τὸ ἐπίθετον ἀνεκτίμητον, καὶ ἡ λέξις ἐκνικώμενον μεγάλη οὖσα ἡ διαφορὰ περὶ τῆς ἐκτιμητῆς καὶ ἀνεκτιμήτου προικὸς, κατὰ τὸ ἄρθρον 1, 2, 4 αὐτοῦ τοῦ τίτλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθὼς καὶ περὶ τῆς ἐκνικήσεως καὶ ἐκδικήσεως), ὥστε μὲ τὴν διόρθωσιν τῆς μεταφράσεως ταύτης τοῦτο τὸ ἄρθρον 50 δὲν ἀνθίσταται πλέον εἰς τὴν γενικὴν ἀρχήν, καθ' ἣν ἡ γυνὴ διαρκοῦντος τοῦ γάμου καὶ πρὶν ν' ἀποκτήσῃ τὸν χωρισμὸν τῶν κτημάτων καὶ ὡς συνέπειαν αὐτοῦ, τὸ δίκαιον, νὰ λάβῃ αὐτὴ τὴν ἐξαιρετικὴν διακατοχὴν τῶν προικῶν κτημάτων, δὲν δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν εἰς διεκδίκησιν αὐτῶν. Καὶ βέβαιον, ἂν δὲν ἀποκτᾷ ἡ γυνὴ τὸ δίκαιον τοῦτο διὰ τοῦ χω-

ρισμοῦ τῶν κτημάτων καὶ ὑποθέτωμεν, ὅτι ἐκνικεῖ τὰ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς πωληθέντα προικῶν κτήματα, ἀπὸ τὰ λάβῃ ἡ γυνὴ, ἐπιστρέφονται παραχρῆμα κατὰ ἄρθρα 26 καὶ 27 αὐτοῦ τοῦ τίτλου ἡ. εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἐπομένως πάλιν εἰς τὴν τῶν ἀγοραστῶν, οἵτινες παρασταίνουν τὸν πωλητὴν καὶ χαίρουν τὰ δικαιώματα τῆς ἐπικαρπίας τὰ ὅποια ἔχει οὗτος, διαρκούντος τοῦ γάμου, ὥστε πᾶσα ἀγωγὴ τῆς γυναικὸς ὡς προξενούσα μόνον ἄχρηστον δίκην καὶ ἀφορμὴν τοῦ πλημμελειοδικοῦ κύκλου, περὶ οὗ ὠμίλησα εἰς τὴν σελ. 401, περὶ τοῦ ἄρθρου 1053, εἶναι ἀπαράδεκτος· ἐξεναντίας ὅταν ἐκνικᾶται τὸ ἀνεκτίμητον προικῶν κτήμα, περὶ τοῦ ὁποίου πᾶσα αὐξήσις καὶ μείωσις ἀνάγεται εἰς τὴν γυναῖκα, κατὰ τὰ εἰρημένα ἄρθρα 1 κτλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, δικαία εἶναι ἡ ἐξαίρεσις, τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπει ὁ εἰρημένος Νόμος 75, ὥστε νὰ δύναται ἡ γυνὴ νὰ ἐνεργήσῃ παραχρῆμα τὴν ἀγωγὴν τῆς ἐκνικήσεως κατὰ τοῦ προικωδοτῆρος, διότι ἀφανισθείσης τῆς προικὸς διὰ τῆς ἐκνικήσεως ταύτης, παύει ἡ ὑπαρξίς τῆς προικὸς, καὶ ἐπομένως ἡ πολιτικὴ τοῦ ἀνδρὸς ιδιοκτησία περὶ αὐτῆς· ἡ ἐξαίρεσις δὲ αὕτη πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίπτωσιν, ὅχι δὲ νὰ παρεκτανθῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ προξενήσῃ ἀπορίαν καὶ φαινομένην ἀντίστασιν εἰς τόσον φανερά ἄρθρα, καθὼς εἶναι τὰ προηγούμενα συνάμα μετὰ ἄρθρα 4, τίτλ. θ'. καὶ 7 καὶ 27 τοῦ τίτλου ἡ. Ἰδὲ Μερλέν λέξις Dot. §. 1, καὶ Δομάτ περὶ χωρισμοῦ τῶν κτημάτων. Παρατηρῶ ὡσαύτως ἐν παρόδῳ, ὅτι τὰ παρόμοια ἄρθρα 55, βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. καὶ 19 βιβλ. δ'. τίτλ. θ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, εἰς τὰ ὅποια ἡ Β' ἐκδοσις δὲν ἀναφέρει τοὺς Ῥωμαῖκούς Νόμους, οἵτινες ὅμως εἶναι ὡς πρὸς τὰς προγαμιαίας δωρεάς, ἡ Νεαρά 61, καὶ ὡς πρὸς τὰς προίκας οἱ Νόμοι 23, τίτλ. 12, ὁ § 15, τοῦ Νόμου

Γ, τίτλ. 13, καὶ ὁ Α' τίτλ. 23 βιβλ. 5 τοῦ Κώδικος, κατὰ τοὺς ὁποίους εἶναι φανερόν, α.) ὅτι ἡ περὶ ἧς εἰς αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα τοῦ Ἀρμενοπούλου μετὰ διετίαν νέα συναίνεσις ἀναφέρεται μόνον κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν νεαράν 61 εἰς τὰς προγαμιαίας δωρεάς μετὸν ὅρον, ἂν ὑπάρχουν παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἄλλα πράγματα διὰ τὴν ικανοποίησίν της, ὥστε ἐν ἐλλείψει αὐτῶν δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἰσχὺν ἡ δευτέρα αὕτη συναίνεσις· β.) ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ῥηθεῖσα ἀρχὴ τῆς δευτέρας συναίνεσεως ὡς πρὸς τὰ προικῶα κτήματα, μάλιστα ἀνεκτίμητα, ὥστε ὑπάρχει εἰς αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα τὸ ἴδιον, ὅπου ὑπάρχει εἰς ἄλλα ἄρθρα, π. χ. εἰς τὸ ἄρθρον 72, βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. λάθος ἐκ μέρους τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθὼς θέλω τὸ ἀποδείξει εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1674. Εἶναι ὁμῶς βέβαιον, ὅτι ἂν ᾔθελον δικαιολογηθῇ τὰ εἰρημένα δύο ἄρθρα τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθὼς εἶναι, ᾔθελαν χρησιμεύσει ὡς νέα ἀπόδειξις, ὅτι ἡ πώλησις τῶν προικῶων κτημάτων διαρκοῦντος τοῦ γάμου γινομένη, δὲν ὑπόκειται καὶ κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, εἰμὴ εἰς σχετικὴν ἀκυρότητα, διότι ὅταν πρόκειται περὶ ἀπολύτου ἀκυρότητος, οὐδεμίᾳ καίτοι ἐπανειλημμένη σύμβασις καὶ συναίνεσις δύναται νὰ τὴν διορθώσῃ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 38, βιβλ. β'. τίτλ. 14 τῶν Διγεστῶν ἢ τῶν ἄρθρων 11 καὶ 14 τοῦ βιβλ. α'. τίτλ. θ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου.

Παρατηρεῖ ὁ Ρ. σελ. 811, ὅτι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον καὶ ἡ περὶ ἧς πρόκειται διαρρία τῶν δέκα ἐτῶν, ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὰς ὑπ' αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα ἐκτελεσθείσας πράξεις, καὶ ὅταν δὲν ἔλαβον αὐταὶ εἰσέτι ἐκτέλεσιν, διαρκεῖ τὸ δίκαιον τῆς διαρρήξεως, ἐπὶ λόγῳ τῆς ἐνστάσεως τόσον καιρὸν, καθ' ὃν δύναται ὁ ἀντίδικος νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεως, κατὰ τὴν ἀρχὴν «ὅσα εἶναι πρόσκαιρα διὰ τὴν ἀγωγὴν εἶναι διηνεκῇ διὰ τὴν ἐνστασιν. • Quæ temporalia

sunt ad agendum sunt Perpetua ad excipiendum. Ἰδὲ Μερλὲν § 8, ἀριθ. 2 λέξεις nullitè, καὶ Φάβερ ὀρισμῶ 4 τιτλ. 35 βίβλ. 6'. καθὼς καὶ Ρικέρην § 1087. οἵτινες ἀναφέρουν τὸν λόγον τῆς διαφορᾶς ταύτης μεταξὺ τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ἐνστάσεως, τοῦτέστιν, ὅτι ἐνῶ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐνάγοντος νὰ κινήσῃ ὅταν θέλῃ τὴν ἀγωγὴν, δὲν εἶναι εἰς τὴν τοῦ ἐναγομένου νὰ ἐναχθῇ, μάλιστα ὅταν δὲν ὑπάρχῃ, τὸ ὁποῖον ἐνδιαλαμβάνει ἡ Πολιτικὴ Δικονομία τῆς Ἑλλάδος (καὶ δὲν διαλαμβάνει ἡ Παλλικὴ Πολ. Δικον.) μέσον τῆς προκλήσεως εἰς δίκην νὰ καυχᾶται (Giudizio di Giattanza ex Lege diffamaris· τιτλ. 14, βίβλ. 7 τοῦ Κώδικος) περὶ οὗ εἰς τὰ ἄρθρα 81—88 αὐτῆς, καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς 1 καὶ 3. τίτλ. 6. βίβλ. 3 τοῦ Φάβερ, ὅστις ἀποδεικνύει τὴν παρεξήγησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν οἱ Νομοδιδασκαλοὶ αὐτοῦ τοῦ Νόμου 5. Γίνεται εἰσέτι διὰ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου σαφεστέρα ἡ Νομικὴ, ὡς πρὸς τοὺς ἀνηλίκους, ἀφηλίκους καὶ ἄλλους ἀνικάνους, παρ' ὅ,τι τὴν χορηγοῦν μέχρι τοῦδε τὰ τρόπον τινὰ ἀντιφατικὰ ἄρθρα τοῦ Ἀρμενοπούλου 17, 18, καὶ 68, βίβλ. α. τίτλ. γ'. 13, 14, 15, 23, 28, 29, 31 κτλ. τοῦ τίτλ. 16'. αὐτοῦ τοῦ βιβλίου. Ὡς πρὸς τὴν βίαν καὶ δόλον ἔκοψε τὰς διαφιλονεικίας, εἰς τὰς ὁποίας προσφέρουν ἀφορμὴν τὰ ὅχι τόσο σαφῆ καὶ σύμφωνα ἄρθρα τοῦ ἰδίου Ἀρμενοπούλου, 33, 34, 35, 61, 62 καὶ 63, τίτλ. γ'. αὐτοῦ τοῦ βιβλίου α. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τῶν διαληφθεισῶν παρατηρήσεων παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις «παρὰ τοῦ ἀπηγόρευμένου ἢ ἐπιτρόπων των γινόμενας πράξεις κ.τ.λ.» (δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν κηδεμόνων, κατὰ τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις εἰς τὴν Σελ. 405 περὶ τοῦ ἁρθρου 1057).

Μετὰ τὰς λέξεις « παρὰ τῶν ἀνηλικίων, ἢ ἐπιτρόπων
» των, ἀπὸ τῆς ἡμέρας κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τῆς ἐνηλικιότητος ἢ
» δι' ἀγωγὴν αὐτῇ προθεσμία δὲν ἐφαρμόζεται, ὅταν ἡ ἀκυ-
» ρότης ἢ ἡ διάρρηξις προτείνονται ὡς ἐξαιρέσεις ἢ ἐνστά-
» σεις ».

Θέλει ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ ἂν κατὰ τὰς παρὰ Ρ. Σελ.
811. ἀναφερθείσας τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀποφάσεις καὶ τὴν πα-
ρέκτασιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα, δὲν εἶ-
ναι ἀναγκαῖον ἢ ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὰς εἰρημένους λέξεις « παρὰ τῶν ἀνηλικίων
» ἢ ἐπιτρόπων των μετὰ ἢ ἄνευ τῶν ἀπαιτουμένων δια-
» τυπώσεων ἀπὸ τὴν ἡμέραν κ.τ.λ.

1304, 1305, 1306. Παρεδέχθη τὸ τμήμα καὶ τὴν λέ-
ξιν λάθος, ἀντὶ τῆς λέξεως πλάνη, καὶ τὴν λέξιν ζημί-
ωσιν ἢ δῆλῃσιν, ἀντὶ τῆς λέξεως σῖνος, ὡς εἰς τὰ
1109, 1110, 1118 ἄρθρα, περὶ τῶν ἐνεστώτων ἄρθρων,
ιδὲ τοὺς Νόμους 11, 13 καὶ 14, 21 § § 4 καὶ 5. τίτλ. 4
βίβ. 4 τῶν Διγεστών, εἰς τοὺς ὁποίους ἀναφέρονται τὰ ἄρ-
θρα 18. τίτλ. γ'. 42, 46, 48 καὶ 50, τίτλ. 16'. βιβλ. α.
τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ὑπάρχει ἀρχὴ, καθ' ἣν τεκμαίρεται ἐν γέ-
νει ζημιωμένος ὁ ἀνῆλικος, ὅταν ἐπωλήθησαν τὰ κτήματά
του ἄνευ τῶν ἀπαιτουμένων τύπων, διότι αὐτοὶ διετάχθη-
σαν τρώντι διὰ τὴν ἀποφυγὴν πάσης ζημίας εἰς περίπτωσιν
τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς περιουσίας του. Μ. σελ. 139. Ρι-
κέρης § 1032 καὶ Φάβερ ὁρισμῶ 1 τίτλ. 15 βίβλ. 2'. Παρα-
τηρεῖ ὁ Ρ. εἰς αὐτὴν τὴν σελ. 811, ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται τὸ
ἐνεστὼς ἄρθρον 1304 εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἀπαλλοτριώσιν
ὁ πρῶην ἐπίτροπος, τοῦτέστιν ἀφοῦ ἔπχυσεν αὐτὸς τοῦ νὰ ᾖ
ἐπίτροπος, ὥστε ὡς ἀπαλλοτριώσεις τοῦ ἀλλοτρίου πράγματα
ὑπάρχει εἰς τὴν τῶν 30 ἐτῶν παραγραφὴν, ὡς ἀπεφάσισα

τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας, καὶ τοῦτο βέβαια, ὅταν ἐγνώρι-
σεν ὁ ἀγοραστὴς τὴν παῦσιν ταύτην ἀπὸ τὴν ἐπιτροπείαν καὶ
δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ ἄρθρον 2265 τοῦ ἐνεστῶτος
Κώδικος. Ἰδὲ Ρικέρην, § 1034.

1307. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἶναι ἐναντίον εἰς τὸν Νόμον 2,
τίτλ. 43, βιβλ. 6'. τοῦ Κώδικος, (Φάβερ, ὀρισμῶ 3, τίτλ. 14,
βιβλ. 6'. καὶ Ρικέρης § 1108.), ἐνῶ συμφωνεῖ μὲ τὸ ἄρθρον 44
τίτλ. 16'. βιβλ. α'. τοῦ Ἀρμενοπούλου· ὅταν ὅμως ὁ ἀνήλιξ δὲν
περιωρίσθῃ μόνον (ὡς σημαίνει τὸ ἄρθρον διὰ τῆς λέξε-
ως μόνῃ, καθ' ἣν ἀρχίζει) εἰς τὸ ἀπλοῦν ψεῦμα, τὸ ὁποῖον
δύναται νὰ δικαιολογήσῃ ἡ ἡλικία, ἀλλὰ τὸ συνώδευσε καὶ
ὑπεστηρίχθῃ μὲ ψευδῇ ἀποδεικτικᾷ καὶ ἄλλα δόλια μέσα,
τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὴν πανουργίαν του, τότε βέβαια ἐ-
φαρμόζεται ἡ ἀρχὴ, καθ' ἣν « τοὺς ἀπατωμένους καὶ ὅχι τοὺς
ἀπατῶντας καὶ πανούργους βοηθεῖ τὸ δόγμα » *Deceptis et
non decipientibus jura Succurrunt*, Ἀρμενοπούλου ἄρθ.
16 βιβλ. α'. τίτλ. 17'. καὶ Παρδέσσιος § 61, διότι τό-
τε ἐφαρμόζεται τὸ 1310 ἄρθρον, καθόσον ὑπάρχει εἰς αὐτὴν
τὴν ἀπάτην ἐν εἶδος ἐγκλήματος, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. σελ.
812. Παρατηρῶ ὅμως ἐν πηρόδῳ, ὅτι κατὰ τὰς ὁποίας ἀνέ-
φερα ἀρχὰς τῆς Νομικῆς εἰς τὴν σελ. 308, περὶ τοῦ ἁρθρου
891 καὶ εἰς τὴν σελ. 319 περὶ τοῦ 901 ἁρθρου *Qui luma-
lio contrahit ect non videtur fraudare ect· ect·* δὲν νομίζω
ὅτι ἤθελεν ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐξίρεσις αὕτη, ὅταν πρόκηται περὶ
ἀνηλίκου, ὅστις εἴτε ἀπὸ τὸ πρόσωπον, εἴτε ἀπὸ ἄλλας περι-
στάσεις εἶναι πασιδῆλος γνωστὸς ὡς ἀκόμη ἀνήλιξ, ὥστε
δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀπατήσῃ μ' ὅλα τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ψευδῇ
ἀποδεικτικᾷ κἀνένα, ὅστις ἔχει τὸν κοινὸν νοῦν καὶ ἐνεργεῖ
μὲ τὴν κοινὴν ἐπιμέλειαν, διότι τότε ἡ εὐνοια τῆς ἡλικίας
πρέπει νὰ ὑπερισχύῃ κατὰ τοῦ συμβαλλομένου, ὁ ὁποῖος βλά-
πτεται ἀπὸ τὴν ἀσυγχώρητον μόνον ἀμέλειαν καὶ ἀνοησίαν

του. Καθώς, ὡς ἤδη παρατήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1295, μετεχειρίσθη ὁ ἐνεστὼς Κώδῃξ τὴν λέξιν ἀπόδοσις, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως restitution, τοῦτέστιν ἐπιστροφὴν· δὲν δύναται νὰ τὴν ἀφίνη εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ὅπου πρόκειται περὶ τῆς restitution en temps, καὶ διὰ τοῦτο, εἴτε κατὰ τὰ ἄρθρα 38, 39, 40, 42, τίτλ. ιβ'. βιβλ. α'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, εἴτε κατὰ τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις εἰς τὴν σελ. 292, περὶ τοῦ ἄρθρου 851, παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν λέξιν ἀποκατάστασις εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον· καθὼς καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα 1309, 1310, καὶ 1312, καὶ πανταχοῦ, ὅπου πρόκειται περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς ἰδίας λέξεως. Τέλος μοῦ φαίνεται ὅτι, ἂν ἀρχίζωμεν τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἢ μόνον καὶ ἀπλῆ παρὰ τοῦ ἀνηλίκου κτλ. ἤθελε γίνεαι σαφέστερον καὶ συμφωνότερον μὲ τὰς Γαλλικὰς λέξεις La simple declaration τοῦ κειμένου.

1308. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἶναι συνέπεια τοῦ 487 ἄρθρου τοῦ ἐνεστῶτος Κώδῃκος, καὶ τῶν 2 καὶ 6 ἄρθρων τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκτελεσθοῦν αἱ παρ' αὐτῶν τῶν ἄρθρων ἀπαιτούμεναι διατυπώσεις, διὰ νὰ λάβῃ ἐφαρμογὴν κατὰ τοῦ ἀνηλίκου, καὶ ὑπὲρ τῶν μ' αὐτὸν συμβαλλομένων τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα προσθέτει.

Μετὰ τὴν λέξιν « ἡ τεχνίτης ἔχων τὴν περὶ τούτου νόμιμον ἱκανότητα, δὲν δύναται κτλ. »

1309. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι συνέπεια τῶν ἄρθρων 1095 καὶ 1398.

1310. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 9 § 2, καὶ τὸν 37 τίτλ. 4 βιβλ. 4 τῶν Διγεστῶν. Εἶναι ἄξιον σημειώσεως, ὅτι δὲν λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο ὑποχρεώσεων προκυπτουσῶν ἐκ συμβάσεων γινομένων περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ μόνον, ὑποχρεώσεων προερχομένων ἐξ ἰδίου

ἀδικήματος, ὥστε ἕνεκα τούτου δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰ συμβόλαια καὶ τὰς συμβάσεις, ὅπου ἤθελε κάμει ὁ ἀνήλιξ δι' ἀποφυγὴν πάσης δίκης περὶ τῆς ἀποζημιώσεως ἕνεκα τοῦ ἰδίου ἀδικήματος, καὶ ἐπομένως δὲν ὑστερεῖται ὁ ἀνήλιξ τῆς ὠφελείας τῆς ἀποκαταστάσεως κατὰ τῶν τελευταίων ὑποχρεώσεων, ὅταν ὑπόκεινται εἰς τὴν ζημίωσιν ἢ δόλησιν. *Lesion* P. σελ. 813. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις καὶ διὰ νὰ ἐξηγήσῃ καλλήτερον τὴν διαφορὰν ταύτην, τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον συνετάχθη ὡς ἐφεξῆς.

« Δὲν δύναται ὁ ἀνήλιξ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐξ ἰδίου ἀδικήματος ἢ ὡσανεὶ ἀδικήματος πρὸς ἀποζημίωσιν προερχομένην ὑποχρέωσιν, ἀλλὰ δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀποκατάστασιν » κατὰ τοῦ περὶ αὐτῆς συμβολαίου. »

1311. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ P. σελ. 814 καὶ M. σελ. 140, καὶ τοὺς Νόμους 3 τοῦ εἰρημένου τίτλ. 4. βιβλ. 4 τῶν Διγесτῶν, καθὼς καὶ τοῦ τίτλ. 74 βιβλ. 5 τοῦ Κώδικος, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς περὶ ἧς πρόκειται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἀποκαταστάσεως, παρεδέχθη τὸ Τμήμα ἀντὶ τῆς λέξεως, ἐπιδεκτικὴ ἀποδόσεως, τὰς λέξεις ἐπιδεκτικὴ διαρρήξεως.

1312. Παρατηρεῖ ὁ P. σελ. 814, ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες συνέβαλλον μὲ τοὺς περὶ ὧν πρόκειται ἀνικάνους, δύνανται νὰ ᾔναι ὑπόχρεοι τῆς ἀποδόσεως ἢ ἐπιστροφῆς τῶν ὅσων ἐλάβον παρ' αὐτῶν, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ἀπαιτήσουν τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὅσων ἔδωκαν εἰς αὐτοὺς, ἢ νὰ προτείνουν συμψηφισιν, ἂν οἱ ἀνίκανοι τὰ ἔχασαν ἢ ἠνάλωσαν, καὶ μόνον καθόσον ὠφελήθησαν αὐτοὶ, ὑπόκεινται εἰς ἀπόδοσιν καὶ συμψηφισιν. Συμφωνεῖ τοῦτο μὲ τὰ ἄρθρα 30, 42 καὶ 50 βιβλ. α'. τίτλ. 16'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 206 περὶ Διαφόρων Κανόνων, καθ' ἣν « οὐδεὶς δύναται νὰ πλου-

τίσθῃ μὲ ζημίαν καὶ ἀδικίαν τοῦ ἄλλου » καὶ μὲ τοὺς Νόμους
 ἡ § 2 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 4, 37, τίτλ. 5, βιβλ. 3 τῶν Διγε-
 στῶν, καὶ τοῦ Νόμου Ι τίτλ. 48, βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος, καὶ
 τέλος μὲ τὴν Νομικὴν τοῦ τίτλ. 3, βιβλ. 15 τῶν Διγεστῶν
 περὶ τῆς ἀγωγῆς De in rem verso. Ἰδὲ Μ. σελ. 141, ὅς-
 τις λέγει, ὅτι ἡ ἀπόδειξις ὅτι ὠφελήθη ὁ ἀνίκανος ἀφ' ὅσα
 ἔλαβεν, εἶναι εἰς βάρος ἐκείνου, ὅστις συνέβαλλε μ' αὐτὸν,
 (κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 6, βιβλ. α. τίτλ. 6'. τοῦ
 Ἀρμενοπούλου.) διὰ νὰ ᾔηται ὁμῶς σαφέστερον τὸ ἐνεστὼς ἄρθρ.
 καὶ σύμφωνον μὲ τὸ ἄρθρον 1241, τὸ τμήμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἡ τοῦ γάμου τυχὸν πληρωθέν-
 » των εἰμὴ, καθόσον ἀποδεδειγμένον, τὰ πληρωθέντα τοὺς ὠ-
 » φέλησαν ».

1313. Ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὰ 887, 1118,
 1674 καὶ 1685, καὶ τὸ Τμήμα τὸ ἐσύνταξεν οὕτως « εἰς
 » τοὺς ἐνήλικας δὲν γίνεται ἡ ἀποκατάστασις ἕνεκα ζημιώ-
 » σεως (ἢ δηλήσεως) εἰμὴ κατὰ τὰς περιστάσεις, καθ' οὓς ὁ-
 ρους διχλαμβάνει ὁ παρὼν Νόμος. »

1314. Ἀναφέρονται εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον τὰ 466 καὶ 840
 ἄρθρα· ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου τούτου, καθὼς καὶ τὸ πνεῦμα
 αὐτοῦ εἶναι, ὅτι ὁ ἀνίκανος χαίρει μόνον τὴν ὠφέλειαν τῆς
 ἀποκαταστάσεως εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς τὴν χαί-
 ρει ὁ ἐνήλιξ, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι σαφέστερον, ὡς νομίζω, ἂν
 ἀντὶ τῶν λέξεων, οἱ ἀπηγορευμένοι θεωροῦνται κτλ.
 λέγομεν « χαίρουν μόνον τὴν ὠφέλειαν τῆς ἀποκαταστάσεως
 » εἰς τὰς περιστάσεις, καὶ καθ' ὅσον τὴν χαίρουν οἱ ἐνήλικες,
 ὡς πρὸς τὰς πράξεις ταύτας. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5'.

1315. Ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὰς ἀρχὰς τὰς

ἑποίας εὐρίσκομεν εἰς τὰ ἄρθρα 6 καὶ 7, βιβλ. ἀ. τίτλ. 6'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ εἰς τοὺς Νόμους 2, 14, 19, 21—23 25 καὶ 29. τίτλ. 4 βιβλ. 22 τῶν Διγεστῶν, καὶ εἰς τοὺς Νόμους 1 τίτλ. 19 βιβλ. 4 καὶ 4 πρὸς τὸ τέλος, καὶ 8, τίτλ. 1, βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος, καὶ τέλος εἰς τὰ ἄρθρα 77 ἀριθ. 1 καὶ 248 τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος.

1317. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 398, αὐτῆς τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ ὡς πρὸς τὰ συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, τὰ ἄρθρα 166—174, καὶ 177—191, τοῦ ἀπὸ τῆς 21 Ἰαννουαρίου (2 Φεβρουαρίου 1834 περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ Νόμου.

1318. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 171, 177, 178, 180, 181, 185, 186, 187 καὶ 190 αὐτοῦ τοῦ Νόμου περὶ ὀργανισμοῦ, καὶ τὸ 402 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 143, καὶ ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικόν, κατὰ Ρ. Σελ. 817, ὅτι τὸ συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον ἄκυρον ἔνεκα τῆς παραβάσεως τῶν Νόμων, ἀφορόντων εἴτε τὴν ἱκανότητα Π. Χ. τοῦ Συμβολαιογράφου, εἴτε τοὺς οὐσιώδεις τύπους, ἢ ἐκείνους, οἵτινες διατάσσονται ὑπὸ πρὶνὴν ἀκυρότητος (ἄρθρον 201 τῆς Πολ. Δικονομίας) ἰσχύει ὡς ἰδιωτικὸν ἔγγραφον ὅταν ὑπεγράφη παρὰ τῶν συμβαλλομένων, καὶ ἂν δὲν διεφυλάχθησαν οἱ τύποι τοῦ 1325 ἄρθρου. Ὅταν ὅμως τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀπαιτῇ αὐτὴν τὴν ὑπογραφὴν τῶν συμβαλλομένων, ἀναφέρεται βέβαια εἰς τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν ἰδιόγραφον ἔγγραφον *écriture sous signature privée*, περὶ οὗ εἰς τὸν § 2 τοῦ παρόντος κεφαλαίου, εἴτε εἰς τὰ διάφορα ἄρθρα 1320, 1322 κ.τ.λ. κατὰ τὰ ὅποια ἀπαιτεῖται ἡ ἀληθὴς ὑπογραφή καὶ δὲν ἀρκεῖ οὔτε τὸ σημεῖον Π. Χ. τοῦ σταυροῦ, ἢ ἡ διὰ ἄλλου τρίτου γινομένη ὑπογραφή τοῦ ἀγγραμμάτου, εἰς τὴν ὁποίαν περίπτωσιν ἐφαρμόζεται κυρίως ἡ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου λέξις, ἰδιωτικὸν ἔγγραφον *écriture privée*. Ἐὰν λοιπὸν

παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ ὡς ἰδιωτικὰ ἔγγραφα μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶναι κατ' εὐθείαν καὶ ῥητῶς ὑπογεγραμμένα, κατὰ τὰ ἄρθρα 1322 κ.τ.λ. τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ τοῦ 409 κ.τ.λ. τῆς Πολ. Δικονομίας, παρὰ τῶν συμβαλλομένων μερῶν, πρέπει βέβαια νὰ λέγῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὡς ἰδιόγραφον, ἀντὶ ὡς ἰδιωτικὸν ἔγγραφον (ὡς ἐγένεν εἰς τὸ 311 ἄρθρον τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου τῆς ἐκδόσεως τῆς Β. Κυβερνήσεως). Ἐὰν ὁμῶς παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ τὴν πρότασιν τοῦ ἐνεστῶτος Τμήματος περὶ τῆς παραδοχῆς τῶν ἰδιωτικῶν ἐγγράφων μὴ ῥητῶς ὑπογεγραμμένων παρὰ τοῦ ἀγγραμμάτου συμβαλλομένου, κατὰ τοὺς ὑποστημειωθέντας τύπους ὡς φαίνεται εἰς τὸ Τμήμα, ὅτι ἀπαιτεῖ ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τῆς Ἑλλάδος ἡ παλαιὰ συνήθεια ἡ εἰς αὐτὴν ἐπικρατοῦσα, καὶ δικαιολογεῖται παρὰ τοῦ παραδείγματος τῶν ἄλλων εἰσέτι νέων Κωδίκων, τῶν ἄλλων πλέον φωτισμένων ἔθνων τῆς Εὐρώπης, τότε δύναται νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἡ διαληρθεῖσα, λέξις ἰδιωτικὸν, καὶ πρέπει νὰ διορθωθῇ ἡ τοῦ ἄρθρου 1320, 1322 καὶ ἄλλων ἐπομένων λέξις ἰδιόγραφον.

Εἶναι ὁμῶς βέβαιον ὅτι ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δύναται νὰ ἰσχύῃ ἡ περὶ τῆς πρόκειται πράξις, ὡς ἰδιωτικῇ, διότι εἰς τὰς περιστάσεις Π. Χ. τῆς δωρεᾶς ἀκινήτων πραγμάτων κατὰ τὸ 931 ἄρθρον τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, τοῦ γαμικοῦ συμβολαίου, κατὰ τὸ 1394 ἄρθρον αὐτοῦ, καὶ τῆς συμβάσεως περὶ ἀκινήτων κατὰ τὸ 42 ἄρθρον τοῦ περὶ χαρτοσήμου τῆς Ἑλλάδος Νόμου, καθὼς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν οἱ συμβαλλόμενοι ὑποβαλλοῦν ἐκ συμφώνου τὴν ἰσχύν ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεώς των εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἐπισήμου ἢ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, καίτοι ἡ φύσις τῆς συμβάσεως δὲν τὸ ἀπαι-

τεῖ διὰ τὴν ἰσχὺν τῆς, καὶ ἐπομένως δὲν ἀπαιτοῦν τὸ συμβολαιογραφικὸν ἢ ἐπίσημον ἔγγραφον διὰ τὴν μόνην εὐκολωτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν ἀπόδειξιν (ἔχον τότε τὸ συμβόλαιον τοῦτο τὴν κατὰ τὸ 1134 ἄρθρον ἰσχὺν τοῦ Νόμου μεταξὺ αὐτῶν) δὲν δύναται τὸ ὡς ἐπίσημον καὶ συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον ἄκυρος πρᾶξις νὰ ἰσχύῃ ὡς ιδιόγραφον ἢ ιδιωτικὸν ἔγγραφον. Κατὰ τὰς εἰρημένας παρατηρήσεις, προτείνει τὸ Τμῆμα καὶ παρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἴτε εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ἐὰν ὑπε-
 » γράφη παρὰ τῶν συμβαλλομένων, εἴτε κατὰ τὴν
 » περίπτωσιν τῆς διορθώσεως καὶ ἀναπληρώσεως αὐτῶν τῶν
 » λέξεων διὰ τῶν ἐφεξῆς λέξεων, ὅταν διεφυλάχθη-
 » σαν οἱ τύποι αὐτοῦ, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων, καθ'
 » ὅς ἀπαιτεῖται ἐπίσημον ἔγγραφον ».

1319. Ἰδὲ τὸ ἄρθρον 191 αὐτοῦ τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ Νόμου, καὶ τὸ 403 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας. Ἐπαρατήρησε τὸ Τμῆμα ὅτι ἐνῶ ἡ Γαλλικὴ λέξις, *mise en accusation* προϋποθέτει τὴν ὑπαρξιν τῆς προγενεστέρας κατηγορίας, *accusation*, καὶ ἀναφέρεται κατ' εὐθείαν εἰς τὰ ὀνόματα, ἅτινα κατηγοροῦνται, ἡ ἀπλῆ λέξις κατηγορία δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐγγράφου ἐκτὸς τῶν περὶ αὐτοῦ ὑπευθύνων ὀνομάτων, καὶ προσέτι ἐνῶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν εἶναι τὸ νὰ ἀρκῇ ἡ ἀπλῆ πρᾶξις καὶ ὑπαρξίς τινος κατηγορίας, διὰ νὰ παύσῃ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπισήμου ἐγγράφου ὑπὲρ τοῦ ὁποίου μέχρι τῆς ἐναντίας ἀποδείξεως ἐνεργεῖ τὸ τεκμήριον τῆς εἰλικρινότητος καὶ μὴ νοθεύσεώς του, ἀλλὰ νὰ παραδεχθῇ τὴν κατηγορίαν ταύτην ἡ ἀρμοδία ἀρχή, ἥτις νὰ διορίζῃ τὰ περαιτέρω (ἄρθρα 149 κ.τ.λ. 155, 161, 184, 204, 250, 251, 256, 264 κ.τ.λ. τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος)· εἶναι φανερόν ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβὲς καὶ παρα-

δεκτὴ ἡ μετάφρασις τῆς αὐτῆς Γαλλικῆς λέξεως διὰ τῆς ἀπλῆς λέξεως κατηγορίας. Αναφέρονται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ὡς καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα 1320 1321 τὰ τῆς Πολ. Δικονομίας ἄρθρα 450, 453, 454 καὶ 456. Ἐπειδὴ ὁμῶς δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἄρνησις τῆς ἀληθείας τῆς ὑπογραφῆς εἰς τὸ ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον ἔγγραφον ἐκ μέρους τῶν ὑπογραψάντων, καὶ εἰσέτι ἐκ μέρους τῶν τρίτων, ὅταν αὐτοὶ δὲν περιορίζονται εἰς τὴν μόνην ἄγνοιαν αὐτῆς, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ὡς ἀφευκτον ἀποτέλεσμα ἡ κατηγορία περὶ τῆς νοθεύσεως τοῦ ἐγγράφου, τοῦτέστι περὶ τῆς πλαστογραφίας, καὶ ἔπειδὴ ὑπαρχούσης αὐτῆς ἐφαρμόζονται τὸ ἄρθρον 11 τῆς Πολ. καὶ τὸ 8 ἄρθρον τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, εἶναι βέβαιον ὅτι μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποδιώσεως τοῦ κακουργήσαντος, ὡς λέγει τὸ 456 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας, δύναται νὰ εἰσαχθῇ πολιτικῶς ἡ περὶ πλαστογραφίας ἄγωγὴ, ὥς νομίζω πολλὰ νόμιμον καὶ ὠφέλιμον νὰ παραδεχθῇ καὶ ἐξηγήσῃ ὁ ἐνεστὼς Κώδ. δὲ, καὶ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον αὐτὴν τὴν διάκρισιν, καὶ νὰ προτεθῇ.

Μετὰ τὰς λέξεις « μ' ὅλον τοῦτο γινόμενης περὶ »
 » πλαστογραφίας ἐγκλήσεως, εἴτε ἐγκληματικῶς,
 » εἴτε καθ' ἣν περίπτωσιν προαπεδίωσεν ὁ κακουργήσας πο-
 » λιτικῶς, ἀναστέλλεται διὰ τῆς εἰς δίκην ἄγωγῆς εἰς τὴν
 » πρώτην περίπτωσιν, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις
 » εἰς τὴν δευτέραν ».

1320. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸ ἄρθρον 401 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ λαμβάνει, καθὼς τοῦτο τὸ ἄρθρον, τροπολογίαν τινὰ παρὰ τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἐμπεριέχει τὸ ἄρθρον 393 αὐτῆς, καθ' ἣν « δὲν πιστεύεται εἰς τὸ ὅ,τι ἀνα-
 » φέρεται εἰς τινὰ ἔγγραφον, ὡς πρὸς τὸ ἄλλο προηγούμενον,
 » ἂν δὲν παρουσιάζεται καὶ τοῦτο » Non creditur referen-
 ti nisi constet de relatu (Ἰδὲ τὸ ἄρθρον 5, βιβλ. ἀ. τίτλ. ἡ.

τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ τοῦ Νόμου 3, τίτλ. 15, βιβλ. 6· καὶ 63, τίτλ. 1 βιβλ. 42 τῶν Διγεστῶν) καὶ ἀποδεικνύεται παρὰ τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ 98 ἄρθρου αὐτῆς εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίπτωσιν· εἶναι ὁμῶς ἀξία παρατηρήσεως ἡ διαφορετικὴ σύνταξις τῶν δύο εἰρημένων ἄρθρων, τοῦτέστιν ἡ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἡ τοῦ 401 τῆς Πολ. Δικονομίας, διότι ἐνῶ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον λέγει, δύνανται νὰ συντελέσουν μόνον ὡς ἀρχὴ ἀποδείξεως, ἔκφρασις ἣτις ἀφίνει εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις νὰ παραδέχωνται αὐτὰς τὰς ξένας ἀφηγήσεις ἢ μὴ, ὡς ἀρχὴν ἀποδείξεως. Ρ. σελ. 820, τὸ 401 ἄρθρον, λέγει, θεωροῦνται ὡς ἀπλῆ ἔγγραφος ἀπόδειξις, ἔκφρασις ἣτις ὡς προστακτικὴ δὲν ἀφίνει οὐδεμίαν ἐξουσίαν, ὡς φαίνεται εἰς τὰ Δικαστήρια, διὰ νὰ μὴ τὰς θεωρήσουν καὶ παραδέχωνται ὡς τοιαύτας, ὅπερ βέβαια δύναται εἰς πολλὰς περιπτώσεις νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἀδικίας, καταχρήσεις καὶ παραβάσεις τῶν ἄρθρων 1367 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ 244, 378, καὶ 379 τῆς Πολ. Δικονομίας. Προτιμητέα λοιπὸν εἶναι ἡ ἔκφρασις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἰς τὴν τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 401, καὶ διὰ νὰ ἐξηγηθῇ ἔτι καλῆτερα περὶ τούτου τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ἤθελα προτείνει νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὴν λέξιν « νὰ συντελέσουν μόνον » κατὰ τὸ « δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις, ὡς ἀρχὴ ἀποδείξεως καί. »

Εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν λέξιν ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, ἀντὶ τῆς ἰδιόγραφου.

1321. Θέλει ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ ἂν δὲν ᾔναι καλῆτερον νὰ μὴν παραδεχθῇ ἡ Ἑλλάς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ἐνῶ αὐτὰ τὰ μυστικὰ ἔγγραφα χρησιμεύουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς μέσα ἐν γένει τινὸς ἀπάτης, εἴτε κατὰ τῶν Νόμων, εἴτε πλαγίως, κατὰ τῶν τρίτων, καὶ πάντοτε εἶναι ἐναντία εἰς αὐτὴν τὴν

καλήν πίστιν, ἥτις πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ εἰς τὰ συμβολαία καὶ τῶν ἄλλων καὶ νεώτεροι Κώδικες τῆς Εὐρώπης καίτοι συνταγμένοι ὑπὸ τὸ παράδειγμα καὶ σχῆμα τοῦ ἐνεστῶτος Γαλλικοῦ Κώδικος, δὲν παρεδέχθησαν τὰ ἀντίγραφα *Contrelettres*, καθὼς καὶ ὑπὸ τὴν Γαλλικὴν ρεμπουπλικαν ἢ Δημοκρατικὴν Κυβέρνησιν τῆς Γαλλίας, ἐκπρύχθησαν ἄκυρα διὰ τοῦ ἀπὸ τῆς 22 Φριμαρίου ἔτους 7 Νόμου. Ρ. Σελ. 820 καὶ Μ. Σελ. 146, 148.

§. Β'.

Καθὼς τὸ Τμήμα παρεδέχθη τὸ ἰδιωτικὸν καὶ ὄχι τὸ ἰδιόγραφον καὶ χειρόγραφον, μὲ τὰς ἀπαιτούμενας διατυπώσεις διὰ τὴν ἐμπόδισιν πασῶν καταχρήσεων, φοβητέον εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἀγγραμμάτων συμβαλλομένων, διὰ τοῦτο ἡ περιγραφή τοῦ ἐνεστῶτος § Β'. θέλει εἶσθαι περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου. Ἡ παρομοία ἐπιγραφή, καθὼς καὶ ἡ ἀποδοχή αὐτῆς τῆς λέξεως εἰς ὅλα τὰ ἄρθρα, ὅπου εὐρίσκεται ἡ λέξις ἰδιόγραφον, συμφωνεῖ προσέτι μὲ τὰ ἄρθρα 407—416 κτλ. τῆς Πολ. Δικονομίας, 190 κτλ. τοῦ εἰρημένου περὶ ὀργανισμοῦ τῶν Συμβολαιογράφων καὶ Δικαστηρίων Νόμου, εἰς τὰ ὅποια μετεχειρίσθη ὁ Νομοθέτης αὐτὴν τὴν λέξιν ἰδιωτικὸν ἐγγράφον. Ἔνεκα λοιπὸν αὐτῶν τῶν λόγων καὶ παρατηρήσεων, τὸ Τμήμα συνέταξεν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον ὅπου ἔπεται.

1322. » Ἰδιωτικὸν ἐγγράφον εἶναι τὸ ἐγγεγραμμένον καὶ
 » ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὰ μέρη, τὰ ὅποια ἠξέουσιν νὰ γρά-
 » ψουν ἢ ἐγγεγραμμένον διὰ χειρὸς ἄλλου κατὰ διαταγὴν αὐ-
 » τῶν, πάντοτε ὁμῶς παρ' αὐτῶν ὑπογεγραμμένον. Ἄν ὁμῶς
 » τὰ μέρη, ἢ ἐν ἑξ' αὐτῶν δὲν ἠξέωρῃ νὰ γράψῃ, πρέπει νὰ θέ-

» τη εἰς τοιαύτην περίπτωσιν παρ' αὐτοῦ τὸ σημεῖον τοῦ
 » σταυροῦ, ἢ ἄλλο ὅποιονδήπατε σύνηθες σημεῖον, καὶ νὰ ὑπο-
 » γραφθοῦν τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ διὰ τινος ἐκ τῶν ἐφε-
 » ξῆς μαρτύρων, καὶ κατὰ τὰς ἐφεξῆς διατυπώσεις. α'.) Τὸ
 » ἔγγραφον εἰς τὴν πρώτην καθὼς καὶ εἰς τὴν δευτέραν περί-
 » πτωσιν νὰ ὑπογράφεται παρὰ δύο μὴ ἐξαιρετέων μαρτύ-
 » ρων. β'.) Τὰ σημεῖα καὶ αἱ εἰρημέναι ὑπογραφαὶ νὰ γίνου-
 » ταυτοχρόνως καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν μερῶν, ἀφοῦ γίνῃ
 » προηγουμένως ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἐγγράφου. γ'.) Νὰ παραδί-
 » δεταὶ ἐν διπλοῦν πρωτότυπον εἰς τὰ ἀγράμματα μέρη. δ'.)
 » Νὰ γείνη μνεῖα τῆς ἐκτελέσεως ὅλων τῶν εἰρημένων διατυ-
 » πώσεων ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ. Ἡ ἔλλειψις τινος αὐτῶν τῶν
 » διατυπώσεων καθιστᾷ ὀλοκλήρως ἄχρηστον τὸ ἰδιωτικὸν
 » ἔγγραφον κατὰ τοῦ ἀγγραμμάτου μέρους, ὥστε νὰ μὴ χρη-
 » σιμεύῃ ὡς ἀρχὴ ἀποδείξεως κατ' αὐτοῦ. »

1323—1325. Ὑπάρχει βεβαία ὑποχρέωσις ν' ἀναγνωρίσῃ
 τις τὴν ἰδικὴν τοῦ ὑπογραφῆν, ἀλλὰ δύναται ἄνευ καταδολιεύ-
 σεως νὰ μὴ γνωρίσῃ τις τὴν ὑπογραφὴν τῶν ἄλλων, καίτοι
 γονέων ἢ συγγενῶν, τῶν ὁποίων εἶναι διάδοχος. Μ. Σελ. 148
 κατὰ τὰς περὶ τοῦ 1319 ἄρθρου γινομένας παρατηρήσεις πε-
 ρὶ τοῦ ἀφεύκτου ἀποτελέσματος τῆς ἀρνήσεως ἐκ μέρους ἐκεί-
 νου, ὅστις ἐμφαίνεται ὡς ὑπογεγραμμένος εἰς τὸ περὶ οὗ πρό-
 κειται ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, μὲν φαίνεται προτιμητέα ἡ ἀρχὴ
 τοῦ ἄρθρου 85 τῆς πρυτάσης τοῦ 1830 διαδικασίας, καθὼς
 μάλιστα ὠφέλιμον μέσον τοῦ νὰ ἐμποδισθοῦν αἱ τόσον εὐκο-
 λοὶ ἀρνήσεις τῶν ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, ὅταν ἐκ τῆς ἀρνήσεως
 ταύτης πηγάζῃ αὐτοδικαίως ἐγκληματικὴ κατηγορία καὶ δί-
 κη, μ' ὅλας τὰς συνεπείας αὐτῶν κατὰ τοῦ ἀρνούμενου. Ὅσα
 λέγω περὶ τῆς ὑπογραφῆς ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἄρνησιν
 τοῦ σημείου, περὶ οὗ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον 1322. Τὸ
 Τμήμα συνέταξεν οὕτω τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἄρθρα.

1323 » Ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀντιτάσσεται ἰδιωτικὸν
 » ἔγγραφον, εἶναι ὑπόχρεως νὰ τὸ ἀναγνωρίσῃ, ἢ νὰ τὸ ἀρνη-
 » θῇ· γινομένης δὲ ἀρνήσεως διατάσσεται παρὰ τοῦ Δικαστη-
 » ρίου ἡ ἐξακρίβωσις αὐτοῦ » (ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἐξετάσει ἂν
 » πρέπη νὰ προστεθοῦν τὰ ἐφεξῆς) » εἴτε προηγουμένης ἐγκλη-
 » ματικῆς δίκης, εἴτε μόνον πολιτικῶς κατὰ τὰς περιστά-
 » σεις τοῦ ἄρθρου 1319, ἢ καθ' ἣν ἡ ἀρνήσις δὲ προκύπτει
 » ἀπὸ τὸν ὑπογράψαντα, εἴτε δι' ἀληθοῦς ὑπογραφῆς, εἴτε διὰ
 » σημείου κατὰ τὸ ἄρθρον 1322. »

1324. » Τὸ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον συντεταγμένον κατὰ τοὺς
 » εἰρημένους τύπους καὶ ἀναγνωρισμένους παρ' ἐκείνου, εἰς
 » τὸν ὁποῖον ἀντιτάσσεται, ἢ ὑποτιθεμένων κατὰ Νόμους ὡς
 » ἀναγνωρισμένων, παρέχει μετὰ τῶν συμβαλλομένων με-
 » ρῶν καὶ τῶν κληρονόμων καθὼς τῶν ἐνεχομένων τῶν αὐτῶν
 » υἱῶν, καὶ τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον, πίστιν (ἰδὲ τὸ ἄρθρον 412
 » τῆς Πολ. Δικονομίας)· αἱ λέξεις ὑποτιθεμένων κατὰ
 » Νόμους, ὡς ἀναγνωρισμένων, ἀναφέρονται εἰς
 » τὰς σιωπηλὰς ἐξομολογήσεις, περὶ ὧν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρ-
 » θρου 437 τῆς Πολ. Δικονομίας, αἵτινες ὁμῶς ἐφαρμόζονται
 » εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις τῆς Διαδικασίας, ὅταν ἡ Πολ.
 » Δικονομία θέλῃ παραδεχθῇ τὰ μέσα τῆς ἐρωτήσεως, περὶ ὧν
 » εἰς τὰ ἄρθρα 324—337 τῆς Γαλλικῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ
 » τὰ ὁποῖα συμφωνοῦν μὲ τὸ πνεῦμα τῶν ἄρθρων 171 καὶ 264
 » αὐτῆς, καθὼς καὶ μὲ τοὺς Νόμους 4 καὶ 11 §§ 5 καὶ 7 καὶ
 » τοὺς Νόμους 14 καὶ 21 τιτλ. 1 βιβλ. 11 τῶν Διγεστῶν.
 » Ἰδὲ Δομὰτ εἰς τὸν τίτλον περὶ τῶν ἐρωτήσεων καὶ ἐξομολο-
 » γήσεων τοῦ διαδίκου, καὶ τὸ ἄρθρον 27 Βιβλ. 1 τιτλ. 6'. τοῦ
 » Ἀρμενοπούλου.

1325. Τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα τὰ περιέχοντα συμ-
 » βάσεις κτλ. ἐξακολουθεῖ ἐδῶ τὸ ἄρθρον 1325. τοῦ ἐνεσῶν

τος Κώδικος, μέχρι μόνον τῶν λέξεων, ἀλλὰ τὴν παράληψιν κτλ. αἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὸ ἀκόλουθον ξεχωριστὸν ἄρθρον.

1326. • Ὁ ἐκτελέσας κατὰ τὸ ἐφ' αὐτῷ τὴν ἐν τῷ ἐγγράφῳ περιεχομένην σύμβασιν δὲν δύναται ν' ἀντιτάξῃ τὴν παράληψιν τῶν ἐν τῷ 1322 καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διορισθεῖσων διατυπώσεων. » Ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ρ. Σελ. 823 περὶ τῆς χρείας τῆς συντάξεως ταύτης εἰς διόρθωσιν τοῦ 2 μέρους τοῦ ἄρθρου 1325, κατὰ τὰς παρὰ τοῦ ἀκυρωτικοῦ ἀποδεχθείσας ἀρχάς, καθ' ἃς ἡ περὶ τῆς πρόκειται ἐξίρσεις ἐφαρμόζεται ὅχι μόνον εἰς τὴν παράληψιν τῆς μνείας τῶν γινομένων πρωτοτύπων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μὴ γινομένην σύνταξιν τῶν ἀπαιτούμενων πρωτοτύπων.

1327. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 152, ὅτι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον δικαιολογεῖται παρὰ τῆς ἀρχῆς τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν εἰς περίπτωσιν ἀπορίας, ἀποφασίζεται διὰ τὸ ὀλιγώτερον ἢ εὐνοϊκώτερον, καὶ ἐπομένως ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 9 καὶ 192 περὶ διαφόρων κανόνων, καὶ τὴν Ἀρμενόπουλον Βιβλ. ἀ. τιτλ. ἰ. ἄρθρα 6, 8 καὶ 14, καὶ τιτλ. 2 αὐτοῦ τοῦ βιβλ. ἄρθρον 57, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον 1162 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος. Παρατηρεῖ ὡσχύτως, ὅτι καθὼς τὸ ἄρθρον καθιστᾷ μόνον ἐν τεκμηρίον, ἔπεται ὅτι ὀφείλει νὰ παύσῃ, εἴτε ἐνώπιον ἐναντίων ἀποδείξεων, εἴτε ἐνώπιον καὶ ἄλλου δυνατωτέρου τεκμηρίου, καὶ τέλος ὅτι, ἐὰν τὸ σῶμα τοῦ ἐγγράφου ᾖ γεγραμμένον παρὰ χειρὸς τοῦ μὴ συμβαλλομένου τρίτου, τότε πρέπει νὰ παρδεχθοῦν τὰ Δικαστήρια ὡς μόνην καὶ ἀληθῆ ὑποχρέωσιν, τὸ ποσόν, τὸ ὅποιον σημαίνεται εἰς τὸ καλῶς ἔχει (Bon) ἐγγεγραμμένον διὰ χειρὸς τοῦ χρεωφειλέτου, καθὼς ὅλαι αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ ἀνεγνωρίσθησαν ἐκ συμφώνου ἐν τῷ καιρῷ τῆς συζητήσεως περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρ-

θεου καὶ ἐγένετο τῷ μνηστῇ εἰς τὴν ἐκθεσιν διὰ τὴν ὁδηγίαν τῶν Δικαστηρίων.

1328. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου δὲν ὑπάρχουν τὰ τῆς καταστιχώσεως γραφεῖα, Bureaux d'enregistrement, ἀναπληρώνεται ἡ ἐνεστῶσα διατύπωσις παρὰ τοῦ θεωρηθέν τοῦ συμβολαιογράφου, κατὰ τὸ 414 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας. Ἡ ἀπλὴ μόνον θεώρησις αὕτη δὲν ἀρκεῖ βέβαια εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνη εἰς τὰ κατὰστιχα τοῦ Συμβολαιογράφου ἡ ἀπαιτούμενη προᾶξις καὶ ὑποχρῶσα σημείωσις τῆς ῥηθείσης θεωρήσεως. Ἀπεφασίσθη παρὰ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ κατὰ Ρ. Σελ. 830. ὅτι ἡ λέξις ὑπογράφαντος, ἀναφέρεται ὅχι μόνον εἰς τὰ συμβαλλόμενα μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα περιορίζεται τὸ 413 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας, διὰ τῆς λέξεως συνσλλαττομένων, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας, ἀφοῦ ὑπάρχει ὁ ἴδιος λόγος, διότι καὶ ὁ μάρτυς μετὰ τὸν θάνατον δὲν ὑπογράφεται ὥς νὰ δώσῃ καὶ ὁ θάνατός του τὴν ἀπ' αὐτὴν τὴν σιγμὴν βεβαίαν χρονολογίαν. Ἀπεφάσισε (καὶ εἶναι, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἐκδότης τῆς ὑπ' ἀριθ. 3777 Ἐφημερ. τῶν Δικαστηρίων τοῦ 1837, τὸ ἀναπλήρωμα τῆς Νομικῆς περὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων) τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ πολλῶν ἀποφάσεων, α) ὅτι ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, καὶ ἐπομένως τὰ τεκμήρια εἶναι παραδεκτά, διὰ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἐμπορικῶν συμβολαίων παντὸς εἶδους μ' ὅλην τὴν ἐναντίαν διάταξιν τοῦ 1341 ἁρθρου, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, ὥστε ὑπάρχει ἡ παρέκτασις τῆς διατάξεως τοῦ ἁρθρου 119 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ μόνον περὶ ἀγορῶν καὶ πωλήσεων· ἰδὲ τὸν ἀριθ. 1 τοῦ ἁρθρου 404 τῆς Πολ. Δικονομίας· καὶ τότε ἡ νέα αὕτη ἀρχὴ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλας τὰς ἐμπορικὰς ὑποχρεώσεις διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ ὑπαρ-

ξιν τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖ ὁ Ἐμπορικὸς Νόμος ἔγγραφόν τι, Π. Χ. ὡς περὶ τοῦ θαλασσοδανείου, κατὰ τὸ ἄρθρον 411 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου· περὶ τοῦ ὁποίου, ἂν ἔγινε προφορικῶς, ὑπάρχει μόνον τὸ μέσον τοῦ ὅρκου, ἐν ἐλλείψει τῆς ἀρχῆς τινος ἐγγράφου ἀποδείξεως, κατὰ τὸ 1347 ἄρθρον τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος· Ἰδὲ Παρδέσιον ἀριθ. 898 β) ὅτι ἡ χρονολογία τῆς ἐμπορικῆς πράξεως, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει τὸ ιδιωτικὸν ἔγγραφον, δύναται ν' ἀποφασισθῇ βεβαία κατὰ τοῦ τρίτου, κατὰ συνέπειαν τῶν μόνων τεκμηρίων γεγονότων δικογράφων καὶ περιστατικῶν τῆς Δικογραφίας· γ) ὅτι λογίζεται ἐμπορικὴ πράξις καὶ ἐκείνη, διὰ τῆς ὁποίας ὁ σύντροφος παραχωρεῖ πρὸς τὸν σύντροφον μετὰ τὴν δηλοποίησιν τῆς πτωχεύσεως, καὶ μετὰ τὸ συμβιβαστικὸν συμβόλαιον, concordat· περὶ οὗ εἰς τὰ ἄρθρα 519 κ.τ.λ. τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, τὰ δικαίωμάτα του εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς συντροφίας. Ἀπόφασις 17 Αὐγούστου 1837 μεταξὺ τοῦ Δαρρέ καὶ Ηεδέν· τὸ Τμῆμα διώρθωσεν οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὡς πρὸς τοὺς τρίτους χρονολογημένα, καθ' ἣν ἡμέραν ἐθεωρήθησαν παρὰ τοῦ Συμβολαιογράφου καὶ ἡ θεώρησις αὕτη κατεχωρήθη εἰς τὸ εὐρετήριον αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων ἢ τῶν ὑπογραψάντων μαρτύρων, ἢ ἀφ' ἧς ἡμέρας κ.τ.λ.

Θέλει ἀποφασίσαι ἡ ἐπιτροπὴ, ἂν δὲν ᾔηται πολλὰ ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον.

« Ἡ διάταξις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν εἶναι ἐν γένει ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ ἐμποροδικεῖα καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς ὑποχρεώσεις ».

1329. Εἴτε ἀπὸ τὸν ἐμπορικὸν Κώδικα, εἴτε ἀπὸ τὴν παρὰ τοῦ Μ. Σελ. 154 καὶ Ρ. Σελ. 831 ἀναφερθεῖσαν περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου συζήτησιν καὶ ἐξήγησιν, εἴτε ἀπὸ τὰ ἀκό-

λουθα ἄρθρα εἶναι ἀποχρόντως ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὑπὸ τοῦ
 ὄνομα κατὰστιχα σημαίνει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὰ τῶν ἐμ-
 πόρων τακτικὰ βιβλία, τοῦτέστι τὰ κρατούμενα κατὰ τοὺς
 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου τύπους (ἄρθρα 8, 12 κ.τ.λ. αὐτοῦ καὶ
 τὰ 416, καὶ 420 τῆς Πολ. Δικονομίας) καὶ ὅτι τὰ μὴ κρα-
 τούμενα κατ' αὐτοὺς τοὺς τύπους εἶναι καὶ μένουν οἰκιακὰ
 βιβλία, περὶ ὧν ὁμιλεῖ τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 1331. Παρατη-
 ρεῖ ὁ R. ὅτι το συμφέρον τοῦ ἐμπορίου ἀπήτησε τὴν ὁποίαν
 ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἐξαίρεσιν τῆς γενικῆς ἀρ-
 χῆς τοῦ Νόμου 7 καὶ 8 τιτλ. 19 βιβλ. 9 τοῦ Κώδικος.
 Κατὰ τοὺς ὁποίους « εἶναι κακοῦ παραδείγματος τὸ νὰ ἐπι-
 » τρέπη τις πίστιν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ἔγραψε
 » τις καὶ κατασταίνει ἄλλον χρεωφειλέτην του » αὐτόθι,
 Exemplo perniciosum est, ut ei scripturae credatur,
 qua unusquis, que sibi adnotatione propria debito-
 rem constituit, καὶ « οὐδεὶς εἶναι ὑπόχρεως νὰ παρουσιάσῃ
 ἔγγραφα ἢ τίτλους καθ' ἐχυτοῦ, ὥστε νὰ χρησιμεύουν εἰς τὸν
 ἀντίδικον ὡς ὅπλα κατὰ τοῦ παρουσιάζοντος· ἰδὲ τοὺς Νό-
 μους VII 7, τιτλ. 20 καὶ 8. τιτλ. 19 Βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος
 καὶ τὸν § 3 τοῦ Νόμου 2, τιτλ. 13, βιβλ. 2. τῶν Διγεσῶν,
 καὶ τοῦ ἄρθρου 8 βιβλ. α. τιτλ. ἡ. μὲ τὸ ὁποῖον συμφωνοῦν
 τὸ 12 ἄρθρον αὐτοῦ καὶ τὸ 70, βιβλ. γ'. τιτλ. ε. τοῦ Ἀρ-
 μενοπούλου. Παρατηρεῖ ὅμως ὁ M. ὅτι δύνανται οἱ Δικασταὶ
 κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, νὰ εὕρискουν εἰς αὐτὰ τὰ βιβλία,
 ἀρχὴν ἀποδείξεως κατὰ τῶν μὴ ἐμπόρων, διὰ νὰ ἐπιβάλλουν
 τὸν περὶ οὗ εἰς τὰ ἄρθρα 1366 κ.τ.λ. τοῦ ἐνεστῶτος Κώδι-
 κος (378, 379 τῆς Πολ. Δικονομίας) ὅρκον εἰς τὸν ἔμπορον,
 ὅταν ᾔηται καλοκάγαθος ἄνθρωπος, ὅταν τὰ βιβλία ᾔηται τα-
 κτικὰ, καὶ ὁμοιαληθεῖς αἱ περὶ ὧν εἶναι λόγος χωρηγίαι,
 καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν εἶναι ἀσύμφωνα τὰ βιβλία τῶν δύο

διαδίκων ἐμπόρων, προτιμᾷ ὁ Δικαστής εἰς τὸν ὄρκον ἐκείνον τὸν διάδικον, ὅς τις χαίρει καλητέραν ὑπόληψιν καὶ τοῦ ὁποίου τὰ τῶν χωρηγιῶν ἄρθρα εἶναι ὁμοιοαληθέστερα. Μ. Σελ. 154. Ἐντοσοῦτῳ τὸ Τμήμα ἤρχησεν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

1329. Τὰ κατὰ τοὺς τύπους συνταχθέντα βιβλία τῶν ἐμπόρων κ.τ.λ.

1330. Ἀναφέρει ὁ Μ. εἰς αὐτὴν τὴν Σελίδα τὴν διαφιλονείκησιν, ἥτις ἔλαβε χώραν ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεως περὶ τῆς ὑποχρεώσεως ἢ μὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ νὰ παρασταίνουν εἰς τὰ Δικαστήρια (exhiber) αὐτὰ τὰ βιβλία, εἴτε κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ μὴ ἐμπόρου διαδίκου, εἴτε ἐξ ἐπαγγέλματος, διότι ἡ ἀδιάκριτος ἐξέτασις αὐτῶν δύναται νὰ ᾔηται πολλὰ ἐπιζημιώδης εἰς τὴν πίστιν τοῦ ἐμπόρου· καὶ λέγει, ὅτι κατὰ τοὺς προηγουμένους Νόμους τῆς Γαλλίας, ἦτον μόνον ὑποχρεωτικὴ αὐτὴ ἡ παράστασις ἢ ἐμφάνισις εἰς δύο περιπτώσεις, ἢ μὲν, ὅταν ὑπάρχῃ χρεωκοπία, ἢ δὲ, ὅταν ὁ ἀντίδικος προσφέρῃ ν' ἀναφερθῇ ὁλοκλήρως εἰς αὐτὰ διὰ τὴν διάλυσιν τῆς διαφορᾶς, καὶ ὅμως ἀνεβλήθη μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος, ἡ ἀπόφασις περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου. Καὶ τῶντι ὑπάρχουν εἰς τοῦτον τὸν ἐμπορικὸν Κώδικα κατὰ τὰ ἄρθρα 14, καὶ 15, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ὁμιλεῖ περὶ τῆς communication, κοινοποιήσεως πρὸς τοὺς διαδίκους, τὸ δὲ περὶ τῆς μόνης ἐμφανίσεως ἢ παραστάσεως, representation τῶν εἰρημένων βιβλίων, ὡς πρὸς τὸ Δικαστήριον, καὶ τοιοῦτοτρόπως διετηρήθη ἡ ἀπαιτούμενη διάκρισις, τὴν ὁποίαν ὅμως ἡ τελευταία μετάφρασις τῶν εἰρημένων ἄρθρων ἀναίρεσε διὰ τῆς μεταχειρισθείσης αὐτῆς λέξεως, ἐμφάνισις εἰς τὰ δύο ἄρθρα, ὅπερ καθιστᾷ μεγάλον σφάλμα τῆς μεταφράσεως. Ἀνεγνώρισε τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ τὴν ἀρχὴν καθ' ἣν « ἡ τοῦ δικαιογράφου πίστις εἶναι

» ναι ἀδιαίρετος • *fides scripturae indivisibilis est*, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι πρᾶδεκτὸν νὰ παράγῃ τις ὅποιανδήποτε ἀποδείξιν ἀπὸ τὸ ὅποιον προσβάλλει δικαιοῦγραφον. Ρ. Σελ. 831, καὶ Ποτιέρος περὶ τῶν ὑποχρεώσεων. Παρετήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι ἀφοῦ ὑπάρχει τώρα ὁ Ἐμπορικὸς Νόμος, εἶναι ὠφέλιμον νὰ ἀρχίζῃ οὕτω τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

1330. « Αὐτὰ τὰ βιβλία τῶν ἐμπόρων παρέχουν ἀπόδει-
ξιν κατ' αὐτῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου,
» ἀλλ' ὅς τις θέλει κ.τ.λ. »

Εἶναι τόσον ἀναγκαία μάλιστα ἡ ἀναφορὰ αὕτη, διότι ἐν ᾧ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον λέγει παρέχουν ἀπόδειξιν τὸ 12 ἄρθρον τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἀφίνει εἰς τὸ δοκοῦν τῷ Δικαστῇ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς τῆς ἀποδείξεως.

1331. Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 830—832, ὅτι εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ᾖναι ἢ μὴ ὑπογεγραμμένα τὰ περὶ ὧν πρόκειται, οἰκιακὰ κατὰστιχα καὶ ὅτι ἔχουν τὴν αὐτὴν δύναμιν, καίτοι γεγραμμένα παρὰ τρίτου, ἀφοῦ εἶναι πάντοτε εἰς τὴν δια-
κατοχὴν ἐκείνου, εἰς τὸν ὅποιον ἀνήκουν. Παρατηρεῖ εἰσέτι ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 1 ἀριθμοῦ, ἡ ἀφήγησις ἐνδιαλαμβάνει ἀληθὲς ἐξωφλητικὸν καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 2 ἀριθμοῦ, ἡ ἔλλειψις τῆς ῥητῆς, περὶ ἧς πρόκειται, δηλοποιήσεως εἰς τὴν σημείωσιν ταύτην ἐμποδίζει τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, καίτοι τὰ ἔγγραφα ἢ κατὰστιχα ταῦτα δύνανται, ὅταν δὲν ἐνδιαλαμβάνουν αὐτοὺς τοὺς τύπους, νὰ κάμουν τὴν τοῦ ἄρθρου 1347 ἀρχὴν ἀποδείξεως, ἢ νὰ χωρηγήσουν τὰ τοῦ 1353 ἄρθρου τεκμήρια παρὰ τοῖς Δικασταῖς, καὶ ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 155, 156, πιστεύεται τόσον καλῆτερον εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 1781 ἄρθρου ὁ κύριος περὶ τοῦ μισθοῦ καὶ περὶ τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑπηρέτας, ὅταν ἡ κατὰφασις μὲ ὄρκον δικαιολογεῖται ἀπὸ τὰς

σημειώσεις τῶν οἰκιακῶν καταστίχων. Ἰδὲ καὶ τὸ ἄρθρον 46 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος. Ἐξετάζων δὲ τὸ Τμήμα τοὺς ἀριθ. 2 καὶ 3 τῶν ἄρθρων 408 καὶ 409 τῆς Πολ. Δικονομίας, τοὺς ἀνεγνώρισε προτιμητέους εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, καὶ διὰ τοῦτο τὸ παρεδέχθη ὡς ἐφεξῆς.

1331. « Τὰ φέροντα ἐπιτάγματα ἱατρῶν βιβλία καὶ φαρ-
 » μακοπόλων καὶ τὰ βιβλία τῶν παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐπικυρω-
 » μένων ἱατρῶν παντὸς εἵδους, τῶν μαιῶν καὶ τῶν τεχνιτῶν,
 » τὰ εὐρετήρια καὶ τὰ ἡμερολόγια τῶν Δικαστικῶν Γραμμα-
 » τέων, τῶν δικογράφων (avoués), Δικηγόρων, Συμβολαιο-
 » γράφων, κολλυβιστῶν, καὶ κλητῆρων, ἐὰν ἐγράφησαν κατὰ
 » Νομίμους τύπους, χαίρουσιν τὴν αὐτὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν,
 » καθὼς τὰ βιβλία τῶν ἐμπόρων κατὰ τῶν μὴ ἐμπόρων.
 » Ὅταν δὲ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ βιβλία δὲν ᾔναι
 » κατὰ τοὺς νομίμους τύπους συντεταγμένα, δὲν ἀποδεικνύουν
 » ὑπὲρ τοῦ γράψαντος, ἀλλὰ παρέχουν πίστιν κατ' αὐτοῦ, ὡς
 » καὶ τὰ λοιπὰ συνήθη οἰκιακὰ βιβλία καὶ χαρτία, α) ὅσας
 » κίς ἀφηγοῦνται ῥητῶς ληφθεῖσαν πληρωμὴν. β) ὅταν ἀνα-
 » φέρωσι ῥητῶς, ὅτι ἡ σημείωσις ἔγινε διὰ ν' ἀναπληρώσῃ
 » τὴν ἑλλειψιν τοῦ τίτλου ὑπὲρ ἐκείνου πρὸς ὠφέλειαν τοῦ
 » ὁποίου ἀφηγοῦνται ὑποχρέωσιν εἰνα τοῦ γράψαντος ».

Μοῦ φαίνεται ὅτι θέλει γίνεαι ἐκτελεσθὲν τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον,
 ἂν γείνη ἀκόμη ἡ ἐφεξῆς προσθήκη « πάντοτε ὅμως ἐν ἐλλεί-
 » ψει αὐτῶν τῶν τύπων, ἢ τινῶν ἐξ αὐτῶν δύνανται τὰ εἰρη-
 » μένα ἔγγραφα νὰ χρησιμεύουν ὡς τεκμήρια καὶ ἀρχαὶ ἐγ-
 » γράφου ἀποδείξεως κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις ».

1332. Ὁ Μερλ ἐν Τμήμα 2 § 2 ἄρθρου 2. ἀριθ. 7. Σελ. 626. τόμῳ 9 λέξις preuve ἀναφέρει τὰ ἐφεξῆς « ὡς πρὸς τὰ
 » περὶ ὧν πρόκειται ἔγγραφα, πρέπει νὰ διακρίνωμεν ἂν ὁ σκο-
 » πὸς αὐτῶν ᾔναι ἡ ἀπαλλαγὴ, ἢ εἶναι ἡ ὑποχρέωσις εἰς τὴν

» πρώτην περίπτωσιν πρέπει νὰ διακρίνωμεν εἰσέτι, ἂν ἔμει-
 » ναν πάντοτε εἰς τὴν διακατοχὴν τοῦ πιστωτοῦ, ἢ ὑπῆγαν
 » εἰς τὴν τοῦ χρεωφειλέτου. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὅσα
 » εἶναι ἐγγεγραμμένα εἴτε ἐπὶ τέλους, εἴτε ὀπισθεν, εἴτε εἰς
 » τὸ περιθώριον, καίτοι παρὰ τοῦ ὀφειλέτου ἢ παρ' ἄλλου
 » τρίτου, παρέχουν πλήρη πίστιν τῆς πληρώσεως, διότι τεκ-
 » μαίρεται ὅτι δὲν ἤθελε συγχωρήσει ὁ πιστωτὴς τὸ γράψι-
 » μον τῆς πληρωμῆς, ἂν τῶντι δὲν ἐπληρώθη, καὶ αὐτὴ ἢ
 » ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν αἱ τοιού-
 » του εἰδους σημειώσεις ἐμφαίνονται ἐξηλειμμέναι ἢ ἐσκεπα-
 » σμέναι μὲ ἀράδας Barrées, διότο ἀφοῦ κατὰ τὸ εἰρημένον
 » τεκμήριον λογίζονται ἐγγεγραμμένοι κατὰ συνέπειαν τῆς ἀ-
 » ληθοῦς πληρωμῆς, δὲν ἠδύνατο ὁ πιστωτὴς ν' ἀφανίσῃ αὐ-
 » τὴν τὴν ἀπόδειξιν· εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν πρέπει νὰ
 » διακρίνωμεν προσέτι, ἂν αὐταὶ αἱ σημειώσεις ἦναι γεγραμ-
 » μέναι ἰδιοχείρως τοῦ πιστωτοῦ, ἢ ἔγιναν διὰ χειρὸς τοῦ τρί-
 » του· εἰς τὴν πρώτην περίστασιν παρέχουν πλήρη πίστιν,
 » καὶ ἔχουν περισσοτέραν ἰσχὺν παρὰ τὰ ἀπλᾶ ἐξοφλητικὰ ὑ-
 » πάρχοντα εἰς τὸ μεμονωμένον φύλλον, Feuille volante, μὴ
 » ὑπογεγραμμένον. Ἄν δὲ ἦναι ἐξηλειμμέναι, ἢ μὲ γραμμάς
 » ἐσκεπασμέναι, παύει αὐτὴ ἡ πίστις, διότι τεκμαίρεται, ἂν
 » ἔγινε τῶντι ἢ πληρωμὴ ἢ θελεν ἐμποδίζει ὁ ὀφειλέτης αὐ-
 » τὴν τὴν ἐξάλειψιν, καὶ ὅτι ὁ πιστωτὴς τὰς ἔγραψε μόνον
 » ὑπὸ πίστιν τῆς μελλούσης καὶ μὴ γινομένης πληρωμῆς· εἰς
 » τὴν δευτέραν περίπτωσιν δὲν ἀποδεικνύουν τίποτε. Παρα-
 » τηρεῖ ὁμως ὁ ἴδιος Μερλέν ὅτι ἡ προηγουμένη Νομικὴ
 τοῦ Ποτιέρου ἐτροπολογήθη παρὰ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου καὶ
 προσθέτει « ὅτι ὅταν αἱ σημειώσεις περὶ ὧν πρόκειται, ἔχου-
 » σαι τοῦτέστι σχέσιν μὲ τὸν τίτλον καὶ σκοπὸν τῆς ὑποχρεώ-
 » σεως, ἐγράφησαν παρὰ τοῦ ὀφειλέτου, καίτοι μὴ ὑπογεγραμ-

• μέναι ἀποδεικνύουν κατ' αὐτοῦ· ὅταν δὲ ἐγράφησαν παρὰ
 • τρίτου, δὲν κάμνουν οὐδεμίαν πίστιν, ἂν ἔμειναν πάντοτε
 • εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πιστωτοῦ, δύνανται ὁμῶς νὰ τὴν κά-
 • μνουν κατὰ τὰς περιστάσεις, ὅταν ἔμειναν εἰς τὴν διακ-
 • • τοχὴν τοῦ χρεωφειλέτου ». Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι
 ὁμιλεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον περὶ νομίμου τεκμηρίου, τὸ ὁποῖον
 δὲν παραδέχεται οὐδεμίαν ἀνταπόδειξιν, ἐκτὸς ὅταν (ὅπερ
 δὲν ἐγινεν εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον) ῥητῶς τὴν συγχωρῇ τὸ ἄρ-
 θρον· ἰδὲ τὰ ἄρθρα 1350 καὶ 1352 καὶ ὅσα παρετήρησα
 περὶ τοῦ ἁρθρου 2241, ὡς πρὸς τὴν εὐνοίαν τῆς ἀπαλλαγῆς,
 καὶ εἰς τὴν Σελ. 419 περὶ τοῦ 1100 ἁρθρου. Ἡ μετάφρασις
 τῆς Γαλλικῆς λέξεως Double titre, διὰ τῆς λέξεως αὐτό-
 γραφον, δὲν εἶναι ἀκριβής, διότι τὸ διπλοῦν τοῦ τίτλου εἶναι
 ἐν γένει τὸ ἄλλο πρωτότυπον, καθὼς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν
 προηγουμένων ἁρθρων 1322 καὶ 1325, ὡς τὸ τμήμα πα-
 ρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς τὸ περιθώριον ἢ ὀπισθεν
 • τοῦ τίτλου ἢ δικαιογράφου κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ὅ, τι γράψῃ ὁ πιστωτής ὀπισθεν,
 • ἐν τῷ περιθωρίῳ ἢ ἐπὶ τέλους τοῦ διπλοῦ τοῦ πρω-
 τοτύπου τοῦ δικαιογράφου ἢ ἐξοφλητικοῦ τινός,
 • εἰ μόνον τὸ διπλοῦν τοῦτο πρωτότυπον εὕρεται
 • εἰς χεῖρας τοῦ ὀφειλέτου. »

Παρατηρῶ κατὰ τὴν εὐκαιρίαν, ὅτι παύει μετὰ τὰ ἐνεστῶτα
 ἄρθρα καὶ τὸ 2127, ἐκείνη ἡ διαφορά, τὴν ὁποίαν κάμνει ἡ
 Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ μεταξὺ τῶν ἰδιωτικῶν ὁμολογιῶν, αἵτινες
 εἶναι ὑπογεγραμμέναι παρὰ τριῶν καὶ περισσοτέρων μαρτύρων
 καὶ τῶν μὴ ἔχουσῶν τὴν ὑπογραφὴν τῶν τόσων μαρτύρων ὡς
 πρὸς τὸ δίκαιον μάλιστ' αὐτῆς ὑποθήκης, ἐν ᾧ αἱ πρῶται λογί-
 ζονται ὡς ἐπίσημα ἔγγραφα, καθὼς λέγει ὁ Φάβερ, ὁριτυμῶ
 3, τιτλ. 16, Βιβλ. δ'. αὐτόθι. Nisi privata scriptura

munita sit subscriptione trium, vel plurium personarum integræ, probatæ que estimationis: quo casu placet haberi eam propública, adeout cæteris creditoribus posteriorem hypothecam ex scriptura quantum vis publica habentibus præferatur, καὶ ἰσχύουν κατὰ τοῦ μεταγενεστέρου Συμβολαιογραφικοῦ ἢ ἐπισήμου ἐγγράφου, ὡς τὸ λέγουν ῥητῶς ὁ Νόμος, 11 τιτλ. 18, Βιβλ. ἡ. τοῦ Κώδικος, καὶ ὁ Πικέρης § 4457 αὐτόθι. Creditor hypothecarius qui privata scriptura nitatur nisi hæc a tribus testibus fide dignis subscripta sit, regulariter non præfertur in hypotheca posteriori instrumentatio: καὶ φαίνεται, ὅτι εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις ἀναφέρονται τὰ 3 καὶ 10 ἄρθρα Βιβλ. α. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὰ ὅποια χωρὶς αὐτὴν τὴν ἐφαρμογὴν ἤθελον εἶσθαι εἰς ἀντίστασιν μὲ πολλὰ ἄλλα ἄρθρα, π. χ. 7, 11, 13, 15, κ. τ. λ. αὐτοῦ.

§. Γ'.

Τὸ τμήμα ἀνεγνώρισεν, ὅτι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον 1333 γίνεται ἐντελὲς μὲ τὴν ἐφεξῆς προσθήκην τοῦ ἄρθρου 421 τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ ἐπομένως:

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις »κοτυλιστικῶς χορηγίας, ἐὰν τὰ σύμβολα καὶ αἱ ἐγκοπίδες δὲν συμφωνοῦν ἀλλήλαις, ἔχουν δύναμιν ἀποδείξεως: 1) Αἱ μὴ νεοθευμέναι, ἐὰν ᾖναι κατάδηλος νόθευσις ἐπὶ τινος αὐτῶν. 2) Αἱ συμφωνοῦσαι ἐντομαί, ἐὰν δὲν ᾖναι καταφανὴς κάμμία νόθευσις. 3) Ἐὰν εἷς τῶν διαδίκων δὲν θέλῃ νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ξύλον του, ἔχει ἰσχὺν τὸ ἐπιδειχθέν.»

• μέναι ἀποδεικνύουν κατ' αὐτοῦ· ὅταν δὲ ἐγράφησαν παρὰ
 • τρίτου, δὲν κάμνουν οὐδεμίαν πίστιν, ἂν ἔμειναν πάντοτε
 • εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πιστωτοῦ, δύνανται ὁμῶς νὰ τὴν κά-
 • μνουν κατὰ τὰς περιστάσεις, ὅταν ἔμειναν εἰς τὴν διακ-
 • • τοχὴν τοῦ χρεωφειλέτου ». Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι
 ὁμιλεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον περὶ νομίμου τεκμηρίου, τὸ ὁποῖον
 δὲν παραδέχεται οὐδεμίαν ἀνταπόδειξιν, ἐκτὸς ὅταν (ὅπερ
 δὲν ἐγινεν εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον) ῥητῶς τὴν συγχωρῇ τὸ ἄρ-
 θρον· ἰδὲ τὰ ἄρθρα 1350 καὶ 1352 καὶ ὅσα παρετήρησα
 περὶ τοῦ ἁρθρου 2241, ὡς πρὸς τὴν εὐνοίαν τῆς ἀπαλλαγῆς,
 καὶ εἰς τὴν Σελ. 419 περὶ τοῦ 1100 ἁρθρου. Ἡ μετάφρασις
 τῆς Γαλλικῆς λέξεως Double titre, διὰ τῆς λέξεως αὐτό-
 γραφον, δὲν εἶναι ἀκριβής, διότι τὸ διπλοῦν τοῦ τίτλου εἶναι
 ἐν γένει τὸ ἄλλο πρωτότυπον, καθὼς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν
 προηγουμένων ἁρθρων 1322 καὶ 1325, ὥς τὸ τμήμα πα-
 ρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς τὸ περιθώριον ἢ ὀπισθεν
 • τοῦ τίτλου ἢ δικαιογράφου κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ὅ, τι γράψῃ ὁ πιστωτής ὀπισθεν,
 • ἐν τῷ περιθώριῳ ἢ ἐπὶ τέλους τοῦ διπλοῦ τοῦ πρω-
 • ττύπου τοῦ δικαιογράφου ἢ ἐξοφλητικοῦ τινός,
 • ἐὰν μόνον τὸ διπλοῦν τοῦτο πρωτότυπον εὕρισκῃται
 • εἰς χεῖρας τοῦ ὀφειλέτου. »

Παρατηρῶ κατὰ τὴν εὐκαιρίαν, ὅτι παύει μετὰ τὰ ἐνεστῶτα
 ἄρθρα καὶ τὸ 2127, ἐκείνη ἡ διαφορά, τὴν ὁποίαν κάμνει ἡ
 Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ μεταξὺ τῶν ἰδιωτικῶν ὁμολογιῶν, αἵτινες
 εἶναι ὑπογεγραμμένοι παρὰ τριῶν καὶ περισσοτέρων μαρτύρων
 καὶ τῶν μὴ ἔχουσιν τὴν ὑπογραφὴν τῶν τῶσων μαρτύρων ὡς
 πρὸς τὸ δίκαιον μάλιστ' αὐτῆς ὑποθήκης, ἐν ᾧ αἱ πρῶται λογί-
 ζονται ὡς ἐπίσημα ἔγγραφα, καθὼς λέγει ὁ Φάβερ, ὁριτυμῶ
 3, τιτλ. 16, Βιβλ. δ'. αὐτόθι. Nisi privata scriptura

munita sit subscriptione trium, vel plurium personarum integræ, probatæ que estimationis: quo casu placet haberi eam propública, adeout cæteris creditoribus posteriorem hypothecam ex scriptura quantum vis publica habentibus præferatur, καὶ ἰσχύουν κατὰ τοῦ μεταγενεστέρου Συμβολαιογραφικοῦ ἢ ἐπισήμου ἐγγράφου, ὡς τὸ λέγουν ῥητῶς ὁ Νόμος, 11 τιτλ. 18, Βιβλ. ἡ. τοῦ Κώδικος, καὶ ὁ Πικέρης § 4457 αὐτόθι. Creditor hypothecarius qui privata scriptura nitatur nisi hæc a tribus testibus fide dignis subscripta sit, regulariter non præfertur in hypotheca posteriori instrumentario: καὶ φαίνεται, ὅτι εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις ἀναφέρονται τὰ 3 καὶ 10 ἄρθρα Βιβλ. α. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὰ ὅποια χωρὶς αὐτὴν τὴν ἐφαρμογὴν ἤθελον εἶσθαι εἰς ἀντίστασιν μὲ πολλὰ ἄλλα ἄρθρα, π. χ. 7, 11, 13, 15, κ. τ. λ. αὐτοῦ.

§. Γ'.

Τὸ τμήμα ἀνεγνώρισεν, ὅτι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον 1333 γίνεται ἐντελές μὲ τὴν ἐφεξῆς προσθήκην τοῦ ἄρθρου 421 τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ ἐπομένως:

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις » κοτυλιστικῶς χορηγίας, ἐὰν τὰ σύμβολα καὶ αἱ ἐγκοπίδες δὲν συμφωνοῦν » ἀλλήλαις, ἔχουν δύναμιν ἀποδείξεως: 1) Αἱ μὴ νενοθευμένοι, ἐὰν ᾖναι κατάδηλος νόθευσις ἐπὶ τινος αὐτῶν. » 2) Αἱ συμφωνοῦσαι ἐντομαί, ἐὰν δὲν ᾖναι καταφανῆς κάμμία νόθευσις. 3) Ἐὰν εἷς τῶν διαδίκων δὲν θέλῃ νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ξύλον του, ἔχει ἰσχὺν τὸ ἐπιδειχθέν. »

1334. Απεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικόν, κατὰ Ρ. Σελ. 834, ὅτι ἡ παράστασις ἢ ἐμφάνισις τοῦ πρωτοτύπου (minute), τὸ ὁποῖον εἶναι παρὰ τῷ Συμβολαιογράφῳ ἢ ἄλλῃ δημοσίᾳ ἀρχῇ, λαμβάνει πάντοτε χώραν, ὅταν ὑπάρχῃ ἡ αἵτησις περὶ τούτου, χωρὶς νὰ ὑπόκηται αὐτὴ ἡ αἵτησις εἰς κἀνένα ὅρον, ἰδὲ τὸ ἄρθρον 425 τῆς Πολ. Δικονομίας. Τὸ ἄρθρον ὁμῶς 426 αὐτῆς φαίνεται ἐναντίον εἰς τὴν τελευταίαν ἀρχὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ὅταν κηρύττῃ ὡς πρωτότυπά τινα ἀντίγραφα, περὶ ὧν εἶναι ἐκεῖ μνεία· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ 1 ἀριθμοῦ, ὁ ὁποῖος δικαιολογεῖται παρὰ τοῦ ἀριθμοῦ 1 τοῦ ἁρθρου 415, καθὼς καὶ παρὰ τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν « πᾶν ἔγγραφον ἀποδεικνύει κατ' » ἐκείνου, ὅστις τὸ παρουσιάζει ὡς τίτλον του, *probat contra producentem* » (ἀρχὴ ἣτις εἰς τὴν πρᾶξιν τροπολογεῖται ἀπὸ τὰς διαμαρτυρήσεις καὶ διαφυλάξεις τῶν ἐναντίων δικαιωμάτων, ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται τὸ ἔγγραφον), καὶ τέλος ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἁρθρου 1134, διαλύεται πᾶσα ἀντίστασις παρὰ τῆς τροπολογίας, τὴν ὁποίαν συμφώνως μὲ τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 1335, ἀναφέρει τὸ ἄρθρον 427 αὐτῆς τῆς Πολ. Δικονομίας.

1335. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 145, ὅτι ἐλησμονήθη ἡ πάγγνωστος ἀρχὴ, καθ' ἣν τὰ ἀφηγηματικὰ τῶν ἀρχαίων ἐγγράφων, ὅταν τὰ συνοδεύῃ ἡ διακατοχὴ παρ' ἐκείνῳ, ὅστις τὰ ἐπικαλεῖται, ἀποδεικνύουν εἰσέτι καὶ κατὰ τῶν τρίτων, *in antiquis enunciativa probant*, καὶ ἐν ἐλλείψει τῆς διακατοχῆς δύνανται πάντοτε νὰ χρησιμεύουν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, Ρ. Σελ. 835, καὶ ὁ Φάβερ λέγει, ὅτι « ἀρχαῖον λογίζεται τὸ ὅ,τι ὑπερβαίνει τὰ 30, ἢ 40 ἔτη καὶ τὰ » ἀρχαῖα τεκμαίρονται, γενόμενα τακτικῶς, διότι ὡς πρὸς τὰ

» παλαιὰ πράγματα δύσκολος εἶναι πᾶσα ἀπόδειξις, καὶ ἀπο-
 » δεικνύουν ὅχι μόνον μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων, ἀλλὰ καὶ
 » ὡς πρὸς τοὺς τρίτους ἔνεκα τοῦ τεκμηρίου, τὸ ἑποῖον προ-
 » κύπτει ἀπὸ τὴν παλαιότητα, ὥστε νὰ μεταφερθῇ εἰς τὸν
 » ἀντίδικον τὸ βάρος τῆς ἀνταποδείξεως » ὁρισμοῖς 6 καὶ
 28, τιτλ. 14 Βιβλ. 4, καὶ σημειώσῃ 4, ὁρισμῶ 1, τιτλ.
 13. Βιβλ. 7. Αὕτῃ ἡ ἀρχὴ εἶναι πολλὰ ὠφέλιμος εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα, ἐνθα αἱ ἀταξίαι τῆς ἐπαναστάσεως τῶν λεηλασιῶν καὶ
 τοῦ ἐσωτερικοῦ πολέμου ἠφάνισαν πολλὰ πρωτότυπα καὶ διὰ
 τοῦτο ἔκαμε τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις » μόνον ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀπο-
 » δείξεως· τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ἔχουν καὶ ὡς πρὸς τὸν τρίτον
 » τὰ εἰς τὰ ἀρχαῖα ἀφηγηματικῶς ἐκφρασμένα· 3) ὅταν τὰ
 » ἐκ τοῦ σχεδίου κ.τ.λ. »

1336. Ἡ συνδρομὴ τῶν περιστάσεων περὶ ὧν ὁμιλεῖ τὸ
 ἐνεστῶς ἄρθρον, εἶναι τόσον ἀναγκαία, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ.
 Σελ. 836, ὅτι ἐν ἐλλείψει τινων ἐξ αὐτῶν δὲν συγχωρεῖται ἡ
 διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅταν πρόκηται περὶ ὑποθέσεως, ἥτις
 ὑπερβαίνει τὰς 150 δραχμὰς, διότι δὲν ὑπάρχει τότε ἡ ἀρ-
 χὴ ἀποδείξεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας, διὰ τῆς ἀπὸ
 τὰς 16 Φεβρουαρίου 1837 ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει
 ἡ ὑπ' ἀριθ. 3584 ἐφημερίς τῶν Δικαστηρίων, εἰς τὴν ὑπόθε-
 σιν Κώρτε, σκέπτεται, » ὅτι κατὰ τὸ δίκαιον, τὸ ἐνεστῶς
 » ἄρθρον ἀποδέχεται ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως τὴν
 » μεταγραφὴν τινος πράξεως εἰς τὰ δημόσια κατὰσιχα, ὅταν
 » ἀποδεικνύηται, ὅτι ἡ ἀπώλεια τοῦ πρωτοτύπου ἐγίνε δι' ἰδι-
 » αιτέρου ἀκουσίου συμβάντος, καὶ ὑπάρχει τακτικὸν εὐρετή-
 » ριον τοῦ Συμβολαιογράφου, ἐκ τοῦ ὁποίου γνωρίζεται ὅτι ἔ-
 » γινε τῳόντι τὸ πρωτότυπον, καθ' ἣν ἐποχὴν πρόκειται. » Ἡ
 ἐνεστῶσα ἀρχὴ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς

τὴν θεώρησιν, περὶ ἧς εἰς τὸ 1328 ἄρθρον, ἐν ἐλλείψει τῆς μεταγραφῆς ταύτης· ἴδὲ τὸ ἄρθρον 7, Βιβλ. α. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου.

§. Ε.

1337. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 161, 162, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἦτον καλαὶ καὶ νόμιμοι, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ὑπερασπισθοῦν οἱ ἔχοντες φεουδικὴν ἐμφύτευσιν κατὰ τῆς ἀρπαγῆς τῶν κυρίων ἐν τῷ καιρῷ τῆς φεουδικῆς ἀναρχίας, καὶ τότε βέβαια αἱ ἀπὸ τὰ ἀναγνωριστικὰ ἔγγραφα προκύπτουσαι ἐξομολογήσεις ὡς ὑποπτοι, ἐνεκα αὐτῆς τῆς φεουδικῆς ἐξουσίας καὶ δυναστείας δὲν ἐθεωρήθησαν κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας, οἵτινες κανονίζουν τὴν δύναμιν ἐν γένει τῶν ἐξομολογήσεων, καὶ κατὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἔχει τις χρεῖαν ἄλλης ἀποδείξεως, ἐπεὶδὴ οὐδεμίαν καλητέραν ἀπόδειξιν δύναται τις νὰ προτείνῃ παρὰ τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς τοῦ ἀντιδίκου ἐξομολογήσεως, ἥτις κάμνει νὰ θεωρηθῇ ὁ ἐξομολογήσας ὡς δικαζόμενος, *nulla melior probatio, quam quæ ex confessione partis eruitur confessus pro judicato habetur*. Νόμος 1. τιτλ. 2. Βιβλ. 42, τῶν Διγεστών· ἴδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ 1324 ἄρθρου, καὶ τὸ βάρος τῆς ἀνταποδείξεως ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον, ὅστις προσβάλλει τὸ ἀναγνωριστικὸν ἔγγραφον τοῦτο, τοῦτέστιν αὐτὴν τὴν ἐξομολόγησιν. Ἰδὲ καὶ τὰ ἄρθρα 2064—2070, τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ 1354—1356 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος περὶ τῶν Δικασικῶν καὶ ἐξοδίκων ἐξομολογήσεων, καθὼς καὶ τὸν Ρικέρην, §. 4499, ὅπου λέγει, ὅτι » ἐκ τῆς ἐξοδίκου ἐξομολογήσεως προκύπτει μόνον ἡμισυ πλήρους ἀποδείξεως, ἐκτὸς ὅταν ᾖ » ἐπανεκλημένη, *Geminata*, ἢ ἔγινε παρόντος τοῦ ἀντιδίκου,

διότι τότε κάμνει πλήρη πίστιν, ἰδὲ καὶ τὸν Φάβερ ὀρι-
σμῶ 25. τιτλ. 14. Βιβλ. 4, αὐτόθι confessio partis licet
abseante parte et extra judicium facta, probat semi-
plene etiam ad obligandun, plene autem si sit gemina-
ta, quoniam judicialis vim et instar obtinet. Ἐν τοσούτῳ
ὁ Μ. προτείνει νὰ διορθωθῇ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, κατὰ τὰς ῥη-
θείσας ἀρχὰς περὶ τῆς συνεπείας τῶν ἐξομολογήσεων, ὅπερ
ἀφίνω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἐξετάσῃ. Τὸ τμήμα ὁμῶς παρε-
δέχθη τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις «παντάπασι τελεσφόρων, ἐὰν
» δὲν ὑπάρχῃ ἀπόδειξις νομίμου τινὸς αἰτίας τῆς διαφορᾶς
» ταύτης· ἂν ὁμῶς κ.τ.λ.»

Μετὰ τὰς λέξεις «ὑπερβαίνουσιν τὰ τριάκοντα
» ἔτη ὁ πιστωτὴς ἀπαλλάττεται τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀρχικοῦ
» δικαιογράφου.»

1338. Τὸ τῆς Γαλλίας Ἀκυρωτικὸν, κατὰ τὴν 7 Αὐγού-
στου 1837, εἰς τὴν ὑπόθεσιν Γεώργη, κατὰ Τεϊσιέρ
καὶ τὴν κοινότητα τῆς Τουλλ, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν
3749 ἐφημερ. τῶν Δικαστηρίων ἀπεφάσισεν, ὅτι «ἐπὶ ματαίῳ
» ἐπικαλοῦνται αἱ ἀρχαὶ περὶ τῆς πίστεως, τὴν ὁποίαν χαίρουν
» τὰ δημόσια ἔγγραφα, καθὼς καὶ ἡ ἐπικύρωσίς των, ὅταν
» προσβάλλωνται διὰ καταδολιεύσεως, ἀπάτης, βίας κ.τ.λ.»
Σημαντικὴ εἶναι ἡ ἐξήγησις, τὴν ὁποίαν προσφέρει ἡ παρὰ Ρ.
Σελ. 537, 538 ἀναφερθεῖσα ἀπόφασις τοῦ εἰρημένου Ἀκυ-
ρωτικοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν §§ 2, καὶ 3
τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ἐκείνη μόνον ἡ ἐκούσιος ἐκτέλεσις ἔχει
τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπικυρώσεως, τοῦ εἰς ἀκυρότητα ἢ διάρ-
ρήξιν ὑποκειμένου δικαιογράφου, ἥτις λαμβάνει χώραν ἐν
γνώσει τοῦ ἐλαττώματος καὶ μετὸν σκοπὸν νὰ
ἐπικυρωθῇ τὸ δικόγραφον. Κατὰ τὴν ἀρχὴν ὅτι, τὸ

ἐπικυρόνειν δὲν εἶναι τοῦ χαρίζειν ἢ δίδειν qui Confirmat nihil dat, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν χορηγοῦν ἐξηγήσιν οἱ Δα-
 γασσὼ καὶ Δουμουλὲν, κατὰ Μερλὲν εἰς τὰς λέξεις
 Confirmation conversion matrimoniales §. 1. actes
 sous seign privé §. 2, καὶ nullité §. 2, δύο εἶναι τὰ εἶδη
 τῆς ῥητῆς ἐπικυρώσεως, περὶ ἧς πρόκειται εἰς τὸ πρῶτον μέ-
 ρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ἡ μὲν, ἥτις γίνεται διὰ τὴν μόνην
 μεγαλητέραν διατύπωσιν, ὡς πρὸς τινὰ πρᾶξιν, ἡ ὁποία ἢ
 εἶναι ἢ λογίζεται ἰσχυρά· ἡ δὲ, ἥτις γίνεται διὰ νὰ δοθῇ ἰ-
 σχύς εἰς τὴν προηγουμένην ἄκυρον πρᾶξιν. Ἡ πρώτη ἀφίνει
 εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν τὴν προηγουμένην πρᾶξιν, ὥστε
 μένει αὐτὴ ἄκυρος ἢ ἰσχυρά καθὼς ἦτον, καὶ δὲν δύναται νὰ
 ἔχῃ ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ τὸ τῆς ἐπανεκλημμένης ἐξο-
 μολογήσεως, περὶ ἧς ὠμίλησα, κατὰ τὸν Ρικέρην, εἰς τὸ
 προηγούμενον ἄρθρον. Ἡ δευτέρα εἶναι πάντοτε ἀναγκαία,
 ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἀκύρου πράξεως,
 καὶ καθιστᾷ τῶντι νέαν πρᾶξιν, ὡς νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἡ πρῶ-
 τη, καὶ εἶναι περὶ αὐτῆς ὅ,τι ὁμιλεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἰς
 τοῦτο τὸ πρῶτον μέρος του, καὶ ὅ,τι ἀπαιτοῦνται αἱ ῥηταὶ
 διατυπώσεις καὶ ἐξηγήσεις αὐτοῦ, διότι πρόκειται περὶ τῆς
 ῥητῆς ἐπικυρώσεως τῆς πράξεως, κατὰ τῆς ὁποίας ἔλαβεν
 ἔναρξιν τὸ δίκαιον ἀγωγῆς περὶ ἀκυρότητος, ἢ διαρρήξεως.
 Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἀναφέρεται, ὡς φαί-
 νεται, εἰς τὴν σιωπηρὰν ἐπικύρωσιν, ἥτις προκύπτει ἀπὸ
 τὴν ἐκούσιον ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς πράξεως, κατὰ τῆς ὁποίας
 εἶχεν ὁ ἐκτελέσας τὸ δίκαιον τοῦτο. Οἱ Νόμοι 10. Βιβλ. 27,
 τιτλ. 9—38. Βιβλ. 40. τιτλ. 5—7. §. 16. Βιβλ. 14, τιτλ.
 6, τῶν Διγεστῶν, καθὼς οἱ Νόμοι 1. Βιβλ. 5. τιτλ. 54—
 56, §. 1. Βιβλ. 6. τιτλ. 23, καὶ κυρίως ὁ πρῶτος Νόμος
 τιτλ. 42. Βιβλ. 6, τοῦ Κώδικος, ὁ ὑποῖος ἔνεκα τῆς εὐνοίας

τὴν ὁποίαν χαίρουν αἱ διαθήκαι καὶ ἡ διατροφή, ἐπιτρέπει εἰς τὴν γινομένην διὰ τρία ἔτη πληρωμὴν τῆς διατροφῆς ἐκ διαθήκης ἀφεθείσης, τὴν ὑποχρεωτικὴν δύναμιν περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν ἄλλων ἀκολουθῶν ἐτῶν, ἀναφέρουν ἰδιαίτερα παραδείγματα περὶ τῆς σιωπηρᾶς ἐπικυρώσεως προκυπτούσης ἐκ τῆς μόνης ἀπλῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀκύρου διαθήκης, κληροδοσίας, ἢ πράξεως. Παρατηρῶ ὅμως, ὅτι οὔτε οἱ διαληφθέντες Νόμοι, οὔτε τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, οὔτε ἡ ἀπὸ τὰς 14 Μαρτίου 1837 τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασις εἰς τὴν ὑπόθεσιν Τ ε μ π ἐ, (τὴν ὁποίαν ἀνέφερα καὶ εἰς τὰς Σελ. 2,037, καὶ 3,029 περὶ τῶν ἄρθρων 857 καὶ 908, ἧτις λέγει, ὅτι » οἱ κληρονόμοι ἐκείνου, ὅστις ἔδωκε » τὴν ἀπλὴν συναίνεσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τινος διαθήκης, « εἶναι ἀπαράδεκτοι εἰς τὸ νὰ προσβάλλουν αὐτὴν τὴν διαθήκην, οὔτε ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ἐδόθη ἡ συναίνεσις αὕτῃ ἐπὶ λόγῳ » συμβιβασμοῦ περὶ τοῦ ἀντικειμένου διόλου ξένου εἰς τὴν » διαφορὰν καὶ δίκην ».) δὲν ἀπαιτοῦν τὴν γνῶσιν τοῦ ἐλαττώματος καὶ αὐτὸν τὸν σκοπὸν τῆς ἐπικυρώσεως, περὶ ὧν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν τῆς 7. Αὐγούστ. 1837, οὔτε τέλος ἀπαιτοῦνται αὐτὰ παρὰ τοῦ κληρονόμου, ὅστις ἐκτελεῖ ἐκουσίως τὴν τοῦ διαθέτου θέλησιν, διὰ τῆς πληρωμῆς τῆς κληροδοσίας, τῆς καταπιστεύσεως, (Φιδεΐκομίσων), αἵτινες εἶναι ἄκυροι, ἢ ἐκτελεῖ ἄλλας διαθέσεις τῆς ἀκύρου διαθήκης, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν δύναται πλέον νὰ προσβάλλῃ τὴν πληρωμὴν ταύτην καὶ νὰ προτείνῃ τὸ ἄκυρον τῆς κληροδοσίας ἢ καταπιστεύσεως, καὶ τὴν μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τοὺς Νόμους 2, τιτλ. 42, Βιβλ. 6. τοῦ Κώδικος 12. τιτλ. 2. Βιβλ. 5, τῶν Διγεστώων, καὶ ἀπὸ Δομὰ τ, τόμ. 8, τῆς Ἰταλικῆς ἐκδόσεως §. 15, τμῆμα 1, τιτλ. 2. Βιβλ. 3, καὶ §. 16. τμῆμα 10, τιτλ. 2. Βιβλ. 4.

Εἶναι ὁμῶς ἀναγκαῖον νὰ διαλύσῃ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὴν ὁποίαν ἀφίνουν ἀπορίαν αἱ διαληφθεῖσαι ἀρχαὶ τῆς Νομικῆς καὶ ἀποφάσεις, καὶ νὰ ἐξηγηθῇ, ἂν ἀρκῇ ἡ ἀπλὴ ἐκτέλεσις μὴ συνωδευμένη ἀπὸ αὐτὴν τὴν γνῶσιν καὶ αὐτὸν τὸν σκοπὸν, μάλιστα ὅταν ἡ συνδρομὴ τῶν δύο τοιούτων περιστάσεων καθιστᾷ ῥητὴν καὶ δὲν ἀφίνει πλέον χώραν εἰς τὴν σιωπηρὰν ἐπικύρωσιν, καὶ ὅτι ἡ ὑπαρξίς ἢ ἡ ἔλλειψις τῆς προαιρέσεως ὡς πρὸς τὴν σιωπηρὰν ἐπικύρωσιν εἶναι δυσκόλου ἀποδείξεως, καὶ μόνον ἀφορμὴ τῶν δικῶν. Τὸ ὅ,τι ἐφαρμόζεται εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐπικυρώσεις εἶναι, ὅτι εἶναι μόνον δεκτὸν ὡς πρὸς τὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ἀκυρόνουν οἱ Νόμοι διὰ τὸ μόνον ἰδιαιτέρον συμφέρον, διότι ἐφαρμόζεται τότε ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος κανὼν, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Νόμος 29. Βιβ. 2. τιτλ. 3, τοῦ Κώδικος, καθ' ὃν « συγχωρεῖται εἰς πάντα » νὰ παραιτήσουν ὅσα διατάσσονται ὑπὲρ αὐτῶν. » αὐτόθι.

Regula juris antiqui est omnes licentiam habere his quæ pro se instituta sunt, renuntiare, ἐκ τοῦ ὁποίου κανόνος πηγάζει ἡ κοινὴ ἀρχή. Beneficia in invitos non conferuntur. (Σελ. 356 περὶ τοῦ 954 ἄρθρου), ὅχι ὁμῶς ὅταν πρόκειται περὶ τῆς ἀπολύτου ἀκύρου (περὶ ἧς ὠμίλησα εἰς τὴν Σελ. 235 περὶ τοῦ 747 ἄρθρου καὶ εἰς ἄλλας Σελ. περὶ ἄλλων ἄρθρων), τοῦτέστιν, ὡς τὴν ἐξηγεῖ ὁ Μερλὲν λέξις acte s. s. privé, ὅταν ἡ ἀκυρότης ἐκηρύχθῃ παρὰ τοῦ Νόμου ἕνεκα τοῦ δημοσίου συμφέροντος, τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τῆς ἀνθρωπίνης ἐταιρίας, τῆς προφυλάξεως τῶν καλῶν ἡθῶν, ἢ πρόκειται περὶ πράγματος μὴ ἐμπορευσίμου κ.τ.λ.

Παρατηρεῖ τέλος ὁ Φάβερ εἰς τὰς σημειώσεις 4 ὁρισμῶ 19 Βιβλ. α. τιτλ. 2, καὶ 6, τοῦ ὁρισμοῦ 1. Βιβλ. 4. τιτλ. 20, ὅτι, ὅταν ἡ ἐπικύρωσις ἐπιστρέφεται εἰς τὴν πρώτην πράξιν, ἐπιστρέφεται μόνον ἂν τὰ πράγματα ᾗναι, ἂν καὶ καθόσον τὰ πράγματα εὐρίσκωνται εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἀκεραίαν κα-

τάστασιν. Ratihabitio, non nisi re integra, retrotrahitur. Νομίζω ἀναγκαῖον κατὰ τὰς προηγουμένας περὶ τοῦ Ἀκύρου παρατηρήσεις, νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὰς λέξεις « καθ' ἣν ὁ Νόμος συγχωρεῖ διὰ » τὸ ἰδιαίτερον συμφέρον τὴν περὶ ἀκυρότητος κ.τ.λ. ».

Ἐν ᾧ θέλει ἐξετάζει ἡ ἐπιτροπὴ, ἂν πρέπει νὰ δοθῇ διὰ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἡ προηγουμένη ἐξήγησις καὶ εἰσέτι ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἡ διαληφθεῖσα ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ περὶ τῆς γνώσεως καὶ σκοποῦ κ.τ.λ. ἢ νὰ ἐξαίρεθῇ, τὸ Τμῆμα ἐπρόσθεσε.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐκτελέσθῃ ἐκουσίως ἐν γνώσει » καὶ μὲ πρόθεσιν τῆς διορθώσεως τοῦ ἐλαττώματος τούτου, » μετὰ τὴν ἐποχὴν κ.τ.λ.

1339, 1340. Διὰ τῆς τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, παρὰ Ρ. Σελ. 839 ἀναφερθείσης ἀποφάσεως ἀποδυνάμυται, ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψις, ἢ τοῦλάχιστον ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ ῥητὴ μνεῖα τῆς ἐκουσίως ἐκτελέσεως εἰς τὸ 1339 ἄρθρον, ἀφοῦ τὸ προηγούμενον, καθὼς καὶ τὸ 1340 κάμνουν ῥητὴν μνεῖαν καὶ αὐτῆς. Διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « δι' ἐπικυρωτικοῦ ἐγγράφου, » οὔτε διὰ τῆς ἐκουσίως ἐκτελέσεως τὰ ἐλαττώματα δωρησεως τινός ».

Καθὼς ἤδη παρετήρησα εἰς τὸ 1118 ἄρθρον ἀντὶ τῆς λέξεως πλημμέλεια, παρεδέχῃ τὸ Τμῆμα εἰς ὅλα τὰ ἐνεστῶτα καὶ ἐπόμενα ἄρθρα τὴν λέξιν ἐλάττωμα.

Τ Μ Η Μ Α. Β'.

Περὶ τῆς ἐμμαρτύρου ἀποδείξεως.

1341—1344. Παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν ποσότητα καὶ

ἀξίαν τῶν 150 δραχμῶν ἀντὶ τῶν μόνον πενήντα τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας εἰς τὸ ἄρθρον 300, καὶ τῶν 150. φράγκων τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, καὶ τὰς λέξεις πίστωσις καὶ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, ἀντὶ τῶν λέξεων χρήστωσις καὶ ἰδιόγραφον, καὶ ἀντὶ τῶν λέξεων τοῦ ἄρθρου 1341 ἀπόδειξις εἶναι δεκτὴ ἐκ τὸς, ἀπόδειξις εἶναι δεκτὴ κατὰ καὶ ὑπὲρ ἂν τοῦ ἐν τοῖς ἐγγράφοις περιεχομένου οὔτε περὶ ὧσων κ.τ.λ. καὶ τέλους ἀντὶ τῶν λέξεων τοῦ 1344 ἄρθρου ἢ καὶ ἐλάσσωνος, τὰς λέξεις εἰ καὶ ἐλάσσωνος. Αναφέρομαι ἐδῶ εἰς ὅσα ἀνέφερα καὶ παρετήρησα περὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 1328, μάλιστα ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρθρου 1341 τὸ ὁποῖον ἐνδιαλαμβάνει τὴν ἐξαίρεσιν περὶ τῶν ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων, καθὼς καὶ τὴν ἀναφέρει ὁ ἀριθ. 1 τοῦ ἄρθρου 304 τῆς Πολ. Δικονομίας. Ὁ Μ. Σελ. 165 συμφώνως μὲ τὸν Μερλέν λέξις preuve ἀριθ. 7, § 3 ἄρθρον 1 Τμῆμ. 2. παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1341 ὁμιλεῖ ἐν γένει περὶ πραγμάτων, καὶ ὄχι μόνον περὶ συμβολαίων, ἅτινα ὑπερβαίνουν τὴν περὶ ἧς εἶναι λόγος ἀξίαν ἢ ποσότητα, ὥστε ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους, ὅταν τὴν ὑπερβαίνῃ, καίτοι ἡ πληρωμὴ δὲν εἶναι συμβόλαιον, καὶ ὅτι ἡ ἀρχὴ, καθ' ἣν δὲν εἶναι παραδεκτὴ ἡ ἀπόδειξις κατὰ καὶ ὑπὲρ ἂν, εἶναι ἀρχὴ, ἥτις σχεδιασθεῖσα παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ παραχωρηθεῖσα εἰς τινὰ Ἑλληνικὴν διαταγὴν καὶ μετέπειτα εἰς τὴν συλλογὴν τῶν Νόμων παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Βασιλείου, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Νόμον 1 τιτλ. 20, Βιβλ. 4. ὅς τις λέγει contra scriptum testimonium non scriptum testimonium, non fertur, ὁ ὁποῖος μετεφράσθη παρὰ τοῦ Ἀρμενοπούλου εἰς τὸ ἄρθρον 57 Βιβλ. α. τιτλ. 5'. προσθέτει ὅμως ὁ Μερλέν, ὅτι δὲν παρεδέχθησαν

αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τὰ Δυτικὰ ἔθνη, εἰμὴ μόνον τὰ Ἀνατολικά, ἀφ' οὗ προηγουμένως τὴν ὑπέβαλον εἰς τόσας τροπολογίας, ὥςτε κατήντησεν εἰς τίποτε· καὶ τῶντι πῶς δύναταί τις, νὰ συμφωνήσῃ τὸ εἰρημένον ἄρθρον 57 μὲ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 48 καὶ πολλὰ ἄλλα ἄρθρα τοῦ Ἀρμενοπούλου, Π. Χ. μὲ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ τιτλ. η. αὐτοῦ τοῦ Βιβλ. α'. τὸ ὁποῖον ἀναφέρει τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 15 τιτλ. 21 Βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος; Ὑπάρχει εἰς αὐτὸν τὸν τίτλον καὶ βιβλίον, ὁ Νόμος 18, ὁ ὁποῖος δὲν ἔλαβε ποτὲ ἐφαρμογὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ συμφώνως μὲ τὴν Νεαράν 90 ἔγγραφον ἀπόδειξιν, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτῆς, τὴν μαρτυρίαν τῶν πέντε ἀξιοπίστων καὶ ἐξεπίτηδες προσκληθέντων, διὰ νὰ ᾔτον παρόντες εἰς τὴν μέτρησιν τῶν χρημάτων, μαρτύρων, ὅταν πρόκηται περὶ πληρωμῆς τινος χρέους, περὶ οὗ ὑπάρχει ἔγγραφος ὁμολογία, ἐπειδὴ ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1332 ὡς πρὸς τὸ δίκαιον τῆς ὑποθήκης, δύο ἀξιοπίστοι μάρτυρες, εἴτε κατὰ τοὺς πολιτικούς Νόμους, εἴτε κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικούς (ἰδὲ τὸν § 2 τοῦ Νόμου 1 καὶ τὸν Νόμον 12 τοῦ τιτλ. 5. Βιβλ. 22 τῶν Διγесτῶν καὶ τὸ ἄρθρον 15 Κεφ. 19 τοῦ Δευτερονόμου, καθὼς καὶ τὸ Κεφαλ. 11 τιτλ. 19 καὶ Κεφαλ. 28, τιτλ. 20, Βιβλ. 6'. τῶν Δεκρεταλίων Γρηγορίου κ.τ.λ.) παρέχουν πλήρη πίστιν καὶ μάλιστα, ὅταν πρόκηται περὶ μαρτυριῶν τῶν παρὰ τοῦ ἀντιδίκου παρουσιαθέντων μαρτύρων, ἀπόδειξιν περὶ παρακαταθήκης ἐνώπιον τῶν ἐγκληματικῶν Δικαστηρίων. Ἀναφέρομαι εἰς ὅσα θέλω εἰπεῖ περὶ τοῦ ἄρθρου 1923. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 166, ὅτι οἱ τόκοι, οἵτινες ἐχώρησαν πρὶν τῆς ἀπαιτήσεως (καὶ τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ καρπούς) ἐπισωρεύονται μὲ τὸ κεφάλαιον, ὅταν ἡ ἀγωγὴ ἐνδιαλαμβάνῃ τὴν ἀπαίτησίν των, διὰ νὰ γνωρισθῇ ἂν ᾔναι παραδεκτὴ ἢ

διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, κατὰ τὸ ἄρθρον 1342, καθὼς καὶ ὅταν πρόκηται περὶ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Δικαστηρίου. (ἀριθ. 1 § 11 λέξις Dernier ressort τοῦ Μερλέν) ὅς τις ὁμῶς ἀναφέρει τὴν παρὰ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ παραδεχθεῖσαν ἐξαίρεσιν, ὡς πρὸς τὰ γενόμενα ἔξοδα καὶ τοὺς τόκους οἵτινες ἐχώρησαν μετὰ τὴν διαμαρτύρησιν, ἥτις ἔγινε κατὰ τῆς συναλλαγματικῆς, διότι ὑποθέτονται ὡς συνέπεια τῆς ἐνδεχομένης ἀγωγῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται. (Ἀπόφασις τῆς 5 Μαρτίου 1807, μεταξὺ Λάρκερ καὶ Ρικορδό.) καὶ τέλος ὁ ἴδιος Μ. εἰς αὐτὴν τὴν Σελ. 166, παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ἄρθρον 1344 ἐφαρμόζεται μόνον, ὅταν ὑπάρχη ἡ δήλωσις, ὅτι ἡ ποσότης αὕτη εἶναι λείψανον ἢ μέρος μείζονος πιστώσεως κ.τ.λ. καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη ἡ δήλωσις αὕτη καὶ προτείνῃ τις τὴν πληρωμὴν αὐτῆς τῆς ποσότητος ὡς ἀπλῆς πιστώσεως ἢ ἀπλοῦ δανείου, εἶναι ἀποδεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ἂν δὲν ἀναπληρόνῃ ὁ ἐναγόμενος ὀφειλέτης διὰ τῆς ἐνστάσεώς του τὴν ἔλλειψιν τῆς δηλώσεως ταύτης. Ἰδὲ Ποτιέρον ἄρθρον 756.

1345. Παρατήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει ἔννοιαν εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ λέξις Exploit, σημαίνεται ἡ κλησις τοῦ κλητῆρος διὰ τῆς ὁποίας λαμβάνει ἐν γένει ἀρχὴν ἢ δίκην, ὅπερ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀνομάζεται ἀγωγή, ὥστε ἀντὶ τῆς μεταχειρισθείσης παρὰ πολὺ γενικῆς λέξεως, ἔγγραφον, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς ῥηθείσης Γαλλικῆς λέξεως, παρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς λέξεις.

Μετὰ τὰς λέξεις « θέλουν γίνεσθαι διὰ μιᾶς καὶ » τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς, μεθ' ἧς αἱ λοιπαὶ αἰτήσεις » κ.τ.λ. »

1347. Ἀναφέρομαι εἰς τὰ ὁποῖα ἐξήγησα περὶ τοῦ ἁρθρου 324, Σελ. 85, χαρακτηριστικὰ τῆς ἀρχῆς ἐγγράφου ἀπο-

δείξεως, καθὼς καὶ εἰς ὅσα θέλω προτείνει περὶ τῶν ἐπομέ-
νων ἄρθρων 1354—1356. ἀριθ. 6'. (Ἰδὲ Μ. Σελ. 320. τό-
μῳ 1.) Ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρώτικόν κατὰ τὰς 29 Πρατηλίου,
ἔτος 13, ὅτι αἱ ἀπλαῖ ἐπιστολαὶ, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Κύριος
Σὲν Αὐβὶν ἐξωμολόγησεν ἐν γένει τὸ δάνειον, τὸ ὁποῖον ἔ-
λαβε παρὰ τῆς κυρίας Δεσκόρνες καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην
του μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ, ὅταν ἤθελε πω-
λήσῃ τὴν οἰκίαν κ.τ.λ. ἦτον ἱκαναὶ διὰ νὰ λάβῃ χώραν ἢ
διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις περὶ τῆς δανεισθείσης πασότητος, ὡς
πρᾶγμα μάλιστα τὸ ὁποῖον ἀφίνεται εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δι-
καστηρίοις. Μ. Τόμῳ 4, Σελ. 440. Ἀπεφάσισε εἰσέτι τὸ
Ἀκυρώτικόν, κατὰ τὸν Ρ. Σελ. 843, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾔῃ
χρονολογημένον καὶ ὑπογεγραμμένον τοῦτο τὸ ἔγγραφον, ὅ-
ταν ᾔῃ ιδιόχειρον (ἢ ἔχῃ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ νέου ἄρ-
θρου μας 1322), καὶ ὅτι ἀφίνεται εἰς τὴν φρόνησιν καὶ σύ-
νεσιν τῶν Δικαστῶν νὰ σταθμίσουν, ὅταν δύνηται ἢ μὴ νὰ
χρησιμεύῃ ἔγγραφόν τι ὡς ἀρχὴ ἀποδείξεως. Ἰδὲ Μ. Σελ.
167, 168 τοῦ ἐνεστῶτος τόμου 3. Καθὼς ὅμως δύναται τις
νὰ νομίζῃ, ὅτι τὸ ἔγγραφον, περὶ οὗ πρόκειται δὲν δύναται νὰ
χρησιμεύῃ ὡς ἀρχὴ ἀποδείξεως, ἂν δὲν ᾔῃ ἐφωδιασμένον
μετὰ τοὺς συνήθεις τύπους, μάλιστα κατὰ τὸ ἄρθρον 305 τῆς
Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος· παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὰς ἐ-
φεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις «καλεῖται δὲ οὕτω πᾶν ὁποιον-
» δήποτε ἔγγραφον κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις »ποιοῦν πιθανόν κατὰ τὸ δοκοῦν
» τοῖς Δικαστηρίοις τὸ περιεχόμενον. »

Καὶ εἰὰν παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ τὰς ὁποίας ἐπρότεινα
προσθήκας εἰς τὴν Σελ. 85 περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 324,
τότε προτείνω νὰ τελειώῃ τὸ ἄρθρον οὕτως.

Μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτὴν λέξιν « τὸ περιεχόμενον » κατὰ τὸ 324 ἄρθρον. »

1348. Εἶναι ἀναγκαῖον ν' ἀναφέρῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν πρώτην ὁποῖαν ἀναφέρει ἐξαίρεσιν περὶ τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων ὁ ἀριθμὸς 1, τοῦ 304 ἄρθρου τῆς Πολ. Δικονομίας· ἐν ᾧ ὡς πρὸς τὸ ἐπίλοιπον νομίζω προτιμητέον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον. Ἀναφέρομαι προσέτι εἰς ὅσα παρετήρησα περὶ τῶν ἄρθρων 967 καὶ 1328, καὶ εἰς τὴν γινομένην προσθήκην πρὸς τὸ ἄρθρον 1148, ὡς πρὸς τὸ 4. μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ τῶν Τεκμηρίων.

1349. Διώρθωσε τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν παρὰ τινος διὰ τῆς περίτινος.

1350. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 273—275, τῆς Πολ. Δικονομίας.

1351. Ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικὸν κατὰ τὰς 16 Αὐγούστ.

1837, εἰς τὴν ὑπόθεσιν Δουβὰϊ καὶ Βουσέθ, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3773, ἐφημερ. τῶν Δικαστηρίων, ὅτι ἡ ἀπόφασις, ἣτις ἀπεφάσισεν ἀπαραδέκτους τὰς ὁποίας ἔκαμε προσφοράς ὁ ὑπὸ ὅρου τῆς ἐξωνήσεως πωλητῆς διὰ νὰ λάβῃ τὴν διακατοχὴν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πωληθέντος κτήματος, ἀποζημιόνων τὸν ἀγοραστήν, ἐνῶ αἱ προσφοραὶ αὗται δὲν ἦτον ἀποχρῶσαι διὰ τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην, δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τῆς τελεσιδικίας, ὥστε νὰ ἐμποδίζῃ νὰ προτείνῃ τὴν ἰδίαν ἀπαίτησιν, ὅταν θέλῃ κάμει νέαν καὶ ἀποχρῶσαν προσφοράν· καὶ τῶνόντι παρατηρεῖ τὸ Ἀκυρωτικὸν, ὅτι ἡ αὕξησις καὶ ἐπομένως ἡ ἀλλαγὴ τῆς προηγουμένης ἀπορρίφθειας προσφορᾶς καθιστᾷ νέαν καὶ διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν πρώτην προ-

σφοδρὰν, ὥστε δὲν εἶναι πλέον τὸ ζητούμενον πράγμα
τὸ αὐτό· κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου καὶ τῶν
Νόμων 13 καὶ 14. τιτλ. 6'. Βιβλ. 44, τῶν Διγесτῶν. Ἀπε-
φάσισεν εἰσέτι, ὅτι αἱ αἰτιολογίαι δὲν εἶναι ἀποφάσεις, κα-
θὼς τὸ εἶπε ῥητῶς τὸ 270 ἄρθρον τῆς παυσάσης διαδικα-
σίας τοῦ 1830, καὶ τὸ ὑποθέτει τὸ 2 ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου
776, εἰς τὸ ὁποῖον φαίνεται τρόπον τινὰ ἐναντίον τὸ ἄρθρον
182 τῆς ἐνεσώσης Πολ. Δικονομίας, ἕνεκα τῶν λέξεων, οὐ-
σιώδῃ μέρη ἐκάστης ἀποφάσεως εἶναι. κ.τ.λ. Ἰδὲ
M. Σελ. 262. τόμῳ 2. καὶ τὸ 201 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικο-
νομίας ταύτης. Ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρατήρησα καὶ ἀνέφε-
ρα εἰς τὴν Σελ. 248, περὶ τοῦ ἄρθρου 778, κατὰ M. Σελ.
263, τόμῳ 2, καὶ περὶ τῆς συζητήσεως, ἥτις ἔλαβε χώραν
περὶ τῆς δυνάμεως τῆς τελεσιδίκου ἀποφάσεως, εἴτε εἰς τὴν
περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 800, εἴτε εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν
ἡ ἐξωμολόγησέ τις δικαστικῶς κατ' ἀντιμωλίαν, ὅτι εἶναι
κληρονόμος, ἡ ἀπεφασίσθη οὕτω κατ' ἐρήμην, τοῦτέστιν ἂν
ἡ ἀπόφασις εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις τὸν καθιστᾷ κληρονό-
μον μόνον ὑπὲρ τῶν διαδίκων, ἡ εἰσέτι πρὸς πάντας πιστω-
τὰς καὶ συμφέρον ἔχοντας κατὰ τῆς διαδοχῆς, καίτοι μὴ δια-
δίκους. Ἀναφέρει ὁ M., ὅτι ἐσχεδίασεν ἡ ἐπιτροπὴ ἐν ἄρθρῳ,
κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ ποιότης τοῦ κληρονόμου, ἅπαξ ἀποφασι-
σθεῖσθαι κατ' ἀντιμωλίαν ὑπὲρ ἐνὸς πιστωτοῦ, ἦτον ὀριστικῶς
ἀποφασισθεῖσα ὑπὲρ ὅλων, καίτοι μὴ διαδίκων, καθὼς ἐπιτή-
δειον μέσον διὰ τὴν ἀποφυγὴν δικῶν, καὶ σύμφωνον μὲ τὴν
ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 265 περὶ τοῦ ἄρθρ.
800 ἀρχὴν, καθ' ἣν προκύπτει ἡ ποιότης αὕτη μᾶλλον ἀπὸ
τῆς προθέσεως, παρὰ ἀπὸ τοῦ γεγονότος, κατὰ τὸν Νόμον
20. τιτλ. 2. Βιβλ. 29, τῶν Διγесτῶν, αὐτόθι: *pro herede
autem gerere non esse facti quam animi*, καὶ μὲ τὴν

ἄλλην ἀρχὴν, καθ' ἣν ὁ ἅπαξ κληρονόμος εἶναι πάντοτε κληρονόμος ἔνεκα τοῦ κατὰ Ρ. ἀδιαιρέτου τῆς ποιότητος ταύτης (ἰδὲ Σελ. 248, 265, καὶ 323, περὶ τῶν ἄρθρων 778, καὶ 906). Παρατηρῶ, ὅτι ἐὰν ᾦναί τις κληρονόμος μόνον, ὅταν ἐπλήρωσεν ἐν ὁποιονδήποτε χρέος, ἢ ἐσύναξεν ὁποιονδήποτε δάνειον τῆς διαδοχῆς, διότι ἐνήργησε διὰ τῶν παρομοίων πράξεων ὡς κληρονόμος, *pro herede gessit*. (Ἰδὲ τοῦ; Νόμου 20, §. 4—88, τοῦ εἰρημένου τίτλου καὶ Βιβλίου τῶν Διγεστῶν—2. τιτλ. 30. Βιβλ. 6—8, §. 1. τιτλ. 28, Βιβλ. 3, τοῦ Κώδικος, καὶ Δομὰ τ Τμήματα 1, καὶ 2. τιτλ. 3. Βιβλ. 1. Τόμω 6, μέρος 6'. τῆς Ἰταλικῆς ἐκδόσεως) ὑπάρχει μόνον τότε σιωπηρὰ ἀποδοχὴ τῆς διαδοχῆς· καὶ πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ ἀποποιηθῶμεν κατ' ἐκείνου, ὅστις ἐξομολογεῖται ῥητῶς καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ῥητὴν ἐξομολόγησιν παραδέχεται ῥητῶς τὴν διαδοχὴν, τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια ἐπιτρέπομεν εἰς τὴν μόνον σιωπηρὰν, μάλιστα ὅταν ἡ δικαστικὴ ἐξομολόγησις βεβαιώνηται καὶ ἐπικυρόνηται παρὰ τῆς τελεσιδίκου ἀποφάσεως; Καὶ τῶντι ὁ Φάβερ, εἰς τὸν ὅποιον ἀνέφερα ὀρισμὸν εἰς τὴν Σελ. 265, παρατηρεῖ ὅτι, » ἂν τις λέγῃ, ὅτι θέλει νὰ » ᾦναι κληρονόμος καὶ ἐξομολογῇται τοῦτο, εἴτε δικαστικῶς, εἴτε ἐξοδίκως ἐνεργεῖ διὰ τοῦτο ὡς κληρονόμος. Ποῖον » ἄρα παρακαλῶ δύναται νὰ ὑπάρχῃ σαφέστερον καὶ βεβαιότερον πνεῦμα τοῦ νὰ παραδεχθῇ τις τὴν διαδοχὴν; Ἀλλὰ » εἶναι καὶ βέβαιον κατὰ Νόμους, ὅτι ὅστις γίνεαι ἅπαξ κληρονόμος, μένει πάντοτε κληρονόμος καὶ ἀλληλεγγύως, διότι » δὲν δύναται τις νὰ ᾦναι μόνον ἐν μέρει κληρονόμος· *partim » testatus, partim intestatus*· ἰδὲ Σελίδα 363 περὶ τοῦ ἄρθρου 967.» Ἰπάρχει σημαντικὴ ἐξαίρεσις ἐκ τῆς βάσεως τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 20, §. 5. τιτλ. 2. Βιβλ. 29, τῶν Διγεστῶν,

καθ' ἣν, ὅστις ἐκδικεῖ δικαστικῶς τὸν φόνον τοῦ ἀποθαμ-
 μένου δὲν καθιστᾶται ἐκ μόνης αὐτῆς τῆς πράξεως κλη-
 ρονόμος· ἰδὲ Δομ. α. τ. §. 13. τοῦ εἰρημένου τίτλου καὶ
 Βιβλίου. Καθὼς ὅμως οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι καὶ τὸ ἄρθρον 21
 Βιβλ. ἐ. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὑποχρεοῦν μόνον τὸν
 κληρονόμον εἰς αὐτὴν τὴν ἐκνίκησιν ἐπὶ ποινῇ τῆς ἀπωλείας
 τῆς διαδοχῆς, δύναται τις βέβαια νὰ παραγάγῃ ἀπὸ τὴν ἐκ-
 πλήρωσιν τοῦ χρέους τούτου τὴν ποιότητα τοῦ κληρονόμου
 καὶ σιωπηρὰν παραδοχὴν τῆς κληρονομίας, κατὰ τὰς διαλη-
 φθείσας ἀρχὰς τῆς Νομικῆς· ὥστε, καθὼς ὁ ἐνεστῶς Κώδης
 δὲν λέγει τίποτε περὶ τούτου, καίτοι νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ
 παρομοίου χρέους ὁ ἀριθ. 3, τοῦ ἄρθρου 727, περὶ οὗ εἰς
 τὴν Σελ. 230, τοῦ Α. μέρους τῶν παρατηρήσεών μου, νομί-
 ζω ἀναγκαῖον ν' ἀναφέρωμεν κάτι τι περὶ τοῦ ἀντικειμένου
 τούτου εἰς τὰ ἄρθρα 778 ἢ 779 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος.
 Ὑπάρχει ὅμως ἐξαίρεσις τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἐνεστῶτος
 ἄρθρου εἰς τὸ, (καθὼς εἶναι εἰς τὸ κεῖμενον καὶ ὅχι μὲ τὴν
 προσθήκην μου) 800 ἄρθρον· δύναται εἰσέτι νὰ λογισθῇ πα-
 ραδεκτὴ παρομοία ἐξαίρεσις εἰς τὰς ἀποφάσεις περὶ τοῦ διῆ-
 σχυρισμοῦ τῆς καταστάσεως, Question d' état, περὶ οὗ ὡμί-
 λησα εἰς τὴν Σελ. 59, περὶ τοῦ ἄρθρου 220, τούτέστι νὰ ᾔηται
 ἡ ἀπόφασις ὑποχρεωτικὴ ὑπὲρ καὶ κατὰ τῶν τρίτων μὴ δια-
 δίκων, ὅταν ἀποφασίζηται περὶ τῆς κατὰ τὸ δίκαιον ποιό-
 τητος ἢ ἱκανότητος π. χ. τοῦ ἐμπόρου, (μάλιστα ὅταν πρό-
 κηται περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τρίτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 3,
 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος), καὶ νὰ μὴ ᾔηται ὑποχρεωτικὴ εἰμὴ
 μεταξὺ τῶν διαδίκων, ὅταν ἀποφασισθῇ μόνον περὶ τῆς ὑπάρ-
 ξεως τῶν ἐμπορικῶν πράξεων, κατὰ συνέπειαν τῶν ὁποίων
 ἀνεγνωρίσθη τις ἔμπορος ἢ μὴ ἔμπορος, ὅπερ ἤθελεν ἐξηγή-
 σει τὴν χρεῖαν νὰ ἐκδοθῇ ἡ πρώτη ἀπόφασις παρὰ τοῦ ἔχον-

τος πλήρη δικαιοδοσίαν πολιτικοῦ Δικαστηρίου, τούτέστι τοῦ Πρωτοδικείου, εἰσέτι καὶ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς ἀναφορᾶς, καὶ ἡ δευτέρα παρὰ μόνον τοῦ ἐμποροδικείου εἰς τακτικὴν δίκην· δύναται λοιπὸν νὰ ὑπάρχη καὶ ἡ παρομοία ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὴν τελεσίδικον ἀπόφασιν, ἣτις ἐκήρυξε κληρονόμον τινὰ κατὰ συνέπειαν τῆς μάλιστα δικαστικῆς ἐξομολογήσεώς του. Ὑποβάλλω τὰς παρατηρήσεις μου ταύτας εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἣτις θέλει ἐξετάσει ἂν πρέπη ν' ἀφεθῇ ἡ προσθήκη τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα εἰς τὸ ἄρθρον 800, ἢ νὰ διατηρηθῇ καθὼς εὕρεται τὸ ρηθὲν ἄρθρον 800, ἢ τέλος νὰ παραδεχθῶμεν τὰς προηγουμένας λέξεις καὶ κυρίως τὴν ἀφορῶσαν τὴν κατ' ἀντιμωλίαν καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς δικαστικῆς ἐξομολογήσεως περὶ τῆς ποιότητος τοῦ κληρονόμου ἀπόφασιν.

1352. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 272 καὶ 275 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ ὅσα ἐπαρατήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1332. περὶ τὸ τέλος τῶν παρατηρήσεών μου.

1353. Τὸ 276 ἄρθρον αὐτῆς τῆς Πολ. Δικονομίας εἶναι καὶ βεβαιοῖ, ὅτι πρόκειται περὶ τεκμηρίου, τὸ ὁποῖον ἀφίνε-
ται εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις, *abandonné à la prudence et aux lumières du juge*, ὡς τὸ λέγει ρητῶς τὸ ἄρθρον.

1354—1356. Παρεδέχθη τὸ Τμῆμα ἀντὶ τῶν ἐνεστῶ-
των τριῶν ἄρθρων ὁλοκλήρως τὰ ἄρθρα 264—270 τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος καὶ παρέκτεινε τὸ ἐδάφιον τοῦ 264 ἄρθρου καὶ εἰς τὴν ἐξόδικον ὁμολογίαν κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 174 τοῦ ἐνεστῶτος τόμου 3 καὶ διὰ τοῦτο ἐπρόσθεσε νέον ἄρθρον μετὰ τὸ ρηθὲν ἄρθρον 270, ὡς ἐφεξῆς.

• Αἱ ἐξώδικοι καὶ δικαστικαὶ ὁμολογίαι αὗται δὲν δύναν-
ται νὰ γίνουν δεκταὶ ἐν μέρει, ἀλλ' ὁλοκλήρως καὶ ἀδια-
• ρέτως καὶ ἰσχύουν μόνον κατὰ τοῦ ὁμολογήσαντος. » Παρε-

δέχθη εἰσέτι τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς ἄλλην προσθήκην εἰς τὸν ἀριθ. 1, τοῦ 269 ἄρθρου αὐτῆς τῆς Πολ. Δικονομίας, ὡς ἐδάφιον, καθὼς εὐρίσκεται τοῦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ 1356 ἄρθρου τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος. « ἐπίσης δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀνακληθῇ » ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι ἦτον ἀποτέλεσμα πραγματικοῦ καὶ » ὅχι περὶ τοῦ δικαίου λάθους. » Ὑπάρχουν παρὰ τοῖς Νομοδιδασκάλοις περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ὁμολογία αὕτη διαιρεῖται, καίτοι τινῶν Νομοδιδασκάλων ἐπιμενόντων εἰς τὸ ἀδικαιρέτον της, τούτέστιν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ὁμολογίας, τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ ὀφειλέτης περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ χρέους ἢ τῆς ὑποχρεώσεως προσθέτων ταῦτοχρόνως, ὅτι τὸ ἐξώφλησεν, ἢ τὴν ἐξετέλεσεν· ὁ Δ ο μ ὶ τ §. 7, τόμῳ 1. τιτλ. 6. Βιβλ. 3. ὁ Ρ ι κ έ ρ η ς §. 4439, ὁ Α μ π ε κ κ λ έ σ ι α, ὁ Φ ά β ε ρ, Berriat, St. Prix. Πλὴν πάλιν ἄλλοι Νομοδιδάσκαλοι δὲν παρδέχονται τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἀδικαιρέτου, ἀλλ' ὑποβάλλουν εἰς τὸν ὀφειλέτην τὸ βάρος ν' ἀποδείξῃ τὴν πληρωμὴν ἢ ἐκπληρῶσιν ταύτην, διότι λέγουν, ἀφοῦ ἐξωμολόγησε τὸ γεγονὸς, ἐξ οὗ προκύπτει ἡ ὑποχρεώσις του, ὑπόκειται κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς (ἄρθρα 6 καὶ 7, τιτλ. 6'. Βιβλ. α. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθὼς καὶ ἡ γενικὴ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 1315, τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος) εἰς τὸ βάρος τοῦ νὰ δώσῃ τὴν ἀποδείξιν τῆς ἀξιουμένης πληρωμῆς καὶ ἐκπληρώσεως, κατ' ἐξαίρεσιν καὶ βέβαια (προσθέτουν οὗτοι) ὑπάρχουν εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν δύο ξεχωρισταὶ ἐποχαί, καὶ ἡ προσθήκη τῆς πληρωμῆς ἢ ἐκπληρώσεως, ἐν ᾧ ἀναφέρεται εἰς τὴν μεταγενεστέρα ἐποχὴν, ὅχι μόνον δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ πιστωτοῦ, καὶ δὲν τὴν ἀκυρόνει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπικυρόνει εἰς καλῆτερον τρόπον· ἄλλο δὲ εἶναι, ὅταν τις ἐξομολογῇται μὲν ὅτι ἔλαβε τὰ χρήματα, ἅτινα ἀπαιτοῦνται ἐπὶ λόγῳ Π. Χ. δανείου παρὰ τοῦ δανειστοῦ, λέγῃ δὲ, ὅτι

τὰ ἔλαβε εἴτε εἰς δωρεάν εἴτε εἰς ἐξόφλησιν τῆς πιστώσεως, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς τὸν ἴδιον ἐνάγοντα ὡς δανεισὴν, ἐπειδὴ τότε ὑπάρχει μόνον μία ἐποχὴ, καὶ ἡ ἐξομολόγησις τοῦ ὀφειλέτου ἀναιρεῖ τὴν πίστωσιν τοῦ πιστωτοῦ, καὶ εἶναι ἀσυμβίβαστος ἡ ἀναγνώρισις τῆς παραλαβῆς τῶν χρημάτων μὲ τὴν ἀξιωθεῖσαν πίστωσιν ταύτην. Νομίζω πολλὰ εὐλογον τὴν διάκρισιν ταύτην, τὴν ὁποίαν ὁ Μ α λ β ῖ λ ὀνομάζει μόνον ψηλόσοφον, ἐνῶ ὁ Β ε ρ ρ ῖ ἄ τ Σ. Π ρ ῖ εἰς τὴν σημείωσιν 36, Σελ. 317 τὴν χαρακτηρίζει γνωσικὴν καὶ πλήρη τῆς ἐπεικειᾶς ἔνστασιν, εἴτε διὰ νὰ μὴν ἀφίνωμεν λόγον κέρδους εἰς τὴν κακὴν πίστιν ἔνεκα τῆς μόνης συντάξεως τῶν λέξεων τῆς ἀποκρίσεως, εἴτε διὰ νὰ μὴ μείνῃ ὡς παίγνιον παρὰ τοῖς ὀφειλέταις καὶ ἄχρηστον τὸ μέσον τῆς ἐρωτήσεως, περὶ οὗ εἰς τὰ ἄρθρα 324—337, τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Γαλλίας, ἅτινα ἐλησμονήθησαν εἰς τὴν τῆς Ἑλλάδος Πολ. Δικονομίαν, μέσον τὸ ὁποῖον παραδέχονται οἱ Νόμοι τῶν Διγесτῶν, τοὺς ὁποίους ἀνέφερα εἰς τὸ τέλος τῶν παρατηρήσεών μου περὶ τοῦ ἁρθρου 1324, καθὼς καὶ οἱ Νόμοι τοῦ Βιβλ. ΙΙ. τιτλ. Ι. τῶν Διγесτῶν, καὶ οἱ Νόμοι Ι. τιτλ. 59. Βιβλ. 7,—καὶ Ι3. τιτλ. 30. Βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, καὶ τὸ ἄρθρον 59, τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ διαφόρων κανόνων. Νομίζω ἐπομένως, ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάζῃ ἡ ἐπιτροπὴ α.) ἂν πρέπη νὰ ἐξηγηθῇ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ διαληφθεῖσα ἐξαίρεσις τῆς γενικῆς ἀρχῆς περὶ τοῦ ἀδαιρέτου τῆς ὁμολογίας β.) νὰ ἐξηγηθῇ εἰσέτι, ὅτι τὸ ἀδιαίρετον τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ παραγάγουν οἱ Δικασταὶ παρ' αὐτῆς τῆς ὁμολογίας ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως γ.) ἂν τέλος κατὰ Ρ. Σελ. 849, δὲν πρέπη νὰ ἐξηγηθῇ ἔτι, ὅτι πᾶσα ὁμολογία δὲν κάμνει πίστιν εἰς τὰς ὑποθέσεις, ἀφορώσας τὴν κοινὴν εὐταξίαν καὶ εἰς τὰς ἄλλας περιστάσεις, περὶ τῶν ὁποίων θέλωμεν ὁμιλήσει μετέπειτα, ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ ὅρκου.

ΤΜΗΜΑ Ε'.

Περὶ τοῦ ὄρκου.

1357. Καθὼς λέγει, εἴτε ὁ Μ. Σελ. 180, εἴτε ὁ Δομᾶτ., Σελ. 204. τόμῳ 5, περὶ τούτου τοῦ τίτλου, κατὰ τὸν Νόμον 1, τιτλ. 2. Βιβλ. 2. τῶν Διγεσῶν, ἦλθεν εἰς χρῆσιν ὁ ὄρκος, ὡς μέσον τῆς ἀποπερατώσεως τῶν δικῶν. Τὸ δεύτερον εἶδος ὄρκου, περὶ οὗ εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὄρκος τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσιν οἱ Νομοδιδάσκαλοι ἀναπληρωτικὸν, Suppletif, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει καὶ ὁ λεγόμενος ὄρκος εἰς δίκην, Serment en plaid, juramentum in litem, περὶ οὗ εἰς τὰ ἄρθρα 379 καὶ 383, τῆς Πολ. Δικονομίας. Εἶναι ὅμως παράξενον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Βλακστὼν, τόμῳ 5. Σελ. 44, περὶ τῆς Ἀγγλικῆς Νομικῆς, ὅτι, ἐνῶ δὲν πιστεύεται εἰς τὴν γυναῖκα, τὸ παιδίον, τοὺς γονεῖς κ.τ.λ., οἵτινες μαρτυροῦν εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ ἀνδρὸς, πατρὸς καὶ τέκνων κ.τ.λ. ἕνεκα τοῦ συμφέροντος, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν, καίτοι ἤθελον δώσει τὴν μαρτυρίαν μὲ ὄρκον, καὶ ἐνῶ εἶναι πάγγνωστος ἡ ἀρχή, καθ' ἣν «οὐδεὶς δύναται νὰ ᾖ μάρτυς εἰς τὴν ἐδικήν του ὑπόθεσιν» (ἰδὲ τοὺς Νόμους 3, 6, 8, 10 κ.τ.λ. τιτλ. 20. Βιβλ. 4. τοῦ Κώδηκος), νὰ πιστωθῇ εἰς τὴν ἑνορκον μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ διαφορομένου, ὅστις ἔχει περισσότερον συμφέρον νὰ ἐπιорκίζῃ παρὰ τοὺς εἰρημένους μάρτυρας! Ἀλλ' ἡ Δικαστικὴ συνήθεια ἔκαμεν εἰς τοῦτο ὅ,τι ἔκαμεν εἰς ἄλλας περιπτώσεις π. χ. εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀφίνεταί μόνον τὸ μέσον τῆς ἐφέσεως κατὰ τινος Πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὅταν ὑπερβαίνῃ τινὰ ποσότητα ἢ ἀξίαν ἢ δίκην, ἐνῶ ἡ αὐτὴ ποσότης καὶ ἀξία δὲν εἶναι τίποτε, ὡς πρὸς τὸν πλούσιον διάδικον, καὶ εἶναι μεγάλη περιουσία ὡς πρὸς τὸν μὴ

πλούσιον ἢ πτωχόν, καίτοι πάντοτε ὑπαρχούσης αὐτῆς τῆς ὑποψίας, καὶ τούτου τοῦ τεκμηρίου περὶ τοῦ σφάλματος τοῦ πρώτου Δικαστοῦ! καὶ βέβαια αὐτὴ καὶ αὐτὸ δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ προσόν, ἀλλὰ μάλιστ' ἀπὸ τὸ ζήτημα καὶ τὸν ἰσχυρισμὸν, περὶ οὗ ἀπεφασίσθη. Ἐν γένει ὁμῶς τὸ μέσον τοῦ ὅρκου εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς διορθώσεως τῶν κοινῶν ἡθῶν καὶ ἡ ἀναπλήρωσις τῶν ἄλλων παρανομωτέρων μέσων, τὰ ὅποια ἦτον εἰς χρῆσιν εἰς τὰς ἐποχὰς τῆς βαρβαρότητος αὐτῶν, καθὼς τὸ ἐξηγοῦν ὁ ἴδιος Βλακστὼν καὶ Μοντεσκιού. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις, ἡ πρέπει νὰ παραδεχθοῦν τὰ Δικαστήρια τὴν Νομικὴν τῆς Ἀγγλίας, καθ' ἣν πιστεύεται εἰς ἓνα μάρτυρα, ὅταν πρόκηται περὶ δυσκόλου ἀποδείξεως, ἡ ὑπάρχη ἄλλο τεκμήριον, καὶ ὁ διαφερόμενος ἦναι ἄνθρωπος καλῆς ὑπολήψεως (καὶ τῶντι ὁ Φάβερ ἀναφέρει, ὅτι ἐλαφρότεραι ἀποδείξεις εἶναι παραδεκταὶ εἰς τὰς ὑποθέσεις, αἵτινες εἶναι δυσκόλου ἀποδείξεως, καὶ ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται οὔτε εἶναι παραδεκτὸς ὁ ἀναπληρωτικὸς ὅρκος, ὅταν ὑπάρχη καίτοι ἐλαφρὸν ἐναντίον τεκμήριον, εἰς τὸ ὅποιον προσφέρει ἡ μαρτυρία τοῦ ἐνὸς μόνον μάρτυρος· ἰδὲ τὸν ὁρισμὸν 18, τιτλ. 1, Βιβλ. 4, καὶ εἰς τὴν σημείωσιν 7, τοῦ ὁρισμοῦ 9, τιτλ. 15, Βιβλ. 3.), ἡ νὰ ἐφαρμοσθῇ μὲ ἀκρίβειαν ἡ ἀρχὴ « εἰς » μάρτυς οὐδεὶς μάρτυς » καὶ ἐπομένως ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς νομικῆς, ἣτις ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 77, τῆς Πολ. Δικονομίας, κατὰ τὸ ἄρθρον 1315, τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ τὰ ἄρθρα 6, καὶ 7, Βιβλ. α'. τιτλ. 6'. τοῦ Ἀρμενοπούλου.

1358. Εἰς τὴν Σελ. 430, περὶ τοῦ ἁρθρου 341. ἀνέφερα τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν δὲν εἶναι παραδεκτὸν τὸ μέσον τοῦ ὅρκου διὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς μητρότητος, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀπόδειξιν τῶν εἰς κοινὴν τάξιν ἀφορωσῶν ὑποθέσεων, καὶ πῶς εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν καθὼς καὶ εἰς πάσας ἄλλας παρα-

μοίας περιστάσεις ἀναφέρεται ἡ ἔκφρασις, (τὴν ὁποίαν δὲν ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον) τοῦ 351 ἄρθρου τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, « ἐὰν ἰδιαίτεροι νόμιμοι ὁρισμοὶ δὲν » διαγράφουν ῥητῶς τὸ ἐναντίον » πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀρχαί τινες, καθ' ἃς ἡξεύρουν οἱ Δικασταὶ, ὅταν παύῃ ἡ γενικὴ ἀρχὴ αὐτοῦ περὶ παντὸς εἴδους ἀμφισβήτησεως. Καὶ βέβαια, ὅταν π. χ. ἀσφαλίζεται αἱ παρὰ τῆς παραγραφῆς τῶν 30 ἐτῶν, καὶ δὲν πρόκειται περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 2275 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος καὶ τοῦ 189 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, ὅταν τὸ χρέος πηγάζῃ ἀπὸ παιγνίδιον, περὶ οὗ εἰς τὸ 1955 ἄρθρον τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, ὅταν πρέπη νὰ παύσῃ ἡ πολιτικὴ δίκη κατὰ τὸ 8 ἄρθρον τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 685 αὐτῆς, καὶ εἰς πάσας ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις καὶ τὰς, ὅπου ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ ῥητὸν ἔγγραφον διὰ τὴν ἰσχὺν τῆς ὑποχρεώσεως, καθὼς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 1333, περὶ τῆς δωρεᾶς τῶν ἀκινήτων πραγμάτων, δὲν δύναται νὰ ᾔῃ παραδεκτὸν τὸ μέσον τοῦ ὅρκου, καθὼς ἐνδιαλαμβάνει οὗτος ἐν μέσον ἀποδείξεως, διότι ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 429, περὶ τῶν ἄρθρων 246 καὶ 262, « ματαίως ἀποδεικνύεται κ. τ. λ. » Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους παρεδέχθη τὸ τμήμα εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, (τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀπλὴ μετάφρασις τοῦ Νόμου 3, τιτλ. 2, Βιβλ. 12, τῶν Διγεστών, *in omni causa, et actione juratur*) τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « παντὸς εἴδους ἀμφισβήτησεως », ἐκτὸς ὅταν πρόκειται περὶ πράγματος περὶ τοῦ ὁποίου δὲν συγχωρεῖται συμβιβασμός, ἢ δὲν ἰσχύει ἡ ὁμο-

• λογία τῶν διαδίκων, ἢ τέλος κατὰ τὰς περιστάσεις, ἢ δίκη
 • δύναται νὰ διαλυθῇ δι' ἀνατρεπτικῆς τινὸς ἐνστάσεως. »

1359. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 176, καὶ τὴν χρεῖαν τῆς καλητέρας ἐξηγήσεως τῆς λέξεως μόνον (Purement) τοῦ ἀκολουθοῦ ἄρθρου 1362, καὶ κατὰ τὰ ἄρθρα 363 καὶ 372 τῆς Πολ. Δικονομ. παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « εἰς ὃν ἐπάγεται καὶ » ἂν δὲν ἔχη γνῶσιν αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ ὁμώσῃ τὸν περὶ ἀγνοίας ὄρκον. »

1360. Τὸ ἄρθρον 351, τῆς Πολ. Δικονομίας εἶναι σαφέστερον καθόσον ἐκφράζεται μὲ τὰς ἐφεξῆς λέξεις « καὶ κατ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, εἴτε » ὑπάρχουν ἄλλαι ἀποδείξεις, ἢ μὴ, ἂν καὶ ὁ ἀντίδικος δὲν ᾔθελεν ἔχει ἰδίαν γνῶσιν τῶν ἀποδεικτέων πραγμάτων. » καὶ βέβαια, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 177, δύναται νὰ ἐπαχθῇ κατὰ τῶν παρὰ τῶν ἐπισήμων καὶ δημοσίων ἐγγράφων ἀποδειχθέντων, καὶ εἰς πάσας περιστάσεις, καθ' ἃς οἱ Νόμοι συγχωροῦν τὰ κοινὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως εἰς τὸν διάδικον, ὅστις ἐπάγει τὸν ὄρκον (καὶ τοῦτο σημαίνει τὸ τμήμα εἰς τὴν περὶ τοῦ ἄρθρου 1358 προσθήκην διὰ τῶν λέξεων ἀνατρεπτικῆς τινὸς ἐνστάσεως), διότι, ὡς λέγει ὁ Νόμος 38, αὐτοῦ τοῦ τιτλ. καὶ Βιβλ. τῶν Διγεσῶν, εἶναι προφανῶς ἄτιμον νὰ μὴ θέλῃ τις νὰ ὁμώσῃ ἢ νὰ ἀντεπάγῃ τὸν ὄρκον, manifestæ turpitudinis est nolle jurare, nec juramentum referre· ἀρχὴ ἥτις ἐπικρατεῖ εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον.

1361. Τὸ Τμήμα ἀντὶ τῶν λέξεων, ἢ ὁ ἀντίδικος ὁ ἀποποιούμενος, παρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀντεπαγάγῃ εἰς τὸν ἀντίδικόν του, ἢ ἀποποιεῖται τὸν εἰς αὐτὸν ἀντεπαχθέντα ὄρκον κ.τ.λ. »

1362. Ὑπὸ τὴν λέξιν προσωπικῶς μόνον, *purement personnel* ἐνδιαλαμβάνεται, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 176 περὶ τοῦ ἄρθρου 1359, ἡ γνῶσις ἢ ἡ ἄγνοια τοῦ κληρονόμου περὶ τῶν παρὰ τοῦ ἀποθαμμένου χρεωστούμενων. Ἐκτὸς ὅμως τῆς γνώσεως ἢ ἀγνοίας ταύτης δὲν εἶναι προσωπικὸν ἀντικείμενον τὸ δάνειον ἢ ἡ πίστις, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἀντεπαχθῇ ὁ ὅρκος εἰς τὸν κληρονόμον περὶ τῆς μόνης ἀληθείας αὐτῶν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 852. (ιδεὲ τὸ ἄρθρον 1141 περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς λέξεως *purement*).

1363. Οἱ Νόμοι 1 τιτλ. 1 βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος—5 § 2 τιτλ. 1 βιβλ. 12, καὶ 56 τιτλ. 1 βιβλ. 42 τῶν Διγесτῶν λέγουν ῥητῶς, ὅτι μετὰ τὸν ὅρκον τοῦτον δὲν λαμβάνει χώραν ἄλλη ἐξέτασις παρὰ τί ὠρκίσθη, καὶ δὲν ἀκυρόνεται ὁ ὅρκος ἔνεκα τῆς ἀποδεδειγμένης ἐπιорκίας εἰσέτι καὶ διὰ νέων ἐγγράφων εὑρεθέντων μετὰ τὸν ὅρκον, ὡς τὸ λέγει ῥητῶς καὶ ὁ Νόμος 31 τιτλ. 2 βιβλ. 12 τῶν Διγесτῶν, ὥστε κατ' αὐτὰς τὰς ἀρχὰς τὸ τῆς Γαλλίας Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάσισε κατὰ Ρ. Σελ. 852 καὶ 53, ὅτι δὲν ἀνατρέπεται ἡ πολιτικὴ ἀπόφασις ὑποστηριγμένη εἰς τὸν διαλυτικὸν ὅρκον, καὶ ἂν κατεδικάσθη μετέπειτα ἐγκληματικῶς ὡς ἐπίορκος ὁ ὁμώσας, ἡ ἐνεστῶσα ἀρχὴ βέβαια, ὡς παρατηρεῖ καὶ ὁ Μ. Σελ. 170, ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὸν διαλυτικὸν ὅρκον παρὰ τοῦ διαδίκου ἐπαχθέντα, καὶ τρώντι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, καθὼς καὶ τὰ 1358—1365, ἐφαρμόζονται μόνον εἰς αὐτὸν τὸν ὅρκον, ὅχι δὲ ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ ἀναπληρωτικοῦ παρὰ τοῦ Δικαστοῦ ἐπαχθέντος, διότι εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν κατὰ τὸν εἰρημένον Νόμον 31, συγχωρεῖται νέα δίκη, *permittitur ex integro causam agere, si quis nova instrumenta se invenisse dicat etc.* ιδεὲ Δομὰ τὸ μω

5 περὶ τοῦ ὅρκου § § 11, 12, 13, καὶ ὅσα θέλωμεν παρατηρήσει ἀκολουθῶς. Μοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν ἐνεστῶτα παράγραφον τίποτε περὶ τῆς σημαντικῆς καὶ τόσον συνήθους περιπτώσεως, καθ' ἣν ἀπαλλάττεται παρὰ τοῦ διαδίκου ἀπὸ τὸν ὅρκον, ὅταν ᾗτον ἔτοιμος ὁ ἀντίδικος εἰς τὸ νὰ ὁμώσει, καὶ βέβαια τότε κατὰ τὸν Νόμον 7. § 1 αὐτῶν τοῦ τιτλ. καὶ Βιβλ. τῶν Διγεστῶν, καὶ Δομὰτ εἰς τὸν § 12, θεωρεῖται ὡς ὁμώσας, διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ γίνη ἡ ἐφεξῆς προσθήκη εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1363, τουτέστιν ἐν ἐδάφειον οὕτως. « Ὅταν ὁ διάδικος, ὅστις ἐπήγαγε τὸν ὅρκον εἰς τὸν ἀντίδικον, ὅστις τὸν παρεδέχθη ἀπαλλάττη αὐτὸν ἀπὸ τὴν ὁρκοδοσίαν, λογίζεται ὡς γινόμενος παρὰ τοῦ ἀντιδίκου ὁ ὅρκος διὰ τὸ ὄφελός του. » Ἐν τοσοῦτῳ προσθέτει τὸ τμήμα.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἀπόδειξις τῆς ψευδορκίας » ὥστε πᾶσα ποινικὴ περὶ αὐτῆς ἀπόφασις δὲν ὠφελεῖ τὸς διαδίκους. »

1364. Κατὰ τὸν Νόμον 11. αὐτοῦ τοῦ τίτλ. α. Βιβλ. 4. τοῦ Κώδικος, δύναται ὁ διάδικος, ὅστις ἐπήγαγε τὸν ὅρκον εἰς τὸν ἀντίδικον, νὰ ὀπισθοδρομήσῃ πρὶν τῆς παρὰ τοῦ ἀντιδίκου γινομένης δηλώσεως περὶ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ ὅρκου, καὶ νὰ προσφύγῃ εἰς ἄλλα μέσα τῆς ἀποδείξεως, καὶ προσθέτει ὁ Νόμος οὗτος (ὅπερ ἐλησμονήθη εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον), ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν δὲν εἶναι πλέον πάραδεκτὸς εἰς τὸ νὰ ἐπαγάγῃ πάλιν τὸν ὅρκον· ἰδὲ Ποτιέρον ἀριθ. 822, καὶ Μ. Σελ. 178.

1365. Ἐλησμονήθη εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο κατὰ τὴν τοῦ Μ. Σελ. 179 παρατήρησιν, ἡ ἀρχὴ, ἥτις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ περὶ τοῦ ὅρκου, ὁ ὁποῖος ἐπήχθη εἰς τὸν πιστωτὴν παρ' ἐνὸς ἐκ τῶν ἀλληλεγγύων ὀφειλετῶν, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ὁ Νόμος 28, αὐτοῦ τοῦ τιτλ. α. Βιβλ. 12, τῶν Διγεστῶν, ὁ

ὁποῖος λέγει, ὅτι ἡ ἐξομολόγησις τοῦ πιστωτοῦ περὶ τοῦ χρέους ὠφελεῖ τοὺς συγχρεωφειλέτας, ἐνῶ ἡ ἄρνησις δὲν τοὺς ζημιώνει. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 5, §. 3. αὐτοῦ τοῦ τιτλ. καὶ Βιβλ., καὶ εἰς τὴν γενικὴν ἀρχὴν τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν πράξεων καὶ τῶν ἀποφάσεων, περὶ ὧν εἰς τὰ ἄρθρα 28. Βιβλ. α'. τιτλ. δ'. καὶ 2, Βιβλ. ε'. τιτλ. ια'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, *jusjurandum alteri neque nocet, neque prodest*. Ρ. Σελ. 853. Τὰ ἄλλα μέρη τοῦ ἄρθρου συμφωνοῦν μὲ τὰς περὶ πληρωμῆς ἀρχάς, διότι ὁ ὅρκος ἐπέχει τόπον τῆς πληρωμῆς, κατὰ τὸν Νόμον 27, τιτλ. 2, τοῦ εἰρημένου Βιβλ. 12, τῶν Διγεστῶν· ἰδὲ Δομ. α' τ. §. 15, αὐτοῦ τοῦ τιτλ. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους παρεδέχθη τὸ τμήμα τὴν ἐξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐπίσης καὶ τοὺς ἐγγυητάς. Ὁ » παρά τινος τῶν ἀλληλεγγύων ὀφειλετῶν ἐπαχθεὶς ὅρκος πρὸς » τὸν πιστωτὴν δύναται νὰ ὠφελήσῃ, ὅχι ποτὲ νὰ βλάψῃ τοὺς συνοφειλέτας. Ὁ εἰς ἓνα τῶν κ.τ.λ.

§. Β'.

1366. Κατὰ τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 855, ἡ διαφορά, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ ἀποφασιστικοῦ ἀπὸ διάδικον εἰς διάδικον ἐπαχθέντος ὅρκου καὶ τοῦ παρὰ τοῦ Δικαστοῦ ἀναπληρωτικοῦ ἐπαχθέντος ὑφίσταται εἰς τὸ, ὅτι ἐπάγεται ὁ πρῶτος μόνον ἐπὶ προσωπικῶς ἀφορώντων πραγμάτων, ἐνῶ ὁ δεύτερος ἐπάγεται εἰσέτι ἐπὶ τοῦ πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις μέλλει νὰ ὁμώσῃ ξένου πράγματος. Καθὼς ὁμῶς λογίζεται προσωπικὸν πρᾶγμα, ὡς εἶπα περὶ τοῦ 1359 ἄρθρου, ἡ γνῶσις καὶ ἡ ἄγνοια περὶ τοῦ ξένου

πράγματος, καὶ τῶντι ὁ ὅρκος περὶ ξένου πράγματος δὲν δύναται νὰ ἐπαχθῇ, εἰμὴ περὶ τῆς γνώσεως ἢ ἀγνοίας, διὰ τοῦτο τὸ τμῆμα ἀφῆκε καθὼς εἶναι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον. Ὁ ὅρκος, περὶ οὗ πρόκειται ἐνταῦθα, ὀνομάζεται ἐν γένει ἀναπληρωτικός, καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν πρόκειται περὶ τοῦ διορισμοῦ τῆς ποσότητος πρὸς τὴν ὁποίαν ὑπάρχει μόνον γενικὴ καταδίκασις, πέρνει τὸ ἰδιαίτερον ὄνομα τοῦ ὅρκου εἰς δίκην, ὡς εἶπα περὶ τοῦ ἄρθρου 1357· ἰδὲ τὰ ἄρθρα 378—384, τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ Μ. Σελ. 180, καὶ Ρ. Σελ. 854.

1367. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Τουλιέρου τόμῳ 5, περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν Βελγικὸν Κώδικα δὲν ἐνδιαλαμβάνει τὸ τελευταῖον μέρος ἐκ τῶν δύο κ.τ.λ. ἀφίνεται εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις ἢ στάθμισις, ἂν ὑπάρχουν ἢ μὴ αἱ δύο περιπτώσεις, οἱ δύο ὅροι, περὶ ὧν εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, καὶ κατὰ τὴν τοῦ ἀκυρωτικοῦ παρὰ Ρ. Σελ. 855 ἀναφερθεῖσαν ἀπόφασιν δὲν ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ τῶν εἰρημένων δύο περιστάσεων, ἢ ὅρων εἰς τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις. Διὰ τοῦτο τὸ τμῆμα παρεδέχθη τὰ ἐφεξῆς.

α) Ἀπέβαλε τὴν λέξιν μόνον, ἥτις προηγεῖται τῶν λέξεων ὅταν ἢ αἵ τῆσις κ.τ.λ. β) ἀπέβαλεν ὁλοτελῶς τὸ τελευταῖον μέρος, ὅπερ ἀρχίζει ἀπὸ τὰς λέξεις, ἐκ τῶν δύο τούτων κ.τ.λ. ὥστε νὰ τελειώσῃ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὰς λέξεις ὅλως ἀποδείξεων. γ) Μετὰ τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις προσθέτει τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον « αἱ δύο δὲ αὐταὶ περιστάσεις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικαὶ πρὸς τὰ ἐμποροδικεῖα. »

1368. Ὁ λόγος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἶναι ἐναργής, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 181, ἀφοῦ ὁ Δικαστὴς ἐπροτίμησεν εἰς τὸν ὅρκον τὸν διάδικον ἢ τιμιότερον, ἢ ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ὑπάρ-

χουν εὐνοϊκώτεραι περιστάσεις, ἢ τινὰ τεκμήρια. Ρ. Σελ. 855.

1369. Εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ἀναφέρονται τὸ ἄρθρον 383 τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἱ Νόμοι τοῦ εἰρημένου τιτλ. 2 Βιβλ. 12 τῶν Διγесτῶν, καὶ τὸ Τμῆμα παρεδέχθη τὸ ῥηθὲν 383 ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος. Περειτήρησεν ὁμῶς τὸ Τμῆμα, ὅτι κατὰ τὸ δίκαιον λογίζεται ἀδύνατον, καὶ τὸ ὅτι μὲ μόνον μεγίστην δυσκολίαν γίνεται δυνατὸν, καὶ βέβαια ὅταν πρόκηται περὶ μικρῶν ποσοτήτων, τὰς ὁποίας ἐνδιαλαμβάνει ὁ λογαριασμὸς συνάμα μὲ μεγαλητέρας, αἵτινες δικαιολογοῦνται ἀποχρώντως, δὲν ἀπαιτεῖται ἀποδεικτικὸν περὶ τῶν πρώτων μάλιστα ἐν ἐλλείψει τεκμηρίων κατὰ τῆς ἀληθείας ἢ πιθανότητος αὐτῶν, καὶ τὸ ἐναντίον σύστημα ἤθελε συνεπιφέρει μεγαλήτερα ἔξοδα, παρ' ὅτι ἀπαιτεῖ ἡ ἀξία αὐτῶν τῶν μικρῶν ποσοτήτων, πρὸς τὰς ὁποίας, ὡς προκυπτούσας ἐν γένει ἀπὸ ἀγράμματα πρόσωπα, εἶναι ἀδύνατος ἔγγραφος ἀπόδειξις, διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἄρθρου 383 τῆς Πολ. Δικονομίας « εἶναι δὲ ἀδύνατον, ἢ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἐξακριβωθῇ » κ.τ.λ. »

Ὁ Νόμος 4 § 2 τιτλ. 7, Βιβλ. 12 τῶν Διγесτῶν ἀφίνει τὸν ὅρκον τοῦτον εἰς τὰ δοκοῦν τοῖς Δικασταῖς, ἐν ᾧ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὑποχρεώνει αὐτοὺς νὰ διορίζουν τὴν ὁποίαν ποσότητα δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνει ὁ ὁμόσας, Μ. Σελ. 182. Κατὰ τὰς ὁποίας ἕκαστα παρατηρήσεις περὶ τῶν 1363 καὶ 1366. ἄρθρων, ὡς πρὸς τὴν διαφορὰν, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ ἀποφασιστικοῦ καὶ ἀναπληρωματικοῦ ὅρκου, καὶ κατὰ τὰς τοῦ Τουλιέρου Σελ. 389 τοῦ εἰρημένου τόμου 5, παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ψευδορκίας, κηρυχθείσης διὰ τῆς ἐγκληματικῆς ἀποφάσεως, πρέπει βέβαια νὰ εὐρεθῇ καλῶς ἐξηγηθεῖται ἡ διαφορὰ αὕτη εἰς τὸν ἐνεστῶ-

τα Κώδικα. Όταν λοιπόν ἀνσκαλύπτονται χρήσιμα ἔγγραφα ἢ μετὰ τὸν ἐπαγόμενον ἢ εἰσέτι μετὰ τὸν γινομένον ὄρκον, δὲν δύναται ὁ Δικαστὴς νὰ λάβῃ αὐτὸν τὸν ὄρκον ὡς κανόνα τῆς ἀποφάσεώς του, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποφασίζῃ κατὰ τὰς ἐκ τούτων τῶν νέων ἐγγράφων προκυπτούσας ἀποδείξεις, αἵτινες ἀναπληροῦν τῶν τὴν προηγουμένην ἔλλειψιν ἀποδείξεων. Όταν δὲ κατὰ συνέπειαν τοῦ γινομένου ὄρκου ἐδόθῃ ἡ ἀπόφασις, καὶ εὐρίσκωνται μετέπειτα τὰ χρήσιμα ἔγγραφα τὰ ὅποια ἀποδεικνύουν τὴν ψευδορκίαν, τότε πρέπει νὰ διακρίνομεν ἢ ὑπάρχει δόλος ἐκ μέρους τοῦ ἀντιδίκου, δηλαδὴ πρόκειται περὶ ἐγγράφων, ἅτινα ἐκρατήθησαν παρ' αὐτοῦ μὲ δόλον καὶ σκοπὸν νὰ στερηθῇ αὐτῶν ὁ διχδίκος καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν προκυπτουσῶν ἀποδείξεων, ἢ τοῦλάχιστον πρόκειται περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀριθ. 6, τοῦ ἄρθρου 785, τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπου λέγει, « ἐὰν ἡ ἐπίσχεσις τῶν » νέων ἐγγράφων ἐκ μέρους τοῦ ἀντιδίκου ἀπεδείχθῃ ἐγγράφως ἢ ἐνόρκως ἢ διὰ δικαστικῆς ὁμολογίας. » Τότε κατ' αὐτὸ τὸ ἄρθρον ὑπάρχει τὸ μέσον τῆς ἐπαναλήψεως, ὅταν δὲν ᾔῃναι ἐφεσίμωσ ἡ ἀπόφασις, ἢ εὐρέθησαν τὰ ἔγγραφα ταῦτα μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς διὰ τὴν ἐφεσιν προθεσμίας περὶ τῆς ἐφεσίμου ἀποφάσεως, καὶ δὲν ᾔῃναι ἐφαρμοστέος ὁ ἀριθμὸς 6 τοῦ ἄρθρου 785, τότε πρέπει νὰ λάβῃ χώραν κατὰ τοῦ διχδίκου ἡ γενικὴ ἀρχὴ περὶ τῶν ὀριστικῶν ἀποφάσεων, καθ' ἣν δὲν δύνανται νὰ διορθωθοῦν ἔνεκα τῶν νέων εὐρεθέντων μέσων τῆς ἀποδείξεως, ἄρθρα 30, καὶ 39. Βιβλ. α'. τιτλ. δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ ἐὰν ἐξεπαγγέλματός γίνηται περὶ ψευδορκίας καταδίωξις καὶ ἀπόφασις, δὲν δύνανται αὐταὶ νὰ ἐλαττώσουν μεταξὺ τῶν διχδίκων τὴν δύναμιν τῆς τελεσιδίκου πολιτικῆς ἀποφάσεως, ἂν καὶ δύναταί τις νὰ εὕρῃ εὐλογον καὶ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ

ἄρθρου 2055, περὶ συμβιβασμοῦ, ἀφοῦ ἔχει οὗτος κατὰ τὸ
 ἄρθρον 2052, τὴν δύναμιν τῆς τελεσιδίκου ἀποφάσεως, τὸ
 ὁποῖον ἀφίνω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἐξετάσῃ· ἐν τοσούτῳ τὸ
 Τμῆμα συνέταξε τὸ ἐφεξῆς νέον ἄρθρον· « ἐὰν μετὰ τὴν ἐπα-
 » ναγωγὴν τῶν δύο τούτων ἀναπληρωτικῶν ὀρκων, ἢ καὶ
 » μετὰ τὴν ὀρκοδοσίαν, ὁ ἀντίδικος τοῦ διαφερομένου, εἰς ὃν
 » ἐπήχθη ἢ παρ' οὗ ἐδόθη ὁ ὀρκος, ἀνακαλύψῃ νέα χρήσιμα
 » ἔγγραφα ἀποδεικνύοντα ἄχρηστον ἢ ψευδῆ τὸν ὀρκον, ὁ-
 » φείλει ὁ Δικαστὴς ν' ἀποφασίσῃ κατὰ τὸ ἐξαγόμενον τῶν
 » ἔγγράφων, ἂν δὲ ἀνεκαλύφθησαν τοιαῦτα χρήσιμα ἔγγρα-
 » φα μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως, δύναται νὰ γίνῃ χρῆ-
 » σις κατὰ τὰς περιστάσεις ἢ τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως,
 » ἢ τοῦ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς δίκης. »

Μ Ε Ρ Ο Σ Δ'.

Περὶ τῶν ἀνευ συμβάσεως γινομένων ὑποχρεώσεων.

1370. (Bis) Κατὰ τὰς τοῦ Τουλιέρου Σελ. 3, Τόμ. 6.
 ἄρθρ. 9, παρατηρήσεις, προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « π ρ ο σ ω π ι κ ῶ ς ὑ π ο χ ρ ε ω μ ἔ ν ω ν »
 » ἢ τοῦ ὑπὲρ τοῦ ὁποίου γεννῶνται αἱ ὑποχρεώσεις· αἱ π ρ ῶ -
 » τ α ι κ. τ. λ.

Ὁ Τουλιέρος μὲν προσθέτει ἀκόμη καὶ τὴν ὑποχρέωσιν
 πηγάζουσαν ἐκ τυχαίας περιστάσεως, τὸ Τμῆμα δὲ δὲν ἐδέ-
 χθη τὴν τελευταίαν προσθήκην, διότι δὲν δύναται ποτὲ ἢ
 τυχαία περίπτωσις νὰ κατασταίνῃ ὑποχρέωσιν τινα χωρὶς
 τὴν συνδρομὴν τῆς προηγουμένης ἀμελείας, ἀφροσύνης καί
 τινος σφάλματος, (ὅπερ ἐξηγοῦν οἱ Νομοδιδάσκαλοι λέγον-
 τες, culpa precessit casum) καὶ τότε ἐφαρμόζεται τὸ 1383

ἄρθρον, καὶ ἐν ἐλλείψει τῆς συνδρομῆς ταύτης τὸ τυχαῖον συμβάν ἐλαττώνει καὶ ἀναιρεῖ τὴν ὑποχρέωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1101, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ λέγη περιγραφή περὶ τῶν ὡσανεὶ συμβάσεων ἀντὶ τῆς, περὶ τῶν ὡσανεὶ συμβολαίων, ἀφοῦ τὸ κείμενον λέγει *contrats*.

1371—1374. Ἐκφράζεται τὸ 1371 ἄρθρον πρὸς τὸ τέλος μὲ τὴν λέξιν ἐνίοτε, ἔνεκα τῶν τριῶν ἐφεξῆς ἀρχῶν τῆς νομικῆς, αἵτινες κανονίζουν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τελευταίου μέρους, α) « ὅς τις ἡμέλησε τὸ ἀλλότριον πράγμα » τὸ ὁποῖον ἐνόμισεν ἐδικόν του, δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν » ἀμέλειαν. » Νόμος 31, § 3, τιτλ. 3 Βιβλ. 5 τῶν Διγερῶν, αὐτόθι. *Qui quasi rem suam neglexit nullæ quærelæ subjectus est.* β) « ὑπάρχει σφάλμα παρ' ἐκείνου ὅστις εἰσ- » δύεται εἰς τὰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις. Νόμος 36 περὶ δια- » φόρων κανόνων, καὶ ὑπάρχει σφάλμα παρ' ἐκείνω, ὅς τις » εἰσδύεται εἰς τὸ ἀλλότριον πράγμα ». Νόμος 36 περὶ Διαφόρων Κανόνων αὐτόθι *culpa est se immiscere rei ad se non pertinentis* καὶ τέλος « οὐδεὶς πρέπει νὰ πλουτισθῇ μὲ » ζημίαν καὶ ἀδικίαν τοῦ ἄλλου, Νόμος 206 περὶ Διαφόρων Κανόνων αὐτόθι *Nemo locupletari debet cum alterius detrimento, et injuria.* Ἰδὲ Τουλιέρον Σελ. 56, 57, τόμ. 11. Κατὰ Ρ. Σελ. 857, ἡ διαφορὰ ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ὡσανεὶ συμβάσεων καὶ τῶν ἀδικημάτων καὶ τῶν ὡσανεὶ ἀδικημάτων, ὑφίσταται εἰς τὸ, ὅτι αἱ πρῶται ἔχουν θεμιτὴν πρᾶξιν, ἐνῶ αἱ τελευταῖαι τὴν ἔχουν ἀθέμιτον, διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις ἐν τελῶς ἐκουσίως, τοῦ ἄρθρ. 1371,

προσθέτει «θεμιταὶ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου κ.τ.λ.»

Παρατηρῶ ἐν τοσούτῳ, ὅτι ὅς τις διοικεῖ τὸ ἀλλότριον πρᾶγμα ἐν καλῇ πίστει, νομίζων τοῦτέστι ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν του, δὲν δύναται νὰ ἐνοχληθῇ διὰ τὴν ἀμέλειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνήργησεν ἢ μὴ, καὶ ἐφαρμόζεται τότε ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα. Αἱ δύο δὲ τελευταῖαι ἀρχαὶ ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς ἐκουσίως καὶ ἄνευ ἐπιτροπικοῦ διέποντας ἐν γνώσει τὰς τῶν ἄλλων ὑποθέσεις, οἵτινες σημαίνονται ἀπὸ τὴν Νομικὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα negotiorum gestores, περὶ ὧν εἰς τὸν τίτλ. 5, βιβλ. 3, τῶν Διγесτῶν, καὶ εἰς τὸν τίτλ. 19, βιβλ. 2, τοῦ Κώδικος· καὶ ἂν οἱ Νόμοι ὁμιλοῦν ἐν γένει περὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης καὶ ἄνευ ἀνάγκης διεπόντων τὰς ὑποθέσεις τῶν ἀπόντων, ἐπιτρέπεται ὅμως τὸ δίκαιον τῆς προσωπικῆς ἀγωγῆς ἐνεκα τῆς διοικήσεως ταύτης καὶ εἰς τὸν Διοικητὴν τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀγνοοῦντος ignorantis, (ἰδὲ τοὺς Νόμους 1, 41 καὶ 3, § 10 τῶν Διγесτῶν, καὶ 27, τοῦ Κώδικος), μὲ τὸν ὅποιον παρομοιάζουσι ὅσοι δὲν δύνανται νὰ συγκατατεθοῦν εἰς τὸ ἐπιτροπικὸν ὡς οἱ ἀνήλικες, βλάκες κτλ. κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρ. 36, βιβλ. α. τίτλ. 16. τοῦ Ἀρμενοπούλου· καὶ μετέπειτα πηρεκτάνθη ἡ ἐφαρμογὴ καὶ εἰς πάντας, οἵτινες διοικοῦν ἄνευ ἐπιτροπικοῦ τὰ πράγματα καὶ τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων εἴτε ἀπόντων καὶ ἀγνοούντων, εἴτε παρόντων καὶ εἰσέτι μὴ θελούντων. Ἰδὲ Μερλέν λέξις action, §. 2. Ὑπάρχει ὅμως διαφιλονεικία παρὰ τοῖς Νομοδιδασκάλοις ὡς πρὸς τοὺς διέποντας κατὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ κυρίου, ἂν ἔχουν ἢ μὴ τὸ δίκαιον ἀγωγῆς περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, δι' ὅσα ἔγιναν μὲ ἀληθὲς ὄφελος αὐτοῦ. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς διὰ τοῦ Νόμου 24 αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλ. τοῦ Κώδικος, ἀρνεῖται πᾶσαν ἀγωγὴν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Πομπό-

νίου, Παύλου, καὶ Οὐλπιανοῦ καὶ παρὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἰουλιανοῦ καὶ ἄλλων Νομοδιδασκάλων, καὶ ὡς παρατηρεῖ ὁ Τουλιέρος, σελ. 56, 57, ὁ Νόμος 206, περὶ διαφορῶν κανόνων λαμβάνει μόνον ἐφαρμογὴν, ὅταν ὑπάρχουν αἱ δύο περιστάσεις τῆς ζημίας καὶ ἀδικίας, *detrimen- to et injuria*, ἐνῶ εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ κυρίου δὲν εἶχε πλέον δίκαιον νὰ διοικήσῃ· ἰδὲ τὸν Νόμον 8, §. 3, αὐτοῦ τοῦ τίτλου τῶν Διγесτῶν· ἐξ ἐπεικειάς ὁμως, καὶ ὅταν πρόκηται περὶ μεγάλου ὠφέλου, (ἰδὲ περὶ μικροτάτου τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν εἰς τὴν σελ. 355, περὶ τοῦ ἄρθρου 953) ἢ ὑπάρχουν τινὲς εὐνοϊκαὶ ἄλλαι περιστάσεις, αἵτινες δύνανται νὰ κανονίζουν τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις, εἶναι παραδεκτὴ ἡ ἀγωγὴ αὕτη καὶ ἐφαρμοστέα ἡ ἀρχὴ τοῦ εἰρημένου Νόμου 206, ὡς ἀναφέρει ὁ Ρικέρης εἰς τὸν ἀριθ. 4338, ὅπερ συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1381, τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος καὶ τοῦ Νόμου 37, τίτλ. 3, βιβλ. 5, τῶν Διγесτῶν· ἡ διαφορὰ ὁμως, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ ἐντολοδόχου καὶ τοῦ Διοικητοῦ, περὶ οὗ πρόκειται, ὑφίσταται, α), εἰς τὸ ὅτι ὁ ἐντολοδόχος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ μόνον τὸ ἐλαφρὸν σφάλμα *culpa levis* κατὰ τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις εἰς τὴν Σελ. 131, περὶ τοῦ ἄρθρου 450, καὶ εἰς τὴν Σελ. 277, περὶ τοῦ 814 ἄρθρου, ἐνῶ ὁ ἄλλος εἶναι ὑπεύθυνος καὶ διὰ τὸ ἐλαφρότατον *Levis- sima*, ὅταν ἄνευ ἀνάγκης καὶ κατὰ τῆς θελήσεως τοῦ κυρίου ἢ ἐν ἐλλείψει εὐνοϊκῶν περιστάσεων ὑπὲρ τῆς διοικήσεώς του, παρεισέδω εἰς τὴν διοίκησιν ταύτην. Δὲν θεωροῦνται ὡς ἄνευ ἀνάγκης διέποντες, οἱ κληρονόμοι τοῦ ἐπιτρόπου, οἵτινες χρεωστοῦν εἰς τινὰς περιστάσεις νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν διοίκησιν τοῦ ἀποθαμμένου ἐπιτρόπου· ἰδὲ Δομὰτ §. §. 11, καὶ 12, τμῆμα 1, βιβλ. 6'. τόμον 4, καὶ τίτλ. 2010, καὶ τὸ

ἄρθρον τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος. β) εἰς τὸ ὅτι οὗτος ὁ διοικητὴς δὲν ἔχει, ὡς ἔχει ὁ ἐπίτροπος τὴν ἀλληλέγγυον ἀγωγὴν καθ' ἐνὸς ἐκ τῶν κυρίων, τῶν ὁποίων ἐδιοίκησε τὰς ὑποθέσεις. Ἰδὲ τὸν Φάβερ ὁρισμῶ 17, βιβλ. 4, τίτλ. 26, καὶ τοὺς Νόμους 59, §. 2, τίτλ. 1, βιβλ. 17—8, §. 3, αὐτοῦ τοῦ τίτλου 5, τῶν Διγεστῶν. Τὰ ἄρθρα ὅμως 1372, καὶ 1374, ἐξήλειψαν πολλὰς αἰτίας τῶν τοιούτων διαφιλονεικῶσεων, ἀφοῦ ὁ οἰκοπάτωρ εἶναι μόνον ὑπεύθυνος διὰ τὴν συνήθη ἐπιμέλειαν· λείπει ὅμως πάντοτε ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, περὶ οὗ εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Ἰουστινιανοῦ Νόμου ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα γινόμενα μὲ ὄφελος μὲν, κατὰ τῆς θελήσεως δὲ τοῦ κυρίου παρὰ τοῦ Διοικητοῦ τούτου.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 184, κατὰ τοὺς Νόμους 6, §. 12, καὶ 21, §. 2, τῶν Διγεστῶν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, πρέπει νὰ προστεθῇ ὡς προτείνει τὸ τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἁρθρου 1372, «μέχρις ὅτου ὁ κύριος εἰδοποιηθῇ προσηκόντως νὰ φροντίζῃ μόνος του » περὶ αὐτῆς, καὶ καταστῇ ὑπερήμερος· πρέπει ὅμως κτλ.» Μετὰ τὰς λέξεις «εἰς ὅλας τὰς ἐκ τινος ῥητῆς τοῦ κυρίου ἐντολῆς προερχομένας τυχὸν ὑποχρεώσεις.»

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ 1373, ἁρθρου «τῆς ὑποθέσεως » μέχρις ὅτου εἰδοποιηθῇ ὁ κληρονόμος προσηκόντως » καὶ καταστῇ ὑπερήμερος διὰ νὰ λάβῃ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς.»

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ 1374 «νὰ μετριάζῃ τὴν ποσότητα τῶν ἐνεκα τῶν σφαλμάτων ἢ τῆς ἀμελείας » αὐτοῦ πληρωτέων ἀποζημιώσεων. »

1375. Ὁ Νόμος 10, §. 1, τοῦ εἰρημένου τίτλου 5, τῶν Διγεστῶν δὲν ἀπαιτεῖ ν' ἀποδειχθῇ διὰ τοῦ ἀποτελέσματος ἂν ἦτον τωόντι ὠφέλιμα ἢ ἀναγκαῖα τὰ γινόμενα ἔξοδα, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ἦτον τοιαῦτα καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγιναν κατὰ τὴν

γνώμην παντὸς καλοῦ οἰκοπάτορος, modo res utiliter cæpta sit, καὶ ὁ Νόμος 45 αὐτοῦ τοῦ τίτλου συναριθμεῖ μὲ τὰ ὠφέλιμα ἔξοδα τὰ μετρίως γινόμενα, διὰ ν' ἀπολαύσῃ τις ὑπουργήματα, θέσεις κτλ. inter utilia computatur sumptus honeste factus ad honores consequendos, ἰδὲ καὶ τὸν Νόμον 2, αὐτοῦ τοῦ τίτλου περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ τῶν ἀλλοτρίων ὑποθέσεων διοικητοῦ, ἥτις ὑφίσταται εἰς quidquid abest, vel abfuturum est, κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 13, τίτλ. 7, βιβλ. 46, τῶν Διγесτων· ἰδὲ τὰς περὶ τῶν ἄρθρων 1146—1150 παρατηρήσεις, καὶ M. σελ. 187. Τὸ Τμήμα ἔκαμε τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐ διοικ ἤθη καλῶς ὡς παρὰ τινος » ἀγαθοῦ οἰκοπάτορος, πρέπει κτλ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ὅλας τὰς παρ' αὐτοῦ γινόμενας » πρὸς ὠφέλειαν ἢ ἀναγκάίας δαπάνας. »

1376, 1377. Εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον ἀναφέρονται οἱ Νόμοι τοῦ τίτλ. 5, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος καὶ ὅσα παρετήρησα περὶ τοῦ 1235 ἄρθρου καὶ ὅποιονδήποτε καὶ ἂν ᾖ τὸ λάθος, ὑπάρχει ἡ ἐφαρμογὴ τῶν δύο ἐνεστώτων ἄρθρων, ὡς παρατηρεῖ ὁ P. σελ. 700, 701, καὶ ἀπεφάσισε τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν « ὅπου ὁ Νόμος » δὲν διακρίνει, δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ ὁ Δικαστὴς οὐδεμίαν διάκρισιν· ἰδὲ σελ. 9, περὶ τοῦ ἄρθρου 7. ὡς πρὸς » τὸ δεύτερον ἄρθρον ἐξηγεῖ ὁ M. σελ. 168, πῶς ἡ ἀρχὴ τοῦ » Νόμου 44, αὐτοῦ τοῦ τίτλου 5, βιβλ. 3, τῶν Διγесτων, » κατ' ἣν δὲν ὑπάρχει δίκαιον ἀγωγῆς περὶ τῆς ἀποδόσεως » κατ' ἐκείνου, ὅστις ἔλαβε τὸ εἰς αὐτὸν χρεωστούμενον » nulla repetitio ab eo qui suum recipit, ἐφαρμόζεται μόνον κατὰ τοῦ τρίτου, ὅστις ἐπλήρωσεν εἰς τὸ ὄνομα καὶ λογαριασμὸν τοῦ ὀφειλέτου, ὅχι ὅμως ὅταν, ὅστις πληρόνει, νομίζῃ

διὰ λάθος εαυτὸν ὀφειλέτην· ἰδὲ τὸν Νόμον 18, §. 6, αὐτοῦ τοῦ τίτλου· ἔκαμε τὸ τμήμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας, ἀρχομένων οὕτως αὐτῶν τῶν ἄρθρων.

1376. Ὁ ἐξ ὁποιουδήποτε λάθους ἢ ἐν γνώσει λαμβάνει κτλ.

1377. Ὅταν τις ὑπολαμβάνῃ ἐξ ὁποιουδέποτε λάθους εαυτὸν ὀφειλέτην κτλ. (ἀντὶ τῶν λέξεων χρήστου, χρήστης, πρέπει νὰ λέγωμεν πιστωτῆς, πιστωτοῦ κ.τ.λ.)

1378. Κατὰ τὸν Νόμον 1, τοῦ εἰρημένου τίτλου 5, τοῦ Κώδικος, καὶ τὰ ἄρθρα 11, καὶ 12, βιβλ. 6'. τίτλ. δ'. καὶ 15, βιβλ. γ'. τίτλ. ζ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὁ λαβὼν ἐν καλῇ πίστει ὅ,τι δὲν ἔχει δίκαιον νὰ λαμβάνῃ, χρεωστεῖ μόνον τοὺς τόκους ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς καλῆς πίστεως, τοῦτέστιν ἀπὸ τὴν δικαστικὴν ἀπαίτησιν· ἰδὲ καὶ τὰ ἄρθρα 63, 64, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. δ'. κατὰ τὰ ὁποῖα « ὁ ἀγοράσας κατὰ δικαστικὴν προσταγὴν εἶναι καλῆς πίστεως νομεύς » ὡς λέγει καὶ ὁ Νόμος 137, περὶ διαφόρων κανόνων, αὐτόθι. Qui auctore præatore comparavit bonæ fidei Possessor est, καὶ « ὁ δόσας τὸ τίμημα δὲν εἶναι κακῆς πίστεως νομεύς » ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν ἀρχὴν προτιμῶ νὰ λέγῃ, δὲν λογίζεται, ἀντὶ τῶν λέξεων δὲν εἶναι, διότι καὶ ὁ δίδων τὸ τίμημα δύναται συχνάκις νὰ ἐνεργήσῃ μὲ κακὴν πίστιν, ὅταν μάλιστα δὲν ἀγνοῇ τὰ ἐλαττώματα τῆς πωλήσεως κτλ. ὅταν ὁμῶς τὸ ἄρθρον λέγῃ τοὺς καρπούς, πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 13, τοῦ εἰρημένου τίτλου δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθ' ἣν ὁ κακῇ πίστει νομεύς χρεωστεῖ ν' ἀποδώσῃ ὅσους ἐσύναξεν ἢ ἐδύνατο νὰ συνάξῃ, καίτοι δὲν ἐσύναξε καρπούς· ἐπομένως.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τῆς πληρωμῆς τόκους

» καθὼς καὶ τοὺς ὁποίους ἐσύναξεν ἢ ἐδύνατο νὰ συνάξῃ καρ-
 » πούς. Ἄν ὅμως τὰ ἔλαβεν ἐν καλῇ πίστει, ὀφείλει μόνον
 » τὴν ἀπόδοσιν τῶν τόκων καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ συναχθέντων
 » καρπῶν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς δικαστικῆς ἀπαιτήσεως. »

(Ἰδὲ τὸν ἀριθ. 4, τοῦ ἄρθρου 156, τῆς Πολ. Δικονομίας
 καὶ τὰς εἰς τὰς Σελ. 166, 157 καὶ 168, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ
 549, καὶ 550 παρατηρήσεις μου).

1379. Παρατηρεῖ ὁ Τουλιέρος Σελ. 97—100, τοῦ
 τόμου 6, ὅτι δὲν συνετάχθη μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν
 τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, καὶ τὸ πνεῦμα ὅμως αὐτοῦ συμφωνεῖ μὲ
 τοὺς Νόμους, καθ' οὓς « ὅστις ἐνεργεῖ ἐν καλῇ πίστει, ὡς ἰδιο-
 » κτήτης δὲν ὑπόκειται εἰς εὐθύνην ἕνεκα τῆς φθορᾶς, ἐξα-
 χρειώσεως καὶ ἐλαττώσεως τοῦ πράγματος, (ἰδὲ τὴν πρώτην
 ἀρχὴν περὶ τῶν ἄρθρων 1371—1374), καὶ ἐπομένως τὸ
 α. μέρος τοῦ ἄρθρου τούτου, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ περὶ σφάλμα-
 τος, ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἔπαυσεν ἡδὴ ἡ κα-
 λὴ πίστις. Καθὼς ὅμως τὸ β'. μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου
 ἐμφαίνεται ὡς ἐξαίρεσις τοῦ α. μέρους, ὑπάρχει χρεία τῆς
 διορθώσεως δι' ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως. Ἀναφέρει ὁ
 Ρ. Σελ. 860, ὅτι ὁ λαβὼν ἐν κακῇ πίστει, θεωρεῖται παρὰ
 τῆς Νομικῆς ὡς κλέπτης, καὶ διὰ τοῦτο δὲν χαίρει τὴν ὠ-
 φέλειαν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 1302, ὡς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν
 τῆς περιτάσεως, καθ' ἣν καὶ διδόμενον τὸ πρᾶγμα ἤθελε φθα-
 ρῇ παρὰ τῷ κυρίῳ· συνέταξε τὸ Τμήμα ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστὼς
 ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν ὑπάρχῃ ἔτι· ἐὰν τὸ ἔλαβεν ἐν
 » κακῇ πίστει, εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀξίας
 » του, ὅταν φθαρῇ ἢ ἀχρειωθῇ, ἂν καὶ ἤθελεν ἀποδείξῃ, ὅτι
 » καὶ ἀποδεδομένον ἤθελεν ἐπίσης ἐκ τυχαίας περιπτώσεως
 » φθαρῇ ἢ ἀπολεσθῇ. »

1380. Ὑποθέτομεν, ὅτι ἔλαβέ τις εἰς τὴν ἐξόφλησίν τινος κληροδοσίας ποσότητα τινὰ χρημάτων, πρὶν ἀνακαλυφθῇ ἄλλη διαθήκη ἀκυροῦσα τὴν αὐτὴν κληροδοσίαν, ἐὰν μετεχειρίσθῃ τὰ ὁποῖα ἔλαβε χρήματα μὲ ἀληθὲς ὄφελός του, πληρόνων π. χ. χρέη, ἀγοράζων ὑποστατικὰ, καὶ μὲ ἄλλον ὁποιοιδήποτε τρόπον μὲ ἀληθὲς πάντοτε ὄφελός του, εἶναι δίκαιον ν' ἀποδώσῃ τὰ εἰρημένα χρήματα, ἀναλόγως ὅμως τῆς ὠφελείας ταύτης. Ἀλλ' ἂν τὰ ἐξώδευσε χωρὶς ἀληθὲς ὄφελός του, ὡς συμβαίνει π. χ. ὅταν ἔγειναν ταξείδια, τὰ ὁποῖα δὲν ἤθελεν ἐπιχειρήσει, ἂν δὲν ἐλάμβανεν αὐτὴν τὴν κληροδοσίαν, ὑπάρχει τότε ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς πρώτης ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα 1371 — 1374, καὶ 1379. καὶ βέβαια εἶναι ἄδικον, νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀπόδοσιν, ὅταν μάλιστα ἡ ἀπόδοσις αὕτη δύναται ν' ἀφανίσῃ τὴν περιουσίαν του· καὶ τῶντι ἂν ὑπάρχῃ σφάλμα, εἶναι ὅλον ἐκ μέρους τοῦ κληρονόμου, ὅστις ἐκπλήρωσε τὴν κληροδοσίαν πρὶν ν' ἀνακαλύψῃ τὴν νεωτέραν διαθήκην, καὶ εἰς τοῦτο τὸ σφάλμα δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μέτοχος ὁ κληροδόχος (καίτοι, ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ κοινοῦ σφάλματος τῶν δύο μερῶν, τῆς καταστάσεως ἐκείνου, ὅστις ἔλαβε καὶ διακατέχει, οὔσης καλητέρας παρὰ τὴν τοῦ ἐνάγοντος, κατὰ τὰ ἄρθρα 54, 56, καὶ 57, βιβλ. α. τίτλ. 6'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τοῦ Νόμου 154, περὶ διαφόρων κανόνων), ὅστις ἔλαβε μόνον τὸ ἐδικόν του κατὰ τὴν τότε ὑπάρχουσαν διαθήκην καὶ τὴν ἐκούσιον ἐκτέλεσίν της παρὰ τοῦ κληρονόμου· ἰδὲ Τουλιέρον περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου.

Καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις τὸ Τμῆμα συνέταξεν οὕτω τὸ ἄρθρον, « Ἄν ὁ καλῇ πίστει λάβων ἀπηλλοτρίωσῃ » τὸ πρᾶγμα, ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καθόσον » εὑρίσκεται βελτιωμένη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπαιτήσεως » ἢ κατάστασίς του ».

1381. Ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν παρεδέχθη τὸ ἄρθρον τοῦτο δικαιολογεῖ ὅσα παρετήρησα ὡς πρὸς τὰ γινόμενα ἔξοδα παρὰ τοῦ διέποντος τὰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις, κατὰ τῆς θαλήσεως καὶ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ κυρίου εἰς τὰ ἄρθρα 1371—1374.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν Ἀδικημάτων κ.τ.λ.

1382, 1383. Τὸ ἐν Πάρισις Πρωτοδικεῖον ἔκαμε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐνεστώτων ἄρθρων, εἰς τὴν ὁποίαν διώρισεν 800 φράγκα κατὰ πᾶν ἔτος, διαρκούσης τῆς ζωῆς της, ἀποζημιῶσιν ὑπὲρ τῆς μητρὸς τοῦ νέου Ἄνσ, φονευμένου εἰς μονομαχίαν παρὰ τοῦ Αὐγούστου Πρεστάτ τῇ 16 Ἀπριλίου 1836, (ιδεὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3635 ἡμερ. τῶν Δικαστηρίων αὐτοῦ τοῦ ἔτους) καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἀπὸ τὴν 1 Ἰουλίου, 1836 ἀποφάσεώς του, παρεδέχθη τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Κόμητος Λαμαρτενίκ καὶ τῆς μητρὸς τοῦ Κυρίου Βότετ φονευμένου παρὰ τοῦ πρώτου εἰς μονομαχίαν ἦτον ὁμῶς ἀναγκαία ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐνεστώτων ἄρθρων, ὅταν τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας δὲν ἐθεώρει ὡς ἐγκληματικῶς τιμωρητέαν πράξιν τὴν μονομαχίαν καὶ τὰ τραύματα καὶ τοὺς φόνους προκύπτοντα ἐξ αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν σήμερον (ὅτε ἀναγνωρίζονται ὡς ἐγκλημα τόσον εἰς τὴν Γαλλίαν μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς προηγουμένης Νομικῆς, ὥστε καὶ καταδιώκονται ἐγκληματικῶς, καὶ οἱ μάρτυρες καὶ βοηθοὶ καθὼς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐκτὸς ὁμῶς τῶν μαρτύρων καὶ βοηθῶν), κατὰ τὰ ἄρθρα 208—211 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ὑπάρχει πάντοτε ἐφαρμογὴ τῆς γενικῆς ἀρ-

χῆς, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει τὸ ἄρθρον 30 αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Ποι-
 νικοῦ Νόμου, καθ' ἣν ὁ καταδικασθεὶς ὑπόκειται εἰς πᾶσαν
 ἀποζημίωσιν ὑπὲρ τοῦ παθόντος καὶ τῶν κληρονόμων του. Ἰδὲ
 περὶ τῆς σημαντικῆς ἀλλαγῆς τῆς Νομικῆς παρὰ τῷ ἀκυρω-
 τικῷ τῆς Γαλλίας, περὶ τῆς μονομαχίας, τὴν ἐκτεταμένην
 γνωμοδότησιν τοῦ γενικοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Βασιλέως παρὰ τῷ
 ἰδίῳ Δικαστηρίῳ, Κυρίου Dupin, ἐπικυρωμένην ἀπὸ πολλὰς
 ἀποφάσεις, περὶ ὧν εἰς τὰς ὑπ' ἀριθ. 2981, 2982, 2988,
 2989 τῆς Γαλλικῆς ἐφημερίδος *le Temps*, καὶ εἰς τὴν ὑπ' ἀρ.
 3834 ἐφημερίδα τῶν Δικαστηρίων τῆς Γαλλίας τοῦ 1837
 ἔτους. Ἡ ἀρχὴ, ἥτις κανονίζει ἐν γένει τὸ ἐνεστὼς κεφάλαιον
 εἶναι ὅτι «μεταξὺ ἐκείνου, ὅστις ἀπατᾶται, καὶ ἐκείνου, ὅστις
 » λαμβάνει ζημίαν ἐκ σφάλματος ἐκείνου, ὁ Νόμος δὲν δύ-
 » νάται νὰ ἀμφιβάλλῃ» *La loi ne peut balancer entre*
celui qui se trompe, et celui qui en souffre· πάντοτε
 λοιπὸν ὅπου ὑπάρχει ζημία, ζητεῖ ὁ Νόμος τὸ αἷτιόν της καὶ
 ἐξετάζει ἂν ἦτον δυνατόν νὰ μὴ τὴν προξενήσῃ, καὶ εὐρίσκων,
 ὅτι ἦτον δυνατόν νὰ μὴ προξενηθῇ, καὶ ἐπομένως ὅτι ἐπρο-
 ξενήθη δι' ἀφροσύνης, ἀμελείας, ἀστοχασίης, καίτοι πολλὰ
 ἐλαφροτάτης, Νόμος 44, τίτλ. 2, βιβλ. 9, τῶν Διγεστῶν,
 τὸν καταδικάζει εἰς τὴν χρηματικὴν ἀποζημίωσιν, ὅχι ὅμως
 πάντοτε εἰς ὅποιανδήποτε ἀτιμωτικὴν καὶ σωματικὴν ποινὴν.
 Ἰδὲ Μερλὲν ἀριθ. 2, λέξις *Quasi-delit*· ἀλλ', ὡς παρετή-
 ρησα περὶ τοῦ ἁρθρου 1371, πρόκειται ἐδῶ περὶ τῆς ἀδίκου
 ζημίας, τοῦτέστι περὶ ἐκείνης, ἥτις προέρχεται ἀπὸ ἀθέμιτόν
 τινα πράξιν, ἥτις ζημιώνει τὸν ἄλλον, καίτοι γινομένη χω-
 ρὶς τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ τὸν ζημιώσῃ· Ρ. Σελ. 861, διότι ἡ
 ζημία, τὴν ὁποίαν κάμνει τις, ὅταν ἐνεργῇ μόνον τὰ δικαιώ-
 ματά του, δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνεστῶτος
 κεφαλαίου, μὴ οὕσης τῆς πράξεως ἀθεμίτου, καὶ ἐπομένως μὴ

ὑπαρχούσης ἀδικίας, *injuria*, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 151
περὶ διαφόρων κανόνων, καθ' ἣν « ὅστις ἐνεργεῖ τὰ δικαιώ-
» ματά του δὲν ἀδικεῖ κανένα. » *Qui jure suo utitur, ne-*
mini facit injuriam (καθὼς τὴν ἀναφέρει καὶ τὸ ἄρθρον 36,
τίτλ. 6, μέρος 1, τοῦ τῆς Προυσίας Κώδικος)· καὶ τῶντι ἡ
λέξις *injuria* σημαίνει ὅτι γίνεται χωρὶς δίκαιον· *quod*
non jure fit, ἢ γίνεται κατὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἄλλου, ὡς
τὸ ἐξηγεῖ ῥητῶς ὁ §. 1, τοῦ Νόμου 5, τίτλ. 2, βιβλ. 9,
τῶν Διγесτῶν, ὁ ὁποῖος προσθέτει τὰ ἐφεξῆς « *injuriam hic*
damnum accipiemus culpa latum, etiam ab eo qui no-
cere noluit· καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ζημίας ὁμιλοῦν τὰ ἐνεστῶ-
τα ἄρθρα, διότι ἡ ζημία προκύπτουσα ἐκ σφάλματος, ὑποθέ-
τει πάντοτε τὴν ἔλλειψιν τοῦ δικαίου εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τὴν
προξενεῖ. Τινὰ δὲ παραδείγματα θέλουν διασαφήσει καλῆ-
τερον τοῦτο τὸ σημαντικὸν ἀντικείμενον. Διαφυλαττομένης
τῆς κατὰ Νόμους, ἢ κατὰ τοπικὴν συνήθειαν ἀποστάσεως
ἀπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ γείτονος, ὑψώνει τις τὴν οἰκίαν του,
σκάπτει τις ἐν φρέαρ εἰς τὸν κατώτερον τόπον του, ἢ ἐνα-
λάκκον εἰς τὸν ἰδικόν του τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἔχει ἄλλος
τις τὸ δίκαιον τοῦ περάσματος κτλ. ἡ βλάβη τὴν ὁποίαν κά-
μνει μ' αὐτὰς τὰς πράξεις εἰς τὴν θεωρίαν καὶ εἰς τὸ φῶς τῆς
οἰκίας τοῦ γειτνιαζόντος, ἢ εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἀνωτέρω φρέατος
καὶ τῆς ἀνωτέρας βρύσης, καὶ (διὰ τὴν παρομοίωσιν) εἰς τοὺς
ὑπάρχοντας ὑδρομύλους ἢ ἀνεμομύλους, ἢ εἰς διαβάτην, ὅστις
πίπτει εἰς αὐτὸν τὸν λάκκον, δὲν εἶναι ἡ ζημία περὶ τῆς ὁποίας
πραγματεύεται εἰς τὰ ἐνεστῶτα ἄρθρα· ἐξ ἐναντίας, ἂν τις
κάμνη τὸν λάκκον εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔχει δίκαιον περάσμα-
τος, ὅστις πίπτει εἰς αὐτὸν, ἂν βάzzῃ τις φωτίαν εἰς τὸν ἀγρόν
του μάλιστα ὅταν φυσήσῃ δυνατὸς ἄνεμος, καὶ ἡ φωτία προ-
χωρῇ εἰς τὸ νὰ καίῃ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ γειτνιαζόντος, ἂν

κυνηγῶν τις εἰς τοὺς τόπους του ῥίπτῃ ὄπλον πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ὑπάρχει κοινὰς δρόμος καὶ πληγώσῃ τὸν διαβάτην κτλ. ἐφαρμόζονται τότε τὰ ἐνεστῶτα ἄρθρα· ἰδὲ περὶ αὐτῶν τῶν παραδειγμάτων Τουλιέρον Σελ. 128, 129, τόμῳ 11, καὶ Ποτιέρον καὶ Δομάτ §. 17, τμῆμα β'. βιβλ. γ'. τίτλ. 5, περὶ τοῦ ἐνεστῶτος τίτλου, καθὼς καὶ τὸν Νόμον 1, §. §. 12, καὶ 14, τίτλ. γ'. βιβλ. 29, τῶν Διγεστῶν περὶ τοῦ φρέατος, καὶ τοὺς διαφόρους Νόμους τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ. 9, καὶ τοῦ τίτλ. 41, βιβλ. 3, τοῦ Κώδικος καὶ τέλος τὸν §. 3, τοῦ Νόμου 30, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 9, τῶν Διγεστῶν· ἡ διάκρισις δὲ, τὴν ὁποίαν κάμνει οὗτος ὁ §. 3, μεταξὺ τοῦ ὑπάρχοντος καὶ αἰφνιδίως ἐπερχομένου ἀνέμου (ἥτις εἶναι ἐναντία εἰς τὸ ἄρθρον 6, κεφάλαιον 22, τῆς Ἐξόδου) ἀποδεικνύεται σφαλερὰ παρὰ τοῦ εἰρημένου Δομάτ. Εἶναι ὁμῶς ἄξιος παρατηρήσεως ὁ ὅρος, τὸν ὁποῖον ὑποβάλλει ὁ εἰρημένος §. 12, τοῦ Νόμου 1, ὅρος, ὁ ὁποῖος ἐφαρμόζεται εἰς πολλὰς ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις, καὶ εἶναι ἡ μόνη συνέπεια τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 197, περὶ τοῦ ἁρθρου 658, malitiis non est indulgendum, τοῦτέστιν, «ὅταν κάμνῃ τὰς διαληφθείσας πράξεις διὰ νὰ καλῶπιζῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του, καὶ ὅχι μὲ μόνην τὴν πρόθεσιν νὰ βλάβῃ τὸν γείτονα.» Ἡ Νομικὴ συναριθμεῖ μὲ τὸ σφάλμα α.) τὴν μεγάλην ἄγνοιαν τοῦ ὅ,τι χρεωστεῖ τις νὰ ἡξεύρῃ διὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐπαγγέλματος ἢ τῆς τέχνης του, κατὰ τοὺς Νόμους 132, περὶ διαφόρων κανόνων, 8, καὶ 9, καὶ 7, §. 8, τοῦ §. 5, τοῦ Νόμου 9, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 9, τῶν Διγεστῶν. β.) Τὴν μὴ ἐμπόδισιν τῆς ἐπιζημιώδους πράξεως, τὴν ὁποίαν ἐδύνατό τις νὰ κάμῃ κατὰ τοὺς Νόμους 125, περὶ διαφόρων κανόνων, 4, τίτλ. 41, βιβλ. 3, τοῦ Κώδικος, καὶ 45, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 9, (ἰδὲ τὰ

ἄρθρα 10 καὶ 26, τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ διαφόρων κανόνων.)
 γ.) Τὴν μεταχείρισιν καὶ χρῆσιν, τὴν ὁποίαν κάμνει τις τοῦ
 κακοῦ ἀνθρώπου, ὅστις βλάπτει τὸν ἄλλον, ὡς λέγει ὁ Νόμος
 5, § 6, τίτλ. 7, βιβλ. 44, τῶν Διγесτῶν αὐτόθι. *Quod
 opera malorum hominum aiteretur* δ.) Τὴν προξενηθεῖ-
 σαν ἀφορμὴν, αἰτίαν, ἢ εὐκαιρίαν εἰς τὴν ἐπιζήμιον πράξιν
Qui occasionem præstat, ὡς λέγει ὁ εἰρημένος Νόμος
 30, § 3, καὶ ὁ § 6, τοῦ εἰρημένου Νόμου 7, αὐτοῦ τοῦ τίτλ.
 2, βιβλ. 9, τῶν Διγесτῶν· ἐξαίρει ὁμῶς ὁ Μ. Σελ. 190,
 ἀπὸ τὰς συνεπείας τῆς ἀγνοίας ταύτης τοὺς κλινικοὺς ἰατροὺς
 (ὅχι δὲ τοὺς φαρμακευτικοὺς καὶ χειρουργικοὺς) καὶ τοὺς Δι-
 κηγόρους, ἢ συνηγόρους, προσθέτων « τὸ χειρότερον δι' ἐκεῖνον,
 ὅστις μεταχειρίζεται τοὺς ἐξ αὐτῶν κακοὺς » *tant pis pour
 celui qui en emploie des mauvais*, ἀλλὰ τὸ τμήμα δὲν ἐνό-
 μισε παραδεκτὴν τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, διότι ἐκτὸς, τοῦ ὅτι ὑ-
 πάρχει ἡ ἰδία αἰτία καὶ ἐφαρμογὴ τῶν εἰρημένων Νόμων 7, 8
 καὶ 9, δὲν δύναται τις πάντοτε νὰ κάμνη ἐκλογὴν μεταξὺ αὐ-
 τῶν, ἢ ἀπατηθῇ χωρὶς σφάλμα του, μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλά-
 δα περὶ τῆς γινομένης ἐκλογῆς· τέλος ὁ Μερλὲν § 2, ἀριθ. 7,
 λέξις *incendie* (πυρκαϊά), λέγει ὅτι, εἴτε κατὰ τὸ δίκαιον,
 εἴτε κατὰ τὴν φύσιν ὑπάρχουν δύο ἤδη σφαλμάτων, τὸ
 μὲν ὑφίσταται εἰς τὸ κάμνειν, τὸ δὲ εἰς τὸ παραλείπειν·
*culpa commissionis sive in faciendo, culpa amissionis
 sive in non faciendo*, κατὰ τὴν ὁποίαν κάμνει διάκρισιν
 ὁ Νόμος 91, τίτλ. α. βιβλ. 45, τῶν Διγесτῶν, καὶ καθ' ὅσα
 παρετήρησα περὶ τῆς λέξεως *Fait*, εἰς τὰ ἄρθρα 1101—
 1107. Σημαντικὴ εἶναι ἡ διαφιλονείκησις, ἥτις ὑπάρχει
 περὶ τῆς πυρκαϊᾶς καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων της· ὁ Νόμος
 11, τίτλ. 6, βιβλ. 18, τῶν Διγесτῶν λέγει, ὅτι « δὲν δύνα-
 ται νὰ ὑπάρχη πυρκαϊὰ ἄνευ σφάλματος. Σφαλερὰ εἶναι ἡ

τοιαύτη ἀρχή, ἀφοῦ ὁμιλοῦν οἱ Νόμοι περὶ πυρκαϊᾶς προκυ-
πτούσης ἐκ τυχαίου συμβάντος, π. χ. ἐκ κεραυνοῦ. Ἰδὲ τοὺς
Νόμους 11, τίτλ. 9, βιβλ. 47 καὶ 28, §. 12, τίτλ. 19,
βιβλ. 48, τῶν Διγесτῶν· δικαιωτέρα εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ Νό-
μου 3, §. 1, τίτλ. 15. βιβλ. 1. τῶν Διγесτῶν, ὁ ὁποῖος λέ-
γει ὅτι, «αἱ πυρκαϊαὶ προκύπτουν ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ σφάλ-
ματος τῶν κατοίκων τῆς οἰκίας.»

Ἀξία παρατηρήσεως εἶναι ἡ λέξις κατοίκων, ἐπειδὴ
ἂν ἦτον κενὸν τὸ ὀσπίτιον, παύει τοῦτο τὸ τεκμήριον καὶ ὑ-
πόκειται ὁ ἐνάγων εἰς τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως, ὅτι ἡ φωτιά,
ἥτις ἔκαυσε τὸ ὀσπίτιόν του, προῆλθεν ἀπὸ τὴν πυρκαϊάν, ἥ-
τις ἔλαβε χώραν μὲ σφάλμα τοῦ γειτνιαζόντος. Παύει προς-
έτι κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ §. 6, τοῦ μοναδικοῦ Νόμου τοῦ
τίτλ. 5, βιβλ. 47, τῶν Διγесτῶν, τὸ τεκμήριον τοῦτο, ὅταν
μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς οἰκίας, ἐνθα ἤρχησεν ἡ πυρκαϊά,
ὑπάρχουν σύνοικοι μὴ ἐκουσίως παραδεχθέντες παρὰ τοῦ κυ-
ρίου τῆς οἰκίας ἢ παρ' ἐκείνου ὅσις, II. X. ὁ ἐκλήπτωρ παρασάι-
νει τὸν κύριον ἐν ἐλλείψει τῆς συγκατοικίας ἐκ μέρους τοῦ τε-
λευταίου. Ἡ διάκρισις αὕτη ἐξηγεῖ τὸ ὅτι λέγει ὁ Δεμερι-
γών, τμῆμα 18, Κεφ. 12, τόμω 1, Σελ. 428, ὅτι δὲν εἶναι
εἰς βάρος τοῦ πλοιάρχου ἡ πυρκαϊά τοῦ πλοίου, ὅταν ἐπροξε-
νήθη παρὰ τοῦ οὐρανοῦ ἢ παρὰ τοῦ διαβάτου· ἰδὲ τὸν εἰρη-
μένον §. 6, αὐτόθι, *viatorum factum non præstat, nam
viatorem sibi eligere non videtur*· ἐνῶ εἰς τὴν Σελ. 381,
τμῆμα 6, ἀναφέρει τὸν Νόμον 1, §. 2, καὶ τὸν Νόμον 3,
εἰς τὴν ἀρχὴν, τίτλ. 9, βιβλ. 4, τῶν Διγесτῶν, ὅπου λέγε-
ται ῥητῶς, ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος ὁ πλοίαρχος, ὅχι μόνον περὶ
τῆς κακῆς διαγωγῆς τῶν ναυτῶν (εἰς τοὺς ὁποῖου τρώντι πε-
ριορίζεται τὸ ἄρθρον 405, τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου), ἀλλὰ καὶ
τῶν πράξεων τῶν διαβατῶν, καὶ βέβαια, ὅταν ὁ διαβάτης

καθώς καὶ ὁ σύνοικος ἦναι εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου ἢ οἴκου, ὑπόκειται ἡ πυρκαϊὰ εἰς τὸ διαληφθὲν τεκμήριον, ὥστε νὰ μένη εἰς βάρος του ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἐπροξενήθη ἡ πυρκαϊὰ ἀπὸ τὸ τυχὸν συμβὰν καὶ ἄνευ σφάλματός του· ἰδὲ τὰς μεταξὺ τοῦ ἐκμισθόνοντος καὶ ἐκλήπτωρος ἰδιαιτέρας περὶ πυρκαϊᾶς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1733 καὶ 1734, καὶ Ρ. Σελ. 1044, 1045, τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ εἰς τὴν Σελ. 341, περὶ ἐμπορικοῦ Κώδικος, καθὼς καὶ τὸ 412 ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ κείμενον λέγει Faute, καὶ τῶνόντι πρόκειται ἐδῶ περὶ ἀληθοῦς σφάλματος, καὶ ὄχι περὶ ἀπλῆς αἰτίας, ἥτις δύναται νὰ ἦναι ὀλοτελῶς ἀθώα κατὰ τὰς ἤδη εἰς τὴν Σελ. 292 περὶ τοῦ ἄρθρου 851, γινομένας παρατηρήσεις· κατ' αὐτοὺς τοὺς λόγους τὸ τμήμα λέγει:

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἄρθρου 1382 « ζημίαν, ὑπο-
» χρεοῦ ἐκεῖνον, ἐκ σφάλματος τοῦ ὁποίου προῆλθεν ἡ ζημία
» νὰ ἐπανορθώσῃ αὐτήν ».

Θέλει ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ ἂν δὲν ἦναι ὠφέλιμον εἴτε κατὰ τὴν παρατήρησιν καὶ προσθήκην, περὶ ὧν εἰς τὸ ἄρθρον 1371, εἴτε κατὰ τὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμα περὶ ἐκείνου, ὅς τις ἐνεργεῖ μόνον τὸ δικαίωμά του, εἴτε κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἄρθρου 1305 τοῦ Α^{ου}. Κ^{ος}. νὰ γίνουν καὶ αἱ ἐφεξῆς ἄλλαι προσθῇκαι εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1382.

Μετὰ τὰς πρώτας λέξεις « πᾶσα ὑποιαδήποτε ἀθέ-
» μιτος πράξις ἀνθρώπου τινός. κ.τ.λ ».

Ἢ νὰ προστεθῇ ἐν ἐδάφιον.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « νὰ ἐπανορθώσῃ αὐ-
» τήν· ὅς τις δὲ ἐνεργεῖ μόνον τὰ δικαιώματά του ἐντὸς τῶν
» νομίμων ὁρων, δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνε-
» στῶτος ἄρθρου ».

1383. Κατὰ τὰς προηγουμένας παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀγνοίας καὶ ἀπειρίας τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς τέχνης, καὶ τὰς τοῦ Καρρόα, τόμῳ 3, ἄρθρῳ, 1132, καὶ τὴν ὑποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν εἰς τὴν Σελ. 277 περὶ τοῦ ἄρθρου 814, ἐπρόσθεσε σὸ Τμήμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « καὶ διὰ τῆς ἀμελείας, ἀφροσύνης, ἀστοχασίας ἢ μακρᾶς ἀμαθείας τοῦ ἐπαγγέλματος, ἢ τῆς τέχνης του. »

1384. Κατὰ τὴν τοῦ Ρ. Σελ. 862 γνώμην, πρέπει νὰ περιορισθῇ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἰς τὴν μόνην πολιτικὴν εὐθύνην, ἣτις ἐπομένως δὲν παρεκτείνεται εἰς τὸ πρόστιμον τὸ ὁποῖον εἶναι χρηματικὴ πωινὴ (ἄρθρον 44 τιτλ. γ' τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ σημασίας λέξεων). Ἰδὲ Μ. 191 καὶ Τουλιέρον περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, καθὼς καὶ περὶ τῶν δύο μεταξὺ τῶν ἐναντίων λόγων, τῶν Κυρίων Ταρρίπλε καὶ Βερτάλη ἐνώπιον τοῦ τῆς Γαλλίας Βουλευτικοῦ, ὡς πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν τῶν κυρίων καὶ τῶν παραγγελιῶν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν χορηγεῖ τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ὑπὲρ τῶν γονέων, διδασκάλων καὶ τεχνιτῶν. Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 862, ὅτι ὀφείλουν τὰ Δικαστήρια νὰ ᾔναι αὐστηρότερα μὲ τὸν πατέρα, ὅς τις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἥττον ἢ μᾶλλον ὁ αἴτιος τῆς κακῆς διαγωγῆς τῶν τέκνων, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως καὶ ἀμελείας περὶ τῆς ἀνατροφῆς των, καὶ ὅτι τὸ μέσον τῆς ἐξαίρεσεως, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπιτρέπει τὸ ἄρθρον τοῦτο πρὸς τὸ τέλος, εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 50 καὶ τοῦ ἄρθρου 26, τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ διαφόρων κανόνων. Περὶ τῆς λέξεως αἰτίας, ἀναφέρομαι εἰς τὰς παρατηρήσεις μου περὶ τῶν ἄρθρων 1182, 1193, 1195, 1205, 1382 καὶ 1383, ὡς πρὸς τὴν μετάφρασιν τῆς λέξεως Faute· ἐνῶ τὸ κείμενον εἶναι par le fait, καὶ μετεφράσθη εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα

διὰ τῆς λέξεως *πραξις*, δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ νὰ μεταφρασθῇ εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον διὰ τῆς λέξεως *ἐξαίτιας*. Κατ' αὐτοὺς τοὺς λόγους παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας καὶ διορθώσεις.

Μετὰ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ἁρθρου « *προξηνηθείσης ὅχι μόνον ἐκ πράξεως αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ κ.τ.λ.* »

Μετὰ τὰς λέξεις « *ὑπὸ τὴν ἐπαγρύπνησίν των· ἀλλ' οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες, οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ τεχνῖται ἀπαλλάττονται τῆς ἀνωτέρας ὑπευθύνης, ἐὰν ἀποδείξωσιν ὅτι δὲν κ.τ.λ.* »

1385. Οἱ Νόμοι τῆς δώδεκαδέλτου ἀπῆλλατον τὸν κύριον τοῦ ζώου ἀπὸ πᾶσαν ἀποζημίωσιν διὰ τῆς παραδόσεως τοῦ τελευταίου πρὸς τὸν ζημιωθέντα. Ἴδὲ τὸν Νόμον 1 τίτλ. 1 Βιβλ. 9 τῶν Διγесτῶν καὶ τῶντι ἡ γενικὴ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου ἠρανίσθη ἀπὸ τοὺς Νόμους αὐτοῦ τοῦ τίτλου τῶν Διγесτῶν. Μ. Σελ. 191 καὶ 192. Κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, τὰς παρατηρήσεις τοῦ Τουλιέρου καὶ τὰς τῆς Νομικῆς γενικᾶς ἀρχᾶς, πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου ἡ ἐξαίρεσις τὴν ὁποίαν παρεδέχθη τὸ Τμήμα, ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « *ἡ διαφυγόντος, προξηνηθείσης, ἐκτὸς ἂν ἡ ζημία προῆλθεν ἐκ σφάλματος καὶ τοῦ ζημιωθέντος ἢ ἄλλου τινός.* »

1386. Καὶ κατὰ τοὺς Νόμους περὶ τῆς Αστυνομίας καὶ περὶ τῆς εὐταξίας τῶν κατοικουμένων τόπων καὶ τὸν τίτλον 2 Βιβλ. 39 τῶν Διγесτῶν ὑπάρχουν καὶ τινὰ προφυλακτικὰ μέτρα κατὰ τῶν ὀσπιτίων, ἅτινα ἀπείλουν πτώσιν μὲ τὴν ζημίαν τῶν γειτνιαζόντων καὶ διαβατῶν (ἰδὲ τὰ ἄρθ. 598-609 τοῦ Ποινικοῦ τῆς Ἑλλάδος Νόμου). Οἱ Ῥωμαῖκοι Νόμοι ἐπέτρεπον διὰ μεγαλητέραν ταχύτητα τὴν δικαιοδοσίαν

περὶ τούτου εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχάς· ἰδὲ τὸν Νόμον 1, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. αὐτόθι, *municipalibus magistratibus delegandum*, καὶ ὠνόμασας *Damnum infectum*, τοῦτέστι, *non factum*, μὴ γινομένην ἀκόμη ζημίαν, τὴν ὁποίαν ὁμῶς δικαίως φοβεῖται τις, ὡς λέγει ὁ Νόμος 3, αὐτόθι. *Quod futurum veremur*· μ' αὐτὸν τὸν σκοπὸν συμφωνοῦν τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ ὁ Ἀρμενόπουλος εἰς τὰ ἄρθρα 1—11, τοῦ τίτλ. 4. βιβλ. 2, καὶ ἅτινα εἶναι ἡρανισμένα ἀπὸ τοὺς τίτλους Α. τοῦ εἰρημένου βιβλ. 39, τῶν Διγесτῶν, καὶ ια. βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος. Κατὰ τὴν ὁποίαν παρεδέχθη διὰ πολλῶν ἀποφάσεων, τῶν ὁποίων ἡ τελευταία (εἰς ἐμὲ γνωστὴ) εἶναι ἀπὸ τὰς 5, Φεβρουαρίου 1838 μεταξὺ τῶν Βιλλε-Βρέσμε καὶ Αὐγερό, τὸ τῆς Γαλλίας Ἀκυρωτικὸν διὰ τὴν τόσον ἀπαιτούμενην διάλυσιν τῆς ἀπορίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἀφορμὴν ἡ ἐναντία γνώμη τοῦ περιφήμου Νομοδιδασκάλου καὶ Συγγραφέως Ἐνριὸν Δὲ Πανσέη, καὶ τινων ἄλλων συγγραφέων, καὶ συμφώνως μὲ τὴν γνώμην τοῦ Μερλὲν, ὁ εἰρηνοδίκης ἀρμόδιος διὰ νὰ δικάσῃ περὶ τῆς διακατοχῆς καὶ ἀταραξίας κατ' αὐτῆς, ἐντὸς τοῦ ἔτους γινομένης, ἔχει τὴν ἐξουσίαν εἴτε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀρξαμένην οἰκοδομὴν ἢ πρᾶξιν, εἴτε νὰ διατάττῃ τὴν ἀφάνισιν αὐτῆς, ὅταν ἐκτελεσθῇ· συμφωνεῖ αὕτῃ ἡ ἀρχὴ μὲ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ πνεῦμα τῶν εἰρημένων Ρωμαϊκῶν Νόμων, καὶ τῶν 490, ἀριθ. 6—618, ἀριθ. 5—629, κτλ. τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος· ἰδὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3874 ἐφημερίδα τῶν Δικαστηρίων τοῦ 1838, καὶ τὰς παρατηρήσεις καὶ προσθήκην, περὶ ὧν εἰς τὰς Σελ. 198 καὶ 199, περὶ τοῦ ἁρθρου 662. Κατὰ τὰ πολλὰ, ἅτινα μᾶς χορηγεῖ παραδείγματα ὁ ἐνεστὼς Κώδῆξ περὶ τῆς διαφυλάξεως τῶν δικαιωμάτων, π. χ. ἄρθρα 305, 364,

369, 421, 2031, 2135, 2151 κτλ. δυνάμεθα καὶ εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον νὰ προσθέσωμεν τὰ ἐξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις «περὶ τὴν διατήρησιν ἐλλεί-
» ψεως, ἢ ἐκ τῆς κακῆς κατασκευῆς· διαφυλαττομένου ἐν-
» τὸς τῆς τῶν ἄρθρων 1792 καὶ 2270, προθεσμίας τοῦ
» τῆς ἀποζημιώσεως δικαιώματος κατὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος,
» ἐργολάβου καὶ κτίστου.»

Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 192, ὅτι δὲν λέγει τίποτε ὁ ἐνεστῶς Κώδηξ περὶ τῶν ζημιῶν, προκυπτουσῶν ἀπὸ τὰ ὅποια ρί-
πτονται ἢ πίπτουν ἐκ τῆς κατοικουμένης ὁποιασδήποτε οἰκίας,
πράγματα περὶ ὧν ὁμιλοῦν οἱ Νόμοι τοῦ τίτλ. 3, βιβλ. 9
τῶν Διγεσῶν· καὶ τρώντι ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ὁποίας ἦτον μέλος
ὁ Μ. περὶ τῆς συστάσεως τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος, συνέταξεν
ἐν ἄρθρῳ, τὸ ὁποῖον ἐλογίσθη ἄχρηστον πρὸς τὴν Γαλλίαν,
ἐνεκα τῆς γενικῆς ἀρχῆς τῶν ἄρθρων 1382—1384, τὸ ὁ-
ποῖον ὁμῶς νομίζω ὠφέλιμον πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἶναι τὸ
ἐφεξῆς.

(Νέον ἄρθρον). «Ὁ Κύριός τοῦ παρ' αὐτοῦ ἢ παρὰ τῶν
» ἄλλων ἐκουσίως παραδεχθέντων ὡς κατοίκων κατοικουμέ-
» νου ὀσπιτίου, καθὼς καὶ ὁ Ξενοδόχος, εἶναι ὑπεύθυνος δι' ὅλας
» τὰς ζημίας, αἵτινες ἤθελον προξενηθῇ ἀπὸ τὰ ὅποια ρίπτον-
» ται ἢ πίπτουν πράγματα ἐπάνω εἰς τοὺς διαβάτας καὶ ἄλ-
» ληλεγγύως, ὅταν ᾖναι πολλοὶ οἱ κύριοι καὶ οἱ Ξενοδόχοι, ἐκ-
» τὸς ἂν ἀποδείξουν, διὰ ποίου ὀνόματος ἔγινεν ἡ πρᾶξις ἐξ
» ἧς προκύπτει ἡ ζημία εἰς τὸν διαβάτην.» ἐν τῇ λέξει κύ-
ριος ἐνδιαλαμβάνονται ὅσοι κατέχουν τὸ ὀσπήτιον ἐπὶ λόγῳ
» μισθώσεως, ἐπικαρπίας ἢ χρήσεώς του.»

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

Περὶ τοῦ γαμικοῦ Συμβολαίου κ.τ.λ.

Γενικαὶ παρατηρήσεις.

Ἡ ἀπλὴ ἀνάλυσις τῶν διαφορῶν ἄρθρων, ἅτινα κανονίζουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα Κώδικα τὴν καθολικὴν καὶ τὴν εἰς τὰ πρόσκτητα περιορισμένην κοινοκτημοσύνην, καὶ αἱ παρατηρήσεις τὰς ὁποίας κάμνει ὁ Μ. Σελ. 202—212, ἐνθα λέγει, » ἀναγγέλλω εἰς τοὺς συμπάτριώτας μου, νὰ ὑπανδρεύωσι τὰ » τέκνα των ὑπὸ τὴν προικῶαν διοίκησιν, καὶ νὰ περιορισθοῦν » εἰς τὴν πρὸς τὰ πρόσκτητα κοινοκτημοσύνην. » Ἡ σύγκρισις αὐτῶν τῶν ἄρθρων καὶ διατάξεων μὲ τὰ ἔθιμα καὶ μὲ τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ ὅσα παρετήρησα εἰς τὰς Σελ. 254—260 περὶ τοῦ 791 ἄρθρου, ἀποδεικνύουν ἀποχρόντως, α') ὅτι, μέχρις ὅτου δὲν ἀναγνωρισθῇ μὲ τὸν περίφημον Μιραβὸν, καὶ μὲ τὸ ἐποῖον χορηγεῖ παράδειγμα τὸ παλαιότατον τῶν Αὐτοκρατοριῶν, ἡ Κίνα, πῶς τὸ σύστημα, νὰ μὴ ἔχουν τίποτε αἱ θυγατέρες παρὰ τὴν ἀπαιτουμένην δόσιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν διαχείρισιν τῆς οἰκίας των ἀποχρωσῶν γνώσεων, συντρέχει εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ εὐτυχίαν τῶν γάμων, καθὼς καὶ εἰς τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τοῦ θήλυος γένους, τὸ προικῶον σύστημα εἶναι τὸ ἀρμοδιώτερον πρὸς τὴν Ἑλλάδα· β') ὅτι ἡ κοινοκτημοσύνη μάλιστα ἢ πρὸς τὰ, διαρκούντος τοῦ γάμου πρόσκτητα, εἶναι μὲν ἡ πλέον σύμφωνος μὲ τὴν φύσιν τῆς γαμικῆς ἐταιρίας, ἄγνωστος δὲ ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅσον ἐν γένει δὲν χαίρει τὸ θῆλυ γένος αὐτὴν τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν χαίρει εἰς ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα

εἰς τὴν Γαλλίαν· γ') ὅτι ἡ πρὸς τὰ πρόσκτητα κοινοκτημοσύνη, γνωστὴ εἰς τινὰς νήσους, π. χ. εἰς τὴν ἄνω Σύρον εἶναι πολλὰ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, κυρίως ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν, διαρκούντος τοῦ γάμου, γινομένων χρεῶν· δ') ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν τὰ δύο εἰρημένα συστήματα παρίστανον ἥττον ἢ μᾶλλον τὰ ἔθιμα, ἐνῶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἤθελεν εἰσθαι ἢ ἄγνωστα ἢ ἐναντία εἰς αὐτὰ, καὶ τοῦλάχιστον ἀληθῆ ἄκρα (extrêmes), τὰ ὅποια πρέπει ν' ἀποφύγῃ ὁ Νομοθέτης κατὰ τὸν Μοντεσκιόου, Κεφ. 12 καὶ 15, διότι ἤθελον τραβηχθῇ αἱ γυναῖκες ἀπὸ τίποτε παραχρῆμα εἰς τὸ ἐναντίον σύστημα· ε') καὶ ἐὰν οἱ Νόμοι χρεωστοῦν νὰ διορθώσουν τὰς ἐπικρατούσας ἀδικίας, αἵτινες δὲν συμφωνοῦν μὲ τὴν μοναρχικὴν Κυβέρνησιν, πρέπει ὁμως νὰ τὸ κάμουν διὰ τῶν ὀλιγωτέρων βιαστικῶν μέσων· ς') δυνάμεθα νὰ βοηθῶμεν τὰς χήρας, διὰ τοῦ πλέον γνωστοῦ μέσου, τοῦ γυναικώδους τετραμορίου, Quarta uxoria, ὡς ἐπρότεινα περὶ τῶν 767 κ.τ.λ. ἄρθρων, ἀφίνων εἰς τὴν ἐλευθέραν σύμβασιν τῶν μελλογάμων πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς αὐτάς τὰς κοινοκτημοσύνας διὰ τὸ νὰ μὴ ἀντιβαίνουν, εἴτε εἰς τὰ καλὰ ἥθη, ὡς πᾶσα ἄλλη σύμβασις, εἴτε εἰς τοὺς γενικοὺς κανόνας τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, κατὰ τοὺς ὁποίους κανονίζεται ἡ ἐξουσία τοῦ ἀνδρὸς, ὡς ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας, καὶ τὸ πρὸς τὰ κοινὰ τέκνα ἀπὸ τοὺς γονεῖς χρεωσούμενον. Διὰ τοῦτο ἐνῶ δὲν ἐμποδίζονται οἱ μελλόνυμφοι νὰ διομολογηθῶσι κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἐθίμου, ὅσα τοῖς ἀρέσκουν περὶ τῶν γαμικῶν δικαιωμάτων καὶ κερδῶν, ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ τοῦτο ῥητῶς, ὡς νὰ τοῖς ἦτον νέα σύμβασις. Ἰδὲ P. Σελ. 865, καὶ M. Σελ. 199. Δὲν συνηθίζεται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ὅ,τι παρατηρεῖ ὁ P. Σελ. 869, περὶ ἐκείνων οἵτινες μόνον διὰ τὴν τιμὴν ἐμβαίνουν εἰς τὸ γαμικὸν συμβό-

λαιον, καὶ ἐπομένως ἄχρηστος εἶναι ἡ προσθήκη τὴν ὁποίαν προτείνει ὁ Ρ. εἰς τὸ ἄρθρον 1396. Κατ' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐγίνε νέα διαίρεσις τοῦ μέρους τούτου μὲ τὰς διορθώσεις, ἀφαιρέσεις καὶ προσθήκας, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα ἡ ἀρχή, καθ' ἣν εἶναι τὸ προικῶν σύστημα, τὸ κοινὸν δίκαιον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅχι, ὡς εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ καθολικὴ κοινοκτημοσύνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικαὶ Διατάξεις.

(Ἀναφέρονται τὰ τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος ἄρθρα, μὲ τὰ ὁποῖα συμφωνοῦν τὰ νέα ταῦτα ἄρθρα μας, Α. Β'. Γ'. κ.τ.λ.)

(1526, 1581 Γ. Κώδικος.) Α. Δύνανται οἱ μελλόγαμοι νὰ κάμουν ὡς πρὸς τὰ κτήματα τὰς ὁποίας ἤθελαν ἐγκρίνει συμβάσεις καὶ ν' ἀποφανθῶσι νὰ συζευχθῶσιν εἴτε ὑπὸ προικῶν Διοίκησιν μὲ τὰ, ἢ ἄνευ τῆς εἰς τὰ πρόσκτητα κοινοκτημοσύνης, εἴτε ὑπὸ ἥττον ἢ μᾶλλον καθολικὴν κοινοκτημοσύνην, ἢ ὡς διχοκτήμενες ἐπόμενοι μὲ τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

(1393) Β'. Ἐν ἐλλείψει ἰδικῶν συμβάσεων, λογίζονται συζευγμένοι ὑπὸ προικῶν Διοίκησιν, καὶ οἱ ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι διαλαμβανόμενοι κανόνες ἀποτελοῦσι τὸ τῶν Ἑλλήνων κοινὸν δίκαιον.

(1394, 1395 καὶ 1543.) Κατὰ τὴν τοῦ Ρ. Σελ. 868 παρατήρησιν, καὶ τὴν ἐκεῖ ἀναφερθεῖσαν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, καθὼς καὶ καθ' ὅσα παρετήρησα εἰς τὴν Σελ. 27 τοῦ 3. μέρους, μὲ τὴν παῦσιν τοῦ γάμου παύει ἡ λεγομένη αἰτία τοῦ κοινοῦ συμφέροντος καὶ τῆς ἀκυρότητος, ἔνεκα αὐ-

τοῦ, καὶ μένει μόνον τὸ ἰδιαιτέρον συμφέρον, ὡς πρὸς τὰς γαμικὰς συμβάσεις, καὶ ἐπομένως ἐφαρμόζονται τότε εἰς αὐτὰς αἱ γενικαὶ περὶ ἐπικυρώσεως καὶ ἐκουσίας ἐκτελέσεως ἀρχαί. Ὑπάρχει ὁμῶς ἐξαίρεσις εἰς τὰ ἄρθρα 311 καὶ εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον ἰ.ε. καθὼς καὶ εἰς τὸ 791, ἂν παραδέχῃται ἡ ἐπιτροπὴ τὴν τροπολόγησίν μου. Ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τῶν ἄρθρων 170 καὶ 791. τὸ Τμήμα συνέταξεν οὕτως εἰς ἓν μόνον ἄρθρον τὰ τρία τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος σημειωμένα ἄρθρα.

Γ. « Πᾶσα γαμικὴ σύμβασις θέλει γίνεσθαι πρὸ τοῦ γάμου, » καὶ ἐγγράφως συνταττομένη ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου » ἡ δὲ γινομένη μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, καὶ πᾶσα μεταβολὴ ἢ προσθήκη μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, γινόμενα ἐν τῷ γαμικῷ συμβολαίῳ εἶναι ἄκυρα· ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου δὲν δύναται νὰ προταθῇ πλέον ἢ τοιαύτη ἀκυρότης παρὰ τοῦ συζύγου, ὅς τις δὲν τὴν ἐπρότεινε καὶ ἐκουσίως ἐξετέλεσε τὴν σύμβασιν, διαρκοῦντος τοῦ γάμου. »

Νομίζω ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ « διαφυλαττομένων ὁμῶς » τῶν ὁρισμῶν τῶν 311 καὶ 791 ἄρθρων, καθὼς καὶ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου ἰ.ε. τοῦ παρόντος Νόμου ».

Μετὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν δύναται πλέον ἢ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ νὰ ἐφαρμοσθῇ περὶ τῆς σιωπηρᾶς ἀνασυστάσεως τῆς προικὸς ὑπὲρ τοῦ δευτέρου ἀνδρός, ὅταν συνάπτῃ νέον γάμον ἢ προικισμένη γυνή· ἰδὲ τὸν Νόμον 30 τιτλ. 3. Βιβλ. 23 τῶν Διγесτῶν, καθ' ὃν λαμβάνει πάντοτε χώραν ἡ σιωπηρὰ αὕτη ἀνασύστασις, ἐκτὸς ἂν ῥητῶς διωμολογήθῃ τὸ ἐναντίον· nisi probetur aliud convenisse.

(1396 καὶ 1397.) Οἱ Ῥωμαῖκοι Νόμοι, οἵτινες ἐφαρμόζονται εἰς ὅλας τὰς προηγουμένας γαμικὰς συμβάσεις, συγχωροῦν αὐτὰς διαρκοῦντος καὶ τοῦ γάμου, ὅταν δὲν γίνωνται

εἰς ἀπάτην τοῦ Νόμου, ὅς τις ἀπαγορεύει τὰς μεταξὺ συζύγων δωρεὰς καὶ πάσας τὰς εἰς βλάβην τῶν τέκνων πράξεις. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 1, τιτλ 4, Βιβλ. 23. καὶ 19 καὶ 20, τιτλ 3, Βιβλ. 5 τοῦ Κώδικος, καὶ τὸν §. 3, 'Institut' περὶ δωρεῶν. καὶ Μ. Σελ. 214, καὶ τὰ ἄρθρα 5 καὶ 6 τιτλ. 4. βιβλ. Δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὡς πρὸς τὰ ἀντίγραφα (contre lettre). Αναφέρομαι εἰς ὅσα παρατήρησα ἤδη περὶ τοῦ ἁρθρου 1321, καθὼς καὶ περὶ τῆς μεταφράσεως τῶν Γαλλικῶν λέξεων grosses et expéditions, εἰς ὅσα παρατήρησα περὶ τοῦ ἁρθρου 354 Σελ 97—359. Σελ. 99. καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἄρθρα τοῦ Ἐν. Κώδικος· διότι ἡ δευτέρα λέξις ἀντισταθεῖσα εἰς τὴν πρώτην καὶ ὡς ὑποκαριστικὴ τῆς πρώτης, σημαίνει μόνον ἀντίγραφον.

§ Δ'. καὶ Ε'. τὸ Τμήμα παρεδέχθη τὰ ἴδια ἄρθρα 1396. καὶ 1397. ὡς Δ'. καὶ Ε'. ἄρθρα, καὶ μόνον ἔκβαλε τὰς λέξεις, καὶ τοὺς τόκους, μετὰ τὰς λέξεις, τὰς ζημίας, διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀνέφερα περὶ τῶν προηγουμένων ἁρθρων, 1136—1142. 1146 κ.τ.λ. καὶ ἀντὶ τῶν λέξεων, οὔτε πρωταπόγραφα, οὔτε ἀπλῶς ἀπόγραφα, παρεδέχθη τὰς λέξεις, οὔτε ἀπόγραφα οὔτε ἀντίγραφα.

(1388.) ΣΤ'. Παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὸ 1388 ἄρθρον καθὼς εἶναι, καὶ μόνον διώρθωσε τὸ τυπογραφικὸν λάθος, ἢ εἰς τὴν ἄνδρα, καὶ λέγει ἢ εἰς τὸν ἄνδρα.

(1389 καὶ 1398) Ζ'. Η'. Διατηροῦνται ὡς εἶναι αὐτὰ τὰ δύο, 1389 καὶ 1398 ἄρθρα. Ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ 1095 ἁρθρου Σελ. 417, 418.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Περὶ τῆς Προκώου Διοικήσεως.

(1540, 1541.) Θ'. Τὰ δύο ταῦτα ἄρθρα συνετάχθησαν

εἰς ἓν, ὡς ἐφραζῆς· « ὅ,τι ἡ γυνὴ ἔχει ἐπὶ λόγῳ κυριότητος, ἢ
 » ἐπὶ λόγῳ ἐπικαρπίας, ἢ δίδεται εἰς αὐτὴν χάριν τοῦ γάμου
 » πρὸ τῆς τελέσεως αὐτοῦ, λογίζεται προῖξ. καὶ ὡς τοιαύτη
 » ὑπόκειται εἰς τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἐλευθεράν διαχείρισιν καὶ κάρ-
 » πωσιν, διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ βάρη τοῦ γάμου, ἐκτὸς ἂν
 » ὑπάρχῃ ἐναντίᾳ τῆς πρὸ τοῦ γάμου διωμολογία. »

Παύει λοιπὸν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὀρισμοῦ, τὸν ὁποῖον δίδει
 ὁ Κουϊάκιος περὶ τῆς προικὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον εἶναι
pecunio marito, nuptiarum causa data vel promissa, ἐκ-
 τὸς ἂν ἐπιτρέπωμεν εἰς τὴν λέξιν *pecunia*, τὴν ὁποίαν ἀνέ-
 φερα γενικὴν σημασίαν εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ πρῶ-
 του Τμήματος, περὶ πληρωμῆς· ἰδὲ Μ. Σελ. 310, καὶ τὰ
 ἄρθρα 11 καὶ 26. Βιβλ. δ'. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου.

§ Α.

Περὶ συστάσεως Προικός.

(1542.) Ἰδὲ τὸν Νόμον 72, τιτλ. 3. Βιβλ. 23 τῶν Διγε-
 στῶν καὶ 4, τιτλ. 12, Βιβλ. 5 τοῦ Κώδικος. Τὸ Τμήμα ἤρ-
 χισεν οὕτω τοῦτο τὸ ἄρθρον.

Ι. « Ἡ προῖξ δύναται νὰ συσταθῇ παρὰ τῆς γυναικὸς ἢ
 » παρὰ τρίτου τινός· ἢ παρὰ τῆς γυναικὸς συσταθεῖσα προῖξ
 » ἐμπορεῖ νὰ συνίσταται κ.τ.λ. (ὡς εἶναι τὸ ἄρθρον 1542
 » τοῦ Κώδικος.) » Ὡς ἄχρηστον κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν
 τοῦ Γ'. ἁρθρου, ἀφηρέθη τὸ ἄρθρον 1543 τοῦ Κώδικος.

(1544) Διὰ νὰ ἐξηγηθῇ καλῆτερα, ὅτι ἡ ἀπλὴ ἐμφάνις
 τῆς γυναικὸς εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν δὲν εἶναι σιω-
 πηλῶς συναίνεσις, καθὼς δύναται νὰ ᾔῃ εἰς πολλὰς ἄλλας
 περιστάσεις, ἐνόμισεν εὐλογον τὸ Τμήμα νὰ προστεθῇ.

ΙΑ. Μετὰ τὰς λέξεις « καί τοι παροῦσα ἀλλὰ μὴ ῥη-
 » τῶς συναινοῦσα εἰς τὸ συμβόλαιον κ.τ.λ. »

Ἰδὲ περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τὴν Νεαράν 21 τοῦ Αὐτο-
 κράτορος Λέοντος, καὶ τὸν Νόμον 7, τιτλ. 11, βιβλ. 5 τοῦ
 Κώδικος.

(1545, 1546) IB'—IG'. Διετήρησε τὸ Τμήμα αὐτὰ
 τὰ δύο ἄρθρα ὡς εἶναι. Τὸ τελευταῖον ἄρθρον συμφωνεῖ ὁλο-
 κλήρως μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 7 τοῦ Κώδικος.

(1547) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ὑποθέτει, α) ὅτι ἡ προῖξ ὑφίσταται
 εἰς ἀκίνητα, τοὔτέστιν ὅχι εἰς χρήματα, κατὰ τὸ ἄρθρον 1440.
 Μερλὲν Σελ. 310, 314. καὶ τὸν τιτλ. 5 Βιβλ. 23 τῶν Διγε-
 γῶν. β) ὅτι λαμβάνει χώραν ἡ ἐκνίκησις ὅλων ἢ τινος τῶν προι-
 κῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτο ἐν γένει νὰ συμβαίνει διαρκούντος
 τοῦ γάμου· εἶναι βέβαια τότε συνέπεια τῆς ἐκνικήσεως ταύτης
 ἡ ἀναπλήρωσις τῶν ἐκνικηθέντων πραγμάτων, εἴτε διὰ χρημά-
 των, εἴτε διὰ κινητῶν, εἴτε δι' ἀκινήτων κτημάτων. Ἀλλὰ τί
 θέλει γίνει περὶ τούτου διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς προικὸς, καὶ
 τὸ συμφέρον τῶν τέκνων, ὅταν ὁ πατὴρ συνάψῃ νέον γάμον;
 ὑπάρχει ἡ γενικὴ ἀρχή, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται πᾶσα νέα σύμ-
 βασις μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, ἀλλὰ ἡ περίστασις τῆς
 ἐκνικήσεως καὶ ἀναπληρώσεως ταύτης ἀπαιτεῖ κατ' ἀνάγκην
 νέαν σύμβασιν· ὁ ἀριθ. 3 τοῦ 1595 ἄρθρου ὁμιλεῖ περὶ τῆς
 παραχωρήσεως κτημάτων, τὴν ὁποίαν κάμνει ἡ γυνὴ πρὸς
 τὸν ἄνδρα, διὰ τὴν πληρωμὴν ποσότητος χρημάτων, τὴν ὁ-
 ποίαν τοῦ ὑποσχέθη ὡς προῖκα, μὴ ὑπαρχούσης κοινοκτημο-
 σύνης· ἀλλὰ δὲν λέγει τίποτε περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν
 ἐκπληρωθείσης τῆς ὑποσχέως ταύτης διὰ τῆς ῥηθείσης παρα-
 χωρήσεως, συμβαίνει ἡ ἐκνίκησις τῶν παραχωρηθέντων κτη-
 μάτων. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀναπληρωθῇ ἡ ἔλλειψις αὕτη οὕτως.

IG'. Μετὰ τὰς λέξεις « οἱ συνιστῶντες εἰς κτήμα-
 » ματα, προῖκα κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἐξ ὧν αὕτη συνεστά-
 » θη· αἱ ἐν τῷ γαμικῷ συμβολαίῳ ἀναγκαῖαι μεταβολαὶ ἐνε-
 » κχ τῶν κατὰ συνέπειαν τῆς τριαύτης ἀναδοχῆς ἀναπλη-
 » ρώσεων, συγχωροῦνται καὶ διαρκοῦντος τοῦ γάμου κατὰ
 » τὰς περὶ γαμικοῦ Συμβολαίου διατυπώσεις. »

(1548) 1Δ'. Οἱ τόκοι καὶ οἱ καρποὶ, τοὺς ὁποίου λαμβάνει ὁ ἀνὴρ μετὰ τὸ προικῶν συμβόλαιον, πρὶν ὅμως τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, αὐξάνουν τὴν προῖκα καὶ τοὺς χρεωστεῖ πρὸς αὐτὴν ἡ ἀνὴρ, διότι μόνον μετὰ τὸν γάμον λαμβάνει χώραν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 26. καθὼς τὸ ἐξηγεῖ ῥητῶς τὸ ἄρθρον 27. Βιβλ. γ'. τίτλ. ἡ. Ἀρμενοπούλου. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὅμως ὁμιλεῖ μόνον περὶ τῶν τόκων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου. Διὰ μεγαλητέραν σαφήνειαν τοῦ ἄρθρου προσθέτομεν.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὀφείλονται αὐτοδικαίως πρὸς
 » τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῆς ἡμέρας κ.τ.λ. »

Ἀναπληρόνομεν τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος περὶ τοῦ λεγομένου ὑπόβολου καὶ θεωρήτρου, περὶ ὧν εἰς τὰ ἄρθρα 1—3. Βιβλ. δ'. τίτλ. α. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθὼς εἰς τὰ παρὰ τοῦ κοινοῦ δικαίου κανονισθέντα ἔθνη χρεωστεῖται τὸ ὑπόβολον (aumento dotale) ἀπὸ τὸν ἄνδρα καὶ ἀπὸ τὸν πενθερὸν χωρὶς διομολόγησιν ὑπὲρ τῆς παρθένου νύμφης εἰς τὸν τόπον τοῦ θεωρητοῦ τοῦ ἄρθρου 3. Βιβλ. δ. τίτλ. 1 τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὅχι ὅμως χωρὶς ῥητὴν διομολόγησιν ὑπὲρ τῆς χήρας, ἥτις ἔρχεται εἰς δεῦτερον γάμον· καὶ ὡς δωρεὰ προκύπτουσα ἀπὸ τὸν πρῶτον ἄνδρα, δὲν χρεωστεῖται τὸ ὑπόβολον, ὅταν προαποθάνῃ ἡ γυνὴ πρὸ τοῦ ἀνδρός, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ δωρεοδόχος γυνὴ ἔρχεται εἰς δεῦτερον γάμον ἔχουσα τέκνα ἐκ πρώτου γάμου μὲ τὸν δωρεοδότην προαποθανόντα ἄνδρα, γίνεται τὸ ὑπόβολον ἰδιοκτησίᾳ ὅλων τῶν ἀνευ ἐξαιρέσεως τέκνων τοῦ εἰρημένου πρώτου γάμου, καὶ ἡ νέον συνάψασα γά-

μον γυνή διατηρεῖ μόνον τὴν κάρπωσιν ἐν ὧσιν ζῇ. Ἠράνισε τὸ Τμήμα τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον διὰ τὸ μέγιστον μέρος ἀπὸ τὸ 1230 ἄρθρον τοῦ Α' ου. Κ' ου. καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ 12, 15 καὶ 19 ἄρθρα τοῦ τιτλ. ζ'. Βιβλ. δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τὸ προτείνει ὡς νέον ἄρθρον εἰς ἐξακολουθήσιν τῶν προηγουμένων.

(Νέον ἄρθρον) ΙΕ. Ὅ,τι ὁ νυμφίος, ἢ τρίτος τις δίδῃ
 » εἰς τὴν νύμφην πρὸς αὐξήσιν τῆς προικὸς, πρέπει νὰ διομο-
 » λογηθῇ πρὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου διὰ συμβολαιογραφί-
 » κοῦ ἐγγράφου, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη γαμικὴ σύμβασις
 » διαρκοῦντος τοῦ γάμου, κανονίζεται παρὰ τῶν γενικῶν
 » προικῶν διατάξεων· μετὰ δὲ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου,
 » μεταβαίνει ἡ κυριότης του πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἀλλ' ἂν
 » αὐτὴ ἤλθεν εἰς δεύτερον γάμον, δὲν ἔχει, εἰμὴ τὴν κάρ-
 » πωσιν τούτου τοῦ γαμικοῦ κέρδους, ἂν ὑπάρχουν τέκνα τοῦ
 » πρώτου γάμου καὶ ἡ κυριότης ἀνήκει τότε εἰς ὅλα χωρὶς
 » μεταξὺ αὐτῶν ἐξαίρεσιν, αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ πρώτου γάμου·
 » ἡ προσαύξεις τῆς προικὸς δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς κληρονόμους
 » τῆς γυναικὸς, ἥτις ἀπέθανε πρὸ τοῦ ἀνδρὸς, ἐκτὸς τῆς ἐ-
 » ναντίας συνομολογήσεως. »

§. Β'.

Περὶ τῶν δικαίων τοῦ ἀνδρός.

Περὶ τῶν προικῶν ὑπαρχόντων καὶ περὶ τοῦ ἀναπαλλο-
 τριότου τῶν προικῶν κτημάτων.

(1549) ΙΓ'. Παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὸ ἴδιον, ὡς εἶναι
 ἄρθρον ὑπὸ τοῦ ἀριθ. ις'. καὶ μόνον ἀπέβαλε τὴν λέξιν, τῆς
 μετὰ τὴν λέξιν, εἰσοδημάτων, διότι ὅταν συλλέγωνται,
 ὑπάρχοντος τοῦ γάμου, εἶναι εἰσόδηματα τοῦ ἀνδρὸς, ἂν καὶ

ὅταν γίνηται πρὶν τοῦ γάμου τὸ συμβόλαιον, εἶναι εἰσοδήματα τῆς γυναικὸς καὶ αὐξήσεις, ὡς ἤδη εἶπα, τῆς προικὸς τῆς (ἄρθ. 1Δ').

(1550) 1Ζ'. Διωρθώθη μόνον τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἰς τὰς λέξεις ἐγγύησιν περὶ, διὰ τῶν λέξεων, ἐγγύησιν διὰ τὴν παραλαβὴν τῆς προικὸς κ.τ.λ.

(1551, 1552) 1Η—1Θ'. Αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα διατηροῦνται ὡς εἶναι.

(1553.) Κ'. Εἴτε ὁ Ἀρμενόπουλος ἄρθρον 25, τιτλ. ἡ. Βιβλ. δ'. ὅπου ὁμῶς ἀντὶ τοῦ ῥήματος, εἶναι, πρέπει νὰ τεθῇ τὸ, φαίνεται, διότι ὁ Νόμος 45, τιτλ. 3, Βιβλ. 23 τῶν Διγεστών, λέγει *dotales videntur*, εἴτε ὁ Μ. Σελ. 318, ἀναδέχονται τὴν ἐξαίρεσιν καθ' ἣν περίπτωσιν ἢ μὲ χρήματα προικισθεῖσα γυνὴ δὲν δύναται πλέον νὰ λάβῃ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν τῶν χρημάτων ἕνεκα τῆς μοιοκτημοσύνης τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς κληρονομίας του· ἰδὲ τὸν Νόμον 55, τιτλ. α', Βιβλ. 24 τῶν Διγεστών. Ὑπάρχει τότε ἐν εἶδος προνομίου, κατὰ τὸ ὅποιον τὸ ἀγορασθὲν μὲ προικῶν χρήματα κτῆμα λογίζεται προικῶν. Ἀλλὰ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἀφίνει εἰς τοὺς μελλονύμφους νὰ τὸ λέγουν, ὅταν τὸ ἐγκρίνουν, διὰ τοῦ γαμικοῦ Συμβολαίου καὶ ἐν ἐλλείψει τῆς ἐξηγήσεως ταύτης ὑπερισχύει ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν τὰ μὲ χρήματα τοῦ ἄλλου ἢ μὲ προικῶν χρήματα ἀγορασθέντα κτήματα, εἶναι τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἀγοραστοῦ, ὡς ἐκ συμφώνου τὸ λέγουν ῥητῶς τὸ ἄρθ. 33 αὐτοῦ τοῦ τιτλ. καὶ Βιβλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ οἱ Ῥωμαῖκοι Νόμοι 12, τιτλ. 12 Βιβλ. 5, καὶ 8. τιτλ. 50, Βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις ἀφέθη, ὡς εἶναι, τὸ ἐνεστὼς ἄρθρ.

(1554) ΚΑ'. Κατὰ τὸ σύστημα, τὸ ὅποιον παρεδέχθη τὸ Τμήμα διὰ τοῦ ἄρθρου Θ'. τὰ κινητὰ τῆς γυναικὸς δύνανται νὰ ᾖναι προικῶν, ἂν καὶ δὲν κατεστάθησαν τοιαῦτα μὲ ῥη-

τὴν διομολόγησιν, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐκβληθῇ ἡ λέξις, κατὰ τὰ ἑνὲν, καὶ νὰ ἀρχίζῃ μόνον ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον τοῦτο. «Τὰ προικῶα ἀκίνητα δὲν δύνανται κτλ.» Κατὰ τὰς παρατηρήσεις ὁμῶς τοῦ Μ. Σελ. 318, καὶ Ρ. Σελ. 954—959, καὶ κατὰ τὰς παρ' αὐτοῦ ἀναφερθείσας τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀποφάσεις, ἡ εἰσέτι εἰς κινητὰ καὶ χρήματα συσταθεῖσα προῖξ δὲν δύναται νὰ ἐλαττωθῇ ἢ ν' ἀφανισθῇ διὰ ὑποχρεώσεων τῆς γυναικὸς, γινομένων διαρκούντος τοῦ γάμου (ἄλλο εἶναι περὶ τῶν προηγουμένων ὑποχρεώσεων, κατὰ τὸ 1558 ἄρθρον, καὶ Μ. Σελ. 324), εἴτε κατ' εὐθείαν, εἴτε πλαγίως, τοῦτέστι διὰ τῆς πραιτήσεως ἢ μειώσεως τῶν ἐπὶ τῶν τοῦ ἀνδρὸς ὑποστατικῶν δικχιωμάτων τῆς ὑποθήκης, διότι διαρκούντος τοῦ γάμου, ἡ διατήρησις τῆς προικὸς, κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν εἶναι πρᾶγμα τῆς κοινῆς εὐταξίας, chose d'ordre public. Μ. Σελ. 318, 319. ὥστε δὲν δύνανται οὔτε οἱ δανεισταὶ καὶ πιστωταὶ τῆς γυναικὸς νὰ πωλήσουν δι' αὐτὰς τὰς μεταγενεστέρας ὑποχρεώσεις τὰ προικῶα κτήματα διὰ βιαίας ἐκποιήσεως, ἢ νὰ τὰ ἀφανίσουν μὲ ὅποιονδήποτε ἄλλον τρόπον· καὶ τῶντι εἰς τὴν Σελ. 254, περὶ τοῦ ἄρθρου 791, ἀνέφερα τὸν Νόμον 2, τίτλ. 3, βιβλ. 23, τῶν Διγесτῶν, ὁ ὁποῖος λέγει, ὅτι συμφέρει εἰς τὴν ῥεμπούπλικαν νὰ διατηρῶνται ἀκέραιαι αἱ προῖκαι, καὶ ἐπομένως κατ' αὐτὴν τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, πᾶσα πώλησις τῶν προικῶων κτημάτων γινομένη διαρκούντος τοῦ γάμου, ἄνευ τῆς Δικαστικῆς ἀδείας, κατὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 1, βιβλ. δ'. τίτλ. θ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τοῦ §. 32, βιβλ. 1, τίτλ. 9, τμήμα 1, τοῦ Δομάτ, (ιδεὲ τοὺς Νόμους 73, §. 1, τίτλ. 3, βιβλ. 23, καὶ 20, καὶ 21, τίτλ. 3, βιβλ. 24, τῶν Διγесτῶν, καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα ἄρθρα 1358 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος) θεωρεῖται ἄκυρος

ὄχι σχετικῶς ἀλλ' ἀπολύτῳ, ὥστε εἶναι παραδεκτὸς ὁ πω-
λητῆς σύζυγος, καὶ ὁ κληρονόμος του νὰ προσβάλλουν τὴν
πραῖξιν τῆς πωλήσεως καὶ νὰ τὴν ἀνατρέπουν, ὡς εἶναι ἡ
γνώμη τοῦ Μ. Σελ. 363, ἀριθ. 4, ὡς συνέπεια τῆς ἀρχῆς,
τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Μερλὲν εἰς τὸν ἀριθ. 1, §. 2, λέξεις,
nullité· ὁμῶς κατὰ τὴν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος Νομικὴν,
ἡ ἀκυρότης αὕτη εἶναι ἐν γένει μόνον σχετικὴ, ὥστε νὰ δύ-
ναται νὰ ἐπικυρωθῇ εἴτε ῥητῶς εἴτε σιωπηλῶς, π. χ. διὰ
τῆς ἐκουσίας ἐκτελέσεώς της καὶ διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς
προθεσμίας τοῦ 1304 ἄρθρου, καὶ νὰ μὴ ᾔναι παραδεκτοί,
(ἂν δὲν ὑπῆρξε τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1560, περὶ τοῦ ὁποίου
ὁμῶς προτείνονται τροπολογίαι τινές) οἱ κληρονόμοι τοῦ πω-
λητοῦ συζύγου, ὡς καὶ οὗτος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάκλησιν τῆς
πωλήσεως, κατὰ τῆς ὁποίας ἀνέφερα ἀρχῆς Σελ. 235, πε-
ρὶ τοῦ ἄρθρου 747, Quem de Evictiones κ.τ.λ. (ἐκτὸς
τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 676, τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ
34, βιβλ. δ'. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου), ὡς ὁ ἴδιος Μ. τὸ
ἀναγνωρίζει εἰς τὴν Σελ. 138, καὶ ὡς τὸ λέγει ῥητῶς ὁ Μερ-
λὲν, τοῦ ὁποίου ἀνέφερα τὴν γνώμην εἰς τὰς παρατηρήσεις
μου περὶ τούτου τοῦ ἄρθρου 1304· (ιδεὲ τὰς εἰς τὰς Σελ.
401 καὶ 402, παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1053.) πρέπει
λοιπὸν νὰ συνταχθῇ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἰς τρόπον, ὥστε νὰ
ἐνδιαλαμβάνῃ τὰς ἀπαιτούμενας ἀρχὰς περὶ τῶν ἀντικειμέ-
νων τούτων· προτείνω ἐπομένως.

Μετὰ τὰς λέξεις «οὔτε συνάμα παρ' ἀμφοτέρων,
» ἀλλ' οὔτε παρὰ τῶν δανειστῶν διὰ βιαίας ἐκποιήσεως·
» εἶναι δὲ ἄκυρος πᾶσα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου ὑπο-
» χρέωσις τῆς γυναικὸς, φέρουσα βλάβην εἰς τὰ διὰ τοῦ γα-
» μικροῦ Συμβολαίου ἀποκτηθέντα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς
» προικὸς της δικαιώματα, ἐκτὸς τῶν ἐπομένων ἐξαί-
» ρέσεων. »

(1555) ΚΒ'. Ὁ Νόμος 21, τιτλ. 54, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος ἀπαγορεύει τὴν δωρεὰν τῶν προικῶν κτημάτων διαρκούντος τοῦ γάμου εἰς τὴν σύζυγον, ἂν καὶ πολλάκις δὲν ᾔηται τόσον ἀπηγορευμένη ἢ δωρεὰ, καθὼς ἡ ἐκποίησις ἔνεκα τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν « εὐκολώτερον πωλεῖ ἢ σύζυγος παρὰ νὰ δωρήσῃ, ὄντος τοῦ θήλεος γένους φιλαργύρου » *avarum enim genus mulierum*. Μ. Σελ. 321. ὅστις ὁμῶς θέλει τὸ ἀποτέλεσμα, ὀφείλει νὰ θέλῃ καὶ τὰ μέσα, *qui vult finem vult media*. ἡ ἐξουσία πρὸς τὴν νέον συνάψασαν γάμον γυναῖκα, δοθεῖσα διὰ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, σκοπεύει εἰς τὸ νὰ τῆς χορηγήσῃ τὸ μέσον νὰ ὑπανδρεύσῃ τὰ τοῦ πρώτου γάμου τῆς θήλη τέκνα· ἀλλ' ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 321, ματαιώνεται ὁ σκοπὸς οὗτος, ἐνῶ δύναται ὁ δεύτερος ἀνὴρ νὰ ἐπιζήσῃ τοῖς εἰρημένοις τέκνοις, ἅτινα μὴ ἔχοντα τὴν ἐπικαρπίαν ἔχουν σχεδὸν τίποτε. Καθὼς ὁμῶς ὁ δεύτερος ἀνὴρ, ὅταν ἐσφάνωσῃ τὴν χήραν καὶ μητέρα ταύτην ἔκαμεν ἥττον ἢ μᾶλλον τινὰ λογαριασμὸν περὶ τῆς διαληφθείσης ἐπικαρπίας, εἶναι δίκαιον ἐξ ἑνὸς μέρους καὶ ὠφέλιμον ἐξ ἄλλου νὰ ἡξεύρῃ ὅστις στεφανώνει χήραν, ἥτις ἔχει περιουσίαν καὶ ἐκ πρώτου γάμου τέκνα, ποία εἶναι ἡ τύχη του ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν ταύτην. Διὰ τοῦτο ἀντὶ ν' ἀφίνωμεν εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις κατὰ τὸν Μ. τὸν διορισμὸν τοῦ μέρους τῆς ἐπικαρπίας, τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ στερηθῇ ὁ δεύτερος ἀνὴρ, καλῆτερον εἶναι, μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ διορισθῇ κατ' εὐθεΐαν τὸ ἥμισυ, καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους προσθέτει τὸ τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « παρὰ μόνου τοῦ Δικαστηρίου πρέπει νὰ ἐπιφυλάξῃ τοῦλάχιστον τὸ ἥμισυ τῆς καρπώσεως αὐτῶν εἰς τὸν ἄνδρα τῆς. »

(1556) ΚΓ'. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως μό-

νον, ἡ ὁποία δύναται πολλάκις νὰ εὐρεθῇ ψευδής, δὲν χορηγεῖ εἰς τὴν γυναῖκα τὸ μέσον τοῦ νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Δικαστηρίου τὴν ὁποίαν δὲν θέλει τῆς χορηγήσει ὁ ἀνὴρ ἄδειαν· ὑποθέτει τοῦτέστι τὸ ἄρθρον, ὅτι ὡς πρὸς τὰ κοινὰ τέκνα ἴση εἶναι παρὰ τοῖς γονεῦσιν ἡ φιλοστοργία. Μ. Σελ. 322. Καθὼς ὅμως τὰ περιττὰ δὲν βλέπουν (Νόμος 94, περὶ διαφόρων κανόνων), εἶναι ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ καὶ ἡ δικαστικὴ ἄδεια, κατὰ τὴν περίπτωσιν καίτοι σπανιωτάτην, τῆς ἐναντίας γνώμης τοῦ ἀνδρός· ἰδὲ τὰ ἄρθρα 204 κτλ. Προσθέτει λοιπὸν τὸ τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἄδεια τοῦ ἀνδρός της, ἡ ἐν ἐλλείψει » αὐτῆς, ἄδεια τοῦ Δικαστηρίου νὰ δώσῃ κ.τ.λ.

(1557, 1558). Περὶ τοῦ δευτέρου ἁρθρου τούτου ἀναφέρομαι εἰς τοὺς ὁποίους Νόμους ἀνέφερα περὶ τοῦ ἁρθρου 1554, εἴτε ΚΑ. Καθὼς καὶ εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον ἄρθρα 1, 52, 53, κ.τ.λ. τίτλ. ἡ. βιβλ. α. καὶ τέλος εἰς τὸν Νόμον 2, τίτλ. 23, βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος. Κατὰ συνέπειαν τῆς συντάξεως τοῦ προηγουμένου ἁρθρου ΚΑ. πρέπει νὰ ἐνδιαλαμβάνουν καὶ τὰ ἐνεστῶτα ἄρθρα, τὰ προικῶα παντὸς εἶδους δικαιώματα ἀντὶ τῶν μόνων προικῶων ἀκινήτων, καὶ ἐπειδὴ ἡ διάταξις τῶν ἐνεστώτων ἁρθ. 1557, 1558 ἐνδιαλαμβάνει ἀληθῶς τὴν πρώτην ἐξαίρεσιν τῆς γενικῆς ἀρχῆς περὶ τῆς μὴ ἀπαλλοτριώσεως τῆς προικὸς, ἐνόμισε τὸ τμήμα εὐλογον νὰ κάμῃ ἐν μόνον ἁρθρον ἀπὸ τὰ δύω ταῦτα, ἀρχίζον ἀπὸ τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, ὡς ἀριθμὸν 1, ὡς ἐφεξῆς.

ΚΔ'. « Τὰ προικῶα ἀκίνητα, καθὼς καὶ τὰ διὰ » τοῦ γαμικοῦ συμβολαίου πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς ἀποκτηθέντα δικαιώματα, δύνανται νὰ ἐνυποθηκευθοῦν ἢ νὰ ἀπαλλοτριωθοῦν, α), ὅταν τοῦτο ἐσυγχωρήθῃ παρὰ τοῦ γαμικοῦ Συμβολαίου, β'), διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς φυλακῆς

» ὁ ἄνθρωπος ἢ ἡ γυνή γ'), διὰ νὰ δοθῶσι τὰ κ.τ.λ. δ'),
 » διὰ νὰ πληρωθῶσι τὰ χρέη κ.τ.λ. ε'), διὰ νὰ γί-
 » νῶσι μεγάλαι ἐπισκευαί κ.τ.λ.

Μετὰ τὰς λέξεις « τὸ ὅπερ τὰς ἀνεγνωρισμένους
 » ἀνάγκας περιπλέον τῆς τιμῆς τῆς πωλήσεως,
 » εἰάν ὑπάρχη, διατελεῖ καὶ αὐτὸ προικῶν, καὶ πρέπει νὰ
 » λαμβάνῃ χώραν ὡς τοιοῦτον πρὸς ὠφέλειαν τῆς
 » γυναικὸς. »

Λέγει τὸ ἄρθρον, πρὸς ὠφέλειαν τῆς γυναικὸς,
 διὰ νὰ γνωρισθῇ, ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα τόπον ἐπέχουν τοῦ
 προικῶν ὑποστατικοῦ, καὶ τὸ παρασταίνουν, ὥστε νὰ μὴ
 δυνήθῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ τὰ ἀναλώσῃ κατ' ἀρέσκειαν, ὡς δύναται
 νὰ κάμῃ, ὅταν ἐσυστήθῃ ἢ προῖξ εἰς χρήματα, καὶ δὲν ἐσυμ-
 φωνήθῃ ἢ ἐγγύησις ὡς πρὸς τοὺς τόκους αὐτῶν τῶν χρημά-
 των ἀνήκουν βέβαια αὐτοῖς εἰς τὸν ἄνδρα, διαρκούντος τοῦ
 γάμου, κατὰ τὴν γενικὴν διάταξιν. Νομίζω ὅτι παύει ἡ ἐ-
 φαρμογὴ τοῦ ἁρθρου 22, βιβλ. δ'. τίτλ. η', τοῦ Ἀρμενοπού-
 λου, τὸ ὁποῖον ἠρανίσθη παρὰ τοῦ §. 2, τοῦ 31 Νόμου, τίτλ.
 12, βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος, ὥστε νὰ χωροῦν οἱ τόκοι ἐκ τῆς
 ὑπερημερίας κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἁρθρου 38, τίτλ. γ'. βιβλ.
 α'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ κατὰ τὴν περὶ τοῦ Τοσούτων συ-
 νήθειαν ἢ διατίμησιν. Ὡς πρὸς τὰς λέξεις, γίνεται χρῆσις
 διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Γαλλικῶν λέξεων, employer—faire
 emploi—placer de l'argent, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὸ ῥῆμα
 τοποθέτω ἀντὶ αὐτῶν. Ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ ὧν εἰς
 τὴν Σελ. 407, περὶ τῶν ἁρθρων 1059—1061. Εἶναι ἀξίον
 παρατηρήσεως ἡ διάταξις τοῦ ἁρθρου 1557, ἢ τοῦ ἀριθμοῦ
 1, τοῦ ἁρθρου μας ΚΔ', διότι ἀρκεῖ αὐτὴ ν' ἀποδείξῃ ὅσα
 εἶπα περὶ τοῦ ἁρθρου 1554, ΚΑ, ὅτι δὲν θεωρεῖται πλέον ἢ
 προῖξ ὡς πρᾶγμα τῆς κοινῆς εὐταξίας καὶ τὸ ἄκυρον τῆς

ἀπαλλοτριώσεως αὐτῆς, ὡς ἄκυρον τῆς ἀπολύτου ἀκυρώσεως· ἰδὲ τὸν Νόμον 38, τίτλ. 14, βιβλ. 2, τῶν Διγεστῶν.

(1559) ΚΕ. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 26 καὶ 27, τίτλ. 3, βιβλ. 23 τῶν Διγεστῶν. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον διατηρεῖται καθὼς εἶναι.

(1560—1562). Ἐπειδὴ κατὰ τὰς περὶ τῶν προηγουμένων ἄρθρων ΚΑ, καὶ ΚΔ, γινομένας παρατηρήσεις περὶ τοῦ εἶδους τῆς ἀκυρότητος τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς προικῶας περιουσίας, ἐπειδὴ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ διάκρισις τῶν δύο εἰδῶν τῆς ἀκυρότητος εἶναι μάλιστα ἀποτέλεσμα ψηλοσοφίας τινὸς, ὡς εἶπα Σελ. 401, 402, περὶ τοῦ ἄρθρου 1053, ἥτης καταντᾷ εἰς τὴν βοήθειαν τῆς κακῆς πίστεως καὶ κακίας, ἐπειδὴ ἀναγνωρίζον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὸ δίκαιον τῆς ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ πωλητοῦ δὲν δύναται νὰ μὴν ἀναγνωρίζη τὴν ἐφαρμογὴν καὶ τὰς συνεπείας τῆς ἀρχῆς, Quem de evictione, κ.τ.λ. καὶ τὴν τοῦ ἀριθ. 3, τοῦ 73 Νόμου περὶ Διαφόρων Κανόνων, ἐπειδὴ, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς σχετικῆς ἀκυρότητος, δὲν δύναται τις νὰ προσβάλλῃ ὡς ἀκύρους τὰς ἰδικὰς του πράξεις, τέλος ἐπειδὴ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν σφάλματος, ἀμελείας ἢ ἐγκλήματος, ἢ κατὰστασις τοῦ ἐνάγοντος καὶ μὴ διακατόχου εἶναι χειρότερα, καθὼς τὸ λέγουν ῥητῶς τὰ ἄρθρα 54, 56, βιβλ. α. τίτλ. 6. τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ οἱ Νόμοι 125. 126, §. 2, καὶ 128, καὶ 154, περὶ διαφόρων κανόνων· νομίζω, ὅτι δὲν δύναται νὰ λογισθῇ παραδεκτὸν τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1560, καθὼς εἶναι, καὶ πρέπει ἐξεναντίας νὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὰ ἐφεξῆς.

ΚΖ'. « Ἐὰν ἐκτὸς τῶν ἤδη ἐκτεθειμένων ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων πωλῇ ἢ ἀπαλλοτριώῃ ἢ σύζυγος χωρὶς τὴν ἄδειαν καὶ συναίνεσιν τοῦ ἀνδρὸς τὴν προίκειον περιουσίαν, ἔχει ὁ ἀνὴρ τὸ δίκαιον νὰ ἐνεργήσῃ

» διαρκούντος τοῦ γάμου, τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἀπαλλοτριώ-
 » σεως ταύτης· ὅταν δὲ τὴν ἀπηλλοτριώσῃ ὁ ἀνὴρ χωρὶς
 » τὴν συναίνεσιν τῆς γυναικὸς, ἔχει τὸ δίκαιον τοῦτο ἢ γυνή,
 » διαρκούντος τοῦ γάμου μόνον καθ' ἣν περίπτωσιν ἢ ἐλάτ-
 » τωσις τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς τῆς χορηγεῖ τὸ δίκαιον
 » τῆς παραχωρήσεως τῶν κτημάτων, πάντοτε ὁμῶς μετὰ
 » τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου. Ἀνήκει τὸ δίκαιον τοῦτο καὶ εἰς
 » τὸν κληρονόμον των, ὅταν δὲν ᾔῃναι καὶ κατὰ τὴν ἀναλο-
 » γίαν, καθ' ἣν δὲν εἶναι ταῦτοχρόνως κληρονόμος τοῦ πωλη-
 » τοῦ ἢ ἀπαλλοτριωθέντος. »

Συμφωνοῦν αἱ ἀρχαὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου μὲ τὰς τῶν
 ἄρθρων 34, 36, 50, τίτλ. ἡ. βιβλ. δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου,
 καὶ μὲ τὸν λόγον, ὅτι, ἐνῶ εἶναι εὐπορος ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἀπηλ-
 λοτριώσῃ τὸ προικῶν πρᾶγμα, καὶ ἐκπληρῶναι τὸ χρέος τῆς
 διατροφῆς τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων, δὲν ὑπάρχει αἰτία
 διὰ νὰ στερηθῇ ὁ ἀγοραστὴς τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ συνά-
 ξῃ τοὺς καρποὺς ἀντὶ τοῦ ἀνδρὸς· ἰδὲ καὶ τὰς ὁποίας ἔκαμα
 προηγουμένως παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1303· τὸ
 Τμῆμα ὁμῶς παρετήρησεν, ὅτι ὑπάρχουν δύο ἀρχαὶ εἰς τὴν
 Νομικὴν, αἵτινες δικαιολογοῦνται παρὰ τῆς δικαιοσύνης, τῆς
 ἐπιεικειᾶς, τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος· ἡ
 μὲν, καθ' ἣν « δὲν τρέχει ὁ χρόνος, τοῦτέστιν ἡ παραγραφή
 » κατ' ἐκείνου, ὅστις δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ· » ἰδὲ Σελ. 85,
 περὶ τοῦ ἄρθρου 327· ἡ δὲ, ἥτις εἶναι ὁ λόγος τῆς προηγου-
 μένης ἀρχῆς, καθ' ἣν « καλῆτερον εἶναι νὰ διατηρηθῶσιν ἀ-
 » κέραια τὰ δικαίωματα αὐτῶν τῶν ἀνικάνων, παρὰ νὰ ζη-
 » τηθῇ ἡ διόρθωσις, ἀφοῦ ἐβλάβησαν· » κατὰ τὸν Νόμον 5,
 βιβλ. 2, τίτλ. 41, τοῦ Κώδικος· ἰδὲ Σελ. 130, περὶ τοῦ
 448 ἄρθρου. Εἰς ὅσα λοιπὸν καὶ ἂν ὑφίσταται ἡ προῖξ, εἰς ὅσα
 ἂν ἔχῃ ἡ σύζυγος δικαίωμα κατὰ τοῦ ἀνδρὸς, δὲν πρέπει

διαρκούντος τοῦ γάμου, νὰ ἐφαρμοσθῇ εὐδαιμία παραγραφῇ,
 διότι δὲν δύναται τινόντι νὰ ἐνεργήσῃ, ὅχι τύπον φυσικῶς
 πάντοτε, ὅσον μάλιστα κατὰ φρόνησιν καὶ πολιτικὴν, ἅ-
 τινά θοεῖλουν νὰ κανονίζουν τὴν διαγωγὴν τῆς, ἂν δὲν θέλω-
 ριεν, τὰ βλαπθῇ ἡ οἰκιακὴ εἰρήνη καὶ ὁμόνοια, ἐξ ὧν προκύ-
 πτει ἡ κοινὴ εὐταξία, καὶ νὰ δοθῇ ἀφορμὴ εἰς τὸ διαζύγιον,
 ἢ εἰς τὸν χωρισμὸν ἀπὸ κοίτης καὶ τραπέζης, ἅτινα προξενοῦν
 μεγάλην ζημίαν εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων, καθὼς καὶ
 εἰς τὰ καλὰ ἥθη. Ὡς πρὸς τοὺς ἀνηλίκους καὶ ἄλλους πάντας
 ὑπὸ ἐπιτροπὴν ἢ κηδεμονίαν διατελοῦντας, ἡ φυσικὴ καὶ ἡθι-
 κὴ κατεστάσις τῶν ὁμολεῖ τινόντι ὑπὲρ αὐτῶν καὶ περὶ τῆς
 ἐφαρμογῆς τῆς διαληφθείσης ἀρχῆς (ιδεὲ καὶ τὸ ἄρθρον
 2252). παρετήρησε καὶ τοχρόνως τὸ τμήμα α'), ὅτι αἱ ἀρχαὶ
 τῶν ἀρθρῶν 2560, 1561, 1449, καὶ 1538, κατὰ τὰ ὅποια
 δὲν πρέχει ἡ παραγραφῇ, εἰμὴ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου,
 καὶ δύναται ὅμως νὰ χωρῇ μετὰ τὸν διχασμὸν τῶν κτημα-
 των, καὶ ὅταν ἡ διχοκτετικὴ γυνὴ ἔχῃ τὴν ἐλευθέραν διοίκη-
 σιν τῆς προῆν προικῶς περιουσίας τῆς, συμφωνοῦν μὲ πᾶς
 προηγουμένης ἀρχῆς τῆς Νομικῆς καὶ μὲ τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν
 τῶν β'), ὅτι αἱ διαληφθεῖσαι δύο πρώται ἀρχαὶ τοῦ προη-
 γουμένου ἀρθροῦ α'. δύνανται νὰ παραχωρηθοῦν συνάμα εἰς
 τὸ ἄρθρον 1560, ὅπου εἶναι λόγος περὶ τῆς παραγραφῆς γ'),
 ὅτι πᾶσα παραγραφῇ, ἥτις ἐλαβεν ἑναρξιν πρὶν τοῦ γάμου,
 πρέπει νὰ παύσῃ διαρκούντος αὐτοῦ, ἔνεκα τῶν ἤδη ἀναφερ-
 θέντων λόγων δ'), ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος 1) διὰ νὰ περιορι-
 σθῇ τὸ προνόμιον τοῦτο εἰς πᾶς μόνως περιπτώσεις τῆς ἀπαλ-
 λοτριώσεως πῶν προικῶν ἀκινήτων, διότι ὑπάρχει ἡ αὐ-
 τὴ αἰτία, ὡς πρὸς ὅλα ἐν γένει τὰ προικῶα κτήματα, κατὰ
 τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν 91
 Σελ. περὶ τοῦ ἀρθροῦ 340: 2), διὰ νὰ λογισθῇ ὅτι πρέπει νὰ
 ἐξακολουθήσῃ ἡ περιγραφὴ διαρκούντος τοῦ γάμου, διότι ἡρ-

χισε πρὶν αὐτοῦ, κατὰ τὰ 1561 καὶ 1562 ἄρθρα, ὅταν π. χ. ἦναι ἀναντίρρητον, ὅτι παύει εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις ἢ ἀρξομένη παραγραφῇ, π. χ. ὅταν ὁ κληρονόμος ἦται ἀνήλικος κ.τ.λ. ε), ὅτι δύναται λάβῃ χώραν κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις ἢ ἀπαιτούμενη διορθώσεις τῶν ἁρθρῶν 2254, 2255, μάλιστα κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει προπολογὶς τὸ 2256 ἄρθρον· δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους νομίζει τὸ τμήμα, ὅτι πρέπει ν' ἀναιρεθῇ τὸ ἄρθ. 1561, καίτοι σύμφωνα τὸ πρῶτον μέρος του μετὰ τὸν Νόμον 16, τίτλ. 5, βιβλ. 23, τῶν Διγγελῶν, καὶ νὰ λάβουν τὰ ἄλλα ἄρθρα τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις.

(1560) ΚΣ'. Παρετήρησεν ἰδιαιτέρως τὸ Τμήμα, ὅτι καθὼς δύναται νὰ γίνῃ πώλησις ἄνευ τῶν ἀπαιτούμενων διατυπώσεων, ἄνευ Π. Χ. τῆς ἀδείας τοῦ Δικαστηρίου, ἢ ἄνευ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ἂν καὶ γίνῃ τούτοις διὰ μίαν ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν πρόκειται ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων, εἶναι βέβαιον, α) ὅτι ἡ πώλησις αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄκαρπη, διότι πρόκειται περὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν εὐσεβαστικῶν διατυπώσεων (ἴδε τὸ ἄρθρον 201 τῆς Πολ. Δικονομίας). β) ὅτι καὶ ὁ πωλὴς τῇ πώλει ἀγοραστῆς χαίρει τὸ δίκαιον τῆς ἀποζημιώσεως, καθόσον τὸ τμήμα τῆς πώλειος ἐχρησίμευσεν εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν τῶν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων. Π. Χ. εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τῆς γυναικὸς χρεῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν τοῦ Νόμου 206 περὶ Δυσφόρων Κανόνων (Σελ. 24 περὶ τοῦ μέρους 18, τίτλ. 11.) καὶ κανονίζει πολλὰς ἄλλας διατάξεις τοῦ ἐνεστώτος Κώδικος. Παρετήρησε προσέτι τὸ Τμήμα, ὅτι χρεώσσει ὁ Νομοθέτης καὶ βαλυνάσθῃ καὶ διορθώσθαι τὰς ἀνθρώπους καὶ ὅχι νὰ ποῖς φθερὰ διὰ τῶν Νόμων, ὥστε πρέπει ν' ἀποφύγῃ πᾶσαν ἐφορμὴν τοῦ νὰ γορηγῶν εἰς αὐτοὺς κατ' εὐθείαν ἢ πλάγιως μέγα εἰς τὸ νὰ ἀφαιροθῇ παρ' αὐτῶν τὰς ἐξουσίας καὶ ἐπαύση (ἴδε ἐντὶ τῇ), καίτοι τὰν μετὰ τὴν ἐκδομὴν μέρη τῆς

ιδίας κακίας, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ παραδεκτὸς εἰς ἐξ αὐ-
 τῶν εἰς τὸ ν' ἀφίνη ὅλην τὴν ζημίαν εἰς τὸ βάρος μόνον τοῦ
 ἄλλου, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς λέγει ἡ Πολιτικὴ Δικονομία, ἄρθρα
 202 καὶ 811. δὲν δύναται τις ν' ἀκυρώσῃ τὰς ιδίας του πρά-
 ξεις, ὡς νόμιμος ἐγγυητὴς αὐτῶν, καὶ ἐπομένως οἱ κληρονόμοι,
 καθόσον παρασταίνουν τὸ πρόσωπον καὶ τὰ δικαιώματα καὶ
 χρέη τοῦ ἀποθαμμένου, δὲν δύνανται νὰ προτείνουν τὴν ἀκύ-
 ρωσιν τῶν πράξεών του. Βέβαια ὁμῶς δὲν δύναται νὰ ἐφαρ-
 μοσθῇ μὲ τόσῃν ἀκρίβειαν ἡ τελευταία ἀρχή, ὡς πρὸς τὰς
 πράξεις τῆς γυναικὸς, διαρκούντος τοῦ γάμου γινομένης, διότι
 ἐν γένει λογίζεται πλέον εἰς κακὴν πίστιν, ὅς τις ἀγοράζει
 παρὰ τῆς ὑπάνδρου γυναικὸς, μάλιστα κατὰ τὴν γενικὴν
 διάταξιν τοῦ ἁρθρου μας Β'. (1393), καὶ βοηθοῦνται αἱ γυ-
 ναῖκες, ὡς ἀδύνατον γένος, εἰς ὕλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ας
 ὑποφέρουν ζημίας, καίτοι διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν Νόμων (ιδεὲ
 Μερλὲν. λέξις ignorance, § 1, καὶ τὸν Νόμον 8, τίτλ. 6.
 Βιβλ. 22 τῶν Διγесτῶν, καθὼς καὶ τὰ ἄρθρα 40 καὶ 42,
 Βιβλ. α. τίτλ. α. τοῦ Ἀρμενοπούλου), καὶ τέλος πάντοτε ὑ-
 πάρχει ὑποψία ὅτι ἐνήργησαν ὑπὸ τῆς βίας ἢ ἐπιρροῆς τοῦ ἀν-
 δρός· ἐξετάζουν λοιπὸν τὸ Τμήμα τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εὖρεν,
 ὅτι παρεβιάσθησαν τῶντι αἱ διαληφθεῖσαι προκαταρκτικαὶ
 ἀρχαὶ τῆς νομικῆς, τὰς ὁποίας ὁμῶς σέβεται ὁ Κώδῃξ ἐν
 γένει καὶ εἰς τόσας ἄλλας περιστάσεις, καὶ τοῦτο, διότι ὡς
 πρὸς τοὺς Γάλλους Νομοθέτας, ὅλαι αἱ διασκέψεις των ἦτον
 ὑπὲρ τῆς γενικῆς κοινοκτημοσύνης, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ δύναται
 νὰ πωλήσῃ, ἀπαλλατριώσῃ, καὶ ἐνυποθηκεύσῃ μὲ πᾶσαν ἐλευ-
 θερίαν τὰ τῆς κοινοκτημοσύνης κτήματα, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι
 ὁ ἀνὴρ τὸ πᾶν, ὥστε δὲν ἔδωκαν τὴν ἀκριβῆ προσοχὴν εἰς
 τὴν προίκειον διοίκησιν, ἥτις δὲν ἦτον τόσον εὐνοϊκὴ, ἐν ᾧ
 εἰς τὴν Ἑλλάδα συμβαίνει τώρα τὸ ἐναντίον, κατὰ τὸ σύ-

«τημα, τὸ ὁποῖον παρεδέχθη τὸ Τμήμα. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους προσθέτει καὶ διορθώνει ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων, » ἢ καθὼς δὲν διετηρήθησαν αἱ ἀπαιτούμεναι διατυπώσεις » ἢ γυνή, ἢ ὁ ἀνὴρ κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου » ἀπέβαλε τὰς ἐφεξῆς λέξεις, μηδενὸς δυναμένου » ἀντιτάξῃ τὴν κατὰ τὴν διάκρισιν αὐτοῦ παραγραφὴν ».

Μετὰ τὰς λέξεις « ἡ γυνή ἔχει τὸ αὐτὸ δίκαιον » μετὰ τὸν διχασμὸν τῶν κτημάτων ἢ περὶ αὐτῆς » παραγραφὴ ἄρχεται μόνον μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ἢ » τὸν διχασμὸν τῶν κτημάτων, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ σύζυγος, » ὅταν δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἀπαλλοτριώσιν, δύναται » νὰ ἐνεργήσῃ κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τὸ πωληθὲν κτῆμα » ἦτον προικῶν· ὀφείλεται δὲ πάντοτε ἀποζημίωσις πρὸς » τὸν ἀγοραστήν, καθόσον τὸ ἐκ τῆς ἀπαλλοτριώσεως προϊόν » ἐχρησίμευσεν εἰς μίαν ἐκ τῶν ἀνωτέρω πέντε τελευταίων » περιπτώσεων. »

(1561). Τοῦτο τὸ ἄρθρον ἐκβάλλεται ὁλοκλήρως κατὰ τὰς προηγουμένας παρατηρήσεις.

(1562) KZ'. Περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἰδὲ τὸν Νόμον 16, τίτλ. 3, βιβλ. 23, τῶν Διγεστῶν. Κατὰ τὰς ὁποίας ἔκαμε τὸ τμήμα παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις, μὴ παρεδεχόμενον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παραγραφῆς διαρκούντος τοῦ γάμου. καίτοι ἀρξαμένης πρὶν αὐτοῦ, ἐτελείωσε τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς ἐφεξῆς· « εἶναι ὑπεύθυνος περὶ ὅλων τῶν ἐκ τῆς ἀμελείας του ἐπιγενομένων ζημιῶν. »

Καὶ τῶνόντι θέλει ὑπάρχει ζημία, ὅταν ὑπάρχῃ κατὰ τὰς

ἄρθρα 2254, καὶ 2255, παραγραφὴ, καθὼς καὶ ὑπάρχει ζημία, ὅταν ὑπάργῃ ἐξαχρεώσις.

(1563). Ἐκβάλλεται τοῦτο τὸ ἄρθρον ὁλοκληρῶς κατὰ τὰς προηγουμένας, παρατηρήσεις ὡς διάλου ἄχρηστον, κατὰ τὰ ἄρθρα 1443—1448, περὶ ὧν εἰς τὸν § 3 τοῦ ἀκολουθοῦ τρίτου Τμήματος.

(1564, 1565.) ΚΗ. ΚΘ'. Συμφωνοῦν αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα μὲ τὸν μοναδικὸν Νόμον § 7, τίτλ. 15, βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος, καὶ διατηροῦνται ὡς εἶναι.

(1566.) ΚΑ'. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστώδες ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 10 τοῦ εἰρημένου, τίτλ. 3, βιβλ. 23 τῶν Διγερσῶν.

Ὡς πρὸς τὴν λέξιν αἰτία, ὅταν τὸ κείμενον λέγῃ Faute, ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρατήρησα ἤδη τῶς φορὰς προηγουμένως, ἐν ᾧ ὁ ἴδιος Κώδης ἀναγνωρίζει εἰς τινα ἄρθρα τὴν ἀληθῶς ὑπάρχουσαν διαφορὰν μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο λέξεων. Παρατήρησεν ἐπίσης τὸ Τμήμα, ὅτι δὲν εἶναι οὔτε ἀκριβές, οὔτε ἐντελές, τὸ ἐνεστώδες ἄρθρον, ὅταν ὁμιλῇ μόνον περὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἀνδρός, ἐν ᾧ δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἡ περίπτωσις τῆς ἀποδόσεως τῶν κινητῶν ἐκ σφάλματος τοῦ ἀνδρός ἐγκαταλελειμμένων, καὶ ἐξηχρεωμένων μετὰ τὸν θάνατόν του παρὰ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ. Προμοίως σφαλερὰ εἶναι ἡ μετάφρασις τῶν λέξεων τοῦ κειμένου, à son usage actuel, διότι πρόκειται περὶ χρήσεως τῆς γυναικὸς καὶ ὄχι περὶ τῆς τοῦ ἀνδρός, καθὼς πρόκειται καὶ περὶ ὀφληνῶν καὶ ἱματίων τῆς χρήσεως τῆς γυναικὸς καὶ ὄχι τῆς τοῦ ἀνδρός· παρατήρησα μετέπειτα, ὅτι διὰ νὰ μὴ μείνῃ γυνὴ ἢ σύζυγος, ὡς εἶναι, ὁ σκοπὸς τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ἐνεστώτος ἄρθρου, καὶ νὰ κρατήσῃ χωρὶς μεγάλην διαφιλωνείκησιν αὐτὰ, εἶναι καλῆτερον, νὰ διατάττῃ τὸ ἄρθρον, ὅτι δύναται νὰ κρατήσῃ ἐκπιπτομένας τὰς ἀξίας των, καθ'

ἂν διατίμωσιν τὰ ἔλαβεν ὁ ἀνὴρ, διότι αἱ χρεεύουσαι γυναῖκες δὲν ἔχουν πάντοτε τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ ταῖς χρησιμεύῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἐν ᾧ τὸ μόνον συμφέρον τῆς κληρονομίας τοῦ ἀνδρός, καλῶς καὶ τὸ συμφέρον τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ διχασμοῦ τῶν κτημάτων ὡς πρὸς τοὺς τόκους, δὲν ἐφάνη τόσον ἀξιόλογον πρᾶγμα, διὰ νὰ μὴν εὐκαλυπθοῦν τοιοῦτοτρόπως αἱ χρεεύουσαι γυναῖκες· κατ' αὐτὰς τὰς παρρηγήσεις ἔκαμε τὸ Τμήμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας, καὶ διορθώσεις.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐφθάρησαν διὰ τῆς χρήσεως » καὶ οὐχὶ ἐκ σφάλματος τοῦ ἀνδρός· δὲν χρεωστεῖται » ἢ ἀπόδοσις εἰ μὴ, τῶν μεινάντων καθ' ἣν εὐρίσκονται » κατάστασιν ».

Μετὰ τὰς λέξεις « κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν νὰ » λάβῃ τὰ πρὸς χρῆσιν τῆς οἰκίας καὶ ἱμάτια, ἐκπιπτομένης » τῆς ἐν τῷ γαμικῷ συμβολαίῳ προσδιορισθείσης ἀξίας, ἐκ » τῆς μετὰ τὸ ἕως ὀφειλομένης πρὸς αὐτὴν ποσότητος. »

(1567) Δ'. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστώδες ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 49, τίτλ. 3, Βιβλ. 24, καὶ τοὺς Νόμους 35, καὶ 61, τίτλ. 3, βιβλ. 23 τῶν Διγεστώων· Ἀναφέρει ὁμοῦς ὁ Μ. Σελ. 331 ὅτι ἐνδιαλαμβάνει ὁ Νόμος οὗτος 35 σημαντικὴν ἐξαίρεσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ἀνὴρ ὡς πρὸς τὸ ἀφερέγγυον τοῦ χρεοφειλέτου τῆς προικὸς, τὰ ὅποῖον συνέβη μετὰ τὸν γάμον, τοῦτέστιν, ὅταν ὁ χρεοφειλέτης εἴηαι ὁ ἴδιος πατὴρ ἢ πενθερός, καὶ νομίζῃ ὅτι καὶ τὴν σήμερον δύνανται νὰ παραδεχθοῦν οἱ Δικασταὶ τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, καίτοι σιωπῶντος τοῦ ἄρθρου περὶ αὐτῆς.

(1568) Θ'. Κατὰ τὸ σύστημά μας εἰς τὰ ἄρθρα Β' καὶ Θ', δύναται νὰ ὑπάρχῃ προῖς εἰς τινὰ ἐπικαρπία χωρὶς συνστάσεως αὐτῆς ἢ γαμικῷ Συμβολαίῳ· τότε πρέπει τὸ ἄρθρον νὰ ἀρχίζῃ ὡς ἐφεξῆς.

ΛΔ. Ἐὰν ἡ προῖξ ὑφίσταται εἰς ἐπικαρπίαν τινὰ, ὁ ἄνθρωπος
 « κ.τ.λ. » (Ἰδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τοὺς Νόμους 7, §. 2,
 τίτλ. 3, καὶ 4, Βιβλ. 23, τῶν Διγεστῶν.)

(1569). Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ρ. Σελ. 972, καὶ
 Μ. Σελ. 332, πρόκειται ἐδῶ περὶ προικὸς ὑποσχεθείσης
 παρὰ τρίτου, ὅχι παρ' αὐτῆς τῆς γυναικὸς, καὶ ὅταν τῷ
 δὲν τὴν ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τοῦ τρίτου, (ἐνῶ τὸ νόμιμον
 τεκμήριον, ὅτι τὴν ἔλαβεν, ὑπάρχει μόνον μεταξὺ αὐτοῦ καὶ
 τῆς γυναικὸς) διατηρεῖ πάντοτε κατὰ τοῦ τρίτου ὀφειλέτου
 τὸ δίκαιον τῆς ἀπαιτήσεως τῆς μὴ πληρωθείσης προικὸς, καὶ
 τὸ δίκαιον τοῦτο ὑπόκειται εἰς τὴν μόνην παραγραφὴν τῶν
 30 ἐτῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον 2262· τροπολογεῖται λοιπὸν ἡ ἀρ-
 χὴ τοῦ ἄρθρου 7, βιβλ. δ'. τίτλ. θ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὸ
 ὅποῖον ἐπιτρέπει μόνον δέκα ἔτη εἰς τὸν ἄνδρα διὰ ν' ἀπαιτήσῃ
 τὴν ὑποσχεθεῖσαν προῖκα. Τὸ τμήμα ἐπομένως διώρθωσε καὶ
 ἐπρόσθεσεν, ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

ΛΒ'. Μετὰ τὰς λέξεις « οἱ κληρονόμοι τῆς δύναν-
 » ται νὰ τὴν ἀπαιτήσουν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τὴν εἰς αὐτὸν πληρω-
 » μὴν, διαφυλαττομένου κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, καὶ
 » ὅταν πραγματικῶς δὲν ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος τὴν προῖκα, τοῦ δι-
 » καιώματος τῆς ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ ὀφειλέτου της. »

(1570). Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ὁμιλεῖ μόνον ἐν γένει περὶ
 τῶν κληρονόμων τῆς γυναικὸς, ἐνῶ ἂν αὐτοὶ εἶναι τὰ κοινὰ
 τέκνα, καὶ αὐτὰ εἶναι ἀνήλικα ἢ μὴ χειράφετα, χωροῦν οἱ
 τόκοι ὑπὲρ τοῦ μόνου πατρὸς, κατὰ τὸ 384 ἄρθρον. Ὅταν
 λοιπὸν ὑπάρχουν τέκνα ἐκ τοῦ γάμου, δὲν ἐφαρμόζεται βέ-
 θαια ἡ ἀρχὴ τοῦ 48 ἄρθρου, τοῦ Βιβλ. δ'. τίτλ. ή. τοῦ Ἀρμε-
 νοπούλου, καθὼς καὶ ὅταν ὁμιλῇ ὁ Κώδης περὶ τῶν τόκων,
 λογίζεται ὁ νόμιμος τόκος καὶ ὅχι ὁ περὶ οὗ εἰς τὸ ἄρθρον 22

αὐτοῦ τοῦ Βιβλ. καὶ τοῦ τίτλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, περὶ οὗ πρόκειται εἰς τὸν §. 2, τοῦ Νόμου 31, τίτλ. 2, Βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος· (ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1557, καὶ 1558.) Καθὼς ὁμῶς δύνανται νὰ προκύπτουν διαφιλονεικῆσεις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν λογαριασμῶν τοῦ πατρὸς, ἂν ἀφίνεται καθὼς εἶναι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον (Μ. Σελ. 333, καὶ Ρ. Σελ. 973), τὸ Τμῆμα παρεδέχθη τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις καὶ προσηκᾶς.

ΛΓ'. Μετὰ τὰς λέξεις « χωροῦσιν αὐτοδικαίως » ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς διαλύσεως ὑπὲρ τῶν κληρονόμων αὐ-
 » τῆς, ἢ ὑπὲρ τοῦ ἐπιβίου συζύγου, κατὰ τὸν ὅρισμόν τοῦ
 » 384 ἄρθ. ἐὰν ἡ διάλυσις κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀλλὰ κατ' ἀμφοτέρας τὰς πε-
 » ριπτώσεις ὀφείλονται ἐκ τῆς τοῦ ἀνδρὸς διαδοχῆς κα-
 » τὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἶκημα καὶ τὰ πένθιμα ἱμάτια, χωρὶς ν'
 » ἀφαιρεθοῦν ἐκ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ νομίμων
 » τόκων. »

(1571). Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 6, τίτλ. 3. βιβλ. 24, τῶν Διγεστῶν. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις ὁμῶς καὶ τὰς διορθώσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμα καὶ ἐπρότεινα Σελ. 175, καὶ 176. περὶ τοῦ ἄρθρου 585, δὲν ὑπάρχει πλέον αἰτία διὰ νὰ μὴ διορθωθῇ καὶ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον· καὶ τῶντι παρετήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι εἰς πολλοὺς τόπους καὶ ἀπὸ πολλῶν συζύγων δὲν καλλιεργοῦνται παρ' αὐτῶν τὰ προικῶα ἀκίνητα, ἀλλὰ δίδονται εἰς τρίτους νὰ τὰ καλλιεργήσουν ἐπὶ ἐκπεσμῶ τινὸς ποσότητος τῶν καρπῶν, καὶ βέβαια δὲν πρέπει νὰ ᾔηται διαφορετικὴ ἡ κατάστασις τοῦ ἐπιβίου συζύγου μετὰ τὴν διάλυσιν, παρ' ὅ,τι ᾔητον εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου· οἱ πολιτικοὶ καρποὶ, ὥσπερ εἶναι τὰ ἐνοίκια, οἱ τόκοι, αἱ πρόσοδοι, τὰ δικαιώματα τοῦ ἐπικαρ-

πρωτοῦ, ὡς πρὸς τὰ γινόμενα ἐξοδεῖ περὶ τῆς διακελυμένης ἐπικαρπίας κανονίζονται ἀποχρώντως ἀπὸ τὰ ἀφορώντα ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος· ὡς πρὸς τοὺς φυσικοὺς ὁμῶς καρποὺς ἤθελε τὸ ἄρθρον τοῦτο, καθὼς εἶναι, βλάπτει τὸ ἀληθὲς δίκαιον, μάλιστα ὅταν ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον συνετάχθη οὕτω τὸ ἄρθρον, εἶναι, ὡς ἀναφέρει ὁ Μ. 334, ὅτι ἰσχύναζεν ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ γάμου ὅλους τοὺς καρποὺς. Τοῦτο ὁμῶς δὲν εἶναι ἀκριβές· διότι καὶ τότε ὁ ἀνὴρ δὲν ἐπῆρεν, εἰμὴ τὸ μέρος τοῦτο τῶν καρπῶν, τοὺς ὑπομένους ἐχρεώζεινὰ δώσῃ ὁ ἐπικαρπούμενος μισθωτής, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἀναφέρει ὁ Μ., ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τὸ σχέδιον τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, κατὰ τὸν Νόμον 7, §, τελευταῖον αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ Βιβλίου τῶν Διγεστῶν τὰ ἐφεξῆς 9 προηγούμενου ἐκπεσμάτος τῶν ἐξόδων τῆς σπορᾶς καὶ καλλιέργειας, καὶ ἀφαιρέθη ἡ προσθήκη αὕτη ἄνευ συζητήσεως, δι' οὐδεμίαν ἄλλην αἰτίαν, παρὰ τὴν ὁποίαν ἐπρότεινε καὶ ἥτις δὲν εἶναι ἀκριβής. Παραδεχόμενον τὸ Τμήμα τὴν προσθήκην ταύτην συνέταξεν οὕτω τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου.

ΛΔ'. Μετὰ τὰς λέξεις « διαρκείας τοῦ ἐπιπτομένου » τῶν πρὸς καλλιέργειαν καὶ σπυρὰν ἐξόδων τοῦ μεριδίου τῶν » καρπῶν πρὸς τὸν κληροῦχον, ἂν ὑπάρχῃ, κατὰ τὸ 586 ἄρθρον. Τὸ ἔτος ἀρχεταί κ.τ.λ. »

(1572) ΛΕ'. Ἀντὶ τῶν λέξεων « ἀνταποδοτικῶς καὶ » χρήσεως, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὰς λέξεις, ἡ παρὰ τὴν » σέως, πιστωτάς. »

Ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν ἀφάνισιν τοῦ προνομίου, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπουν ὁ Νόμος 12, τίτλ. 18, Βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει μετὰ τὴν λέξιν *asumiduis* κ.τ.λ. καὶ τὰ ἄρθρα 42, 58, κ.τ.λ. Εἰδὼν γ' τίτλ. ε' τοῦ Ἀρμενιο-

πούλου, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ μεταγενεστέρα προῖξ εἶναι πληρώ-
 τία μὲ βλάβην τῶν προγενεστέρων δανειστῶν καὶ πιστωτῶν.

Καθὼς ὁμοίως εἶναι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον συμφωνότερον μὲ τὰς
 ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν προκαταρκτικὴν περὶ ὑποθη-
 κῶν ἀρχήν. *Qui prior est tempore potior est in jure* (Νό-
 μος, 4. τίτλ. 18. Β.βλ. 8 τοῦ Κώδ. ἡκ.), διετηρήθη ὡς εἶναι.

(1573.) Παρομοίως διετήρησεν ὡς εἶναι, τὸ Τμῆμα, τὸ
 ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ μόνην τὴν κατὰ τῶν ἐφεξῆς παρατήρσεων
 διόρθωσιν· παρετήρησε λοιπὸν τὸ Τμῆμα, ὅτι ἡ ἐννοια τοῦ ἐνε-
 στῶτος ἁρθρου εἶναι ὅτι ἡ προῖξ, ἣτις ἐπληρώθη ἀπὸ τὸν πα-
 τέρα πρὸς τὸν ἄνδρα, ὁ ἐπιπλοῦς ἦτον ἀφερέγγυος καὶ ἄνευ τέχνης
 καὶ ἐπαγγέλματος, δὲν συνεισφέρεται καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς
 λογαριασμὸν καὶ ἐκπεσμὸν, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς διαμε-
 ρίσεως τῆς πατρικῆς διαδοχῆς, ἂν δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὁ-
 πίσω ἡ ὑπανδρευθεῖσα θυγάτηρ τὴν προῖκα παρὰ τῆς διαδο-
 χῆς τοῦ προαποθαμμένου ἀνδρὸς, ὥστε νὰ θεωρηθῇ ἡ συγ-
 κληρονόμος θυγάτηρ ὡς μὴ λαβοῦσα ποτὲ προῖκα· καὶ ὅταν
 ἐπληρώθη ἡ προῖξ εἰς ἄνδραν εἴτε φερέγγυον εἴτε ἔχοντα
 τέχνην καὶ ἐπάγγελμα, καὶ μόνον μετὰ τὸν γάμον ἀφερέγγ-
 γυος ἀποκαταστάντα, τότε ἡ θυγάτηρ, ἂν καὶ χάσῃ τὴν προῖ-
 κα, χρεωστεῖ νὰ τὴν συνεισφέρῃ εἰκονικῶς εἰς τὴν ὁμάδα, καὶ
 νὰ λάβῃ μόνον τὸ ἀνάλογον μερίδιόν της κατὰ τὴν συνεισφο-
 ρὰν καὶ κατὰ τὸν ἐκπεσμὸν τῆς προικῶς ἀξίας, διότι τότε
 δὲν ὑπάρχει σφάλμα εἰς βάρος τοῦ πατρός· διαφυλάττεται
 ὁμοίως πάντοτε εἰς τὰς δύο περιπτώσεις τὸ δικαίωμα τῆς ἀπο-
 ζημιώσεως κατὰ τῆς τοῦ ἀνδρὸς διαδοχῆς εἰς τοὺς συγκλη-
 ρονόμους μὲν κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, εἰς τὴν θυγατέ-
 ρα δὲ, κατὰ τὴν δευτέραν· δυσκόλως ὁμοίως καταλαμβάνεται
 καθὼς εἶναι συντεταγμένον τὸ ἄρθρον τοῦτο, κατὰ τὴν ἐννοίαν
 ταύτην, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα προσθέτει τὰ ἐφεξῆς.

ΛΓ'. Μετὰ τὰς λέξεις « οὐδ' ἐπάγγελμα, ὅταν ὁ
 » πατήρ ἐπλήρωσε τὴν προῖκα διὰ τὴν θυγατέρα του, αὐ-
 » τὴ ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ πατρὸς μὴ ἐκπι-
 » πτομένου τοῦ ὅλου ἢ τοῦ μέρους τῆς ἀπωλεσθείσης προι-
 » κὸς, ἐπιφυλαττομένου εἰς τὴν διαδοχὴν ταύτην τοῦ δικαιώ-
 » ματος τῆς ἀναγωγῆς κατὰ τῆς τοῦ ἀνδρός. Ἀλλ' ἂν ὁ
 » ἀνὴρ κατέστη ἀφερέγγυος κ.τ.λ. »

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 335, πρέπει ν' ἀ-
 ναπληρωθῇ ἡ ἑλλειψις, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Κώδης οὗτος πε-
 ρὶ τῆς συχνῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐπληρώθη ἡ προῖξ ἐν
 τῷ γαμικῷ Συμβολαίῳ παρόντων τοῦ μελλονύμφου καὶ τοῦ
 πατρὸς του, χωρὶς τὴν μνείαν, ποῖος ἐξ αὐτῶν ἔλαβε τὰ χρή-
 ματα, ἀφοῦ ὑπερισχύει τὸ τεκμήριον εἰς τὴν Νομικὴν, ὅτι
 τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα πληρόνονται εἰς τὰ τέκνα παρόντων
 τῶν γονέων, μάλιστα ὅταν ᾖναι αὐτοὶ ἐπίτροποι τῶν πρῶ-
 των ἕνεκα τῆς ἀνηλικιότητός των καθὼς καὶ εἰς τοὺς συζύ-
 γους, λογίζονται λαμβανόμενα παρὰ τῶν γονέων καὶ τοῦ ἀν-
 δρός, ὡς ἀξιοχρεώτεροι καὶ δυνατώτεροι, pecuniam ad po-
 tentiorem pervenisse· ἢ penes quem est peculium, ὡς
 λέγουν ὁ Φάβερ, ὀρισμῶ 22, τίτλ. 14 Βιβλ. 4, καὶ ὁ Νόμος
 22, § 12, τίτλ. 3 Βιβλ. 24 τῶν Διγестῶν· παρομοίως κα-
 τὰ τὰς ἤδη γινομένας παρατηρήσεις εἰς τὸ ἄρθρον λγ'.
 (1570) περὶ τοῦ ἄρθρου 48, τίτλ. ή. Βιβλ. δ'. τοῦ Ἀρμενο-
 πούλου, εὐρέθη ἀναγκαία τις προσθήκη περὶ τούτου, ὥστε συ-
 νέταξε τὸ Τμήμα τὰ δύο νέα ἐπόμενα ἄρθρα.

ΛΖ'. « Ἄν ὁ ἀνὴρ δὲν ᾖτον οὔτε χειράφετος, οὔτε ἐνῆλιξ,
 » καθ' ἣν ἐποχὴν ἐδόθη ἡ προῖξ, ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἔλαβε μέ-
 » ρος εἰς τὴν γαμικὴν σύμβασιν χωρὶς νὰ προκύπτῃ ἐξ αὐ-
 » τῆς, ποῖος ἐκ τῶν δύο ἔλαβε τὴν προῖκα, ὑπεθέτεται ὅτι τὴν
 » ἔλαβεν ὁ πατήρ, μεχρισότου ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον. »

ΚΗ. « Ἡ προῖξ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς μεταβαίνει
 » τὴν γυναῖκα ἐκ θελήσεως τοῦ Νόμου, καὶ τοὺς κληρονόμους
 » τῆς, ἂν αὐτὴ ἀποθάνῃ πρὸ τοῦ ἀνδρός· διὰ τὴν ἀποκλεισθοῦν
 » ἡ γυνὴ καὶ οἱ κληρονόμοι τῆς ἀπὸ τὸ δικαίωμα τῆς προί-
 » κος, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ περὶ τούτου ῥητὴ δικαιολογία.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄρθρον συμφωνεῖ μὲ τὸ ὅποῖον ἐνδια-
 λαμβάνει Α. Κ. καὶ συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 951 ἐφαρμόζε-
 ται καὶ εἰς τὸ δίκαιον ἐπιστροφῆς Droit da retour.

ΤΜΗΜΑ Β'.

*Περὶ τῆς καθολικῆς ἢ τῆς εἰς μόκα τὰ πρόσκτητα
 περιορισμένης κοινοκτημοσύνης.*

Ἐν ᾧ ἀφίνεται εἰς τὴν ἐλευθέραν διάταξιν τῶν μαλλονύμ-
 φων τὸ συμβόλαιον περὶ αὐτῶν τῶν κοινοκτημοσυνῶν, εἶναι
 ἀναγκαῖον, νὰ δοθοῦν τινες γενικαὶ ἀρχαὶ διαλαμβάνουσai
 περὶ αὐτῶν, καὶ τὸ Τμήμα τὰς ἡρανίσθη ἀπὸ τὸν Α. Κ. ὡς
 πολλὰ δικαίας καὶ ἐφαρμοστέας εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ Ῥωμαῖοι
 εἰς τὰς ἡμέρας καὶ τῶν ἐδορυκτῆσεων ἔτι δὲν ἐλησμόνησαν
 νὰ ἀντιγράψωσι καὶ παραχωρῶσιν εἰς τοὺς Νόμους των ὅσα
 εὑρισκόν καλὰ εἰς τοὺς Νόμους τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καίτοι ὀνο-
 μασθέντων βαρβάρων παρ' αὐτῶν· διὰ περισσότερον λόγον
 δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐξακολονθήσῃ τὸ παράδειγμα τοῦτο ὡς
 πρὸς τοὺς Νόμους τῶν πλέον πεφωτισμένων ἐθνῶν, καὶ διὰ
 τοῦτο τὸ Τμήμα ἡρανίσθη ἐκ τοῦ Α^{ου}. Κ^{ος}. τὰ ἐφεξῆς ἄρθρα
 1233, 1177, 1178, 1234, 1235. καὶ τὰ ἦνωσε μὲ τὰ
 ἄρθρα 1402, 1499, καὶ 1527 τοῦ ἐνεστῶτος Γαλλικοῦ Κώ-
 δηκος καὶ συνέταξε τὰ ἀκόλουθα ἐξ ἄρθρα.

(1233 Α. Κ.) ΛΘ'. « Ὁ Γάμος δὲν καθιστᾷ τὴν καθολι-

» κήν ἢ τὴν πρόσκλητον κοινοκτημοσύνην· πρὸς ὑπαρξίν αὐ-
 » τῆς ἀπαιτεῖται ἡ ῥητὴ σύμβασις πρὸ τῆς τελέσεως τοῦ γά-
 » μου, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα κανονίζονται ἀπὸ τοὺς
 » ὄρους τοῦ γαμικοῦ Συμβολαίου μὴ ἀντιβαίνοντες εἰς τὰ (νέα
 » ἄρθρα μας ΣΤ'. Ζ'. Η'. Γ'. Δ'. καὶ Ε.) 1388, 1389, 1394,
 » καὶ 1397 τοῦ ἐνεσῶτος Κώδικος, ἢ ἀπὸ τοὺς περὶ ἐταιριῶν
 » γενικοὺς κανόνας, περιπλέον δὲ ἀπὸ τὰ ἐπόμενα ἄρθρα. »

(1177 Α. Κ.) ΛΑ. Ὅταν διωμολογήθῃ κτημοσύνη ὧλων
 » τῶν ὑπαρχόντων, περιλαμβάνονται ἐν αὐτῇ μόνον τὰ πα-
 » ρόντα κτήματα, ἐκτὸς ἂν ῥητῶς ἀναφέρονται καὶ τὰ μέλλον-
 » τα. Δὲν συμπεριλαμβάνονται δὲ μεταξὺ τῶν τελευταίων τὰ
 » κατὰ κληρονομίαν, ἢ μεταξὺ ζώντων δωρεὰν περιελθόντα
 » μετὰ τὸ γαμικὸν Συμβόλαιον εἰς ἓνα ἐκ τῶν συζύγων, ἐκτὸς
 » ἂν ὑπάρχῃ καὶ περὶ τούτου ῥητὴ διομολογία. »

(1178 Α. Κ.) Μ. « Ἡ περὶ μόνον τῶν παρόντων κτημά-
 » των κοινοκτημοσύνη δὲν ἔχει κῦρος, ἂν δὲν ἔγινε δι' αὐτοῦ τοῦ
 » γαμικοῦ συμβολαίου ἀκριβοῆς καταγραφὴ τῶν ἀπαρτησάντων
 » αὐτὴν κτημάτων. »

« Διὰ τὰ ἔχῃ κῦρος ἡ περὶ τῶν μελλόντων κτημάτων κοινο-
 » κτημοσύνη, ἀπαιτεῖται ἐπίσης ἢ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ
 » καταγραφὴ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην παρόντων κτημά-
 » των. »

(1402, 1499 τοῦ Γαλ: Κώδ.) ΜΑ. « Πᾶν ὅ,τι δὲν ὑπάρ-
 » χει ἐγγεγραμμένον εἰς τὴν καταγραφὴν λογίζεται ὡς προσ-
 » κτηθὲν μετὰ τὸν γάμον. Τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς ὅσα χαρί-
 » ζει ὁ νυμφίος πρὸς τὴν νύμφην πρὶν τοῦ γάμου, εἴτε εἰς πολυ-
 » τίμους λύθους τζοβαέρια, εἴτε εἰς φορέματα, τὰ ὁποῖα λο-
 » γίζονται ἀμεταβλήτως χαριζόμενα μέχρι τῆς ἐναντίας διο-
 » μολογίας. »

(1234) Α. Κ.) ΜΒ'. « Εἰς τὴν καθολικὴν κοινοκτημοσύ-
 » νην πρέπει πρὸ τῆς διαιρέσεως ν' ἀφαιρεθοῦν ὅλα τὰ χρέη

» ἄνευ ἐξαιρέσεως. Εἰς δὲ τὴν κοινοκτημοσύνην τῶν μόνων
 » μελλόντων κτημάτων ἀφαιροῦνται πρὸ τῆς διαιρέσεως αἱ
 » μόναι ποσότητες, τῶν ὁποίων ἔγινε χρήσις, ἕνεκα τῶν κοι-
 » νῶν κτημάτων. »

(1527) Τοῦ Ενεσ. Γαλ. Κωδ.) ΜΓ'. « Ὅταν ὁ ἕτερος τῶν
 » συζύγων ἔχῃ τέκνα ἐκ προτέρου γάμου, πᾶσα σύμβασις
 » τείνουσα κ.τ.λ. (ὡς εἶναι τοῦτο τὸ ἄρθρον μέχρι τοῦ τέ-
 » λους του.) »

Τ Μ Η Μ Α. Γ'.

Περὶ τοῦ Συμβατικοῦ καὶ Δικαστικοῦ Διχασμοῦ.

§. Α.

Περὶ τοῦ Συμβατικοῦ Διχασμοῦ.

Ἡ ἀπλῇ ἀνάγνωσις καὶ σύγκρισις τῶν ἄρθρων 1537—
 1539, μὲ τὰ 1575—1580, ἀποδεικνύουν, ὅτι εἶναι σύμ-
 φωνοὶ αἱ διατάξεις αὐτῶν τῶν ἄρθρων εἰς τὰς περιστάσεις
 τῶν δύο εἰδῶν τοῦ Διχασμοῦ· καὶ διὰ τοῦτο συνετάχθησαν
 καὶ διετηρήθησαν τὰ ἐφεξῆς ἄρθρα.

(1536) ΜΔ'. Ὅταν οἱ σύζυγοι διωμολόγησαν διὰ τοῦ
 » γαμικοῦ αὐτῶν συμβολαίου, ὅτι θέλουν εἶσθαι ἰδιοκτήμονες,
 » ἀποτελοῦν τὴν διχοκτημοσύνην, κινητὰ καὶ ἀκίνητα ὑπάρ-
 » χοντα λογίζονται παράφερνα, καὶ κανονίζονται κατὰ τοὺς
 » ἐφεξῆς περὶ παραφέρνων κανόνας. »

§. Β'.

Περὶ τῶν παραφέρνων.

(1574) ΜΕ. « Εἶναι παράφερνα ὅλα τὰ ὑπάρχοντα, τὰ

» ὁποῖα δὲν εἶναι προικῶν κατὰ (τὸ Θ'. ἄρθρον) τὰ 1540
 » 1541, καθὼς καὶ ὅσα ἔλαβεν ἡ γυνὴ κατὰ τὴν μεταξὺ,
 » ζώντων δωρεὰν καὶ διαθήκην, διαρκούντος τοῦ γάμου.»

(1537 καὶ 1575) Μ5'. Διατηρεῖται ὡς εἶναι τὸ τελευ-
 ταῖον ἄρθρον 1575, περὶ τοῦ ὁποίου ἀναφέρονται ὁ Νόμος, ,
 τίτλ. 14, Βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος, καὶ τὰ ἄρθρα 22, 24, 26,
 τίτλ. θ'. Βιβλ. δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου.

(1538. 1576) Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ 1576 ἄρθρου
 ἐνδιαλαμβάνει δικαίαν διόρθωσιν τῶν Νόμων 6 καὶ 11, αὐ-
 τοῦ τοῦ τίτλ. 14, Βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ.
 Σελ. 339, κατὰ τὸ ὁποῖον, καθὼς καὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην, ἣτις
 ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἐξηγηθῇ ἐναργῶς τὸ δίκαιον τοῦ-
 το, τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ γυνὴ περὶ τῶν ἐξωπροικῶν κτημάτων
 της, ἐνόμισεν εὐλογον τὸ Τμήμα νὰ ἀρχίζῃ οὕτω τὸ ῥηθὲν
 ἄρθρον 1576.

ΜΖ'. « Ἡ γυνὴ ἔχει ὁλόκληρον τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ἐλευ-
 » θέραν κάρπωσιν τῶν παραφέρνων· ἀλλὰ δὲν δύναται
 » νὰ τὰ ἀπαλλοτριώσῃ, (καθὼς εἶναι τοῦτο τὸ ἄρθρον
 » 1576). »

(1577). Διὰ τοὺς ἰδίους λόγους ἤρχισε, καὶ ὡς ἐφεξῆς
 τοῦτο τὸ ἄρθρον.

ΜΗ'. « Ἡ γυνὴ δύναται νὰ καταστήσῃ κατ' ἰδίαν ἐκλογὴν
 » ὁποιονδήποτε ἐπίτροπον διὰ τὴν ἀπλὴν διοίκησιν τῶν πα-
 » ραφέρνων. Ἄν ὅμως ἡ γυνὴ καταστήσῃ ἐπίτρο-
 » πόν της κ.τ.λ. (ἐξακολουθεῖ ὡς εἶναι τοῦτο τὸ ἄρθρον).

(1539, 1578). Ἰδὲ περὶ τοῦ προηγουμένου καὶ τοῦ ἐνεσῶ-
 τος ἄρθρου τὸν ῥηθέντα Νόμον 11, καθὼς καὶ τὸν Νόμον 17,
 τίτλ. 16, Βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος.

ΜΘ'. (Διατηρεῖται, ὡς εἶναι τὸ ἄρθρον 1578).

(1579). Ἡ μετάφρασις δὲν εἶναι ἀκριβὴς εἰς τὰς λέξεις,

καίτοι πασιδήλως, ὡς πρὸς τὴν Γαλλικὴν λέξιν τοῦ κει-
μένου Constatée, τοῦτέστιν, ὡς τὴν ἐξηγεῖ ὁ Μ. Σελ. 340,
μὴ ῥητὴν ἐναντίωσιν, ἐνῶ ἤθελεν εἶσθαι πολλὰ
σκληρὸν πρᾶγμα, ν' ἀπαιτηθῇ ἔγγραφος πρᾶξις εἰς τὴν γυναῖκα
διὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἐναντιώσεως, ὥς τὸ
Τμῆμα διώρθωσεν οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

ΜΙ'. « Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐκαρπώσατο τὰ παράφερνα ἐναντίον
» τῆς ῥητῆς, ἢ ἀποχρώντως ἀποδεδειγμένης ἀπαγορεύσεως
» τῆς γυναικὸς, ὀφείλει λόγον πρὸς αὐτὴν πάντων τῶν καρ-
» πῶν, ὑφισταμένων τε καὶ ἀναλωθέντων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς
» ἀπαγορεύσεως ταύτης. »

(1580). Τὸ ἄρθρον τοῦτο τροπολογεῖ τὸ ἄρθρον 23, τιτλ.
ἀ. Βιβλ. δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τὸν εἰρημένον Νόμον 17,
τοῦ Κώδικος. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς, καὶ ὅταν ᾖναι
ἀνήλικα τὰ τέκνα, ἅτινα τὴν κληρονομοῦν, δὲν ὑπόκειται ὁ
πατὴρ εἰς τὴν ἐγγυοδοσίαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 601, ἀλλὰ τότε
δὲν εἶναι τὰ τέκνα εἰς τὴν περίπτωσιν, νὰ ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸν
πατέρα τὴν διοίκησιν καὶ ἐπικαρπίαν, καθὼς δύναται νὰ
κάμῃ ἡ γυνή! Ὑπάρχει λοιπὸν μικροτέρα αἰτία, νὰ ὑποχρε-
ωθῇ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν ἐγγυο-
δοσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν μάλιστα δὲν ὑποχρεοῦται, ὡς πρὸς τὴν
προῖκα κατὰ τὸ (17 νέον ἄρθρον) 1550 ἄρθρον, καὶ Ἀρμε-
νοπούλου ἄρθρον 8, τιτλ. ἡ. Βιβλ. δ'. Ἐνῶ δύναται καὶ νὰ
τὴν ἀναλώσῃ, ὅπερ δὲν τοῦ συγχωρεῖται, ὡς ἀπλοῦς ἐπί-
τροπος, ὡς πρὸς τὰ παράφερνα· διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα ἐλευθε-
ρόνει τὸν ἄνδρα ἀπὸ τὴν ἐγγυοδοσίαν εἰς τὴν ἐνεστῶσαν πε-
ρίπτωσιν, καὶ ἐπομένως ἔκαμε τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Ν'. Μετὰ τὰς λέξεις «ὁ ἐκαρπούμενος τὰ παράφερ-
» να ἀνὴρ ἔχει ὅλας τὰς ἐκτὸς τῆς ἐγγυοδοσίας ὑπο-
» χρεώσεις τοῦ ἐπικαρπωτοῦ. »

Περὶ τοῦ δικαστικοῦ Διχασμοῦ.

(1443). Αναφέρονται εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁ Νόμος 24 τῶν εἰρημένων, τίτλ. 3, καὶ Βιβλ. 24, τῶν Διγεστῶν, καὶ τὸ Κεφ. 6 τῆς Νεαράς 97, κατὰ τὴν ὁποίαν φθάνει νὰ ἀρχίῃ ὁ ἀνὴρ νὰ προχωρήσῃ εἰς καταχρήσεις τῆς περιουσίας του, *si inchoaverit mala substantia uti*. Μ. Σελ. 252. πρέπει ὅμως βέβαια νὰ συνεπιφέρῃ ἡ κατάχρησις αὕτη κινδυνόν τινα, ἢ εὐλόγον φόβον τοῦ κινδύνου περὶ τῆς ἀπωλείας τῆς προικὸς, ἢ περὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν μέσων τῆς ἀναπληρώσεως τῶν γαμικῶν βαρῶν, μάλιστα, ὡς πρὸς τὴν διατροφὴν τῆς γυναικὸς καὶ τῶν κοινῶν τέκνων. Κατὰ τὸ ἄρθρον 676 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ κατὰ τὴν χρείαν νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ ἴδιος Μ. γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, καθὼς καὶ τὴν τῆς ιδίας ἐπιτροπῆς διὰ τὸ σχέδιον τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρον τοῦτο, εἴτε εἰς τὴν προικῶν διοίκησιν, εἴτε εἰς τὴν κοινοκτημοσύνην, ἤρχισε τὸ Τμῆμα τὸ ἄρθρον καὶ ἔκαμε τὰς προσθήκας ὡς ἐφεξῆς.

ΝΑ'. » Ὅταν ἡ προῖξ ἢ τὰ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς κοινὰ κτήματα τῆς γυναικὸς κινδυνεύουν, καὶ ὅταν ἡ ἀταξία τῶν
 » ὑποθέσεων τοῦ ἀνδρὸς ἀπειλῇ, ὅτι τὰ κτήματα αὐτοῦ δὲν
 » θέλουν ἐξαρκέσει πρὸς ἀποπλήρωσιν τῶν δικαίων καὶ τῶν
 » προαιρέσεων τῆς γυναικὸς, δύναται ν' ἀπαιτηθῇ διὰ Δικαστηρίου ἡ διχοκτημοσύνη· πᾶς ἐκούσιος διχασμὸς εἶναι
 » ἄκυρος.»

(1444—1447). Διατηροῦνται αὐτὰ τὰ ἄρθρα, καθὼς εἶναι, ἐκτὸς τοῦ τυπογραφικοῦ λάθους, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς

τὸ ἄρθρον 1444, ὅπου πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ, ἐὰν δὲν ἐξετελέσθῃ, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὰ τὰ ἄρθρα γίνονται τὰ ἐπόμενα: ΝΒ'. ΝΓ'. ΝΔ'. ΝΕ.

(1448). Ἰδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου, τὸ ὁποῖον διατηρεῖται καθὼς εἶναι ὑπὸ τὸν ἀριθ. Ν5'. τὸν τιτλ. 24, Βιβλ. 5, τοῦ Κώδικος, καὶ τὴν Νεαράν 117, Κεφ. 7. Ἀντὶ ὁμῶς τῶν λέξεων χρῆσται, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον, καθὼς καὶ εἰς τὸ προηγούμενον, πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ πιστωταὶ, καθὼς καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως χρῆστωσιν, πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ πιστώσεισιν.

(1449). Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 909, ὅτι ἡ γυνὴ ἀναλαμβάνει ὅχι μόνον τὴν διοίκησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὠφέλιμον χρῆσιν τῶν κτημάτων, διὰ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται διχασμοῦ, καὶ καθὼς δύνανται νὰ ᾔναι αὐτὰ τὰ κτήματα προικῶα, φανερόν εἶναι, ὅτι, ὡς πρὸς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν τελευταίων, ὀφείλει πάντοτε νὰ συμμορφωθῇ μὲ τοὺς κανόνας περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς προικὸς, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν μὴ προικῶων, εἰς τοὺς κανόνας περὶ τῶν παραφέρνων, οἵτινες ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ κτήματα τῆς διχοκτῆμονος γυναικός· τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἐνδιαλαμβάνει τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 57 καὶ 58, περὶ τοῦ ἄρθρου 217, ἐξαίρεσιν, ὡς πρὸς τὰ κινητὰ κτήματα· ἀλλὰ καθὼς τὸ 1576 (ΜΖ'.) ἄρθρον δὲν μνημονεύει αὐτῆς τῆς ἐξαιρέσεως, ὡς πρὸς τὰ κινητὰ παράφερνα, εἴτε διότι ἡ ἐξέτασις τοῦ ἄρθρου 217 δὲν ἀνήκει εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς ἐπιτροπῆς, εἴτε διότι δύναται, μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ὑφίσταται μόνον εἰς κινητὰ ὅλη ἢ τῆς γυναικὸς περιουσία, κατὰ τὴν γενικὴν, ὅποιαν ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 536, σημασίαν, ἢ λέξις κινητοῦ, δὲν ὑπάρχει αἰτία διὰ νὰ παραδεχθῇ τὸ Τμήμα τὴν ἐξαίρεσιν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ βιαστικοῦ διχασμοῦ, ἐνῶ ὑπάρχει

πάντοτε ὁ γάμος, καὶ μὲν αὐτὸν ὑπάρχουν ὅλα τὰ τοῦ ἀνδρὸς δικαιώματα, ἅτινα πηγάζουν ἐκ τοῦ γάμου. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους συνέταξεν οὕτω τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

NZ'. « Ἡ εἴτε κατὰ τὸ σῶμα καὶ κτήματα, εἴτε μόνον
» κατὰ τὰ κτήματα χωρισθεῖσα γυνὴ ἀναλαμβάνει τὴν διοί-
» κησιν καὶ ὠφέλιμον χρῆσιν αὐτῶν, κατὰ τοὺς περὶ παρα-
» φέρνων κανόνας· ὡς πρὸς τὴν ἀπαλλοτριώσιν δὲ αὐτῶν ἐφαρ-
» μόζονται οἱ γενικοὶ περὶ τῶν προικῶν ἢ παραφέρνων κα-
» νόνες, καθ' ὅσον εἶναι προικῶν ἢ παράφερνα τὰ κτήματα. »

(1450) Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ M. Σελ. 256, καὶ τὴν τοῦ P. Σελ. 910, εἴτε ὅταν συνετέλεσεν ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ τῆς ἀλλοτριώσεως συμβόλαιον μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Δικαστηρίου ἐν ἐλλείψει τῆς τοῦ ἀνδρὸς δοθεῖσαν ἄδειαν, (ἥτις χρειάζεται μόνον, ὅταν πρόκηται περὶ προικῶν), εἴτε ὅταν ὁ ἀνὴρ ἔδωκε τὴν συναίνεσίν του εἰς τὸ ῥηθὲν συμβόλαιον, εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ἀνὴρ διὰ πᾶσαν μὴ γινομένην χρῆσιν τῆς τιμῆς των, διότι ὑποθέτεται, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐσφετερίσθη αὐτὴν τὴν τιμὴν ἀντὶ τὴν μεταχειρισθῇ εἰς τὰς αἰτίας, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἔλαβε χώραν ἡ ἄδεια τοῦ Δικαστηρίου· ὅταν ὁμως ἐγινεν ἡ χρῆσις αὕτη, καθὼς εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι δὲν ἐσφετερίσθη τὴν τιμὴν, δὲν εἶναι βέβαια ὑπεύθυνος περὶ τῆς ὠφελείας τῆς χρήσεως. Κατ' αὐτοὺς τοὺς λόγους, καὶ ἐπειδὴ ἡ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου διάταξις ἐφαρμόζεται εἰς πάντα τὰ εἶδη τῶν κτημάτων, τὰ ὅποια δὲν δύναται ἡ γυνὴ ν' ἀπαλλοτριώσῃ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἀνδρὸς, ἢ τοῦ Δικαστηρίου, τὸ τμήμα συνέταξε τὸ ἄρθρον, ὡς ἐφεξῆς.

NH. « Ὁ ἀνὴρ εἶναι ἀναδοχεὺς περὶ τῆς μὴ χρήσεως τοῦ
» ὅλου ἢ τοῦ μέρους τῆς τιμῆς τῶν κτημάτων, τὰ ὅποια ἡ
» συμβατικῶς ἢ δικαστικῶς διχοκλήμων γυνὴ ἀπαλλοτριώσεν
» ἀδείᾳ τοῦ Δικαστηρίου, μόνον ὅταν ἡ συνετέλεσεν ἢ συνή-

» νεσεν εἰς τὸ συμβόλαιον τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἢ ἂν ᾖ ναί
 » ἀποδεδειγμένον ὅτι ἔλαβεν αὐτὸς τὰ ἐκ τῆς ἀπαλλοτριώ-
 » σεως χρήματα, ἢ ὠφελήθη ἐξ αὐτῶν.

(1451) Πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἐνεσὼς ἄρθρον καὶ εἰς
 τὴν προῖκα, ἣτις κατὰ τὸ σύστημά μας μένει πάντοτε προῖξ με-
 τὰ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος χωρισμὸν καὶ μέχρι τῆς διαλύσεως τοῦ
 γάμου, ἐνῶ μόνον ἡ διαχείρισις τῆς προικὸς ὑπόκειται εἰς
 ἀλλαγὴν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα συνέταξεν οὕτω τὸ ἄρθ.
 εἰς τὸ ὁποῖον ἔκαμε καὶ τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

ΝΘ'. Ἡ διὰ τοῦ σωματικοῦ ἐνταυτῷ καὶ κατὰ τὰ κτήματα,
 » ἢ διὰ μόνου τοῦ κατὰ τὰ κτήματα χωρισμοῦ διαλυθεῖσα
 » κοινοκτημοσύνη, ἢ εἰς τὴν γυναῖκα μεταβιβασθεῖσα διαχεί-
 » ρισις τῆς προικὸς δύναται νὰ συσταθῇ, ἢ νὰ ἐπιστραφῇ πρὸς
 » τὸν ἄνδρα ἐκ νέου, συναινέσει ἀμφοτέρων, ἀλλὰ μόνον διὰ
 » συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου κ.τ.λ.»

Μετὰ τὰς λέξεις «κατὰ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 1445,
 » (ΝΓ'.) διαλαμβανομένων τύπων κ.τ.λ.»

Μετὰ τὰς λέξεις «ἢ ἐκ νέου συσταθεῖσα κοινοκτη-
 » μοσύνη, ἢ ἐπιστραφεῖσα πρὸς τὸν ἄνδρα διαχείρισις τῆς
 » προικὸς καθίσταται πάλιν τελεσφόρος κ.τ.λ.»

Μετὰ τὰς λέξεις «κατὰ τὸ ἄρθρον 1449 (ΝΖ'.) ἐν
 » τῷ διαλείμματι κ.τ.λ.»

Μετὰ τὰς λέξεις «ἐκ νέου τὴν κοινοκτημοσύνην
 » ἢ τὴν μετάβασιν τῆς διαχειρίσεως τῆς προικὸς ἐπὶ συμ-
 » φωνίᾳ κ.τ.λ.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'.

Περὶ πωλήσεων.

(1582). Ἡ τῆς πωλήσεως καὶ ἀγορασίας σύμβασις, ἣτις

μετὰ τὸ τῶν νομισμάτων ἐφεύρεμα ἀνεπλήρωσε κατὰ τὸν Νόμον 1, τίτλ. 1, βιβλ. 18, τῶν Διγесτῶν, μεταξὺ τῶν εἰς πολιτικὴν ἐταιρίαν συζώντων ἀνθρώπων τὴν μόνον προηγουμένως ὑπάρχουσαν συνδιαλλαγὴν, εἶναι μετ' αὐτὴν ἡ παλαιότητα σύμβασις, προκύπτουσα ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν δίκαιον, καὶ συναριθμηθεῖσα μετὰς συναλλαγματικὰς, ἐκατεροβαρεῖς καὶ καλῆς πίστεως συμβάσεις, M. Σελ. 355, P. Σελ. 977, ἄρθ. 4, βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ Μερλὲν λέξις, vente. Ἡ σύμβασις αὕτη, καθὼς πᾶν ἄλλο ἐν γένει συμβόλαιον, δὲν ἀπαιτεῖ νὰ γίνῃ ἐγγράφως διὰ τὴν ἰσχύν της κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, ὡς ἐξαρθᾶται παρὰ τοῦ εἰρημένου ἄρθ. 4, καθὼς καὶ παρὰ τοῦ ἄρθρου 1, αὐτοῦ τοῦ τίτλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, παρὰ τοῦ Νόμου 35, καὶ τοῦ §. 1, τοῦ Νόμου 2, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγесτῶν· καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ὁ Κώδης οὗτος δὲν ἠλλαξεν αὐτὴν τὴν Νομικὴν διὰ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὡς συμφώνως πεπρατηροῦν ὁ M. καὶ P. καὶ Μερλὲν, κατὰ συνέπειαν τῶν ἐξηγήσεων, τὰς ὁποίας προσφέρει ὁ ἐνώπιον τῶν βουλευτικῶν τῆς Γαλλίας λόγος τῶν εἰσηγητῶν μελῶν αὐτῶν καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, χωρὶς βλάβην ὅμως τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῶν διαμαρτύρων ἢ τοῦ ὅρκου ἀποδείξεων, κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας τῶν ἄρθρων 1315, 1341—1349, 1453 καὶ 1357, καίτοι, ὡς συνετάχθη τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, δύναται νὰ δώσῃ, ὡς ἔδωκε τῶνόντι εἰς τὴν Γαλλίαν ἀφορμὴν εἰς διαφιλοεικησεις περὶ τῆς ἰσχύος τῆς προφορικῆς πωλήσεως, ὅπου ὅμως ὁ ἐνεστῶς Κώδης διαφέρει ἀπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, εἶναι περὶ τῆς χρείας τῆς παραδόσεως· ὁ Ἀρμενόπουλος εἰς τὸ ἄρθ. 12, τοῦ εἰρημένου τίτλου, ὡς μεταφραστῆς τοῦ Νόμου 20, τίτλ. 3, βιβλ. 2, τοῦ Κώδικος, λέγει ῥητῶς, ὅτι «ὁ ἀγοραστής δὲν γίνεται κύριος ἀπὸ τὸ συμφωνητικόν, ἀλλ' ἀπὸ

« τὴν παράδοσιν » οὔτε ὁμῶς ὁ ἐνεστὼς Κώδης, οὔτε τὸ Τμῆμα τῆς ἐπιτροπῆς ἐνόμισε παραδεκτὴν τὴν τελευταίαν ἀρχὴν· α) διὰ τοὺς ὁποίους ἤδη ἀνέφερα λόγους εἰς τὰς Σελ. 225, 226, περὶ τοῦ 711 ἄρθρου, καθὼς καὶ ὠμίλησα περὶ τούτου εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1138· β.) διότι καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον δὲν διετήρησε μὲ ἀκρίβειαν αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, ἀφοῦ ἀναγνωρίζει τὴν ἰσχὺν τῆς πωλήσεως τῶν ἀσωμάτων καὶ τῶν μελλόντων δικαιωμάτων καὶ τοῦ ῥιψίμου τοῦ δυκτίου δι' ἀλίευσιν *jactum retis*, περὶ ὧν εἰς τοὺς Νόμους 8, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ εἰς ὅλους τοῦ τίτλου 44, τοῦ ἰδίου βιβλίου τῶν Διγесτων, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Νόμους τοῦ τίτλ. 39, τοῦ βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος. Ἰδὲ Δομὰ τ §. §. 3 καὶ 4, τμῆμα 4, τιτλ. 2, βιβλ. 1, τόμον 2, τῆς Ἰταλ. ἐκδόσεως· γ) διότι ὑπάρχουν πάντοτε ἰσχυραὶ αἰσιωπηραὶ παραδόσεις, αἵτινες λαμβάνουν χώραν, ὅταν π. χ. ὁ ἀγοραστής διατηρῇ ἤδη παρ' αὐτῷ ἐπὶ λόγῳ μισθώσεως, παρακαταθήκης, κ.τ.λ. τὸ πωληθὲν πρᾶγμα, καὶ ὁ πωλητὴς διατηρεῖ εἰς τὴν ἐπικαρπίαν, τὸ ὅποιον πωλεῖ ἐπὶ ὄρῳ αὐτῆς πρᾶγμα, καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῶν συμβολικῶν παραδόσεων. Ἰδὲ τὸν Νόμον 1, τιτλ. 54, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος καὶ τὸν Νόμον 74, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, τῶν Διγесτων, καὶ Μερλὲν λέξις Tradition: δ) διότι εἰς τὸν ἐμπορικὸν τόπον, καθὼς εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἡ διαληφθεῖσα ἀρχὴ τοῦ Νόμου 20, καὶ τοῦ ἄρθρου 12, τοῦ Ἀρμενοπούλου ἤθελε βλάπτει τὸ ἐμπόριον καὶ ἀνθίστασθαι εἰς ὅλας τὰς ἐμπορικὰς συνηθείας περὶ ἀγορασίας διὰ ἐπιστολῆς, διὰ τῆς παραδόσεως τῶν φατούρων κ.τ.λ., περὶ ὧν εἰς τὸ ἄρθρον 109, τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ ἀνθίσταται κυρίως εἰς αὐτὸ τὸ ἄρθρον. Ὑπάρχει ὁμῶς τὸ ἄρθρον 42, τοῦ περὶ χαρτοσήμου Νόμου, τὸ ὅποιον ἀπαιτεῖ, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ

γίνουν αἱ τῶν ἀκινήτων πωλήσεις διὰ τοῦ συμβουλευτικοῦ ἐγγράφου, ὅπερ συμφωνεῖ μὲ τὸν περὶ ὑποθηκῶν Νόμον. Διὰ τοῦτο ἔκαμε τὸ τμήμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « νὰ γίνη δι' ἐπισήμου ἢ δι' ἰδιω-
» τικοῦ ἐγγράφου, εἴτε καὶ προφορικῶς, ἐπιφυλαττομέ-
» νων τῶν περὶ ἀποδείξεως γενικῶν κανόνων. Διὰ νὰ ἔχη δὲ
» κύρος ἡ περὶ ἀκινήτων πώλησις ἀπαιτεῖται πάντοτε ἐπίση-
» μον ἐγγραφον. »

1583. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀναιρεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰρημένου Νόμου 20, καὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 12, τοῦ Ἀρμενοπούλου· ἀλλὰ πρόκειται μόνον περὶ τῆς ἰσχύος τῆς πωλήσεως μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων, καὶ δὲν βλάπτει ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἔχουν οἱ τρίτοι δικαιώματα περὶ τῶν πωληθέντων πραγμάτων ἐπὶ λόγῳ ἐνεχύρου ἢ ὑποθήκης, καὶ κατὰ συνέπειαν, καὶ δυνάμει εἰσέτι τῆς παραδόσεως, ὅταν πρόκειται περὶ τῶν κινήτων τοῦ ἄρθρου 528, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1141, ὥστε ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 85, Βιβλ. γ'. τιτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, δὲν εἶναι πλέον ἐφαρμοστέα ὅταν πρόκειται περὶ ἀκινήτων ἔνεκα τῆς διατάξεως τῶν ἄρθρων 1583, 1603, 1610, 1614, 1625, καὶ κτλ. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 723. Τὸ Τμήμα ἀντὶ τοῦ ῥήματος ἐξεδόθη, παρεδέχθη τὸ ῥῆμα παρεδόθη.

1584. Κατὰ τὰς ἤδη γινομένης διορθώσεις εἰς τὰ ἄρθρα 1168 κ.τ.λ. περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς Γαλλικῆς λέξεως condition, διώρθωσε τὸ Τμήμα καὶ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον λέγον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἢ ἀπλῶς ἢ ἐπὶ ὄρῳ, εἴτε ἀνασταλ-
» τικῶ ἢ διαλυτικῶ, δύναται κ.τ.λ. »

1585. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τοὺς Νόμους 34,

καὶ 35, τοῦ εἰρημένου τιτλ. 1 Βιβλ. 18, τῶν Διγεστῶν. Ἡ Γαλλικὴ λέξις engagement, σημαίνει ἐδῶ τὴν περὶ τοῦ διδόναι εἰς σύμβασιν συσχεθεῖσαν ὑποχρέωσιν κατὰ τὸ 1146 ἄρθρον, ὥστε τὸ Τμῆμα ἐπροτίμησε νὰ λέγῃ ὡς ἐφεξῆς.

» Ἀλλ' ὁ ἀγοραστὴς δύναται, μὴ ἐκπληρωθείσης τῆς συμ-
» βάσεως, νὰ ζητήσῃ κ.τ.λ. »

1586, 1587. Περὶ τούτων τῶν ἄρθρων ἰδὲ τοὺς ἀναφε-
ρομένους Νόμους καθὼς καὶ τὸν Νόμου 1, τιτλ. 6. τοῦ ἰδίου
Βιβλ. 18 τῶν Διγεστῶν.

1588. Καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ἀντὶ τῆς λέξεως συμ-
φωνία, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν ὅρον καὶ τελειό-
νει τὸ ἄρθρον οὕτως· ὡς ἐπὶ ἀνασταλτικῷ ὅρῳ γενο-
μένη.

Νομίζω ὠφέλιμον καὶ εἰσέτι ἀναγκαῖον διὰ νὰ ἐξαιρεθῇ
ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 1372 περὶ ἀποδείξεων, νὰ προσεθῇ

« Μετὰ τὴν λέξιν « γενομένη ἐκτὸς τῆς ἐναντίας ἀπο-
» δείξεως. »

1589. Κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπουν οἱ Νομοδιδάσκαλοι
ἐννοῖαν εἰς τὸν Νόμον 17, τιτλ. 21, Βιβλ. 4. τοῦ Κώδικος
ἰδὲ Μερλέν λέξις vente, ἄρθρον 3, § 1, ἀριθ. 7, Βέννιον
ἀριθ. 10 Ἰνστιτούτων περὶ τῆς πωλήσεως, καὶ Φάβερ τιτλ.
16, Βιβλ. 4. ὁρισμῷ 14) κατὰ τὰς ὑποίας κάμνει παρατη-
ρήσεις ὁ Μ. Σελ. 355, καὶ τὰς ὁποίας ἀναφέρει ἀρχὰς ὁ
Ἀρμενόπουλος, εἰς τὰ ἄρθρα 1 καὶ 3. Βιβλ. γ'. τιτλ. γ'. ὡς
πρὸς τὰ διαφορετικὰ ἀποτελέσματα τῶν δοθέντων ἀρρά-
βόνων ἐν τῇ τῶν πωλήσεων περιπτώσει καὶ κατὰ τὸν Νό-
μον 35, αὐτοῦ τοῦ τίτλου 1 τῶν Διγεστῶν, καὶ τέλος κα-
τὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἄρθρου 884 τοῦ Ἀε. Κορ. ἐνό-
μισε τὸ Τμῆμα πολλὰ ἀναγκαῖον νὰ ἐνδιαλαμβάνῃ τὸ ἐνε-
στῶς ἄρθρον, διὰ τὴν ὁδηγίαν καὶ εἰς παρομοίας περιστά-
σεις τῶν προφορικῶν συμβολαίων, τὴν ἐξαίρεσιν ἣτις ὑπάρ-

χει, ὅχι μόνον ὅταν ὁ Νόμος ἀπαιτῇ νὰ γίνη ἐγγράφως διὰ νὰ ἔχη ἰσχὺν τὸ συμβόλαιον, ἀλλὰ καὶ ὅταν οἱ συμβαλλόμενοι διεφυλάχθῃσαν νὰ γράψουν τὸ συμβόλαιον τῆς πωλήσεως καὶ ἀναβάλουν ῥητῶς τὴν ἐκτέλεσίν της μέχρι τῆς συντάξεως καὶ ἀποπερατώσεως τοῦ ἐγγράφου μὴ ἀπαιτουμένου ἀπὸ τοὺς Νόμους διὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ συμβολαίου. Διότι εἰς ἀμφοτέρας αὐτὰς τὰς περιστάσεις, καθόσον δὲν ὑπάρχει τὸ ἔγγραφον δύνανται οἱ συμβαλλόμενοι νὰ μετανοήσουν καὶ παραιτηθῶν τῆς συμφωνηθείσης πωλήσεως, *Pœnitentiæ locus est*, ὡς λέγει ὁ Φάβερ, ὅταν ἡ σύστασις τοῦ ἐγγράφου τούτου, δὲν ἐσυμφωνήθῃ μόνον διὰ τὴν καλητέραν διατήρησιν καὶ ἀποδείξιν τοῦ συμφωνηθέντος *ad futuram dumtaxat rei memoriam*. διάκρισις αὐτῇ ἥτις ἐξηγεῖ τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνουν διαφορὰν τὰ εἰρημένα ἄρθρα I καὶ 3 τοῦ Ἀρμενοπούλου. Βέβαια ὅμως ὅταν ὁ Νόμος δὲν ἀπαιτῇ τὸ ἔγγραφον, ὑποθέτεται ἡ συμφωνία περὶ αὐτοῦ μόνον διὰ τὸν τελευταῖον σκοπὸν, ἐκτὸς ἂν ἐξήγησαν ῥητῶς οἱ συμβαλλόμενοι ὅτι ἀναβάλλουν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Συμβολαίου μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ ἐγγράφου. Δι᾽ισχυρίζεται κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν Γαλλίαν ἂν πρὶν ὑπογραφθῇ παρὰ τῶν μελλονύμφων ἡ πρᾶξις τοῦ γάμου, περὶ ἧς ὁμιλοῦν τὰ ἄρθρα 75 καὶ 76 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, δύναται τις ἐξ αὐτῶν νὰ μετανοήσῃ, καὶ μὴ ὑπογράφας τὴν πρᾶξιν ταύτην δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ ὑπανδρευμένος. Νομίζω ὅμως ὅτι ὑφίσταται ὁ γάμος εἰς τὰς καταφατικὰς ἀποκρίσεις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν παρὰ τοῦ ληξιάρχου ἀπαγγελθεῖσαν προφορικῶς ἑνωσίντων, μάλιστα ὅταν δὲν ἀπαιτοῦν ῥητῶς αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα τὴν ὑπογραφὴν αὐτῶν· ἐν τοσοῦτῳ τὸ Τμήμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « καὶ τῆς τιμῆς ἐκτὸς »
 « ἂν ἐσυμφωνήθῃ πρὸς τελειοποίησιν τῆς πωλήσεως νὰ συν-
 « ταχθῇ πωλητήριον ἔγγραφον. »

1590. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 359, 360, καὶ Ρ. Σελ. 979, πρὶκειται εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο μόνον περὶ ἀπλῆς ὑποσχέσεως, περὶ μελλούσης πωλήσεως. ὥς δι' ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως ἀρχίζει τὸ Τμῆμα ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον. « Ἐν ἡ περὶ μελλούσης πωλήσεως ὑπόσχεσις ἐγέ- » νετο κ.τ.λ. »

1591. Ἰδὲ τὸν § 1 τοῦ εἰρημένου Νόμου 2, τιτλ. 1, Βιβλ. 18 τῶν Διγεσῶν, καὶ τὸν τιτλ. 24 εἰς τὴν ἀρχὴν, καθὼς καὶ τὸν § 1, τιτλ. 23, Βιβλ. 3. τῶν Ἰνσιτούτων, καὶ Ρ. Σελ. 980, καὶ Μ. Σελ. 361. καθὼς καὶ Ἀρμενοπλ. εἰς τὸ ἄρθρον 5 αὐτοῦ τοῦ εἰρημένου τιτλ. γ'. Βιβλ. γ'. Κατὰ τὴν εἰς τὸ ἄρθρον 1582 γινομένην προσθήκην περὶ τῆς προφορικῆς πωλήσεως, νομίζει τὸ Τμῆμα, ὅτι ἀρκεῖ νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο νὰ προσδιορισθῇ παρὰ τῶν συμβαλλομένων.

1592. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ εἰς τὸν εἰρημένον § 1 τιτλ. 23, Βιβλ. 3. τῶν Ἰνσιτούτων. Ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 361, ὅτι καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ τρίτος, ἢ εἷς ἐκ τῶν πραγματογνομόνων ἀπέθανεν πρὶν ἢ δώσῃ τὴν ἐκτίμησιν, δὲν δύναται νὰ βιασθῇ ἢ ἐκλογῇ τοῦ ἄλλου, πάντοτε βέβαια ἐν ἐλλείψει τῆς ἐναντίας καὶ ῥητῆς συμφωνίας περὶ τούτου.

1593. Εἶναι βέβαιον ὅτι καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἐφαρμόζεται μόνον ἐν ἐλλείψει τῆς ῥητῆς ἐναντίας διολογίας. Ὅπερ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων ἄρθρων τοῦ Κώδικος (Π. Χ. τὸ 2155) εἶναι ὠφέλιμον νὰ ἐξηγηθῇ καὶ ἐδῶ, ὥστε τὸ Τμῆμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐκτὸς » ἂν ἐσυμφωνήθῃ τὸ ἐναντίον. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

1594. Κατὰ Μ. Σελ. 966, τοῦ ἐνεστῶτος τόμου 3, καὶ Σελ. 318 καὶ 390, τοῦ τόμου 2, καθὼς καὶ κατὰ τὸν Νόμον 6, §. 7, τίτλ. 1, βιβλ. 19, τῶν Διγесτῶν, ἡ πώλησις καὶ ἀγόρασις μεταξὺ υἱοῦ καὶ πατρὸς ἰσχύει, ὅταν ᾖναι ὁ πρῶτος κατὰ τὸν ἐνεστῶτα Κώδικα ἐνηλιξ, διότι μὲ τὴν ἐνηλικιότητα παύει ἡ πατρικὴ ἐξουσία, καὶ ὅταν κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν πρόκειται περὶ παρεμβολικῶν ἢ ὡσανεὶ παρεμβολικῶν χρηματίων, *Pecules castrenses, ou quasi castrenses*, περὶ ὧν εἰς τὰ ἄρθρα 4, 6, 7, τίτλ. Β΄. βιβλ. Ε. τοῦ Ἀρμενοπούλου, μὲ τὸ νὰ μὴ γίνουιν ποτὲ εἰς ἀπάτην τῶν Νόμων, π. χ., ὅταν καλύπτεται δωρεὰ ὑπερβαίνουσα τὸ διαθέσιμον μέρος, ἢ ἄλλο πλεονέκτημα, περὶ οὗ εἰς τὸ ἄρθ. 853. Ἰδὲ τὸ ἄρθρον 26, τίτλ. γ΄. βιβλ. γ΄. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ μετάφρασις τοῦ Νόμου 2, βιβλ. 18, τίτλ. 1, τῶν Διγесτῶν. ἂν ὁμῶς ἡ πατρικὴ ἐξουσία ᾗθελε διαρκέσει μέχρι τῶν 30 ἐτῶν, καθὼς ἐπρότεινα εἰς τὴν Σελ. 105, τοῦ πρώτου μέρους τῶν ἐνεστῶτων παρατηρήσεων, καὶ καθὼς ἄλλοι νεοφανεῖς Κώδικες τῆς Εὐρώπης τὸ παρεδέχθησαν, καίτοι παυρῶσης ἤδη τῆς ἀνηλικιότητος πρὶν αὐτῆς τῆς ἡλικίας, τότε βέβαια ἐφαρμόζεται ἀκόμη μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα ἡ ἀρχὴ τοῦ εἰρημένου ἁρθρου 26, καὶ Νόμου 2, ἐπειδὴ ὁ υἱὸς μὴ χειράφετος καὶ μὴ συμβάλλων περὶ τῶν εἰρημένων χρηματίων, λογίζεται τὸ αὐτὸ πρόσωπον μὲ τὸν πατέρα, *Pater et filius pro una eademque persona censentur*, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ πωλήσῃ εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀγοράσῃ τὸ ἰδικόν του πράγμα· ἰδὲ τὸν Νόμον 16, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγесτῶν.

1595. Τὸ Ἐφετεῖον τῆς Ἄγεν (Νομαρχία Λὸτ καὶ Γα

ρόννε· εἰς τὴν Γαλλίαν) διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 17 Αὐγούστ. 1837. ἀποφάσεως, (περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3749 ἐφημερίδα τῶν Δικαστηρίων τῆς 14 Σεπτεμβρίου αὐτοῦ τοῦ ἔτους) εἰς τὴν ὑπόθεσιν Λαφάργε κατὰ τοῦ κληρονόμου Μπακαλὰν ἀνεγνώρισεν εἰς τὰς σκέψεις, ὅτι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἀποβλέπει μόνον τὰς πωλήσεις, αἵτινες ἔγιναν μεταξὺ τῶν συζύγων, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, καὶ ἐπομένως δὲν ἀναιρεῖ τὸ ἄρθρον 1322, καὶ δὲν ἐπιτρέπει πρὸς τοὺς κληρονόμους τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπει τὸ ἄρθρον 1328 πρὸς τοὺς τρίτους. Κατὰ τὸ Τμῆμα, ἤθελεν εἶναι καταληπτότερον καὶ σαφέστερον τὸ ἄρθρον αὐτὸ, ἂν ἀντὶ τῶν λέξεων «ἐὰν ὑπάρχῃ ἐκ πλαγίου ὠφέλεια», ἐκφράζετο οὕτω, «ἐὰν τὸ συμβόλαιον καλύπτῃ ἀπηγορευμένην τινα ἐκ πλαγίου ὠφέλειαν.»

1596. Τὸ τῶν Πχρισσίων Πρωτοδικεῖον ἐφήρμοσε τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον κατὰ τοῦ ἐντολοδόχου, ὅστις εἰς τὴν πώλησίν τινος ὑποστατικοῦ, τὴν ὁποίαν ἐκαμεν εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπιτροπικοῦ, συνεψήφισε τὸ ὅτι τοῦ χρεωστεῖ ἰδιαιτέρως ὁ ἀγοραστής· ἰδὲ τὴν ἀπὸ τὰς 5 Δεκεμβρίου 1835 ἀπόφασιν, περὶ ἧς εἰς τὴν ἐφημερίδα *le Droit*, τῆς 6 τοῦ αὐτοῦ μηνός, καὶ τὸ περὶ τῶν ἐνεσώτων ἀπαγορεύσεων, τὰ ἄρθ. 6 καὶ 23, τίτλ. γ'. βιβλ. γ'. καὶ 36, τίτλ. ια'. βιβλ. ε'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, αἵτινα συμφωνοῦν μὲ τὸν Νόμ. 46 καὶ τὸν §. 7. τοῦ Νόμ. 34. τίτλ. α'. βιβλ. 18. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Παρατήρησεν ἐν τοσούτῳ τὸ Τμῆμα, ὅτι καθὼς ἐκφράζεται τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, φαίνεται ὅτι δὲν ἐφαρμόζονται αἱ ἀπαγορεύσεις, περὶ ὧν πρόκειται, εἰς τὰς ἀγορασίας ἐκτὸς τῆς δημοπρασίας, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἁρθρου παρεκτείνεται εἰς ὅλας, εἴτε δικαστικὰς, εἴτε ἐξωδίκους ἀγορασίας, ἐπειδὴ ὑπάρχει αὐτῇ ἡ αἰτία τοῦ Νόμου, καὶ ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 7, περὶ τοῦ ἁρθρου 9, ὡς πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους· ἰδὲ τὴν Νεαράν 72, Κεφ. 2, κατὰ τὴν ὁποίαν χάνει ὁ ἐπίτροπος καὶ τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσε τιμὴν,

καθώς καὶ τὸ ἄρθρον 450, τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ Μερλέν §. 1, ἄρθρον 1, καὶ §. 9, 10 καὶ 11, τῆς λέξεως vente, καὶ εἰς τὰς λέξεις Droits litigieux. Διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα θέλει ν' ἀρχίζῃ οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

« Ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος δὲν δύνανται νὰ ἀγοράσουν διὰ,
 » ἢ ἄνευ πλειστηριασμοῦ· α) οἱ ἐπίτροποι, τὰ κτήματα τῶν
 » ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν αὐτῶν διατελούντων· β) οἱ ἐντολοδόχοι,
 » τὰ κτήματα, τῶν ὁποίων ἡ πώλησις ἀνετέθη εἰς αὐτούς·
 » γ) οἱ διοικηταί, τὰ εἰς τὴν φροντίδα αὐτῶν ἀνατεθειμένα
 » κτήματα τῶν δήμων κ.τ.λ. δ) οἱ δημόσιοι ἀξιωματικοί, τὰ
 » ἐθνικὰ κτήματα, τῶν ὁποίων κ.τ.λ.

1597, Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τοὺς Νόμους 53, τίτλ. 14, βιβλ. β'. καὶ §. 12, τίτλ. 13, βιβλ. 50, τῶν Διγεστῶν, οἵτινες ἀπαγορεύουν εἰς τοὺς Δικηγόρους ἢ Δικογράφους (avoués-procureurs) καὶ εἰς τοὺς Συνηγόρους (avocats) νὰ συμφωνήσουν περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀντιμισθίας de quota litis, ἀπ' ἀρχῆς, ἢ διαρκούσης τῆς δίκης, καθὼς καὶ μὲ τὸ 145, ἄρθ. τοῦ ἀπὸ τὰς 21 Ἰαννουαρίου 1834 Νόμου, περὶ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων· ἰδὲ Μερλέν εἰς τὰς προηγουμένας λέξεις, καθὼς καὶ εἰς τὴν λέξιν Pacte de quota litis, ὅστις παρατηρεῖ, ὅτι αἱ ἀγορασίαι, περὶ ὧν πρόκειται, δὲν εἶναι ἄκυροι ὑπὲρ, ἀλλὰ μόνον κατὰ τῶν παραβατῶν, Ρ. Σελ. 984. καὶ βέβαια ἐφαρμόζεται κατ' αὐτῶν ἡ ἀρχή, καθ' ἣν « δὲν δύναται οὐδεὶς νὰ προτείνῃ τὸ σφάλμα, τὴν ἀμέλειαν, ἢ τὴν παράβασίν του εἰς τοὺς Νόμους, ὡς τίτλον » διὰ ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἰδίαν του πράξιν· » ἰδὲ Σελ. 107, περὶ τοῦ ἄρθρου 384, καὶ Σελ. 7, τοῦ Γ'. μέρους τῶν παρατηρήσεων. Φαίνεται ὅμως, ὅτι δὲν ὑπάρχει εὐλογος αἰτία διὰ νὰ μὴν ἐφαρμοσθῇ ἡ παρομοία διάταξις κατὰ τῶν ἰατρῶν, εἴτε κλινικῶν, εἴτε χειρουργικῶν, εἴτε φαρμακευτικῶν, οἵτινες

ἤθελον κάμει τοιαύτην συμφωνίαν μετὰ τὸν ἄρρωστον, ἀπ' ἀρχῆς ἢ διαρκούσης τῆς ἀρρώστιας, καὶ ἐπομένως νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 91, περὶ τοῦ ἄρθρου 340· τὸ Τμήμα ἔκαμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τὰ καθήκοντά των, ἢ ἐν » τούτῳ καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερθεῖσα ἀκυρότης δὲν δύναται νὰ προταθῇ παρὰ τῶν ἀγοραστῶν. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

1598. Ἀναφέρεται τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὸν Νόμον 34 § 1 τοῦ εἰρημένου τιτλ. 1, βιβλ. 18, καθὼς καὶ εἰς τινὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμα εἰς τὴν Σελ. 91 τοῦ τρίτου μέρους περὶ τοῦ ἄρθρου 2226. Ὑπάρχουν ὅμως πράγματα, ἅτινα κατ' ἰδιαιτέρας διατάξεις τῶν Κυβερνήσεων, εἶναι ἐμπορεύσιμα μεταξὺ τινων προσώπων, καὶ δὲν εἶναι τοιαῦτα μεταξὺ ἄλλων. Ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τὸ ἄρθρον 4, τοῦ ἀπὸ τὰς 15 Ὀκτωμβρίου 1833. Υ. Β. Διατάγματος, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα δὲν εἶναι ἐμπορεύσιμα ὡς πρὸς τοὺς ἀλλοδαποὺς, ὥστε πᾶσα πώλησις καὶ ἀπαλλοτριώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ πλοίου γινομένη παρὰ τοῦ Ἑλλήνος ὑπὲρ τοῦ ἀλλοδαποῦ, θεωρεῖται αὐτοδικαίως ἄκυρος, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ παραβάσεως τῆς διαταγῆς, ἀφορώσης τὴν κοινὴν εὐταξίαν, καὶ ἐπομένως περὶ ἀκυρότητος, κατὰ τοὺς Νομοδιδασκάλους, ἀπολύτου. Ἀναφέρει ὁ Δομ. ἀ τ εἰς τὸν τόμον 2, §. 9, τόμον 8, τιτλ. 2, βιβλ. α'. ἄλλο παράδειγμα τοιούτων μὴ ἐμπορευσίμων πραγμάτων, καθὼς καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος σημειώνει εἰς τὸ ἄρθρον 38, βιβλ. γ'. τιτλ. γ'. τὰ ἄγρια λείψανα ὡς ἐν γένει μὴ ἐμπορεύσιμα. Ὅταν ὅμως πρόκη-

ται περὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἐμπορεύσιμα εἰ μὴ ὡς πρὸς τινὰ πρόσωπα, π. χ. τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ὡς πρὸς τοὺς ἀλλοδαπούς, τὸ συμφέρον τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἀπαιτεῖ νὰ προστεθῇ ἐν ἐδάφιον εἰς τὸν περὶ τῆς βιαίας ἐκποιήσεως Νόμον, κατὰ τὸ ὅποιον (ἐὰν δὲν εὐρίσκηται τρίτος ἱκανὸς ἀγοραστής) νὰ κατακυροῦται προσωρινῶς τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἰς τὸν πιστωτὴν διὰ νὰ τὸ πωλήσῃ ἐντός τινος προθεσμίας εἰς ἱκανὸν ἀγοραστήν.

1599. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἐναντίον εἰς τὸν Νόμον 28 αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγεσῶν, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ πώλησις τοῦ ἀλλοτρίου πράγματος θεωρεῖται ἰσχυρὰ, ὅχι κατὰ τοῦ ἀληθοῦς κυρίου, ὅς τις διεκδικεῖ τὸ πωληθὲν πρᾶγμα, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰ ἐφεξῆς ἀποτελέσματα, τοῦτέστι. α) Νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ πωλητὴς εἰς τὸ νὰ παραδώσῃ τὸ ὅποιον ἐπώλησε πρᾶγμα. β) Νὰ ᾖ ὑπεύθυνος περὶ τῆς ἐκνικήσεώς του. γ) Νὰ μὴ ᾖ παραδεκτὴ ἡ ἔνστασις, τὴν ὁποίαν ᾔθελε κάμει ὁ πωλητὴς περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀληθοῦς κυρίου, ἐν ᾧ αὐτὸς σιωπᾷ, ὡς ἔνστασις τοῦ δικαιώματος τοῦ τρίτου, ἥτις εἶναι ἐν γένει ἀπαράδεκτος. (ἀριθ. 3, τοῦ ἄρθρου 552, τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ Σελ. 36 καὶ 37. τοῦ γ'. μέρους.) δ) Νὰ δύναται ὁ ἀγοραστής νὰ παραγράψῃ διὰ τῆς διακατοχῆς, ὅταν ἡγόρασεν ἐν καλῇ πίστει. ε) Τέλος νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἀμετάβλητος παράδοσις τοῦ πράγματος, καθ' ἣν περίπτωσιν γίνεи τῶν κύριος αὐτοῦ μετὰ τὴν πώλησιν ὁ πωλητὴς, ὡς ἐξαρτᾶται παρὰ τῶν Νόμων 74 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. καὶ βιβλ. I, καὶ II, καὶ 47, τίτλ. α. βιβλ. 19 τῶν Διγεσῶν. Ὁ ἐν κακῇ πίστει πωλητὴς εἶναι βέβαια ἔνοχος τῆς ἀντιδιαβάσεως, ὅταν πρόκηται περὶ ἀλλοτρίου ἀκινήτου κτήματος κατὰ τοὺς ἐνεστῶτας Νόμους (ιδὲ Σελ. 60 τοῦ τρίτου μέρους περὶ τοῦ ἄρθρου 2125) καὶ πάντοτε ἔνοχος ἀπάτης ὡς πρὸς τὸν ἀγοραστήν· ὅταν δὲ ᾖ ἐν κακῇ πίστει ὁ

ἀγοραστής, τούτέστιν ἡξεύρη, ὅτι εἶναι ἀλλότριον τὸ πρᾶγμα, καὶ δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ πωλητοῦ, παύει βέβαια πᾶσα ἀντιδιάβασις ἢ ἀπάτη, καὶ ἐπομένως πᾶν δίκαιον ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ πωλητοῦ. Ἰδὲ τὸ ἄρθρον 22 βιβλ. γ'. τιτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ Ρ. Σελ. 988. Παρατήρησε τὸ Τμῆμα ὅτι ὑπάρχουν διάφοροι γνῶμαι περὶ τῆς ἰσχύος τῆς πωλήσεως τοῦ πράγματος, περὶ τοῦ ὁποίου ἔχει μόνον ὁ πωλητὴς μερίδα τινὰ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν του, ἐν ᾧ ἔχει κοινὴν διακατοχὴν τοῦ ὡς ἀδιαμοιράστου μὲ ἄλλους (Σελ. 10, καὶ 11, τοῦ τρίτου μέρους τῶν παρατηρήσεών μου) καὶ βέβαια ἂν τὸ πωλῇ ὅλον ἐν καλῇ πίστει, νομίζων δηλαδὴ ὅτι τὸ ὅλον εἰς αὐτὸν ἀνήκει, ἀπαιτεῖ ἢ ἐπιείκεια νὰ μείνῃ ἰσχυρὰ ἡ πώλησις, διὰ τὸ ὅποιον θέλει τοῦ ἀνήκει μερίδιον κατὰ τὴν ἐνδεχομένην διαμοίρασιν, χωρὶς βλάβην ὁμῶς τοῦ δικαιώματος, τὸ ὅποιον ἔχει ὁ ἀγοραστὴς νὰ παραιτήσῃ τῆς ἀγορασίας καὶ ν' ἀπαιτήσῃ τὰς ἀποζημιώσεις, ὅταν τὸ συμφέρον καὶ ἡ προαίρεσίς του ᾔητον ν' ἀγοράσῃ τὸ ὅλον καὶ ὅχι μόνον τὸ μερίδιον, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1636, τοῦ Νόμου 46 τιτλ. 3, βιβλ. 46 τῶν Διγεστῶν. Καὶ τῶνόντι ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας, κατὰ Ρ. εἰς αὐτὴν τὴν Σελίδα, ἰσχυρὰν τὴν πώλησιν, παρὰ τοῦ συγκληρονόμου γινομένην, τοῦ ὅλου ἀδιαμοιράστου πράγματος, ὥστε νὰ ἰσχύῃ κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀγοραστοῦ ὡς πρὸς τὸ ἀνάλογον μερίδιον τοῦ συγκληρονόμου. Ἀπεφάσισεν ὡσαύτως τὸ Ἀκυρωτικὸν διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 2. Ἰαννουαρίου 1838 ἀποφάσεως εἰς τὴν ὑπόθεσιν Ἀ-ς ι ε ρ καὶ Β δ λ φ, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3017 ἀπὸ τὰς 10, αὐτοῦ τοῦ μηνὸς ἐφημερίδα τῶν Δικαστηρίων, ὅτι ὁ ἀνὴρ, ὅστις πωλεῖ ὑπὸ τὴν ἐγγύησίν του τὰ προικῶα δικαιώματα ἢ πράγματα τῆς γυναικὸς, ὑπερασπίζεται παρὰ τοῦ ἄρθρου 1120, καὶ οἱ κληρονόμοι τῆς γυναικὸς, ἂν ᾔηται καὶ κληρονόμοι τοῦ πωλη-

τοῦ ἀνδρός, δὲν εἶναι παρδεκτοὶ εἰς τὸ νὰ προτείνουν τὴν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως δυνάμει τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου. Παρατηρῶ ἐν παρόδῳ ὅτι διαρκούντος τοῦ γάμου, ὑπάρχει παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ πολιτικὴ ἰδιοκτησία τῆς προικῆς, ἐν ᾧ μένει παρὰ τῇ γυναικὶ ἡ φυσικὴ· ὥστε δὲν δύναται κατὰ τὸ ἀκριβὲς δίκαιον νὰ θεωρηθῇ ὡς πώλησις τοῦ ὀλοτελῶς ἀλλοτρίου πράγματος· ἰδὲ τὸ ἄρθρον 50, Βιβλ. 6'. τίτλ. ή. τοῦ Ἀρμενοπούλου· καὶ ἐν ᾧ, ὡς ἤδη παρετήρησα, ἡ πώλησις αὕτη δὲν ὑπόκειται πλέον εἰς ἀπόλυτον ἀκυρότητα, ἐφαρμόζεται κατὰ τοῦ πωλητοῦ καὶ τῶν κληρονόμων του ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 235, περὶ τοῦ ἄρθρου 747. *Quem de evictione tenet actio etc*. Κατὰ συνέπειαν τῶν προηγουμένων παρατηρήσεων, ἔκαμε τὸ Τμῆμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην καὶ συνέταξεν οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

« Ἡ πώλησις ἀλλοτρίου πράγματος εἶναι ἄκυρος· ἰσχύει ὅμως ἡ πώλησις τοῦ ἐξ ἀδιαιρέτου ἐπὶ κοινοῦ πράγματος, καθόσον ἀφορᾷ τὸ εἰς τὸν πωλητὴν ἀνήκον μέρος, ἀλλ' ὁ ἀγοραστὴς, ἐὰν ἡγόρασεν ἐν καλῇ πίστει, δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποζημίωσιν, καὶ ὅταν εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν δὲν προτιμᾷ τὴν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως. »

1600. Οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι, οἵτινες θεωροῦν πᾶσαν συνθήκην περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ ζῶντος ἀνθρώπου, ὡς ἐναντίαν εἰς τὰ καλὰ ἦθη, διότι προξενεῖ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀφαιρεῖ τὴν ἐξουσίαν τοῦ διαθέτειν, καὶ διαδίδει τὴν διαδοχὴν διὰ τῆς συμβάσεως, ἐνῷ πρέπει νὰ δοθῇ διὰ τακτικῆς διαθήκης, ὡς ἀποδεικνύεται παρὰ τῶν Νόμων 5, 15 καὶ 30, βιβλ. 2. τίτλ. 3. τοῦ Κώδικος, καὶ 1, τίτλος 4, βιβλ. 18, καθὼς καὶ 29, §. τελευταῖον, βιβλ. 39, τίτλ. 5, τῶν Διγεστῶν· (ἰδὲ τὰ ἄρθρα 19, 20, καὶ 24, βιβλ. α. τίτλ. θ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου) τὴν ἐσυγχώρησαν, ἐπὶ λόγῳ μάλιστα τῆς διαμοιράσεως αὐτῆς τῆς διαδοχῆς μετὰ τὴν συναίνεσιν τοῦ

ὁποίου εἶναι ἡ διαδοχή, ὡς ἀποδεικνύεται παρὰ τοῦ εἰρημέ-
νου Νόμου 30, αὐτοῦ τοῦ τίτλου 3, βιβλ. 6'. τοῦ Κώδη-
κος, ὡς ἤδη παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1130· ἰδὲ Ρικέ-
ρην, §. 2119 τῶν Ἰνστιτούτων· τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὁμῶς
παραδέχεται τὴν ἄνευ ἐξαιρέσεως ταύτης γενικὴν ἀρχὴν τῆς
Ῥωμαϊκῆς Νομικῆς. Παρετήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι μετὰ τὰ
ἄρθρα 791 καὶ 1130, εἶναι διόλου ἄχρηστον τὸ ἐνεστῶς ἄρθ.
καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἀπέβαλε, καὶ κατὰ τὰς τοῦ Ρ. Σελ. 986 πα-
ρατηρήσεις περὶ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἀκύρου πωλήσεως ἐκ
μέρους τοῦ ἰδιοκτητοῦ ἢ συνιδιοκτητοῦ τοῦ πωληθέντος πράγ-
ματος, καὶ συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς
τὰς περὶ τῶν ἄρθρων 1121 καὶ 1239 παρατηρήσεις μου,
Ratihabitio mandato comparatur, συνέταξεν ἀντὶ τοῦ ἐ-
νεστῶτος ἄρθρου τὸ ἐφεξῆς:

« Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ πώλησις καθίσταται
» ἰσχυρὰ, ἂν ἐπεκυρώθῃ ῥητῶς παρὰ τῶν ἐνεχομένων. »

1601. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ
μὲ τὸν Νόμον 15, ἐνῶ τὸ δεύτερον μέρος εἶναι ἐναντίον εἰς
τὸν Νόμον 57, τίτλ. 1, βιβλ. 18, τῶν Διγεστῶν. Παρατη-
ρεῖ ὁμῶς ὁ Μ. Σελ. 370, ὅτι συμφωνεῖ περισσότερο τὸ ἄρθ.
τοῦτο, καθὼς εἶναι, μὲ τὴν ἐπιείκειαν, καὶ παρατηρεῖ, ὅτι
δὲν προαποφασίζει τίποτε περὶ τῆς πωλήσεως τῶν πλοίων
καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων ἔμελλε
νὰ γίνῃ, καθὼς ἐγίνε μετέπειτα ὁ ἐμπορικὸς Κώδης· παρε-
τήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι ἦτον ἀναγκαῖον νὰ ἐξηγηθῇ καλῆτε-
ρον εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὁποίαν ἔχει σημασίαν ἡ Γαλλικὴ
λέξις Ventilation, ὑπερδιατίμησις, καὶ διὰ τοῦτο ἐπρόσθεσε
τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « φροντίζων δι' ὑποδιατιμή-
» σεως, περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς τοῦ ἀπολεσθέν-

• τος ἢ φθαρέντος μέρους κατ' ἀναλογίαν τῆς τιμῆς τοῦ ὅλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

1602. Τὸ ἄρθρον τοῦτο συμφωνεῖ μετὸν Νόμον 39. τοῦ εἰρημένου τίτλου 14, βιβλ. 6'. τῶν Διγεστῶν. Δια τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως pacte, παρεδέχθη ἀντὶ τῆς λέξεως συνημοσύνη, τὴν λέξιν διομολογία ἢ τὴν συνθήκη.

1603. Εἰς τε τὸ ἄρθρον τοῦτο, καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐπόμενα ἄρθρα, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν παράδοσις, ἀντὶ τῆς λέξεως ἑκδοσις, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως livraison, delivrance.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ τῆς παραδόσεως.

Ἐν γένει αἱ δύο Γαλλικαὶ λέξεις, Livraison, Délivrance, σημκίνουν ὅτι οἱ Λατῖνοι λέγουν traditio. M. Σελ. 1371, καὶ Κουϊάκιον Κεφ. 11, παρατήρησιν 19· κυρίως ὁμως κατὰ τὸν Μερλὲν σημαίνει ἐγκατάστασιν εἰς τὴν διακατοχὴν, ὅταν πρόκηται περὶ ἀκινήτων, la mise en possession.

1605. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μετὸς Νόμους 1, §. 21, τίτλ. 2, βιβλ. 41, καὶ τὸν 48, τίτλ. 1, βιβλ. 19, τῶν Διγεστῶν, καὶ μετὸς Νόμους 1 καὶ 28, τίτλ. 54, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος.

1606. Διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *tradition*, παρεδέχθη εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν ἐγχειρίσις, διότι πρόκειται τῶντι περὶ αὐτῆς τῆς παραδόσεως, ἣτις γίνεται μὲ τὴν, ὅ,τι λέγουν οἱ Γάλλοι, καὶ λέγει μετέπειτα τὸ ἴδιον ἄρθρον *remise, remission*. Ὑπάρχουν τινὰ Δικαστήρια εἰς τὴν Γαλλίαν, ἅτινα ἀπεφάσισαν, ὅτι ἡ πώλησις τῶν κινητῶν εἶναι ἀνίσχυρος, ὡς πρὸς τοὺς τρίτους, ὥστε δύνανται αὐτοὶ νὰ κάμουν κατάσχες περὶ αὐτῶν, μεχρισότου δὲν μετέβησαν διὰ τῆς παραδόσεως ἢ ἐγχειρίσεως εἰς τὴν διακατοχὴν τοῦ ἀγοραστοῦ των· αἱ ἀποφάσεις ὅμως αὗται ἀντίστανται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 1583 ἄρθρου, ὡς παρατηροῦν οἱ ἐκδόται τῆς Γαλλικῆς ἐφημερίδος *le Droit*, ἀπὸ τὰς 15 Ἰουνίου 1836, ἣτις τὰς ἀναφέρει.

1610. Κατὰ τὸν Νόμον 12, τίτλ. 38, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος, τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον δὲν ὑποχρεώνει τὸν ἀγοραστὴν εἰς τὸ νὰ κάμῃ οὐδεμίαν πρόσκλησιν πρὸς τὸν πωλητὴν διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ ὑπερήμερον, ὡς οὔσης ἐφαρμοσέας τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 119, περὶ τοῦ ἄρθρου 2269, καθὼς καὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τῶν ἄρθρων 1138, 1139, κ.τ.λ. *mora interpellat*, καὶ ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 273. ὑπάρχει ὅμως κατὰ Ρ. Σελ. 991, καὶ Μερλὲν ἄρθρ. 1, λέξις *clause resolutive*, ἀπορία, ἂν τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναφέρηται εἰς τὰ ἄρθρα 1184, καὶ 1656· φαίνεται ὅμως, ὅτι ἐφαρμόζονται τῶντι αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα πάντοτε, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ρητὴ συμφωνία περὶ τῆς διαλύσεως ταύτης, ἐν ἑλλείψει τῆς παραδόσεως, κατὰ τοὺς Νόμους 2, τίτλ. 3, καὶ 1, τίτλ. 2, βιβλ. 18, τῶν Διγεστῶν. Ἰδὲ Δομὰτ, τμῆμα 12, τίτλ. 2. βιβλ. 1. τόμον 2, τῆς Ἰταλ. ἐκδόσεως. Ἡ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας παρὰ τοῦ Μερλὲν εἰς αὐτὴν τὴν λέξιν ἀναφέρθεισα ἀπόφασις παρεδέχθη τὴν ἐφεξῆς ἀρχὴν· ὅτι

αἱ διαλυτικαὶ συνθήκαι δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν κατὰ τὸ δο-
 κοῦν τοῖς Δικαστηρίοις διάλυσιν, εἰμὴ ὅταν ἐξήρτηνται ἐκ
 » πρᾶξεώς τινος τῶν συμβαλλομένων μερῶν, ὅχι ὅταν ἐξήρ-
 τήνται ἐκ τοῦ Νόμου, ἢ ἐκ τινος συμβάντος, ξένου εἰς αὐτά. »

1611. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀναφέρεται εἰς τὰς δύο περι-
 στάσεις, περὶ ὧν πρόκειται εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον. Ρ.
 Σελ. 992. ἡ ἀποζημίωσις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δύναται,
 καθὼς πᾶσα ἄλλη, ἥτις παρασταίνει τὸ παρὰ τοῖς Λατίνοις
 λεγόμενον *id, quod interest*, (ὅ,τι συμφέρει) νὰ ὑπερβαί-
 νη ἐνίοτε τὴν τιμὴν τῆς πωλήσεως, κατὰ τὸν Νόμον 1,
 τίτλ. 1, βιβλ. 19, τῶν Διγесτῶν, αὐτόθι: *in id, quod inte-*
rest agit. . . . Hoc autem interdum pretium egreditur,
si plus interest quam res valet, vel emta est. Ἰδὲ Δ ο-
 μὰ τ, τόμον 5, περὶ ἀποζημιώσεως καὶ τόκων. Κατὰ τὰς εἰς
 ἄλλα ἄρθρα γενομένας διορθώσεις, ἀπέβαλε τὸ Τμήμα τὰς λέ-
 ξεις, καὶ τόκων, καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως δ ἡ λ η σ ι ν, ἐὰν τὴν
 παραδεχώμεθα διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Le-*
sion, ὡς ἐπρότεινα, λέγομεν β λ ἄ β η ν.

1612. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸν Νόμον 11, τοῦ
 εἰρημένου τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγесτῶν.

1613. Κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Πορτάλη, αἱ λέξεις
 εἰς μ ε ι ο ν ο κ τ η μ ο σ ύ ν η ν, σημαίνουν ἐκείνην τὴν ἐλάττω-
 σιν τῆς περιουσίας, ἥτις δύναται νὰ προξενήσῃ εὐλογον φό-
 βον ὡς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πωλητοῦ, περίπου καθὼς ὅ-
 ταν πρόκηται περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 1653. Μ. Σελ.
 374. Ἐξαιρεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐπέ-
 τρεπεν ὁ πωλητὴς προθεσμίαν διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς τιμῆς
 εἰς τὸν ἀγοραστήν, ὅστις ἦτον ἤδη εἰς αὐτὴν τὴν κακὴν κα-
 τάστασιν τῆς περιουσίας· διότι τότε, κατὰ τὴν ἀρχὴν τὴν ὁ-
 ποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 7, τοῦ 3 μέρους, πρέπει ὁ πωλη-

τῆς νὰ ὑποφέρῃ πᾶσαν συνέπειαν τῆς ἀμελείας του, καὶ ἐπο-
μένως δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν πρὶν τῆς παρε-
λεύσεως τῆς ἐπιτετραμμένης προθεσμίας. Ρ. Σελ. 992. Διὰ
νὰ γίνῃ σαφέστερον τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, καὶ σύμφωνας ἡ με-
τάφρασις μὲ τὴν Γαλλικὴν λέξιν τοῦ κειμένου *imminent*, ἐ-
πρόσθεσε τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν ἐπικείμενον, καὶ ἐπομένως
λέγει « ὥστε ὁ πωλητὴς εὐρίσκεται εἰς προφανῶς ἐπικείμενον
» κίνδυνον τοῦ νὰ κ.τ.λ. »

1614. Ἰδὲ τὸν Νόμον 13, τίτλ. 49, βιβλ. 4, τοῦ Κώδη-
κος, καὶ τὸν §. 5. τίτλ. 24, βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων, καθὼς
καὶ τὸν Νόμον 25, τίτλ. 1, βιβλ. 22, τῶν Διγεσῶν, κατὰ τὸν
ὁποῖον ὅλοι οἱ καρποὶ συνάζονται ἐπὶ λόγῳ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ
τόπου, ὅχι τοῦ δικαιώματος τοῦ σπόρου αὐτοῦ· *omnis fructus
non jure seminis, sed jure soli percipitur*· διότι ὅταν πωλῇ-
ται ἐν χωράφι, καὶ δὲν γίνηται ἐξ αἰρέσεως τῶν ἥττον ἢ μᾶλλον
ἤδη ὑπαρχόντων καρπῶν, λογίζεται, ὅτι ὁ ἀγοραστὴς συμ-
περιέλαβεν εἰς τὴν ὁποίαν προσφέρει τιμὴν καὶ τὴν ἀξίαν αὐ-
τῶν, καὶ ἤθελε προσφέρει μικροτέραν τιμὴν, ἂν τοῦ εἶπεν ὁ
πωλητὴς, ὅτι ὅλοι οἱ καρποὶ δὲν ἀνήκουν εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἐν
μέρος ἀνήκει π. χ. εἰς τὸν κληροῦχον. Ἰδὲ Μ. Σελ. 375.
Εἶναι ὁμῶς βέβαιον, ὅτι ἔχει ὁ κληροῦχος κατὰ τὸ 2102
ἄρθρον, προνόμιον, ἕνεκα τῶν σπόρων, ἐπὶ τῶν συλλεγέντων
καρπῶν, καὶ ὁ πωλητὴς δὲν δύναται νὰ μετὰδῶσῃ, παρὰ
τὰ ὁποῖα ἔχει περὶ τούτων τῶν καρπῶν δικαιώματα, κα-
τὰ τὸν Νόμον 54, περὶ Διαφόρων Κανόνων, καὶ τέλος, ὅτι
ἦτον χρεὸς τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅταν ἐπρόσφερε τὴν τιμὴν, νὰ
ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῶν δικαιωμάτων τούτων· συμ-
φώνως λοιπὸν μὲ τὰς παρὰ τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος εἰς
ἄλλα ἄρθρα παραδεχθείσας ἀρχάς, καὶ μὲ τὰς γινομένας πα-
ρατηρήσεις περὶ τοῦ ἁρθρου 1571, ἐπρόσθεσε τὸ Τμῆμα τὰ
ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πωλῆσεως » ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ὁ πωλητὴς δέν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν κατάστασιν τοῦ πωληθέντος πράγματος· πᾶσα δὲ μεταβολὴ προελθοῦσα ἐκ τυχαίων περιπτώσεων, εἶναι εἰς βῆρος ἢ ὄφελος τοῦ ἀγοραστοῦ, καὶ ὅλοι οἱ καρποὶ, οἵτινες ἤθελαν ἀνήκει εἰς τὸν πωλητὴν, ἀνήκουν εἰς τὸν ἀγοραστήν. »

1615. Γίνεται σαφέστερον τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἂν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων ἄρθρων τοῦ Κώδικος, π. χ. 1624, 1639 κ.τ.λ. τελειόνη οὕτω:

Μετὰ τὰς λέξεις « διηνεκῇ αὐτοῦ χρῆσιν, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν τίτλων τοῦ βιβλ. 6^ο τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος. »

1616. Παρεδέχθη τὸ Τμῆμα, εἷς τε τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα 1617, 1618, τὴν λέξιν ποσὸν, ἀντὶ τῆς λέξεως περίοχον.

1617. Ἀντὶ τοῦ ῥήματος νὰ στέρξῃ, προτιμᾷ τὸ Τμῆμα διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Γαλλικοῦ ῥήματος souffrir, νὰ λέγῃ, « νὰ ὑποφέρῃ ἀνάλογον μείωσιν τῆς τιμῆς »

1619. Τὸ ἄρθρον τοῦτο διὰ τῶν τελευταίων λέξεων θεωρουμένης τῆς ἀξίας τοῦ ὅλου κ.τ.λ. συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 42, τίτλ. Ι, βιβλ. Ι9, τῶν Διγεστώων, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξετασθῇ τὸ μέτρον καὶ ἡ ἀξία τῶν ὅλων πωληθέντων πραγμάτων, διὰ νὰ γνωρισθῇ, ἂν δέν ἀποζημιώνηται περὶ τοῦ, ὅ,τι λείπει εἰς ἓν πρᾶγμα ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον μέτρον τοῦ ἄλλου· αὐτόθι, in omnibus superscriptus casibus lucrum eum damno compensatur· ὑπάρχει ὅμως πάντοτε τὸ γενικὸν τεκμήριον, κατὰ τὸ ὁποῖον λογίζεται, ὅτι γνωρίζει πολλὰ καλὰ ὁ πωλητὴς τὸ πρᾶγμα του. Μ. Σελ. 378.

1622. Ἐπρότεινα κατὰ τὰς εἰς τὴν Σελ. 158 παρατηρή-

σεις, προσθήκην περὶ τοῦ ἄρθρου 621, διὰ νὰ γνωρίσθῃ, ὅτι εἶναι τότε μόνον ἀκίνητα οἱ ἐκκρεμεῖς καρποὶ, ὅταν πωλῶνται μὲ τὸ ὑποστατικόν, ὅχι ὅταν πωλῶνται, ἢ κατὰσχωνται ξεχωριστά. Αναφέρει ὁ P. Σελ. 996, τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, καθ' ἣν ἡ παραγραφὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν ἀγωγὴν περὶ τοῦ συμπληρώματος τῆς τιμῆς τῶν ὑψηλῶν καὶ πολυετῶν δένδρων τοῦ δάσους, ἅτινα ἐπωλήθησαν διὰ τὴν κοπὴν, διότι ἡ πώλησις καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῆς ἀπεκατέστησε κινητὰ (mobilisa) αὐτὰ τὰ δένδρα, καὶ ἐπομένως δὲν πρόκειται πλέον περὶ ἀκινήτων. (Ἰδὲ Σελ. 177 καὶ 178, περὶ τοῦ 593 ἄρθρου.) Νομίζω λοιπὸν ὠφέλιμον νὰ προσεθῇ τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τῶν ἀγωγῶν τούτων, » ἡ παραγραφὴ αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται, ὡς πρὸς τὰς πωλήσεις » καὶ ἀγορασίας τῶν διὰ κοπὴν ὑψηλῶν καὶ πολυετῶν δένδρων » τοῦ δάσους, καθὼς καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους κινητῶν, ἢ, » τοῦλάχιστον λογιζομένων κινητῶν πραγμάτων. »

1623. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 42, τοῦ εἰρημένου τίτλου ἀ. βιβλ. 19 τῶν Διγесτῶν· ἐπροτίμησε τὸ Τμήμα ἀντὶ τῶν λέξεων, καὶ διὰ τὴν αὐτὴν τιμὴν, τὴν ἐφεξῆς μετάφρασιν τοῦ Γαλλικοῦ κειμένου, pour un seul et même prix, διὰ μίαν μόνην καὶ τὴν αὐτὴν τιμήν.

1624. Κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχεν ὁ Κώδης οὗτος τακτικὰ κατὰ διαδοχὴν ἄρθρα, ἀλλ' εἶχε κάθε Νόμος αὐτοῦ ἰδιαίτερα, ὥστε δὲν ἠδύνατο, ὅταν ἔγινεν ὁ ἐνεστὼς Νόμος, καὶ συνετάχθη τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, νὰ γίνῃ ἡ ἀναφορὰ, τὴν ὁποίαν προτείνω τώρα, κατὰ P. Σελ. 996.

Μετὰ τὰς λέξεις « μέρη διαγεγραμμένους εἰς τὰ » ἄρθρα 1138 καὶ 1182 κανόνας. »

1625. Ἀντὶ τῆς λέξεως πλημμελείας αὐτοῦ, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν λέξεν ἐλαττώματος· ἰδὲ τὸ ἄρθρον 1118 κ.τ.λ.

1626. Ἡρανίσθη τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἀπὸ τοῦς Νόμους 19 καὶ ἀ. §. ἀ. τίτλ. ἀ. βιβλ. 19, καθὼς καὶ 2, τίτλ. 2, βιβλ. 21, τῶν Διγεστῶν.

1627—1629. Ἡ ἀναδοχὴ ἢ ἐγγύησις περὶ τοῦ πωληθέντος πράγματος, εἶναι ἐκ φύσεως, ὅχι ἐκ τῆς οὐσίας τῆς πωλήσεως· διὰ τοῦτο δύναται τις νὰ τὴν παραιτήσῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς παραιτήσεως πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἢ πληρωθεῖσα τιμὴ, καθὼς καὶ νὰ πληρωθῇ ἢ ἀποζημιώσις περὶ τῆς ἐκνικῆσεως, προκυπτούσης ἐκ τοῦ προσωπικοῦ γεγονότος τοῦ πωλητοῦ, διότι ἡ καλὴ πίστις, ἣτις κυριεύει τὰ συμβόλαια τῆς πωλήσεως καὶ ἀγορασίας, δὲν ὑποφέρει τὴν σύμβασιν, καθ' ἣν νὰ ἔχῃ ὁ πωλητὴς τὴν τιμὴν, καὶ νὰ χάσῃ ὁ ἀγοραστὴς τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα, ἀντίτιμον αὐτῆς, ὡς λέγει ὁ Νόμος 11, §. τελευταῖος αὐτοῦ τοῦ τίτλου 1, βιβλ. 19, καὶ διότι πᾶσα παρομοία σύμβασις εἶναι δολία, καὶ ἐπομένως ἄκυρος, κατὰ τὸν Νόμον 6, §. τελευταῖος, τοῦ αὐτοῦ τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγεστῶν. Αἱ δύο τελευταῖαι ἐξαιρέσεις, τὰς ὁποίας ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 1629, συμφωνοῦν μὲ τὴν φύσιν τῆς κυβευτικῆς συμβάσεως, περὶ ἧς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἁρθρου 1104, ἣτις κατασταίνεται ἀπὸ παρομοίαν συμφωνίαν εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν τῶν δύο τούτων ἐξαιρέσεων· ἰδὲ καὶ τὸν Νόμον τελευταῖον, τίτλον 43, βιβλ. 6, τοῦ Κώδητος, κατὰ τὸν ὁποῖον, ὅστις ἡγόρασεν ἐν καλῇ πίστει, ἔχει δίκαιον εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς τιμῆς, καὶ ταυτοχρόνως εἰς τὴν ἀποζημιώσιν· ἰδὲ τέλος τὸν Νόμον 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. ἀ, βιβλ. 19, καὶ Μ. Σελ. 384—386.

1630. Αναφέρονται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὁ Νόμος α', τὸν ὁποῖον ἀνέφερα περὶ τοῦ ἄρθρου 1611, καθὼς καὶ οἱ Νόμοι 23, καὶ 25, τίτλ. 45, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος· Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1001, ὅτι τὰ, περὶ ὧν ἔξοδα, εἶναι τὰ σημειωθέντα εἰς τὸ 1593. ἄρθ. ὥστε τὸ Τμῆμα ἐτελείωσεν οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις «καὶ τὰ ἐνεκα τοῦ συμ-
«βολαίου κατὰ τὸ 1593 ἄρθρον ἐξοδευθέντα.»

1631. Δικαιολογεῖται τὸ ἄρθρον τοῦτο παρὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 31, §. 3, βιβλ. 5, τίτλ. 3, τῶν Διγεστῶν, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα προηγουμένως εἰς τὰ ἄρθρα 1238, 1371, 1374, καὶ εἰσέτι εἰς τὴν Σελ. 37, τοῦ 3 μέρους τῶν παρατηρήσεών μου. Qui quasi rem suam κτλ. καὶ ἡ ὁποία ἀρχὴ δικαιολογεῖ τὰς ὁποίας ἔκαμα εἰς τὴν Σελ. 43, περὶ τῶν ἄρθρων 7, καὶ 43, αὐτοῦ τοῦ τρίτου μέρους παρατηρήσεις· ὁ Μ. Σελ. 387 παρατηρεῖ, ὅτι ἄλλο εἶναι, ὡς πρὸς τὰς ζημίας, αἵτινες προκύπτουν ἀπὸ τὴν μείωσιν τῆς τιμῆς, ἢ τὴν τοῦ πράγματος πρὶν τῆς ἐκνικήσεως, κατὰ τὸν Νόμον 70, τίτλ. 2 βιβλ. 21, τῶν Διγεστῶν, ἡ ὁποία πίπτει εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ· αὐτόθι, et si minor esse cepit, damnum emtoris erit.

1632. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δικαιολογεῖται παρὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 206, περὶ Διαφόρων Κανόνων, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 23 καὶ 24, τοῦ γ' μέρους τούτου. Κατὰ τὴν παρὰ τοῦ Ρ. Σελ. 1002 ἀναφερθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ὑπάρχει τὸ δίκαιον ὑποσχέσεως τῆς τιμῆς, μέχρις οὗ ἐκκαθαρισθῇ ἡ ποσότης τῶν ἐξαχρειώσεων, διὰ νὰ λάβῃ χώραν ὁ συμψηφισμὸς, ὁ ὁποῖος ὑπόκειται εἰς τοὺς κανόνας τοῦ ἄρθρου 1291, διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἄρθρ. 1673, ἔκαμε τὸ Τμῆμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἴσῃν μὲ τὴν ὠφέλειαν » ταύτην, ἥ ν' ἀναβάλλῃ τὴν πληρωμὴν τῆς τιμῆς, μέχρις οὗ ἐκτιμηθῇ, ἢ ἐκ τῶν ἐξαχρειώσεων προσγινομένη πρὸς τὸν ἀγοραστὴν ὠφέλεια. »

1633. Τὸ ἄρθρον τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τοὺς Νόμους 8 καὶ 16, τιτλ. 2, βιβλ. 21 τῶν Διγεσῶν, καὶ εἶναι ἡ συνέπεια τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅ,τι συμφέρει, (*id quod interest*) τὸν ὅποῖον ἀνέφερα εἰς τὰς περὶ τῶν ἄρθρων 1611 καὶ 1630 παρατηρήσεις.

1634. Ἐν ᾧ τὸ ἄρθρον τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 9 τιτλ. 45, βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος, ἐνόμισεν εὐλογον τὸ Τμήμα, νὰ προσθέσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 14, § 1, τιτλ. 37, βιβλ. 3 αὐτοῦ τοῦ Κώδικος, καθ' ἣν, συμφώνως μὲ τὴν προσθήκην περὶ τοῦ ἄρθρου 1632, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἄρθρου 1673, καθ' ἣν ἔχει ὁ ἀγοραστὴς τὸ δίκαιον τῆς ἐπισχέσεως μέχρις οὗ λάβῃ τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην (ἰδὲ Μ. Σελ. 388, καὶ τὸ 1890, ἄρθρον τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ Ρ. Σελ. 1103), καὶ ἐπομένως ἔκαμε τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « τοῦ κτήματος δαπανηθέντα » ἔχει ὁ ἀγοραστὴς εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὸ δίκαιον » τῆς ἐπισχέσεως μέχρι τῆς ἀποδόσεως ταύτης ».

1635. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 388 ὅτι πρόκειται, εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον περὶ ἀγοραστοῦ ἐν καλῇ πίστει, κατὰ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1599 γινομένας παρατηρήσεις· διότι εἶναι ὁ μόνος αὐτὸς ἐν γένει, ὃς τις δύναται ν' ἀπαιτήσῃ καὶ ἀπολαύσῃ διὰ τὰ πρὸς τέρψιν (*voluptuaires*) γινόμενα ἔξοδα, κατὰ τὸν Νόμον 39, § 1, τιτλ. 3, βιβλ. 5. τῶν Διγεσῶν, ὥστε μοι φαίνεται πολλὰ ὠφέλιμον πρὸς τὴν καλητέραν κατάληψιν τοῦ ἄρθρου, νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις ἐν καλῇ πίστει, μετὰ τὰς λέξεις, εἶναι ὑπόχρεως ν' ἀποτίσῃ εἰς τὸν. Δὲν ὁ-

πάρχει ὁμῶς ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ ἔξοδα ὁ ἴδιος λόγος, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε περὶ τῶν ἀναγκαίων καὶ ἐπωφελῶν ἐξόδων, διὰ νὰ προσθέσωμεν τὸ δίκαιον τῆς ἐπισχέσεως μέχρι τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῶν.

1636. Ἰδὲ τὸ ἄρθρον 1641, καὶ τὸν Νόμον 46, τιτλ. 3, βιβλ. 46 τῶν Διγесτῶν, ὁ ὁποῖος λέγει « ἐκτὸς ἂν δὲν ᾔθε-
» λεν ἀγοράσει ἄνευ τούτου τοῦ μεριδίου ». nisi alias emtu-
rus non fuisset.

1637. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 389, ὅτι εἶναι δικαιότερον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον παρὰ τὴν ἐναντίαν ἀρχὴν τοῦ Νόμον 69, § τελευταῖον, αὐτοῦ τοῦ τίτλου 2, βιβλ. 20 τῶν Διγесτῶν, καὶ ὅτι πρόκειται εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου περὶ τῆς ἐκνικήσεως τοῦ ὅλου καὶ ὄχι τοῦ μεριδίου τοῦ πράγματος, καὶ διὰ τοῦτο, καθὼς ἐμιλεῖ τὸ ἄρθρον εἰς τὴν ἀρχὴν περὶ τοῦ πωληθέντος κτήματος, ἀρκεῖ διὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην νὰ τελειώνῃ παρομοίως μὲ τὰς ἐφεξῆς λέξεις « εἴτε ἡ λαττώθῃ ἢ ἡ ἀξία τούτου τοῦ πωληθέντος κτήματος. »

1638. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τοὺς Νόμους 1, 3 καὶ 13 τιτλ. 1, βιβλ. 19 τῶν Διγесτῶν. Καὶ βέβαια ὅταν πρόκηται περὶ τῆς φανεράς καὶ καταφανοῦς δουλείας, δὲν χρειάζεται νὰ τὴν δηλώσῃ ὁ πωλητής, καθὼς ὅταν πρόκηται περὶ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου ἐναργοῦς ἐλαττώματος τοῦ πωληθέντος πράγματος καὶ μόνον ὅταν ἡ δουλεία καὶ τὸ ἐλάττωμα δὲν ᾔναι φανερά, ἢ ἔλλειψις τῆς δηλώσεώς των καθιστᾷ τὸν πωλητὴν εἰς καταδολίευσιν. Ἰδὲ Μ. Σελ. 386, καὶ 390, καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα 1642, κ.τ.λ. ἄρθρα.

1640. Κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς Νόμους 27, καὶ 63 τοῦ εἰρημένου τίτλου 2, βιβλ. 20 τῶν Διγесτῶν, ὅταν δὲν ἐγνωστοποίησεν ὁ ἀγαραστής πρὸς τὸν πωλητὴν τὴν εἰς ἐκνίκησιν

ἀγωγὴν τοῦ τρίτου, καὶ ὑπέφερε τῶντι τὴν ἐκνίκησιν, κατὰ συνέπειαν τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως, δὲν εἶχε δίκαιον ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ πωλητοῦ, εἰμὴ ἂν ἀποδείξῃ φανερά, ὅτι ὁ λόγος τῆς ἐκνικήσεως ἦτον τόσον δίκαιος, ὥστε δὲν ἦ δυνατό ὁ πωλητὴς, καίτοι παρεμβαίνων εἰς τὴν δίκην, νὰ τὴν ἐμποδίσῃ· ἐν ᾧ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ὑποχρεώνει τὸν πωλητὴν εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι, ὡν εἰδοποιημένος, εἶχεν ἱκανὰ μέσα διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκνίκησιν. Παρατήρησεν ὁμῶς τὸ Τμῆμα, ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ συμφωνεῖ καλῆτερον μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐγγυήσεως ἢ ἀναδοχῆς, ἥτις ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ ἐμποδίσῃ ὁ πωλητὴς τὴν ἐκνίκησιν διὰ παντὸς νομίμου μέσου, εἰσέτι καὶ διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ, ὁ ὁποῖος βέβαια δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἄνευ τῆς ἀντιμωλίας αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἡξεύρει καλῆτερον παρὰ τὸν ἀγοραστὴν τοὺς τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας του, ἐν ᾧ συμφέρει εἰς τοὺς διαδίκους ν' ἀποπερατωθῇ ἡ διαφορὰ αὕτη διὰ μιᾶς μόνης ἀποφάσεως, διότι πᾶσα ἀπόφασις, ἐκδοθεῖσα ἄνευ τῆς προσκλήσεως τοῦ πωλητοῦ, δύναται ν' ἀνακοπῇ παρ' αὐτοῦ, ἐκτὸς ὅτι εἶναι πάντοτε εὐκολον νὰ δικαιολογήσῃ πᾶς διάδικος τὴν διαγωγὴν του εἰς τὴν δίκην, εἰς τὴν ὁποίαν ἠττήθη. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους ἔκαμε τὸ Τμῆμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην καὶ ἀλλαγὴν.

Μετὰ τὰς λέξεις « μὴ καλέσας εἰς τὸ Δικαστήριον τὸν πωλητὴν του, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς ἀποδείξῃ φανερά, ὅτι ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δίκης ἠθέλεν εἶναι περιττὴ ἡ πρόσκλησις τοῦ πωλητοῦ. »

Ὑπάρχουν δὲ ἄλλαι περιστάσεις, κατὰ Ποτιέρον καὶ κατὰ Μ. Σελ. 391, καθ' ἃς δὲν ὀφείλει ὁ πωλητὴς τὴν ἐγγύησιν, ἢ ὅλην τὴν ἐγγύησιν, ἢ ἀναδοχὴν, διὰ τὴν ἐκνίκησιν, τὴν ὁποίαν ὑπέφερεν ὁ ἀγοραστὴς, καὶ Π. Χ. συμβαίνει τοῦτο, ὅταν λαμβάνῃ χώραν ἡ ἐκνίκησις διὰ βίας, δι' ἀνωτέρας δυνάμεως,

καὶ ὡς εἶπον περὶ τοῦ ἄρθρου 1148, δι' ἔργου τοῦ Πρίγκιπος, ἢ τῆς Κυβερνήσεως. (ἰδὲ τοὺς Νόμους 11 καὶ 17, Βιβλ. 4, τίτλ. 50, τοῦ Κώδικος), καὶ ὅταν ὁ ἀγοραστὴς ὑπερασπιζόμενος διὰ τῆς παραγραφῆς ἐλησμόνησεν νὰ τὴν προτείνη κατὰ τῆς περὶ ἐκνικήσεως ἀγωγῆς· (ἰδὲ τὸν Νόμον 54, τίτλ. 1, Βιβλ. 19, τῶν Διγесτῶν), καθὼς καὶ ὅταν μετὰ τὴν ἐν καλῇ πίστει γνομένην παρὰ τοῦ μὴ ιδιοκτήτου ἀγορὰν, ἔλαβε τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα εἰς δωρεάν παρὰ τοῦ ἀληθοῦς ιδιοκτήτου, ἀφοῦ τότε ἔχει μόνον ὁ ἀγοραστὴς τὸ δίκαιον εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσεν εἰς τὸν πωλητὴν του, κατὰ τοὺς Νόμους 13, §. 15, καὶ 57, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλ. τῶν Διγесτῶν, καὶ τέλος, ὅταν ὁ ἀληθὴς ιδιοκτήτης γίνῃ κληρονόμος καὶ κατὰ τὸ ἀνάλογον μέρος, κατὰ τὸ ὅποιον εἶναι κληρονόμος τούτου τοῦ πωλητοῦ κατὰ συνέπειαν τῆς ἀρχῆς, *Quem de evictione* κτλ., καὶ κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ Νόμου 14, τίτλ. 32, Βιβλ. 3, τοῦ Κώδικος, ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει τὴν ἐνστάσιν κατὰ τοῦ ιδιοκτήτου, ὡς πρὸς τὸ ὅποιον ἀνάλογον, λαμβάνει μέρος εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ μὴ ιδιοκτήτου πωλητοῦ, αὐτόθι. *Qua portione ad eum hereditates pervenit . . . exceptione uti non prohiberis*. Ἀλλ' εἴτε ἡ βία καὶ δυναστεία, εἴτε τὸ ἔργον τοῦ Πρίγκιπος ἢ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι τυχαῖα συμβάντα, μεταγενέστερα εἰς τὴν πώλησιν καὶ ἐπομένως πάντοτε εἰς τὸ βάρος καὶ τὴν ζημίαν τοῦ ἀγοραστοῦ κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς καὶ τὰ ἄρθρα 8, 9, 11 καὶ 76, τίτλ. γ'. Βιβλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ἡ μὴ προτεινομένη ἐνστάσις τῆς παραγραφῆς ἐνδιαλαμβάνεται εἰς τὴν ὁποίαν θέλει κάμει ὁ ἀγοραστὴς ἐξέτασιν περὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς ὑπερασπίσεως, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθῃ ὁ ἀγοραστὴς εἰς τὴν περὶ τῆς ἐκνικήσεως δίκην· εἰς τὴν περίπτωσιν ὅμως, καθ' ἣν ὁ τελευταῖος προσκαλεῖ τὸν

πωλητήν εἰς αὐτὴν τὴν δίκην, δύναται νὰ φανῇ ὡφέλιμον νὰ ἐνδιαλαμβάνῃ ὁ τῆς Ἑλλάδος Κώδης τὴν εἰρημένην ἐξαίρεσιν, καθὼς καὶ τὰς δύο τελευταίας ἀρχὰς περὶ τῆς μόνης ἀποδόσεως τῆς πληρωθείσης τιμῆς καὶ τὸ ἀπαράδεκτον τῆς εἰς ἐκνίκησιν ἀγωγῆς ἐκ μέρους τοῦ ἰδιοκτήτου, ὅστις καὶ καθ' ὅσον ἔγινε κληρονόμος τοῦ μὴ ἰδιοκτήτου πωλητοῦ. Ὅλα ταῦτα θέλουν ἐξετασθῇ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν προσωρινῶς προτείνω τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον εἰς τὸ 1640 τοῦτο ἄρθρον.

Μετὰ τὰς ἄνω ῥηθείσας τελευταίας λέξεις « ἡ θ ε λ ε ν ε ῖ -
» σ θ α ι π ε ρ ι τ τ ῆ ἡ π ρ ό σ κ λ η σ ι ς τοῦ π ω λ η τ οῦ .
» παύει εἰσέτι ἡ ἔνεκα ἐκνικήσεως ἀναγωγὴ, ὅταν ἔχῃ ὁ ἀγο-
» ραστῆς εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἀγοράσεώς του τὴν ἐνστα-
» σιν τῆς παραγραφῆς, ἡ πᾶσαν ἄλλην ἀνατρεπτικὴν ἐνστα-
» σιν. Περιορίζεται δὲ ἡ ἀναγωγὴ αὕτη εἰς τὴν μόνον ἀπό-
» δοσιν τῆς πληρωθείσης τιμῆς, ὅταν ἔλαβε δωρεὰν παρὰ
» τοῦ ἀληθοῦς ἰδιοκτήτου μετὰ τὴν ἐν καλῇ πίστει πα-
» ρὰ τοῦ μὴ ἰδιοκτήτου γινομένην ἀγορὰν τὸ ἀγορασθὲν
» πρᾶγμα. »

§ Β'.

1641, 1642, 1645 καὶ 1648. Κατὰ τὰς εἰς τὰ ἄρθρα 1118, καὶ ἄλλα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος γινομένης διορθώσεως τῆς λέξεως π λ η μ μ ε λ ε ί α ς, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα εἰς τὰ ἐνεστῶτα ἄρθρα τὴν λέξιν ἐ λ ά τ τ ω μ α· εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ὁ Νόμος 5, τοῦ τίτλ. α', Βιβλ. 21, ἐκφράζεται οὕτως « inter hæc vitia, quæ greci κακότητεαι, vitiositatem dicunt, interque πάθοις, perturbationem aut nosos, idest morbum aut ἀρρώστιαν, idest egro-

tationem . . . κτλ. Ἐνδιαλαμβάνει οὗτος ὁ παράγραφος τὰς παρὰ τοῖς Ῥωμαϊκοῖς Νομοδιδασκάλοις γνωστὰς δύο ἀγωγὰς ὑπὸ τὸ ὄνομα Redhibitoire, ἢ ὡσανεὶ ἀπόδοσις, quasi redditio, ὡς λέγει ὁ Νόμος 21, αὐτοῦ τοῦ τίτλου 1, καὶ quanti minoris, τοῦτέστι ἀναγωγικὴν καὶ περὶ τῆς μειώσεως τῆς συμφωνηθείσης ἢ πληρωθείσης τιμῆς, περὶ ὧν εἰς τοὺς διαφόρους Νόμους τῶν εἰρημένων τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγесτῶν. Ἀναφέρεται καὶ ἐδῶ ὁ Νόμος 16, §. 4, τοῦ βιβλίου 4, τίτλ. 4, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχὴ εὐρίσκεται εἰς τὸ ἄρθ. 70, Βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, (77 τῆς ἐκδόσεως τῆς Κυβερνήσεως)· ὥστε αἱ δύο αὗται ἀγωγαὶ καὶ μάλιστα ἡ δευτέρα δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ζημίαν, προκύπτουσιν ἀπὸ τὴν μόνην τιμὴν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζεται ἡ ἀγωγή περὶ δηλήσεως, περὶ ἧς εἰς τὰ ἐπόμενα ἄρθρα 1674 κ.τ.λ. Ἐπέτρεπον οἱ Ῥωμαϊκοὶ Νόμοι πρὸς τοὺς ἀποζημιωμένους καὶ ἀπατουμένους ἔνεκα τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ πράγματος ἀγοραστὴν τρεῖς ἀγωγὰς, τοῦτέστι τὰς δύο ἤδη ἀναφερθείσας ἀναγωγικὴν καὶ εἰς μείωσιν τῆς τιμῆς, καὶ τὴν λεγομένην ἐξαγοράσεως, ex emto, διὰ τῆς ὁποίας ἡδύνατο νὰ λάβῃ τὸ διπλοῦν τῆς τιμῆς κατὰ τὸν μοναδικὸν Νόμον τοῦ τίτλου 47, βιβλ. 7, τοῦ Κώδικος, καὶ ἐφαρμόσθησαν αὗται αἱ ἀγωγαὶ, εἴτε εἰς τὰ κινητὰ καὶ αὐτοκίνητα, εἴτε εἰς τὰ ἀκίνητα, κατὰ τοὺς Νόμους 49· αὐτόθι, etiam in fundo vendito κτλ. velut si pestilens sit, si herbæ letiferæ in illo nascantur, vel lupides κτλ. 4 καὶ 14, Βιβλ. 4, τίτλ. 58, τοῦ Κώδικος, 61 καὶ 63, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγесτῶν, καὶ 4 τίτλ. 58, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, καίτοι κυρίως εἰς τὰ αὐτοκίνητα· ὥστε λέγει ὁ Ποτιέρος, ὅτι ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς πωλήσεις τῶν πλοίων, δοκῶν, βουτζίων κ.τ.λ. Μ· Σελ. 394, 396, 399 καὶ 400. »

1642. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μετὰ τὸ ἄρθρον 1638, καὶ τὸν Νόμον 1, §. 6, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου, καὶ μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 29, τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ διαφορῶν κανόνων.

1643. Συμφωνεῖ τοῦτο τὸ ἄρθρον μετὰ τὸν §. 2, τοῦ εἰρημένου Νόμου 1, κατὰ τὸ πρῶτον μέρος, καὶ εἰς τὸ δεύτερον μέρος ὑποθέτει τὸ ἄρθρον τὴν ἄγνοιαν τῶν ἐλαττωμάτων, εἴτε παρὰ τῷ πωλητῇ, εἴτε παρὰ τῷ ἀγοραστῇ, διότι ἂν τὰ ἐγνώρισε μόνος ὁ πρῶτος, ὑπάρχει δόλος, καθὼς παρετήρησα περὶ τοῦ 1629 ἄρθρου (ἰδὲ Σελ. 7, περὶ τοῦ ἄρθρου 1110), ὥστε νὰ μὴ τὸν ἀπαλλάττῃ ἡ διομολογία αὕτη κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1645.

1644. Ὁ Μ. Σελ. 395 καὶ 396, παρατηρεῖ, ὅτι πρέπει νὰ συνταχθῇ τὸ ἄρθρον οὕτως: « Κατὰ τὴν περίπτωσιν τῶν »
 « δύο πρώτων περιστάσεων τοῦ 1641 ἄρθρου, καὶ κατὰ τὴν »
 « τοῦ 1643, ὁ ἀγοραστὴς δύναται κατὰ ἰδίαν ἐκλογὴν κ.τ.λ. »

Καὶ μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις κατὰ τὴν ἐγκρίσιν πραγ-
 « ματογνωμόνων· εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τῆς τελευ-
 « ταίας τοῦ ἄρθρου 1341 περιστάσεως χαίρει ὁ ἀγοραστὴς »
 « τὸ μόνον τελευταῖον τοῦτο μέρος. »

1645 1646. Συμφωνοῦν τὰ δύο ἐνεστῶτα ἄρθρα μετὰ τὸν Νόμον 13, τίτλ. 1, Βιβλ. 19 καὶ 14, §. 9, τίτλ. 1, Βιβλ. 21, τῶν Πανδεκτῶν, οἵτινες λέγουν *Si venditor sciens reticuit..... nisi venditor consulto reticuit, omnia detrimenta præstat, et dolo malo tenetur.*

1647. Ἀρχίζει τὸ Τμήμα, ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον τοῦτο:

« Ἄν τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐλαττώματα διεφθάρῃ »
 « κατὰ συνέπειαν αὐτῶν, ἡ διαφθορὰ εἶναι εἰς βάρος »
 « τοῦ πωλητοῦ, ὅστις κ.τ.λ. »

Ἐκβαλεν ὅμως τὸ Τμήμα τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρθρου

τούτου, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἀπὸ τὰς λέξεις, ἡ δὲ ἐκ τυχαίας περιπτώσεως συμβᾶσα κ.τ.λ. διότι εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ ἡ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν « ὅσα συμβαίνουν εἰς τὸ ἀγορασθὲν πράγμα, μετὰ τὴν τελείαν ἀγόρασιν ἐκ τυχαίων περιπτώσεων, εἶναι εἰς βᾶρος τοῦ ἀγοραστοῦ (ἄρθρα 8, 9, 11, τίτλ. γ'. Βιβ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ 66, τίτλ. γ'. Βιβλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1640 παρατηρήσεις χωρὶς χρεῖαν, νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἐνῶ ἡ παρομοία ἐπανάληψις δύναται νὰ δώσῃ μόνον ἀφορμὴν εἰς τινὰ ἀπορίαν περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ζητεῖ ὁ ἀγοραστής κατὰ τοῦ πωλητοῦ ἀποζημιώσιν, ὅταν ἡγόρασεν ὡς καλὸν τὸ μετέπειτα ἀνακαλυφθὲν ὡς κακὸν πράγμα, καὶ τοῦτο μάλιστα, διότι τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 44, §. 2, ἐνῶ τὸ τελευταῖον μέρος εἶναι ὁλοτελῶς ἐναντίον εἰς τὸν ἴδιον Νόμον, καθὼς καὶ εἰς τὸν Νόμον 47, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ Βιβλίου καὶ εἰς τὸν Ποτιέρον ἀριθ. 221 περὶ τῆς πωλήσεως. (Μ. Σελ. 397, 398). »

1648. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, καθὼς καὶ τὰ ἐπτὰ προηγούμενα ἄρθρα ἀναφέρονται εἰς τὴν παρὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Νομικῆς, τὴν ὁποίαν ἤδη ἀνέφερα, ἐπιτετραμμένην διπλὴν ἀγωγὴν, ἡ μὲν ἀναγωγικὴ διὰ τῆς διαρρήξεως τῆς ἀγορᾶς, ἡ δὲ διὰ τῆς μειώσεως τῆς τιμῆς, *quantum minoris*, καθόσον ἤθελεν ἀγοράσει εἰς ὀλιγωτέραν τιμὴν, ἂν ἐγνώριζε, τὸ ὁποῖον ἀνεκάλυψε μετέπειτα ἐλάττωμα. Καθὼς εἶναι ἡ Ἑλλάς καὶ μὲ τὰ τόσον ἀδηλα ἔθιμα, τὰ ὁποῖα καθ' ἡμέραν ἐπικαλοῦνται, καὶ μὲ τὴν χρεῖαν νὰ κοποῦν αἱ ἀφορμαὶ τῶν δικῶν, τὸ Τμήμα ἐνόμισεν εὐλογον νὰ διορισθοῦν αἱ προθεσμίαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ τις διὰ κάθε εἶδος πραγμάτων, κυρίως δὲ τῶν ζώων, τὰς περὶ ὧν πρόκειται ἀγωγὰς λέγω κάθε εἶδος, διότι ὅλα τὰ ἐλαττώματα, τοῦτέστιν

αἱ κακοήθειαι καὶ νόσοι καὶ ἄλλοι λόγοι, οἱ ὅποιοι καταστατέ-
 νουν ἄχρηστον τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα, ἢ μειώνουν παρὰ πολὺ
 τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, δὲν ἀνακαλύπτονται ἐντὸς τῆς αὐτῆς προ-
 θεσμίας, ὥστε νὰ δυνήθῃ τὸ Τμήμα νὰ ἐξαικολουθήσῃ τὸ πα-
 ράδειγμα τῆς Ῥωμαϊκῆς Νομικῆς, ἥτις διὰ τοῦ §. 6, τοῦ
 Νόμου 19, αὐτοῦ τοῦ τίτλου τῶν Διγεστῶν, διώρισεν ἐξα-
 μηνιαίαν προθεσμίαν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς
 διαρρήξεως, καὶ ἐν ἔτος, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς μειώσεως
 τῆς τιμῆς δι' ὅλα, ἄνευ ἐξαιρέσεως κινητὰ καὶ ἀκίνητα, μόνον
 νὰ ᾔναι μέγαλον καὶ ὄχι μικρὸν τὸ ἐλάττωμα, κατὰ τὸν Νό-
 μον 1, §. 8, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου 21, αὐτόθι,
*Proinde levis febricula aut vetus quartana, quæ iam
 sperni potest, vel vulnunculum modicum nullum habet
 in se delictum.* (ιδεὲ τὸ ἄρθρον 57, τίτλ. γ'. Βιβλ. γ'. τοῦ Ἀρ-
 μενοπούλου, τὸ ὅποῖον εἶναι μετάφρασις τοῦ εἰρημένου Νόμου
 19, καίτοι, ἐν ἐλλείψει τῶν προηγουμένων ἐξηγήσεων δὲν δύ-
 ναταί τις νὰ καταλαμβάνῃ εἰς ποίας περιστάσεις τῶντι ἐφαρ-
 μόζεται). Κατὰ τὸν ἐνεστῶτα Κώδικα, ἡ ἀγωγή διὰ τὴν
 διαρρήξιν ἐν γένει, καὶ ἐκείνη διὰ τὴν δήλησιν κανονίζονται
 παρὰ τῶν ἄρθρων 1304 καὶ 1676, ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα·
 καὶ βέβαια ὑπάρχει πάντοτε δήλησις, *lesion*, ὅταν τὸ πρᾶγ-
 μα δὲν χρησιμεύῃ καὶ δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὴν
 χρῆσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἡγοράσθη, καθὼς καὶ παρὰ τοῦ ἄρθ.
 2279, κατὰ τοὺς τῆς ἀναλογίας κανόνας, ὡς πρὸς τὰ κινητὰ,
 διότι ὑπάρχει τρόπον τινὰ κλοπὴ τῆς τιμῆς, ἢ *delictum*,
 κατὰ τὸν ῥηθέντα §. 8. τοῦ Νόμου 8, παρ' ἐκείνῳ, ὅστις πω-
 λεῖ πρᾶγμα ἀνεπιτήδειον εἰς αὐτὴν τὴν χρῆσιν, καὶ ἐπομένως
 μὴ ἔχων αὐτὴν τὴν ἀξίαν· ιδεὲ Μ. Σελ. 398, 399, Ποτιέρον,
 καὶ τὸν Νόμον 45 αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγε-
 στῶν. Αἱ προθεσμίαι ὅμως αὗται τῶν δέκα καὶ τριῶν ἐτῶν

εἶναι παρὰ πολὺ μεγάλαι, καὶ διὰ τοῦτο βλαβεραὶ εἰς τὸ ἐμ-
πόριον τῶν αὐτοκινήτων καὶ μὴ ἐφαρμοστέαι μάλιστα εἰς
τὴν ἀγωγὴν περὶ μόνης τῆς ἀποζημιώσεως ἢ μειώσεως τῆς
τιμῆς, quanti minoris, ἥτις ὡς προσωπικὴ ἐνδιαλαμβάνε-
νεται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 53,
Βιβλ. α'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Κατὰ τὰ ὑποῖα ἀνεφέρ-
θησαν παραδείγματα περὶ τῶν ἐλαττωμάτων τούτων, δὲν
ἀπαιτεῖται βέβαια τόσος καιρὸς διὰ ν' ἀνακαλυφθῶσιν, ὅταν
πρόκηται περὶ τῶν ἀκινήτων, διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα παρεδέ-
χθη, ὡς πρὸς αὐτὰ, τὴν προθεσμίαν τῶν δύο ἐτῶν, καὶ ὡς
πρὸς τὰ ἐλαττώματα, τὰς κακοηθείας καὶ ἀρρώστίας τῶν αὐ-
τοκινήτων, ἔκαμε τὸ Τμήμα τὴν ἐξέτασιν τῶν διαφορῶν τῆς
Εὐρώπης Κωδίκων, καὶ εὐρὸν εἰς τὸν Α. Κ., λεπτομερεῖς,
καὶ μὲ τὴν Ἑλλάδα πολλὰς συμφώνους διατάξεις περὶ τοῦ
προκειμένου (ἄρθρα 925, 926 κ.τ.λ. τοῦ Α. Κ.) τὰς παρε-
δέχθη καὶ συνέταξε τὰ ἐφεξῆς ἐξ ἄρθρα διὰ νὰ ἐπέχουν τὸν
τόπον τοῦ ἄρθρου 1648.

(1648) Α'. Ἡ ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων προκύπτουσα περὶ
ἀναδοχῆς ἀγωγὴ πρέπει νὰ γίνεται παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ ἐν-
τὸς τῶν ἀκολουθῶν προθεσμιῶν. Ἐὰν πρόκηται περὶ ἀκινή-
των ἢ τοιούτων δυνάμει τοῦ Νόμου, ἢ τοιαύτη ἀγωγὴ ὀφεί-
λει νὰ γίνεται ἐντὸς διετίας· ἐὰν δὲ πρόκηται περὶ κινητῶν,
ἐντὸς ἑξαμηνίας. Αἱ προθεσμίαι αὗται ἀρχίζουν ἀπὸ τῆς ἡμέ-
ρας τοῦ συμβολαίου ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα, καὶ ἀπὸ τῆς παρα-
δόσεως ὡς πρὸς τὰ κινητά· ἐὰν πρόκηται περὶ ζώων, ἢ περὶ
ἀναδοχῆς ἀγωγὴ ὑπόκειται εἰς τοὺς ἐφεξῆς ἰδιαιτέρους κα-
νόνας.

Β'. Ἐὰν τὸ ζῶον ἀπέθανεν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν με-
τὰ τὴν παράδοσιν, ὑπολαμβάνεται ὅτι ἦτον πρὸ αὐτῆς ἀ-
σθενές.

Γ'. Τοῦτο τὸ τεκμήριον κρατεῖ, καὶ ὅταν ἡ ἀσθενεία ἀνακαλυφθῇ ὡς πρὸς τὰ πρόβατα ἐντὸς ἑξήντα ἡμερῶν, καὶ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ζῶα ἐντὸς τριάντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παρὰδόσεως.

Δ'. Τὸ τεκμήριον τοῦτο ὀφείλει τότε μόνον τὸν ἀγοραστὴν, ὅταν εἰδοποιῇ ἀμέσως τὸν πωλητὴν, ἢ τὸν ἐγγυητὴν αὐτοῦ, περὶ τοῦ ἀνακαλυφθέντος ἐλαττώματος, καὶ ὅταν, ἐν ἀπουσία αὐτῶν, τὸ ἀναγγέλῃ εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην τοῦ τόπου, καὶ ζητῇ τὴν διὰπραγματογνωμόνων αὐτοψίαν. Οἱπραγματογνώμονες δὲ διορίζονται πάντοτε παρὰ τοῦ Εἰρηνοδίκου. Ὁ ἀμελῶν τὴν τοιαύτην εἰδοποίησιν ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ἐλάττωμα ὑπῆρχε πρὸ τῆς παρὰδόσεως.

Ε'. Ὁ πωλητὴς δύναται εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐλάττωμα προῆλθε μετὰ τὴν παράδοσιν, εἴτε κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν φύσιν τῆς ἀσθενείας, εἴτε κατὰ τὰς ἄλλας περιστάσεις.

Ζ'. Ἡ κατὰ τὰ προηγούμενα τέσσαρα ἄρθρα ἀγωγὴ εἶναι ἀπαράδεκτος, ἂν δὲν κινηθῇ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ἀρχομένων κατὰ μὲν τὴν περίστασιν τοῦ Β' αἵθρου, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου τοῦ ζώου, κατὰ δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ αἵθρου Γ', ἀπὸ τῆς παρέλευσιν τῶν ἐν αὐτῷ ὠρισμένων προθεσμιῶν.

1649. Ὁ Νόμος I, §. 3, αὐτοῦ τοῦ τίτλου I, Βιβλ. 21, τῶν Διγεστῶν, καὶ οἱ Νόμοι 137, καὶ 167, περὶ Διαφόρων Κανόνων δικαιολογοῦν τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ὁμῶς δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ὁποίας κἀμνεὶ πωλήσεις ἢ ἐπικράτεια καὶ Κυβέρνησις κατὰ τὸν §. 4, αὐτοῦ τοῦ Νόμου I. Διὰ τοὺς ὁποίους ἀνέφερα λόγους εἰς τὴν Σελ. 45, τοῦ Γ'. μέρους τῶν παρατηρήσεών μου περὶ τοῦ ἐκεῖ αἵθρου 56, νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ἐξαιρεθῶσιν αἱ δι' ἐκουσίου πλειστηριασμοῦ πωλήσεις, κατὰ τὴν τοῦ αἵθρου 1684 διάταξιν καὶ ἐκφράσιν.

Διὰ τοῦτο ἀρχίζει οὕτω τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον· « πᾶσα περὶ ἀνα-
 » δοχῆς ἀγογὴ εἶναι ἀπαράδεκτος, ὡς πρὸς τὰς διὰ δικα-
 » στικῆς διατάξεως γινομένας πωλήσεις. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

1650. Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὸν § 1 τοῦ Νόμου 2, τιτλ. 1, βιβλ. 18 τῶν Διγεσῶν, ὁ ὁποῖος λε-
 γει « ἄνευ τιμῆς δὲν ὑπάρχει πώλησις· ἡ τελευταία ὁμῶς
 » γίνεται τελεία ὅχι ἀπὸ τὴν μέτρησιν καὶ πληρωμὴν τῆς
 » τιμῆς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ περὶ αὐτῆς συμφύλακτον ». Τὸ ὅτι συμ-
 φωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 19 αὐτοῦ τοῦ τίτλου τοῦ
 ὁποίου εἶναι μετάφρασις τὸ ἄρθρον 17 τιτ. γ'. βιβλ. γ'. τοῦ
 Ἀρμενοπούλου, καθὼς καὶ μὲ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ 1134.
 ἁρθρου.

1651. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐνδιαλαμβάνει τὴν ἀναγκαίαν
 καὶ μὲ τὴν ἐπιείκειαν σύμφωνον τροπολογίαν τῆς ἀρχῆς τοῦ
 ἁρθρου 1247. Αὕτῃ ὁμῶς ἡ τροπολογία καθὼς καὶ τὸ ἐνε-
 στὼς ἄρθρον ἐφαρμόζονται μόνον, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ συμφω-
 νία τινὸς προθεσμίας διὰ τὴν πληρωμὴν, ἢ ὅταν ἡ παράδο-
 σις λαμβάνῃ χώραν ταυτοχρόνως μὲ αὐτὴν τὴν πληρωμὴν,
 καθὼς ἀπεφασίσθη κατὰ Ρ. Σελ. 1008 παρὰ τοῦ Ἀκυρωτι-
 κοῦ (Μ. Σελ. 400). Νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ἐξηγηθῇ τοῦτο.
 Τὸ Τμήμα ἀντὶ τῆς λέξεως ἡ ἕκδοσις, παρεδέχθη τὴν λέ-
 ξιν ἡ παράδοσις. Δύναται λοιπὸν ν' ἀρχίσῃ οὕτω τὸ ἐνε-
 στὼς ἄρθρον.

« Ἐὰν δὲν ἐκανονίσθῃ τι περὶ τούτου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς
 » πωλήσεως καὶ δὲν ἐδόθῃ προθεσμία διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς
 » τιμῆς, ὁ ἀγοραστής πρέπει νὰ πληρώσῃ κ.τ.λ. »

1652. Ἀποφασίζει ἀπαχρώντως τὸ ἄρθρον τοῦτο ὅτι οἱ

τάκοι εἶναι τὸ ἀνταποδοτικὸν τῶν καρπῶν, ἢ ἡ συνέπεια τῆς περὶ αὐτῶν συνθήκης, καὶ ἐν ἐλλείψει τῆς τελευταίας, δὲν ὀφείλονται οἱ τόκοι, ὅταν δὲν πρόκειται περὶ καρποφόρου κτήματος, ἢ δὲν ἔλαβε χώραν ἢ παράδοσίς του. Ἰδὲ Μ. Σελ. 401. Κατὰ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1039 γενομένης παρατηρήσεις καὶ κατὰ τὴν ἐξ ἐπίτηδες ἀφαιρεθεῖσαν ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεως λέξιν δικαστικὴν, τὴν ὁποίαν διελάμβανε τὸ σχέδιον τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ὡς πρὸς τὴν πρόσκλησιν, καὶ κατὰ τὰς ὁποίους ἔκαμε τὸ Τμῆμα διορθώσεις περὶ τῆς λέξεως καὶ τοῦ ῥήματος ἐκδοσίς, ἐκδόθη κ.τ.λ. *Sommation, fut sommé*, ἔκαμε τὸ Τμῆμα τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις καὶ προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἀριθ. 2. ἐὰν τὸ πωληθὲν καὶ « παραδοθὲν πρᾶγμα κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ὁ τόκος χωρεῖ μόνον » ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δικαστικῆς καὶ ἐξωδίκου κλήσεως ».

1653. Ἰδὲ τὸν Νόμον 24, τιτλ. 45, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος, κατὰ τὸν ὁποῖον « ὑπάρχοντος κινδύνου τῆς ἐκνικήσεως, δὲν δύναται νὰ βιασθῇ εἰς τὴν πληρωμὴν ἄνευ ἐγγυήσεως ὁ ἀγοραστής » αὐτόθι, *cum imminet evictio*....

Si satis ei non offeratur.... *ad solutionem compelli non potest*. Κατὰ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, τὸ τῆς Γαλλίας ἀκυρωτικὸν διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 24 Ἰανουαρίου 1838 ἀποφάσεως, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3034 ἀπὸ τὰς 8 Φεβρουαρίου Ἐφημερίδα, *Le Temps*, ἀπεφάσισεν ὅτι δύναται ὁ ἀγοραστής, ὅστις ἔχει δίκαιον φόβον τῆς ἐκνικήσεως, νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν διαμονὴν τῆς κατατεθειμένης τιμῆς τῆς ἀγοράσεως μεταξὺ τῶν πιστωτῶν τοῦ πωλητοῦ. Ἡ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου διάταξις ἀναφέρεται εἰς τὸ κεφάλαιον καθὼς καὶ εἰς τοὺς τόκους, οἵτινες εἶναι, ὡς εἶπα περὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, τὸ ἀν-

ταποδοτικὸν τῶν καρπῶν, τοὺς ὁποίους δὲν ὀφείλει ν' ἀπο-
δώσῃ μέχρις οὗτου δὲν ἔγινε δικαστικῶς ὑπερήμερος. Φαίνε-
ται ὅμως ὅτι χρεωστεῖ τοὺς τόκους διὰ τοὺς ὁποίους ἐσύναξε
καὶ συνάζει καρπούς· καίτοι δύναται νὰ ἀποποιηθῇ ἐν τοσού-
τῳ τὴν πληρωμὴν τοῦ κεφαλαίου. Τοῦτο ὅμως ἐξαρτᾶται
ἀπὸ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀξία τῆς ἐκνικήσεως παρου-
σιάζεται: μικροτέρα ἢ μεγαλητέρα, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ἢ ἔχῃ ὁ ἀγο-
ραστῆς χρεῖαν τῆς κρατήσεως καὶ τῶν εἰρημένων τόκων διὰ
τὴν ἀποζημίωσίν του. Ρ. Σελ. 1010. Ὡς πρὸς τὸν φόβον,
πρέπει βέβαια νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου
60, περὶ διαφόρων κανόνων τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ἐπρόσθεσε
λοιπὸν τὸ Τμήμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἐὰν συμβῇ τὰ ραξίς,
» καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ ἀγοραστῆς ἀναστείλει τὴν πληρωμὴν
» τῆς τιμῆς, ἡ πληρωμὴ τὸν τόκων ἀναθέτεται εἰς τὴν κρίσιν
» τοῦ Δικαστηρίου ».

1654, 1655. Ὑποθέτουν αὐτὰ τὰ ἄρθρα, ὅτι δὲν ἐπλη-
ρώθη τὸ ὅλον τῆς τιμῆς· καὶ κατὰ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 2103,
Σελ. 1208, 1209, τοῦ Ρ· παρατηρήσεις, καὶ παρ' αὐτοῦ
ἀναφερθεῖσας τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀποφάσεις, ἡ λέξις τιμὴ ἐν-
διαλαμβάνει ἐδῶ καὶ τοὺς χρεωστούμενους τόκους, ὡς ἀναγ-
καῖον παρεπόμενόν της. Ἀπεφάσισεν ὡσαύτως τὸ Ἀκυρωτι-
κόν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὁ πωλητῆς ταῦτοχρόνως
τὸ δίκαιον τῆς διαλύσεως καὶ τὰ τοῦ προνομιούχου δικαιώ-
ματα· ἰδὲ Ρ. Σελ. 1011 καὶ 1209, καὶ τὰς περὶ τοῦ εἰρη-
μένου 2103 ἄρθρου παρατηρήσεις· ὁ πωλητῆς ὅμως, ὅστις
δὲ ὁποῖαν δήποτε αἰτίαν δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τελευ-
ταῖα δικαιώματα, δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὸ δίκαιον τῆς δια-
λύσεως, ὡς παρατηρεῖ ὁ Παρδέσσιος, ἄρθρ. 288, 1136,
καὶ 1204. Τὸ δίκαιον τοῦτο τῆς διαλύσεως τῆς τελείας πω-

λήσεως εἶναι βέβαια ἐν βάρος, τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὁποίαν δὴποτε διακατοχὴν ἐπὶ λόγῳ ιδιοκτησίας καὶ ἂν περάσῃ (ὡς ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικὸν κατὰ P. Σελ. 1012) καὶ βάρος μεγαλύτερον, παρὰ τὴν μόνην ὑποθήκην· ὥστε συμφωνεῖ μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ Νόμου περὶ τῆς ἐγγραφῆς τῶν ὑποθηκῶν, ἢ ἐπιβληθεῖσα ὑποχρέωσις πρὸς τὸν πωλητὴν διὰ νὰ ἐγγράψῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς διαλύσεως. (Σελ. 23, τοῦ τρίτου μέρους τῶν παρατηρήσεων). Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους προσέθεσε τὸ Τμῆμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ 1655 ἄρθρου « τὴν διά-
» λυσιν τῆς πωλήσεως. Ἡ διάλυσις δὲ αὕτη δὲν ἐνε-
» γεῖται εἰς βλάβην τοῦ τρίτου, ἐκτὸς ἐὰν διεφύλαξεν ὁ πω-
» λητὴς τὸ δικαίωμα τοῦτο διὰ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ βιβλίον
» τῶν ὑποθηκῶν. »

1656. Κατὰ τοὺς περὶ τοῦ ἄρθρου 1653, ἀναφερθέντας λόγους περὶ τῆς προσκλήσεως, Sommatation, ἐπρὸςθεσε τὸ Τμῆμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐν ὧσ' οὐδὲν κατέστη ὑπερήμε-
» ρος· διὰ δικαστικῆς ἢ ἐξωδίκου κλήσεως· ἀλλὰ κτλ. »

1657. Τροπολογεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ὡς πρὸς τὴν περὶ ἧς πρόκειται διάλυσιν, τὸ ἄρθρον 1139. Κατὰ τὴν συζήτησιν περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, καὶ κατὰ τὴν ἐν γνώσει γινομένην ἀφαίρεσιν τῆς λέξεως πραγμάτων, marchandises, καὶ τὴν περὶ τούτου διωρισθεῖσαν μνείαν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν συζητήσεων, μένει ἀποδεδειγμένον, ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἰς αὐτὰς μάλιστα, διότι δὲν συνηθίζεται ἡ διάλυσις τῆς πωλήσεως αὐτῶν, πρὶν γίνῃ διὰ ῥητῆς προσκλήσεως ὑπερήμερος ὁ ἀγοραστής· ἰδὲ Παρθέσιον, ἀριθ. 288, καὶ M. Σελ. 405. Ἀναφέρει ὁμῶς ὁ P. Σελ. 1013, τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, καθ' ἣν ἐφαρμόζεται τὸ ἐνε-

στὼς ἄρθρον, ἕνεκα τῆς γενικῆς ἐκφράσεώς του, καὶ εἰς τὰς τῶνπραγματειῶν πωλήσεις. Μεταξὺ τῶν δύο ἐναντίων ἀρχῶν, τῶν ὁποίων, ἡ μὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν αἰσζητήσεις καὶ αἰ ἐκθέσεις τῶν περὶ αὐτῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας προσφέρουν ὀρθὰς ὁδηγίας πρὸς τοὺς δικαστὰς, ἡ δὲ ἀφίνει εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν τὸ χρέος νὰ διορθώσῃ τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ σφάλματα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος μέχρι τῆς γενικῆς διορθώσεώς του, (Σελ. 271, περὶ τοῦ ἄρθρου 809), πρέπει νὰ παραδεχθῇ ὁ τῆς Ἑλλάδος Κώδικς μίαν ἐξ αὐτῶν. Καθὼς ὅμως ἡ παρὰ τοῦ μεταφραστοῦ μεταχειρισθεῖσα λέξις ἐμπορευμάτων, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Denrées*, ἐδωδίατα, ἐνδιαλαμβάνει καὶ τὰς ἐν γένει πραγματείας, ἀφίνει τὸ Τμήμα αὐτὴν τὴν λέξιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζεται τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον καὶ εἰς τὴν πώλησιν τῶνπραγματειῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΜΗΜΑ Α'.

1659.—1660. Ἀναφέρονται εἰς τὸ δίκαιον τῆς ἐξωνήσεως οἱ Νόμοι, περὶ ὧν εἰς τὸν τίτλ. 54, Βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος.

Κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπρότεινε τὸ Τμήμα περὶ τῶν ἄρθρων 1667, καὶ 1673, διόρθωσιν τῆς λέξεως *συνομοσύνη*, καὶ συμφώνως μὲ τὴν μετάφρασιν τοῦ ἄρθρου 1660, ὅπου μετεχειρίσθη τὸ ῥῆμα *διομολογήθη*, πρέπει νὰ λέγῃ καὶ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον 1659, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Γαλλικὴ λέξις *pacte*, σημαίνει τὴν Γαλλιστὶ *stipulation*, ὡς ἐφεξῆς· « ἡ ἐξαγωγή » ρασις ἢ ἐξώνησις εἶναι διομολογία, δι' ἣς ὁ πωλητῆς κ.τ.λ. »

Κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, ἡ περὶ ἐξωνήσεως διομολογία εἶχεν ὅλην τὴν ἰσχύν της διὰ τὸν διορισθέντα χρόνον, καίτοι ὑπερβαίνοντα τὰ τριάντα ἔτη. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον 1660, τὸν περιορίζει εἰς τὰ πέντε ἔτη. Μ. Σελ. 407, 408. ὁ Μερλὲν λέξις *Faculté de rachat*, ἀριθ. 4, ἐξηγεῖ πῶς εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν εἶναι ἀπεριόριστος ὁ καιρὸς οὗτος δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχή, *in facultivis nulla datur* κ.τ.λ. τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 201, περὶ τοῦ ἁρθρου 672, καὶ λέγει «ὅτι ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἐφαρμόζεται μόνον, ὅταν πρό-»
 » κηται περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν φυσικῶν δικαιωμάτων λ. χ.
 » νὰ ὑψώνη τις τὴν οἰκίαν του, νὰ κτίζῃ εἰς τὸν τόπον του
 » κ.τ.λ., καὶ ὅταν πρόκηται περὶ δικαιωμάτων, προκυπτόν-
 » των ἀπὸ τὸ Δημόσιον δίκαιον, καθὼς εἶναι τὸ περὶ οὗ εἰς τὸ
 » ἄρθρον 648, καὶ τέλος, ὅταν πρόκηται περὶ τῶν δικαιω-
 » μάτων, ἅτινα εἶναι ἔμφυτα εἰς τὴν φύσιν τῆς συμβάσεως,
 » ὡς εἶναι π. χ. κατὰ τοὺς Γαλλικοὺς Νόμους τὸ δίκαιον τῆς
 » ἐξωνήσεως τῆς παρ' ἐαυτοῦ κατασταθείσης προσόδου, ἄρθ.
 » 1911, δὲν ἐφαρμόζεται ὅμως εἰς ἄλλας περιστάσεις, διότι
 » ἡ παραγραφὴ τῶν 30 ἐτῶν ἀνήκει εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον
 » καὶ δὲν δύνανται οἱ συμβαλλόμενοι νὰ τὴν ἐμποδίσουν διὰ
 » τῶν συμβολαίων των, κατὰ τὸν §. 1, τοῦ Νόμου 45, περὶ
 » Διαφόρων Κανόνων, καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 11, Βιβλ. α. τίτλ.
 » θ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου (ἡ τοιαύτη ἀρχὴ θέλει χρησιμεύσει
 » καὶ διὰ τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἁρθρου 2232, καὶ ὡς
 » πρὸς τὰς παρατηρήσεις περὶ τῶν ἁρθρ. 2219, 2221, Σελ.
 » 88, 89, 1001, τοῦ γ'. μέρους). Τὸ Τμῆμα ἐπρόσθεσε τὰ
 » ἐφεξῆς. »

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἁρθρου 1660, «ἐπὶ μακροτέρων
 » χρόνων ἢ ἄνευ ὀρισμένου καιροῦ περιορίζεται κτλ.»

1661. Εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν ἐφαρμόζονται δι-

καίως τὰ ἄρθρα 197, καὶ 199, τῆς Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια, ὡς παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1244, εἶναι εἰς πολλὰς ἄλλας περιστάσεις σκληρὰ, διὰ τὸ μὴν εἶπω παράνομα.

1662. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἀπεφάσισεν, ὅτι ἡ ἀπόφασις, ἣτις ἀπερρίψε τὴν αἵτησιν τῆς ἐξωνήσεως διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς προσφερθείσης ἐλότητος τοῦ διὰ τὴν ἐξώνησιν πληρωθιτομένου, δὲν ἐμποδίζει νέαν ἀγωγὴν καὶ δίκην περὶ ἐξωνήσεως, ὅταν προσφέρηται ὅλη ἡ χρεωστούμενη ποσότης· ἰδὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην εἰς τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1351 παρατηρήσεις, εἰς τὴν ὑπόθεσιν Λουβράϊ κατὰ Βουσέτ.

1663. Αναφέρομαι περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 23, βιβλ. ἀ. τιτλ. ιβ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ εἰς ὅσα ἐπαρατήρησα περὶ τῶν ἄρθρων 2257, 2259, καὶ 2587 Σελ. 111, 112, 123 τοῦ εἰρημένου τρίτου μέρους· καὶ κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις μου φαίνεται μὴ παραδεκτέον τὸ ἄρθρον τοῦτο ὡς πρὸς τὰς πωλήσεις, γινομένας παρὰ τῶν γονέων ἢ ἄλλων δικαιοδόχων τοῦ ἀνηλίκου ἢ ἀνικάνου ἐπὶ ἐπιτροπῇ διατελοῦντος.

1664. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 54, περὶ Διαφόρων Κανόνων, καθ' ἣν « ὁ πωλητὴς δὲν δύναται νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν ἀγοραστὴν περισσότερα παρὰ τὰ ὅποια ἔχει αὐτὸς δικαιώματα » ἀφοῦ μάλιστα ἡ περίστασις τῆς παραδόσεως ἢ μὴ, δὲν προσθέτει ἢ ἀφαιρεῖ τίποτε εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς συμφωνηθείσης πωλήσεως κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος. Καὶ βέβαια ἡ διωμολογία αὕτη ἐπιτρέπει τὸ πραγματικὸν δικαίωμα (τούτέστι τὸ ὅποῖον ὀνομάζεται *jus ad*, ὅχι *jus in rem*) καὶ εἶναι ἀμέσως συνέπεια τοῦ παρομοίου δικαιώματος τοῦ νὰ ἐνεργηθῇ καὶ κατὰ τοῦ τρίτου ἐν καλῇ ἢ κακῇ πίστει ἀγοραστοῦ, ἢ

μερικῷ διαδόχῳ (Successeur singulier) λέξεις αἵτινες δὲν μεταφράζονται καλὰ εἰς τὸ ἄρθρον 867, ἀριθ. 1, διὰ τῶν λέξεων μερικῶν κληρονόμων, διότι πᾶς δικαιოდόχος δὲν εἶναι κληρονόμος). Δὲν ἐξαίρει βέβαια τὸ δίκαιον τοῦτο κατὰ τῶν τρίτων, τὴν προσωπικὴν ἀγωγὴν, λεγομένην ἐξ ἀγορασίας ex empto, κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐπώλησεν εἰς ἄλλους τὸ ὑπὸ τὴν ἐξώνησιν ἀγορασθὲν κτῆμα, περὶ ἧς εἰς τοὺς Νόμους 75, βιβλ. 18, τιτλ. 1 καὶ 25 βιβλ. 19 τιτλ. 1, τῶν Διγεστῶν, διότι οὕσα ἰσχυρὰ ἡ διομολογία αὕτη, ὑποχρεώνεται ὁ ἀγοραστής νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ παρ' αὐτοῦ ἀλλοτριωθὲν κτῆμα, διὰ νὰ τῷ δώσῃ εἰς τὸν πωλητὴν καὶ ν' ἀποζημιώσῃ τὸν πωλητὴν, ὅταν οὗτος δὲν δύναται ἢ δὲν θέλῃ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ κτῆμα τοῦτο· αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια αὐτῶν τῶν δύο Νόμων, οἵτινες δὲν εἶναι ἐξαιρετικοὶ τοῦ δικαιώματος κατὰ τῶν τρίτων διακατόχων, ὡς τὸ ἐξηγεῖ καλὰ ὁ Μερλὲν εἰς τὸν ἀριθ. 5, τῆς λέξεως Faculté de rachat, αὐτόθι « ἡ ἀγωγὴ ἥτις προκύπτει ἐκ τῆς » διομολογίας τῆς ἐξωνήσεως δύναται νὰ κινηθῇ ὅχι μόνον » κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἢ τοῦ κληρονόμου αὐτοῦ, ὅταν ἀπηλλοτριώσαν τὸ εἰς τὴν ἐξώνησιν ὑποκείμενον ὑποστατικόν, » ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν τρίτων διακατόχων, καίτοι δὲν τὸ ἀπέκτησαν μὲ τὴν συνθήκην, ἀφορῶσαν τὴν ρηθεῖσαν διομολογίαν τῆς ἐξωνήσεως ».

Ὅλα ταῦτα ἐφαρμόζονται εἰς πᾶν εἶδος ὅρου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀγοράζεται τὸ πράγμα, μάλιστα ὅταν ὁ ὅρος οὗτος προκύπτῃ ἀπὸ τὸν γενικὸν Νόμον ἢ ἀπὸ ἔθιμον, καθὼς Π. Χ. ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως, περὶ ἧς εἰς τὰ ἄρθρα 1003 κ.τ.λ. τοῦ βιβλ. γ'. τιτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Τί ἤθελε χρησιμεύει τὸ δίκαιον τοῦτο, ἂν δὲν ἤθελεν ἰσχύει ὡς πραγματικὸν δίκαιον, jus ad rem, κατὰ τοῦ

τρίτου αγοραστῷ, καὶ ἂν τὸ διπλοῦν σφάλμα, ἡ διπλῇ παράβασις τοῦ Νόμου εἰς τὸν πρῶτον αγοραστήν ἤθελεν ἀφανίσει τὸ δικαίωμα τοῦτο; Εἶναι γνωστὰ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν αἱ ἀγωγαὶ Pauliane καὶ revocatoire, διὰ νὰ ἀκυρωθοῦν αἱ πωλήσεις γινόμεναι εἰς καταδολίευσιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ πιστωτοῦ, ἐν ᾧ ἡ λέξις πιστωτῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα σημασίαν εἰς τὴν Σελ. 190 περὶ τοῦ ἄρθρου 627, καὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ 1235, ἐνδιαλαμβάνει ἕκαστον, ὅς τις ἔχει προσωπικὸν ἢ πραγματικὸν δίκαιον. Ἰδὲ Μερλὲν εἰς τὰς λέξεις action, creancier, καὶ faculté de rachat, ἀριθ. 5. παρατήρησε τὸ Τμήμα, ὅτι αἱ αὐταὶ αἰτίαι, αἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν προσθήκην περὶ τοῦ ἄρθρου 1654, ὡς πρὸς τὸ δίκαιον τῆς διαλύσεως τῆς πωλῆσεως, ἐπικρατοῦν καὶ ὡς πρὸς τὸ δίκαιον τῆς ἐξωνήσεως, διότι ἔχει τὸ δίκαιον τοῦτο τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα, ἐπομένως ἀρχίζει οὕτω τὸ ἄρθρον τοῦτο.

« Ὁ ἐπὶ ἐξωνήσει πωλῶν, ἂν ἐνέγραψε τὸ δίκαιον τῆς ἐξωνήσεως εἰς τὸ βιβλίον τῶν ὑποθηκῶν, δύναται νὰ κάμῃ ἀγωγὴν κατὰ τρίτων αγοραστῶν, ἂν καὶ εἰς τὰ συμβόλαιά των δὲν δηλοποιηθῇ τὸ δίκαιον τῆς ἐξωνήσεως ».

1665, 1666. Ὁ λόγος τῶν ἄρθρων τούτων εἶναι, ὅτι ὁ αγοραστής εἶναι ἀληθὴς ιδιοκτήτης, καίτοι ὑφ' ὅρον καὶ διαλυτικὴν ιδιοκτησίαν, καὶ εἰς τοῦτο ὑφίσταται ἡ διαφορὰ ἥτις ὑπάρχει μὲ τὸ συμβόλαιον τῆς γασάνης, Μ. Σελ. 410. Κατὰ τὰς παρὰ τοῦ Ρ. Σελ. 1016, ἀναφερθείσας ἀποφάσεις, εἶναι ἀποδεδειγμένον α) ὅτι ὁ πωλητὴς, μετὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε πώλησιν ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐξωνήσεως δὲν δύναται νὰ διομολογῇται ὑποθήκην ἐπάνω εἰς τὸ πωληθὲν ὑποστατικόν, διότι ἔπαυσε μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ νὰ ᾗναι κύριος αὐτοῦ. (Ἰδὲ ὁμῶς τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις εἰς τὰς Σελ. 5, 6,

36, 37 καὶ 15 περὶ τῶν ἄρθρων 2071, καὶ 2125. Καθὼς ἡδύνατο μὲν φαίνεται νὰ διομολογήσῃ ὑπὸ τὸν ἴδιον ὅρον ἂν ἐνεργῇται ἡ ἐξώνησις, νὰ τὸν διομολογήσῃ μάλιστα ἐνῶ τὸ δίκαιον τῆς ἐξωνήσεως εἶναι ἀκίνητον καὶ πραγματικὸν δικαίωμα, κατὰ τὸ ἄρθρον 526, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ὑποθήκης, διομολογηθείσης παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ διαλύεται αὐτὴ, ὡς θέλω εἰπεῖ, δὲν εἶναι ὅμως ἄκυρος κατὰ τὸ ἄρθρον 2125. 6) ὅτι πᾶσα ὑποθήκη, διομολογηθεῖσα παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ μχταιοῦται, ἂν ἐνεργῇ ὁ πωλητὴς τὸ δίκαιον τῆς ἐξωνήσεως, καθὼς τὸ λέγει ῥητῶς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1673.

1667. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 7, §, 13, τίτλ. 3. βιβλ. 10 τῶν Διγεστῶν, καὶ ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐναντίον αὐτοῦ, ὅχι δὲ εἰς τὰς παρ' αὐτοῦ προσκαλεσθείσας ἀπαρτήσεις, *licitations*. M. Σελ. 410. Καὶ εἶναι μόνον ἐξουσία, ὅχι δὲ χρέος τοῦ ἀγοραστοῦ, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν λέξιν δύναιται, ἡ ἐνέργεια τοῦ δικαιώματος τούτου κ.τ.λ. P. Σελ. 1017. Παρεδέχθη τὸ Τμήμα ἀντὶ τῆς λέξεως γινόμενης, διὰ τὴν μεφράσιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Provoquée*, τὴν λέξιν προσκαλεσθεῖσαν.

1668. Δὲν δύναται ποτὲ νὰ ᾔῃαι ἡ λέξις ἀμφοτέρους, ἀκριβὴς μετάφρασις τῆς Γαλλικῆς λέξεως τοῦ κειμένου *avec eux*, μάλιστα ὅταν ἡ τελευταία ἐνδιαλαμβάνῃ πολλοὺς καὶ ὅχι μόνον δύο· καὶ τρώντι τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁμιλεῖ περὶ πολλῶν πωλητῶν εἰς τὰς πρώτας λέξεις του. Διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα διώρθωσε τὴν μετάφρασιν ταύτην καί.

Μετὰ τὴν λέξιν «*κατ' ἑκάστην κοινῶς ἀνῆκον εἰς αὐτοὺς*» ἕκαστος αὐτῶν δύναται κ.τ.λ. »

1669. Ὁ M. Σελ. 411 ἀναφέρει ὡς λόγον τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ὅτι τὸ τῆς ἐξωνήσεως δίκαιον

ὡς διαιρετὸν, καθὼς εἶναι διαιρετὸν τὸ κτῆμα ἀνήκει μόνον εἰς κάθε πωλητὴν ἢ κληρονόμον, κατὰ τὸ ἀνάλογον μέρος των.

1670. 1671. Αναφέρει ὁ Μ. Σελ. 412 τὴν διαφορὰν, ἣτις ὑπάρχει εἰς τὴν περίπτωσιν τούτου τοῦ ἄρθρου, τοῦτέστιν, ὅτι τότε ὑπάρχουν τόσαι πωλήσεις ἀνεξάρτητοι ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, καὶ ἐπομένως ὑπάρχουν τόσοι ἐξαγορασταί.

1672. Κατὰ τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Μ. Σελ. 413 ἐξήγησιν ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρθρου τούτου, καθ' ἣν περίπτωσιν διὰ τῆς μεταξὺ τῶν συγκληρονόμων γινομένης διαμοιράσεως τῆς κληρονομίας, τὸ εἰς τὴν ἐξώνησιν ὑπικείμενον κτῆμα ἀνήκει μόνον εἰς ἓνα ἐξ' αὐτῶν, ἂν καὶ ᾗται ἡ διαμοίρασις πρᾶξις μεταξὺ τῶν ἄλλων (ἄρ. 20, βιβλ. Ε. τιτλ. ΙΒ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου), δὲν ὑποφέρει ὁ Νόμος νὰ ἐνοχληθοῦν ὅλοι οἱ συγκληρονόμοι διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐξωνήσεως, ὅταν δύναται μ' ὅλον τὸ ὄφελος νὰ ἐνεργηθῇ μόνον κατὰ τοῦ ἐκ διαμοιράσεως διακατόχου τοῦ κτήματος, διαφυλαττομένου παντὸς δικαιώματος τῆς ἀνταγωγῆς ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ τῶν συγκληρονόμων. Διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα ἀντὶ τοῦ ῥήματος δύναται, παρεδέχθη τὸ ῥῆμα πρέπει, ὥστε νὰ λέγῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἡ περὶ ἐξωνήσεως ἀγωγὴ πρέπει νὰ γίνῃ κατ' αὐτοῦ κ.τ.λ. »

1673. Ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ 1634 ἄρθρου, ὡς πρὸς τὸ δίκαιον τῆς ἐπισχέσεως ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ μέχρι τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἀποζημιώσεως. Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, καθ' οὓς ὁ ἀγοραστὴς ἔχει τὸ δίκαιον τῆς ἀποζημιώσεως διὰ τὰς παρ' αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀγόρασιν γινομένας ἐπισκευάς, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ἐπὶ λόγῳ τῆς ἰδιοκτησίας, πρέπει βέβαια ν' ἀποζημιώσῃ τὸν πωλητὴν διὰ τὰς ἐξαχρειώσεις, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Νομικῆς, περὶ ἧς εἰς τὸ ἄρθρον 8, βιβλ.

γ'. τίτλ. ή. τοῦ Ἀρμενοπούλου « ὁ ἔχων τὴν ὠφέλειαν τοῦ
 » πράγματος ὀφείλει νὰ ἔχη καὶ τὴν βλάβην αὐτοῦ. » Qui
 sentit commodum sentire debet incommodum, ἐνῶ
 δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 31, §. 3, βιβλ.
 5, τίτλ. 3, τῶν Διγесτῶν, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ.
 37, τοῦ Γ'. μέρους. Qui quasi rem suam neglexit κ.τ.λ.
 διότι ἡ διομολογία τῆς ἐξωνήσεως τὸν καθιστᾷ παρακατα-
 θηκάριον τοῦ κτήματος, διαρκούσης τῆς προθεσμίας. Ὡς
 πρὸς τοὺς καρποὺς, οἵτινες εἶναι ἐκκρεμεῖς, καθ' ἣν ἡμέ-
 ραν ἐνεργεῖται ἡ ἐξώνησις, καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν ὀμιλεῖ
 τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, καὶ ὑπάρχουν διάφοραι γνῶμαι τῶν Νο-
 μοδιδασκάλων, παρετήρησε τὸ Τμήμα, ὅτι τὸ μόνον μέσον
 εἰς τὸ νὰ διαφυλαχθῇ τὸ ὄφελος τοῦ ἐνὸς χωρὶς βλάβην τοῦ ἄλ-
 λου ἐκ τῶν δύο συμβαλλομένων, εἶναι τὸ ὁποῖον ὑπαγορεύει
 ὁ Μ. Σελ. 414, καὶ παρεδέχθη τὸ Τμήμα προσθέτον τὸ ἐφε-
 ξῆς ἐδάφιον.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἄνευ δόλου γινομέ-
 » νας μισθώσεις ὡς πρὸς τοὺς ἐκκρεμεῖς καρποὺς τοῦ
 » κτήματος, εἶναι ἐλεύθερος ὁ πωλητὴς νὰ ἀφίνη πρὸς τὸν ἀγο-
 » ραστὴν τὴν συγκόμισιν αὐτῶν, ἢ νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ διὰ τὰ
 » ἔξοδα τῆς καλλιεργείας μετὰ τῶν τόκων αὐτῶν. »

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Εἰς ὅλα τὰ ἐπόμενα ἄρθρα, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν
 τοῦ ἐνεστῶτος τμήματος, ἀντὶ τῆς λέξεως σῖνος, παρεδέχ-
 θη τὸ Τμήμα, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἄρθρου 1118, τὴν λέξιν ζη-
 μιώσεις (ἡ δ ἡ λ η σ ι ς. Ἰδὲ Σελ. 20, περὶ τοῦ ἄρθρου 2091,
 τοῦ γ'. μέρους.)

1674. Ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐνεστῶς καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα

ἄρθρα οἱ Νόμοι 2 καὶ 8, βιβλ. 4, τίτλ. 44, τοῦ Κώδικος, κατὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχει λόγος τῆς διαρρήξεως τῆς πωλήσεως, ἔταν κατὰ τὴν διατίμησιν τοῦ κτήματος εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως, οὔτε τὸ ἥμισυ αὐτῆς ἐπληρώθη, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀγοραστὴς προσφέρῃ ὅλον, ὅ,τι λείπει εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς τιμῆς ταύτης· αὐτόθι « Si nec dimidia pars pretii soluta sit . . . vel si emtor elegerit quod deest justo pretio recipias· ἰδὲ Μ. Σελ. 417—421, εἴτε περὶ τῆς ὑποψίας, ἣτις ὑπάρχει, ὅτι ὁ Νόμος οὗτος 2 δὲν ἐξεδόθη παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ, εἴτε περὶ τῶν λόγων, κατὰ τοὺς ὁποίους παρεδέχθησαν οἱ Γάλλοι Νομοθέται μετὰ μεγάλην συζήτησιν τὴν διαρρήξιν ταύτην· εἶναι ὁμῶς φανερόν, ὅτι ἡ δῆλησις ὑφίσταται εἰς τὸ, ὅτι δὲν ἐπληρώθη τὸ ἥμισυ τῆς ἀληθοῦς ἢ δικαίας τιμῆς, καὶ ὅτι ἐλευθερόνεται μόνον ὁ ἀγοραστὴς ἀπὸ τὴν διαρρήξιν τῆς ἀγορασίας, ὅταν προσφέρῃ ὅ,τι λείπει εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν· ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται πῶς δὲν εἶναι ἀκριβοῦς ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 72, Βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, (ἄρθρον 79, τῆς ἐκδόσεως τῆς Β. Κυβερνήσεως), καθ' ἣν ἐπὶ τῇ βάσει, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 70, (ἢ 77), συγχωρεῖται ἡ ἀπάτη μέχρι τῆς ἡμίσεως συμφώνως μὲ τὸν Νόμον 16, §. 2, τίτλ. 4, Βιβλ. 4, τῶν Διγεστῶν, χρεωστεῖ μόνον ὁ ἀγοραστὴς νὰ πληρώσῃ τὸ περισότερον τῆς ἡμίσεως, ὥστε ἂν ἀγοράσῃ τις διὰ τριάντα τὸ κτῆμα, τὸ ὁποῖον ἀξίζει ἑκατὸν, ὀφείλει νὰ πληρώσῃ μόνον 49, ἀντὶ 70, ἐνῶ οὐδεὶς Νόμος, καὶ οὔτε ὁ 7, Βιβλ. 2, τίτλ. 44, τῶν Διγεστῶν *Ratas habere* κ.τ.λ., τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ἡ ἔκδοσις τῆς Β. Κυβερνήσεως, δικαιολογοῦν ἥττον ἢ μᾶλλον αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, ἣτις εἶναι ἀπλῆ μὲν, σφαλερὰ δὲ γνώμη τοῦ Ἀρμενοπούλου· ἴδε τὰς παρατηρήσεις εἰς τὰς Σελ. 307, 308, περὶ τοῦ 891 ἄρθρου, ὡς πρὸς τὴν δῆλησιν, ἣτις

ὑπερβαίνει τὰ δύο τριτημόρια τῆς δικαίας τιμῆς, τὴν ὁποίαν δὲν παραδέχεται ὁ ἐνεστὼς Κώδης. Τὸ ἄρθ. 1976, ἐνδιαλαμβάνει ἐξαίρεσιν εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον. Ρ. Σελ. 1020 καὶ 1135. Διὰ νὰ γίνη σαφέστερον τὸ ἄρθρον τοῦτο παρεδέχθη τὸ Τριῆμα διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως donner, καὶ ἀντὶ τῶν λέξεων, ὅτι θέλει δώσει, τὰς λέξεις, ὅτι θέλει χαρίσει, διότι ἡ Γαλλικὴ αὕτη λέξις σημαίνει τρώντι εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὸ, ὅτι λέγουν οἱ Γάλλοι regaler.

1675. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς διατιμῆσεως μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 8. Ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικὸν, κατὰ Ρ. Σελ 1021, ὅτι ἐνδιαλαμβάνονται εἰς τὴν διατίμησιν ταύτην καὶ οἱ καρποὶ, οἵτινες ἦτον ἐκκρεμεῖς, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπώληθη τὸ κτῆμα, διότι, ὡς ἤδη παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1614, λογίζεται ἐν γένει, ὅτι ἠγόρασε καὶ ἐνδιέλαβεν ὁ ἀγοραστής εἰς τὴν προσφερθεῖσαν τιμὴν τὴν ἀξίαν τῶν τότε ἐκκρεμῶν καρπῶν.

Πρέπει ἐπομένως νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ περιστάσεις, περὶ ὧν εἰς τὰς διαληφθείσας παρατηρήσεις περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 1614. Ἐν γένει ὁμῶς οἱ πραγματογνώμονες δύνανται μόνον νὰ ἐξετάζουσιν καὶ διατιμοῦν τὰ κτήματα κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχουν κατάσασιν εἰς τὴν σιγμὴν τῆς ἐξετάσεως καὶ διατιμῆσεως καὶ ὅταν παρεκτείνουν τὴν διατίμησιν εἰς τὰς προηγουμένας ἐποχὰς, ἐνεργοῦν μᾶλλον ὡς μάρτυρες παρ' ὡς πραγματογνώμονες. Ἐὰν λοιπὸν παρεδέχθησαν οἱ Νομοθέται τὸ μέσον τοῦτο τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων τὸ ἔκαμαν ὅχι τόσον διότι εἶναι τρώντι τὸ δικαιώτατον μέσον, ἀλλὰ διότι εἶναι τὸ μόνον ἀπλούστερον καὶ ἱκανώτερον διὰ τὴν ταχείαν ἀποπεράτωσιν τῆς δίκης. Πρέπει ὁμῶς νὰ ὁμιλήσῃ ῥητῶς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον περὶ τῆς διατιμῆσεως τῶν καρπῶν, ὅταν δὲν ἐξαίρῶνται ἀπὸ τὴν πώλησιν, διότι καθὼς ἐκφράζε-

ται τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, δὲν καταλαμβάνεται ἀποχρώντως ὡς πρὸς αὐτούς. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἶναι ἡ συνέπεια τῆς ἀρχῆς τῆς Νομικῆς καὶ τῆς προσθήκης, περὶ ὧν εἰς τὸ ἄρθρον 1116, Σελ. 10, 11 κ.τ.λ. τοῦ ἐνεστῶτος μέρους. Ἰδὲ τὸν Νόμον 36, τιτλ. 1, βιβλ. 45, τῶν Διγεστῶν· αὐτόθι ipsa res dolum in se habet, καὶ Μερλὲ κ ἀριθ. 1. καὶ 4, λέξει; Dol· Εἶναι τέλος παρατηρήσεως ἄξιον, ὅτι ἡ διομολογία καὶ ἡ διαφύλαξις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξωνήσεως καταλογίζεται εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἀγοράσεως, διότι ἀγοράζεται ἐν γένει εἰς μεγαλητέραν τιμὴν διὰ τῆς ἀμέσως ἀμεταβλήτου πωλήσεως, καὶ εἰς μικροτέραν τιμὴν, ὅταν ἡ πώλησις ὑπόκειται εἰς ἀνάκλησιν ἐντὸς τινὸς διορισθείσης προθεσμίας· ὁ Πρόεδρος Φάβερ, ὁρισμοῖς 27 καὶ 28, βιβλ. 4, τιτλ. 30, λέγει ῥητῶς, ὅτι « ἡ διομολογία, ἡ συνθήκη τῆς ἐξωνήσεως, εἶναι μέρος τῆς τιμῆς τῆς ἀγορασίας ὅταν ἔλα-
» βαν χώραν εἰς τὴν ἰδίαν σύμβασιν τῆς πωλήσεως, ἢ πα-
» ραχρῆμα μετ' αὐτῆς, ὅχι δὲ ὅταν ἔγινε μετὰ τινὰ καιρόν». Pactum de retrovendendo est pars pretii, quando in-
continenti, aut in ipso venditionis contractu intervenit non si ex intervallo Secutum sit· καὶ τριόντι παρὰ τοῖς Νομοδιδασκάλοις λογαριάζεται ὡς τὸ τέταρτον καὶ εἰσέτι ὡς τὸ τρίτον τῆς τιμῆς, καθόσον βραχυτέρα ἢ μεγαλητέρα εἶναι ἡ περὶ τῆς ἐξωνήσεως προθεσμία. Κατὰ συνέπειαν αὐ-
τῶν τῶν παρατηρήσεων προσθέτει τὸ Τμήμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις, « καὶ ἄξιαν αὐτοῦ, λαμ-
» βανομένων ὑπ' ὅψιν εἴτε τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως
» ἐκκρεμῶν καρπῶν, οἵτινες ἀπετέλεσαν μέρος τῆς τιμῆς τοῦ
» ἀκινήτου κτήματος καὶ τοῦ τῆς ἐξωνήσεως δικαιώματος,
» ἂν διομολογήθῃ. Ἡ δὲ τῆς πενταετίας διομολογηθεῖσα
» ἐξώνησις ὑπολογίζεται κατὰ τὴν ἐκτίμησιν, ὡς μείωσις τῆς

» τιμῆς, κατὰ τὸ ἐν τρίτον μέρος, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνα-
 » λογίαν ἐκτιμᾶται ἢ ἀπὸ βραχύτερον καιρὸν διομολογηθεῖ-
 » σα ἐξώνησις ».

1676. Ἀντὶ τῶν τεσσάρων ἐτῶν τοῦ ἄρθρου 69 τίτλ.
 γ'. βιβλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἐπιτρέπει μόνον δύο ἔτη τὸ
 ἄρθρον τοῦτο διὰ τὴν ἀγωγὴν περὶ τῆς δηλήσεως, κατὰ τὰς
 αὐτὰς παρατηρήσεις, περὶ ὧν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον
 1663, νομίζω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιορισθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ
 ἐνεστῶτος ἄρθρου εἰς τὰς πωλήσεις, αἵτινες ἔγιναν παρὰ τῶν
 δικαιοδοτῶν των, καίτοι ὡς λέγει ὁ Ρ. Σελ. 1021 νὰ ᾔηται
 τῆς κοινῆς εὐταξίας ἡ προθεσμία περὶ ἧς πρόκειται, διότι
 καὶ ἡ κοινὴ εὐταξία ἀπαιτεῖ νὰ μὴ τρέχῃ ὁ χρόνος κατὰ τῶν
 μὴ δυναμένων ἐνάγειν (Σελ. 85, περὶ τοῦ ἄρθρου 327, non,
 valenti agere κ.τ.λ.)

1677, — 1680. Κατὰ τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 4 & 3
 424 λόγους, τοῦ Καμπασερὲς καὶ τοῦ τότε πρώτου Ὑ-
 πάτου Ναπολέοντος καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν περὶ τοῦ ἐνε-
 στῶτος ἄρθρου, ὑπάρχει ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἐνε-
 στῶτος ἄρθρου 1677 δὲν ὑποχρεώνει τὰ δικαστήρια εἰς τὸ
 νὰ δικάζουν μόνον μετὰ τὴν παρεμπύπτουσαν ἀπόφασιν πε-
 ρὶ ἀποδείξεων, ὅταν ἡ ᾔηται προφανῶς ἀποδειχθεῖσα ἡ δῆλη-
 σις ἡ ᾔηται ὁλοκλήρως ἐξαιρεθεῖσα ἀπὸ τὰ ἐμφανισθέντα εἰς
 τὴν δίκην ἔγγραφα ἢ ἀπὸ ἄλλας ἀποχρώσας περιστάσεις ᾔθε-
 λεν εἶσθαι βέβαια γελοιῶδες, νὰ βιασθῇ τὸ Δικαστήριον ν' ἀπι-
 τήσῃ ἀποδείξεις, ὅταν ᾔηται καθαρὰ ἡ ὑπόθεσις καὶ δὲν χρει-
 ζονται αὐταὶ διὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ Δικαστηρίου, κατὰ
 τὸ ἄρθρον, 256 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἢ ὅταν αἱ προσφερθεῖ-
 σαι ἀποδείξεις, ὡς μὴ ἔχουσαι ἐπιβρόχην, δὲν ᾔηται παραδεκ-
 ταί, κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας τῆς δικαιοσύνης καὶ τὰ ἄρθρα
 244, 249 καὶ 306 αὐτῆς τῆς Δικονομίας. Ὡς πρὸς τὴν ἐκ-

λογὴν τῶν πραγματογνωμόνων παρὰ τοῦ Δικαστηρίου, ἀνα-
φέρομαι εἰς ὅσα παρετήρησα εἰς τὴν Σελ. 164 περὶ τοῦ 545
ἄρθρου. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους τὸ Τμῆμα ἐσύστησεν οὕτως
τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1677.

1677. Ἡ περὶ δηλήσεως ἀπόδειξις διατάσσεται διὰ δι-
καστικῆς ἀποφάσεως, «ὅταν γεγονότα ἀκριβῆ, σπουδαῖα καὶ
» συνάδοντα δὲν κατασταίνουν περιττὴν αὐτὴν τὴν ἀπόφα-
» σιν, καὶ ὁ δικαστὴς δύναται καὶ ἄνευ αὐτῆς ν' ἀποφανθῇ
» περὶ τῆς ὑπάρξεως, ἢ μὴ, τῆς δηλήσεως.»

1681. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν-
του μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 2, τίτλ. 44, Βιβλ. 4, τοῦ Κώ-
δικος· ὁ ἐκπесμὸς ὁμῶς τοῦ δεκάτου μορίου εἶναι νέα προ-
σθήκη, δικαιολογηθεῖσα διὰ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἀνα-
φέρει ὁ Μ. Σελ. 425. Παρετήρησε δὲ τὸ Τμῆμα, ὅτι δὲν ὑ-
πάρχει δυσκολία εἰς τὸ νὰ ἐνεργήσῃ μὲ πᾶσαν ἐλευθερίαν ὁ
ἄγοραστής τὸ δίκαιον, περὶ οὗ πρόκειται, τῆς ἐκλογῆς περὶ
ἀποδόσεως τοῦ πράγματος, ἢ περὶ κρατήσεως αὐτοῦ κ.τ.λ.,
ὅταν ᾖ εἰς τὴν διακατοχὴν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὅταν δὲν
τὸ βαστᾷ πλέον, διότι τὸ ἐπώλησεν εἰς τρίτον, ἢ τὸ ἀπηλ-
λοτρίωσε, καθὼς τότε ὑπόκειται εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ εἰς τὰς
συνεπείας τῆς ἀγωγῆς τῆς ἐκνικήσεως πρὸς τὸν τρίτον δια-
κάτοχον ἀγοραστήν, πρέπει βέβαια νὰ πληρώσῃ τὰ ὅσα ἐν-
διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 1630, καὶ ἐπομένως τὸ περιπλέον, τὸ
ὁποῖον προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐνεστῶσαν μεγαλητέραν τιμὴν, καὶ
εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἔχει οὗτος τὸ δίκαιον ἐγγυήσεως καὶ
τῆς ἀποδόσεως τῶν ὅλων ὅπου ἐπλήρωσε διὰ τὴν ἐκνίκησιν
κατὰ τοῦ πωλητοῦ. Γίνεται τότε ὁ πλημμελειώδης κύκλος,
περὶ οὗ ὠμίλησα εἰς τὴν Σελ. 401, περὶ τοῦ ἄρθρου 1053,
διὰ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ὁποίου προσέθεσε τὸ Τμῆμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις «ἐκπιπτομένου τοῦ δεκάτου»

• τῆς ὅλης τιμῆς, ἐὰν ἐν τοσούτῳ ἀπηλλοτριώσῃ τὸ
 • κτῆμα, ὀφείλει πάντοτε τὸ συμπλήρωμα τοῦτο τῆς τιμῆς.
 • ὁ τρίτος διακάτοχος κ.τ.λ. »

1682. Διὰ τὴν συμφωνήσῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὸ προη-
 γούμενον μετὰ τὴν εἰς αὐτὸ γενομένην προσθήκην, πρέπει ν' ἀρ-
 χίσῃ οὕτως. « Ἐὰν ὁ ἀγοραστής, ἢ ὁ τρίτος διακάτο-
 »χος προτιμᾷ νὰ κρατήσῃ κ.τ.λ.

Ὡς πρὸς τοὺς τόκους, χρεωστοῦνται αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἡμέραν
 τῆς ἀγωγῆς ἢ αἰτίσεως *demande*, ὅχι ἀπὸ τὴν τῶν γενο-
 μένων πραγματικῶν προσφορῶν, κατὰ τὰ ἄρθρα 1257, κτλ.
 ἐπὶ τῆς λέξεως αἵτησις *demande*, ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρω-
 τικόν, ὅτι ἐν γένει μάλιστα, ὡς πρὸς τοὺς τόκους ὑποθέτε-
 ται δικαστικὴ αἵτησις, τοὔτέστιν ἡ ἀγωγή· ἰδὲ τὸν Βεβ-
 ριάτ Σ-Πρί, τόμῳ 1, Σελ. 164, §. 2, αὐτόθι. *La de-*
mande est l'acte par le quel l'on commence une instan-
ce. Bulletin de cassation du 27 9bre. 1822. τὸ αὐτὸ ση-
 μαίνει ἡ λέξις *action*, κατὰ τὸν Ρ. Σελ. 259, περὶ τοῦ 464,
 ἄρθρου. Διὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον 1139, μεταχειρίζεται τὴν λέ-
 ξιν *sommation*, καὶ τὸ 1153, εἰς τὸ ὁποῖον πρόκειται περὶ
 δικαστικῆς ἀπαιτήσεως, μεταχειρίζεται τὴν λέξιν *demande*,
 ἂν καὶ τὸ ἐπίθετον ὅπου εὐρίσκομεν εἰς τὸ ἄρθρον 1154, *ju-*
diciaire, ἡδύνατο νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἀπορίαν περὶ τούτου,
 ἂν τὰ ἄρθρα 1342—1347 καὶ τὸ 1155, καθὼς καὶ πολλὰ
 ἄλλα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, δὲν ὠμίλησαν τῶντι περὶ
 δικαστικῆς ἀπαιτήσεως καὶ ἀγωγῆς χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ τὸ
 ἐπίθετον τοῦτο.

1683. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν αἰτιῶν, διὰ τὰς ὁποίας δὲν
 ἐπιτρέπεται πρὸς τὸν ἀγοραστήν τὸ μέσον τῆς διαρρήξεως τῆς
 ἀγορασίας, ἕνεκα τῆς δηλήσεως, ἐνῶ, ὡς ὅλοι συμφωνοῦν, ὁ
 πωλητής, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπιτρέπεται, γνωρίζει καλῆτερον,
 παρὰ τὸν ἀγοραστήν, τὴν ἀξίαν καὶ τὴν καρποφορίαν τοῦ ὑπο-

στατικοῦ, τὸ ὁποῖον πωλεῖ (Μ. Σελ. 378), καὶ δὲν εἶναι πάντοτε ἀληθές, ὅτι γίνεται ἡ πώλησις διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, καθὼς δὲν εἶναι πάντοτε βέβαιον ν' ἀγοράσῃ τις εἰς τιμὴν τῆς προθυμίας à prix d' affection, καὶ ἐνῶ ἡ Νομικὴ ἀπαιτεῖ νὰ διαλυθῇ πᾶσα ἀμφιβολία κατὰ τοῦ πωλητοῦ (ἄρθ. 1602, καὶ τὸν Νόμον 39, τίτλ. 14. Βιβλ. 2, τῶν Διγερῶν), δύσκολα δύναται τις νὰ καταπεισθῇ, ὅτι πρέπει νὰ ἐξαίρεθῇ ὁ ἀγοραστής ἀπὸ τὸ μέσον τῆς διαρρήξεως ταύτης κατὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν Νομοδιδασκάλων, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Κουϊάκιος, Βιβλ. 16, παρατήρησις 18· ἰδὲ Μ. Σελ. 426, 427, καὶ Μερλέν, λέξις Lesion. Θέλει λοιπὸν ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ, ἂν πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἢ μὴ, τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

1684. Ἡ ἔκφρασις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, καθὼς παρατηροῦν ὁ Ρ. Σελ. 1024, καὶ Μ. Σελ. 427, 428, περὶ τῶν λέξεων, δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐνεργηθοῦν, δικαιολογεῖ τὰς παρατηρήσεις μου περὶ τοῦ ἄρθρου 1649, καὶ τὰς εἰς τὴν Σελ. 45, περὶ τοῦ ἄρθρου 56, τοῦ τρίτου μέρους.

1685. Κατὰ τὰς τοῦ Ρ. Σελ. 1025 παρατηρήσεις, εἶναι σαφέστερον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ἂν ἀντὶ τῶν λέξεων ἐν τῷ προηγουμένῳ τμήματι, ἀρχίζωμεν οὕτω τὸ ἄρθρον· « ἡ εἰς τὰ ἄρθρα 1668—1672, περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς κ.τ.λ. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

Ἐνῶ ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἐξετάσει, ἂν πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἡ λέξις ἀπαρτία, ἢ ν' ἀναπληρωθῇ δι' ἄλλης λέξεως, π. χ. ὑπερθεμάτισις, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως Licitation. Τὸ Τμήμα σκεπτόμενον, ὅτι πρόκειται περὶ

πλειστηριασμοῦ, ὁ ὅποῖος γίνεται κυρίως μεταξύ τῶν διαμοιραζόντων, ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ ἄρθρον 1686, καὶ διὰ τὴν καλύτεραν κατάληψιν τοῦ ἐνεστῶτος κεφαλαίου, τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « γίνεται κατὰ πλειστηριασμόν » μεταξύ τῶν διαμοιραζόντων· ἡ δὲ ἐξ' αὐτῆς τιμὴ κτλ.

1687. Κατὰ τὴν ὁποίαν δίδει ἐξηγήσιν ὁ Ρ. Σελ. 1025 περὶ τῆς λέξεως ξένοι, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζεται καὶ ὁ Νόμος 3, τιτλ. 37. βιβλ. 3, τοῦ Κώδικος· αὐτόθι· *ad licitationem nonnumquam extraneo admissio*, εἶναι καλῆτερον νὰ παραδεχθῶμεν, ὡς ἐπρότεινα εἰς τὴν Σελ. 289 περὶ τοῦ ἁρθρου 839, ἀντὶ τῆς λέξεως ξένοι, τὰς λέξεις « οἱ μὴ » μέτοχοι εἰς τὴν διαμύρασιν νὰ προσκληθῶσι κ.τ.λ.

1688. Κατὰ τὰς τοῦ Ρ. Σελ. 1026 παρατηρήσεις καὶ τὰς ὁποίας ἔκαμα εἰς τὰς Σελ. 228, 229 τοῦ Α. μέρους περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς λέξεως *Succession*, εἶναι καλῆτερον νὰ λέγῃ κατ' εὐθεΐαν τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἡ ἀπαρτία ἐρμηνεύεται εἰς τὰ » ἄρθρα 827. 838 καὶ 839, καὶ ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

1689. Εἰς τὸ ἐνεστῶς Κεφάλαιον ἡ λέξις μεταφορὰ καὶ ἡ λέξις παραχώρησις (*transport, cession*) εἶναι συνώνυμοι λέξεις. Ἰδὲ Μερλέν λέξις *transport* καὶ ἡ παράδοσις τοῦ τίτλου ἐπὶ λόγῳ τῆς πωλήσεως ἢ ἀπαλλοτριώσεως χορηγεῖ πρὸς τὸν ἐκδοχέα (*cessionnaire*) ὠφέλιμον ἀγωγὴν κατὰ τοῦ παραχωρητοῦ ὀφειλέτου (*debiteur cedé*)· ὥστε ἡ γνωστοποίησις τῆς παραχωρήσεως πρὸς τὸν τελευταῖον διὰ νὰ μὴ πληρώσῃ πλέον ἢ κάμῃ συμβιβασμὸν νομίμως πρὸς

τὸν καὶ μὲ τὸν παραχωρητὴν πρῶτον δανειστὴν (*le cedant*), ὡς ἀποδεικνύεται παρὰ τοῦ τελευταίου Νόμου τοῦ βιβλ. 6, τιτλ. 15, τῶν Διγεσῶν, ὁ ὁποῖος ὑποθέτων, ὅτι ἔχει χρεῖαν τῆς ἐνστάσεως, προὑποθέτει βέβαια δίκαιον ἀγωγῆς παρὰ τῷ ἐκδοχέῃ. Ἰδὲ καὶ τὸν Νόμον 5, τιτλ. 15, βιβλ. 4, αὐτόθι. « *Suo autem nomine utili actione recte utetur* » καὶ τὸν Νόμον 3, τιτλ. 42 βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος, κατὰ τοὺς ὁποίους τινὲς Νομοδιδάσκαλοι σφαλερὰ νομίζουν, ὅτι κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν, ἡ ἀπλὴ παραχώρησις ἰσοδυναμεῖ παραδόσει ὡς πρὸς τὰ ἀσώματα. Παρατήρησε τὸ Τμήμα, ὅτι ὑπάρχει λάθος ἴσως τῆς τυπώσεως εἰς τὴν λέξιν τοῦ παραχωρηθέντος διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως τοῦ κειμένου *cedant* (παραχωρηθεῖς)· ὥστε πρέπει νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἡ ἐκμέρους τοῦ παραχωρητοῦ » πρὸς τὸν ἐκδοχέα, παράδοσις γίνεται κ.τ.λ. »

1690. Ὅσα παρατήρησα περὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου δικαιολογοῦνται παρὰ τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ μόνον περὶ τοῦ ἐπιλαβέσθαι τῶν τρίτων, τοῦτέστιν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1036, τῶν δανειστῶν, πισωτῶν ἢ ἄλλων ἐχόντων δικαιώματα ἐπάνω εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ παραχωρητοῦ, καὶ συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 3, τιτλ. 42, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος. Δοθείσης τῆς ὠφελίμου ἀγωγῆς, περὶ ἧς ὠμίλησα εἰς τὰς περὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου παρατηρήσεις, φαίνεται παραδεκτὴ πᾶσα κατάσχεσις, μάλιστα ἐπὶ λόγῳ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ προσωρινοῦ μέτρου (διότι τὸ ἄρθρον 2214 ἀπαγορεύει μὲν τὴν βιαίαν ἐκποίησην, ὅχι δὲ τὴν ἀπλὴν κατάσχεσιν) καίτοι πρὶν τῆς δηλώσεως τῆς παραχωρήσεως πρὸς τὸν παραχωρητὴν ὀφειλέτην· μ' ὅλον ὅτι ὁ Μ. Σελ. 430, ἀναφέρει παλαιὰν ἀπόφασιν, ἣτις ἠκύρωσε τὴν παρομοίαν κατάσχεσιν· αὕτῃ ὁμῶς εἶναι πάντοτε ἰσχυρὰ ὅταν

γίνεται παρὰ τῶν τρίτων πρὶν τῆς δηλώσεως ταύτης· ἰδὲ Ρ. Σελ. 1036. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ καλλήτερον καὶ ἀσφαλέστερον μέσον τῆς ἀποδοχῆς τῆς παραχωρήσεως ἐκ μέρους τοῦ ὀφειλέτου ὑφίσταται εἰς τὴν ὁποίαν κάμνει αὐτὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους πρὸς τὸν ἐκδοχέα ἢ νέον πισωτήν του, κατὰ συνέπειαν τῆς παραχωρήσεως καὶ εἰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς παραλαβῆς, τὸ ὁποῖον λαμβάνει παρὰ τοῦ τελευταίου· τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀπαιτεῖ ἐπίσημον ἔγγραφον περὶ τῆς ἀποδοχῆς ταύτης, ἀλλὰ πᾶν ἄλλο ἔγγραφον τὸ ὁποῖον ἔχει βεβαίαν χρονολογίαν (τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ οὐσιωδῶς τὸ ἄρθρον διὰ τοῦ ἐπισήμου ἐγγράφου), ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ, πᾶσα ἄλλη νόμιμος ἀπόδειξις, θέλει ἀρκεῖ κατὰ τὰς περιστάσεις. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις θέλει ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ ἂν δὲν ᾖ ὠφέλιμος ἡ ἐφεξῆς προσθήκη.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις· « δι' ἐπισήμου ἐγγράφου ἢ ἄλλου ὁποιοῦδήποτε ἔχοντος βεβαίαν χρονολογίαν » ἢ κυρίως παρὰ τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης πληρωμῆς τοῦ παραχωρηθέντος χρέους ».

Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1027 ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς συναλλαγματικὰς, εἰς τὰ ἐπὶ διαταγῆς γραμμάτια καὶ εἰς τὰ μερίδια τῶν ἐμπορικῶν ἐταιριῶν, καὶ βέβαια ὁ τίτλος τῆς ἀγωγῆς ὑφίσταται εἰς τὴν διὰ τῆς ἀπλῆς ὀπισθογραφῆς παράδοσιν τοῦ γραμματίου καὶ τῆς συναλλαγματικῆς. Ἰδὲ Παρθέσιον ἀρ. 313. Ἐν τοσούτῳ τὸ Τμήμα πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν καὶ εὐκατάλειψιν, ἐσύνταξε τὸ ἄρθρον εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις προσέτι καὶ εἰς τὴν τῆς κατασχέσεως, καὶ ὡς ἐφεξῆς· ὁ ἐκδοχεὺς δὲν λογίζεται ὡς πρὸς τὸν τρίτον καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὸν ὀφειλέτην κύριος τοῦ παραχωρηθέντος πράγματος, εἰμὴ ἀφοῦ δηλωθῇ ἡ μεταφορὰ εἰς τὸν ὀφειλέτην

• ἢ ἀναγνωρισθῇ παρ' αὐτοῦ δι' ἐπισήμου ἢ ἔχοντος βεβαίαν
• χρονολογίαν ἐγγράφου.

1691. Αναφέρομαι εἰς ὅσα παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου
1689, καὶ ἡ ἐνεστῶσα ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὸν συμβι-
βασμὸν, καὶ εἰς πάντα λογαριασμὸν, γινόμενον μὲ τὸν παρα-
χωρητὴν, πρὶν τῆς δηλώσεως ταύτης, διότι παρ' αὐτῷ ἔμει-
νεν ἡ κατ' εὐθεΐαν ἀγωγὴ, ὡς λέγει ὁ Μερλὲν σημειώσει (1)
Σελ. 111, ἀριθ. 2, λέξει transport, «vi directæ actionis, »
qui est restée en sa possession, ὥστε δύναται νὰ προσ-
τεθῇ π. χ. μετὰ τὰς λέξεις «εἶχεν ἤδη πλῶσει ἢ συμ-
• βιβασθῇ, ἢ λογαριασθῇ, εἶναι ἰσχυραὶ αἱ πράξεις αὗται τῆς
• πληρωμῆς, τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ λογαριασμοῦ.»

1692, 1693. Ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου ἄρθρου εἶναι συνέπεια
τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν τὸ παρακολούθημα ἀκολουθεῖ τὸ κύριον,
Σελ. 71, περὶ τῆς διαζεύξεως accessorium sequitur κ.τ.λ.
Παρατηρεῖ ὁ P. Σελ. 1028, ὅτι τὰ εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον
ἀναφερθέντα παρεπόμενα εἶναι μόνον ὡς παραδείγματα καὶ
ὄχι ὡς ἐξαιρετικὰ τῶν ἄλλων, ἅτινα δύνανται νὰ ὑπάρχουν,
ὥστε δὲν ἐξαιρεῖται π. χ. τὸ δίκαιον τῆς διαλύσεως τῆς πω-
λήσεως, κατὰ τὸ ἄρθρον 1657, ὅταν πρόκειται περὶ παραχω-
ρήσεως τῆς πιστώσεως τῆς τιμῆς τοῦ πωληθέντος ὑποστα-
τικοῦ κτλ. Ἡ τοῦ δευτέρου ἄρθρου ἀρχὴ συμφωνεῖ μὲ τὴν πα-
ρὰ τῶν Νομοδιδασκάλων λεγομένην ἐγγύησιν τοῦ δι-
καίου, Garantie de Droit, ἥτις χρεωστεῖται καὶ ἄνευ διο-
μολογίας, κατὰ τὸν Νόμον 6, τίτλ. 45, Βιβλ. 8, τοῦ Κώδη-
κος. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 20 Νοεμ-
βρίου 1837 ἀποφάσεως, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 5826,
ἐφημερίδα τῶν δικαστηρίων, ἀπεφάσισεν «ὅτι, ὅστις παρεχώ-
• ρησεν ὑποχρέωσιν τινα, ὡς χαίρουσαν τὸ δίκαιον τῆς ὑπο-
• θήκης, δὲν ἀπαλλάττεται, ὡς πρὸς τὴν περὶ τῆς ποιότη-

» τος ταύτης ἐγγύησιν, ὅταν ἀποδεικνύῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς
 » πιστώσεως, ὡς ἀπλῆς καὶ προσωπικῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν
 » τῆς παραχωρήσεως. »

1694. Ἐνδιαλαμβάνεται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἡ λεγο-
 μένη πραγματικὴ ἐγγύησις, Garantie de fait, περὶ ἧς
 εἰς τὸν Νόμον 74, τίτλ. 2, Βίβλ. 21, τῶν Διγεστῶν.

1695. Τὸ ἄρθρον τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρ.
 1138, καθ' ἣν τὸ πωληθὲν (καὶ ἡ παραχώρησις μὲ ἀντίτι-
 μον εἶναι πώλησις) εἶναι εἰς κίνδυνον τοῦ ἀγοραστοῦ μετὰ
 τὴν τελείαν πώλησιν.

1696. Ἀναφέρονται εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται πώλησιν
 τῆς κληρονομίας, ὁ τίτλ. 4, Βιβλ. 18, τῶν Διγεστῶν, καὶ
 ὁ τίτλ. 39, Βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, καὶ μάλιστα οἱ Νόμοι
 14 καὶ 15, τοῦ εἰρημένου τίτλου 4, αὐτόθι. Quant autem
 hæreditas est nihil interest, nisi de substantia ejus af-
 firmaverit, διότι ἡ ἔλλειψις τῆς λεπτομερείας ταύτης τὸν κα-
 θιστᾷ πωλητὴν τῶν μόνων δικαιωμάτων, τὰ ὅποια ἔχει περὶ
 τῶν κτημάτων τῆς κληρονομίας, καὶ ἐπομένως δὲν ὑποχρεώ-
 νεται εἰς τὴν ἐγγύησιν ἐκτὸς τῆς περὶ τῆς ὑπάρξεως κληρο-
 μικῶν κτημάτων, κατὰ τὸ 1693 ἄρθρον ἐγγυήσεως.

1697. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 2, §. 1, αὐτοῦ
 τοῦ τίτλ. 4, ὁ ὅποιος ὁμῶς ἀφίνει τὴν ἀπόφασιν ταύτην εἰς
 τὰς περιστάσεις, ἐνῶ τὸ ἄρθρον τοῦτο τὴν κάμνει ἀμετάβλη-
 τον ἀρχήν. Ὑπάρχει κατὰ Ρ. Σελ. 1029, ἀπορία περὶ τοῦ
 ζητήματος, ἂν τὸ μερίδιον τοῦ διαδίκου, τὸ ὅποion παραιτή-
 θη εἰς ἓνα ἐκ τῶν συγκληρονόμων, μετὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε
 ἄλλος συγκληρονόμος παραχώρησιν ὑπὲρ τοῦ τρίτου, ἀνήκῃ
 εἰς τὸν τελευταῖον, ἢ ἀνήκῃ πάντοτε εἰς τὸν παραχωροῦντα,
 εἴτε κατὰ τὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 44,
 περὶ τῶν ἄρθρων 1172, 1173, καὶ περὶ ἧς εἰς τὸν §. 1, τοῦ

Νόμου 144, περί Διαφόρων Κανόνων, εἴτε κατὰ τὴν ἄλλην, καθ' ἣν πᾶσα σύμβασις δὲν παρεκτείνεται εἰς τὰ μὴ στοχασθέντα, non trahitur ad incogitata, κατὰ τοὺς Νόμους 5, καὶ 9, §. §. 1, καὶ 3, τίτλ. 15, Βιβλ. 6'. τῶν Διγесτῶν, αὐτόθι, iniquum est perimi pacto id de quo cogitatum non est « παράνομον εἶναι ὃ ἀνατραπῇ διὰ συνθήκης τὸ » περὶ οὗ δὲν ἐστοχάσθησαν οἱ συμβαλλόμενοι » ἰδὲ καὶ τὸν Νόμον 34, περί Διαφόρων Κανόνων, καὶ διὰ τὴν δικαιολογίαν τὸ ἐπόμενον ἄρθρον.

1698. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ προηγουμένου ἄρθρου καὶ τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 206 περί διαφόρων κανόνων, καὶ τοῦ ἄρθρου 8, τίτλ. ἡ. βιβλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τῆς γνώμης τοῦ Ποτιέρου εἰς τὸν ἀριθ. 540. ὃς τις κατὰ τὸν Νόμον 2 § 18 καὶ τὸν Νόμον 24 αὐτοῦ τοῦ τίτλου 4, λέγει ὅτι « ὅχι μόνον ὅταν πρὶν » τῆς παραχωρήσεως ἦτον πιστωτὴς τῆς διαδοχῆς, ἀλλὰ καὶ » ὅταν μετὰ τὴν παραχώρησιν γίνεται πιστωτὴς αὐτῆς ὁ πα- » ραχωρητὴς, ὀφείλει ὁ ἐκδοχεὺς νὰ τὸν πληρώσῃ. » M. » Σελ. 432.

1699. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐνδιαλαμβάνει τὰς διατάξεις τῶν δύο Νόμων, οἵτινες εἶναι γνωστοὶ παρὰ τοῖς Νομοδιδασκάλοις ὑπὸ τὸ ὄνομα *Perdiversas*—καὶ ab Anastasio, τοῦτέστι κατὰ τὰς πρώτας λέξεις τῶν Νόμων 22 καὶ 23 τίτλ. 35 βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος, αἵτινες ἔγιναν κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ τῶν δικῶν, ὡς παρακινεῦντος τὰς δίκας ἢ ἐμποδίζοντος τὸν συμβιβασμὸν αὐτῶν. Καὶ μὲ τὸ ἴδιον πνεῦμα ἔλαβον χώραν αἱ διαταγαὶ, de *quota litis*, περὶ ὧν ὠμίλησα εἰς τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1697 παρατηρήσεις κατὰ τῶν συνηγόνων ἢ δικηγόνων καὶ δικογράφων (*avoués*)· εἶναι ὁμῶς ἀναντίρρητον, ὅτι ἀπὸ τὴν διάσκεψιν περὶ τῶν λόγων, ἕνεκα τῶν ὁποίων καταδιώκεται ἢ τῶν ἐπι-

δίκων δικαιωμάτων παραχώρησις, θέλομεν καταπείσθῃ, ὅτι ὑπάρχει ὁ ἴδιος λόγος ὡς πρὸς τὰ ἐνσώματα καὶ ἀκίνητα, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀσώματα δικαιώματα, ἂν καὶ τὸ τῆς Γαλλίας ἀκυρωτικὸν περιώρισεν εἰς μόνον τὰ τελευταῖα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὡς ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 1030. Ἐφαρμόζεται λοιπὸν ἡ ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 91 περὶ τοῦ ἄρθρου 340, καὶ διὰ τοῦτο διώρθωσε τὸ Τμῆμα τὴν περιγραφὴν τοῦ ἐνεστῶτος κεφαλαίου Η. καὶ ἔκαμεν εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις καὶ πρὸς θήκας. Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν σθένεται ἡ λέξις ἀσώματων, ὥστε νὰ τελειόνη μὲ μόνον τὰς λέξεις, καὶ ἄλλων δικαίων. Ἀρχίζει ἔπειτα τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον οὕτως.

• Ἐκεῖνος, κατὰ τοῦ ὁποίου παρεχωρήθη ἐπίδικον δίκαιον, « δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ὥστε κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « γενομένων τόκων. » Ἡ διάταξις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἰσχύει καὶ εἰς τὴν παραχώρησιν ἐπιδίκων ἐνσωμάτων δικαίων. »

1700. Κατὰ τὴν πρὶν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἐπικρατούσαν Νομικὴν, ἦτον ἐφαρμοστέα ἡ ἀρχὴ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὅχι μόνον κατὰ τῆς παραχωρήσεως τῶν δικαιωμάτων, ἀτινα κάμνουν μέρος τῆς ἐκκρεμοῦς δίκης, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν μὴ ἐναργῶν καὶ ἐκκαθαρισμένων δικαίων, καίτοι μὴ ἀκόμη προτεινομένων ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων· ἀλλὰ τώρα ἀπαιτεῖται ῥητῶς ἡ ὑπαρξίς τῆς δίκης διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου. Ἰδὲ Μερλέν λέξις Droit litigieux:

1701. Διὰ νὰ συμφωνήσῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 22, τιτλ. 34, βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἠρανίσθη, πρέπει κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 434, καὶ Ρ. Σελ. 1030, 1031, περὶ τοῦ 1699 ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ὑποθέτει πραγματικὴν τιμὴν, νὰ προστεθῇ ὡς τετάρτη ἐξαίρεσις, ἡ δωρεά. Διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα ἐπρόσθεσε.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις, « ὑποκειμένου κτή-
ματος, 4) ὅταν ἔγινε δωρεά. »

NOMOS Z'.

1702. Αναφέρομαι εἰς ὅσα παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου
1582, καθὼς ἡ ἀνταλλαγή προηγήθη τῆς πωλήσεως, καὶ ὡς
λέγει ὁ Νόμος Α. τιτλ. α. βιβλ. 18 τῶν Διγεστῶν, origo
emendi, et vendendi a permutationibus cæpit, καὶ βέβαια
ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πράξις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ἐλλείψει
τῶν νομισμάτων, ἔπρεπε νὰ ᾔτον ἡ ἀνταλλαγή. Μ. Σελ. 355.
Ἰδὲ περὶ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τῶν ἀκολουθῶν ἄρθρων τοὺς Νό-
μους τοῦ τίτλου 4, βιβλ. 19, τῶν Διγεστῶν, καὶ τοὺς τοῦ
τιτλ. 64, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος. Κατὰ τὸ 1707 ἄρθρον, αἱ
περὶ ἀγορασίας καὶ πωλήσεως ἀρχαὶ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς
τὴν ἀνταλλαγὴν, ὥστε καὶ αὕτῃ γίνεται τελεία διὰ τοῦ συμ-
βολαίου, καὶ ἂν λείπη ἡ παράδοσις (Ρ. Σελ. 1031), καὶ ὡς
τὸ λέγει τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 1703. Διὰ τοῦτο τὸ τμήμα
προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « δι' οὗ οἱ συμβαλλόμενοι δί-
» δουν ἢ ὑποχρεούνται νὰ δώσουν πρὸς ἀλλήλους πράγμα-
» τι ἀντὶ ἄλλου. »

1703. Ἀφαιρίζει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομι-
κὴν, καθ' ἣν δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ σύμβασις ἡ ἀνταλλαγή,
ὅταν δὲν ἔλαβεν ἀκόμῃ οὐδεμίαν ἐκτέλεσιν, ἥτις τῶνόντι ὑφί-
σταται κατὰ τὰς προηγουμένας παρατηρήσεις εἰς τὴν πραγ-
ματικὴν παράδοσιν. Μ. Σελ. 435.

1704. Ὁ λόγος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, κατὰ τὸ ὅποιον
ὑπάρχει ὁλοκλήρως διαφορετικὴ ἀρχὴ ἀπ' ἐκείνην τῆς Ῥωμαϊ-
κῆς Νομικῆς, εἶναι ἡ ἐπιείκεια. Ὁ Νόμος 28, τὸν ὅποιον ἀ-

νέφερα περὶ τοῦ ἄρθρου 1599, ἀναγνωρίζει ἰσχυρὰν τὴν πώλησιν τοῦ ἀλλοτρίου πράγματος, ἀλλ' ὁ Νόμος 1 § 3, αὐτοῦ τοῦ τίτλου ἀ. βιβλ. 18, κηρύττει ἀνίσχυρον τὴν τοῦ ἀλλοτρίου πράγματος ἀνταλλαγὴν· ἐξ' ἐναντίας ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 1032, ὡς ἀποφασισμένον παρὰ τοῦ ἀκυρωτικοῦ ὅτι, καθ' ἣν περίπτωσιν παρεδόθησαν ἀμφοτέρω τὰ πράγματα, δὲν δύναται νὰ αἰτήσῃ εἰς ἐκ τῶν συμβαλλομένων τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀνταλλαγῆς, ἔτοιμος ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ὁποῖον ἔλαβε πρᾶγμα δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἄλλου, μεχρισότου δὲν ὑπάρχουν περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἀπαιτήσεις, ἐνοχλήσεις ἢ ἀγωγὴ τῆς ἐκνικήσεως· καὶ κατὰ τοῦτο ἡ παράδοσις προξενεῖ αὐτὴν τὴν ὠφέλειαν. Ἦθελεν εἶσθαι ἴσως ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τὸ ἀκόλουθον ἐδάφιον. « Ὅταν ὅμως παρεδόθησαν ἀμοιβαίως τὰ » πράγματα, δὲν δύναται τις νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς » ἀνταλλαγῆς, μεχρισότου δὲν ὑπάρχει αἵτησις τῆς ἐκνική- » σεως περὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ ληφθέντος πράγματος, ἂν καὶ » ἦτον φανερὰ ἢ ἔλλειψις τῆς ἰδιοκτησίας παρὰ τῷ, ὅς τις » τὸ ἔδωκε. »

1705. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 1, §. 1, καὶ μὲ τὴν φύσιν τῆς συμβάσεως, καθ' ἣν δὲν ἔχουν οἱ συμβαλλόμενοι ὑπ' ὅψιν τόσον τὰ χρήματα, καθὼς καὶ τὰ αὐτούσια πράγματα. Τὸ Τμῆμα ἀντὶ τῶν λέξεων ἀποζημιώσεις καὶ τόκους ἢ νὰ ἀνταπαιτήσῃ, λέγει μόνον ἀποζημιώσεις ἢ ν' ἀπαιτήσῃ.

1706. Κατὰ τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1683 (τοῦ ὁποίου εἶναι μόνον συνέπεια τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον) γινομένης παρατηρήσεις, εἶναι φανερόν, ὅτι ἂν ἤθελεν ἀλλαχθῇ τὸ εἰρημένον ἄρθρον, πρέπει νὰ διορθωθῇ καὶ τὸ ἐνεστῶς. Εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι πάντοτε, ὅταν γίνηται ἡ ἀνταλλαγή μὲ προσθήκην χρη-

μάτων, εἴτε ἀφ' ἑνὸς, εἴτε ἀπὸ δύο ἐκ τῶν συμβαλλομένων, καθὼς δὲν εἶναι πλεον ἀπλῇ ἀλλαγῇ κτημάτων, δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διάρρηξις ἕνεκα τῆς δηλήσεως κατὰ τὰς βάσεις τοῦ ἄρθρου 1674. Ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὴν παρατηρήσιν ταύτην, διὰ νὰ γίνῃ, ἂν τὸ ἐγκρίνῃ, προσθήκῃ τῆς αὐτῆς ἐξαιρέσεως. Ἰδὲ Τουλιέρον τόμῳ 9.

1707. Συμφωνεῖ μὲ ὅσα ἀνέφερα, καὶ παρατήρησε τὸ Τμῆμα περὶ τοῦ ἄρθρου 1653 (καθὼς καὶ περὶ τοῦ 1664) ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐγγραφῆς, ἐκ μέρους τοῦ συναλλάττοντος, ὅς τις δὲν ἔλαβε τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῦ ἄλλου, ὅταν πρόκηται περὶ ἀκινήτου, ἂν θέλῃ νὰ διχτηρήσῃ τὸ δίκαιον τῆς διάρρήξεως καὶ ἀνακλήσεως τῆς ἀνταλλαγῆς, προτείνει τὸ Τμῆμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « οἱ περὶ τῆς πωλήσεως, συμβάσεως καὶ περὶ τῆς διαλύσεως αὐτῆς διαγεγραμμένοι ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν. »

ΜΕΡΟΣ Η'.

Περὶ τῆς ἐκμισθώσεως.

Ἀναφέρονται εἰς τὸ μέρος τοῦτο οἱ Νόμοι τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγесτων, καὶ οἱ τοῦ τίτλ. 65, βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος.

1709. Ἐπειδὴ ὅλα τὰ πράγματα δὲν εἶναι καρποφόρα καὶ τὸ ὄφελος τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐκ τῆς διακατοχῆς τινων ἐξ αὐτῶν ὑφίσταται εἰς τὴν χρῆσιν των (ἄρθρον 1127), διὰ τοῦτο κατὰ τὴν παρὰ τοῦ P. Σελ. 1034 χορηγηθεῖσαν ἐξήγησιν προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς τῶν ἄλλων τὴν κάρπωσιν » ἡ χρῆσιν πράγματος κ.τ.λ. »

1710. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸν Νόμον 22, §, 1 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 2. Ἰδὲ ὁμῶς καὶ τὸν Νόμον 2, τοῦ ἰδίου τίτλου 2, καὶ τὸν Νόμον 65, τίτλ. 1 βιβλ. 18, τῶν Διγεστῶν, κατὰ τὸν ὁποῖον εἶναι ἐκμίσθωσις, ὅταν δὲν ἀπαλλοτριώνηται τὸ ὁποῖον ἐγχειρίζεται πρᾶγμα. Μ. Σελ. 438.

1711. Παρετήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι ἡ λέξις ἀγροδοσία δύναται νῆ σημαίνει πᾶσαν παράδοσιν τοῦ ἀγροῦ, δι' ὅποιανδήποτε ἄλλην αἰτίαν, ὥστε ἐπροτίμησε τὴν λέξιν ἀγρομίσθωσις ὡς πρὸς τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως Heritage, ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρετήρησα εἰς τὰς Σελ. 191, 192, περὶ τοῦ ἁρθρου 637, καθὼς καὶ τοῦ ἁρθρου 1433 κ.τ.λ. καὶ διὰ τοῦτο προτείνει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐκμίσθωσις 2) ἀγρομίσθωσις ἡ τῶν » ἀκινήτων ἀγροτικῶν κτημάτων. »

Παρεδέχθη τὸ Τμῆμα ἀντὶ τῆς λέξεως τοῦ ἀριθ. 5. πραγματεύσεις τὴν ἀπλὴν λέξιν ἀποκοπαί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

1713. Ἦθελεν εἶσθαι πολλὰ ὠφέλιμον καὶ σύμφωνον εἶτε μὲ τὰς τοῦ Ρ. Σελ. 1039, περὶ τοῦ 1141 ἁρθρου καὶ τοῦ Μ. Σελ. 442, παρατηρήσεις, εἴτε μὲ τὸ ὁποῖον χορηγεῖ παράδειγμα τὸ 1707 ἁρθρον, εἴτε τέλος μὲ τὸν Νόμον 2. τίτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγεστῶν, νὰ προστεθῇ καὶ ἐδῶ.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἡ ἀκινήτων πραγμάτων, καὶ ἐν γένει ἡ τῆς ἐκμισθώσεως σύμβασις κανονίζεται παρὰ τῶν τῆς πωλήσεως ἀρχῶν. »

1714. Ἄν αἱ λέξεις τοῦ 42 ἁρθρου τοῦ ἀπὸ τὰς 14126 Αὐγούστου 1836, περὶ χαρτοσήμου Νόμου, περὶ οὗ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 42 Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὅλα ἐν γένει.

νει τὰ συμβόλαια, ὅσα ἀφορῶσι μεταβολήν
 τινὰ εἰς τὴν κατοχὴν πραγμάτων ἀκινήτων,
 λαμβάνουν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν πραγματικὴν καὶ ἀπλὴν καὶ ὅχι
 εἰς τὴν μόνον νόμιμον καὶ ἐπὶ λόγῳ ἰδιοκτησίας διακατοχὴν,
 περὶ ἧς εἰς τὰ ἄρθρα 2228 καὶ 2236 τοῦ ἐνεστῶτος Κώ-
 δηκος, πρέπει βέβαια ἢ νὰ διυρθωθῇ ἢ ἐξηγηθῇ καλῆτερα τὸ
 ῥηθὲν ἄρθρον 42, ἢ νὰ θεωρηθῇ ἡκυρωμένον τὸ ἐνεστῶς ἄρ-
 θρον συνάμα μὲ τὰ 1715, 1716, 1736, 1750, 1774, 1775,
 ἅτινα ὁμιλοῦν περὶ τῶν ἀγράφως ἐκμισθώσεων τῶν ἀκινήτων
 κτημάτων, κατὰ τὸν Ἀ Νόμον αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 2 τῶν Διγεσῶν·
 μέχρι τοῦδε ἀφίνει τὸ Τμῆμα καθὼς εἶναι τὰ διαληφθέντα ἐπτὰ
 ἄρθρα.

1715. Κατὰ Ρ. Σελ. 1035, καὶ κατὰ Τουλιέρον περὶ
 τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, πρόκειται μόνον ἐδῶ περὶ τοῦ παρὰ τοῦ
 Δικαστοῦ ἐπαχθέντος ὅρκου, ὅχι δὲ περὶ τοῦ εἴτε ἀποφασιστικοῦ
 εἴτε ἀναπληρωτικοῦ, ἀπὸ διάδικον εἰς διάδικον ἐπαχθέντος·
 ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἐξηγήσῃ καλῶς τὸ ἄρθρον, ἕνεκα τῆς γενι-
 κῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 1358. Ἀπεφάσισε τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς
 Γαλλίας, ὅτι ἐφαρμόζεται τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον καὶ εἰς τὴν δή-
 λωσιν τῆς παύσεως τῆς ἐκμισθώσεως, καὶ ὅτι ἡ ἀπόδειξις
 περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς εἶναι παραδεκτὴ καὶ διὰ μαρτύ-
 ρων. Γίνεται λοιπὸν ἐντελὲς τὸ ἄρθρον διὰ τῶν ἐφεξῆς προ-
 σθηκῶν, τὰς ὁποίας προτείνει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὁ ὅρκος ἡμπορεῖ νὰ ἐπαχθῇ μό-
 » νον παρὰ τοῦ Δικαστοῦ εἰς τὸν ἀρνούμενον τὴν μίσθωσιν·
 » οἱ κανόνες οὗτοι ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν περὶ τῆς παύ-
 » σεως τῆς ἐκμισθώσεως δήλωσιν. Ἡ ἐκτέλεσις δὲ τῆς μισθώ-
 » σεως δύναται ν' ἀποδειχθῇ πάντοτε καὶ διὰ μαρτύρων. »

1716. Εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον πρόκειται περὶ τῆς ἐκμι-
 σθώσεως τῆς ὁποίας ἤρχισεν ἤδη ἡ ἐκτέλεσις· καὶ τὸ Τμῆ-

μα ἀνεπλήρωσε τὴν λέξιν μισθωτῆς διὰ τῆς λέξεως ἐκλήπτωρ.

1717. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 6, βιβλ. 4, τιτλ. 65, τοῦ Κώδικος. Ὁ Νόμος 27, §, 1, τιτλ. 1, βιβλ. 7, τῶν Διγесτων τροπολογεῖ τὴν γενικὴν ἐξουσίαν ταύτην περὶ τῆς ὑπεκμισθώσεως, ἀπαιτῶν νὰ μὴ δοθῇ λόγος εἰς καταχρήσεις, καταφρονήσεις καὶ ἀδικίας· αὐτόθι, *ne vel abutatur vel contumeliose injurioseve utatur usufructui*. ὁ περιορισμὸς οὗτος ὑποθέτεται κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τῶν ἄρθρων 1723, 1728, καὶ 1735, ἀναγνωρισθεῖσαν παρὰ τῆς τοῦ ἀκυρωτικοῦ ἀποφάσεως, ἀναφερθείσης παρὰ Ρ. Σελ. 1037. καὶ παρὰ Τουλιέρου, τόμῳ 9, Σελ. 227—ὅτι ἡ ἐξουσία τῆς ὑπεκμισθώσεως εἶναι τὸ μικρότερον καὶ ἡ τῆς παραχωρήσεως τοῦ μισθώματος εἶναι τὸ μεγαλύτερον, καὶ ἐπομένως ὅς τις ἀπαγορεύεται νὰ ὑπεκμισθώσῃ, δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὸ μίσθωμα, καὶ ἐν γένει ὁ ἀπαγορευμένος τοῦ νὰ παραχωρήσῃ τὸ μίσθωμα εἰς τρίτον, θεωρεῖται ὡς ἀπαγορευμένος τοῦ νὰ ὑπεκμισθώσῃ εἴτε διὰ τὸ ὅλον εἴτε διὰ τὸ μέρος—Ὅτι ὁμῶς ἐξήρτηται ἀπὸ τὰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις ἢ ἀπόφασις περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ὁ ἀπαγορευμένος νὰ παραχωρήσῃ τὸ μίσθωμα εἶναι καὶ ἀπαγορευμένος τοῦ νὰ ὑπεκμισθώσῃ, διότι ἂν ὁ ἐκλήπτωρ π. χ. δὲν ᾔηται γεωργὸς κατὰ τὸ ἐπάγγελμα, πρέπει βέβαια νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ γεωργοῦ ἢ τοῦ κληροῦχου, ἢ ἂν δὲν ᾔηται κατὰ τὸ ἐπάγγελμα μυλωνᾶς, πρέπει βέβαια νὰ μεταχειρισθῇ τὴν δούλευσιν τοῦ μυλωνᾶ, εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ μισθώματος μύλου τινος. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ὑποκάτω προσθήκην, ἐν ᾧ κατὰ τὴν περὶ τοῦ ἄρθρου 1226 γινομένην διόρθωσιν τῆς λέξεως ῥήτρα, παρεδέχθη καὶ ἐδῶ τὴν λέξιν συνθήκη.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « κατὰ τὸ ὅλον ἢ κατὰ

« μέρος. Ἡ συνθήκη αὕτη ἐκτελεῖται πάντοτε αὐστηρῶς. Ἡ
 » ἀπαγόρευσις τῆς ὑπεκμισθώσεως συμπεριλαμβάνει καὶ τὴν
 » τῆς παραχωρήσεως τοῦ μισθώματος. Ἀλλ' ἡ ἀπαγόρευσις
 » τῆς παραχωρήσεως ταύτης δὲν συνεπιφέρει, καθ' ὅλας τὰς
 » περιστάσεις, καὶ τὴν τῆς ὑπεκμισθώσεως. »

1718. Κατὰ τὴν εἰς τὰ ἄρθρα περὶ τοῦ γαμικοῦ συμβο-
 λαίου, καὶ περὶ τῶν ἀμυβαίων δικαιωμάτων τῶν συζύγων
 γενομένην διόρθωσιν καὶ ἀλλαγὴν, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἑλ-
 λειψιν τῶν 1429 καὶ 1430 ἄρθρων τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος
 μεταξὺ τῶν ἄρθρων μας, χρειάζεται βέβαια ν' ἀναφέρωμεν
 ἐδῶ αὐτὰ τὰ δύο ἄρθρα καὶ νὰ τὰ συντάξωμεν εἰς τρόπον ὥ-
 στε νὰ συμφωνήσουν μὲ τὸ ὁποῖον παρεδέχθη τὸ Τμήμα σύ-
 στημα περὶ τοῦ γαμικοῦ συμβολαίου· διὰ τοῦτο κατὰ τὸ πα-
 ράδειγμα τοῦ περὶ 595 ἄρθρου προταθέντος, ἀναπλήρωσε τὰ
 ῥηθέντα ἄρθρα 1429, 1430, καὶ τὸ τέλος τοῦ ἐνεστῶτος
 ἄρθρου 1718, διὰ τῶν τριῶν ἐφεξῆς ἄρθρων.

α) « Αἱ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς μόνον ἐπὶ χρόνων ὑπερβαινόντων
 » τὰ ἐννέα ἔτη, γινόμεναι μισθώσεις τῶν προικῶν παραφέρων
 » καὶ κοινῶν πραγμάτων τῆς γυναικὸς του, τῶν ὁποίων αὐτὸς
 » ἤθελεν ἔχει τὴν διοίκησιν, δὲν ὑποχρεοῦν, ἀφ' οὗ παύσῃ
 » ἡ διοίκησις, τὴν γυναῖκα ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτῆς, εἰ μὴ
 » διὰ τὸν ὑπολειπόμενον χρόνον εἴτε τῆς πρώτης ἐννεαετίας,
 » ἐὰν αὐτὴ δὲν παρῆλθεν εἰσέτι, εἴτε τῆς δευτέρας, καὶ οὕτω
 » καθεξῆς, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἐκλήπτωρ ἔχει τὸ δίκαιον νὰ
 » συμπληρώσῃ μόνον τὴν τρέχουσαν ἐννεαετῇ περίοδον. »

β) Αἱ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς μόνον πλέον τῶν τριῶν ἐτῶν κτλ.
 (εἶναι τὸ ἄρθρον 1430, τὸ ὁποῖον διατηρεῖται καθὼς εἶναι
 μὲ τὴν μόνην ἐφεξῆς διόρθωσιν) Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις
 « ἐκ τὸς ἐὰν ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν ἤρχισε πρὸ τῆς
 » παύσεως τῆς διοικήσεως τοῦ ἀνδρός. »

γ) « Τὰ δύο προηγούμενα ἄρθρα ἐφαρμόζονται εἰς τὰς
» μισθώσεις τῶν κτημάτων τῶν ἀνηλίκων.

Ἦθελεν εἶσθαι τάχα πολλὰ ὠφέλιμον, μοὶ φαίνεται, νὰ
προστεθῇ « καὶ ἄλλων ἀνικάνων, καθὼς καὶ εἰς τὰς μισθώσεις
» παρὰ τοῦ ἐπικαρπωτοῦ γινομένης κατὰ τὸ 595 ἄρθρον. »

1719. Κατὰ τὴν παρατήρησιν περὶ τοῦ ἄρθρου 1709,
προσθέτομεν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς τὸ 1725,
τὴν λέξιν, ἢ χρῆσιν, μετὰ τὴν λέξιν, τὴν κάρπωσιν, ὅ-
περ συμφωνεῖ μὲ τὸ 1721 ἄρθρον, ὅπου λέγει μόνον χρῆ-
σιν ἀντὶ τῆς καρπώσεως. Καὶ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, κα-
θὼς καὶ εἰς τὸ 1720, λέγομεν παράδοσις, ἀντὶ τῆς λέ-
ξεως ἐκδοσις, καὶ εἴτε εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, εἴτε εἰς τὰ
1720, καὶ 1726, ἀντικαθιστῶμεν τὴν λέξιν μισθωτῆς,
διὰ τῆς λέξεως ἐκλήπτωρ.

1720. Καλῆτερόν τις ἤθελε καταλαμβάνει περὶ ποίων ἐπι-
σκευῶν εἶναι λόγος, ἂν μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις ἐκτὸς
τῶν εἰς τὸν ἐκλήπτορα ἀνηκουσῶν, προστεθῇ κατὰ
τὰ 1754 καὶ 1756 ἄρθρα.

1721. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν Νόμον 19, §,
1, τιτλ. 2, καὶ τὸν Νόμον 6, §, 4 τιτλ. 1, βιβλ. 19, τῶν
Διγεστῶν. Κατὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμε τὸ Τμῆμα διόρθωσιν τῆς
λέξεως πλημμελείας εἰς τὸ ἄρθρον 1118, καὶ κατὰ τὴν
προσθήκην, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς τὸ ἄρθρον 1719, ἔκαμε καὶ
ἐδῶ τὴν ἐφεξῆς προσθήκην καὶ διόρθωσιν.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὅσα κωλύουν τὴν χρῆσιν καὶ
» κάρπωσιν αὐτοῦ κ.τ.λ. »

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐὰν ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων ἢ ἐλλειμ-
» μάτων κ.τ.λ. »

1722. Ὁ Νόμος 9, §. 1, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλ.
τῶν Διγεστῶν λέγει ῥητῶς, ὅτι « ὡς πρὸς τὰ κεκαυμένα ὀσπί-
» τια πληρόνεται τὸ ἐνοίκιον καθ' ὃν ὑπῆρξε τὸ ὀσπτίτιον »

αὐτόθι in ex que us tis quoque ædibus ejus temporis, quo ædificium stetit mercedem præstandam rescripserunt.

1723. Ἰδὲ εἰς τὰς Σελ. 172, 173, τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 578, καθὼς καὶ τὴν προσθήκην κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν περὶ τοῦ ἄρθρου 1713, συμφώνως μὲ τὸν Νόμον 2. αὐτοῦ τοῦ τίτλ. καὶ βιβλ. τῶν Διγεστῶν.

1724. Ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον οἱ Νόμοι 27, καὶ 30, τοῦ ἰδίου τίτλου καὶ βιβλ. κατὰ τοὺς ὁποίους, ὅταν πρόκειται περὶ μεγάλου καὶ ὄχι περὶ μικροῦ καταδαφίσματος, καίτοι κατ' ἀνάγκην ἐπιχειρισθέντος παρὰ τοῦ κυρίου, παύει ἡ ὑποχρέωσις πρὸς τὸν ἐκλήπτωρα τοῦ νὰ πληρώσῃ τὸ ἐνοίκιον, ἐν ᾧ ὁ τελευταῖος ἔχει πᾶν δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ κυρίου, ὅταν τὰ ἐπιχειρισθῇ χωρὶς ἀνάγκην. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐνγένηι κτίζονται τὰ ὀσπίτια ὀγρήγορα, ὥστε καὶ αἱ ἀπλᾶι διορθώσεις δὲν ἀπαιτοῦν τόσον καιρὸν· ἐὰν λοιπὸν περιορίσωμεν τὴν τῶν σαράντα ἡμερῶν προθεσμίαν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἰς τὴν μόνον τῶν εἴκοσι, εἶναι δίκαιον νὰ ἐξαίρεθῇ πάντοτε ἀπὸ τὴν ἀποζημίωσιν ὁ κύριος δι' αὐτὸν τὸν μὴ ὑπερβαίνοντα 20 ἡμέρας ὀλίγον καιρὸν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 355, περὶ τοῦ ἄρθρου 953. καὶ εἰς τὴν Σελ. 74, περὶ τοῦ 1244 ἄρθρου· διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὰς τοῦ Μ. Σελ. 444 παρατηρήσεις, διώρθωσέ τὸ Τμῆμα ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀλλ' ἂν αἱ ἐπισκευαὶ αὗται » διαρκῶσι πλεον τῶν εἴκοσιν ἡμερῶν, ἡ τιμὴ τῆς μισθώσεως θέλει ἐλλαττωθῇ κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐπέκεινα τῶν » εἴκοσι ἡμερῶν χρόνου καὶ τοῦ μέρους κ.τ.λ. »

1725. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὰς ἀρχὰς, τὰς ὁποίας ἀνέφερα, καὶ δικαιολογεῖ τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα προσθήκην μετὰ τὸ ἄρθρον 1640. Ἐν ᾧ, ὡς ἤδη εἶπα κατὰ Μ. Σελ. 442, καὶ τὸν εἰρημένον Νόμον 2, ἡ ἐκμίσθω-

σις κανονίζεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς πωλήσεως, καὶ τόθι iisdem regulis consistit.

1726. Ὁ Νόμος 25, §. 4, τοῦ ἰδίου τίτλ. 2, λέγει ὅτι
 « ἂν ζημία, προξενηθεῖσα διὰ βιαιοπραξίας, ἔγινεν ἔνεκα τῆς
 » ἔχθρας τοῦ κυρίου, propter inimicitias domini, (ἀρχὴ ἥ-
 » τις ἐφαρμόζεται εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις τῆς ἀποζη-
 μιώσεως) ὑπόκειται ὁ τελευταῖος εἰς τὴν ἀποζημίωσιν ὑπὲρ
 τοῦ ἐκλήπτωρος. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 445, ὅτι αὐτὰ τὰ τυ-
 χαῖα συμβάντα, ἅτινα εἶναι ἀποτέλεσμα τινὸς γεγονότος τοῦ
 ἀνθρώπου, εἶναι πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ μόνον τυχαῖα, ὡς
 εἶναι π. χ. τὸ χαλάζι, οἱ παγετοὶ, καὶ ἄλλα, περὶ ὧν εἰς τὰ
 ἐπόμενα ἄρθρα 1769, καὶ 1773. Ἡ λέξις ἐκλήπτωρ,
 εἶναι προτιμητέα, διότι σημαίνει ταυτοχρόνως τὸν μισθωτὴν
 καὶ τὸν ἀγρολήπτην. Εὗρεν ὠφέλιμον τὸ Τμῆμα νὰ προσθέσῃ
 καὶ ἐδῶ τὴν λέξιν χρῆσιν, τὴν ὑποίαν ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ ἄρ-
 θρον 1721, καὶ συνέταξε λοιπὸν οὕτω τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

(1726) « Ἐὰν ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ ἐκλήπτωρ διετα-
 » ράχθῃ κατὰ τὴν κάρπωσιν καὶ χρῆσιν τῶν διὰ πρά-
 » ξεως κ.τ.λ. ».

Μετὰ τὰς λέξεις « τοῦ κτήματος, ἔχει τὸ δικαίωμα
 » τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ ἀνάλογον ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῆς οἴκο ἢ
 » ἀγρομισθώσεως, ἀλλὰ μόνον κ.τ.λ. »

1727. Συμφωνεῖ ἡ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἀρχὴ κατὰ τὰς
 περὶ τοῦ προηγουμένου 1725 ἄρθρου παρατηρήσεις, μὲ τὴν
 ἀρχὴν καὶ τὴν διόρθωσιν, τὰς ὁποίας ἀνέφερα περὶ τοῦ 1640
 ἄρθρου, καὶ κατὰ τὰς ὁποίας δὲν θεωρεῖται ὡς ἀκριβῶς ἐκ-
 πεφρασμένον τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ὅταν ἐξ ἑνὸς μέρους ὑποθέτῃ
 ὅτι ὀφείλει ὁ ἐκλήπτωρ νὰ καλέσῃ τὸν κύριον νὰ παρεμ-
 βαίνη εἰς τὴν ἰδίαν δίκην, καὶ ἐξ ἄλλου μέρους ὑποθέτει, ὅτι
 ἀρκεῖ νὰ τὸν ὀνομάσῃ, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἀπαλλα-
 γήν του. Διόρθωσε τὸ Τμῆμα τὸ ἄρθρον τοῦτο, καὶ εἰσέτε

κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Πολ. Δικονομίας, περὶ τῆς προσκλήσεως τῶν ἐγγυητῶν, ἀποβαλὼν τὰς τελευταίας λέξεις, αἵτινες ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν λέξιν, ἀναγγέλων κ.τ.λ. ὥστε νὰ τελειώσῃ ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις «κατ' ἰδίαν αἵτησιν καὶ τοὺς τῆς » Πολ. Δικονομίας κανόνας. »

1728, 1729. Ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρατήρησα περὶ τῶν ἄρθρων 599, καὶ 1723. Ὑπάρχουν δύο ἐναντία ἀποφάσεις τῶν Ἐφετείων τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λυὼν περὶ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ὁ ἐκλήπτωρ κρατεῖ κλεισμένον τὸ ὀποῖον ἐνοικίασε π. χ. ἐργαστήριον, ἢ καφενεῖον, ἀπὸ τινος καιρον εἰς αὐτὴν τὴν χρῆσιν διορισθέντα παρὰ τοῦ κυρίου. Ρ. Σελ. 1043.

Μοὶ φαίνεται, ὅτι τὸ λεγόμενον achallandage (σύχνασις πολλῶν ἀγοραστῶν) εἶναι τωόντι πραγματεία, κατὰ Παρθέσιον, ἀριθμ. 9, καὶ τῆς τοῦ Ἀκυρωτικοῦ παρ' αὐτοῦ ἀναφερθείσης ἀποφάσεως, καθὼς καὶ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὥστε νὰ θεωρηθῇ ὡς τοιαύτη, εἴτε παρὰ τοῦ ἐκλήπτορος, ὁ ὁποῖος πληρόνει μεγαλύτερον ἐνοίκιον διὰ τὸ μαγαζεῖον καὶ τὸν τόπον, ὅπου χαίρουν τὴν ὠφέλειαν τῆς συχνάσεως, εἴτε παρὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου, ὅς τις ἔχει συμφέρον νὰ μὴ μειωθῇ ἢ ἀφανισθῇ αὐτὴ, καθὼς τὸ ἔχει ὡς πρὸς τὴν μείωσιν ὁποιοῦδήποτε μέρους τοῦ μαγαζείου ἢ τόπου. Ὑπάρχει ὁμῶς διαφορὰ μεταξὺ τοῦ καινοῦ μαγαζείου ἢ τόπου προσδιωρισθέντος κατὰ τὴν πρώτην φορὰν εἰς τινὰ ἰδιαιτέραν χρῆσιν, καὶ τοῦ παλαιοῦ μαγαζείου ἢ τόπου, ἢ χρῆσις τῶν ὁποίων, ὡς πρὸ πολλοῦ προσδιοριθεῖσα αὐξάνει τὴν τιμὴν αὐτῶν, καὶ κάμνει ἐπομένως μέρος τοῦ ἐνοικίου· τοιαύτη καὶ παρομοία ἄλλη σκέψις ἐνδιαλαμβάνεται εἰς τὴν ὁποίαν προσφέρει τὸ ἐνεσὼς ἄρθρον ἐννοίαν διὰ τῶν λέξεων, κατὰ τὰς περιστάσεις.

1730. 1731. Ἡ λέξις δωματογραφία δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *état des lieux*. ἐνῷ πρόκειται ἐδῶ ἐξ ἑνὸς μέρους περὶ οἰκιῶν καὶ ἀγροτικῶν κτημάτων, κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἐνεστῶτος πρώτου τμήματος, καὶ ἐξ ἄλλου μέρους δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀπλὴ διαγραφὴ τῶν τόπων, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ ἡ ἐγγράφως ἔκθεσις τῆς καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται αὐτοὶ οἱ τόποι, ὡς πρὸς π. χ. τὰ δένδρα, ἂν πρόκειται περὶ ἀγροῦ ἢ δάσους καὶ τὰ προσαχθέντα σκεύη καὶ ἐπιπλά ὡς πρὸς τὰ ὀσπίτια· διὰ τοῦτο παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς μετάφρασιν.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἄρθρου 1730, « καὶ τοῦ ἐκλήπ-
» πτωρος ἔκθεσις περὶ καταστάσεως τοῦ μισθουμένου πράγ-
» ματος, ὁ ἐκλήπτωρ κ.τ.λ. »

Ἦρχισε καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους τὸ ἄρθρον 1731 οὕτως
« ἐὰν δὲν ἔγινεν ἔκθεσις, ὁ ἐκλήπτωρ κ.τ.λ. »

1732. Ἀντὶ τῶν λέξεων, μὴ ὄντος αὐτοῦ αἰτίου, περὶ ὧν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου· διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Γαλλικοῦ κειμένου, *Sans sa faute*, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὰς λέξεις, ἄνευ τοῦ σφάλματός του, κατὰ τὴν ἰδίαν γινομένην διόρθωσιν εἰς τὰ ἄρθρα 1182, 1193, 1195, 1205, 1245, 1633, 1382, κ.τ.λ. Ἀπαιτεῖ ὁ § 1, τιτλ. 25, βιβλ. 6'. τῶν Ἰνστιτούτων, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ἐπιμελέστερος οἰκοπάτωρ προσοχὴν καὶ φύλαξιν, ὡς πρὸς τὰ πράγματά του. Ἰδὲ περὶ αὐτῆς ὅσα παρατήρησα ἐκ τῆς Σελ. 131, 277 τοῦ Α. μέρους, καὶ περὶ τῶν ἄρθρων 450, 814, 1245, 1633 κτλ. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 447, περὶ τοῦ ἄρθρου 1731, ὅτι καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἔλλειψις ἐκ μέρους τοῦ ἐκλήπτορος ἐκείνων τῶν ἐπισκευῶν, αἵτινες εἶναι εἰς βάρος του, κατὰ τὰ ἄρθρα 1720, 1731, 1754 καὶ 1755, εἶναι ἡ μόνη αἰτία, ὅτι ἀπαιτοῦνται ἐκ μέρους τοῦ κυρίου αἱ μεγάλα ἐπισκευαί· ὑπάρ-

χει βέβαια σφάλμα παρὰ τῷ ἐκλήπτωρι, καὶ ἐπομένως κατ' αὐτοῦ δικαίωμα ἀποζημιώσεως παρὰ τῷ κυρίῳ· λέγει ὁ § 1, τοῦ Νόμου 11, τιτλ. 2, βιβλ. 19, ὅτι ὑπάρχει σφάλμα καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἀποζημιώσεως, ὅταν τὸ διὰ τῆς κλίτοι τυχαίας πυρκαϊᾶς κεκαυμένον ὀσπίτιον ἐνοικιᾷσθῃ ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ μὴ κάμῃ οὐδεμίαν καὶ ὁ ἐκλήπτωρ ἔκαμε φωτιάν M. Σελ. 488.

1733. Ἀντὶ τῆς λέξεως πλημμελείας, παρεδέχθη τὸ Τμήμα (καθὼς ἤδη συμβαίνει μὲ τὴν αὐτὴν λέξιν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον 1721) τὴν λέξιν ἐλαττώματος. Ὡς πρὸς τὴν πυρκαϊᾶν ἀναφέρομαι εἰς τὰς περὶ τοῦ 1382, γινομένης παρατηρήσεις περὶ τῆς διακρίσεως, ἥτις ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν εὐθύνην τοῦ ἐκλήπτορος, ὅταν τὸ ὀσπίτιον ἢ ἡ νῆσος (insula, ὡς λέγουν οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι) κατοικῆται ἀπ' αὐτὸν καὶ τοὺς συνοίκους, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι ὑπεύθυνος, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν ἄρθρων 1383, 1735 κ.τ.λ. καὶ τοῦ Νόμου 11, τιτλ. 6, βιβλ. 18, καὶ τοῦ § 9, τοῦ Νόμου 2, τιτλ. 3, βιβλ. 9, τῶν Διγεστῶν, καὶ ὅταν κατοικῆται ἀπὸ ἄλλα ξένα πρόσωπα τῆς μὴ ἐλευθέρας ἐκλογῆς του, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου μοναδικοῦ § 6, τιτλ. 5, βιβλ. 47. Καὶ βέβαια ἂν ἢ λησταὶ ἢ στρατιῶται διὰ δυναστείας, ἢ οἱ τελευταῖοι διὰ τῆς διοικητικῆς διαταγῆς, κατοικοῦν τὸ ὀσπίτιον ἢ τὴν νῆσον ταύτην συνάμα μὲ τὸν ἐκλήπτορα, ἐὰν διαβῇ, τῶν ὁποίων δὲν ἔχει ὁ πλοίαρχος τὴν ἐλευθερίαν διὰ νὰ μὴν τοὺς παραδεχθῇ εἰς τὸ πλοῖον, namque viatores sibi eligere non videtur. inhabitatores vero perpetuos quodammodo elegit, qui non reiecit. in navi quoque vectorum factum non praestatur. παύει τότε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου καὶ κανονίζεται ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ παρὰ τῶν γενικῶν ἀρχῶν, περὶ ἀποδείξεως (ἄρθρα 6 καὶ 7, βιβλ. α. τιτλ. 6'. τοῦ Ἀρμενοπούλου), καὶ παύει ἐπο-

μένως τὸ τεκμήριον, κατὰ τοῦ ἐκλήπτωρος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ βάσις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου. Ἰδὲ καὶ τὸν § 7, τοῦ Νόμου 13, τίτλ. 6'. βιβλ. 19 τῶν Διγесτων. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους θέλει ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ ἂν δὲν πρέπη νὰ προστεθῇ, ὡς νομίζω.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ἐκ γειτνιαζούσης τι-
» νὸς οἰκίας· ἢ τέλος ὅτι τὸ ὀσπίτιον ἢ ἄλλος καυμένος
» τόπος κατείχετο, ἢ ταῦτοχρόνως ἢ ἐξαιρετικῶς παρ' ἀνθρώ-
» πων τῆς μὴ ἐλευθέρας ἐκλογῆς του, καὶ περὶ ὧν δὲν εἶναι
» κατὰ Νόμους ὑπεύθυνος ».

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 448, τοῦ Ρ. Σελ. 1046, καὶ τὰς διαφόρους παρ' αὐτοῦ ἀναφερθείσας τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀποφάσεις, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Τουλιέρου περὶ τῶν ἄρθρων 1383, 1384, καὶ περὶ τοῦ ἐνεστῶτος, τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὸν ἐναγόμενον ἐκ-κλήπτορα, κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας περὶ ἀποδείξεως, ἀπο-βλέπει μόνον τὸ συμφέρον τοῦ ιδιοκτήτου, καὶ ὅταν δὲν ᾔηται οὗτος ἐγκάτοικος τῆς οἰκίας μαζῇ μὲ τὸν ἐναγόμενον ἐκ-κλήπτορα, διότι εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν τὸ τεκμήριον, « καθ' ὃ λογίζονται αἱ πυρκαϊαὶ ὡς προξενηθεῖσαι ἐν γένει
» παρὰ τοῦ σφάλματος τῶν ἐγκατοικούντων (Νόμος 3, § 1,
» τίτλ. 15, βιβλ. 1 τῶν Διγесτων) δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ περισσότερο κατὰ τοῦ ἐκλήπτορος παρὰ κατὰ τοῦ ιδίου ιδιοκ-τήτου, ὅς τις ὡς ἐγκάτοικος φέρει καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκλήπ-τορος, καὶ ἐπομένως ἀνήκει τότε εἰς τὸν ἐνάγοντα τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως ὅτι ἔλαβε χώραν ἡ πυρκαϊὰ ἐκ σφάλματος τοῦ ἐνα-γομένου· διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ τμήμα τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον. Ἡ « ὑποχρέωσις αὐτῆς τῆς ἀποδείξεως ἰσχύει μόνον ὑπὲρ τοῦ μὴ
» κατοικοῦντος ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ κυρίου ». Ἡ ὑπ' ἀριθ. 3590 ἐφημερὶς τῶν Δικαστηρίων τῆς Γαλλίας τοῦ Μαρτίου 1837,

ἀναφέρει τὰ ἐφεξῆς. « Ἡ περὶ τοῦ διαμισθωτικοῦ κινδύνου,
 » *risque locatif*, ἀσφάλεια δὲν ἦτὸν γνωστὴ εἰς τὴν Γαλ-
 » λίαν καθ' ἣν ἐποχὴν ἔγινεν ὁ ἐνεστὼς Κώδης καὶ ὁ ἐμπο-
 » ρικὸς, ὥστε ὑπάρχει ἔλλειψις ἐν τῇ Νομοθεσίᾳ ὡς πρὸς τὴν
 » τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, καὶ τὰς ἐν γένει γνήνους ἀσφα-
 » λείας. Μεχρισότου ἰδιαιτέρα Νομοθεσία δὲν κανονίστη τὴν
 » τόσον ὠφέλιμον ὑπόθεσιν, πρέπει νὰ προσφύγῃ τις εἰς
 » τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, καὶ εἰς τοὺς κανόνας τῆς
 » ἐπιεικείας διὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἀποριῶν, αἵτινες προκύ-
 » πτουν περὶ παρομοίων συμβάσεων καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ὠφέ-
 » λιμος ἡ ἀπὸ τὰς 13 Μαρτίου 1837 τοῦ τῶν Παρισίων
 » Ἐφετείου εἰς τὴν ὑπόθεσιν Παρκὶν καὶ Δεβολουέτ ἀ-
 » φασις, τῆς ὑποίας εἶναι τοιαῦται αἰσκέψεις. » Ὅτι ἡ σύμ-
 » βασις, διὰ τῆς ὑποίας ἐγγυήθη ἡ ἀσφαλιστικὴ ἐταιρία ὑπὲρ
 » τοῦ Δεβολουέτ, τὸν διαμισθωτικὸν κίνδυνον, δὲν ἔχει ἄλ-
 » λο ἀποτέλεσμα, εἰμὴ τὴν ἐγγύησιν τῆς ὑπευθύνης, ἥτις
 » εἶναι κατὰ τοὺς Νόμους εἰς βᾶρος τοῦ εἰς τὴν περίπτωσιν
 » τῆς πυρκαϊᾶς, ὅτι ἡ ἀσφάλεια αὕτη, ὑπασκειμένη πάντοτε
 » εἰς τὴν παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου ἐνεργηθεῖσαν ἀγωγὴν, περιο-
 » ρίζεται εἰς τὴν μόνην ζημίαν τοῦ ἀσφαλιζομένου, καὶ δὲν
 » δύναται ποτὲ νὰ ᾔῃ ἀφορμὴ κέρδους τινός, ἀλλὰ μόνον
 » συντρέχει εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀσφαλιζομένου κ.τ.λ. ».

1735. Δικαιολογεῖται τὸ ἄρθρον τοῦτο παρὰ τῶν Νό-
 μων 2. καὶ 11 τοὺς ὁποίους ἀνέφερα εἰς τὰς περὶ τοῦ προη-
 γουμένου ἄρθρου 1733 παρατηρήσεις· συμφωνοῦν ὁ Μ. Σελ.
 449, καὶ ὁ Τουλιέρος περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὅτι ἡ λέ-
 ξις οἰκίακὸς ἐνδιαλαμβάνει καὶ τοὺς (μαυσαφίρους *Hos-
 pites*) ξενιζομένους, ὥστε πρὸς καλλιτέραν κατάληψιν τοῦ
 ἄρθρου προσθέτει τὸ Τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐξ αἰτίας τῶν οἰκιακῶν ἢ ξενι-
ζομένων αὐτοῦ ἀνθρώπων κ.τ.λ. ».

Ἄν δὲν θέλῃ γίνῃ ἡ προσθήκη τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα περὶ τοῦ ἄρθρου 1733, εὐκολα δύναται νὰ γίνῃ ὡς ἐξαίρεσις εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ὡς πρὸς τοὺς μὴ διέλευθέρως ἐκλυγῆς τοῦ κυρίου ἐγκατοίκους.

1736. 1737. Ἐκμα τὸ Τμήμα ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα ἄρ-
θρα ἐν μόνον, διότι ἡ διάκρισις περὶ ἀγράφως καὶ ἐγγράφως
γινομένης μισθώσεως εἶναι περιττή, ἀφοῦ διὰ τοῦ ὅρου εἰς
τὴν περίπτωσιν τοῦ 1715 ἄρθρου, καὶ διὰ τῶν συνήθων μέ-
σων εἰς τὰς ἄλλας περιπτώσεις δύναται ν' ἀποδειχθῇ τὸ
τῆς ἐκμισθώσεως συμβόλαιον, ὡς τὸ ἀναγνωρίζει καὶ ὁ Του-
λίερος, τόμ. 9, Σελ. 270, ὥστε πᾶσα οὐσία τῶν δύο ἐνε-
στώτων ἄρθρων ὑφίσταται εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ῥη-
τῶς ἢ (κατὰ τὸ 1758 ἄρθρον) σιωπηρῶς διωρίσθῃ, ἢ δὲν
διωρίσθῃ καμμία προθεσμία. Ὅταν πρόκηται περὶ τῆς οἰ-
κο—ἢ ἀγρομισθώσεως, ἔκοψε τὸ ἀκόλουθον 1775 ἄρθρον πᾶ-
σαν χρεῖαν ἀποπομπῆς (congè), καὶ ἂν τὸ 1736 ἄρθρον ὁ-
μιλῇ ἐν γένει περὶ τῆς χρεῖας ταύτης, τοῦτο προέρχεται μό-
νον ἐκ τῆς περιστάσεως, ὅτι δὲν ἐσυζητήθη καὶ ἐσυμφωνήθη
ἀκόμη τότε τὸ ἄρθρον 1775. Ἡμεῖς ὅμως, οἵτινες ἔχομεν
ὑπ' ὄψιν τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄρθρον συνάμα μὲ ὅλον τὸν
Γαλλικὸν Κώδικα, χρεωστοῦμεν διὰ τὴν μεγαλητέραν σα-
φήνειαν, νὰ προσθέσωμεν εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον 1736, τὴν
ῥητὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ ἄρθρον 1775. Ἡ διορισθεῖσα προθε-
σμία περὶ τῶν οἰκο-ἢ ἀγρομισθώσεων ἔχει πάντοτε τὸ ἀπο-
τέλεσμα τοῦ ἄρθρου 1737. Ὅταν δὲν προσδιωρίσθῃ οὔτε
ῥητῶς οὔτε σιωπηρῶς προθεσμία τις περὶ τῆς ἀποπερατώ-
σεως τῆς οἰκομισθώσεως, ἀντὶ ν' ἀφίνωμεν τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν
ἄδηλον συνήθειαν τοῦ τόπου, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, κατὰ

τοὺς ὁποίους ἔκαμε τὸ Τμήμα ἀλλαγὰς καὶ προσθήκας περὶ τοῦ 1648 ἄρθρου, καθὼς καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἅτινα ἀναφέρονται ἐν γένει εἰς τὰ τοπικὰ ἔθιμα, ἔκαμε καὶ ἐδῶ τὴν διόρθωσιν ταύτην, παραδεχόμενον τὸ σχέδιον τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, καθὼς τὸ ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 462. Κατὰ συνέπειαν τῶν προηγουμένων παρατηρήσεων συνετάχθη οὕτω τὸ μόνον τοῦτο ἄρθρον.

(1736. 1737) « Ἡ ἐπὶ ῥητῇ προθεσμίᾳ γινεμένη μίσθωσις, παύει αὐτοδικαίως, παρελθούσης τῆς προθεσμίας, καὶ δὲν » εἶναι χρεία ἀποπομπῆς. Ἄν δὲν ἐτέθη προθεσμία καὶ δὲν » ὑπάρχουν περὶ αὐτῆς ἀποχρῶσαι ἀποδείξεις, ἢ ἰδικὴ διάταξις, » ἐπὶ μὲν οἰκομισθώσεως ὁ ἐκμισθῶν δύναται ν' ἀποπέμψῃ τὸν » ἐκλήπτωρα, ὁ δὲ ἐκλήπτωρ νὰ παραιτηθῇ τῆς μισθώσεως ἐὰν » πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν, ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν εἰδοποιήσῃ τὸν ἄλ- » λον· ἐπὶ δὲ ἀγρομισθώσεως φυλλάττονται οἱ ὁρισμοὶ τοῦ 1775 ἄρθρου ».

1738. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 13, § 11, καὶ τοῦ Νόμου 14, τιτλ. 2. Βιβλ. 19, τῶν Διγεγῶν, οἵτινες, καὶ μάλιστα ὁ § 11, ὁμιλοῦν περὶ τῆς σιωπηρᾶς ἀναμισθώσεως, *tacite reconduction*· αὐτόθι, *ut in ipso anno quo tacuerunt, videantur eandem locationem renovasse*. Μ. Σελ. 451—453. Περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου παρετήρησε τὸ Τμήμα, ὅτι ἀρκεῖ ν' ἀναφερθῇ εἰς τὸ 1778 ἄρθρον ὡς πρὸς τὰς ἀναμισθώσεις τῶν ἀκινήτων καὶ νὰ διορίζῃ τὴν μεγαλητέραν διάρκειαν ὡς πρὸς τὰς οἰκομισθώσεις, συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν ἡ νέα σιωπηλὴ μίσθωσις λογίζεται ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων τῆς πρώτης, ἐκτὸς ὅταν ἡ πρώτη διαρκῇ περισσότερον καιρὸν παρὰ ἓν ἔτος, ὡς λέγει ὁ εἰρημένος νόμος 14, *intelligitur..... ex integro locare* κ.τ.λ. ἐπειδὴ εἰς τοῦτο τὸ διάστημα δύναται τις πάντοτε

είτε ως πρὸς τὴν ἀπλὴν οἰκίαν, εἴτε ως πρὸς τὰ ἐργαστήρια, ἐμπορικά καταστήματα κ.τ.λ. νὰ εὕρῃ ἄλλον ἀρμόδιον τόπον. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις καὶ κατὰ τὸ παρὰ τοῦ ἄρθρου 1774 μέχρι 1776 παραδεχθὲν σύστημα, ἀφίνει τὸ Τμήμα τὰς λέξεις ἐγγράφως καὶ ἀγράφως, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1738, καὶ συνέταξεν οὕτω τοῦτο τὸ ἄρθρον.

« Ἐάν, παρελθούσης τῆς προθεσμίας τῶν οἰκομισθώσεων, ὁ ἐκλήπτωρ μείνῃ καὶ ἀφεθῇ εἰς τὴν διακατοχὴν, γίνεται » νέα σιωπηλὴ οἰκομίσθωσις, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα » κανονίζονται ἀπὸ τὴν πρώτην μίσθωσιν. Ἀλλ' ἡ νέα αὕτη » δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ ἐν ἔτος ».

Ἀφίνω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἐξετάσῃ ἂν πρέπη νὰ προστεθῇ ὡς ἐδάφιον ὅτι « ἡ νέα σιωπηλὴ ἀγρομίσθωσις κανονίζεται παρὰ τῶν 1774—1776 ἄρθρων ».

1739. Ἀντὶ τῆς λέξεως ἀνακαίνισις, ἥτις σημαίνει καὶ πᾶσαν ἀνανέωσιν παντὸς πράγματος, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν μετάφρασιν τοῦ ἄρθρου 1760, καὶ ἐπομένως τὴν λέξιν ἀναμίσθωσις, ἀφοῦ αἱ Γαλλικαὶ λέξεις relocation, reconduction, ἔχουν τὴν αὐτὴν σημασίαν.

1740. Εξήκολούθησε τὸ ἄρθρον τοῦτο τὸν εἰρημένον Νόμον 13, § 11, ἀντὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 2039. λέγει ὁ Δομὰτ ὅτι ὁ λόγος τῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἀρχῆς ὑφίσταται εἰς τὸ ὅτι λογίζεται, ὅτι ἔμεινε μόνον τις ἐγγυητὴς διὰ τὴν προθεσμίαν τῆς πρώτης μισθώσεως. Τοῦτο ὅμως εἶναι μόνον βέβαιον, ὅταν διωμολογήθῃ ῥητῶς ἡ ἐγγύησις διὰ μόνον αὐτὸν τὸν καιρόν· ἐν ἐλλείψει δὲ τῆς ῥητῆς διομολογίας ταύτης, πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀρχὴ, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον 1738. καθ' ἣν ἡ σιωπηρὰ σύμβασις ἀναπληρῶναι ὁλοκλήρως τὴν προηγουμένην ῥητὴν (ex integro locare) καὶ ἂν ὁ εἰρημένος λόγος τοῦ Δο-

μ. α. τ. δὲν εὐρέθη παραδεκτὸς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 2039, καὶ ἂν αἱ ὑποθῇκαι, αἵτινες εἶναι πραγματικαὶ ἐγγυήσεις, λογίζονται παρεκτεινόμεναι σιωπηλῶς εἰς τὰς σιωπηρὰς ἀναμισθώσεις, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ εἰρημένου § 11, τοῦ Νόμου 13, αὐτόθι: *sed etiam pignus videtur durare*, δὲν ὑπάρχει αἰτία, μάλιστα διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς ἀρμονίας τῶν ἀρχῶν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, νὰ μὴ λογισθῇ σιωπηρῶς παρεκτεινομένη ἡ περὶ ἧς πρόκειται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἐγγυήσεις, καθὼς καὶ τὸ συμβόλαιον τῆς πρώτης συμβάσεως ὡς πρὸς τὴν φυλάκισιν τοῦ ἐκλήπτορος, ἂν δὲν πληρώνη τὸ ἐνοίκιον, Μ. Σελ. 452, 453. Ὑποβάλλω τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς τὴν σύνεσιν τῆς ἐπιτροπῆς.

1741. Ὁ Νόμος 54 § 1, τιτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγεστῶν, λέγει ῥητῶς, ὅτι ὑπάρχει τὸ δίκαιον τῆς διαλύσεως, ὅταν ὁ ἐκλήπτωρ δὲν πληρώνη τὸ ἐνοίκιον διὰ δύο ἔτη, ἂν καὶ ὑπάρχῃ ῥητὴ ἐναντία διομολογία· εἰς αὐτὸν τὸν Νόμον φαίνεται, ὅτι ἔχει σχέσιν τὸ ἄρθρον 33, βιβλ. γ'. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὸ ὁποῖον ὁμῶς δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ παρὰ τῶν Δικαστῶν, μάλιστα ὡς πρὸς τὰ ἐργαστήρια. Καθὼς ὁμῶς εἶναι ἡ ἔκφρασις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, δύναταί τις, νὰ τὸ παρεξηγήσῃ, νομίζων ὅτι αὐτεπαγγέλτως διαλύεται ἡ τῆς ἐκμισθώσεως σύμβασις καὶ δύναται ἐπομένως ὁ ἐκμισθὼν νὰ διώξῃ κατ' εὐθεΐαν τὸν ἐκλήπτωρα ἀπὸ τὴν διακατοχήν, ἐνῶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰρημένου Νόμου 54, καὶ τῶν ἄρθρων 1184, 1654, ἔχει μόνον τὸ δίκαιον ὁ κύριος νὰ ζητήσῃ τὴν διάλυσιν ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων. Μ. Σελ. 453, Ρ. Σελ. 1049, καὶ Μερλὲν ἀριθ. 2, § 7, λέξις Bail. Ὡς πρὸς τὴν πρώτην περίπτωσιν, τοὔτέστι περὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ μισθωθέντος πράγματος, πρέπει βέβαια νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 1722, καθ' ἣν περίπτωσιν δὲν πρόκειται πε-

ρὶ τῆς ἀπωλείας ὅλου τοῦ πράγματος. Φαίνεται λοιπὸν ὠφέλιμον νὰ συνταχθῇ οὕτω τὸ ἄρθρον τοῦτο 1741, ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « τοῦ μισθωθέντος πράγματος » κατὰ τὸ 1722 ἄρθρον, ἢ δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ διάλυσις, μὴ » ἐκπληρώσαντος τοῦ ἐκμισθόνοντος ἢ τοῦ ἐκλήπτωρος τὰς ἀ- » μοιβαίας ὑποχρεώσεις των, κατὰ τὰ ἄρθρα 1184, καὶ 1654.

1742. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἡ συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 1122, καθ' ἣν πᾶσα σύμβασις διομολογεῖται διὰ τοὺς συμβαλλομένους καὶ τοὺς κληρονόμους καθὼς καὶ πάντας ἄλλους δικαιοδόχους των, ἐνῷ αἱ διαθῆκαι ἀποβλέπουν μόνον τὰ πρόσωπα τῶν κληρονόμων καὶ κληροδόχων, καὶ συμφωνεῖ μετὰς ἀρχὰς τῶν Νόμων 10 καὶ 32, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου, καθὼς καὶ μετὸν § 8 τοῦ Νόμου 19, τιτλ. 2, βιβλ. 19, καὶ τὸ ἄρθρον 724, τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος.

1743. Ἀναιρεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Νόμων 25, § 1=32, τιτλ. 2, βιβλ. 19=καὶ 9 τιτλ. 65, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος=καὶ τοῦ ἄρθρου 37, βιβλ. γ'. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, κατὰ τὸ ἐποῖον ὁ ἀγοραστὴς ἢ ὁ ἐπὶ ἰδιαιτέρῳ λόγῳ δικαιοδόχος ἡδύνατο νὰ διώξῃ τὸν ἐκ λήπτωρα. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρον μας συμφωνεῖ μετὰ τὴν ἀληθῆ δικαιοσύνην καὶ μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 120, περὶ Διαφόρων Κανόνων, καθ' ἣν « δὲν δύναται ν' ἀπολαύσῃ ὁ ἀγοραστὴς περισσότερα δικαιώματα, παρὰ τὰ ὅποια ἔχει ὁ πωλητὴς » καὶ ἐμποδίζεται νὰ ὠφεληθῇ τις ἀπὸ τὴν κακὴν πίστιν. Μ. Σελ. 434, 435. Κατὰ τὰς ἤδη γινομένης παρατηρήσεις εἰς τὸ ἄρθρον 1026, ἀντὶ τῶν λέξεων ἀγρολήπτων καὶ μισθωτὰς, παρεδέχθη τὸ τμήμα εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον, καθὼς καὶ εἰς τὰ 1744, 1748 καὶ 1749, κ.τ.λ. τὴν ἀπλὴν λέξιν ἐκλήπτωρ.

1744. Εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 1745

1740, 1750, ἀντὶ τῶν λέξεων ζημίας καὶ τόκους, ζημιῶν καὶ τόκων, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν ἀπλῆν λέξιν ἀποζημιώσεις, ἀποζημιώσεων.

1745. Συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 1736, τὸ Τμῆμα τελειόνη τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον οὕτω, καὶ προσθέτει ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἴσην μὲ τὸ ἐνοίκιον ἐνὸς μηνὸς, καὶ ἀπέβαλεν ὅλας τὰς τελευταίας λέξεις ἀπὸ τὴν, τὸ ὑποῖον μέχρι τῆς διδομένης χρόνῳ. Θέλει ἐξετάσει ἢ ἐπιτροπῇ ἂν πρέπη ἢ μὴ, νὰ διατηρηθῇ ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 1747, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἄρθρα, ἢ λέξις δώματος, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως appartement, καὶ ἢ λέξις μηχανοσασίων, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὸ ἄρθρον 1747, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως usines.

1746. Μετὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἢ τοῦλάχιστον μετὰ τὸ 1747, προσθέτει τὸ Τμῆμα τὸ ἐφεξῆς νέον ἄρθρον, περὶ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ὅς τις ἀποπέμπεται τῆς οἰκίας, ἐπλήρῳσεν ἤδη διὰ προκαταβολῆς ὅλον τὸ ἐνοίκιον, καὶ διὰ νὰ μὴ νομίζῃ τις, ὅτι τὸ δίκαιον τοῦ ἐκλήπτωρος εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν παρὰ τῶν δύο προηγούμενων ἄρθρων διορισθεῖσαν προθεσμίαν.

(Νέον ἄρθρον) « Ἡ κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἀποζημιώσεις δὲν συμπεριλαμβάνει τὴν ὀφειλομένην ἀπόδοσιν τῶν »
 « τυχόν γενομένων προκαταβολῶν, ἕνεκα τῶν ὑπολειπομένων »
 « χρόνων τῆς μισθώσεως ».

1747. Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν πραγματογνωμόνων ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρετήρησα κατὰ Μ. Σελ. 469, περὶ τοῦ ἄρθρου 545, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « διὰ πραγματογνωμόνων ἐκλεχθησομένων κατὰ τὰ 1680 ἄρθρον, ἐὰν πρόκηται κτλ. »

1748. Κατὰ τοὺς ἤδη ἀναφερθέντας λόγους εἰς τὰς πα-

ρατηρήσεις περί τῶν ἐθίμων καὶ περί τοῦ ἄρθρου 1648, να-
μίζω καλῆτερον νὰ διορισθῇ ἀμέσως παρὰ τοῦ ἐνεστῶτος
ἄρθρου ἡ προθεσμία π. χ. τῶν τριάκοντα ἡμερῶν, τοὔτέσι νὰ
δοθῇ ἡ περί ἧς πρόκειται εἰδοποιήσις τριάκοντα ἡμέρας προ-
τήτερα, ἐνῶ περί τῆς διατηρήσεως ἢ μὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρ-
θρου ἀναφέρομαι εἰς τὰς περί τοῦ 1743 παρατηρήσεις.

Λεῖπει εἰς τὸ ἐνεστῶς Τμῆμα τὸ περί οὗ εἰς τὸ ἄρθρον 34
βιβλ. γ'. τιτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ εἰς τὸν Νόμον 43,
τιτλ. 65, βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος, προνόμιον, τὸ ὁποῖον ὑφί-
σταται εἰς τὸ νὰ ἔχῃ ὁ ἥδη ὑπάρχων ἐκλήπτωρ τὸ δίκαιον
νὰ ἐξακολουθήσῃ εἰς τὴν διακατοχὴν τῆς οἰκίας, πληρόνων
τὴν αὐτὴν τιμὴν ἢ τὸ αὐτὸ ἐνοίκιον, καθὼς προτήτερα, ἢ
καθὼς θέλει προσφερθεῖ μεγαλύτερον παρ' ἄλλου τρίτου ἐκ-
λήπτωρος· τὸ δίκαιον τοῦτο τῆς προτιμῆσεως δὲν ἔχει τι-
μισητὸν, καὶ ἂν παρεκτανθῇ καὶ εἰς ὑποστατικά, ὅχι μόνον
δὲν βλάπτει ἀλλ' ὠφελεῖ τὴν γεωργίαν, διότι κατὰ τὸν
λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον κάμνουν ἐν γένει οἱ νέοι ἐκλήπτο-
ρες, ἀφιερώνεται τὸ προϊόν τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν εἰς τὰ
ἐξοδα τῆς ἐγκαταστάσεως (*frais d'etablissement*), τὸ τῶν
δευτέρων τριῶν ἐτῶν εἰς τὰς δυστυχίας καὶ ἀπωλείας κ.τ.λ.
ὥστε νὰ μείνουν διὰ κέρδος τὰ προϊόντα τῶν τριῶν τελευ-
ταίων ἐτῶν· εἶναι φανερόν ὅτι ὁ παλαιὸς ἐκλήπτωρ ἐμπορεῖ
νὰ ἀφιερῶνῃ τὸ ὅλον ἢ μέγα μέρος τοῦ προϊόντος τῶν πρῶ-
των τριῶν ἐτῶν εἰς τὰς βελτιώσεις τοῦ ὑποστατικοῦ. Κατ'
αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις θέλει ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ, τί πρέπει
νὰ διορισθῇ περί τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

T M H M A B'.

1752. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἶναι ἀπλῆ συνέπεια τοῦ προ-

νομίου, περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀριθ. 1 τοῦ ἄρθρου 2102, τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, εἰς τοὺς ἀριθ. 4 καὶ 5, τοῦ 941 ἄρθρου τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ εἰς τοὺς Νόμους 4 καὶ 7, τίτλ. 2 βιβλ. 20, τῶν Διγεστῶν, καὶ 5 τίτλ. 65, βιβλ. 4=7, τίτλ. 15, βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος· αὐτόθι, *inducta, et illata* (*non omnia, sed ea, quæ illata ut ibi sint*) *in prædia urbana pignori esse creduntur, quasi tacite convenerit. . . . in prædiis rusticis fructus, qui ibi nascuntur, tacite intelliguntur pignori esse domino fundi locati, etiamsi id non convenerit.* Τὸ κεῖμενον λέγει *meubles* κινητὰ, ὥστε διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς λέξεως ταύτης, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 533 τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, κατὰ τὸ ὅποῖον ἐνδιαλαμβάνονται μ' ὅλα τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ ἀσημικά, ἐξαιρουμένων τῶν νομισμάτων ἢ χρημάτων. Ρ. Σελ. 207, καὶ τοὺς Νόμους 44, 78, καὶ 41, § 6, τίτλ. 1, βιβλ. 32, τῶν Διγεστῶν. Καθὼς ὁμῶς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον δὲν διορίζει τὸ ποσὸν τῶν κινητῶν τούτων, ἤθελεν εἶσθαι ὠφέλιμον νὰ διορισθῇ π. χ. τὸ ἥμισυ, τὸ τρίτον, ἢ τὸ τέταρτον τοῦ ἐτησίου ἐνοικίου καθ' ὅσον εἶναι πληρωτέον εἰς πᾶσαν τριμηνίαν, τετραμηνίαν ἢ ἔτος. Ἰδὲ Μερλὲν § 7, ἀριθ. 3, λέξις *Bail* λαβὼν ὑπ' ὄψιν ὁμῶς τὸ Τμήμα τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ μὴ ᾔηται τόσον ἐναντίοι οἱ Νόμοι διὰ νὰ μεταβῶσι μὲ ὄφελος εἰς τοὺς προγενεστέρους, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι πολλὰ ὀλίγα τὰ ἐπιπλα, καὶ διὰ τοῦτο πληρόνεται προηγουμένως τὸ ἐνοίκιον ἢ μέρος αὐτοῦ, ἐπροτίμησε τὸ Τμήμα νὰ παραδεχθῇ διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ 1121 ἄρθρον τοῦ Α. Κ.

(1752) « Πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ ἐνοικίου ὁ ἐκμισθῶν οἰκίαν » τινὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεχυριάσῃ ἐπὶ τῶν κινητῶν ἢ ἐπὶ πλῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν ἐκλήπτορα ἢ τὸν ὑπομισθωτὴν,

• ἢ τὰ ὁποῖα ἐνέπιστεύθησαν παρὰ τρίτου τινός, καὶ ἄτινα
• εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς οἰκίας, καθ' ἣν στιγμὴν γίνεται ἡ
• ἀγωγή ».

(Ἰδὲ ὁμῶς τὰς παρατηρήσεις καὶ τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀ-
πόφασιν εἰς τὰς Σελ. 52, 53, τοῦ μέρους Γ' περὶ τοῦ ἄρθρου
2102, καὶ Μερλὲν ἀριθ. 4, § 7, αὐτῆς τῆς λέξεως).

1753. Δὲν συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὸν § 1, τοῦ
Νόμου 24, καὶ τὸν Νόμον 53, τῶν εἰρημένων τιτλ. 2,
βιβλ. 19, καθὼς καὶ μὲ τὸ τέλος τοῦ Α. μέρους τοῦ Νόμου
4, τίτλ. 2, βιβλ. 20, τοῦ Κώδικος, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ τοῦ
ὑπεκμισθωτοῦ ἔπιπλα δὲν εἶναι σιωπηλῶς ὑποθηκευμένα ὑπὲρ
τοῦ ἐκμισθόνοντος κυρίου, ὡς τὰ τοῦ πρώτου οἰκομισθωτοῦ·
εἶναι ὁμῶς δικαιότερον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον καθὼς ἤθελεν εἶ-
σθαι, νομίζω, εἰσέτι δικαία ἡ ἐφαρμογὴ, κατὰ τοῦ ὑπεκμι-
σθωτοῦ τῶν ἀρχῶν περὶ τῶν παρὰ τοῦ πρώτου ἐνοικιασταῦ
προσαχθέντων κινητῶν *invecta, et illata*· διότι ὁ ὑπεκμι-
σθωτῆς παρασταίνει ὁλοκλήρως τὸν πρῶτον, καὶ τὰ κινητὰ ἢ
ἔπιπλα αὐτοῦ δύνανται νὰ λογισθῶσιν ὡς προσηγμένα παρὰ
τοῦ πρώτου ἐκμισθωτοῦ, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Νομικῆς « ὅς τις
» ἐνεργεῖ διὰ τοῦ ἄλλου, λογίζεται ὅτι ἐνεργεῖ αὐτός »· ἰδὲ
τὴν Σελ. 92, τοῦ Γ'. μέρους περὶ τοῦ ἀριθ. 1283 κ.τ.λ.
Μερλὲν εἰς τὸν ἀριθ. 5, τοῦ εἰρημένου § 7.

1754. Διὰ σαφεστέραν σύνταξιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου,
τὸ Τμῆμα τὸ ἀρχίζει οὕτως.

« Αἱ ἐν ἐλλείψει ἐναντίας συνθήκης τοῦ μισθωτοῦ ἐπιβαρύ-
• νουσαι μικραὶ ἐπισκευαὶ πρὸς διατήρησιν γινόμεναι, εἶναι
• αἱ παρὰ τοῦ ἐπιτοπίου ἔθους κ.τ.λ. ».

Μετὰ τὰς λέξεις « τὰς πλάκας, ἐπὶ τῆς ἐστίας· 2)
• εἰς τὴν ἀνακονίασιν ».

Μετὰ τὰς λέξεις « τῶν τοίχων, τῶν δωματίων καὶ ἄλ-
• λων κατοικοῦμένων τόπων εἰς ὕψος ἐνὸς μέτρου ».

1755. Κατὰ τὴν γενομένην διόρθωσιν τῆς μεταφράσεως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 1754, τὸ Τμῆμα ἀποβάλλει τὰς λέξεις πρὸς πρόχειρον διατήρησιν, καὶ τὰς ἀναπληρόνει διὰ τῶν ἐφεξῆς.

« (1755) Οὐδεμία τῶν τοιούτων ἐπισκευῶν εἶναι » εἰς βάρος κ.τ.λ.

1756. Κατὰ τὰς ὁποίας ἔκαμε παρατηρήσεις τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ὡς ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 461, προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἐκμισθοῦντος. ἐνῶ ἡ διατήρησις τῶν σχοινίων καὶ ἀντλιῶν τῶν φρεάτων εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἐκλήπτορος, ὅλα δὲ ταῦτα, ἃ ν δ ἐν » ὑπάρχῃ ἐναντία συνθήκῃ ».

1757. Συμφώνως μὲ τὸ παραδεχθὲν σύστημα ἀποβάλομεν τὴν λέξιν συνθήκη καὶ τὰς τελευταίας λέξεις, κατὰ τὸ ἐπιτόπιον ἔθος, καὶ προσθέτομεν.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἢ ἄλλων δωματίων· ἃν αὐτὰ δὲν » ὑπερβαίνουν τὸ ἔθος ».

1758. Καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον λέγομεν, ἡ μίσθωσις ἐσκευασμένου ἢ μὴ δώματος ὑπολαμβάνεται κ.τ.λ. ἀποβάλομεν μετέπειτα τὰς αὐτὰς τελευταίας λέξεις κατὰ τὸ ἐπιτόπιον ἔθος, καὶ τελειόνομεν τὸ ἄρθρον οὕτως, ὡς γινομένη ἐφ' ἐνὸς μηνός.

1759. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μένει ἄχρηστον, καὶ τὸ ἀναίρει τὸ Τμῆμα, ἐνῶ ὑπάρχουν αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ εἰς τὸ 1738 ἄρθρον.

1760. Τὸ σφάλμα, περὶ οὗ πρόκειται, δύναται νὰ ὑφίσταται εἰς τὴν μὴ πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου ἐνῶ δὲν κοσμεῖ τὰ ἐνοικιασθέντα μέρη τῆς οἰκίας μὲ ἀποχρῶσαν ποσότητα τῶν ἐπίπλων, καθὼς καὶ ἂν κάμνῃ καταχρήσεις ὁ ἐκλήπτωρ εἰς

αὐτά. Μ. Σελ. 463. Διόρισε τὸ Τμήμα τὸν ὅποιον ἀφίνει ἄδηλον τὸ ἄρθρον χρόνον διὰ τῶν λέξεων, ἀναγκαῖον χρόνον, καὶ παρεδέχθη τὸν ὀλίγον χρόνον τοῦ ἄρθρου 40, περὶ σημασίας λέξεων τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ ἐπομένως.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀναγκαῖον χρόνον, ἀλλὰ μὴ ὑ- » ὑπερβαίνοντα τοὺς δύο μῆνας, παρεκτὸς τῶν ἕνεκα » καταχρήσεως ἀποζημιώσεων ».

1761. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναιρεῖ τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπει εἰς παρομοίαν περίπτωσιν ἐξουσίαν τὸ ρηθὲν ἄρθρον 34, βιβλ. γ'. τιτλ. ή. τοῦ Ἀρμενοπούλου, συμφώνως μὲ τὸν Νόμον 3, τιτλ. 65, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος· αὐτόθι « ἐκτὸς ἂν χρειά- » ζηται τὴν οἰκίαν πρὸς ἰδίαν του ἀναγκαίαν χρείαν » nisi propriis usibus dominus eam necessariam esse probaverit.

1762. Ἀντὶ τῶν τελευταίων λέξεων, ὅσον χρόνον πρότερον ὀρίζει τὸ κατὰ τὸν τόπον ἔθος, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν.

Μετὰ τὰς λέξεις « ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἀποπομπὴν, » κατὰ τὸ 1736 ἄρθρον (ἡ προθεσμία τότε εἶναι τῶν τριά- » κοντα ἡμερῶν) ».

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Πρόκειται εἰς τοῦτο τὸ Τμήμα περὶ τοῦ κληρούχου, ἢ τοῦ ἀπὸ τοὺς Γάλλους ὀνομαζομένου *metaïer*, ἕνεκα τῆς ἐν γένει διαμοιράσεως τῶν καρπῶν κατὰ τὸ ἥμισυ μεταξὺ τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ κυρίου, Ρ. Σελ. 1055, Μ. Σελ. 464, καίτοι παρομοίας διαμοιράσεως μὴ λαμβανούσης χώραν πάντοτε περὶ τοῦ κρασίου καὶ τινων ἄλλων συγκομιδῶν, κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας, ἢ τοπικὰς συνηθείας ἢ διομολογίας.

1763. Παρατηρεῖ ὁ P. εἰς αὐτὴν τὴν Σελίδα, ὅτι τὸ ἄρθρον 1742, δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ κληροῦχου, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐκμισθοῦντος, διότι λογίζεται ἐκλεχθεὶς ὁ πρῶτος ἕνεκα τῆς ἐπιτηδειότητος, τῶν γνώσεων, καὶ τῆς καλλιτεχνίας του ὡς πρὸς τὴν καλλιέργειαν. Αὕτη ἡ παρατήρησις καὶ διάκρισις εἶναι πολλὰ δικαία, καὶ διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν ἐφαρμογὴν, ὅχι τοῦ ἁρθρου 1842, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ μόνον περὶ τῆς μισθώσεως τῶν οἰκιῶν (Louage), ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ τοῦ ἁρθρου ὡς πρὸς τὰς μισθώσεις τῶν ὑποστατικῶν, ἤθελεν εἶσθαι, νομίζω, πολλὰ ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ ἐν ἁρθρον μεταξὺ τῶν 1775, καὶ 1776, τὸ ὁποῖον νὰ ἐνδιαλαμβάνῃ τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν « παύει ἡ ἐκμίσθωσις εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ κληροῦχου κατ' ἀρέσκειαν τοῦ ἐκμισθοῦντος κυρίου, ἐνῶ δὲν παύει εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ τελευταίου ».

1764. Κατὰ τὴν ὁποίαν χορηγεῖ ἐξήγησιν καὶ ὁ P. Σελ. 1056, δὲν πρόκειται ἐδῶ περὶ τοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ κύριος διὰ νὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν κάρπωσιν καὶ διακατοχὴν τῶν ὑποστατικῶν τὸν παραβάτην ἐκλήπτορα, ἀλλὰ νὰ ζητήσῃ καὶ ἀπολαύσῃ παρὰ τοῦ Δικαστοῦ τὴν διάλυσιν τῆς ἐκμισθώσεως, κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ ἁρθρου 1184— καὶ διὰ τοῦτο, καὶ δι' ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἴσως θέλουν δώσει ἀφορμὴν αἱ λέξεις, ἔχει τὸ δίκαιον νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν κάρπωσιν, ἥλλαξεν αὐτὰς καὶ προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὁ κύριος ἔχει τὸ δίκαιον νὰ ζητήσῃ ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων τὴν διάλυσιν τῆς ἀγρομισθώσεως καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τοιοῦτοτρόπως τὴν κάρπωσιν, » ὁ δὲ ἐκλήπτωρ κ.τ.λ. ».

1765. Τὰ ἄρθρα εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρεται τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον πρὸς τὸ τέλος, εἶναι τὰ 1617—1619. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 1056. Παρατηρεῖ τὸ Τμῆμα, ὅτι ἡ λέξις ἔκτασις ἐξηγεῖ καλῆτερον παρὰ ἡ λέξις περίοχον, τὴν ἐννοιαν τοῦ ἄρθρου καὶ τῆς Γαλλικῆς λέξεως *contenance*, ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ κτήματος, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα λέγει.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀποδίδεται εἰς τὸ κτῆμα μείζων ἢ ἐλλάττων ἔκτασις ἀφ' ὅ,τι ἔχει κ.τ.λ. καί ».

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « εἰ μὴ κατὰ τὰς περιπτώσεις καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἄρθρων 1617, 1618, καὶ 1619 ».

1766. Ἡ Γαλλικὴ λέξις *Du fait*, σημαίνει ἐδῶ τὴν πράξιν ἢ μὴ πράξιν, ἐξ ἧς προκύπτει ζημία εἰς τὸν ἐκμισθόνοντα, καὶ ἐπομένως σημαίνει τὸ λεγόμενον σφάλμα, *culpa*. ὥστε τὸ Τμῆμα ἀντὶ τῆς λέξεως ἐξαίτιας, λέγει ἐκ σφάλματος ἀπέβαλε καὶ τὴν τελευταίαν λέξιν, καὶ τοὺς τόκους, καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως ῥήτρας, λέγει συνθήκας. Ὡς πρὸς τὰς αἰτίας, καθ' ἃς δύναται νὰ διαλυθῇ ἡ ἐκμίσθωσις, ἰδὲ τοὺς Νόμους 4, καὶ 11, § 2=24. 54 καὶ 55, τοῦ εἰρημένου τιτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγεστῶν, καὶ 3, τιτλ. 45, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος.

1767. Κατὰ τὰς ὁποίας ἔκαμε τὸ τότε βουλευτικὸν λεγόμενον, *Le tribunal*, παρατηρήσεις, διώρθωσε τὸ Τμῆμα τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἰς τὰς λέξεις, κατὰ τὸ περὶ μισθώσεως συμβόλαιον, καὶ τὰς ἀπέβαλεν, ὥστε τελειώνει τὸ ἄρθρον οὕτως· εἰς τοὺς ἐπὶ τούτῳ προσδιωρισμένους κανόνας.

Καὶ τῶντι ἡ ὑπάρχει ἢ μὴ εἰς τὸ συμβόλαιον τῆς μισθώσεως ὁ διορισμὸς τῶν τόπων, περὶ ὧν πρόκειται· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἡ διομολογία ἢ συνθήκη εἶναι Νόμος,

κατὰ τὸ ἄρθρον 1134. εἰς τὴν δευτέραν, δὲν εἶναι ἐντελὲς τὸ ἄρθρον, ἐνῶ δὲν ὁμιλεῖ τίποτε περὶ αὐτῆς. Εἶναι βεβαίον ὅτι ὁ τόπος λογίζεται ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἴτε παρὰ τῆς ἐν γένει συνθηθείας, εἴτε παρὰ τῆς ἰδιαιτέρας συνθήκης, διορίζεται ὡς τόπος διὰ τὴν περὶ ἧς πρόκειται χρῆσιν.

1768. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὸ 614, τὸ ὁποῖον ὁμῶς δὲν διορίζει οὐδεμίαν προθεσμίαν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν Σελ. 185, περὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου ἀνεπλήρωσα τὴν ἑλλειψιν ταύτην διὰ τῆς προσθήκης καὶ κατὰ τὸ 1768 ἄρθρον. Τὸ Τμήμα ὁμῶς διὰ τὴν ἀποφυγὴν πάσης ζημίας, προκυπτούσης ἀπὸ τὴν βραχύτητα, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 466, τῆς προθεσμίας, τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, (ιδεὲ Τουλιέρον τόμῳ 9, Σελ. 258) συνέταξεν οὕτω τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου.

Μετὰ τὰς λέξεις « γινομένων τυχὸν σφετερισμῶν, ἢ εἰδοποιήσις αὕτη πρέπει νὰ γίνεταί ἐν καιρῷ, ὥστε ὁ κύριος τοῦ κτήματος νὰ δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς » περὶ διακατοχῆς ἀγωγῆς, ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας ».

1769. Κατὰ τὸν Νόμον 8, τιτλ. 45, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, καὶ τοὺς Νομοδιδασκάλους, ἐξηγητὰς αὐτοῦ, καθὼς καὶ κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 1770, πᾶσα ἐκμίσθωσις, ἥτις ὑπερβαίνει δύο ἔτη, λογίζεται γινομένη ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ὁ Νόμος 15, § 4, καὶ ὁ Νόμος 25, § 6, τοῦ εἰρημένου τιτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγесτων, λέγουν, ὅτι πᾶσα μικρὰ ἢ μετρία ζημία μένει εἰς βάρος τοῦ ἐκλήπτορος, ὅς τις ὀφείλει νὰ τὴν ὑποφέρῃ ἐκούσίως, æquo animo, ὥστε μόνον ὑπάρχει τὸ περὶ οὗ πρόκειται δίκαιον τῆς ἀποζημιώσεως, ὅταν ἡ ζημία ᾖ μεγάλη ἢ ἀφόρητος, plus quam tolerabile· ὡς λέγει ὁ § 6—κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Νομικῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 355, περὶ τοῦ ἄρθρου 953, parum pro

nihil. κτλ. καὶ πάντοτε, ὅταν δὲν ἀποζημιούται ἐκ τῶν ἄλλων ἀκολουθῶν συγκομιδῶν, si sequentibus annis contingit ubertas. Δύναται βέβαια νὰ δοθῇ ἡ περὶ ἧς πρόκειται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀπόδειξις διὰ δικαιογράφων, διὰ πραγματογνωμόνων καὶ διὰ μαρτύρων. Ρ. Σελ. 1057 καὶ 1058. Κατὰ τὰς ὁποίας ἔκαμα ἤδη παρατηρήσεις εἰς ἄλλας περιστάσεις περὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν λέξεων τοῦ ἁρθρου 1341, περὶ παντὸς πράγματος, (καὶ τῆς λέξεως ἀντικείμενα τοῦ 300 ἁρθρου τῆς τῆς Ἑλλάδος Πολ. Δικονομίας). Θέλει ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ, ἂν θέλῃ εἶσθαι ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον. « Ἡ τῆς ζημίας ταύτης ἀπόδειξις δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ μαρτύρων ».

1771. Ἐκτός, ὅταν πρόκηται περὶ κληρούχου, ἡ ἐπιμόρτου γεωργοῦ (colon partiare), ὅς τις λογίζεται εἰς συντροφίαν μὲ τὴν ἰδιοκτήτην, ὡς πρὸς τοὺς καρποὺς, κατὰ τὸν εἰρημένον § 6, τοῦ Νόμου 25, αὐτόθι, quasi societatis jure κ.τ.λ. colonus partiarius κ.τ.λ. καὶ ἐκτός ὅταν ἔλαβε χώραν ἡ ζημία μετὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐμποροῦσεν ὁ ἰδιοκτήτης νὰ μετατοπίσῃ τοὺς καρποὺς εἰς ἀσφαλῆ τόπον. (Μ. Σελ. 468) ἡ ἐπομένως δὲν εἶναι ὁ κληροῦχος ὑπερήμερος εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν, πᾶσα ζημία, περὶ ἧς πρόκειται, εἶναι βέβαια εἰς βάρος τοῦ ἐκλήπτορος. Ἀντὶ τῶν λέξεων ἐκδοσις, σημείωσις, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὰς λέξεις. παράδοσιν καὶ μίσθωσιν.

1772, 1773. Συμφωνοῦν τὰ δύο ἐνεστῶτα ἄρθρα μὲ τὸν Νόμον 8, τοῦ Κώδικος, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα περὶ τοῦ ἁρθρου 1769, καὶ μὲ τοὺς Νόμους 25, καὶ 15, § 2, τιτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγестῶν. Ἰδὲ καὶ ὅσα ἐπαρατήρησα εἰς τὰς Σελ. 28—31, περὶ τῆς προσθήκης εἰς τὸ 1149 ἄρθρον.

1774. Κατὰ τὰς περὶ τῶν 1736 καὶ 1737 ἁρθρων γι-

νομένας παρατηρήσεις, ἀναπληροῖ τὸ Τμῆμα τὰς λέξεις, ἢ ἄγραφος μίσθωσις, διὰ τῶν λέξεων, ἢ ἄνευ ὀρισμοῦ προθεσμίας μίσθωσις. Καθὼς δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ λόγος, τὸν ἑποῖον ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 470, καθ' ὃν ἀφηρέθη μετὰ μεγάλην συζήτησιν ἡ μνεία, τὴν ὑποίαν ἐνδιελάμβανε τὸ σχέδιον τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου περὶ τῆς ἐκμισθώσεως τῶν δασῶν· οἵτινες προσέτι χρήζουσι μεγάλης προσοχῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως· ἀνεπλήρωσε τὸ Τμῆμα τὴν ἑλλειψιν ταύτην διὰ τῆς ἐφεξῆς προσθέκης.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ὅσα τοιαῦτα γήπεδα » ὑπάρχουσιν. Ἀλλ' ἡ μίσθωσις δάσους τεμνομένου, κζίτοι » διαιρουμένου εἰς πολλὰς ὑλοτομίας, λογίζεται ὡς γινομένη διὰ μίαν καὶ μόνην ὑλοτομίαν ».

Ἡ ἐνεστῶσα ἀρχή, ἣτις ἀναφέρεται εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὑπάρχει ἡ μίσθωσις τοῦ δάσους ἐξιδιασμένη ἀπὸ ἄλλα ὑποστατικά, ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ δάσος εἶναι μόνον μέρος τῶν μισθωθέντων ὑποστατικῶν, καθὼς τότε δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ἡ σιωπηρὰ μίσθωσις, περισσότερον καιρὸν τοῦ ἐνὸς ἔτους κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1776.

1775. 1776. Διὰ τοὺς ἤδη ἀναφερθέντας λόγους, τὸ Τμῆμα ἀνεπλήρωσε τὰς λέξεις, εἰ καὶ ἄγραφος = τῶν ἐγγράφων ἀγροδοσιῶν, διὰ τῶν ἐφεξῆς λέξεων, εἰ καὶ ἄνευ ὀρισμοῦ προθεσμίας παύει αὐτοδικαίως κ.τ.λ. (καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 1776) « τῆς προθεσμίας τῶν » καίτοι μὲ ὀρισμοῦ προθεσμίας ἀγροδοσιῶν » κ.τ.λ. Ἐφαρμόζονται ἐδῶ αἱ ἀρχαὶ τῆς Νομικῆς, τὰς ὁποίας ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 119, 120, τοῦ Γ'. μέρους περὶ τοῦ 2269 ἄρθρου, αἵτινες δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὴν οἰκομίσθωσιν, κατὰ τὸ 1736, ἐνῶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 1776, εἶναι ὁλοκλήρως

ἐναντία εἰς τὴν τοῦ § 11, τοῦ εἰρημένου Νόμου 15, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ διάρκεια τῆς σιωπηρᾶς ταύτης ἀναμισθώσεως εἶναι πάντοτε δι' ἓν μόνον ἔτος. — (ἐδῶ τὸ νέον, τὸ ὅποιον ἐπρότεινα ἄρθρον εἰς τὸ 1763).

1777. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου δὲν ἡδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὸ Τμήμα τὴν διατήρησιν τοῦ τοπικοῦ ἔθους ὅπου ὑπάρχει, καὶ νὰ διωρίζῃ ἓνα μόνον κανόνα διὰ τε τὴν στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους αὐτῆς. Διὰ ν' ἀποφύγῃ ὁμῶς τὴν δυσκολίαν τῆς μεταφράσεως τῆς Γαλλικῆς λέξεως Fourrages (χορτοδοσία) ἐνῶ ἡ μετάφρασις διὰ τῆς μόνης λέξεως τῶν Νομῶν δὲν ἐξηγεῖ ἀποχρώντως τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως ταύτης, καθὼς καὶ διὰ νὰ γίνῃ γενικώτερον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὸ συνέταξεν οὕτω.

Μετὰ τὰς λέξεις « καὶ τὰς ἄλλας εὐκολίας, διὰ τὰς συλλεχθείσας νομὰς, καὶ διὰ τὰς ὑπολειπομένας κ.τ.λ. ».

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τὸ ἐπιτόπιον ἔθος ἂν ὑπάρχῃ ».

1778. Φαίνεται, ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ ἁρθρου 1824 δύναται νὰ χρησιμεύῃ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ὥστε νὰ μὴ λογισθῇ συγχωρημένον εἰς τὸν ἀγρομισθωτὴν νὰ πωλήσῃ εἰς τρίτους ἢ ν' ἀναλώσῃ ὑπὲρ ἄλλων ὑποστατικῶν τὸ χορτάριον τῶν μισθωθέντων λιβαδίων, εἰσέτι καὶ ἔντεχνον artificiels, καθὼς τὰ ἄχυρα τῶν Δημητριακῶν, προκυπτόντων ἀπὸ τοὺς μισθωθέντας ἀγρούς. Ὅλα ταῦτα συμφωνοῦν, μᾶλλον μὲ τὸ συμφέρον τῆς γεωργίας παρὰ μὲ τὸ δίκαιον τῆς ιδιοκτησίας, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1601.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ στενοῦ δικαίου, πᾶς ἐντολεδόχος, ὅς·

ἑστις ἐσυμφώνησε καὶ λαμβάνει μισθὸν, γίνεται αὐτοδικαίως μισθωτῆς βιομηχανίας, καὶ ὡς λέγει ὁ § 13, τιτλ. 27, βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων, αὐτόθι: *nam mercede constituta locatio, conductio incipit esse*. Ἰδὲ καὶ Μ. Σελ. 94, τόμ. 4, περὶ τοῦ ἄρθρου 1985, καὶ Μερλὲν ἀριθ. 6, τοῦ § 2, λέξις *mandat*. Ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐνεστὼς κεφάλαιον ὁ Νόμος 38, τιτλ. 2, βιβλ. 19 τῶν Διγесτῶν, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ εἶπεν, ὅτι « ὅς τις ἐκμίσησε τὰς ἐργασίας του, » ἔχει δίκαιον εἰς τὸν μισθὸν ὅλου τοῦ καιροῦ, εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν εἶναι αὐτὸς ἡ αἰτία, ἂν δὲν ἐξετέλεσε τὸ συμβόλαιον· (ἴδε τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν περὶ τοῦ 1179 ἄρθρου *quoties per se non stetit etc*) προσθέτει ὅτι « καὶ » οἱ Συνήγοροι εἰς παρομοίαν περίπτωσιν δὲν εἶναι ὑπόχρεοι » ν' ἀποδώσουν τὰς ὁποίας ἔλαβον ἀντιμισθίας· » *advocati quoque, si per eos non steterit, quominus causam agant, Honoraria reddere non debent*· ἡ τελευταία ἀρχὴ ὁμῶς πρέπει νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀρχὴν τὴν ὁποίαν ἀνέφερα περὶ τῶν ἄρθρων 1597 καὶ 1699, κατὰ τὸν § 12, τοῦ Νόμου Α. τίτλ. 13, βιβλ. 50, καὶ τὸν Νόμον 53, τίτλ. 14, βιβλ. 3, τῶν Διγесτῶν, ὥστε νὰ πρόκηται μόνον περὶ τοῦ παρὰ τοῖς Γάλλοις λεγομένου *honaire*, τοῦτέστι τῆς ἀντιμισθίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει δίκαιον ὁ Δικηγόρος ἢ Συνήγορος, δι' ὅσας πράξεις παρεσκευάσθη, π. χ. τῶν προτάσεων, τῶν ἀπολογητηρίων, τῶν ἀγωγῶν καὶ ἀναφορῶν, ἐνῶ ἔπαυσεν ἡ δίκη διὰ συμβιβασμοῦ. Ἰδὲ περὶ τούτου καὶ τὴν διατίμησιν τῶν δικηγορικῶν δικαιωμάτων· ὁ § 11 αὐτοῦ τοῦ Νόμου Α. δίδει τὸν ὅρισμόν τῆς Λατινικῆς λέξεως *advocatus*, καὶ λέγει ὅτι ἐνδιαλαμβάνει « ὅλους ἐκείνους, οἵτινες » συνεργοῦν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης » *omnes omnino, qui causis agendis quoquo studio operantur*—ὁ

διορισμὸς οὗτος ἐφαρμόζεται τῶντι εἰς τοὺς ἐνεστῶτας Δικηγόρους τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες ἐκπληροῦν ταῦτοχρόνως τὰ τῶν Συνηγόρων καὶ Δικογράφων, (avoués) καθήκοντα.

1779. Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1061, 1062, ὅτι τὸ ἔργον καὶ ἡ βιομηχανία κατασταίνουν τὸ μισθωτὸν πρᾶγμα ἐν ᾧ οἱ ἐργάται καὶ οἱ ἐργολάβοι εἶναι οἱ ἐκμισθοῦντες, καὶ ὅς τις τοὺς πληρώνει, εἶναι ὁ μισθωτής. Κατὰ τὴν περὶ τοῦ ἄρθρου 1711 γινομένην διόρθωσιν τῆς λέξεως πραγματεύσεις, παρεδέχθη καὶ ἐδῶ ἀντὶ τῆς λέξεως διαπραγματεύσειν, τὰς λέξεις σύμβασιν κατ' ἀνακοπήν. Παρερήρησε τὸ Τριῆμα, ὅτι οἱ ὀχηματηγοὶ εἶναι ἰδίως ἢ διὰ ξηρᾶς ἁμαξᾶ καὶ ἡ λέξις διαπορθμεῖς ἐξηγεῖ καλῆτερον τοὺς δι' ὕδατος, καὶ διὰ τοῦτο συνέταξεν οὕτω τὴν 2 ἀριθ. τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου.

2) Ἡ τῶν ὀχηματηγῶν καὶ διαπορθμεῶν, τῶν ἀναλαμβάνόντων κ.τ.λ.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « κατὰ τιμογραφίαν ἢ σύμβασιν κατ' ἀνακοπήν ».

Τ Μ Η Μ Α Α'.

1780. Ἡ διάταξις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἶναι ἡ συνέπειά τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ Ἀρμενόπουλος εἰς τὸ ἄρθρον 6, τιτλ. ιδ'. βιβλ. α'. ἡ δουλεία σχεδὸν ὁμοιάζει μεθ' ἄνατον, καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 11 καὶ 12 τοῦ ἐπομένου τιτλ. ιη' « ἡ ἐλευθερία εἶναι πρᾶγμα ἀνεκτίμητον καὶ εὐνοεῖται παρὰ πᾶν πρᾶγμα ». Εἶναι καὶ βέβαιον ὅτι ὁ ἄνθρωπος βιασμένος νὰ δουλεύσῃ ἄλλον, δι' ὅλην τὴν ζωὴν του, εἶναι τρόπον τινὰ ἄνθρωπος πωλημένος, ὥς ἐάν π. χ. ὁ πατὴρ ᾔθελε συμφωνήσῃ διὰ τὸ τέκνον του αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν ὑπὲρ τοῦ τρίτου, ᾔθελεν εὐρεθῇ ὑπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 88,

βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, τὸ ὁποῖον ὁμῶς ἀναιρεῖται διὰ τοῦ ἐνεσῶτος ἄρθρου. Εἴτε ἀπὸ τὸν Μ. Σελ. 472, εἴτε ἀπὸ τὸν Τουλιέρον Σελ. 273, εἴτε ἀπὸ τὴν συζήτησιν, ἥτις ἔλαβε χώραν ἐνώπιον τοῦ τῆς Γαλλικῆς ἐπικρατείας Συμβουλίου, περὶ τοῦ ἐνεσῶτος ἄρθρου, γνωρίζεται, ὅτι εἶναι ἄκυρος τόσον ὑπὲρ τοῦ κυρίου, ὅσον καὶ ὑπὲρ τοῦ ὑπομισθίου πᾶσα ὑποχρέωσις τῆς ὑπηρεσίας ἐκ μέρους τοῦ τελευταίου διὰ τινὰ καιρὸν, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ὑπερβαίνει τὴν ζωὴν ἢ τὴν πιθανὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, διότι δὲν συγχωρεῖται νὰ ἰσχύῃ ὡς πλῆγίως γινόμενον τὸ ὅ,τι εἶναι ἄκυρον ἂν γίνηται κατ' εὐθείαν. Καθὼς ὁμῶς εἶναι τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον δὲν ἐξηγεῖται ἀποχρόντως ἢ περιστάσις αὕτη. Ὑπάρχει ἐπίσης ἔλλειψις τῆς διατάξεως ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παραδεχθείσης ὑποχρεώσεως τῆς ὑπηρεσίας διὰ περιορισμένον καὶ νόμιμον χρόνον, τοῦτέστιν, ἂν αὕτη ᾗναι ἐπίσης ὑποχρεωτικὴ μεταξὺ τῶν δύο μερῶν. Εἴτε παρὰ τοῦ Μ. Σελ. 472, εἴτε παρὰ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Τουλιέρου εἰς τὰς διαληφθείσας σελίδας, γνωρίζομεν, ὅτι δύναται πάντοτε ὁ ὑπηρέτης νὰ παραβαίνει τὴν ὑποχρέωσιν καὶ νὰ ἀφίνει τὸν κύριον πρὶν τῆς παρελεύσεως τοῦ διωρισμένου καιροῦ, διότι τὸ ἐναντίον σύστημα βλάπτει τὴν ἀνθρώπινον ἐλευθερίαν, ὑπόκειται μόνον τότε εἰς τὴν ἀποζημίωσιν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1142. Καθὼς δὲ αὕτη ἡ αἰτία δὲν ἐφαρμόζεται πρὸς τὸν κύριον, εἶναι φανερόν, ὅτι ὑποχρεόνεται οὗτος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεως καὶ δὲν δύναται νὰ ἐλευθερωθῇ πληρόνων τὴν ἀποζημίωσιν πρὸς τὸν δοῦλον. Αὗται αἱ ἀρχαὶ εἶναι τῶν ὡς γενικαὶ ἀρχαὶ περὶ τῶν ὑποχρεώσεων, αἵτινες συνίστανται εἰς τὸ διδόναι, ὡς εἶναι ἡ ὑποχρέωσις τοῦ κυρίου πρὸς τὸν δοῦλον, τοῦ κυρίου πρὸς τὸν ὑπηρέτην, καὶ εἰς τὸ πράττειν ὡς εἶναι ἡ τοῦ ὑπηρέτου πρὸς τὸν κύριον. Εἶναι ὁμῶς τῆς πρώ-

της ανάγκης νὰ γίνῃ μνεία αὐτῶν τῶν ἀρχῶν πρὸς ὀδηγίαν τῶν Δικαστῶν, μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ Τμῆμα ἐν νέον ἄρθρον, μετὰ τὸ ἐπόμενον 1781, καὶ συνέταξεν οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1780.

« Δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ ὑποχρεώσῃ ἑαυτὸν εἰς ὑπηρεσίαν διὰ
» βίου ἢ πρὸς ὠρισμένην ἐπιχείρισιν, ἀπαιτοῦσαν πιθανῶς
» ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ».

1781. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὡς πρὸς τὴν κατάφασιν εἶναι τὸ νὰ δοθῇ δι' ὅρκου, ἂν τὸν ἀπαιτῇ ὁ ἀντίδικος, ὑπομίσθιος· Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως εἶναι καλῆτερον νὰ λέγῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο κατ' εὐθείαν δι' ὅρκου, καὶ νὰ ἀφίνωμεν εἰς τὸν ἀντίδικον τὸ μέσον νὰ τὸν ἀπαλλάττῃ ἀπὸ τὴν ὀρκοδοσίαν, ἂν τὸ θέλῃ, καὶ καθὼς δύναται νὰ κάμῃ ὅταν ὁ κύριος ᾗναι ἕτοιμος νὰ ὀρκίζηται (ἄρθρον 356 τῆς Πολ. Δικονομίας) εἶναι καὶ ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ, ὅτι πᾶσα ἀνταπόδειξις δὲν εἶναι παραδεκτὴ, ὡς λέγει ὁ Μ. Σελ. 473, καὶ ἔπεται ἀπὸ τὰς γενικὰς ἀρχὰς περὶ τῶν Νομίμων τεκμηρίων, (ἄρθρον 1352). Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις προστέτει τὸ Τμῆμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὑπομισθίους, πιστεύεται ἐπὶ
» τοῦ ἰδίου ὅρκου, καὶ μὴ συγχωρηθείσης ἐναντίας ἀποδείξεως
» 1) περὶ τῆς ποσοτήτος κ.τ.λ. »—Μετὰ τὰς λέξεις
» 2) περὶ τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ τοῦ μισθοῦ τοῦ πα-
» ρελθόντος ἔτους ».

Ἀπέβαλε λοιπὸν τὴν λέξιν παροχῆς, διότι ὑπάρχει διαφορά τις μεταξὺ τοῦ λεγόμενου salaire καὶ τοῦ gage· ἐν ᾧ τὸ πρῶτον ἐφαρμόζεται μάλιστα εἰς τὸν ἐτήσιον μισθὸν, ἂν καὶ ᾗναι ἀμφοτέρω πάντοτε μισθός· Ἐξακολουθεῖ τὸ νέον, περὶ οὗ ὠμίλησα ἄρθρον, τὸ ὁποῖον εἶναι ὡς ἐφεξῆς.

(Νέον ἄρθρον) « Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ὑπομισθίων κανονί-

» ζονται κατὰ τοὺς περὶ τῶν πρὸς τὸ πράττειν ὑποχρεώσεων
 » γενικῶς κανόνας, τῶν δὲ κυρίων κατὰ τοὺς περὶ τῶν πρὸς
 » τὸ διδόναι κανόνας ».

ΤΜΗΜΑ Β'.

Ἐπειδὴ οἱ ὀχηματηγοὶ εἶναι κυρίως αἱ διὰ ξηρᾶς ἅμα-
 ξαι, καὶ ἡ λέξις διαπορθμεῖς ἐξηγεῖ καλῆτερα τοὺς διὰ
 ὕδατος, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς ἐπιγραφὴν « περὶ
 » τῶν ὀχηματηγῶν καὶ διαπορθμέων ». Ἀναφέρονται εἰς τὸ
 Τμήμα τοῦτο οἱ Νόμοι τοῦ τίτλ. 9, βιβλ. 4 τῶν Διγесτῶν,
 καὶ τὰ ἄρθρα 91—108 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

1782. Τὰ ἄρθρα, εἰς τὰ ὅποια ἀναφέρεται τὸ ἐνεστῶς
 ἄρθρον εἰς τὸ τέλος, εἶναι τὰ 1952, 1954, τὰ ὅποια δὲν ἀ-
 νεφέρθησαν, ὅταν ἐπεκυρώθη τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἰς τὴν Γαλ-
 λίαν, ἕνεκα τῆς μὴ ὑπαρχούσης ἔτι ἐπικυρώσεως αὐτῶν τῶν
 δύο ἄρθρων· ἡμεῖς ὁμῶς ἐμποροῦμεν νὰ τὰ ἀναφέρωμεν ῥη-
 τῶς πρὸς πλείονα σαφήνειαν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου. Κατὰ
 τὰς παραδεχθείσας διορθώσεις εἰς τὴν ἐπιγραφὴν, συνέταξε
 τὸ Τμήμα τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον οὕτως.

« Οἱ ὀχηματηγοὶ καὶ διαπορθμεῖς ὑπόκεινται περὶ
 » τῆς φυλάξεως κ.τ.λ.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « περὶ ὧν ῥηθήσεται εἰς
 » τὰ ἄρθρα 1952—1954 ».

1783. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμ-
 φωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου τρίτου αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ
 βιβλ. τῶν Διγесτῶν, κατὰ τὸν ὅποιον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ.
 474, κατὰ συνέπειαν τῶν λέξεων ἐπὶ τοῦ λιμένος καὶ
 ἐν τῷ ἐναποθετηρίῳ κ.τ.λ. καὶ ἔλαβον εἰς τὸ
 πλοῖον κ.τ.λ. Δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀπώλειαν ἢ

ζημίαν, ἅπερ συμβαίνουν ἐκτὸς τοῦ ἀμαξίου ἢ τοῦ πλοίου εἶναι βέβαιον ὅμως, ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος ὅχι μόνον ὅταν ἐγχειρίζονται εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὰ ἐναποθετήριά των, ἀλλὰ καὶ ὅταν δίδονται εἰς τοὺς πράκτορας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους παρ' αὐτῶν ἀπεσταλμένους ἀνθρώπους, διὰ νὰ λάβουν καὶ μεταφέρουν τὰ πράγματα τοῦ διαβάτου. Ἰδὲ Μ. Σελ. 475 καὶ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν τῆς νομικῆς εἰς τὰ 1282, 1284 ἄρθρα. Qui per alium κ.τ.λ. Διὰ τοῦτο ἐπρόσθεσε τὸ Τμῆμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « περὶ ὧν παρεδόθησαν ἐπὶ τοῦ λιμένος καὶ ἐν τῷ ἐναποθετηρίῳ, εἴτε εἰς αὐτοὺς, εἴτε εἰς τοὺς παρ' αὐτῶν ἐπιφορτισμένους διὰ νὰ θέτουν εἰς τὸ πλοῖον ἢ τὸ ὀχημάτων ».

1784. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 3 καὶ 5, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. Μετὰ τὴν προσθήκην περὶ τοῦ προηγουμένου ἁρθρου γινομένην, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὰς λέξεις « τῶν εἰς αὐτοὺς, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, διαπεπιστευμένων πραγμάτων ».

Ἀντὶ τῶν λέξεων πημάτων, τὰ πῆματα ταῦτα, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὰς παρὰ τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου παραδεχθείσας λέξεις ἀβαριῶν, αἱ ἀβαρίαι αὗται.

1785. Ἐξακολουθοῦν τὸ Τμῆμα τὴν ἔκφρασιν τοῦ 1783, ἤρχισεν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεσῶς ἄρθρον « οἱ ἐργολάβοι δημοσίων πλοίων καὶ οἰκημάτων, πρέπει νὰ κρατοῦν κ.τ.λ. » Καθὼς ὅμως ὁ ἐμπορικὸς Νόμος εἰς τὰ 96 κ.τ.λ. ἄρθρα, ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ καταστήχου διορίζει καὶ κανονίζει τὸ ἡμερολόγιον, τὴν ὁποῖον πρέπει συμφώνως μὲ τοὺς ἄλλους Β. περὶ Ναυτηλίας Νόμους, νὰ κρατοῦν αὐτοί· καὶ καθὼς μεγαλητέρα εἶναι ἡ ἀσφάλεια, ὅταν τὸ ἡμερολόγιον ᾖ ἡρίμνημένον καὶ ρηνογραφημένον παρὰ δικαστικῆς ἀρχῆς (ἴδε τὰς περὶ τοῦ 1331

ἄρθρου παρατηρήσεις), διὰ τοῦτο ἐπρόσθεσε τὸ Τμῆμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « π ρ έ π ε ι ν ἄ κ ρ α τ ο ὦ ν ἡμερολόγιον » ἡριθμημένον καὶ μονογραφημένον παρὰ τοῦ Εἰρηνοδίκου τοῦ τόπου, εἰς τὸ ὁποῖον σημειοῦνται τὰ εἰς αὐτοὺς διαπεπιςτευμένα πράγματα, χρήματα καὶ φάκελλοι ».

Παρατηρῶ ἐν παρόδῳ α), ὅτι πρέπει νὰ διορισθῇ ποινῆ- τις κατ' ἐκείνων, οἵτινες δὲν κρατοῦν τὰ κατάστιχα καὶ τὰ ἡμερολόγια κατὰ τοὺς διορισμένους τύπους, διὰ νὰ μὴ ἐφαρ- μοσθῇ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν « ὁ » προσακτικὸς Νόμος χωρὶς ποινὴν τινα διαλύεται εἰς ἀπλοῦν » συμβούλιον ». β) ὅτι πρέπει νὰ διορισθῇ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ ἔχη μέσα πᾶσα ἄμαξα, ἡ λέμβος, κατὰ τὴν χωρητικότητά της, διὰ νὰ μὴ ὑπάλκινται οἱ διαβάται, ἐνεκα τῆς φιλαργυρίας τῶν ἀμαξηλατῶν καὶ πλοιάρχων, εἰς κίνδυνον τῆς ζωῆς κατὰ συνέπειαν τῆς φορτώσεως, ὡς ὑπερβαίνουσας τὴν ἐπιτηδιό- τητά τῶν ἀμαξῶν καὶ λέμβων.

1786. Κατὰ τὴν διόρθωσιν τὴν ὁποίαν παρεδέχθη τὸ Τμῆμα περὶ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, καὶ καθὼς ἀνήκει εἰς πᾶσαν Κυβέρνησιν νὰ δώσῃ διὰ τοῦ διοικητικοῦ κλάδου τὰς ἀπαιτούμενας διατάξεις διὰ τοῦ κανονισμοῦ τῶν δουλεύσεων τῶν δημοσίων ἀμαξῶν ἢ πλοίων, διὰ τοῦτο παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

(1786) « Οἱ ἐργολάβοι καὶ διευθύνται δημοσίων ὀχημά- » των καὶ πλοίων, οἱ λέμβοι καὶ οἱ πλοῖαρχοι ὑπόκειν- » ται προσέτι εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους Διοικητικοὺς κανονισμοὺς, » οἵτινες ἔχουν κῶρος Νόμου μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων » πολιτῶν ».

Κατὰ τὴν ὁποίαν χορηγεῖ τὸ ἄρθρον 1711 ἐξήγησιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *marché*, καὶ τὴν ὁποίαν παρεδέχθη τὸ Τμῆμα εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον, καθὼς καὶ εἰς τὸν ἀριθ. 3 τοῦ ἄρθρου 1779, διόρθωσιν τῆς λέξεως διαπραγματεύσεως, παρεδέχθη καὶ ἐδῶ τὴν ἐφεξῆς ἐπιγραφὴν « περὶ τῶν τιμωγρα-
» φιῶν καὶ κατ' ἀνακοπὰς συμβάσεων ».

1787. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 476, ὅτι ἀνέφερε τὸ σχέδιον τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τὴν ἀκριβῆ ἐξήγησιν, καθ' ἣν εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου ὑπάρχει ἀληθὴς μίσθωσις, καὶ εἰς τὴν δευτέραν ὑπάρχει πώλησις τοῦ γενησομένου πράγμα-
τος. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 2, τίτλ. 2, βιβλ. 19 καὶ 66, τίτλ. 1, βιβλ. 18 τῶν Διγесτῶν, καὶ ἐπομένως πρόκειται καὶ εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1788 περὶ τῆς πωλήσεως (Ρ. Σελ. 1066, καὶ Μ. Σελ. 477), ἐν ᾧ εἰς τὸ ἄρθρον 1789 πρόκειται περὶ μισθώσεως.

1789. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὸν § 5, τίτλ. 25, βιβλ. 3 τῶν Ἰνστιτούτων ὑ Ρ. εἰς τὴν Σελ. 1182, περὶ τοῦ ἄρθρου 2074, ἀναφέρει ἀπόφασιν τοῦ ἀκυρωτικοῦ, καθ' ἣν ὁ ἐργολάβος, ὅς τις ἔλαβε πραγματείας τινὰς διὰ νὰ τὰς ἐργάζεται, καὶ διὰ νὰ ἀποκτήσουν αὐταὶ μεγαλητέραν ἀξίαν διὰ τῶν ἐργασιῶν του, δὲν δύναται, ὅταν τὰς ἐπώλησε, νὰ ἐπικαλεσθῇ κανὲν προνόμιον, διότι ἐξηκολούθησε τότε τὴν πίστιν τοῦ ἰδιοκτήτου των· ὅταν δὲ τὰς κρατῇ παρ' αὐτῷ ὡς ἀσφάλειαν καὶ ἐνέχυρον διὰ τὰς ἐργασίας του, χαίρει βέ-
βαια τὸ ἀνάλογον προνόμιον. Κατὰ τὸν Νόμον 13, § 6, αὐ-
τοῦ τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 19, ὁ βαφεὺς, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδωκε
πανία νὰ βάψῃ, εἶναι ὑπεύθυνος περὶ πάσης ζημίας τὴν ὁ-
ποίαν ἐπροξένησαν οἱ ποντικοὶ εἰς αὐτὰ, διότι εἶναι χρέος

του νὰ φρηντίζῃ περὶ τούτου Quia debuit ab hac re cavere. Τὸ παράδειγμα τοῦτο χρησιμεύει διὰ πολλὰς παρομοίας περιπτώσεις.

1790. Διὰ νὰ γίνῃ σαφέστερον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον καὶ σύμφωνον μὲ τὰς παραδεχθείσας διορθώσεις τῶν λέξεων αἰτία καὶ πλημμέλεια, τὸ συνέταξεν οὕτως.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἂν καὶ ὅχι ἐκ σφάλματος τοῦ ἐργά- » του πρὶν ληφθῇ τὸ ἔργον, καὶ πρὶν ὁ ἐργοδότης καταστῇ » ὑπερήμερος περὶ τὴν παραλαβὴν ἢ ἐξακρίβωσιν, ὁ ἐργάτης » δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ μισθὸν, ἐκτὸς ἐὰν τὸ πρᾶγμα » ἐφθάρῃ ἔνεκα τοῦ ἐλαττώματος τῆς ὕλης ».

1791. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸν Νόμον 36 τῶν εἰρημένων τίτλου καὶ βιβλίου τῶν Διγесτων. Μεταξὺ τῶν πραγμάτων, ἅτινα δίδονται εἰς ἀποκομμένην τιμὴν διὰ νὰ ἐργασθοῦν, εἶναι τινὰ ἐπιτήδεια τῆς παραλαβῆς, ἐν ᾧ τινὰ ἄλλα π. χ. ὁ τοῖχος, ὁ ὁποῖος δίδεται εἰς ἀποκομμένην τιμὴν εἰς κτίστην διὰ νὰ τὸν κτίσῃ, δὲν δύνανται νὰ ἐγχειρισθῶν, καὶ ὡς πρὸς τὰ τελευταῖα ἢ ἐξακρίβωσις τόπον ἐπέχει τῆς παραλαβῆς. Διὰ τοῦτο συμφώνως μὲ τὴν προσθήκην περὶ τοῦ προηγουμένου ἁρθρου προσθέτει τὸ Τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἢ κατὰ μέτρον ἢ παραλαβὴ ἢ ἐ- » ξακρίβωσις δύναται κ.τ.λ ».

1792. Ὀφείλουν βέβαια οἱ ἀρχιτέκτονες καὶ οἱ ἐργολά- βοι νὰ γνωρίζουν ἂν τὸ ἐδάφιον ᾗναι, ἢ μὴ δεκτικὸν τῆς περὶ ἧς πρόκειται κτίσεως. Ὡς πρὸς τὰ ἐλαττώματα τῆς κατασκευῆς, δικαιολογεῖται ἀποχρώντως ἡ ὑπευθύνῃ αὐτῶν ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν τελευταῖον Νόμον τοῦ εἰρημένου τίτλου καὶ βιβλίου. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅ,τι λέγει ὁ Μ. Σελ. 478. κατὰ συνέπειαν τῆς συζητήσεως περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, ὅτι ἐνδιαλαμβάνει τοῦτο ἐξαίρε-

σιν ὡς πρὸς τοὺς ἐργολάβους καὶ ἀρχιτέκτονας τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 1790. Ἰδὲ καὶ τὸ ἄρθρον 2270. Ἀντὶ τῶν λέξεων προεκτίμησιν καὶ πλημμελείας, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν ἀνακοπήν καὶ ἐλαττώματος.

1793. Ὑπάρχει τυπογραφικὸν σφάλμα εἰς τὴν λέξιν οἰκοδομήματος ἀντὶ οἰκοδομήματος. Τὸ νόημα τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἴτε κατὰ Ρ. Σελ. 1068, εἴτε κατὰ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀναφερθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, εἶναι, ὅτι ἡ μόνη ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν παραδέχεται τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὑφίσταται εἰς τὸ, περὶ οὗ πρόκειται, ἔγγραφον, ὥστε ἂν λείπῃ αὐτὸ, οὔτε ὄρκος, οὔτε ἐρωταπόδειξις, οὔτε ἡ ἐξέτασις μαρτύρων, οὔτε ἄλλο ὅποιονδήποτε μέσον ἀποδείξεως εἶναι παραδεκτὸν, διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου « καὶ ἐὰν » ἡ τιμὴ δὲν συμφωνήθῃ ἐγγράφως μετὰ τοῦ κυρίου. Πᾶσα ἄλλη ἀπόδειξις εἶναι ἀπαράδεκτος ».

1794. Ἀντὶ τῆς λέξεως διαπραγματεύσιν λέγομεν καὶ ἐδῶ σύμβασιν.

1795. Ὑπάρχει εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὁ ἴδιος λόγος, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα περὶ τοῦ κληροῦχου εἰς τὴν ὁποίαν ἐπρότεινα προσθήκην τοῦ νέου ἄρθρου εἰς τὸ ἄρθρον 1763.

1799. Περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δύνανται νὰ χρησιμεύουν κατὰ τὰς διαφόρους περιπτώσεις οἱ Νόμοι 18, § 9, =38 καὶ 58, § 1, τοῦ εἰρημένου τίτλου τοῦ βιβλίου 19 =καὶ 137, § 3, τιτλ. 1, βιβλ. 45, τῶν Διγεστῶν. Κατὰ τὴν περὶ τοῦ ἄρθρου 1792, γινομένην διόρθωσιν τῆς λέξεως προεκτίμησιν, παρεδέχθη καὶ ἐδῶ τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν ἀνακοπήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ Ποιμνιοδοσίας.

1809. Ὁ Μ. Σελ. 486, καὶ Ρ. Σελ. 1072, μαρτυροῦν, ὅτι ὁ λόγος, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ δώσῃ ὁ ἐκλήπτωρ περὶ τῶν δερμάτων, συνίσταται εἰς τὸ νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ ὅταν ἐσώθησαν, καὶ νὰ τὰ πληρώσῃ ὅταν ἐχάθησαν ἐκ σφάλματός του, καὶ τέλος νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ πᾶσαν πληρωμὴν, ὅταν ἐχάθησαν χωρὶς σφάλμα του, διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα προσθέτει.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τοῦ βοσκήματος, καὶ » νὰ τὰ ἀποδώσῃ, ἐὰν δὲν ἐφθάρησαν ἐκ τυχαίας περιπτώσεως ».

1810. Τὸ Δεύτερον μέρος τοῦ ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἀπὸ τὰς λέξεις, ἐὰν δὲ φθαρῇ μέρος κ.τ.λ. μεταβάλλεται εἰς τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 487, ὡς συμφωνοτέραν, εἴτε μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης, εἴτε μὲ τὴν παρὰ τοῦ τῆς ἐπικρατείας Συμβουλίου δηλοποιηθεῖσαν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς συζητήσεως γνώμην.

Μετὰ τὰς λέξεις λοιπὸν « εἶναι εἰς βάρος τοῦ ποιμνιοδότου· ἐὰν δὲ φθαρῇ μέρος αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ » πρὸ τῆς ἀπωλείας ταύτης ἢ μετ' αὐτὴν αὐξήσεις ἢ ὠφέλεια ἐπὶ τοῦ ἀνελιποῦς μέρους, ἢ ζημία εἶναι πάλιν εἰς » βάρος τοῦ ποιμνιοδότου. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ὠφέλεια ἢ αὐξήσεις, » νὰ συμψηφισθοῦν μὲ τὴν αὐτὴν ἀπώλειαν, καὶ ὁ ἐκλήπτωρ » δὲν μετέχει τῆς αὐξήσεως καὶ ὠφελείας ταύτης εἰμὴ μετὰ » τὸν συμψηφισμὸν τοῦτον ».

1811. Καθὼς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν ἐμποδίζει, ὡς τὸ πρῶτον μέρος του, πάσας ἐναντίας συμβάσεις, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 488, διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ Τμήμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « πᾶσα τοιαύτη σύμβασις εἶ-
 » ναι ἄκυρος, ὁ ἐκλήπτωρ ἐκτὸς τῆς ἐναντίας διομολο-
 » γίας ὠφελεῖται μόνος ἐκ τοῦ γάλακτος κ.τ.λ. ».

1812. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας, ἐγκληματικὸν Τμῆ-
 μα, διὰ τῆς ἀπὸ 25 Ἰαννουαρίου 1838 ἀποφάσεως (περὶ
 ἧς εἰς τὴν ἐφημερίδα τῶν Δικαστηρίων τῆς 27, τοῦ αὐτοῦ
 μηνός) ἀνεγνώρισεν, ὅτι ὁ ποιμνιοδότης διὰ τῆς ἀπλῆς ποι-
 μνιοδοσίας δὲν χάνει τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν βοσκημάτων ἐμ-
 πιστευθέντων καὶ ἐγχειρισθέντων εἰς τὸν ἐκλήπτορα, μὲ τὸν
 ὁποῖον διχμοιράζεται ἡ πλήθυσιν· ὥστε, ὅταν ὁ ἐκλήπτωρ
 ἀφαιρῇ ἢ κατεξοδεύῃ δολίως τινὰ ἐξ αὐτῶν, γίνεται ἔνοχος
 τοῦ παρὰ τοῦ 208 ἄρθρου τοῦ Γαλλικοῦ Ποιν. Νόμου προ-
 βλεπομένου ἐγκλήματος (394 τοῦ Ἑλ. Ποιν. Νόμου). Παρα-
 τηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 488, ὅτι ἄφευκτος συνέπεια τοῦ ἐνεστῶτος
 ἄρθρου, εἶναι ὅτι εἴτε ὁ ποιμνιοδότης εἴτε ὁ ἐκλήπτωρ ἔχουν τὸ
 δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς περὶ ἀνακλήσεως πάσης πωλήσεως,
 καὶ ἀπαλλοτριώσεως ἄνευ συναινέσεως ἀμφοτέρων παρ' ἑνὸς
 ἐξ αὐτῶν γινομένης τῶν βοσκημάτων τούτων, διαρκοῦντος
 τοῦ συμβολαίου. Ὁ ποιμνιοδότης ὁμῶς, ἐπειδὴ δὲν τὰ διακα-
 τέχει πραγματικῶς, πρέπει νὰ συνοδεύῃ τὴν ἀγωγὴν ταύτην
 μὲ τὸ ἔγγραφον τῆς ποιμνιοδοσίας. Ὑπάρχει ὁμῶς ἐναντία
 γνώμη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 2279, ἃν καὶ φαίνεται
 ἐφαρμαστέον εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς πρώτης γνώμης τὸ ἄρ-
 θρον 2280. Ρ. Σελ. 1073.

1813. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, κατὰ τὴν τοῦ Ἀκυ-
 ρωτικοῦ ἀπόφασιν παρὰ τοῦ Ρ. Σελ. 1074 ἀναφερθεῖσαν, ὑπο-
 στηρίζεται εἰς τὸ, ὅτι ὁ κύριος τῶν μισθωθέντων κτημάτων,
 μὴ εἰδοποιημένος περὶ τῶν εἰς τὸν τρίτον ἀνηκόντων δικαιο-
 μάτων περὶ τῶν βοσκημάτων, τὰ ὁποῖα ἔχει καὶ διακατέχει
 ὁ ἐκλήπτωρ, δύναται νὰ τὰ νομίζῃ ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐκλήπτο-

βῆς, καὶ νὰ θέτῃ βάσιν εἰς αὐτὰ διὰ τὴν πληρωμὴν τῇ μισθώσεως τῶν κτημάτων, καὶ ἐπομένως, ἐν ἐλλείψει τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης, χαίρει ὁ κύριος τῶν κτημάτων τὸ κατὰ τὸ 2102, ἄρθρον προνόμιον περὶ αὐτῶν τῶν βοσκημάτων.

1814. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι μόνον συνέπεια τοῦ προηγούμενου ἁρθρου 1811.

1816. Ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον αἱ παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμα περὶ τοῦ 1764 ἁρθρου, καὶ ἡ γενικὴ ἀρχὴ τοῦ ἁρθρου 1184.

1817. Ἀντὶ τῶν τελευταίων λέξεων, συμβιβάζονται περὶ τῆς ζημίας, παρεδέχθη τὸ Τρῆμα τὴν ὀρθοτέραν μετάφρασιν τοῦ κειμένου, μερίζονται τὴν ζημίαν.

1819. Ἴδὲ περὶ τούτου τοῦ ἁρθρου τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1828.

1820. Ἀναφέρονται εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον τὰ 1805, 1807, 1814, 1815 κ.τ.λ.

Τ Μ Η Μ Α Δ'.

1823. Εἶναι συνέπεια τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τοῦ προηγούμενου, κατὰ τὸ ὁποῖον ὅλαι αἱ ἀπώλειαὶ καὶ ζημίαι εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἐκλήπτορος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐφαρμόζεται ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα περὶ τοῦ ἁρθρου 1673 «ὁ ἔχων τὴν ὠφέλειαν κ.τ.λ. ».

§ 2.

1827. Καθὼς ὁ κληροῦχος δὲν εἶναι ποτε κύριος τῶν βοσκημάτων, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἐπὶ λόγῳ ποιμνιοδοσίας παρὰ τοῦ κυρίου τῶν ὑποστατικῶν, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἐγένεν ἡ ἀπλῆ

περὶ ἧς πρόκειται ποιμνιοδοσία, πᾶσα ἀπώλεια τῆς ἀκεραΐας ποιμνιοδοσίας εἶναι εἰς βῆρος τοῦ κυρίου, ὅταν δὲν ἔλαβε χώραν αὐτὴ ἐκ σφάλματος τοῦ κληρούχου, κατὰ τὴν ἀρχὴν « πᾶν » πρᾶγμα φηεῖται διὰ λογαριασμὸν τοῦ κυρίου » *Res perit domino*· καὶ τότε δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 1822, τὸ ὁποῖον δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀπλὴν, περὶ ἧς πρόκειται ποιμνιοδοσίαν. Τὸ Τμήμα συμφώνως μὲ τὰς ἤδη γινομένας διορθώσεις τῆς μεταφράσεως τῆς Γαλλικῆς λέξεως *faute* ἀνεπλήρωσεν εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὰς λέξεις, μὴ ὅντος αἰτίου, διὰ τῶν λέξεων ἀνευ σφάλματος τοῦ.

1830. Αἱ ἀπαγορεύσεις τοῦ ἄρθρου 1811, δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται ἐδῶ ποιμνιοδοσίαν.

Ἄν οἱ κανόνες τῶν προηγούμενων ἄρθρων περὶ ποιμνιοδοσίας δὲν εἶναι οὔτε οἱ γνωστοί, οὔτε οἱ συνήθεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι ὅμως πάντοτε ὠφέλιμοι, καθ' ἣν περίπτωσιν θέλουν παύει ἐξ ἑνὸς μέρους μὲ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος αἱ τοπικαὶ συνήθειαι, καὶ ἔλιπον οἱ συμβαλλόμενοι νὰ ἐξηγήσουν καλὰ τὴν θέλησίν των περὶ παρομοίας συμβάσεως, ἐν ᾧ δύνανται πάντοτε οἱ Ἕλληνες κατὰ τὸ ἄρθρον 1803, νὰ συμφωνήσουν περὶ τῆς ποιμνιοδοσίας ὅ,τι τοῖς ἀρέσκει συμφώνως, ἢ μὴ, μὲ τὰς παλαιὰς ἢ ἐνεστῶσας συνηθείας.

ΜΕΡΟΣ Θ'.

Κατὰ τὰς περὶ τοῦ 1101 ἄρθρου παρατηρήσεις, ἐπειδὴ τὸ κεῖμενον λέγει *contrat de société*—ὀφείλει νὰ γίνη ἡ ἐπιγραφὴ ὡς ἐφεξῆς.

• *Περὶ τῆς τῆς εταιρίας συμβάσεως* •.

Ἀναφέρονται εἰς τὸ μέρος τοῦτο οἱ Νόμοι τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 17, τῶν Διγεστών. Ἡ εταιρία ἐν γένει ἐνδιαλαμβάνει δέσμα ἢ δίκαιον ἀδελφότητος *jus fraternitatis in se habet*—ὡς λέγει ὁ Νόμος 63 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. καὶ βιβλίου· ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς πηγάζει τὸ ὅποῖον ἔχει κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν προνόμιον (ὀνομασθέν *εὐεργέτημα* τῆς *εὐπορίας* παρὰ τινων μεταφραστῶν), τὸ ὅποῖον, κατὰ τὸν 173 Νόμον περὶ Διαφόρων Κανόνων, ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ φυλακισθῇ καὶ νὰ μὴ ἀφαιρῶνται ὅσα ἔχει εἰς τὴν περιουσίαν του ὁ συνεταῖρος, ὥστε νὰ μὴ μένῃ χωρὶς πόρον ζωῆς, ὅταν ὅμως δὲν ἡρνήθῃ οὗτος τὴν ἐταιρίαν, ἢ δὲν ἐφέρθῃ μὲ κακὴν πίσιν ἢ καταδουλίευσιν ὡς πρὸς τὰ χρέη, διὰ τὰ ὅποια καταδιώκεται παρὰ τῆς εταιρίας ἢ τῶν συνεταίρων, ἰδὲ τὸν § 7, τοῦ εἰρημένου Νόμου 63, καὶ τὸν Νόμον 67, αὐτοῦ τοῦ τίτλου, καὶ ὅσα θέλω προτείνει περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς τὰς περὶ τῶν ἄρθρων 2064, καὶ ἐπομ. παρατηρήσεις. (Μ. Σελ. 26).

1832. Καὶ ἐδῶ ἀντὶ τῆς λέξεως *συμβόλαιον* πρέπει νὰ λέγωμεν *σύμβασις*, ἂν θέλῃ νὰ διατηρηθῇ ἡ μετάφρασις τῶν δύο Γαλλικῶν λέξεων *contrat*, καὶ *convention*, ὡς παρετήρησα περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 1101. ὅταν δὲ λέγῃ τὸ ἄρθρον, ὅτι ἡ εταιρία εἶναι σύμβασις ἢ συμβόλαιον, δεικνύει ἀποχρώντως, ὅτι ἐφαρμόζονται εἰς αὐτὴν ὅλαι αἱ γενικαὶ ἀρχαί, περὶ ὧν εἰς τὰ ἄρθρα 1108—1117, καὶ 1123 κ.τ.λ. ὥς μένει διόλου ἄχρηστον τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐπομένου ἄρθρου 1833, κατὰ τὸ εἰρημένον ἄρθρον 1108, καίτοι ἀπλῇ μετάφρασις τοῦ Νόμου 57, αὐ-

τοῦ τοῦ τίτλου καὶ βιβλίου, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα θέλει ἀποβάλλει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἰδίου ἄρθρου, ὡς παρακατιών.

1833. Κατὰ τὸν § 2, τοῦ Νόμου 29 αὐτοῦ τοῦ τίτλου, ἡ σύμβασις τῆς ἐταιρίας, διὰ τῆς ὁποίας ἔχει εἰς ἐκ τῶν συνεταίρων ὅλα τὰ κέρδη, ὀνομάζεται ἐταιρία τοῦ λεονταρίου (Leonina) καὶ ἐπομένως εἶναι ἀθέμιτος καὶ ἀνίσχυρος, καθὼς τὸ λέγει ῥητῶς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1855. Ἀρχίζει οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

« Πᾶσα ἐταιρία πρέπει νὰ ᾖ συμπεφωνημένη πρὸς κοινὸν τῶν συμβαλλομένων ὄφελος κ.τ.λ ».

1834. Ὑπάρχει ἐξαίρεσις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὡς πρὸς τὰς ἐταιρίας, τὰς λεγομένας μετοχικὰς, κατὰ τὸ ἄρθρον 49 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ ἐν γένει, ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς ἄλλας ἐταιρίας, ἡ ἔλειψις τῆς ἐγγράφου συμβάσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν παρὰ τοῦ 42 κ.τ.λ. ἄρθρων αὐτοῦ τοῦ Νόμου ἀπαιτουμένων διατυπώσεων τὰς καθιστᾷ ἀκύρους μόνον μεταξὺ τῶν συνεταίρων, ὅχι δὲ ὡς πρὸς τοὺς μετ' αὐτῶν συμβαλλομένους τρίτους, ἄρθρον 42 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, εἰς τὸ τέλος· παύει δὲ ἡ ἀκυρότης αὕτη διὰ τῆς ἐκτελέσεως, συνοδευθείσης ἀπὸ ἀναγνωρίσεις καὶ δηλοποιήσεις, αἵτινες ἔλαβον χώραν, μάλιστα δικαστικῶς, μεταξὺ τῶν συνεταίρων, ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικόν. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 42 καὶ 43, περὶ τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ Παρδέσιον εἰς τοὺς ἀριθ. 1008, 1009 κ.τ.λ.

1836. Καὶ κατὰ τὸ 1834, δὲν δύναται τὴν σήμερον, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς Νομικῆς, νὰ ὑπάρχη σιωπηρὰ γενικὴ ἐταιρία, μάλιστα ἀπεριόριστος οὕσα αὕτη εἰς τὸ ποσὸν καὶ εἰς τὰς συνεπείας της, ὑπερβαίνει πάντοτε τὴν ἀξίαν τῶν πεντήκοντα ἢ ἑκατὸν πεντήκοντα δραχμῶν. Ἰδὲ τὸν § 1, τοῦ Νόμου 1 αὐτοῦ τοῦ τίτλου, καὶ τὸν Φάκερ, σημειώσει 5, ὁρισμῶ 5,

τίτλ. 27, βιβλ. 4. Ὑπάρχει ὁμῶς εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν ἐξαίρεσις, ὡς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς μὴ ἀνικάνους νὰ συμβάλλουν εἰς ῥητὴν ἐταιρίαν, ὅταν αὐτοὶ ὄχι μόνον δὲν διεμοίρασαν τὰ κληρονομικὰ πράγματα, ἀλλ' ὑπέβαλον εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὰ παντὸς εἶδους ἀποκτητὰ, ὅταν δὲν ἔλαβε χώραν μεταξὺ αὐτῶν οὔτε ἀπαίτησις, οὔτε κάμμία πράξις τῆς λογοδοσίας, καὶ ὅταν μεταδίδωνται μεταξὺ αὐτῶν ὅλα τὰ κέρδη καὶ ὅλαι αἰζημίαι, ὅποῖος καὶ ἂν ᾖ ὁ λόγος των. Ἰδὲ τὸν Φάβερ εἰς τὸν ὅρισμὸν 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 27, κατὰ τοὺς §§ 6 καὶ 8, τοῦ Νόμου 52, 4, καὶ 63 τοῦ ἰδίου τίτλ. 2, βιβλ. 17· προσθέτει ὁμῶς ὁ συγγραφεὺς οὗτος ὅτι « ἀπαιτοῦνται συνάμα αὗται αἱ » τρεῖς περιστάσεις, ὥστε ἂν λείπη μικρόν τι ἐξ αὐτῶν, π. » χ. ἂν ἐνεργήθῃ, ἢ ἀπεκτήθῃ κάτι τι εἰς τὸ ἰδικόν του ὄνομα καὶ συμφέρον, δὲν φαίνεται πλέον νὰ ὑπάρχῃ γενικὴ » ἐταιρία, ἐκτὸς ὅταν ἐνεργήθησαν μόνον αὐτὰ διὰ τὴν κα- » ταδολίευσιν, ἥτις βέβαια δὲν δύναται νὰ βλάβῃ τοὺς ἀ- » δελφοὺς ». Σημειώσῃ 4, αὐτοῦ τοῦ ὁρισμοῦ 3. Ἰδὲ καὶ τὸν Νόμον 4, τίτλ. 38, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος.

1840. Ἀντὶ τῆς λέξεως δὴλησιν, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν λέξιν βλάβην. Ἰδὲ Σελ. 72, περὶ τῶν ἄρθρων 1239—1241. καὶ Σελ. 20, περὶ τοῦ 2091 ἄρ. γ'. μέρους.

1845. Ἡ ἐξαίρεσις, περὶ ἧς εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 1, τοῦ εἰρημένου τίτλ. καὶ Βιβλ. τῶν Διγεστῶν. Κατὰ Ρ. Σελ. 1084, καὶ τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, εἰ ἐνυπόθηκοι πιστωταὶ τῆς ἐταιρίας χαίρουν τὴν προτίμησιν, ὡς πρὸς τὰ τῆς ἐταιρίας κτήματα κατὰ τῶν πιστωτῶν τῶν συναιτέρων.

1846. Ἰδὲ τὸν Νόμον 60, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ. 17, καὶ τὸν Νόμον 1, § 1, τίτλ. 1, βιβλ. 22, τῶν Διγεστῶν. Κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, καὶ κατὰ τὰ διάφορα

εἶδη τῶν εἰσφορῶν, δύναται νὰ ᾔῃαι εἰσφορὰ ἀντὶ τῆς χρηματικῆς ποσότητος ἐν ἀκίνητον καρποφόρον κτῆμα, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Τόμ. 4, Σελ. 8 καὶ 9, καὶ τότε τὸ ἄρθρον γίνεται μόνον τέλειον διὰ τῶν ἐφεξῆς προσθηκῶν.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἰς τὴν ἐταιρίαν ποσότητα ἢ » κτῆμα τι καὶ μὴ πράξας κ.τ.λ. ».

Μετὰ τὰς λέξεις « τῶν τόκων τῆς ποσότητος ταύτης, ἢ τῶν καρπῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔπρεπε νὰ γίνη ἢ εἰσφορὰ. Τὸ αὐτὸ γίνεται κ.τ.λ. ».

Ἀντὶ τῆς λέξεως « τοῦ κιβωτίου, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν τοῦ Ταμείου ».

1847. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν Νόμων 7 καὶ 8, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ. 17—καὶ τὸν Νόμον 1, τίτλ. 37, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος. Ἰδὲ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1853.

1848, 1849, Ἰδὲ τὸν Νόμον 72, τοῦ εἰρημένου τίτλ. καὶ βιβλ. Ἀντὶ τῶν λέξεων χρήσης, χρήσις, χρηστώσεων, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὰς λέξεις πιστωτῆς, πίστις κ.τ.λ.

1850. Εἴτε ὁ Μ. Σελ. 10, εἴτε ὁ Ρ. Σελ. 1086, συμφωνοῦν κατὰ τὴν συζήτησιν περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, τὴν γνώμην τῶν διαφόρων Νομοδιδασκάλων, καὶ τὸν Νόμον 52, § 3 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. βιβλ. 17, καθὼς καὶ τὸν § 9, τίτλ. 26, βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων, ὅτι πρόκειται ἐδῶ περὶ τοῦ μεγάλου σφάλματος. Κατὰ δὲ τὰς παρατηρήσεις εἰς τὴν Σελ. 131, περὶ τοῦ ἄρθρου 450, καὶ εἰς τὰς Σελ. 277, 278, περὶ τοῦ ἄρθρου 814, ἀνεγνώρισε πολλὰ ὠφέλιμον τὸ Τμῆμα νὰ τὸ ἐξηγήσῃ καλὰ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ἀντὶ νὰ ἀφεθῇ ἡ διάκρισις τῶν σφαλμάτων εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις διὰ τοῦτο.

Μετὰ τὰς λέξεις « δι' ἧς ἐπροξένησεν εἰς αὐτὴν, δι' ἰδίου μεγάλου σφάλματος ζημίας κ.τ.λ. ».

1851. Μετέφρασε τὸ Τμήμα τὴν Γαλλικὴν λέξιν *risque* διὰ τῆς λέξεως λογαριασμοῦ, καὶ ἐπομένως ἀντὶ τῶν λέξεων εἰς βάρος, λέγει εἰς λογαριασμόν, καθὼς καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως ἀνταπαιτήσῃ λέγει ἀπαιτήσῃ.

1852. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰρημένου Νόμου 52, § 4, τοῦ ὁποίου ἡ ἔκφρασις, *ex ea causa* ἀναφέρεται εἰς ὅσα εἶναι συνέπεια τῶν διὰ τὴν ἐταιρίαν γινομένων πράξεων· νομίζει τὸ Τμήμα ὅτι ἐξηγεῖται καλλήτερον τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ἂν τελειόνη ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἐταιρίας, καὶ διὰ τὰς ἀναγκαίας ἐκ τῆς ἐπιτετραμμένης αὐτῇ διαχειρήσεως προκυπτύσας ζημίας ».

1854. Ἡ Γαλλικὴ λέξις *equité*, τῆς ὁποίας ἔδωκα τὴν ἀπαιτουμένην ἐξήγησιν εἰς τὰς Σελ. 21 καὶ 22, τοῦ Γ'. μέρους, μετεφράσθη εἰς τὸ ἄρθρον 1135, διὰ τῶν λέξεων φυσικὴ δικαιοσύνη, ἐνῶ ἐδῶ μετεφράσθη διὰ τῶν λέξεων ἐμφύτου δικαιοσύνης. Σύμφωνον τὸ Τμήμα μὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 135 γινομένας, παρεδέχθη τὴν κοινὴν λέξιν ἐπιείκεια, καὶ καθὼς δὲν παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν λέξιν σίνορ, ἀνεπλήρωσε τὴν λέξιν σεσιμέονον, διὰ τῆς λέξεως ζημιωμένον.

1855. Ἰδὲ τὸν § 2, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. τῶν Ἰνστιτούτων, καὶ τὸν Νόμον 1, § 1, τὸν Νόμον 3, § 1, καὶ τὸν Νόμον 29, § 2, τὸν ὑποῖον ἀνέφερα περὶ τοῦ ἄρθρου 1833. Εἶναι ὅμως σημαντικὴ ἡ παρατήρησις τοῦ Ρ. Σελ. 1088, καθ' ἣν τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἀκυροῖ μόνον τὸ συμβόλαιον τῆς περιῆς πρόκειται ἐταιρείας, *Léonina*, ὅχι δὲ τὴν αὐτὴν ἐταιρείαν, ἥτις κανονίζεται εἰς τὴν ἐξακολουθήσιν της, ὡς πρὸς

τὰ κέρδη, παρὰ τῆς ἀναλογίας τῆς εἰσφορᾶς τοῦ καθ' ἑνὸς κατὰ τὸ 1853 ἄρθρον. Καθὼς ὅμως εἶναι πολλὰ εὐκὸλον νὰ ἐφαρμόζη τις εἰς τὴν ἐταιρίαν τὴν ἀκυρότητα ταύτην, ἀφοῦ ὑφίσταται ἡ ἐταιρία εἰς τὴν σύμβασιν ἢ εἰς τὸ συμβόλαιον, θέλει εἶσθαι πολλὰ ὠφέλιμον, ὡς νομίζω, νὰ ἐξηγηθῇ καλὰ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν διάκρισιν ταύτην. Τὸ Τμῆμα διώρθωσε τὰς λέξεις διομολογία καὶ συντελείας, διὰ τῶν λέξεων διομολογία καὶ μετοχῆς.

1856. Ἀντὶ τῆς λέξεως ῥήτρας, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν συνθήκην, συμφώνως μὲ τὴν παρομοίαν διόρθωσιν τὴν ὁποίαν παρεδέχθη περὶ τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τῶν ἄρθρων τοῦ Κεφαλαίου 4, τίτλ. 3, 1168 κ.τ.λ.

1857, 1858. Διὰ τῆς διατάξεως τῶν δύο τούτων ἄρθρων παύει ἡ κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογὴ τῆς γενικῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαϊκῆς Νομικῆς, καθ' ἣν π. χ. οἱ πλείονες ἐπίτροποι δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσουν ὁ εἰς ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον, ὅταν δὲν τοῖς ἐδόθη ῥητῶς ἡ παρομοία ἐξουσία· ἀρχὴ ὅμως τὴν ὁποίαν τινὲς Νομοδιδάσκαλοι δὲν θέλουν νὰ ἐφαρμόζεται πρὸς τοὺς ἐκ διαθήκης ἐπιμελητὰς (axecuteurs testamentaires), διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἦτον αὐτοὶ ἄγνωστοι, ὡς πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν. Ἰδὲ Παρδέσσιον, τόμῳ 2, Σελ. 391, 392, ἀριθ. 558, Δομ. α. τ. §. 14, Τμῆμα 3, τίτλ. 15, βιβλ. α. Τόμῳ 3, καὶ Μερλέν ἀριθ. 3, πρὸς τὸ τέλος, § 4, λέξεις mandat. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 15 καὶ 16, ὅτι περιορίζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἰς τὰς μόνον συνήθεις καὶ μὴ κατεπειγούσας περιπτώσεις, διότι ὑπαρχούσης περιστάσεώς τινος, καθ' ἣν τὸ συμφέρον τῆς ἐταιρίας ἀπαιτεῖ νὰ ἐνεργηθῇ διὰ τὴν ἀποφυγὴν μεγάλης καὶ ἐπικειμένης ζημίας, δύναται βέβαια νὰ ἐνεργηθῇ μὲ ὅλην τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην, ἐπειδὴ ἐφαρμόζεται μάλιστα τότε τὸ γενικὸν τεκ-

μήριον, περὶ οὗ εἰς τὸν ἀριθ. 1, τοῦ ἐπομένου ἄρθρου. Διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ Τμήμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « εἰς τὰς τῆς διοικη-
σεως πράξεις, ἐκτὸς ἀπροβλέπτων ἐκτάκτων καὶ κα-
τεπειγουσῶν περιπτώσεων ».

1859. 1860. Ὁ πρῶτος ἀριθμὸς τοῦ 1859 ἄρθρου ἀναι-
ρεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 68, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ.
17, καὶ τοῦ Νόμου 16, τίτλ. α. βιβλ. 12, τῶν Διγεστῶν,
κατὰ τοὺς ὁποίους, δὲν δύναται ὁ συνεταῖρος νὰ δανείσῃ καὶ
πωλήσῃ τίποτε, ὅταν ὑπερβαίνῃ τὸ ὅποιον ἔχει μερίδιον εἰς
τὸ συντροφικὸν πράγμα· οἱ τῶν δύο ἐνεσώτων ἄρθρων ἀριθ.
1, 3, καὶ 4, ἀναφέρονται εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν Νόμων 11, τίτλ.
5, βιβλ. 8, καὶ 28, τίτλ. 3, βιβλ. 5, τῶν Διγεστῶν, κατὰ
τοὺς ὁποίους « καλητέρα εἶναι ἡ θέσις τοῦ συνεταίρου, ὅταν
» ἀπαγορεύῃ, παρ' ὅταν κάμνῃ κάτι τί, » κατὰ τὴν ἐφαρμο-
γὴν τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 11, τοῦ Γ'.
μέρους, καθ' ἣν « εἰς τὸ κοινὸν πράγμα καλητέρα εἶναι ἡ θέ-
» σις τοῦ ἀπαγορεύοντος » κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν
εἰς τὴν Σελ. 57, περὶ τοῦ 215, ἄρθρου, τὸν Ρ. Σελ. 1090,
καὶ τοὺς Νόμους 3, τίτλ. 1, βιβλ. 12, καὶ 2, § τελευταῖον,
τίτλ. 3, βιβλ. 24, τῶν Διγεστῶν, ἐπρόσθεσε τὸ Τμήμα.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου 1859, « ἐὰν οἱ
λοιποὶ συνεταῖροι δὲν συναινέσουν, ῥητῶς ἢ
» σιωπηρῶς ».

1861. Ἰδὲ τὸν Νόμον 20, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ.
17, καὶ τὸ ἄρθρον 37 τοῦ Ἀρμενοπούλου, περὶ Διαφόρων Κα-
νόνων.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

1862. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 19 καὶ 20,

καὶ τοῦ Ρ. Σελ. 1091, καθὼς καὶ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ περὶ τῶν ἄρθρων 19, 22, 23, καὶ 24, τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος, καὶ Μερλὲν εἰς τὰς λέξεις *solidarité*, § 2, ἀριθ. 3, καὶ *société*, Τμήμα 6, § 1, καὶ τέλος κατὰ τὰς ὁποίας ἕκαστα παρατηρήσεις εἰς τὴν Σελ. 52, περὶ τοῦ 1202 ἄρθρου, εἶναι βέβαιον. α) ὅτι οἱ συνεταῖροι τῆς ὁμορίθμου ἐταιρίας, καὶ οἱ μὴ μόνον χρηματοδότης τῆς ἑτερορρύθμου ἐταιρίας εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπόχρεοι διὰ τὰ αὐτῶν τῶν ἐταιριῶν χρέη. β) ὅτι καὶ οἱ τελευταῖοι (οἱ χρηματοδότης) μένουσιν ἀλληλέγγυοι, ὅταν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 28, αὐτοῦ τοῦ Νόμου. γ) ὅτι οἱ τῆς μετοχικῆς ἐταιρίας συνεταῖροι ὑποχρεούνται εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου ὡς πρὸς τὸν τρίτον, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ὀφειλῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἡ ἐταιρία ἐκ τοῦ συμβολαίου ἢ ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως περὶ ᾧ πρόκειται. δ) ὅτι τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει αὐτοδικαίως ἀλληλέγγυος ὑποχρέωσις μεταξὺ τῶν συνεταίρων, ἔνεκα τῶν μόνων ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἐπῆρεν εἰς ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους, εἰς τὰς πράξεις μεταξὺ αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον προκύπτει ἡ ἀλληλέγγυος ὑποχρέωσις ἢ παρὰ τοῦ Νόμου ἢ παρὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ τρίτου ρητῶς παραδεχθεῖσιν ἀλληλεγγύως ὑποχρεώσεων. ε) ὅτι ἡ ὑπογραφή εἰς τὸ ἐταιρικὸν ὄνομα δὲν εἶναι ἡ μόνη βάσις τῆς ἀλληλεγγύου ὑποχρεώσεως τῶν συναιτέρων, ὥστε νὰ ἐξαιρεθοῦν αὐτοὶ ἀπὸ πᾶσαν ἀλληλέγγυον ὑποχρέωσιν, ὅταν ὁ συνεταῖρος ὑπέγραψε μόνον μὲ τὰ ἰδιαίτερα ὀνόματά του, ἂν δύναται ν' ἀποδείξῃ ὁ τρίτος, ὅτι ἐγένεν ἡ ὑποχρέωσις διὰ τὴν ἐταιρίαν, ἢ ἐχρησίμευσε πρὸς αὐτήν. Ὑπάρχει περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπὸ τὰς 23 Φρημαρίου, ἔτος 13, ἥτις ἐκφράζεται οὕτω. « Σκεπτόμενον ὅτι, » ὅταν ὁ Νόμος διατάττῃ νὰ ᾔναι ἀλληλεγγύως ὑπόχρεοι οἱ

» συνεταῖροι, ὅταν εἷς ἐξ αὐτῶν ὑπέγραψε διὰ τὴν ἐταιρίαν,
 » δὲν περιώρισε τὴν ἀποδείξιν περὶ τῆς περιπτώσεως, ὅτι
 » ἐδόθη ὑπογραφή εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἐταιρίας εἰς τὸν μετα-
 » ξὺ τῶν ἐμπόρων συνηθισμένον τύπον, ὁ ὁποῖος ὑφίσταται
 » εἰς τὴν προσθήκην τῆς λέξεως καὶ συντροφία· ὅτι ἡ
 » διαληφθεῖσα διάταξις δὲν ἐξαιρεῖ τὰς ἄλλας ἀποδείξεις, αἵ-
 » τινες δύνανται νὰ προκύπτουν, εἴτε ἀπὸ τὴν Δικογραφίαν,
 » εἴτε ἀπὸ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς μένει ἀποδεδειγμένον,
 » ὅτι ὁ ὑπογράφας μὲ ἰδιαίτερον ὄνομά του, χωρὶς τὴν δια-
 » ληφθεῖσαν προσθήκην, ἐνήργησε τῶντι διὰ τὴν ἐταιρίαν,
 » καὶ ὅτι αἱ περὶ ὧν πρόκειταιπραγματεῖαι, ὑποχρεώσεις κτλ.
 » ἀπεῖδον εἰς τὸ ὄφελος αὐτῆς » (ἰδὲ καὶ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον
 1864). 5) ὅτι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἀναφέρεται εἰς τὰς παρὰ
 τοῦ συνεταίρου κατ' εὐθείαν διομολογηθείσας ὑπὲρ τῶν τρί-
 των ὑποχρεώσεις, ἐν ᾧ τὸ ἄρθρον 1859 ὁμιλεῖ εἰς τὸν πρῶ-
 τον ἀριθμὸν περὶ τῆς συνεπείας τῶν δυστυχῶν τῆς κερδοκοσ-
 πίας πράξεων, τὰς ὁποίας ἔκαμεν εἷς ἐκ τῶν συνεταίρων, ἀ-
 φορώσας τὴν ἐταιρείαν, Ρ. Σελ. 1091.

1863. Ἀντὶ τῶν λέξεων χρήστην καὶ τὸ ἔγγραφον,
 παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὰς λέξεις πιστωτὴν καὶ ἡ σύμ-
 βαςις, διότι ἡ Γαλλικὴ λέξις l'acte, ἀναφέρεται τῶντι
 εἰς τὴν σύμβασιν τῆς ἐταιρίας, ἥτις δύναται νὰ ᾔῃ καὶ ἀ-
 γράφως, κατὰ τὸ ἄρθρον 1834, καὶ Ρ. Σελ. 1079.

1864. Κατὰ τὴν παρὰ Ρ. Σελ. 1093, ἀναφερθεῖσαν τοῦ
 Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, εἶναι φανερόν ὅτι οἱ συνεταῖροι εἰς τὴν
 τελευταίαν περίπτωσιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ὑποχρεοῦνται
 μόνον κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ συντροφικοῦ μεριδίου ἢ τῆς
 εἰσφορᾶς τοῦ πρὸς τὴν ἐταιρίαν. Καταπεισμένον τὸ Τμήμα,
 ὅτι πρέπει νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο αὐτὴν τὴν ἀρχὴν,
 ἐπρόσθεσε τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ὠφέλιμον εἰς τὴν

» εταιρίαν· εἰς δὲ τὴν τοιαύτην περίπτωσιν οἱ συνεταῖ-
 » ροι ὑποχρεοῦνται μόνον κατ' ἀναλογίαν τοῦ συντροφικοῦ με-
 » ριδίου των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

1865. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅ,τι ἀναφέρει ὁ P. Σελ. 1094, περὶ τοῦ ἀριθ. 4, τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, τοῦτέστιν ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται διάλυσις ἐκ μέρους καὶ τῆς θελήσεως τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν συνεταίρων, λαμβάνει μόνον χώραν, κατὰ τὴν τοῦ ἄρθρου 1869 περίστασιν.

1866. Φαίνεται ὅτι ἡ βᾶσις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου εἶναι ἡ ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 65, περὶ τοῦ ἄρθρου 234, κατὰ τὸν περὶ Διαφόρων Κανόνων 35, Νόμον. Καθὼς ὅμως τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ν' ἀναφερθῇ ἀπλῶς εἰς τὸ 1834 ἄρθρον, δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐξηγηθῇ κατὰ λέξιν τὸ ἄρθρον ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους, ὥστε νὰ νομίζητις, ὅτι χρειάζεται διὰ τὴν διάλυσιν ἄλλο συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον, ὅταν ἐσυστήθῃ ἡ εταιρία διὰ τοιούτου ἔγγράφου. P. Σελ. 1094. Ἐπειδὴ δὲ αἱ διαληφθεῖσαι λέξεις δύνανται νὰ δώσουν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐναντίαν γνώμην εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, διὰ τοῦτο νομίζω πολλὰ ὠφέλιμον νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἄλλως, εἰ μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀποδεικνύεται κατὰ » τὸ 1834, ἡ εταιρία ».

1867. Ἴδὲ περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τοὺς Νόμους 5, 58, 82 καὶ 63, § τελευταῖον τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ. 17. Φαίνεται, ὡς παρατηρεῖ ὁ P. Σελ. 1095, εἰς ἀντίστασιν τὸ

ἔνεστως ἄρθρον μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν ἄρθρων 711, καὶ 1138, κατὰ τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὴν μόνην συναίνεσιν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν παράδοσιν λαμβάνει ἰσχὺν πᾶν συμβόλαιον περὶ τῆς ἐνδεχομένης ἐγχειρίσεώς τινος πράγματος, κατὰ τὸν ἐνεστῶτα Κώδικα, ἐκτὸς ἂν ὑποθέτωμεν, ὅτι πρόκειται ἐδῶ περὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνήκει εἰσέτι εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ δὲν εἶναι ἀκόμῃ εἰς τὴν διακατοχὴν τοῦ διομολογοῦντος, ἢ περὶ τῆς ἀπωλείας, ἣτις ἔλαβε χώραν μετὰ τὴν ὑπερημερίαν εἰς τὴν παράδοσίν του, (ἄρθρον 1846), καὶ ἐπομένως νομίζω ὠφέλιμον διὰ τὴν ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὰς λέξεις « τὴν κυριότητα πράγματος τινος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀκόμῃ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν ἢ διακατοχὴν αὐτοῦ, ἢ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως κ.τ.λ ».

Μετὰ τὰς λέξεις « ὅταν μόνῃ ἢ κάρπωσις εἰς παρομοίαν περίπτωσιν κατεβλήθη κ.τ.λ ».

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 23, ἐμπορεῖ νὰ μὴ ἀπολεσθοῦν ἀκεραίως τὰ πράγματα, ἀλλὰ μόνον π. χ. τὸ οὐσιῶδες αὐτῶν, ἢ τὸ οὐσιῶδες μέρος πράγματος τινος, καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν ἤθελε τάχα συσταθεῖ ἡ ἐταιρία, καθὼς δύναται ν' ἀπολεσθῶσι μόνον πράγματά τινα μικροῦ λόγου ἄξια καὶ καθὼς εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν δὲν πρέπει γὰ διαλυθῇ ἡ ἐταιρία, ὅταν ἢ ἀναπληρόνωνται τὰ ἀπολεσθέντα ἢ δίδεται ἡ ἀπαιτούμενη ἀποζημίωσις διὰ τὴν ἀπώλειάν των, ὀφείλει νὰ περιορισθῇ τὸ δίκαιον τῆς διαλύσεως τῆς ἐταιρίας εἰς τὴν πρώτην μόνον περίπτωσιν. (ἰδὲ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν τῆς Νομικῆς, εἰς τὴν Σελ. 355, περὶ τοῦ ἄρθρου 953, *parum pro nihilo* κ.τ.λ.) Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους προσθέτει τὸ Τμήμα.

Μετὰ τὰς προηγουμένας λέξεις τῆς προσθήκης μου, « ἢ

» διακατοχήν αὐτοῦ, (ἂν παραδέχεται ἡ ἐπιτροπὴ τὴν
 » προσθήκην μου ταύτην, ἢ εἰς τὴν ἐναντίαν ὑπόθεσιν μετὰ
 » τὰς λέξεις τοῦ κειμένου, τὴν κυριότητα πράγμα-
 » τός τινος) ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ ἐταιρία δὲν ἤθελε συστα-
 » θῇ, ἢ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως κ.τ.λ ».

1868. Κατὰ τοὺς Ῥωμαῖκούς Νόμους, δύναται νὰ συμ-
 φωνηθῇ ἡ ἐξσκολούθησις τῆς ἐταιρίας μεταξὺ τῶν ἐπιζών-
 των συνεταίρων, ὅχι ὁμῶς μὲ τὸν κληρονόμον τοῦ προαπο-
 θαμμένου συνεταίρου, ἐκτὸς ἂν εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐταιρίας
 ἐκαλέσθῃ ὁ κληρονόμος, ὡς ἤδη γνωστὸς τότε ὡς τοιοῦτος
 παρὰ τῶν συνεταίρων, ἢ πρόκειται περὶ τῆς ἐταιρίας τῶν
 ἐδωδίων, κατὰ τοὺς Νόμους 33, 59, καὶ 65, § 9, τοῦ
 εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ. 17, τῶν Διγεστῶν. Ὑποχρεοῦται
 ὁμῶς, κατὰ τὴν αὐτὴν νομικὴν ὁ κληρονόμος νὰ ἐκτελέσῃ
 καὶ ἀποπερατώσῃ, ὡς τοιοῦτος καὶ ὅχι ὡς συνεταῖρος, τὰ ὁ-
 ποῖα ἤρχισεν ὁ ἀποθαμμένος καὶ δὲν ὑποφέρουν ἀναβολὴν
 χωρὶς μεγάλην ζημίαν εἰς τὴν ἐκτέλεσίν των· καὶ εἰς αὐτὴν
 τὴν περίπτωσιν εἶναι ὑπεύθυνός ὁ κληρονόμος διὰ τὰ μεγά-
 λα σφάλματα καὶ διὰ πᾶσαν κακὴν πίστιν, κατὰ τοὺς Νό-
 μους 36, 40, 63, § 8, τοῦ εἰρημένου τίτλ. ἰδὲ M. Σελ. 24.

1869. Αναφέρονται εἰς ὅσα παρετήρησα περὶ τοῦ ἀριθ. 5,
 τοῦ ἄρθρου 1865.

1870. Αναφέρονται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ὁ Νόμος 65,
 § 5, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ. 17, καὶ ὁ § 4, τίτλ. 26,
 βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων πρέπει νὰ διορθωθῇ τὸ τυπογρα-
 φικὸν σφάλμα, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὴν λέξιν ἄκυρος, καὶ
 ν' ἀναπληρωθῇ διὰ τῆς λέξεως ἄκαιρος διότι τὸ κείμενον
 λέγει à contre temps.

1871. Ἰδὲ τὸν Νόμον 14, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, ὡς πρὸς
 τὰς περὶ ὧν πρόκειται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἐξαιρέσεις. Ἀν-

τῶν λέξεων συνήθους πηρώσεως, παρεδέχθη τὸ Τμήμα ὡς καλητέραν μετάφρασιν τῶν Γαλλικῶν λέξεων *infirmité habituelle*, τὰς λέξεις χρονικῆς τινὸς ἀσθενείας.

1872. Ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικόν, κατὰ Ρ. Σελ. 1098, ὅτι οἱ περὶ ὧν πρόκειται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἐπικαλεσθέντες κανόνες δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς ἐταιρίας, εἰμὴ, ὅταν ἐδημοσιεύθησαν αὐταί, κατὰ τὰ παρὰ τοῦ Νόμου διαταττόμενα. Τοῦτο ὅμως ἀναφέρεται μόνον, ὡς νομίζω, εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐταιρίας καὶ εἰς τὰς διατυπώσεις περὶ ὧν εἰς τὸ ἄρθρον 46, τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου.

1873. Ἡ γενικὴ ἔκφρασις τοῦ ἄρθρου 1862, παρὰ τὰς ἐμπορικὰς, καθὼς καὶ ἡ δηλοποίησις τὴν ὁποίαν ἐνδixλαμβάνει οὕτως ἐν γένει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὡς πρὸς αὐτάς, δικαιολογοῦνται ἀπὸ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ὑπῆρξεν ἀκόμη τότε ὁ Ἐμπορικὸς Κώδικς, ὁ ὁποῖος ἐσυζήτηθη καὶ ἐπεκυρώθη μόνον μετὰ τὸν Πολιτικὸν τοῦτον Κώδικα.

ΜΕΡΟΣ Ι'.

Περὶ τοῦ δανείου.

Πᾶσα σύμβασις δανείου, εἴτε τοῦ λεγομένου χρησιδανείου, εἴτε τοῦ λεγομένου ἐπὶ ἀναλώσει, εἶναι πραγματικὴ (reel) διότι ὑποθέτει ἐγχείρισιν τοῦ πράγματος καὶ ὑποχρέωσιν τῆς ἀποδόσεως αὐτοῦ. Εἶναι ὅμως ἀτελὴς συναλλαγματικὴ σύμβασις κατὰ τὸ ἄρθρον 1102, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Ρ. Σελ. 697, περὶ τούτου τοῦ ἄρθρου ἐξήγησιν. Ἀναφέρονται εἰς τὸ χρησιδάνειον οἱ Νόμοι τοῦ τίτλ. 6, βιβλ. 13, τῶν Διγεστῶν, καὶ τοῦ τίτλ. 23, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικ-

δηκος, καὶ εἰς τὸ ἐπὶ ἀναλώσει δάνειον ἢ ἀπλοῦν δάνειον οἱ Νόμοι τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 12, τῶν Διγεστῶν, καὶ τῶν τίτλ. 1 καὶ 2, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος. Ὡς πρό τινας περιστάσεις καὶ τινα πρόσωπα δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ ὑποδιαίρεσις τοῦ τελευταίου δανείου εἰς χαριστὸν δάνειον καὶ εἰς ἔντοκον δάνειον. Μ. Σελ. 27 καὶ 28, καὶ Ἀρμενόπουλ. εἰς τὰ ἄρθρα 1, 5, 24 καὶ 25, τίτλ. Ζ'. βιβλ. Γ'.

1875, 1876. Ἡ οὐσία τοῦ χρησιδανείου (γνωστοῦ παρὰ τοῖς Νομοδιδασκάλοις, ὑπὸ τὸ ὄνομα (commodatum), ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ ᾔνῃ χαριστὸν· ὅταν ὑπάρχῃ ἀντίτιμον εἰς χρήματα εἶναι μίσθωσις· καὶ ἐὰν τὸ ἀντίτιμον ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ κᾶμῃ ἢ νὰ δώσῃ κάτι τι, εἶναι ἀνώνυμος σύμβασις. (contrat innominé) Ρ. Σελ. 1099. Ὁ Κουϊάκιος διακρίνει τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ δανείου οὕτω. Τὸ μὲν εἶναι ὡσανεὶ δάνειον διὰ τὴν χρῆσιν, τὸ δὲ εἶναι ὡσανεὶ χρησιδάνειον (commodat), διὰ τὴν κατάχρησιν. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ρ. φαίνεται πολὺ εὐλογος ἡ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου, μὴ ἀναλώσιμος (non fungible) εἰς τὴν λέξιν πράγματι.

1877. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν Νόμων 8 καὶ 9, τίτλ. 6, βιβλ. 13, τῶν Διγεστῶν. Καθὼς δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἰδιοκτησία παρὰ τῷ δανειστῇ, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1099, ἐν ᾧ δύναται νὰ δανεισθῇ καὶ τὸ ἀπλοῦν δίκαιον τῆς ἐπικαρπίας, μοὶ φαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀφεθῇ ἡ λέξις κύριος, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, καὶ πρέπει νὰ συνταχθῇ διαφορετικῶς καὶ π. χ. ὡς ἐφεξῆς τοῦτο τὸ ἄρθρον.

(1877). « Τὰ τοῦ δανειστοῦ δικαιώματα περὶ τοῦ πράγματος δὲν χάνονται διὰ τούτου τοῦ δανείου ».

1878. Τὰ κινητὰ καθὼς καὶ τὰ ἀκίνητα δύνανται νὰ δανεισθῶσιν. Ἰδὲ τὸν Νόμον 1, § 1, τοῦ εἰρημέγου τίτλ. 6,

βιβλ. 13. Ἡ οὐσία τοῦ περὶ οὗ εἶναι λόγος δανείου ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ἀναλωθῇ τὸ πρᾶγμα διὰ τῆς χρήσεως, διότι ἂν ἀναλίσκηται, μένει ἀπλοῦν δάνειον, ἐκτὸς ὅταν τὰ κοινῶς ἀναλώσιμα διὰ τῆς χρήσεως πράγματα δανείζονται μόνον διὰ τὴν παράταξιν καὶ ἐπίδειξιν *ad pompam, et ostentationem*, ὡς λέγουν ὁ Νόμος 3, § τελευταῖος, καὶ ὁ Νόμος 5, τοῦ εἰρημένου τίτλ. Μ. Σελ. 29. Ρ. Σελ. 1099 καὶ 1100.

1879. Παραδέχεται τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ὡς ἀρχὴν καὶ κανόνα τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὡς ἐξαίρεσιν μόνον ὁ Νόμος 12, § 1, τίτλ. 26, βιβλ. 43, τῶν Δίγестων. Μ. Σελ. 30.

1880. Κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς Νόμους, ὅταν ἔγινε τὸ δάνειον πρὸς ὄφελος μόνον τοῦ δανειζομένου, εἶναι οὗτος ὑπεύθυνος καὶ διὰ τὰ μικρότερα σφάλματα, διότι χρεωστεῖ τὴν ἀκριβεστέραν ἐπιμέλειαν *Exactissimam diligentiam*, ὥστε δὲν ἀπαλλάττεται ἀπ' αὐτὰ ἀποδεικνύων, ὅτι δὲν ἔχει μεγαλητέραν ἐπιμέλειαν εἰς τὰ πράγματά του, ὅταν ἡδύνατο τῶνόντι νὰ ἔχῃ μεγαλητέραν παρὰ τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη ἐπιμέλειαν. Ὅταν ἔγινε τὸ δάνειον, διὰ τὸ συμφέρον ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ὑποχρεοῦται μόνον ὁ δανειζόμενος εἰς τὴν συνήθη ἐπιμέλειαν, καὶ ἡ διαληφθεῖσα ἀπόδειξις δύναται νὰ τοῦ χρησιμεύῃ κατὰ τὰς περιστάσεις· ὅταν δὲ ἔγινε πρὸς ὄφελος μόνον τοῦ δανειστοῦ, εἶναι μόνον ὑπεύθυνος ὁ δανειζόμενος διὰ τὰ μεγάλα σφάλματα. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 5, καὶ 18, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 6, βιβλ. 13, καὶ 1, § 1, τίτλ. 7, βιβλ. 44, τῶν Δίγестων, καὶ ὅσα παρετήρησα εἰς τὰς σελίδας 131, καὶ 277 τοῦ Α. Μέρους. Ἐκοψε λοιπὸν τὸ ἄρθρον μας, ἀφοῦ ἀπαιτεῖ μόνον τὴν παρὰ παντὸς καλοῦ οἰκοπάτορος συνειθισμένην ἐπιμέλειαν, περὶ ἧς εἰς τὸ ἄρθρον 1882, αὐτὰς τὰς διακρίσεις· δύνανται ὁμῶς πάντοτε νὰ χρησιμεύουν αἱ διαληφθεῖσαι ἀρχαὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν Νόμων

εἰς τὴν σάθμισιν τῶν περιπτώσεων, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ διαφιλονεικουμένη ἐπιμέλεια.

1881. Νομίζω ἀναγκαῖον κατὰ τὴν τοῦ P. παρατήρησιν εἰς τὴν Σελ. 1101, νὰ προστεθῇ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ἡ κοινὴ ἐξαίρεσις, περὶ ἧς τὸ 1302 ἄρθρον, ἀφορῶσα τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελε φθαρῇ, ἀναλωθῇ, ἢ ἀπολεσθῇ, καίτοι μεταχειρισθὲν, τὸ πρᾶγμα, κατὰ τὴν μόνον παρὰ τῆς συμβάσεως ἢ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος διορισθεῖσαν χρῆσιν. Ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὴν προσθήκην ταύτην. Τροπολογεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο τὴν αὐστηρότητα τῆς Ῥωμαϊκῆς Νομικῆς, καθ' ἣν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἐξομοιοῦται ὁ δανειζόμενος μὲ τὸν κλέπτην καὶ ὑπόκειται διὰ τοῦτο εἰς τὰς συνεπείας τῆς κλοπῆς. Ἰδὲ τὸν Νόμον 5, § 8, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 6, αὐτόθι. *Qui aliter, quam comodatum est, utitur, furti tenetur.*

1882. Ἡ περίστασις, ἣν ἀναφέρει τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, καὶ καθ' ἣν ἡδύνατο νὰ προφυλάξῃ τὸ πρᾶγμα κατὰ τῆς ἀπωλείας, καθιστᾷ βέβαια τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιμελείας καὶ δικαιολογεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 5, § 4.

1883, 1884. Ἡ ἐκτίμησις τόπον ἐπέχει πωλήσεως, καθὼς συμβαίνει εἰς τὰ ἐκτιμητὰ προικῶα πράγματα, καὶ λέγει ὁ Νόμος 10 § 5, τίτλ. 3, βιβλ. 28, τῶν Διγεστῶν, αὐτόθι. *Quia aestimatio venditio est* ὥστε ἐφαρμόζεται ὁ κοινὸς κανὼν *Res perit domino*. Ὁ Νόμος 5, εἰς τοὺς § § 4 καὶ 7, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 6, καὶ ὁ Νόμος 1, τίτλ. 23, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, ἀναφαίρουν ἄλλα παραδείγματα τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς εἶναι ὑπεύθυνος ὁ δανειστῆς διὰ τὰς ἀπωλείας καὶ φθοράς, αἵτινες προκύπτουν ἐκ τυχαίων συμβάντων, τοῦτέστιν ὅταν τὸ τυχαῖον συμβάν ᾖ ἀποτελέσμα τοῦ προηγουμένου σφάλματος, καὶ τὸ σφάλμα προηγῇται τούτου τοῦ συμ-

Εάντος. (Ιδὲ τὴν Σελ. 159, περὶ τοῦ ἄρθρου 1370), π. χ. ἂν ἐξηκολούθησε κινδυνώδη δρόμον ἢ ἐταξείδευσε τὴν νύκτα, ἐν ᾧ ἡδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ ἄλλον κατὰ τὰς περιστάσεις ἀσφαλέστερον δρόμον, καὶ ταξιδεύσῃ τὴν ἡμέραν, καθὼς καὶ ὅταν διὰ τῆς διομολογίας ὑπεβλήθῃ ῥητῶς εἰς τὰ παντὸς εἶδους τυχαῖα συμβάντα. Μ. Σελ. 52, καὶ Μερλέν, λέξεις cas § 6, Des cas fortuits. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον 1884, μὲ τὸν Νόμον τελευταῖον αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 6. Μοὶ φαίνεται ὅμως ἀναγκαῖον ἢ τοῦλάχιστον ὠφέλιμον, κατὰ συνέπειαν τοῦ τελευταίου παραδείγματος, καὶ τοῦ εἰρημένου Νόμου 1, καθὼς καὶ τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 1302, νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τούτου 1884, ἡ ἀκόλουθος ἐξκίρεσις.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐνεκα τῆς ἐξαχριώσεως ἐκτὸς » ἂν ῥητῶς ἀνέβαλε τὴν τοῦ τυχαίου συμβάντος εὐθύνην ».

1885. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐνδιαλαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 16, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 6, καὶ κατὰ τὸν Νόμον τούτον ὀφείλει ὁ δανειστής ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς ἐκεῖνον, ὅς τις τοῦ τὸ ἐδάνεισε, ἂν καὶ τὸν γνωρίζῃ μὴ κύριον ἢ κλέπτῃν αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ κατάσχεσις ἐκ μέρους τοῦ ἀληθοῦς κυρίου, ὥστε ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 1944. διὰ τοῦτο ἔκαμε τὸ Τμῆμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « ὀφειλομένων αὐτῷ, » οὔτε νὰ προτείνῃ κατ' αὐτοῦ ἐνστάσιν τῆς μὴ κυριότητος, » ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ κατάσχεσις, κατὰ τὸ 1944 ἄρθρον ».

1886. Ἐξηγεῖται τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ ἡ Γαλλικὴ ἔκφρασις quelque dépense διὰ τοῦ Νόμου 18, § 2, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 6, βιβλ. 13, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ περὶ τῶν μικρῶν ἢ μετρίων δαπανῶν, αὐτόθι: modica impendia ad commodatarium pertinent—καθὼς καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου 1890, τὸ

ὁποῖον ὁμιλεῖ περὶ ἐκτάκτου τινὸς δαπάνης. Ἰδὲ Μ. Σελ. 33, ὥστε μοὶ φαίνεται ὅτι γίνεται σαφέστερον τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, μάλιστα ὅτι δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἑκτακτός τις καίτοι μικρὰ δαπάνη, ἂν, ἀντὶ ἐδ α π ά ν η σ έ τ ι ς, λέγῃ ἕκαμε συνήθεις καὶ μετρίας τινὰς δαπάνας διὰ νὰ μεταχειρισθῇ κτλ.

1887. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 1200 ἄρθρου, καὶ συμφωνεῖ μὲν μὲ τὸν Νόμον 5, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 6. ὅχι δὲ μὲ τὴν Νεαρὰν Κεφ. Α. Δύναται ὁμῶς νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἀπορία ἂν οἱ κληρονόμοι ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, περὶ ὧν πρόκειται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, ἦναι καὶ ἀλληλεγγύως ὑποχρεωμένοι, ἢ μὴ, τοῦτέστιν ἂν διαιρεθῇ, ἢ μὴ μεταξὺ τῶν κληρονόμων τὸ ἀλληλέγγυον τοῦ ἀποθανόντος. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1221 ἄρθρου, καὶ τοῦ Νόμου 3, § 3, τοῦ ἰδίου τίτλ. 6, ἐὰν εἷς ἐκ τῶν κληρονόμων ἔχῃ τὸ πρᾶγμα μόνος αὐτὸς, ὑπόκειται βέβαια τότε εἰς τὴν ἀλληλέγγυον ἀγωγὴν μὲ ἐξαίρεσιν εἰς τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1220. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ διὰ μεγαλητέραν σαφήνειαν τοῦ ἄρθρου τούτου προσθέτει τὸ Τμήμα τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « π ρ ὸ ς τ ὸ ν δ α ν ε ῖ σ α ν - » τ α ε ὕ θ ύ ν η ν, διαφυλαττομένης ὡς πρὸς τοὺς κληρονόμους » τῶν δανεισθέντων τῆς διατάξεως τοῦ ἀριθ. 2, τοῦ 1221 » ἄρθρου ».

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

1888. 1889. Ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ Νόμου 17. § 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 6. Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ δευτέρου ἄρθρου εἶναι ἡ συνέπεια τῆς ἐπιεικείας. Ἀνήκει δὲ πάντοτε εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικαστηρίοις νὰ σταθμίσουν τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς δύναται ὁ δανειστὴς ν' ἀ-

πλούστη τὴν ὠφέλειαν τοῦ τελευταίου μέρους τοῦ 1889. αὕτῃ ὁμῶς ἡ ὠφέλεια δύναται νὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὴν ἰδίαν ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 1761, ἥτις συμφωνεῖ μὲ τὸ ἄρθρον 34, βιβλ. γ'. τίτλ. ἡ. τοῦ Ἀρμενοπούλου.

1890. Τοῦτο τὸ ἄρθρον εἶναι, ὡς ἤδη εἶπα, ἡ ἐξήγησις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 1886. καὶ ἡ βάσις τοῦ προνομίου, τὸ ὁποῖον ἔχει δι' αὐτὰς τὰς δαπάνας ὁ δανειζόμενος κατὰ τὸ ἄρθρον 2102. Μοὶ φαίνεται ὁμῶς, ὅτι κατὰ τ' ἄλλα παραδείγματα, τὰ ὁποῖα προσφέρει ὁ ἐνεστὼς Κώδῃξ (ιδεὲ τὸ ἄρθρον 1673, καὶ τὴν προσθήκην περὶ τοῦ 1634 ἄρθρου) καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν Νόμων 14, § 1, τίτλ. 3, βιβλ. 10, καὶ 15 καὶ 16, τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 47, τῶν Διγεστῶν, δύναται ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιτρέπῃ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν τὸ δίκαιον ἐπισχέσεως ἕως οὗ ἀποζημιωθῇ διὰ τὰ, περὶ ὧν πρόκειται, ἔξοδα, μάλιστα ὅταν πρόκηται περὶ μεγάλων Δαπανῶν, καθὼς ἤθελεν εἶσθαι πολλὰ ὠφέλιμον νὰ τὸ λέγῃ ῥητῶς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, διότι ὡς εἶπα περὶ τοῦ ἄρθρου 1886, ἔκτατοι δαπάναι δύνανται νὰ ᾔναι καὶ πολλὰ μικραὶ, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ αἰτία νὰ ἐξαιρεθοῦν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου 1886.

1891. Εἶναι σύμφωνον τοῦτο τὸ ἄρθρον μὲ τὴν Νόμον 18, § 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 6, βιβλ. 13. Κατὰ τὸν Νόμον 22, αὐτοῦ τοῦ τίτλου καὶ τὰς τοῦ Μ. Σελ. 37, παρατηρήσεις πρέπει νὰ ἐνδιαλαμβάνῃ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἔχει τοιαῦτα ἐλλείματα (ἢ ἐλαττώματα κατὰ τὴν παραδεχθεῖσαν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως Vice) μὴ πασίδηλα ἢ μὴ γνωστὰ πρὸς τὸν δανειζόμενον, ἐνεκα τῶν ὁποίων δύναται νὰ προξηγήσῃ κ.τ.λ. ».

Ἐν γένει ὁ δανειστής εἶναι ὑπεύθυνος μόνον περὶ τοῦ δόλου καὶ τοῦ σφάλματός του. Ρ. Σελ. 1194, ἀλλὰ κατὰ τὸν Νόμον 61, § 6, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 2, βιβλ. 47, τῶν Διγεστῶν, δὲν ὑποτίθεται τόσον εὐκόλα ἢ καταδολίευσις τοῦ δανειστοῦ, ὅς τις ἐνεργεῖ ἀμισθί. Μ. Σελ. 37.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

1892. Κατὰ τοὺς Νόμους 1, 2 καὶ 3, τίτλ. 1, βιβλ. 12, τῶν Διγεστῶν, πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀπόδοσις κατὰ τὴν αὐτὴν ποσότητα καὶ ποιότητα, καθ' ἣν ἐδόθη, τοῦτέστιν κατὰ τὸ αὐτὸ βάρος μέτρον καὶ γένος, καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, ὅχι δὲ καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος (*non eamdem speciem, alioquin commodatum erit, aut depositum... sed idem genus*)—Κατ' αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ εἰρημένου Νόμου 2, *non eamdem speciem*—Θεωρῶ ὡς προτιμητέαν τὴν, καθὼς εἶναι, μετάφρασιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρ. εἰς τὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν τοῦ Γαλλικοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ νὰ ᾔῃναι τοῦ αὐτοῦ εἶδους *de la même espèce*· (ἰδὲ τὸ ἄρθρον 1932).

1893. Εἰς τὸ χρησιδάνειον δὲν ἀπαιτεῖται παρὰ τῷ δανειστῇ ἡ ἰδιοκτησία κατὰ τὰς παρατηρήσεις καὶ τὴν διόρθωσιν περὶ τοῦ 1877 ἄρθρου, καὶ ὁ δανειζόμενος δὲν ἀποκτᾷ ἄλλο δίκαιον εἰμὴ τὸ τῆς χρήσεως, ἐν ᾧ εἰς τὸ ἐπὶ ἀναλώσει δάνειον τοῦτο, ἀποκτᾷ ὁ δανειζόμενος τὴν ἰδιοκτησίαν, ὥστε ἀπαιτεῖται ἡ ἰδιοκτησία παρὰ τῷ δανειστῇ, ὅταν πρόκηται περὶ τοῦ τελευταίου δανείου, καὶ ὡς λέγουν οἱ Νόμοι 15 καὶ 16, καὶ 2, § 2, τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 12, οὔτε ὁ κλέπτῃς δύναται νὰ κάμῃ ἰσχυρῶς περὶ τοῦ κλαπέντος πράγματος τὸ δάνειον τοῦτο, οὔτε περὶ τοῦ ὅλου συντροφικοῦ πράγματος ὁ συνεταῖρος.

1894. Συμφωνεῖ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου μὲ τὴν τοῦ εἰρημένου Νόμου 2.—Παρατήρησεν ὁμῶς τὸ Τμῆμα, ὅτι εἶναι καλῆτερον, ν' ἀφαιρεθῇ ὁλοτελῶς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ὡς ἄχρηστον, καὶ μόνον ἱκανὸν νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἀπορίαν, καθ' ἣν περίπτωσιν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1105, δίδεται τὸ ζῶον ἢ νὰ σκοτωθῇ, ἢ νὰ χρησιμεύῃ ὡς φαγητὸν εἰς τράπεζαν π. χ. ἐν μοσχάρι, δύο καπόνια κ.τ.λ. ἀφοῦ ἢ κατὰ τὰς προηγουμένας ἀρχάς, ἢ κατὰ τὴν σύμβασιν, ἢ δίδεται τὸ ζῶον διὰ νὰ ἀναλωθῇ ἢ μὴ, καθὼς εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν δὲν ἐφαρμόζεται τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἐφαρμόζεται ἀποχρώντως τὸ 1875 ἄρθρον.

1895. Ὑπάρχει ἐξαίρεσις τῆς τοῦ 1892 ἄρθρου ἀρχῆς εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, διότι ἐν γένει δὲν κάμνει τις λογαριασμὸν ὡς πρὸς τὰ νομίσματα, εἰς τὰ σώματα καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' εἰς τὴν ποιότητα καὶ ὡς λέγει ὁ Ρ. Σελ. 1106. *in pecunia non corpora quis cogitat, sed quantitatem.* Ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρατήρησα καὶ ἐπρότεινα εἰς τὰς Σελ. 296, 297, περὶ τοῦ ἄρθρου 869. Ἴδὲ καὶ Μ. Σελ. 329, τοῦ τόμου 2, καὶ Σελ. 39, τοῦ ἐνεστῶτος τόμου 4.

1896, 1897. Ὅχι μόνον ὅταν χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ χύματα, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐδανείσθησαν π. χ. δίσηλα τῆς Ἰσπανίας μὲ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐπιστρέψουν παρόμοια τάληρα, δηλαδὴ τὸ αὐτὸ γένος νομισμάτων τῆς Ἰσπανίας, ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ 1896 ἄρθρου, καθὼς ἡ τοιαύτη σύμβασις τόπον ἐπέχει τοῦ Νόμου μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων (ἄρθρον 1134) καὶ τὸ δάνειον ἔγινεν ὅχι διὰ τὴν ἀριθμητικὴν ποσότητα τῆς ἀξίας τῶν ταλήρων ὡς πρὸς τὰ ἄλλα νομίσματα, ἀλλὰ μάλιστα διὰ τὴν ποιότητα καὶ διὰ τὸ ποσὸν τῶν αὐτῶν νομισμάτων. Παρατήρησε προσέτι τὸ Τμῆμα, ὅτι ἡ λέξις χύματα, εἶναι παρὰ πολὺ γενικὴ, ἐν ᾧ ἡ Γαλλικὴ λέξις

Lingots ἀναφέρεται μόνον εἰς τὰ χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ χύματα. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἔκαμε τὸ Τμήμα τὰς ἐφεξῆς προσηκούσας εἰς τὰ ἐνεστῶτα δύο ἄρθρα.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ 1896 ἄρθρου, « ἐὰν τὸ » δάνειον ἐγένεν εἰς χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ χύματα, ἢ ἐπὶ συνθήκης τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ αὐτὸ εἶδος τῶν δανεισθέντων » νομισμάτων ».

Ἦρχισε τὸ ἄρθρον 1897, ὡς ἐφεξῆς.

(1897). Κατὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἢ ἐὰν ἐδανείσθησαν ἐμπορεύματα ὅποιαδήποτε, κτλ.

ΤΜΗΜΑ Β'.

1898—1904. Τὸ ἄρθρον 1899 ἀναγνωρίζει ἄλλην διάκρισιν μεταξὺ τοῦ χρησιδανείου καὶ τοῦ, περὶ οὗ πρόκειται ἐπὶ ἀναλώσει, δανείου. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 1875—6 καὶ τὰς προηγουμένας παρατηρήσεις περὶ τοῦ 1893, καὶ ἐφαρμόζεται ἐδῶ ἡ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν δὲν χρεωστῇ τίποτε καὶ δὲν λογίζεται χρεώστης, ὅς τις χαίρει διωρίαν celui qui a terme ne doit rien, κατὰ τὸν Νόμον 9, τοῦ ἰδίου τίτλ. 1, βιβλ. 12, καὶ τὸν 108, τίτλ. 16, βιβλ. 50, τῶν Διγεστῶν, καὶ P. Σελ. 744. Τὸ 1900 ἄρθρον εἶναι ἐναντίον εἰς τὴν ἀρχὴν « ὅταν δὲν ἐδιωρίσθη ἡ ἡμέρα τῆς πληρωμῆς λογίζεται ὅτι » δύναται ν' ἀπαιτηθῇ παραχρῆμα » Præsenti die debetur, quando dies non apponitur ὡς λέγει ὁ § 1, τοῦ 41, Νόμου τίτλ. 1, βιβλ. 45, τῶν Διγεστῶν παρομοία ὅμως ἀρχὴ ἐφαρμοστέα κατὰ λέξιν ἤθελε βέβαια κατασταίνει ἄχρηστον πᾶν δάνειον! Τὸ ἄρθρον 1901, καὶ τὸ ἄρθρον 1902, συμφωνοῦν μὲ τὸν Νόμον 125, τίτλ. 1, βιβλ. 45, τῶν Διγεστῶν, καὶ μὲ τὸν Νόμον 12, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 12, μό-

νον δὲ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου 1902. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον 1904, μὲ τὰς ἀρχὰς τῶν ἄρθρων 1146 καὶ 1153, καὶ τοῦ Νόμου 32, § 1, τίτλ. 1, βιβλ. 22, τῶν Διγεστῶν. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 1106, 1107, καὶ Μ. Σελ. 41—43.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τοῦ ἐπὶ τόκῳ δανείου.

Κατὰ τοὺς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος τῆς δωδεκα—Δέλτου Νόμους, τοὺς ὁποίους παρεδέχθησαν οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι, ἦτον συγχωρημένος ὁ τόκος εἰς 12 τοῖς 100 κατ' ἔτος καὶ οἱ παραβάται αὐτοῦ τοῦ ὅρου ὑπόκειντο εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τετραπλοῦ, ἐπὶ λόγῳ ποινῆς. Κατὰ συνέπειαν τῶν καταχρήσεων ἐκ μέρους τῶν δανειστῶν καὶ τῶν παραπόνων ἐκ μέρους τῶν ὀφειλετῶν ἢ τοῦ λαοῦ τῆς ἐλευθέρας Ῥώμης, ἔγινον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς οἱ Νόμοι γνωστοὶ ὑπὸ τὰ ὀνόματα Λιχίνιος, Γενούτιος, Σεμπρόνιος, καὶ Γαβίνιος, οἵτινες ἀπηγόρευσαν ὅλους τοὺς τόκους, ἐν ᾧ εἰς τὸ ἀναμεταξὺ αὐτῶν ἔγινεν ὁ Νόμος γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Δουέλλου Μærio, διὰ τοῦ ὁποίου ἐβλήθη πάλιν εἰς ἐνέργειαν ὁ εἰρημένος Νόμος τῆς Δωδεκαδέλτου, τὸν ὁποῖον παρεδέχθη μετέπειτα ὁ Αὐτοκράτωρ μέγας Κωνσταντῖνος, μετὰ τὸν ὁποῖον ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς, περιώρισεν εἰς 4 τοῖς 100 τὸν τόκον εἰς τὰ δάνεια τῶν εὐγενῶν, εἰς 8 τοῖς 100, εἰς τὰ τῶν ἐμπόρων καὶ 6 τοῖς 100 εἰς τὰ τῶν ἄλλων ὁποιονδήποτε δανειστῶν, ἐν ᾧ ἀπηγόρευσε τοὺς τόκους μετὰ τὸν διπλασιασμόν τοῦ κεφαλαίου, ἄνευ ὅμως τῆς ἐξαιρέσεως καὶ ἀφαιρέσεως τῶν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο πληρωθέντων τόκων, ὡς συνάγεται παρὰ τοῦ Νόμου 10 τίτλ. 32, βιβλ. 4, τοῦ

Lingots ἀναφέρεται μόνον εἰς τὰ χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ χύματα. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἔκαμε τὸ Τμήμα τὰς ἐφεξῆς προσηκασ εἰς τὰ ἐνεστῶτα δύο ἄρθρα.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ 1896 ἄρθρου, « ἐὰν τὸ » δάνειον ἔγινεν εἰς χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ χύματα, ἢ ἐπὶ συνθήκης τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ αὐτὸ εἶδος τῶν δανεισθέντων » νομισμάτων ».

Ἦρχισε τὸ ἄρθρον 1897, ὡς ἐφεξῆς.

(1897). Κατὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἢ ἐὰν ἐδανείσθησαν ἐμπορεύματα ὅποιαδήποτε, κτλ.

ΤΜΗΜΑ Β'.

1898—1904. Τὸ ἄρθρον 1899 ἀναγνωρίζει ἄλλην διάκρισιν μεταξὺ τοῦ χρησιδανείου καὶ τοῦ, περὶ οὗ πρόκειται ἐπὶ ἀναλώσει, δανείου. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 1875—6 καὶ τὰς προηγουμένας παρατηρήσεις περὶ τοῦ 1893, καὶ ἐφαρμόζεται ἐδῶ ἡ ἀρχὴ τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν δὲν χρεωστῇ τίποτε καὶ δὲν λογίζεται χρεώστης, ὅς τις χαίρει διωρίαν celui qui a terme ne doit rien, κατὰ τὸν Νόμον 9, τοῦ ἰδίου τίτλ. 1, βιβλ. 12, καὶ τὸν 108, τίτλ. 16, βιβλ. 50, τῶν Διγесτῶν, καὶ P. Σελ. 744. Τὸ 1900 ἄρθρον εἶναι ἐναντίον εἰς τὴν ἀρχὴν « ὅταν δὲν ἐδιωρίσθη ἡ ἡμέρα τῆς πληρωμῆς λογίζεται ὅτι » δύναται ν' ἀπαιτηθῇ παραχρῆμα » Præsenti die debetur, quando dies non apponitur ὡς λέγει ὁ § 1, τοῦ 41, Νόμου τίτλ. 1, βιβλ. 45, τῶν Διγесτῶν· παρομοία ὁμῶς ἀρχὴ ἐφαρμοστέα κατὰ λέξιν ἤθελε βέβαια κατασταίνει ἄχρηστον πᾶν δάνειον! Τὸ ἄρθρον 1901, καὶ τὸ ἄρθρον 1902, συμφωνοῦν μὲ τὸν Νόμον 125, τίτλ. 1, βιβλ. 45, τῶν Διγесτῶν, καὶ μὲ τὸν Νόμον 12, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 12, μό-

νον δὲ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου 1902. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον 1904, μετὰς ἀρχὰς τῶν ἄρθρων 1146 καὶ 1153, καὶ τοῦ Νόμου 32, § 1, τίτλ. 1, βιβλ. 22, τῶν Διγεστῶν. Ἰδὲ P. Σελ. 1106, 1107, καὶ M. Σελ. 41—43.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τοῦ ἐπὶ τόκῳ δανείου.

Κατὰ τοὺς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος τῆς δωδεκα—Δέλτου Νόμους, τοὺς ὁποίους παρεδέχθησαν οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι, ἦτον συγχωρημένος ὁ τόκος εἰς 12 τοῖς 100 κατ' ἔτος καὶ οἱ παραβάται αὐτοῦ τοῦ ὅρου ὑπόκειντο εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τετραπλοῦ, ἐπὶ λόγῳ ποινῆς. Κατὰ συνέπειαν τῶν καταχρήσεων ἐκ μέρους τῶν δανειστῶν καὶ τῶν παραπόνων ἐκ μέρους τῶν ὀφειλετῶν ἢ τοῦ λαοῦ τῆς ἐλευθέρας Ῥώμης, ἔγινον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς οἱ Νόμοι γνωστοὶ ὑπὸ τὰ ὀνόματα Λικίνιος, Γενούτιος, Σεμπρόνιος, καὶ Γαβίνιος, οἵτινες ἀπηγόρευσαν ὅλους τοὺς τόκους, ἐν ᾧ εἰς τὸ ἀναμεταξὺ αὐτῶν ἔγινεν ὁ Νόμος γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Δουέλλου—Μαerio, διὰ τοῦ ὁποίου ἐβλήθη πάλιν εἰς ἐνέργειαν ὁ εἰρημένος Νόμος τῆς Δωδεκαδέλτου, τὸν ὁποῖον παρεδέχθη μετέπειτα ὁ Αὐτοκράτωρ μέγας Κωνσταντῖνος, μετὰ τὸν ὁποῖον ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς, περιώρισεν εἰς 4 τοῖς 100 τὸν τόκον εἰς τὰ δάνεια τῶν εὐγενῶν, εἰς 8 τοῖς 100, εἰς τὰ τῶν ἐμπόρων καὶ 6 τοῖς 100 εἰς τὰ τῶν ἄλλων ὁποιονδήποτε δανειστῶν, ἐν ᾧ ἀπηγόρευσε τοὺς τόκους μετὰ τὸν διπλασιασμὸν τοῦ κεφαλαίου, ἄνευ ὅμως τῆς ἐξχιρέσεως καὶ ἀφαιρέσεως τῶν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο πληρωθέντων τόκων, ὥς συνάγεται παρὰ τοῦ Νόμου 10 τίτλ. 32, βιβλ. 4, τοῦ

Κώδικος, καὶ τοῦ Κεφαλαίου 2, τῆς 121 Νεαρᾶς, ἣτις ἐν-
 διαλαμβάνει τὴν ἀκόλουθον σημαντικὴν καὶ ῥητὴν διόρθωσιν
 καὶ ἀκύρωσιν τῆς ἀρχῆς τοῦ εἰρημένου Νόμου 10 τοῦ Κώδι-
 κος, καθ' ἣν αἱ μερικαὶ πληρώσεις δὲν ἐμβαίνουσι εἰς τὸν λο-
 γαριασμὸν τοῦ διπλασιασμοῦ τούτου. Διατάττει τῶντι διὰ
 τῆς διαληφθείσης Νεαρᾶς 121, « νὰ λογαριασθῶν αἱ πληρωμαὶ
 » αὗται, ὥς ἐάν διὰ τὴν κατ' ἀρχὴν ὑποχρέωσιν τῶν πεντακ-
 » σίων χρυσῶν νομισμάτων (ἢ π. χ. Δραχμῶν), ἐπλήρωσέ τις
 » διὰ μερικῶν πληρωμῶν ἑκατὸν χρυσᾶ (δραχμάς), δὲν δύναται
 » πλέον νὰ τοῦ ζητήσῃ τίποτε ὁ δανειστής, καὶ ὀφείλει ὁ τελευ-
 » ταῖος νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν χρεοφειλέτην τὴν ὑποίαν τάχα
 » ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χρεωστικὴν ὁμολογίαν διὰ ἑξακοσίας Δραχ-
 » μάς, ἐπὶ λόγῳ τῶν τόκων » αὐτόν· non vero recipiamus,
 ut particulares etiam solutiones debita dissolvant, si
 usque ad duplum pertingant· sancimus, ut secundum
 hoc fiat computatio. et si tantum persolverint, quan-
 tum ad huc ad mille aureos deest recuperent etiam
 fœneratitiam 600 aureorum Syngrapham, ne debi-
 tum ex hac causa multipliciter exigi deprehendatur.
 Ὁ Αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὁμῶς ἀπηγόρευσε πάλιν τοὺς
 τόκους, τοὺς ὁποίους ἐσυγχώρησεν ὁ διάδοχός του ὁ Αὐτοκρά-
 τωρ Λέων, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς μὴ ἱερεῖς καὶ μόνον 4 τοῖς
 100, ὅταν ἐπρόκητο περὶ δανείου εἰς χρήματα, διότι ὡς πρὸς
 τὰ δάνεια εἰς καρποὺς καὶ εἰς ἄλλα ἀναλώσιμα πράγματα
 ἐσυγχωρήθη μεγαλύτερος τόκος, ὁ ὅποῖος ἀνέβαινε συχνάκις καὶ
 εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ κεφαλαίου. Εἰς τὴν τελευταίαν δὲ κατάστασιν
 τῆς Ῥωμαϊκῆς Νομικῆς χρεωστοῦνται οἱ τόκοι εἰς τὰς καλῆς
 πίστεως συμβάσεις, εἴτε διὰ τῆς διομολογίας, εἴτε διὰ τῆς
 Δικαστικῆς διαταγῆς, ἕνεκα τῆς ἀπλῆς ὑπερημερίας τοῦ
 χρεοφειλέτου, ἐν ᾧ ὡς πρὸς τὰς τοῦ αὐστηροῦ δικαίου συμβά-

σεις, χρεωστοῦνται μόνον οἱ τόκοι κατὰ συνέπειαν τῆς ῥητῆς διομολογίας, ἢ δικαστικῆς ἀπαιτήσεως. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 38, βιβλ. α'. τίτλ. γ'. 1, 2, 4, 5, 15, 17, 21, 24, 25, τίτλ. ζ'. βιβλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ Μερλὲν § 1, λέξεις *inté- rêts*, καθὼς καὶ Δομάτ, εἰς τὸν τίτλον περὶ τῶν τόκων καὶ ζημιῶν, καὶ Μ. Σελ. 43 — 45 καὶ τοὺς Νόμους 3, καὶ 26, 6, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 32 τοῦ Κώδικος, καὶ τοὺς Νόμους τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 22, τῶν Διγесτῶν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ Νομικὴ ἦτον πολλὰ ἐναντία εἰς τοὺς τόκους περὶ τοῦ χρημα- τικοῦ δανείου μ' ὅλην τὴν τοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 407, περὶ τοῦ 605 ἄρθρου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἄλλης εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, ἣτις δια- τηρηθεῖσα κατὰ λέξιν κατασταίνει ἄχρηστον πᾶν δάνειον καὶ γελοιῶδες, εἰσέτι τὸ ὄνομά του, ἀφοῦ, ὅς τις ἔδωκε τὰ χρήματα δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ τίποτε » τοῦτέστιν οὔτε τὸ » καφάλαιον, οὔτε τοὺς τόκους » δώσετε δάνειον καὶ ἐλπίζετε πλέον τίποτε *mutuum date, nihil inde sperantes* καὶ βέβαια ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα ἡ ἀρχὴ καθ' ἣν τίποτε ἀποδεικνύει τὸ ὅ,τι » ἀποδεικνύει παρὰ πολὺ » *quod nimis probat nihil pro- bat*. Ἐσυγχώρησεν ὁμοίως ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία τοὺς τόκους εἰς 5 τοῖς *olo* ἐπὶ τοῦ προσωπιδίου τῆς ἡμίσεως πωλήσεως ἐνὸς ὑποστατικοῦ διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ Πίου 5, Πάππα τῆς Ῥώμης, καὶ τέλος μὲ τὴν πρόοδον τῶν φώτων καὶ τὴν καλητέ- ραν γνώρισιν τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν χρημάτων καὶ νομι- σμάτων, ὀλίγον μετ' ὀλίγον ἀνεγνωρίσθη ἡ νομιμότης τῶν τόκων εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθοῦν μόνον οἱ Νόμοι τῆς ἀπλῆς χριστιανικῆς ἀ- γάπης. Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 1108, ὅτι αἱ λέξεις ἢ ἄλλα ἀκίνητα πράγματα, ἀναφαίρονται μόνον εἰς ἀναλώ- σιμα (*Fongibles*), διότι ἂν δὲν ἦναι ἀναλώσιμα ἢ σύμβα-

σις δὲν εἶναι πλέον δάνειον, ἀλλὰ μίσθωσις κατὰ τὸ ἄρθρον 1876. Συμφώνως λοιπὸν μ' αὐτὴν τὴν παρατήρησιν, καὶ διὰ νὰ παύσουν αἱ ἐφαρμογαὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 21, τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ ἡ Νομικὴ τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος περὶ τοῦ δανείου τῶν καρπῶν κ.τ.λ. νομίζω ὀφελίμον νὰ τελειόνη τὸ ἄρθρον τοῦτο 1905, μὲ τὰς ἐφεξῆς λέξεις, ἢ ἄλ λ α κ ι ν η τὰ ἀναλώσιμα π ρ ά γ μ α τ α.

1906. Κατὰ τὴν τοῦ Μ. Σελ. 45, παρατήρησιν καὶ τὴν παρὰ τοῦ Ρ. Σελ. 1108, ἀναφερθεῖσαν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, ὁμιλεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον περὶ τοῦ νομίμου τόκου (ἰδὲ τὰς περὶ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου 1907 παρατηρήσεις), ὅχι περὶ τῶν παρανόμων τόκων, οἵτινες βέβαια δύνανται πάντοτε νὰ ἀπαιτηθοῦν. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 9, 11 καὶ 12, τοῦ εἰρημένου τίτλου ζ'. βιβλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου· διὰ τὴν ἀσάφειαν τῶν ὁποίων γίνεται ἀναγκαία ἡ ἐφεξῆς ἐξήγησις, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη τὸ Τμῆμα, προσθέτον:

Μετὰ τὰς λέξεις καὶ π λ η ρ ῶ σ α ς νομίμους τόκους,
» μὴ διομολογουμένους, δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπι-
» στροφὴν των, οὐδὲ ν ἄ κ.τ.λ. »

1907. Κατὰ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον οἱ συμβατικοὶ τόκοι εἶναι εἰς τὴν ἐλευθέραν διατίμησιν τῶν συμβαλλομένων, καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς κἀνένα ὅρον καὶ κατὰ τοῦτο τὸ πνεῦμα συνετάχθησαν τὰ ἄρθρα 1152, καὶ 1231, τὰ ὁποῖα δὲν ἀφίνουσι εἰς τοὺς δικαστὰς εἰς τὰς ἄλλας περιστάσεις, ἐκτὸς τῆς ὁποίας πρόκειται εἰς τὸ ἄρθρον 1231, νὰ τροπολογήσουν τὴν διομολογηθεῖσαν χρηματικὴν ποινὴν, καθὼς καὶ συνετάχθη τὸ ἄρθρον 328, τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος, κατὰ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὁποίου φαίνεται, ὅτι συγχωρεῖται εἰς τοὺς συμβαλλομένους νὰ διορίζουν τὸν ὁποῖον θέλουν καιρὸν περὶ τοῦ κινδύνου, καὶ ἐπομένως περὶ τῆς διαρκείας τοῦ θαλασίου.

τόκου· ἅπαξ ὁμῶς ἔπαυσεν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθ. 1907, διὰ τῆς εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπερον ἀπὸ πολὺν καιρὸν μετὰ ταῦς εἰρημένους δύο Κώδικας δημοσιευθείσης διορθώσεως αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου διὰ τοῦ Νόμου τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1807, ὁ ὁποῖος περιορίζει εἰς 5 τοῖς 100 τοὺς τόκους διὰ τὰς πολιτικὰς ὑποχρεώσεις, καὶ εἰς 6 τοῖς 100 τὰς ἐμπορικὰς, καὶ ὑποβάλλει εἰς ἐγκληματικὴν δίκην τοὺς παρὰ τὰς τῶν ὅρων τούτων, δὲν δύναται, ὡς ἤδη παρετήρησα εἰς τὴν Σελ. 63, περὶ τοῦ ἄρθρου 1231, νὰ μένουν, ὡς εἶναι τὰ εἰρημένα δύο ἄρθρα, 1152, καὶ 1231. Τοῦτο συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 328, τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, τὸ ὁποῖον φαίνεται διὰ τῶν πρώτων λέξεών του, ὅτι εἶναι εἰς πᾶσαν ἐλευθερίαν οἱ συμβαλλόμενοι νὰ διορίζουν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν διάρκειαν τῶν θαλασσίων κινδύνων, καὶ ἐπομένως τῶν θαλασσίων τόκων· ἐπεχειρίσθη ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς νὰ περιορίσῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς τόκους εἰς 12 τοῖς 100 διὰ τῆς Νεαρᾶς 106, εὐρέθη ὁμῶς εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀναιρέσῃ αὐτὴν διὰ τῆς Νεαρᾶς 110, διότι φαίνεται, καθὼς εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Ἰουλίου Παύλου, εἰς τὸν τίτλ. 14, βιβλ. 2. Sententiarum, καὶ ἡ συνήθεια εἴτε τῆς Γαλλίας εἴτε τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι εἶναι ἀδύνατον, ἢ πολλὰ ἄδικον νὰ περιορισθοῦν οἱ θαλάσσιοι τόκοι, οἵτινες ἔχουν ὅλην τὴν βάσιν καὶ δικαιολογίαν εἰς τοὺς θαλασσίους κινδύνους· εἶναι ὁμῶς βέβαιον, ὅτι οἱ Νόμοι θεωροῦν, ὡς θαλασσίους κινδύνους ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκεινται τὰ πλοῖα, καὶ αἱ εἰς αὐτὰ ἐπιφορτωμέναι πραγματεῖαι, ὅταν ταξιδεύουν διὰ θαλάσσης, τοῦτέστι τοὺς κινδύνους ἐν γένει τοῦ πλοῦ, ὅχι δὲ οἱ κίνδυνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκεινται τὰ πλοῖα ἐντὸς τοῦ λιμένος, ὁ ὁποῖος εἶναι, τρόπον τινά, ἡ οἰκία τῶν πλοίων· διὰ τοῦτο ἦτον ἀνάγκη, νὰ διορίσῃ, ὡς διώρισε τὸ εἰρημένον ἄρθρον 328, κάτι τι περὶ τῆς ἀρ-

χῆς τοῦ κινδύνου, ὡς πρὸς τὰς πραγματείας, αἵτινες μετα-
 φέρονται εἰς τὸ πλοῖον, διὰ τὸν πλοῦν· οἱ Νόμοι 1, καὶ 2,
 τοῦ τίτλ. 33, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, καὶ οἱ 1, καὶ 3, τίτλ.
 2, βιβλ. 22, τῶν Διγεστῶν, ὁμιλοῦν τῶντι περὶ τοῦ κινδύ-
 νου τοῦ πλοῦ καὶ ἐξαίρουν τοὺς τοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον εἶναι
 ἐλλιμενισμένον ἐν τῷ λιμένι, αὐτόθι, *Quamdiu navis ad
 portum adpulerit-incertum navigationis periculum—et
 ipsæ navigent ex ea die periculum spectat creditorem,
 ex qua navis navigare conveniat.* « καθ' ὅσον ἀναχωρεῖ τὸ
 » πλοῖον ἀπὸ τὸν λιμένα—ἄδηλος τοῦ πλοῦ κίνδυνος—καὶ τὰ
 » εἰς τὸ πλοῖον ἐπιφορτομένα—ἀρχίζει, ὡς πρὸς τὸν δανειστὴν
 » ὁ κίνδυνος ἐκ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤρχιτε νὰ πλεύσῃ. » Τοῦ-
 το εἶναι τόσον φανερόν, ὅτι τὰ δοθέντα εἰς θαλασσοδάνειον
 χρήματα, ὅταν ἀναλίσκωνται εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ὅταν πα-
 ραιτῇ ὁ πλοίαρχος τὸ μελετημένον ταξείδιον, διὰ τὸ ὁποῖον
 ἔγινε τὸ θαλασσοδάνειον, δὲν προξενοῦν θαλασσίους τόκους,
 ἀλλὰ μόνον τοὺς τῆς ξηρᾶς· ἰδὲ Δε μεριγὼν Τμήμα Ι. Κεφ.
 Ι. περὶ τοῦ θαλασσοδανείου. Πῶς λοιπὸν ἤθελε νομισθῇ συγ-
 χωρημένη ἡ σύμβασις, διὰ τῆς ἐποίας διορίζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ
 κινδύνου διὰ νὰ τρέχῃ ὁ θαλάσσιος τόκος ἀπὸ τὴν ἡμέραν,
 καθ' ἣν π. χ. κατασκευάζεται τὸ πλοῖον, ἢ ἐπισκευάζεται, ἢ
 κεῖται ἥσυχον τὸ πλοῖον ἐντὸς τοῦ λιμένος· ἐὰν λέγῃ τις, ὅτι δὲν
 ὑπάρχει πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ῥητὸς Νόμος, διὰ τοῦ
 ὁποίου νὰ περιορισθοῦν, εἴτε οἱ πολιτικοί, εἴτε οἱ ἐμπορικοὶ
 τόκοι, ἀπαντῶ, ὅτι ἐκτὸς τοῦ ἐγκυκλίου, τὸ ὁποῖον ἐδόθη
 ὑπὸ τῆς προηγουμένης Κυβερνήσεως διὰ τοῦ γενικοῦ Διοι-
 κητοῦ τινος μέρους τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸ ὁποῖον ἔγεινε δεκτὸν
 ὡς ὁδηγία εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὑπάρχει εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον
 τὸ ἄρθρον 17, βιβλ. γ'. τίτλ. ζ'. μὲ τὰ πολλὰ ἄλλα τῆς
 Ῥωκαϊκῆς Νομικῆς, ἅτινα ἀρκοῦν διὰ νὰ ὑπάρχῃ Νόμος περὶ

τόκου εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ ἐφαρμοσθῇ χρείας τυχούσης ὁ Ποινικὸς Νόμος εἰς τὰ ἄρθρα 434—436, κατὰ τῆς τοκογλυφίας· ἰδὲ Ρ. Σελ. 1135, καὶ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1976.

1908. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον συμφωνεῖ ὅχι μόνον μὲ τὸ ἄρθ. 1282, τοῦ Γαλλικοῦ κειμένου, ἀλλὰ μάλιστα μὲ τὴν ὁποίαν ἔκαμε τὸ Τμῆμα τροπολογίαν περὶ αὐτοῦ. Καθὼς τελειώνει τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι φανερὸν, ὅτι πρόκειται περὶ τεκμηρίου, τὸ ὁποῖον ὡς νόμιμον, δὲν ὑπόκειται εἰς ἀνταπόδειξιν καὶ διὰ νὰ σημαίνῃ τὴν περίστασιν ταύτην προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις ἐξώφλησις τοῦ κεφαλαίου εἶναι νόμιμον κατὰ τὸ ἄρθρον 1352 τεκμήριον τῆς «πληρωμῆς κ.τ.λ.»

1909—1912. Τὸ ἄρθρον 530, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ περὶ τῆς αἰδίου προσόδου εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν ἄρθρων τοῦ κεφαλαίου 2, τοῦ Μέρους Α. τοῦ βιβλ. 6'. περὶ τῶν κινητῶν, καὶ ἐπομένως εἶναι πολλὰ δύσκολον, νὰ τὸ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν, ὅταν πρόκηται, καθὼς εἰς τὰ ἐνεστῶτα ἄρθρα, περὶ τοιούτων προσόδων. Πρὸς μεγαλητέραν λοιπὸν εὐκολίαν καὶ εἰσέτι κατὰ τὰς παρὰ τοῦ Ρ. Σελ. 1110, 1111, ἀναφερθείσας τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀποφάσεις, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὰς ἐφεξῆς ἐξηγητικὰς προσθήκας· ἰδὲ περὶ τῶν εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Querables et Portables προσόδων, ὅσα εἶπα εἰς τὴν Σελ. 78, περὶ τοῦ ἄρθρου 1247. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως, ὅπου δὲν ὑπάρχει τὸ εἶδος τῶν τελευταίων προσόδων, ἐφαρμόζεται πάντοτε μόνον ἡ γενικὴ ἀρχὴ τοῦ 1139, ἄρθρου· ἰδὲ καὶ Τουλιέρον Τόμ. 9.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ 1911 ἄρθρου, «ἥτις ὅμως ἐκτὸς τῆς τοῦ ἄρθρου 530 περιπτώσεως δὲν ἐμπορεῖ κ.τ.λ.»

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ 1912 ἄρθρου διὰ τοῦ «συμβολαίου ἀσφαλείας· καὶ εἰς τὰς δύο περιστά-

» σεις κατέστη ὑπερήμερος κατὰ τὸ 1139, ἄρθρον. Ἡ πα-
 » ροῦσα διάταξις δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περὶ ἧς εἰς τὸ 530
 » ἄρθρον πρόσοδον. »

Τότε λοιπὸν, ἂν ᾖναι, ἢ μὴ, λόγος τῆς διαλύσεως τῆς πω-
 λήσεως τοῦ ἀκινήτου ἢ ἔλλειψις τῆς πληρωμῆς τῆς ἐτησίου
 προσόδου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῶν ἄρθ. 1146,
 κτλ. 1184 κτλ. 1654 κτλ. καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνε-
 στῶτος ἄρθρου 1912, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῇ ὁ δικαστὴς νὰ ἐπι-
 τρέπη προθεσμίαν τινὰ, ἢ νὰ μὴ διαλύσῃ τὴν πώλησιν ὅταν
 ὑπάρχουν, ἢ μὴ δύο ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐπληρώθησαν αἱ
 πρόσοδοι.

1913. Κατὰ τὴν τοῦ Μ. Σελ. 54, παρατήρησιν, καὶ ἐ-
 πειδὴ, ὅταν συσταίνεται ἡ πρόσοδος ἐπάνω εἰς ἓνα βέβαιον
 καὶ ὀρισμένον ἀκίνητον ἢ ἔλλειψις αὐτοῦ εἶναι πάντοτε ση-
 μαντικὴ, ὡς πρὸς τὸν πιστωτὴν, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἡ αὐτὴ
 αἰτία, καθὼς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς πτωχεύσεως ἢ μειονο-
 κτημοσύνης, ἔκαμε τὸ Τμῆμα τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « καὶ καταστῇ μειο-
 » νοκτῆμων, καὶ ὅταν ἐκλίπῃ ἢ ἀλλοτριωθῇ τὸ κτῆμα,
 » τοῦ ὁποίου ἐσυστήθῃ ἡ πρόσοδος ».

1914. Κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ 1104 ἄρθρου παραδεχθεῖσαν
 μετάφρασιν, τὸ Τμῆμα ἀνεπλήρωσε τὴν λέξιν τυχαίων
 διὰ τῆς λέξεως κυβευτικῶν.

Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 55, ὅτι δὲν ὁμιλεῖ ὁ Κώδῃξ περὶ
 τοῦ Μακεδονικοῦ Σενάτους—Κονσούλτου, τὸ ὁποῖον ὅμως
 ᾔητον εἰς ἐνέργειαν, εἴτε εἰς τοὺς τόπους, ὅπου ἐπεκράτησαν
 τὰ ἔθιμα εἴτε εἰς τοὺς ὅπου ἐπεκράτησεν ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ
 (περὶ ἧς εἰς τοὺς Νόμους τοῦ τίτλου 6, βιβλ. 14, τῶν Δι-
 γεστῶν), καὶ προσθέτει « δὲν ἠξεύρω ἂν ᾔητον ποτὲ τόσον ἀ-
 » ναγκαῖον καθὼς τὴν σήμερον ». Παρατηρῶ ὅτι, ἐὰν ἡ πατρι-

ἢ ἐξουσία παύη μὲ τὴν ἀνηλικιότητα καὶ δὲν παραδέχεται ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ὅποῖον ἐπρότεινα σύστημα περὶ τῆς διατηρήσεως αὐτῆς μέχρι τῆς χειραφεσίας, ἢ τοῦλάχιστον μέχρι τῶν 30 ἐτῶν τῆς ἡλικίας τῶν τέκνων (ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ Νόμου 9, Σελ. 102—106 τοῦ πρώτου μέρους) ἄχρηστον εἶναι τὸ Σενάτους κονσοῦλτο τοῦτο. Εἰς τὴν τελευταίαν ὁμῶς περίπτωσιν δύναται νὰ προστεθῇ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον.

« Πᾶν δάνειον γινόμενον εἰς ὑπεξούσιον παιδίον, χωρὶς
» τὴν ἄδειαν, ἢ συναίνεσιν ἢ ὠφέλειαν τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἀ-
» νιόντος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὁποίου διατελεῖ τὸ παιδίον,
» εἶναι ἄκυρον.

ΜΕΡΟΣ ΙΑ'.

Περὶ τῆς παρακαταθήκης καὶ τῆς μεσεγγυῆς.

Περὶ τοῦ μέρους τούτου εἶναι ὠφέλιμος ἡ ἀνάγνωσις τῶν Νόμων τοῦ τίτλ. 3, βιβλ. 16, τῶν Διγεστῶν, καὶ τοῦ τίτλ. 34, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος.

1915. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι σύμφωνον μὲ τὸν ὅποῖον δίδει ὁρισμὸν ὁ Νόμος 2, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 3.

1916. 1917. Δύναται βέβαια ν' ἀναγνωρίσῃ τις τρίτον εἶδος τῆς παρακαταθήκης κατὰ τὸν 2 ἀριθ. τοῦ ἁρθρου 1928, καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 1917. Κατὰ τὴν ὁποίαν κάμνει παρατήρησιν ὁ Μ. Σελ. 57, ὅταν ὑπάρχῃ μισθὸς ὑπὲρ τοῦ παρακαταθηκαρίου δὲν εἶναι πλέον οἰκείως παρακαταθήκη ἀλλ' ἀληθὲς μίσθωσις, καθὼς συνάγεται ἐκ τοῦ § 8, τοῦ Νόμ. 1, τίτλ. 3, καὶ ἂν ὁ παρακαταθηκάριος ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τόκου περὶ τοῦ παρακατατεθειμένου πράγματος, δένειναι πλέον ἀληθὲς παρακαταθήκη, ἀλλ' ἀληθὲς δάνειον, ὡς

τὸ λέγει ῥητῶς ὁ § 2, τοῦ Νόμου 7, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 3, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις λέγεται ἀνοίκειος παρακαταθήκη (Dépot irregulier.)

1918. Ἡ παρακαταθήκη ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὰ κινή-
τὰ, ἐν ᾧ ἡ μεσεγγύη ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ ἀκίνητα. Ἰδὲ τὰ
ἄρθρα 885, 886 κ.τ.λ. 954, 951 κτλ. τῆς Πολ. Δικονομίας
τῆς Ἑλλάδος.

1919. Ὁ § 3, τίτλ. 15, βιβλ. 3, αὐτοῦ τοῦ βιβλ. 16,
λέγει ὅτι ἡ παρακαταθήκη εἶναι πραγματικὴ σύμβασις δι'
αὐτοῦς τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀνέφερα περὶ τοῦ 1874 ἄρ-
θρου κατὰ τὸν Ρ. Σελ. 1098.

1920. 1922. Ἡ λέξις τακτικῶς, τὴν ἐποίαν μετα-
χειρίζεται τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄρθρον, ἀρκεῖ ν' ἀναγνωρισθῇ
μέχρι τῆς κατασχέσεως ἐκ μέρους τοῦ ἀληθοῦς κυρίου, ὡς
ἰσχυρῶς τῆς παρακαταθήκης γινομένης παρὰ τοῦ μὴ κυρίου ἢ
εἰσέτι παρὰ τοῦ κλέπτου τοῦ πράγματος. Μοὶ φαίνεται ὅτι
ὑπάρχει αὐτὸς ὁ λόγος, ὁ ὁποῖος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ ἄρθρον
1944, καὶ εἰς τὴν προσθήκην περὶ τοῦ 1885 ἄρθρου, μάλι-
στα οὔσης τῆς γνώμης ταύτης συμφώνου μὲ τὸ ἄρθρον 1938.

1923. 1924. Εἰς τοῦτο καθὼς καὶ εἰς τὸ 1781 ἄρθρον,
πρόκειται περὶ ἐνόρκου δηλοποιήσεως ἢ καταφάσεως. Νο-
μίζω ἐπομένως ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ τὸ ἐπίθετον τοῦτο.

1927. Κατὰ τοὺς Νόμους 1 καὶ 5, τίτλ. 6, βιβλ. 3,
τῶν Διγεστών, καὶ 25, περὶ Διαφόρων Κανόνων, καθὼς καὶ
κατὰ τὸν Νόμον 32, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 3, βιβλ. 16, χρεωσέ-
μνον ὁ παρακαταθηκάριος ἢ θεματοφύλαξ, τὴν ὁποίαν συ-
νηθίζεται νὰ ἔχῃ ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν εἰς τὰ ἴδιά του
πράγματα, καὶ εἶναι μόνον ὑπεύθυνος διὰ τὸν δόλον καὶ τὰ
μεγάλα σφάλματα (Fautes grossières) διότι κατὰ τὸν Νό-
μον 1 § 1, τίτλ. 7, βιβλ. 44, τῶν Διγεστών εἶναι εἰς σφάλμα

ὅς τις δίδει εἰς παρακαταθήκην πράγματα εἰς ἀμελῇ φίλον. Ὑπάρχουν ὁμῶς Νοοδιδάσκαλοι, οἵτινες, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ § 35, τοῦ Νόμου 1, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 3, καὶ ἔνεκα τῶν λέξεων *non solum dolum,, sed etiam culpam, et custodiam praestet, non casus fortuitus*· εἶναι τῆς γνώμης, ὅτι πρέπει νὰ λογισθῇ ὑπεύθυνος καὶ διὰ τὰ μικρότατα σφάλματα, ὅταν ἐπρόσφερε τὸν ἑαυτόν του διὰ νὰ λάβῃ τὸ πρᾶγμα εἰς παρακαταθήκην *si se deposito obtulit*, περιστάσις περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ § 1, τοῦ ἐπομένου ἄρθρου.

1928. Ὁ ἀριθ. 1, τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὸν § 35, τοῦ εἰρημένου Νόμου 1. ὁ ἀριθ. 2, μὲ τὸν § 3, αὐτοῦ τοῦ Νόμου, ὁ ἀριθ. 3, μὲ τὸν Νόμον 4, τίτλ. 1, βιβλ. 12, καὶ καὶ ὁ ἀριθ. 4, μὲ τὸν § 6, αὐτοῦ τοῦ Νόμου 1. Ἡ περίπτωσις τοῦ ἀριθ. 3, εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν ἐμπιστεύεται τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν δανειστὴν ἢ πιστωτὴν διὰ νὰ τὸ πωλήσῃ καὶ λάβῃ τὴν τιμὴν εἰς ἐξόφλησιν τοῦ δανείου, ἢ τῆς πιστώσεώς του, καὶ τότε βέβαια λογίζεται ὡς κύριος τοῦ πράγματος ὁ πωλητής· Μ. Σελ. 62. Ἰδὲ καὶ τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 117, κατὰ τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει μετάθεσις τῆς κυριότητος, καίτοι γινομένης τῆς παρακαταθήκης πρὸς ὄφελος τοῦ θεματοφύλακος. Τὸ Τμήμα ἀντὶ τῆς λέξεως *παροχὴν* ἢ ὁποία δὲν εἶναι πολλὰ γνωστὴ, ὡς μετάφρασις τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Salaire*, παρεδέχθη τὴν λέξιν *ἀντιμισθίαν*, καὶ ἀντὶ τῆς τελευταίας λέξεως *ἐλλείψεως*, παρεδέχθη τὴν λέξιν *σφάλματος*, ὡς παραδεδεγμένην ἤδη διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Faute*.

1929. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν § 35, τοῦ εἰρημένου Νόμου 1, καὶ τὸν § τελευταῖον τοῦ Νόμου 2, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 3. Καθὼς ὁμῶς ὁ Νόμος οὗτος 1, συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 1302, κάμνει μνηῖαν ἄλλης ἐξαι-

ρίσεως, τοῦτέστιν ὅταν ἐπέλαβε τὴν εὐθύνην τῶν τυχαίων συμβάντων, τὸ Τμήμα εἴτε διὰ νὰ γίνῃ ἐντελὲς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἴτε κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς περὶ ἄλλων ἄρθρων προτεινομένης προσθήκης, ἔκαμε καὶ τὴν ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « τοῦ παρακατατεθέν-
» τος πράγματος, ἐκτὸς ἐὰν διωμολογήθῃ τὸ ἐναντίον».

1930. Οἱ Νόμοι 29, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 3, τῶν Διγε-
στῶν, καὶ 3, τίτλ. 34, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, χαρακτηρίζουν
ὡς κλέπτην τὸν παραβάτην τοῦ ἁρθρου τούτου καὶ προσέτι
τὸν ὑποβάλλουν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων, ἂν καὶ ἀνα-
γνωρίζουν τὸν παραβάτην κύριον τῶν κτημάτων τὰ ὁποῖα ἡ-
γόρασεν εἰς τὸ ὄνομά του μὲ τὰ παρακατατεθέντα χρήματα.
Ἰδὲ τὸν Νόμον 6, τίτλ. 32, βιβλ. 3, τοῦ Κώδικος, καθὼς κτλ.

1932. Ὁ Νόμος 31, τίτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγεστῶν,
ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐδόθη ποσότης χρη-
μάτων, μὴ ἐν κιβωτίῳ κεκλεισμένη οὔτε ἄλλως περιτετυλιγ-
μένη (ἄρθρον 1931) ἀλλ' ὡς λέγεται ἀπλῶς εἰς τὰς χεῖρας,
ὁ θεματοφύλαξ ὑποχρεώνεται μόνον εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἄλ-
λου τόσου tantumdem· ἐὰν λοιπὸν δὲν καταργῇ τὸ ἐνε-
στὼς ἄρθρον τὴν ἀρχὴν ταύτην, πρέπει βέβαια νὰ προστε-
θοῦν τὰ ἐφεξῆς.

Μετὰ τὰς λέξεις « χρηματικῆς ποσότητος, γινο-
» μένη ὡς κεκλεισμένη ἢ περιτετυλιγμένη, πρέπει ν' ἀποδο-
» θῇ κ.τ.λ ».

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « μειώσεως τῆς ἀξίας
» αὐτῶν· ἐὰν ὅμως ἔγινε ἡ παρακαταθήκη διὰ τῆς ἀπλῆς
» ἐγχειρίσεως τῆς χρηματικῆς ποσότητος μὴ κεκλεισμένης ἢ
» περιτετυλιγμένης, δύναται νὰ ἀποδώσῃ ἄλλον τόσον εἰς
» τὰ πέρασιν ἔχοντα νομίσματα ».

1934. Ὁ Θεματοφύλαξ, ὡς τοιοῦτος, δὲν ἔχει οὔτε τὴν

ιδιοκτησίαν, οὔτε τὴν διακατοχὴν ἐπὶ λόγῳ κυριότητος τοῦ παρακατατεθέντος πράγματος, καὶ ἐπομένως ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ, καθ' ἣν τὰ πράγματα φθείρονται ἢ ἀπολείονται διὰ τὸν λογαριασμὸν τοῦ κυρίου, ἢ παρακαταθέτοντος. Res perit domino.

1935. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸν § τελευταῖον τοῦ εἰρημένου Νόμου I, τίτλ. 3. Ἐλησμονήθη ἡ μετάφρασις τῶν Γαλλικῶν λέξεων, διὰ τῶν ὁποίων τελειώνει τὸ κείμενον τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου *s' il n' a pas touché le prix*—καὶ ἐπομένως ἀναπληρόνον τὸ Τμήμα τὴν σημαντικὴν ταύτην ἑλλειψιν προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἂν ἔλαβε τιμὴν ἢ ἂν δὲν τὴν ἔλαβε νὰ παραχωρήσῃ κ.τ.λ ».

1936. Ἰδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τὸν § 24, τοῦ ἰδίου Νόμου I. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 65, ὅτι καθ' ἣν περίπτωσιν μετεχειρίσθη ὁ θεματοφύλαξ, τὰ ὁποῖα ἔλαβε εἰς παρακαταθήκην χρήματα καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου, Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους χρεωστεῖ τοὺς καρποὺς χρεωστεῖ καὶ τοὺς τόκους. Συμφωνεῖ ἡ ἀρχὴ αὕτη μὲ τὴν τοῦ ἄρθρου 1996, καὶ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς, καὶ διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὑπερήμερος περὶ τὴν ἀπόδοσιν, ἢ μετεχειρίσθη τὰ χρήματα πρὸς ὄφελός του ».

1937. καὶ 1938. Συμφωνεῖ τὸ πρῶτον ἄρθρον μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς, αἵτινες ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς ἐκλήπτορας, δανειζομένους, καὶ ἐντολοδόχους, οἵτινες ὅλοι δὲν δύνανται νὰ προτείνουν τὴν ἐνστάσιν τῆς μὴ κυριότητος εἰς ἐκείνους, παρὰ τῶν ὁποίων ἔλαβον τὰ μισθοθέντα ἢ δανεισθέντα πράγματα καὶ ἢ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου (ἐντολέως) ἔλαβε τὰ χρήματα ἢ πράγματα (ὁ ἐντολοδόχος). Πρὸς τὸ δεύτερον

μέρος ὁμιλῶν ὁ Νόμος 31, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 3, (ἀφεθειςῶν κατὰ μέρος τῶν διακρίσεων, τὰς ὁποίας κάμνει μεταξὺ τῶν δύο εἰδῶν τῆς ἐπιεικείας, καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου) περὶ τῆς γνώσεως ἢ μὴ τοῦ θεματοφύλακος, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ τρίτου, δικαιολογεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐπομένου ἄρθρου 1944, ἥτις ἀσφαλίζει ἀποχρώντως τὸν τρίτον, ὁ ὁποῖος καθ' ὅσον καιρὸν σιωπᾷ, ὑπόκειται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερε περὶ τοῦ ἄρθρου 1154, Σελ. 33, κατὰ τὸ ἄρθρον 40, βιβλ. γ'. τίτλ. ε. τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀντὶ νὰ ὑπάρχη χρεια τῆς διατηρήσεως τούτου τοῦ δευτέρου μέρους, τὸ ὁποῖον δίδει μόνον ἀφορμὴν εἰς διαφιλονεικίας καὶ δίκας, περὶ τῆς γνώσεως ταύτης καὶ τῆς ἐπιμελείας τοῦ θεματοφύλακος, ἐν ᾧ δὲν διαλαμβάνει κῆρυμیان ποινὴν κατὰ τοῦ ἀμελοῦς θεματοφύλακος, ὥστε μοὶ φαίνεται καλῆτερον νὰ περιορισθῇ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον καὶ νὰ τελειώσῃ εἰς τὰς λέξεις τοῦ παρακαταθέντος πράγματος

1939. Κατὰ τὸν Νόμον 1, § 37, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 3, ὅταν δὲν συμφωνοῦν οἱ κληρονόμοι, ἔχει ὁ Θεματοφύλαξ τὸ δίκαιον νὰ κάμῃ τὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 1257, κ.τ.λ. κατάρθεσιν τοῦ πράγματος. Ἐν ᾧ λοιπὸν ὁμιλεῖ τὸ ἄρθρον περὶ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν συμφωνοῦν οἱ κληρονόμοι, πρέπει νὰ διορίζῃ κατὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν συμφωνοῦν· διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τελειώσῃ π. χ. ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « διὰ νὰ τὸ λάβῃ· εἰ δὲ μὴ » δύναται ὁ Θεματοφύλαξ ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὸ παρακατατεθειμένον πρᾶγμα διὰ τῆς καταθέσεώς του, κατὰ τὰ 1257 κ.τ.λ. ἄρθρα ».

Ἰδὲ τὸν Νόμον 81, § 1, τίτλ. 3, βιβλ. 46, τῶν Διγεγῶν,

τὸν § 36, τοῦ εἰρημένου Νόμου 1, καθὼς καὶ τὸν Νόμον 12, τίτλ. 34, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, κατὰ τὸν ὁποῖον, ἐὰν ἔλαβεν εἷς ἐκ τῶν συγκληρονόμων τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον μερίδιον περὶ τοῦ παρακατατεθειμένου πράγματος, καὶ συμβαίνει νὰ φθαρῇ ἢ ἀπολεσθῇ τὸ ἐπίλοιπον αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ὀφειλόμενου εἰς τοὺς ἄλλους συγκληρονόμους, δὲν ὑπόκειται ὁ πρῶτος εἰς οὐδεμίαν ἀπόδοσιν καὶ μετάδοσιν ὑπὲρ τῶν συγκληρονόμων. Συμφωνεῖ τοῦτο μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρου 40, βιβλ. γ'. τίτλ. 5, τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ τοῦ Νόμ. 6, § 6. βιβλ. 42, τίτλ. 8. τῶν Διγεσῶν. ὁ ὁποῖος λέγει « ὅς τις λαμβάνει » ὅ,τι τοῦ ἀνήκει, δὲν κάμνει καταδολίευσιν, αὐτόθι. *Qui suum recipit, nullam videri frauder facere*· κατὰ τὴν παρὰ τοῦ Ρ. Σελ. 1120, 1121, τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀναφερθεῖσαν ἀπόφασιν, καὶ τὴν δύναμιν τῶν λέξεων εἷς μόνος τῶν κληρονόμων, τὰς ὁποίας ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἄρθρον τοῦτο μετὰ τὴν διάταξιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 1937, καὶ κατὰ τὴν παῦσιν παντὸς ἐπιτροπικοῦ ἀπὸ τὴν γνῶσιν τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολέως, κάμνει τὸ Τμήμα τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἡ πολιτικῶς τοῦ παρακαταθέ-
 » του, καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ἔγινε γνωστὸς εἰς τὸν Θεματο-
 » φύλακα, τὸ παρακατατεθὲν πρᾶγμα ἀποδίδε-
 » ται εἰς μόνον τὸν κληρονόμον του, ἂν καὶ κατὰ
 » τὸ 1937 ἄρθρον, ὑπῆρξεν ὁρισμὸς ἀνθρώπου πρὸς παραλα-
 » βὴν τοῦ πράγματος, ἐὰν δὲ ὑπάρχουν κ.τ.λ. ».

1942. Εἶναι σφάλμα τῆς μεταφράσεως ἡ λέξις κύριος, καὶ πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ διὰ τῆς λέξεως Θεματοφύλαξ ἀφοῦ τὸ κείμενον λέγει.

1943. Ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁ Νόμος 12, τοῦ εἰρημένου τίτλ, 3.

1944. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου μὲ τοὺς § § 45 καὶ 46, τοῦ εἰρημένου Νόμου 1. Ἄχρηστος εἶναι ἡ λέξις ἀνακοπή, ὡς ἤδη παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1242, μάλιστα κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ κατὰ τοὺς κανόνες τῆς Πολ. Δικονομίας περὶ αὐτῆς, καὶ ἀρκεῖ ἡ λέξις κατὰ σχέσεις κατὰ τῆς ἀποδόσεως κ.τ.λ. ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ. 873, καὶ 1112. Θέλει συμβαίνει πολλάκις, ὥστε ὁ Θεματοφύλαξ νὰ μὴ ᾔναι πλέον εἰς κητάσασιν νὰ διατηρήσῃ τὸ ὁποῖον ἔλαβε μάλιστα ἐκουσίως πρᾶγμα, ἂν καὶ δὲν παρῆλθεν ἡ προθεσμία. Ἰδὲ Μ. Σελ. 69 καὶ ὅσα παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1938. Ἐν ᾧ ὁ Κώδης εἶχεν ὑπ' ὄψιν αὐτὴν τὴν περίπτωσηιν, ὡς πρὸς τὸν ἐντολοδόχον καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν φύλαξιν τοῦ μεσεγγυήματος, διὰ τῶν ἄρθρων 1260 καὶ 207, τὴν ἐλησμόνησεν ἐδῶ. Ἀναπληρῶσαν τὸ Τμήμα αὐτὴν τὴν ἔλλειψιν προτείνει τὸ ἐφεξῆς νέον ἄρθρον.

« Ὁ Θεματοφύλαξ δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν παρακαταθέτην νὰ παραλάβῃ τὴν παρακαταθήκην, καὶ πρὸ τῆς διωρισμένης προθεσμίας, κατὰ τοὺς τοῦ ἄρθρου 207 ὁρισμούς.

1946. Ἰδὲ τὸν Νόμον 31, § 1, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 3, κατὰ τὸν ὁποῖον, ἂν διὰ σφάλμα ἐπέσρεψε τὸ παρακατατεθὲν πρᾶγμα, δύναται εἰς τὴν περίπτωσηιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσίν του.

1948. Τὸ δίκαιον τῆς ἐπισχέσεως, τὸ ὁποῖον χορηγεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, συμφωνεῖ μὲ τοὺς Νόμους 5 καὶ 25, τοῦ ἰδίου τίτλ. 3, καὶ εἶναι εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν περιπτώσεων, περὶ ὧν ὠμίλησα εἰς τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1890 παρατηρήσεις (ἰδὲ καὶ τὰ ἄρθρα 1632, 1634 καὶ 1673).

1949. Ἰδὲ τοὺς § §. 3 καὶ 4, τοῦ εἰρημένου Νόμου 1, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 3.

1950. Παρατηρεῖ ὁ Ρ. Σελ 1121, ὅτι εἰς τὴν περίπτω-

σιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὅς τις θέλει νὰ δώσῃ τὴν ἀπόδει-
ξιν τῆς παρακαταθήκης ταύτης πρέπει νὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ τὴν
ἀπόδειξιν ἐκείνου τοῦ συμβάντος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου εὐρέθη εἰς
τὴν ἀνάγκην νὰ τὴν κάμῃ, διότι ἐξαρτᾶται μόνον ἐκ τῆς ἀ-
ποδείξεως τούτου τοῦ συμβάντος ἢ ἀποδοχῇ τῶν ἄλλων ἀ-
ποδείξεων.

1952. 1953. Περὶ τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ἄρθρου 1953,
Ἰδὲ τὸν § 3, τίτλ. 5, βιβλ. 4, τῶν Ἰνστιτούτων. Ἡ δυσκολία
ὁμῶς ἦτον περὶ τῶν πράξεων τοῦ ἀπλοῦ διαβάτου, κατὰ τὴν
ἀρχὴν τοῦ § 6, τοῦ Νόμου μοναδικοῦ τίτλ. 5, βιβλ. 47, τῶν
Διγεστῶν, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 173, περὶ τοῦ
ἄρθρου 1383, καθὼς καὶ τὴν ὁποίαν κάμνει διάκρισιν ὁ §
9, τοῦ Νόμου 1, τίτλ. 3, βιβλ. 9, τῶν Διγεστῶν, καὶ τῶντι
ὁ Μερλ ἐν λέξις *Hôteliers* § 2, ἀναγνωρίζει « ὅτι δὲν εἶ-
» ναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ξενοδόχου νὰ παραδέχῃται καὶ νὰ
» δίδῃ κατάλυμα εἰς μόνους τοὺς εἰς αὐτὸν ἀρέσκοντας, ἐπειδὴ
» αἱ οἰκίαι τῶν ξενοδόχων εἶναι τρόπον τινὰ δημόσιαι οἰκίαι
» καὶ πᾶς ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου τὴν ἀποδοχὴν δὲν ἀπαγορεύει
» ὁ Νόμος, ἔχει δίκαιον διὰ τῶν χρημάτων του νὰ εἰσέρχεται
» καὶ καταλύῃ εἰς αὐτάς » καὶ εἰς τὴν λέξιν *Quasi délit* § 7,
ὁμιλῶν περὶ τῶν ξενοδόχων καὶ πλοιάρχων, λέγει « ὅτι ἡ ὑ-
» πευθύνῃ αὐτῶν δὲν ἐκτείνεται οὔτε εἰς τὰ τυχαῖα συμβάντα,
» εὔτε εἰς τὰς πράξεις τῶν ἀπλῶν διαβατῶν ». Διὰ αὐτοὺς
τοὺς λόγους νομίζω ὅτι πρέπει νὰ διορθωθῇ τὸ τελευταῖον
μέρος τοῦ 1953 ἄρθρου, περὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε καὶ μεγάλη
διαφιλονεΐκησις εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅταν ἐσυζητήθη. Ἰδὲ Μ. Σελ.
74. Κατὰ συνέπειαν αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων διὰ νὰ ᾗναι
ἀκριβέστερον τὸ ἄρθρον 1952, καὶ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἔν-
νοιάν του, μέχρι τῆς προτεινομένης διορθώσεως ταύτης, τὰ
Τμήμα ἔκαμε τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ 1952 ἄρθρου, « κατοικοῦντες » περιηγηταὶ ἢ ἄλλοι ξένοι. Ἡ παρακαταθήκη » κ.τ.λ. » καί.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἄρθρου 1953, « ἡ τῆς βλάβης » τοιοῦτον, εἴτε ἡ κλοπὴ ἢ ἡ βλάβη, ἐγινεν ὑπὸ τῶν ὑπηρε- » τῶν, ἐπιστατῶν τοῦ ξενοδοχείου, ἢ ἄλλων συνοίκων τοῦ » ξενοδόχου ».

1954. Ἰδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τὸν Νόμον 3, § 1, πρὸς τὸ τέλος, βιβλ. 4, τίτλ. 9, τῶν Διγесτῶν. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 74, 75, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ τὸ ἄρθρον τοῦ- το διὰ τοῦ, ἀπὸ τὸ ἐναντίον ἐπιχειρήματος *argumentum a contrario* ὥστε νὰ νομίζωμεν ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ξενοδό- χος διὰ πάσας ἄλλας κλοπὰς, ἐν ᾧ ὡς πρὸς αὐτὰς ὑπόκειται μόνον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν γενικῶν ἀρχῶν, καθ' ἃς εἶναι βέβαια ὑπεύθυνος, ὅταν π. χ. ἐγινεν ἡ κλοπὴ ἢ ἀπὸ τὰ πρό- σωπα, περὶ τῶν ὁποίων εἶναι κατὰ Νόμους ὑπεύθυνος, ἢ πα- ρὰ τρίτων, καθ' ἣν περίπτωσιν τὰ παράθυρα καὶ αἱ θύραι δὲν ἦτον εἰς καλὴν κατάστασιν ἢ καλὰ κεκλεισμένοι, διότι τότε *culpa præcestit casum*. Ἰδὲ τὴν Σελίδα 159, περὶ τοῦ 1370 ἄρθρου, καθὼς καὶ τὸ 1807 ἄρθρον καὶ Μ. τόμ. 3, Σελ. 485.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

1956. Ὅταν γίνηται παρ' ἐνὸς μόνον ἐκ τῶν διαφορομέ- νων ἡ ἀπόδοσις τοῦ πράγματος πρὸς τὸν τρίτον εἶναι κυρίως παρακαταθήκη, καὶ ὅταν γίνηται παρὰ πολλῶν εἶναι τότε ἀ- ληθὲς μεσεγγύη, κατὰ τὸν Νόμον 110, τίτλ. 16, βιβλ. 50 τῶν Διγесτῶν, καὶ τὸν Μ. Σελ. 76, καὶ Ρ. Σελ. 125. Παρα- τηρεῖ ὁ τελευταῖος, ὅτι ὑπάρχει σφάλμα τῆς συντάξεως εἰς

τοῦτο τὸ ἄρθρον, ὅταν ὑποθέτῃ μεσεγγύην γινομένην ἀφ' ἐνὸς, καὶ διορθόνον τὸ Τμήμα τὸ σφάλμα τοῦτο προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « πράγματος, γινομένη παρὰ δύο » ἢ πολλῶν ἀνθρώπων κ.τ.λ. ».

Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις καὶ διὰ νὰ συμφωνήσῃ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία μὲ τὸν Πολιτικὸν Κώδικα, ἔκαμε βέβαια καλὰ ἡ πρώτη, ὅταν καὶ ὅπου παρεδέχθη τὴν λέξιν κατ' ἀσχεσίς, ἀντὶ τῆς λέξεως μεσεγγύης ἢ μεσεγγύου.

1960. Τοῦτο τὸ ἄρθρον ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τῆς προηγουμένης διορθώσεως, διότι, ὅταν εἰς μόνον ἔκαμε τὴν μεσεγγύην, πρέπει ὁ Θεματοφύλαξ κατὰ τὰς ἀρχὰς περὶ τῆς ἀπλῆς παρακαταθήκης νὰ ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς αὐτὸν ἀμέσως ὅταν τὸ ζητῇ. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 1126, κατὰ τὸ ἄρθρον 1944. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 77, 78, ὅτι ὑπὸ τῶν λέξεων τῶν ἐχόντων συμφέρον, ἐνδιαλαμβάνονται καὶ ὅσοι παρεμβῆκαν εἰς τὴν δίκην, ὡς τρίτοι, ἢ κάμνουν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀποδόσεως τοῦ μεσεγγυήματος.

1961, 1962, 1963. Ὁ Μ. Σελ. 129, τόμῳ 3, ἀναφέρων τὴν περὶ τοῦ 1291 ἁρθρου συζήτησιν λέγει, ὅτι ἐσυμφωνήθη ὅτι ἡδύνατο ὁ Δικαστὴς νὰ ἀναβάλῃ τὴν καταδίκασιν τοῦ χρεοφειλέτου, περὶ τοῦ διαλελυμένου χρέους, ὅταν προτείνῃ οὗτος διὰ συμψήφισιν ἄλλο χρέος, τὸ ὅποῖον, καίτοι ἐπίσης διαλελυμένον εἶναι ὅμως βέβαιον ἀποχρώντως καὶ τῆς εὐκόλου διαλύσεως ἢ ἐκκαθαρίσεως. Ἰδὲ Σελ. 55, καὶ 56, περὶ τοῦ εἰρημένου ἁρθρου 1291. δὲν ἐδέχθημεν ἡμεῖς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἕνεκα τῶν πολλῶν καταχρήσεων, εἰς τὰς ὁποίας δύναται νὰ δώσῃ χώραν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀπεφασίσαμεν τότε νὰ τροπολογήσωμεν τὴν αὐστηρότητα τοῦ δικαίου μὲ τὴν ἐπιτετραμμένην πρὸς τοὺς Δικαστὰς ἐξουσίαν νὰ διορίζουν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ

ἐνάγων, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἤθελε λάβει χώραν ἢ καταδίκη δὲν εἶναι φερέγγυος, τὴν μεσεγγύην ἢ παρακαταθήκην. Κατὰ τὴν Πολ. Δικονομίαν τὸ μεσεγγυον ἢ μάλιστα ἢ κατὰσχεςις δύναται νὰ διορισθῇ παρὰ τῷ αὐτῷ χρεώστῃ ἢ παρὰ τρίτῳ. Τέλος κατὰ τὴν συζήτησιν, ἣτις ἔλαβε χώραν περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου 1961, καθὼς καὶ κατὰ τὰς τοῦ Μ. Σελ. 79, τοῦ ἐνεστῶτος τόμου 4, παρατηρήσεις, δὲν περιορίζεται τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς μόνον τὰς ὁποίας ἀναφέρει περιπτώσεις, ἀλλ' οὐσῶν τούτων ἀπλῶν παραδειγμάτων δὲν ἐμποδίζει τοὺς δικαστὰς νὰ διορίζουν τὴν παρακαταθήκην ἢ μεσεγγύην εἰς πάσας ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ συμφέρον τῶν διαδίκων τὴν ἀπαιτεῖ κατὰ συνέπειαν αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων, τὸ Τμῆμα ἔκαμε τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ 1961 ἄρθρου « πρὸς »
 » ἀπολύτρωσιν τοῦ 4) τῶν χρημάτων, πρὸς συμψήφισιν
 » τῶν ὁποίων ὁ ἕτερος τῶν διαδίκων προτείνει χρέος ἀδιάλυ-
 » ταν μὲν, ἀλλὰ δυνάμενον εὐκολα νὰ διαλυθῇ. 5) κατὰ πά-
 » σας ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ συμφέρον τῶν διαδί-
 » κων ἀπαιτεῖ αὐτὴν τὴν μεσεγγύην ».

1962. Κατὰ τὴν παραδεχθεῖσαν εἰς τὸ ἄρθρον 1928 διόρθωσιν τῆς λέξεως παροχήν, τὴν ἀναπληρώνει καὶ ἐδῶ τὸ Τμῆμα διὰ τῆς λέξεως ἀντιμισθίαν.

Μετὰ τὰς λέξεις τοῦ ἄρθρου 1963, « αὐτεπαγγέλ- »
 » τως παρὰ τοῦ Δικαστοῦ, ἢ ἀφίνεται εἰς τὸν ὀφειλέ- »
 » την, ἂν ᾖ φερέγγυος, ὑπὸ ἐγγύησιν, ἢ ἄνευ ἐγγυήσεως, »
 » καὰ τὸ δοκοῦν τῷ Δικαστηρίῳ. Κατ' αὐτὰς τὰς περιπτώ- »
 » σεις ὁ ἐπιτετραμμένος κ.τ.λ. »

ΜΕΡΟΣ ΙΒ'.

Περὶ τῶν Κυβευτικῶν συμβολαίων.

Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 5, περὶ τοῦ ἄρθρου 1104, ἀνεπλήρωσε τὸ Τμήμα τὴν λέξιν τυχαῖον εἰς τὴν ἐπιγραφὴν καὶ τὸ τυχαῖον, μὲ τὸ ὁποῖον ἀρχίζει τὸ 1964 ἄρθρον, διὰ τῆς λέξεως κυβευτικῶν καὶ κυβευτικός· εἰς τὰ μέρη τοῦτο ὀφελεῖ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Νόμων τοῦ τίτλ. 5, βιβλ. 11, τῶν Διγεστῶν, καὶ τοῦ Νόμου τοῦ τίτλ. 43, βιβλ. 3, τοῦ Κώδικος.

1964. Ὅτε συνετάχθη ὁ Πολιτικὸς Κώδικς, καθὼς ἤδη παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 1907, δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη ὁ Ἐμπορικὸς Κώδικς, ὁ ὁποῖος μόνον κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1807, ἦτον ἐν ἐνεργείᾳ εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἐκφράζεται κατὰ τοὺς ναυτικοὺς Νόμους. Καθὼς ὅμως ὑπάρχουν εἰς τὸν Ἐμπορικὸν Κώδικα, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ ἐνταῦθα κατὰ συνέπειαν τοῦ ἄρθρου 11 Τμήμα Ζ'. Κεφάλ. Θ'. τοῦ προσωρινοῦ πολιτεύματος τῆς Ἐπιδεύρου, ἀπὸ τοῦ μεσοῦντος Ἀπριλίου 1823, τὰ ἄρθρα 311—368, ἅτινα ὁμιλοῦν περὶ τῶν θαλασσοδανείων, καὶ περὶ ἀσφαλιστικῶν συμβολαίων, τὸ Τμήμα ἐτελείωσε τὸ ἄρθρον τοῦτο διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων, κατὰ τοὺς Ἐμπορικοὺς Νόμους. Συμφώνως δὲ μὲ τὴν ἐπίσημον μετάφρασιν αὐτοῦ πρέπει βέβαια νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἐφεξῆς διόρθωσις.

Μετὰ τὰς λέξεις « τοιαῦτα εἶναι τὸ ἀσφαλιστικὸν » συμβόλαιον καὶ τὸ ναυτικὸν δάνειον, τὸ παίγνιον κτλ».

1965. Οἱ Ῥωμαῖκοὶ Νόμοι ἀπαγορεύουν νὰ παίξῃ τις χρήματα εἰς τὸ μόνον τὸ ἐκ τύχης ἐξαρτώμενον παιγνίδιον, ἐκτὸς ὅταν παριορίζεται εἰς τὰ ἀπλᾶ φαγητά. Ἰδὲ τὸν Νόμον 2

§ 1, καὶ τοὺς Νόμους 3 καὶ 4, τίτλ. 5, βιβλ. 11, τῶν Διγε-
στῶν. Ἰδὲ καὶ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1357,
Σελ. 151· πᾶσα ὑποχρέωσις, ἥτις ἔχει αἰτίαν εἰς τὸ κέρδος
ἀπὸ παιγνιδίου, τὸ ὁποῖον δὲν ἐξαιρεῖται εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρ-
θρον, ἔχει ἕνεκα τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἀθέμιτον αἰτίαν κατὰ
τὸ ἄρθρον 1133. Ὅταν ὁμῶς δίδεται ἄλλη αἰτία εἰς τὴν
ὑποχρέωσιν ταύτην ἀντὶ τῆς ἀληθοῦς αἰτίας τοῦ παιγνιδίου,
γίνεται ἀπάτη κατὰ τὸ 1133 ἄρθρον (*Fraude à la loi*) καὶ
δύναται ὁ ὀφειλέτης νὰ τὸ ἀποδείξῃ εἰσέτι διὰ μαρτύρων
ὁποῖα καὶ ἂν ᾖναι ἡ ποσότης, κατὰ τὸ νόημα τοῦ 1353 ἄρ-
θρου πρὸς τὸ τέλος. Ἰδὲ τὸν ἀριθ. 2, τοῦ ἄρθρου 304, τῆς
Πολ. Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ρ. Σελ. 716, 848, καὶ
1129, περὶ τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καθὼς καὶ εἰς τὴν Σελ.
182, περὶ τοῦ 1808 ἄρθρου τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος, ὅπου
ἀναφέρει τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἀπόφασιν, ἥτις ἀνεγνώρισε ῥη-
τῶς ὅτι « πᾶσα ἀπόδειξις εἶναι παραδεκτὴ ὑπὲρ τοῦ χρεώ-
» στου, ὅταν ἄλλη αἰτία ἐμνημονεύθῃ εἰς τὴν ὑποχρέωσιν
» ἀντὶ τῆς ἀληθοῦς ἀθεμίτου αἰτίας τοῦ παιγνιδίου ».

1966. Οἱ Ῥωμαῖοι Νομοθέται διώρισαν καὶ τὴν ποσό-
τητα, τὴν ὁποίαν δὲν ἐμποροῦν νὰ ὑπερβαίνουν ὅσοι παίζου-
ν εἰς τὰ μὴ ἀπηγορευμένα παιγνίδια, τοῦτέστι *non ultra un-*
um numisma. Ἰδὲ τὸν Νόμον 1, τίτλ. 3, βιβλ. 43, τοῦ
Κώδικος. Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον
δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς Δικαστὰς τὴν ἐξουσίαν, νὰ τροπολογή-
σουν τὴν ποσότητα, ἂν καὶ τοῖς δίδῃ τὴν τοῦ ν' ἀπορρίψουν
κατὰ τὸ ἀκέραιον τὴν αἵτησιν. Μ. Σελ. 83. Ἀλλὰ τὸ Τμήμα
νομίζον πολλὰ ὠφέλιμον, εἴτε εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τιμῆς
εἴτε εἰς τὸ νὰ μὴ μένῃ ἀτιμώρητος, ὅς τις ἐπαιξε καὶ ἔχασε
ὑπερβολικὴν ποσότητα, νὰ ἔχῃ ὁ Δικαστὴς τὰς δύο ἐξουσίας
ταύτας, προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « δύναται ν' ἀπορρίψῃ, ἢ νὰ με-
» τριάσῃ τὴν περὶ τούτων ».

1967. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἶναι ἐναντίον εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ εἰρημένου Νόμου I, τοῦ Κώδικος, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον συγχωρεῖ τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἄνευ ὑποχρεώσεως οὕτω πληροθέντος, ἀλλ' ἐπιτρέπει καὶ τὸ δίκαιον τῆς αὐτῆς ἀπαιτήσεως εἰς τὸν ἐπίσκοπον καὶ εἰς τὸν Δῆμον διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῶν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, ὅταν δὲν ὑπῆρξεν ἀπαίτησις ἐκ μέρους ἐκείνου, ὅς τις ἔχασε καὶ ἐπλήρωσε. Μ. Σελ. 84. Ἀντὶ τῆς λέξεως *λωποδυσία* παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν κοινῶς γνωστὴν λέξιν *αἰσχροκέρδεια*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τοῦ τῆς ἰσοβίου προσόδου Συμβολαίου.

1968. 1969. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ πρώτου ἄρθρου πρέπει νὰ ἔχῃ τις ὑπ' ὅψιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἄρθρον 42, τοῦ περὶ χαρτοσήμου Νόμου, περὶ οὗ ὠμίλησα εἰς τὰς παρατηρήσεις περὶ τῶν ἄρθρων 1582, 1714, ὅταν πρόκηται περὶ συστάσεως τῆς ἰσοβίου προσόδου διὰ τῆς παραχωρήσεως ἀκινήτων· καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ δευτέρου ἄρθρου πρέπει νὰ συμμορφωθῶν οἱ συμβαλλόμενοι μὲ τὰ ἄρθρα 893 κ.τ.λ. 931 κ.τ.λ. Μ. Σελ. 85.

1970. Κατὰ συνέπειαν τῶν προηγουμένων παρατηρήσεων ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται πρόσοδον τὰ ἄρθρα 588, 917, 918, 920, 928, καὶ 1978, τὰ τελευταῖα τρία ἄρθρα ὡς πρὸς τὰ καθυστερήματα συναχθέντα μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ συνιστῶντος. Ἰδὲ τὸν Ἀρμενόπουλον βιβλ. ἐ. τίτλ. ἡ. ἄρθρα 25, 26, 29 καὶ 31. καὶ Ρ. Σελ. 1131.

1973. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ ἁρθρου 1121, καθὼς καὶ τῶν προηγουμένων ἁρθρων 917 κτλ.

1974. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ ἁρθρου 1131. Ἰδὲ P. Σελ. 1133, καὶ M. Σελ. 86.

1975. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἀνεγνώρισεν, ὅτι « τοῦ » ἐνεστῶτος ἁρθρου ἡ διάταξις εἶναι τόσον προσακτικὴ, ὥστε δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν συμβαλλομένων ν' ἀποφεύγουν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς, δίδοντες προγενεστέραν ἡμερολογίαν (antidate), καὶ ἐπομένως πᾶσα ἀπόδειξις περὶ τῆς παρομοίας καταδολιεύσεως εἶναι ἀποδεκτέα. Ἀπεφάσισεν ὡσαύτως, ὅτι ὁ θάνατος ἐνὸς ἐκ τῶν πλειόνων ὀνομάτων, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐσυστήθη ἡ πρόσοδος, δὲν συνεπιφέρει οὔτε τὴν ἀκύρωσιν, οὔτε τὴν παῦσιν τῆς προσόδου ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Ἰδὲ P. Σελ. 1133, 1134.

1976. Παρατηρεῖ ὁ M. Σελ. 87, ὅτι ἡ ἐνστάσις τῆς ζημίας ἢ δηλήσεως (Lesion) καὶ ἡ ἀγωγή διὰ τὴν ἀντίρρησην καὶ διάλυσιν, ἐνεκα αὐτῆς, δὲν εἶναι παραδεκταὶ ὡς πρὸς τὰ κυβευτικὰ συμβόλαια ἐνεκα τοῦ ἀδήλου τοῦ συμβάντος propter incertum eventum. P. Σελ. 1135. Εἶναι ὁμῶς βέβαιον, ὅτι ἂν ὁ σκοπὸς τοῦ παρομοίου συμβολαίου εἶναι μόνον ἡ ἀπάτη εἰς τοὺς Νόμους, οἵτινες διορίζουν τὴν διατίμησιν ἢ τὸ τίμημα τῶν τόκων (ἰδὲ τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ 1907 ἁρθρου), τὸ συμβόλαιον δύναται νὰ ἀκυρωθῇ παρὰ τοῦ Δικαστοῦ. Ἰδὲ τὴν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ παρὰ τοῦ P. Σελ. 1135 ἀναφερθεῖσαν ἀπόφασιν. Διὰ νὰ μὴ ὑπάρχῃ σύγχισις περὶ τῆς μεταφράσεως τῶν δύο Γαλλικῶν λέξεων condition καὶ taux, ἀφοῦ παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν λέξιν ὁρος, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς πρώτης εἰς τὰ ἄρθρα 1168 κ.τ.λ. παρεδέχθη τὸ Τμήμα διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς δευτέρας τὴν λέξιν τίμημα, ὥστε νὰ λέγῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 1976, καθ' ὃ τίμημα ἐγκρίνωσι κ.τ.λ.

1977. Τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ ἁρθρου 1184. Εἶναι γνώμη τοῦ Μ. Σελ. 88, ὅτι εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν δύναται μὲν νὰ διαλύσῃ τὸ συμβόλαιον καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποζημίωσιν, πρέπει δὲ νὰ ἐπιστρέψῃ ὅσα ἔλαβε, διαρκούσης τῆς ἐκτελέσεώς του, ἅτινα ὑπερβαίνουν τοὺς νομίμους τόκους.

1978. Εἴτε ἀπὸ τὴν περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου συζήτησιν εἴτε ἀπὸ τὸν Μ. Σελ. 89, ὅς τις τὴν ἀναφέρει, ἀποδεικνύεται ὅτι ἐπέμφθη τὸ ἐνεστῶς ἁρθρον εἰς τὸ τῆς Νομοθεσίας Τμῆμα, διὰ νὰ προσεθῇ ὅ,τι προσθέτομεν ἡμεῖς διὰ νὰ γνωρίσῃ τις ὅτι δύνανται οἱ συμβαλλόμενοι νὰ διομολογήσουν τὸ ἐναντίον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἁρθρου τούτου.

Μετὰ τὰς λέξεις λοιπὸν « μόνῃ ἢ πληρωμῇ τῶν καθυστερημάτων τῆς προσόδου ἐν ἐλλείψει ἰδικῆς διομολογίας δὲν δίδει κ.τ.λ »

Περὶ τῆς λέξεως καθυστερημάτων ἀντὶ τῆς λέξεως λοιπάδων, ἰδὲ τὰ ἐπόμενα ἁρθρα 1979 καὶ 1983, καθὼς καὶ τὸ 385 ἁρθρον κ.τ.λ.

1979. Διὰ νὰ γίνῃ σαφέστερον τὸ ἐνεστῶς ἁρθρον τὸ συνέταξεν οὕτω τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « προτείνων ν' ἀποτίσῃ τὸ κεφάλαιον, καὶ παραιτούμενος τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πληρωθέντων ἤδη καθυστερημάτων· εἶναι ὑπόχρεως κ.τ.λ »

1980. Αἱ λέξεις ὁ ὁρὸς ὅς τις, ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ, δὲν ἐξηγοῦν ἀρκετὰ ἐναργῶς, ὡς ἀπαιτεῖται, τὴν ἐννοιαν τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου, καθ' ὅσα εἴτε ἡ συζήτησις ἐνώπιον τοῦ τῆς ἐπικρατείας Συμβουλίου τῆς Γαλλίας, εἴτε ὁ Μ. Σελ. 90, εἴτε ὁ Ρ. Σελ. 1137, 1138, μᾶς διδάσκουν, τὸ Τμῆμα λοιπὸν ἠλλαξε αὐτὰς τὰς λέξεις καὶ λέγει.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὅτι θέλει πληρόνεσθαι προσ-
κατηβλητικῶς, ἡ προκαταβολὴ αὕτη θεωρεῖται ὡς
» προσκτηθεῖσα ἀφ' ἡμέρας κ.τ.λ »

1982. Ἰδὲ ὅσα παρατήρησα καὶ ἐπρότεινα περὶ τοῦ ἄρ-
θρου 617, Σελ 186, 187· παρατηρεῖ ὁ P. ὅτι ὁ ἴδιος πο-
λιτικῶς ἀποθαμμένος δύναται νὰ λάβῃ τὴν πρόσοδον ταύ-
την, ὅταν ἐσυστήθῃ διὰ τὴν διατροφήν του, ὡς ἱκανὸς κατὰ
τὸ 25 ἄρθρον νὰ τὴν λάβῃ καὶ κινήσῃ τὰς ἀπαιτούμενας
ἀγωγὰς διὰ τοῦ κηδεμόνος, τὸν ὁποῖον τοῦ ἐπιτρέπει τὸ εἰρη-
μένον ἄρθρον 25, ἐν ᾧ εἰς τὰς ἄλλας περιπτώσεις πρέπει νὰ
πληρωθῇ ἡ πρόσοδος εἰς τοὺς κατὰ νόμους κληρονόμους μέ-
χρι τῆς φυσικῆς ἀποβιώσεως τοῦ συσταίνοντος. Κατ' αὐτὰς
τὰς παρατηρήσεις θέλει ἀποφασίσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ ἂν δὲν χρειά-
ζεται καλητέρα ἐξήγησις παρὰ τὴν ὑποίαν χορηγεῖ τὸ ἄρθρον
τοῦτο καθὼς ἐκφράζεται.

ΜΕΡΟΣ ΙΓ'.

Περὶ τῆς ἐντολῆς.

Ωφελεῖ ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἡ ἀνάγνωσις τῶν Νόμων
τοῦ τίτλ. 3, βιβλ. 3, καὶ τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 17, τῶν Διγε-
στῶν, καὶ τῶν Νόμων τοῦ τίτλ. 13, βιβλ. 2, καὶ τοῦ τίτλ.
35, βιβλ. 4, καὶ τοῦ τίτλ. 41, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος. Ἰδὲ
καὶ τὴν ὑποίαν κάμνει ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς εἰς τοὺς 4
πρώτους § §, τοῦ τίτλ. 27, βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων διά-
κρισιν, τοῦτέστι τοῦ ἐπιτροπικοῦ δοθέντος πρὸς συμφέρον
μόνον τοῦ ἐντολέως, τοῦ δοθέντος πρὸς κοινὸν συμφέρον αὐ-
τοῦ καὶ τοῦ ἐντολοδόχου καὶ τοῦ δοθέντος πρὸς μόνον τὸ συμ-
φέρον τοῦ ἐντολοδόχου· ἐν γένει τὸ τελευταῖον παρομοιάζει

μόνον ἀπλοῦν συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον, μὴ ὑπάρχοντος δόλου, ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 47, περὶ διαφόρων Κανόνων, *consilii non fraudolenti nulla est obligatio* (Σελ. 155, περὶ τοῦ 513, ἄρ). Καθὼς δὲν συνεπιφέρουν ἐντολὴν καὶ τὰς συνεπείας αὐτῆς, τὰ ἀπλᾶ συστατικὰ γράμματα καὶ αἱ ἀπλαῖ γνωμοδοτήσεις περὶ τοῦ ἀφερεγγύου τοῦ δανειζομένου, περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ Νόμος 42 §. 12. τίτλ. 1. βιβλ. 17. καὶ ὁ Νόμ. 8, τίτλ. 3, βιβλ. 4, τῶν Διγεσῶν, μὲ τὴν ὁποίαν κάμνει διάκρισιν ὁ § 7, τοῦ Νόμου 10, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 1, τῶν Διγεστῶν. Ἰδὲ Μ. Σελ. 93, 94, καὶ διὰ τὸ ἐπιχείρημα, τὸ ἄρθρον 19, βιβλ. γ'. τίτλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ρ. Σελ. 1151, περὶ τοῦ 2015 ἄρθρου.

1985. Σύμφωναν τὸ Τμήμα μὲ ὅσα παρετήρησε καὶ παρεδέχθη περὶ τῶν 1322, καὶ ἀκολουθῶν ἄρθρων, ἔκαμε τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « νὰ δοθῇ ἢ διὰ δημοσίου, ἢ διὰ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου ἢ καὶ διὰ γράμματος (ἢ ἐπιστολῆς). ἐμπορεῖ προσέτι κ.τ.λ ».

1986—1989. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἄρθρου 1986, συμφωνεῖ μὲ τοὺς Νόμους 4, καὶ 53, § 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 17, καὶ μὲ τοὺς §§ 6 καὶ 13, τοῦ τίτλ. 27. βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων. Τὸ τελευταῖον μέρος συμφωνεῖ μὲν ἐν γένει μὲ τὸν Νόμον 17, τίτλ. 35, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, καθόσον συγχωρεῖ οὗτος ὁ Νόμος τὴν διομολογίαν τινὸς ἀντιμισθίας, ὅχι δὲ μὲ πᾶσαν ἀκρίβειαν, διότι ἀκυρόνει αὐτὸς ὁ Νόμος τὴν διομολογίαν ταύτην, ὅταν δὲν ἐνδιαλαμβάνῃ τὸν διαρισμὸν ποσότητός τινος. Ἰδὲ Μ. Σελ. 94, 95. Ὁ Παρδέσιος ὅμως εἰς τὸν ἄρ. 558, ἀναφέρει ὅτι χρειάζεται πάντοτε ἢ καὶ μὴ συμφωνηθεῖσα ἀντιμισθία, εἴτε κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, εἴτε κατὰ τὴν δικαστικὴν ἐπιείκειαν, ὅταν

πρόκειται περί ἐμπορικῶν ἐντολῶν, καὶ μάλιστα ὅταν πρό-
 κηται περί ἐντολοδόχων, οἵτινες ἐξ ἐπαγγέλματος ἢ τέχνης,
 ἐνασχολοῦνται διὰ μισθοῦ, περί τῶν ὑποθέσεων τῶν ἄλλων,
 καθὼς παρετήρησα εἰς τὴν Σελ. 390, περί τοῦ ἄρθρου 1025.
 Ἐσυμφώνησε τὸ Τμήμα, ὅτι ἡ ἐξαίρεσις αὕτη πρέπει νὰ λά-
 βῃ χώραν καὶ προστεθῇ εἰς τὰ ἄρθρα τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου
 91—95, καθὼς καὶ ἡ μνεία τῆς ἐξαιρέσεως, ἥτις ὑπάρχει
 καὶ εἰς αὐτὰς περί τῆς τοῦ 1989 ἄρθρου ἀρχῆς, τοῦτέστιν
 « ὅτι εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐντολὰς διαφυλάττεται συχνάκις
 » μᾶλλον τὸ πνεῦμα, παρὰ αἱ λέξεις τοῦ ἐπιτροπικοῦ.

1988. Κατὰ τὴν παρὰ τοῦ Τμήματος παραδεχθεῖσαν
 διόρθωσιν τῆς μεταφράσεως τῆς Γαλλικῆς λέξεως *termes*,
 εἰς τὸ ἄρθρον 1158, περί ἧς εἰς τὴν Σελ. 35, διώρθωσε τὸ
 Τμήμα καὶ ἐδῶ τὸ ἴδιον λάθος τοῦ μεταφραστοῦ, καὶ ἤρχι-
 σεν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἢ διὰ γενικῶν ἐκφράσεων
 ἐκπεφρασμένη ἐντολή.

Κατὰ τὴν τοῦ Μ. Σελ. 96, παρατήρησιν ἔκαμε καὶ τὴν
 ἐφεξῆς προσθήκην εἰς τὸ ἄρθρον 1989, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντικα-
 τέστησε καὶ τὸ ῥῆμα *συναλλάττεσθαι* διὰ τοῦ *ἐξι-
 σάζεσθαι*.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ « *συνυπόσχεσθαι*,
 » ἡ ἐξουσία τοῦ πωλεῖν περιλαμβάνει καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ
 » συνάγειν τὰ χρήματα, ἐκτὸς ἐὰν παρηγγέλθῃ νὰ γίνη ἡ
 » πώλησις ὑπὸ προσθεσμίαν ».

1990. Κατὰ τοὺς Νόμους 8 καὶ 41, τίτλ. 3, βιβλ. 3,
 τῶν Διγесτῶν, αἱ γυναῖκες, οἱ ἀφήλικες, καὶ οἱ ὑπεξούσιοι
 δύνανται νὰ ἐκλεχθοῦν ἰσχυρῶς ἐντολοδόχοι, καὶ ἂν ἔχῃ ὁ
 ἀνὴρ τὸ δίκαιον νὰ ἐμποδίσῃ τὴν σύζυγον νὰ παραδεχθῇ τὴν
 ἐντολήν, ὅταν ὁμῶς δὲν ἀνθίσταται εἰς τὴν ἀποδοχὴν της,
 λογίζεται, ὅτι στέργει ὑπὸ τὸν ὅρον, καθ' ὃν δὲν τὸν βλά-

πτει αὐτὴ ἡ διοίκησις τῆς γυναικὸς, συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Ρ. Σελ. 1900, καθ' ἣν « ὅς τις » δύναται ν' ἀπαγορεύσῃ καὶ δὲν ἀπαγορεύει, λογίζεται ὅτι « στέργει » Qui prohibere potest, et non prohibet, videtur consentire—ιδὲ Μ. Σελ. 99, 98, καὶ τὸ ἄρθρον 30, τίτλ 10, βιβλ. ἐ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τοὺς ὁποίους ἀνέφερα Νόμους 4 καὶ 45, εἰς τὸ τέλος τῆς Σελ. 171, περὶ τῶν ἄρθρων 1382, 1383. Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι ἡ σιωπηρὰ προκύπτουσα ἀπὸ τὰς κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ Δικαστῇ περιπτώσεις, ἐπικύρωσις ἢ ἀποδοκίμασις τοῦ ἀνδρὸς εἶναι παραδεκτὴ καὶ διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « τὴν δεξαμένην τὴν ἐντολήν » ἄνευ ῥητῆς ἢ σιωπηρᾶς ἀδείας τοῦ ἀνδρός της κτλ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἐντολοδόχου.

1991. Ἀντὶ τῆς τελευταίας λέξεως ὑπερημερίας παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν ἐκ τῆς ἀναβολῆς.—Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ § 11 τοῦ εἰρημένου τίτλ. 23, βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων, ὑπὸ τὴν ἐξαίρεσιν ὅμως τὴν ὁποίαν ἀναφέρει τὸ ἄρθρον 2007. Τὸ δεύτερον μέρος εἶναι ἡ συνέπεια τῆς γενικῆς ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει ἡ δευτέρα περίπτωσις τοῦ ἄρθρου 2003.

1992. Κατὰ τοὺς Νόμους 11 καὶ 13, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 35, βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος, εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ἐντολοδόχος ὅχι μόνον διὰ τὸν δόλον ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶσαν ἑλλειψιν ἢ πᾶν σφάλμα omnem culpam ἐφαρμόζεται βέβαια ὡς πρὸς τὸν ἐντολοδόχον, καθόσον εἶναι αὐτὸς, εἴτε μὴ, μισθω-

τὰς ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 1374, καὶ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμα εἰς τὰς Σελ. 131 καὶ 277, περὶ τῶν ἄρθρων 450 καὶ 814, ὥστε μὲν ὅλην τὴν ἔκφρασιν ταύτην διαπᾶν σφάλμα δὲν εἶναι ὑπεύθυνος, ὅταν δὲν ᾔναι μισθωτὸς, διὰ τὰ ἐλαφρότατα σφάλματα, τὰ ὁποῖα ὀλίγον διαφέρουν ἀπὸ τὰ τοχαῖα συμβάντα. Ἰδὲ Ῥηκέρην § 4332, καὶ τὸν ἐπόμενον Νόμον 119 — καθὼς καὶ τὸν Νόμον 23, περὶ Διαφόρων Κανόνων.

1993. Κατὰ τοὺς Νόμους 119, τίτλ. 1, βιβλ. 30 καὶ 23, τίτλ. 5, βιβλ. 3, τῶν Διγεστῶν, χρεωστεῖ ὁ ἐντολοδόχος νὰ δώσῃ λογαριασμοὺς τῆς διοικήσεώς του, ἂν καὶ παρεδέχθῃ τὴν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν διομολογίαν ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ πᾶσαν λογοδοσίαν, διότι οἱ Νόμοι θεωροῦν τὴν διομολογίαν ταύτην ὡς προστατεύουσαν τὸν δόλον, ὥστε περιορίζεται ἡ ὠφέλεια τῆς παρομοίας διομολογίας εἰς τὸ νὰ μὴ ὑπόκειται εἰς τόσον λεπτομερὴν λογοδοσίαν· καὶ ὡς λέγει ὁ εἰρημένος Νόμος 119, αὐτόθι: *Sed ne scrupulosa inquisitio fiat. Hoc est ut negligentiae ratio non habeatur, sed tantum fraudium.* M. Σελ. 99, ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὸν ἐντολοδόχον ἡ ἀρχή, περὶ ἧς εἰς τὰ ἄρθρα 1885 καὶ 1943, καθ' ἣν δὲν δύναται οὗτος νὰ προτείνῃ τὴν ἐνστάσιν τῆς μὴ κυριότητος εἰς τὸν ἐντολέα περὶ τῶν πραγμάτων καὶ χρημάτων, ἅτινα ἔλαβεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς. Ἰδὲ τοὺς Νόμους 46 § 4, τίτλ. 3, βιβλ. 3, καὶ 20, τίτλ. 1, βιβλ. 17, τῶν Διγεστῶν. Κατὰ συνέπειαν τῶν διαληφθεισῶν παρατηρήσεων, ἤρχισε καὶ συνέταξεν οὕτω τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

(1993). Πᾶς ἐντολοδόχος, καίτοι ῥητῶς ἐν τῇ ἐντολῇ ἀπηλαγμένος λογοδοσίας, εἶναι ὑπόχρεος κτλ.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « εἰς τὸν ἐντολέα· ἐκτὸς » εἰάν ὑπάρχῃ κατάσχες κατὰ τῆς παραδόσεως.

1994. Ἰδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τὸν Νόμον 21, § 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 5, βιβλ. 3, τῶν Διγесτῶν, καὶ τὸν Νόμον 4, τίτλ. 19, βιβλ. 2, τοῦ Κώδικος, οἵτινες ἐπιτρέπουν τὴν ὠφέλιμην ἀγωγὴν *L'action utile-negotiorum gestorum*, κατὰ τοῦ ὑποκατασταθέντος διοικητοῦ χωρὶς βλάβην τῆς κατ' εὐθεΐαν ἀγωγῆς κατὰ τοῦ ἐντολοδόχου, ὅταν δὲν εἴχεν αὐτὸς τὴν ῥητὴν ἄδειαν νὰ ὑποκαταστήσῃ ἄλλον εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐντολῆς, διότι ἐκτὸς τινων περιπτώσεων, περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ Παρδέσσιος εἰς τὸν ἀριθ. 558, λογίζεται ἐν γένει ὡς γινομένη, ἔνεκα τῆς γνωστῆς καὶ ἰδιαίτερας ἐπιτηδιότητος πᾶσα ἐκλογὴ τοῦ ἐντολοδόχου. Εἴτε κατὰ τὴν περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου γινομένην συζήτησιν, εἴτε ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ. Σελ. 100, καὶ τοῦ Ρ. Σελ. 1143, 1144, γνωρίζεται ἀποχρώντως, ὅτι τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἐντολοδόχον τὴν ἄδειαν νὰ ὑποκαθιστᾷ ὅποιονδήποτε ἄλλον θέλει, καίτοι δὲν ἔχει αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν, καὶ εἰσέτι ἂν ῥητῶς ἀπηγορεύθῃ ἡ ὑποκατάστασις ἐν τῇ ἐντολῇ, διότι ὡς παρετήρησεν ὁ Βερλιέρ εἰς τὸν λόγον ἐνώπιον τοῦ τῆς Γαλλίας Βουλευτικοῦ « ἂν ὁ ὑποκατασταθεὶς ἐνεργῇ κακᾶ, ὁ ἐντολοδόχος εἶναι ὑπεύθυνος, καὶ ἂν ἐνήργησε καλᾶ, τί συμφέρει πρὸς τὸν ἐντολέα, διὰ ποίου ἐγίνε τὸ καλόν; » Ὑπάρχει ὁμοῦς ἐξαίρεσις, ὅταν ὁ ὑποκαταστάς διωρίσθῃ ὑπὸ τὴν ἐκλογὴν, ἢ συναίνεσιν τοῦ ἐντολέως. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις καὶ ἀρχὰς, καὶ διὰ νὰ γίνῃ σαφέστερον τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, τὸ Τμήμα τὸ συνέταξεν οὕτως.

(1994). Ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ ὑποκαταστήσῃ ὑπὲρ εὐθύνην του, κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν, ὃν τινα νομίζει κατὰ τὴν ἐκλογὴν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολὴν ἀντ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ ἐντολέως ἔχει κατὰ τοῦ ἐντολοδόχου καὶ τοῦ ὑποκαταστάντος δικαίωμα ἀγωγῆς· ὁ δ' ἐντολοδόχος ἀπολυτροῦται τῆς

» πρὸς τὸν ἐντολέα εὐθύνης διὰ τὰς πράξεις τοῦ ὑποκαταστά-
» τος, ὅταν οὗτος ῥητῶς ἐσημειώθῃ παρὰ τοῦ ἐντολέως ».

1995. Κατὰ τὸν Νόμον 60 § 2, τίτλ. 1, βιβλ. 17, τῶν Διγεστῶν, οἱ ἐντολοδόχοι, ὅταν ᾖναι πλείονες, εἶναι ἀλληλέγγυοι ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, αὐτόθι: « Respondi unum- » quemque pro solido conveniri debere » ὁ Δομ. Ἀτ. ἀναφέρει τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, μὲ τὴν ἐξαίρεσιν ὅμως ὅταν ὁ ἐντολέως ἢ διεῖλε τὴν διεξαγωγὴν μεταξὺ αὐτῶν, ἢ διώρισε ἰδιαιτέραν διεξαγωγὴν εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν. Ἰδὲ τὸν τόμον 3, βιβλ. 1, Τμήμα 4, §§ 13, καὶ 15, τῆς Ἰταλ. ἐκδόσεως ἰδὲ καὶ Μερλὲν λέξις mandat § 2, ἀρ. 6. Ὑπάρχουν ὅμως τινὲς Νομοδιδάσκαλοι, οἵτινες, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν συνοφειλετῶν correi debendi καὶ τὴν ὀφείλειαν τῆς διζήσεως, τὴν ὁποίαν χαίρουν αὐτοὶ, ἀπαιτοῦν, νὰ ἐνεργηθῇ ἡ δίζησις αὕτη προηγουμένως κατ' ἐκείνου τοῦ ἐντολοδόχου, ὅς τις πραγματικῶς ἐδιοίκησε, πρὶν νὰ κινηθῇ ἡ ἀγωγὴ κατὰ τῶν ἐντολοδόχων, οἵτινες δὲν ἐδιοίκησαν. Ἰδὲ Ρικέριν § 4332. Ἀναίρεσε τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν ταύτην περὶ τοῦ ἀλληλεγγύου τούτου, καὶ διὰ τὸν λόγον, ὡς ἀναφέρει ὁ ἴδιος Κύριος Βερλιέρ « ὅτι ἐνεργεῖ ὁ ἐντολοδόχος ἀμισθί ». Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 1986, καὶ τὰς ὁποίας ἔκαμα παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὁ ἐνεστῶς Κώδὲξ θεωρεῖ ὡς ἐντολοδόχον καὶ τὸν μισθωτὸν, ἐν ᾧ ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ δὲν τὸν ἀναγνωρίζει ὡς ἐντολοδόχον, ἀλλὰ ὡς μισθωτὴν τῆς βιομηχανίας. (Ἰδὲ Ρ. Σελ. 1000, περὶ τοῦ 1876 ἄρθρου, καὶ τὰς περὶ τούτου γινομένας παρατηρήσεις μου, καθὼς καὶ τὸν Μερλὲν ἀριθ. 6, εἰς αὐτὴν τὴν λέξιν mandat, ὅπου λέγει ὅτι « εἶναι τῆς φύσεως, ὅχι ὅμως τῆς οὐσίας τῆς ἐντολῆς, νὰ ᾖ » ναι ἀμισθί, διότι ἂν ὑπάρχῃ ἀντιμισθία μεταμορφοῦται εἰς

» μίσθωσιν ». § 13, τίτλ. 27, βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων, καίτοι ὁ Μ. Σελ. 94, λέγει ὅτι εἶναι τῆς οὐσίας νὰ ᾖ ναι ἀμισθὶ ἢ ἐντολὴ ὑπὸ τὴν βάσιν τοῦ § 3, τοῦ Νόμου 56, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 17, τῶν Διγεστών.) Πῶς λοιπὸν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποχρώντως βάσιμος ὁ λόγος διὰ τῶν ὁποίων ἀνῆρέθη ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ, καὶ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ διαφορὰ, τὴν ὁποίαν παραδέχεται τὸ ἄρθρον 2002, ὡς πρὸς τοὺς ἐντολεῖς, συμφώνως μὲ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν! ὁ Μ. Σελ. 100, λέγει ὅτι, ἐν ᾧ συμφωνεῖ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 60, εἶναι ἐναντίον εἰς τὴν Νεαρὰν 99, Κεφ. 2. καὶ βέβαια, ἂν τοῦτο ᾗτον ἀκριβὲς καὶ ἀληθὲς δὲν δύναται πλέον νὰ ἔχη ἰσχὺν καὶ ἐφαρμογὴν ἢ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 60, διότι αἱ Νεαραὶ ὡς μεταγενέστεροι Νόμοι ἀκυρόνουν σιωπηρῶς τοὺς ἐναντίους Νόμους τοῦ Κώδικος, καὶ τῶν Διγεστών, κατὰ τὰ ἄρθρα 22, καὶ 31, βιβλ. α. τίτλ. α. τοῦ Ἀρμενοπούλου· ἐξετάζων ὅμως τις τὰ διαταττόμενα παρὰ τοῦ Κεφ. 2, αὐτῆς τῆς Νεαρᾶς θέλει πληροφορηθῇ, ὅτι πρόκειται ἐδῶ περὶ τῆς γενικῆς Νομικῆς, ἀφορώσης τοὺς συγχρεώστας *correous debendi*, ἐν ᾧ ὁ Νόμος 60, ἐνδιαλαμβάνει ἰδιαιτέραν ἀρχὴν περὶ τῶν ἐντολοδόχων, ὥστε ἐφαρμόζεται ὑπὲρ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ τοῦ Νόμου ἢ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 21, τοῦ εἰρημένου βιβλ. καὶ τίτλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ τοῦ Νόμου 80, περὶ Διαφόρων Κανόνων. Εἶναι ὅμως βέβαιον καὶ ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ἡ ῤηθεῖσα Νεαρά ὑποχρεώνει πάντοτε τοὺς φερεγγύους συγχρεώστας νὰ πληρώσουν τὸ μερίδιον τῶν ἀφερεγγύων, καὶ τῶν ἀπόντων, αὐτόθι. *Si vero minus idonei se habere reliqui videantur, sive omnes, sive quidam, sive in parte, sive in solidum, sive absentes forte, in illud tenere quod accipere ab aliis non potest.* Δύναμαι λοιπὸν νὰ εἶπω, ὅτι πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἡ τοῦ Νόμου 60,

Νομική, ὡς γενικὴ ἀρχή, καὶ μόνον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὡς πρὸς τοὺς ἀμισθὶ ἐντολοδόχους. Θέλει ἐπομένως ἐξετάσει ἡ ἐπιτροπὴ τὴν παρατήρησιν ταύτην, καὶ ἀποφασίσαι περὶ αὐτῆς τὰ περαιτέρω. Ἀπεφάσισε τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς εἰς τὴν Σελ. 12, περὶ τοῦ 1116 ἄρθρου ἥδη ἀναφερθείσης ἀποφάσεως εἰς τὴν ὑπόθεσιν *Teïssier*, ὅτι δὲν χρεωστεῖται ἀντιμισθία εἰς τὸν ἐντολοδόχον, τοῦ ὑποίου ἡ ἐντολὴ ἠκυρώθη ὡς δολίκα καὶ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπάτης, διότι τότε ἡ ἐκτιέλεσις, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὴν ἐντολὴν τὸν καθιστᾷ ἀπλοῦν διαχειριστὴν τῶν ξένων ὑποθέσεων *negotiarum Gestorem* καὶ τὸ ὑποβάλλει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ Νόμου 36, περὶ Διαφόρων Κανόνων, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 160, περὶ τῶν ἄρθρων 1371—1374. Παρετήρησεν ἐν τοσούτῳ τὸ Τμῆμα, ὅτι λείπει εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἡ ἀρχή, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐνεργήσουν ὅταν ᾖναι πολλοὶ ἐντολοδόχοι διωρισμένοι. Ὡς γενικὸς κανὼν λογίζεται, ὅτι ἐδόθη ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν ὅλων, ὥστε πρέπει νὰ μὴ κάμῃ τις τίποτε, ξεχωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, δύναται ὅμως νὰ ὑπάρχῃ ἐξαίρεσις εἰς τὰς κατεπειγούσας ὑποθέσεις, ὅταν ᾖναι βλαβερὰ πᾶσα ἀναβολή, καὶ δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἡ συνδρομὴ τῶν ὅλων ἐντολοδόχων, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Παρθέσιος εἰς τὸν ἀριθ. 558, καὶ εἶναι ἡ ῥητὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 1025, τοῦ Α. Κ. καθὼς καὶ ὅταν ὑπάρχῃ ἐναντία σύμβασις. Διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « δὲν εἶναι ἀλλυλέγγυοι, αὐτὲς » δύνανται εἶμῃ, εἰς τὰς κατεπειγούσας περιστάσεις, καθ' ἃς » ὑπάρχει κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς νὰ ἐνεργήσῃ εἰς ἄνευ τοῦ » ἄλλου, ἐὰν τὸ ἐναντίον δὲν ᾖναι ῥητῶς ἐκπεφρασμένον ».

1996. Ἴδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τὸν § 3, τοῦ Νόμου 10

τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 17. Παρατηρεῖ ὁ P. Σελ. 1144, ὅτι δύναται ὁ μισθωτὸς ἐντολοδόχος νὰ κατηγορηθῇ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν, ὡς ἔνοχος τοῦ, παρὰ τοῦ ἄρθρου 408, τοῦ Γαλλικοῦ Ποινικοῦ Νόμου, τιμωριθέντος ἐγκλήματος, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐνδιαλαμβάνεται εἰς τὰ ἄρθρα 385—392, τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

1997. Ἐφαρμόζονται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, καὶ ὡς βάσεις αὐτοῦ, αἱ ἀρχαὶ τῆς Νομικῆς, τὰς ὁποίας ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 69 περὶ τοῦ ἄρθρου 1235, καὶ 7, τοῦ Γ'. Μέρους, εἰς τὰς γενικὰς παρατηρήσεις μου, περὶ τοῦ κοινοῦ σφάλματος τῶν δύο συμβαλλομένων, καὶ περὶ τῆς βλάβης, ἥτις προκύπτει ἐκ τῆς ἀμελείας τοῦ ζημιωθέντος, καθὼς καὶ τὰ ἄρθρα 56, βιβλ. α'. τίτλ. β'. καὶ 29, περὶ Διαφόρων Κανόνων τοῦ Ἀμενοπούλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἐντολέως.

1998. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 15, 71, 1034 κ.τ.λ. περὶ τῶν ἄρθρων 1121, 1239 κ.τ.λ. Ratihabitio κ.τ.λ. τὸ πρῶτον μέρος δὲν ἐξαιρεῖ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐντολέως, ὅταν ὁ ἐντολοδόχος, ὅς τις π. χ. ἀπέκτησε τὸ πρᾶγμα εἰς περισσοτέραν τιμὴν, τὸ προσφέρῃ εἰς τὸν ἐντολέα εἰς τὴν παρὰ τῆς ἐντολῆς διορισθεῖσαν τιμὴν. Ἰδὲ Μερλὲν εἰς αὐτὴν τὴν λέξιν mandat § 4, ἀριθ. 3.

1999—2001. Εἴτε κατὰ τὸν Μερλὲν ἀριθ. 3, § 2, αὐτῆς τῆς λέξεως—εἴτε κατὰ παρόμοιον δίκαιον ἐπισχεσεως ἐπιτετραμμένον παρὰ τῶν ἄρθρων 1632, 1634, 1673,

1675, 1890, 1948, 1977, ἡ παρὰ τῶν εἰς αὐτὰ προτεινομένων προσθηκῶν, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μ· νομίζω εὐλογον νὰ ἐπιτρέπη καὶ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον εἰς τὸν ἐντολοδόχον τὸ δίκαιον τῆς ἐπισχέσεως μέχρι τῆς πληρωμῆς περὶ ἧς πρόκειται εἰς αὐτὰ τὰ τρία ἄρθρα, ἅτινα συμφωνοῦν μὲ τὸν Νόμον 27, § 4, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 17, καὶ μὲ τὸν Νόμον 61, § 1, τίτλ. 2, βιβλ. 47, τῶν Διγεστῶν. Τὸ Τμῆμα κατὰ τὰς ἤδη παραδεχθείσας διορθώσεις τῶν λέξεων παροχὴν, ἔλλειψις, ἀντικαθιστᾷ ἀντὶ τούτων τὰς λέξεις ἀντιμισθίαν καὶ σφάλμα καὶ ἐν τῷ ἁρθρῷ 1999. Διὰ νὰ μὴ νομίζῃ τις, ὅτι, ἂν ᾦναι ὑπέρογκα τὰ ἔξοδα, δὲν δύναται ὁ ἐντολεὺς, νὰ τὰ ἐλαττώσῃ, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν σύνταξιν τοῦ ἁρθρου τούτου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἡ συζήτησις περὶ αὐτοῦ, διότι ἐξ αὐτῆς ἀποδεικνύεται σαφέστατα, ὅτι τὰ ὑπέρογκα καὶ προφανῶς ὑπερβολικὰ μετέχουν τοῦ μεγάλου σφάλματος καὶ κανονίζονται παρὰ τῶν ἀρχῶν περὶ τοῦ δόλου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν τῆς Νομικῆς εἰς τὴν Σελ. 277, περὶ τοῦ ἁρθρου 814, Α. μέρους— ὥστε, ὅταν λέγῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ὅτι δὲν δύναται νὰ τὰ ἐλαττώσῃ, ἀναφέρεται εἰς τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ ἰδίου ἁρθρου, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔλλειψις (ἢ σφάλμα) προσαπτέα εἰς τὸν ἐντολοδόχον. Διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα συνέταξεν οὕτω τὸ ἀκόλουθον μέρος τοῦ ἁρθρου.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὁ ἐντολεὺς δὲν δύναται οὔτε » νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀπόδοσιν καὶ πληρωμὴν ταύτην, ἂν καὶ » δὲν ἐπέτυχεν ἡ ὑπόθεσις, οὔτε νὰ ἐλαττώσῃ κ.τλ ».

2002. Ἐλησμόνησεν ὁ μεταφραστὴς τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *solidairement*, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὸ Γαλλικὸν κείμενον. Ἀναπληρόγον λοιπὸν τὸ Τμῆμα τὴν ἔλλειψιν ταύτην προσθέτει.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἕκαστος τούτων εἶναι ἄλλη-
» λεγγύως ὑπεύθυνος κ.τ.λ ».

Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸν Νόμον 4, τίτλ. 4, βιβλ. 5, καθὼς καὶ μὲ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ Νόμου 59, § 1, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 17, τῶν Διγεσῶν, αὐτόθι. Paulus respondit, unum ex mandatoribus eligi posse, etiam si non sit concessum in mandato, καθὼς καὶ τὸν μὲ Φάβερ ὁρισμῶ 17, τίτλ. 26, βιβλ. 4, ὃς τις ἀναφέρει τὴν διαφορὰν, ἥτις ὑπάρχει ὡς πρὸς τοὺς ἀπλοῦς διαχειριστὰς τῶν ξένων ὑποθέσεων, ἄνευ ἐντολῆς, negotiorum gestores, οἵτινες δὲν χαίρουν τὸ δίκαιον τῆς ἀλληλεγγύου ἀγωγῆς κατὰ τῶν πλειόνων κυρίων, αὐτόθι. Tunc enim contra eos omnes agi necesse est ad quos negotium pertinet, et quidem in viriles, (ἰδὲ Σελ. 163). Ἐὰν ἐξακολουθῇ ὁ Κώδης οὗτος τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν ὑπὲρ τῶν ἐντολοδόχων, κατὰ τῶν πλειόνων ἐντολέων, ἐὰν ἀπεδείχθῃ σφαλερὸς ὁ λόγος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου δὲν τὴν ἐξακολουθεῖ ὑπὲρ τοῦ ἐντολέως κατὰ τῶν πλειόνων ἐντολοδόχων, καθὼς κατὰ τὴν γενικωτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἐντολοδόχος ἐνεργεῖ ὑπὸ ἀντιμισθίαν, καὶ ὅχι ὡς ἀπλοῦς ἄμισθος φίλος (Ρ. Σελ. 1146), ἐὰν τέλος δὲν σέβεται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ἢ γενικὴ ἀρχὴ τοῦ ἁρθρου 1202, καὶ εἰς τὰς τῆς καλῆς πίστεως συμβάσεις, ὀφείλει νὰ ᾔῃναι καθὼς καὶ εἰς τὰς δίκας ἴσα ὅσον δύναται τὰ δικαιώματα τῶν συμβαλλομένων, (ἄρθρον 76, τῆς Πολ. Δικονομίας), νομίζω εὐλογον νὰ διορθωθῇ καθὼς ἐπρότεινα τὸ ἄρθρον 1995· περὶ δὲ τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου ἀναφέρεται ἡ ἀρχὴ τῆς τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 54, περὶ τοῦ ἁρθρου 1202.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς παύσεως τῆς ἐντολῆς.

2003. Πρέπει νὰ ἔχη τις ὑπ' ὄψιν τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει ἐξαίρεσιν τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρθρου 1991, ὡς πρὸς τὰς ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις. Παρατήρησε τὸ Τμῆμα ὅτι ἡ λέξις *μειονοκτήμονος*, ὡς πικρετηρήθη ἤδη περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Faillite*, τοῦ 1188 ἄρ. δὲν σημαίνει ὅ,τι ἤθελε νὰ σημαίνῃ τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίπτωσιν, τοῦτέστι σημαίνει τῶν-τι τὸ ἄρθρον τοῦτο τὴν μεταβολὴν τῆς καταστάσεως εἴτε τοῦ ἐντολέως, εἴτε τοῦ ἐντολοδόχου, καὶ αὕτῃ βέβαια συμβαίνει τόσον ὡς πρὸς τὸν ἀπηγορευμένον, ὅσον καὶ τὸν πτωχεύσαντα, εἰς τὸν ὁποῖον διωρίσθησαν πράκτορες (ιδεὲ καὶ τὸν ἀριθ. 2 τοῦ ἄρθρου 2032) καὶ διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα παρεδέχθη τὴν λέξιν *πτωχεύσαντος*, ἀντὶ τῆς λέξεως *μειονοκτήμονος*. Παρατήρησε προσέτι, ὅτι ὁ θάνατος καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς καταστάσεως ἐνὸς ἐκ τῶν πλειόνων ἐντολοδόχων δὲν πρέπει νὰ βλάβῃ τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν ἐντολέων, καὶ προσθέτει διὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἓν νέον ἄρθρον μετὰ τὸ 2010 ἄρθρον.

2004. Ὁ § 7, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 27, βιβλ. 3, τῶν Ἰνστιτούτων, ὑποβάλλει τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐντολῆς, περὶ ἧς πρόκειται, εἰς τὸν ὅρον ἂν τὸ πρᾶγμα ᾗναι ἐν τῷ ἀκεραίῳ *sives adhuc integra sit*· ἀλλ' εἶναι βέβαιον, ὅτι δὲν δύναται, νὰ ἀποποιηθῇ τὸ δίκαιον τοῦτο τῆς ἀνακλήσεως εἰς τὸν ἐντολέα, ὅταν ᾗναι ἕτοιμος ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἐντολοδόχον, καθ' ἣν περίπτωσιν ἤθελε τὸν βλάπτει ἡ ἀνάκλησις αὕτη. Μ. Σελ. 104. Ἀφοῦ τὸ ἄρθρον 2007, ἐπιτρέπη τὸ δίκαιον τῆς

ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ παραιτοῦντος ἐντολοδόχου, μοὶ φαίνεται, ὅτι εἶναι εὐλογον νὰ ἐξηγηθῇ τὸ παρόμοιον δίκαιον εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον κατὰ τοῦ ἐντολέως. Τὸ Τμῆμα ἔκαμε τὰς ἐφεξῆς διορθώσεις 1). Κατὰ τὸ σύστημα, ὅπερ παρεδέχθη τὸ Τμῆμα ὡς πρὸς τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα εἰς τὴν περιγραφὴν, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 1322 κ.τ.λ. Σελ. 117 κ.τ.λ. ἀνεπλήρωσε τὴν λέξιν ἰδιόγραφον διὰ τῶν λέξεων ἰδιωτικὸν ἔγγραφον· καὶ κατὰ τὰς ἤδη γινομένης παρατηρήσεις εἰς πολλὰ ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος καὶ ιδιαιτέρως περὶ τοῦ ἁρθρου 354, 359 κ.τ.λ. Σελ. 98, 99, ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς Γαλλικῆς λέξεως expedition, μάλιστα ὅταν δὲν χρειάζεται, καθὼς συμβαίνει εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίπτωσιν τὸ ἀπόγραφον, καὶ ἀρκεῖ ἐν ἀντίγραφον, ἀνεπλήρωσε τὴν λέξιν ἀπόγραφον, διὰ τῶν λέξεων τὸ ἐπίσημον ἀντίγραφον, καὶ τέλος ἀντὶ τῆς λέξεως πρωτόγραφον παρεδέχθη τὴν λέξιν πρωτότυπον.

2005. Ὑπάρχει εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐνεστῶτος ἁρθρου ὁ ἴδιος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἀναγνωρίζεται ἰσχυρῶς πᾶσα πληρωμὴ γινομένη παρὰ τοῦ ὀφειλέτου εἰς τὸν παραχωροῦντα cédant. μέχρις οὗτου δὲν τοῦ κοινοποιηθῇ, κατὰ τὸ 1691 ἄρθρον ἢ παραχώρησις τῆς πιστώσεως. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὑποθέσεις ἢ ἀγνοία τοῦ συμβάντος βοηθεῖ τὸν ἀγνοοῦντα, ἐν ᾧ πᾶσα γνῶσις δι' ὁποιοῦδήποτε μέσου καὶ ἂν ἔλθῃ, δίδει ἀρχὴν εἰς τὴν κακὴν πίστιν καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἀκύρωσιν τῶν μετέπειτα γινομένων. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι πάντοτε ἀναγκαία ἡ γνωστοποίησις, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Νομικῆς, καθ' ἣν « εἰς μάτην εἰδοποιεῖται τὸ ἤδη γνωστὸν ». Frustra notificatur quod jam notam est ἀρχή, ἥτις εἶναι ἡ βάσις τῶν ἁρθρων 246 καὶ 247, τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἀνέφερα εἰς τὴν Σελ. 83 τοῦ ἐνεστῶτος μέρους β'.

2006. Κατὰ τὰς προηγουμένας ἀρχὰς καὶ παρατηρήσεις, καὶ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἐπομένου ἄρθρου 2008, δύναται νὰ ἔχη τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἡ γνῶσις, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ἐντολοδόχος, καίτοι μὴ εἰδοποιούμενος παρὰ τοῦ ἐντολέως, περὶ τῆς ῥητῆς ἢ σιωπηλῆς ἀνακλήσεώς του, ὥστε νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις, « ἀφ' ἧς ἡ μ. ἐ ρ α ς ἀ ν α γ- » γέ λ η ἢ λαμβάνῃ ὅπωςδῆποτε εἴδησιν περὶ τούτου ».

2007. Αἱ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου διατάξεις ἔχουν τὴν βάσιν εἰς τοὺς Νόμους 22—25, καὶ 27, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. I, βιβλ. 17, τῶν Διγεστῶν, καθὼς εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ P. Σελ. 1148, ἀρχὴν καθ' ἣν « δὲν πρέπει νὰ καταντήσῃ βλα- » βερὰ ἡ δούλευσις εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τὴν κάμνει » *nemini suum officium debet esse damnosum*. Παρατήρησε τὸ Τμήμα, ὅτι ἐκεῖνος, ὅς τις δέχεται τὴν ἐντολὴν, ὅταν προνοῇ μέλλουσας περίπτωσιν, ἣτις θέλει τὸν ἐμποδίζει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς, δὲν ἔχει δίκαιον εἰς τὴν ἐξαίρεσιν τῆς πρὸς τὸν ἐντολέα ἀποζημιώσεως, περὶ ἧς πρόκειται, καθὼς ὅταν ᾖ λόγος περὶ τυχαίας καὶ μὴ προνοουμένης περιπτώσεως. Διὰ τοῦτο τὸ Τμήμα ἔκαμε τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐκ τῶς ἐὰν δι' ἀπρόοπτόν τινα » περίπτωσιν, ἀδυνατεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ κτλ».

Παρεδέχθη εἰσέτι τὴν λέξιν β λ ά β η ν, ἀντὶ τῆς λέξεως δ ἡ λ η σ ι ν καὶ δ ἡ λ ῆ σ ε ω ς τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου.

2008—2009. Ἰδὲ περὶ τοῦ πρώτου ἄρθρου τὸν § 8, τίτλ. 27, βιβλ. 3, τῶν Διγεστῶν καὶ καθὼς παρετήρησα περὶ τοῦ 2006 ἄρθρου, ἀρκεῖ ἐδῶ ἡ γνῶσις καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἡ γνωστοποίησις.

2010. Παρατηρεῖ ὁ M. Σελ. 105, ὅτι κατὰ τὸν Νόμον 57, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. I, βιβλ. 17, δὲν πρόκειται εἰς τὸ ἐνε-

ὅτως ἄρθρον περὶ τῆς ἐνεργητικῆς, ἀλλὰ μόνον περὶ τῆς διατηρητικῆς προσοχῆς παύει ἡ ἐντολὴ διὰ τοῦ θανάτου, εἴτε τοῦ ἐντολέως, εἴτε τοῦ ἐντολοδόχου, κατὰ τὸ ἄρθρον 2003, καὶ δύνανται νὰ ὑπάρχουν εἰς ἀμφοτέραις τὰς περιστάσεις περιπτώσεις τινές, καθ' ὧς ἡ ἐνεργητικὴ προσοχὴ εἶναι τὸ μόνον μέσον τῆς διατηρήσεως τῆς ἐμπιστευθείσης ὑποθέσεως καὶ τῆς ἀποφυγῆς πάσης μεγάλης ζημίας πρὸς τὸν ἐντολέα ἢ τοὺς κληρονόμους του. Τότε ἡ σιωπηρὰ ἐντολὴ προκύπτει ἐκ τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ φυσικοῦ δικαίου, καθ' ἣν πρέπει « νὰ » κάμῃ τις ὑπὲρ τοῦ ἄλλου ὅ,τι ἤθελεν ἐντίμως ἐπιθυμεῖ, « νὰ κάμῃ οὗτος ὑπὲρ αὐτοῦ » καθὼς καὶ ἐκ τῶν λόγων τῆς διατάξεως τοῦ τελευταίου μέρους τοῦ ἄρθρου 1991, καὶ τέλος ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1025, τοῦ Α. Κ. καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου περίπτωσιν ἡ ἐξουσία καὶ ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος τοῦ 1991 ἄρθρου. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις καὶ τὴν εἰς τὸ τέλος τῶν περὶ τοῦ ἄρθρου 203, παρατηρήσεων ἀποπομπὴν συνέταξε τὸ Τμῆμα τὸ νέον τοῦτο ἄρθρον.

« Ἐὰν ἡ ἐντολὴ παύσῃ δι' ἀνακλήσεως, παραιτήσεως, ἀπαπαγορεύσεως, πτωχεύσεως ἢ τοῦ θανάτου τῶν ἐντολέων, τῶν ἐντολοδόχων, ἢ τινος ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ μὴ ἐπιδεκτικῶν ἀναβολῆς ὑποθέσεων, πρέπει νὰ ἐξακολουθηθοῦν αὗται μέχρις οὗτο ὁ ἐντολεὺς ἢ οἱ ἐντολεῖς, ἢ μετ' αὐτὸν οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθανόντος δώσωσιν ἢ δυνηθῶσιν νὰ δώσωσιν ἄλλας διατάξεις ».

ΜΕΡΟΣ ΙΔ'.

Περὶ τῆς ἐγγύης.

Διὰ τὸ μέρος τοῦτο, εἶναι ὠφέλιμος ἡ ἀνάγνωσις τῶν Νόμων τοῦ βιβλ. 3, τίτλ. 21, τῶν Ἰνστιτούτων, τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 46, τῶν Διγεστῶν, καὶ τοῦ τίτλ. 57, βιβλ. 5, καὶ 41, βιβλ. 8, τοῦ Κώδικος, καὶ τῆς Νεαρᾶς 4.

2011, 2012. Ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου μέρους τοῦ 2012 ἄρθρου, εἶναι ἡ συνέπεια τοῦ χαρακτηριστικοῦ πάσης ἐγγύης, κατὰ τὸ ὅποιον εἶναι μόνον αὐτὴ τὸ ἐπόμενο ἢ παρακολουθοῦν τῆς παρακαταρκτικῆς ὑποχρεώσεως, καὶ ὅταν εἰσέτι λαμβάνη χώραν πρὶν αὐτῆς κατὰ τὸν § 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. τῶν Ἰνστιτούτων, ὥστε μὲ τὴν παῦσιν καὶ ἀφάνισιν τῆς ὑποχρεώσεως, πύει καὶ μένει ἠφανισμένη ἡ ἐγγύη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέφερα ἀρχὴν εἰς τὴν Σελ. 71, τοῦ Α. μέρους *accessorium sequitur* κ.τ.λ. Κατὰ τὸ παραδεχθὲν σύστημα εἰς ἄλλα παρόμοια ἄρθρα τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, καὶ κατὰ τὰς προσθήκας γινόμενας εἰς τινὰ ἐξ αὐτῶν (ιδεὲ Μ. Σελ. 107.) Δύναται νὰ προστεθῇ.

Μετὰ τὰς λέξεις « ὅταν οὗτος ᾖ ναι ἢ ἢ λῖξ ἢ δια- » τελῇ δι' ὁποιονδήποτε ἄλλην αἰτίαν ὑπὸ ἐπιτροπείαν ».

2013. Περὶ τῆς ἐννοίας καὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ ὅρου, « ὅτι δὲν δύναται νὰ διωμολογηθῇ ἡ ἐγγύη ἐπὶ βαρυτέρας » συμφωνίας ». Ἰδὲ τὸν § 5, τῶν Ἰνστιτούτων, καθὼς καὶ τοὺς Νόμους 34 καὶ 68 τοῦ εἰρημένου βιβλ. 3, τίτλ. 21, τῶν Διγεστῶν, κατὰ τοὺς ὁποίους δύναται βέβαια νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἐγγυητὴς εἰς ὀλιγώτερον. Τὸ Τμῆμα παρεδέχθη τὸ ἐπίθετον βαρυτέρας ἀντὶ ὀχληροτέρας.

2014. Εἰς τὰς, περὶ ὧν εἶναι λόγος ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ

περίπτώσεις, ὁ ἐγγυητής, ὅς τις πληρύνει τὸν πισωτήν, ἀπολαμβάνει τὸ δίκαιον τῆς ἀγωγῆς κατὰ τοῦ ὀφειλέτου καὶ κατὰ τοῦ ἐγγυησαμένου ὑπὲρ αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἄρθρον 1372, ἢ κατὰ τὰ ἄρθρα 2028 καὶ 2029, μ' ὅλας ὁμῶς τὰς συνεπείας, (ὅταν ἐγγυᾶται καὶ πληρὸνῃ χωρὶς τὰς ἀπαιτούμενας προφυλάξεις), τὰς ὑποίας ἀνέφερα κατὰ τὸν Νόμον 36, περὶ Διαφόρων Κανόνων, εἰς τὰς Σελ. 160, 161, περὶ τῶν ἄρθρων 1371, 1372. Ἰδὲ Ρ. Σελ. 1151, καὶ τοὺς Νόμους 8 καὶ 30 τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 46, καὶ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 2031, β'. μέρους.

2015. Εἴτε διότι ἡ ἐγγύησις ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν συμβάσεων τοῦ στενοῦ ἢ αὐστηροῦ δικαίου, *De droit étroit*, εἴτε διότι « οὐδεὶς ὑποτίθεται, ὅτι θέλει νὰ δωρήσῃ, » ἢ χάσῃ τὸ ἰδικόν του » *nemo suum donare, aut jactare presumitur*, δὲν εἰκάζεται καὶ δὲν παρεκτείνεται. Ἰδὲ τὰς γενικὰς παρατηρήσεις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μέρους ΙΓ'.

2016. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον ἀναιρεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 68, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 46, τῶν Διγесτων, καὶ τοῦ Νόμου 10, τοῦ τίτλ. 41, βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος, καθ' ἣν ὁ ἐγγυητής, ὅς τις ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν τῆς πληρωμῆς τοῦ Κεφαλαίου, ἄνευ τινὸς ἐξηγήσεως περὶ τῶν τόκων, δὲν εἶναι ὑπόχρεως δι' αὐτούς. Τὸ Τμῆμα διὰ νὰ ἐξηγήσῃ καλῆτερον τοῦτο, ὅτι πάντοτε ὁ ἐγγυητής ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς πρώτης αἰτήσεως, καὶ μόνον, ὅταν δὲν πληρὸνῃ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀγωγὴν τοῦ πιστωτοῦ, ὑπόκειται εἰς ὅλα τὰ μεταγενέστερα ἔξοδα, ἐκ τῶν ὑποίων ὁμῶς ἀπαλλάσσεται, ἂν ὁ πισωτής δὲν ἔδωκεν οὔτε ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ, οὔτε γνωστοποίησιν τῆς κατὰ τοῦ ὀφειλέτου δοθείσης ἀγωγῆς (ἰδὲ Ρ. Σελ. 1152, Μ. Σελ. 109, καὶ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 2028), παρεδέχθη τὴν ἐφεξῆς προσθήκην.

Μετὰ τὰς λέξεις « καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἐνεκὰ » τῆς πρώτης αἰτήσεως, καθὼς καὶ τὰ μετὰ τὴν περὶ αὐτῆς εἰς τὸν ἐγγυητὴν γινομένην καταγγελίαν συμβάντα » ἔξοδα, εἰς οὗτος δὲν ἐπλήρωσεν ἀμέσως μετ' αὐτὴν τὴν καταγγελίαν ».

2017, 2018. Τὸ πρῶτον ἄρθρον συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 4, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 46. Τὸ δεύτερον ἄρθρον μὲ τοὺς Νόμους 2 καὶ 7, τίτλ. 8, βιβλ. 2, τῶν Διγесτων, ἡ ἀρχὴ τῶν ὁποίων εἶναι τῆς γενικῆς ὀφελείας, διότι ὅταν ἐμφανίζονται ὡς ἐγγυηταὶ πρόσωπα, ἅτινα χαίρουν προσωπικὰ προνόμια *Fori præscriptionem*, κατὰ τὰ ὅποια δυσκόλως γίνεται ἡ κλήσις καὶ δίζησίς των, δύνανται νὰ μὴ λογισθῶσι παραδεκτοὶ « αὐτόθι, *Fidejussor videtur locuples (idoneus) non tantum ex facultatibus, sed etiam ex conveniendi facilitate* ». λογίζεται πλούσιος (ἢ φερέγγυος) ὁ ἐγγυητὴς ὅχι μόνον ἐκ τῆς περιουσίας του, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς εὐκολίας νὰ τὸν ἐνάγη τις ». Νομίζω πολλὰ ὠφελιμον νὰ ἐνδιαλαμβάνη τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον 2018, ἡ τοῦλάχιστον τὸ ἐπόμενον 2019, τὴν ἀρχὴν ταύτην, τοῦτέστι καὶ νὰ ᾔηται ὁ ἐγγυητὴς τῆς εὐκόλου ἐνάξεως καὶ δίζησεως.

2019. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὸν Νόμον 25 καὶ 15, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 8, βιβλ. 2, καθ' οὓς μεγαλητέρα εἶναι ἡ ἀσφάλεια ἐπὶ τῶν κτημάτων, παρὰ εἰρήνη μόνον ἐπὶ τῶν προσώπων. Σελ. 7, τοῦ Γ'. μέρους, ἀρχὴ, ἥτις βέβαια δὲν ἐφαρμόζεται, καὶ εἶναι μὲ ἀκρίβειαν παραδεκτὴ, ὡς πρὸς τοὺς ἐμπόρους. Μ. Σελ. 110, καὶ Ρ. Σελ. 1153. Παρετήρησε τὸ Τμήμα α) ὅτι ὁ μεταφραστὴς ἐλησμόνησε τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως *Foncières*, ἥτις εἶναι εἰς τὸ κείμενον, ὥστε πρέπει νὰ πρυσεθῇ.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἐκτιμᾶται κατὰ τὴν ἀκίνητον
» περιουσίαν αὐτοῦ κ.τ.λ ».

β) Ὅτι πρέπει νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον πότε λο-
γίζεται δύσκολος ἡ δίζησις διὰ τὸ μεμακρυσμένον.
Ὁ Μ. Σελ. 110, ἀναφέρει, ὅτι διὰ τὴν ταυτότητα τῶν λό-
γων καὶ τοῦ ἀντικειμένου μετᾶται τοῦτο κατὰ τὸ προη-
γούμενον ἄρθρον. Ἐνόμισε τὸ Τμήμα, ὅτι, ἐνθα ἔχει τις τὴν
ἀληθῆ κατοικίαν του, ἔχει ἐν γένει καὶ τὴν περιουσίαν του,
καὶ ἐὰν τὸ προηγούμενον ἄρθρον θεωρῇ ὡς ἱκανὸν τὸν ἐγγυη-
τὴν, ὅς τις διακατέχει εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Δικαστηρίου
τῶν Ἐφετῶν, πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἱκανὰ τὰ ὅποια ἔχει
ἐντὸς αὐτῆς κείμενα ὁ ἐγγυητὴς ὑποστατικὰ, καὶ διὰ τοῦτο
ἔκαμε τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς σύνταξιν τοῦ τελευταίου μέρους
τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου.

Μετὰ τὰς λέξεις « τὰ ἐπίδικα ἀκίνητα, καθὼς καὶ
» ὅσα κεῖνται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ τῶν Ἐφετῶν Δικα-
» στηρίου, ὅπου ὑπάγεται ὁ ἐγγυητὴς ».

2020. Ὁ Νόμος 8 § 3, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 8, βιβλ.
2, λέγει, ὅτι πρέπει νὰ δαθῇ ἄλλη ἐγγύησις, ὅταν ὁ πρῶτος
ἐγγυητὴς ἔγινε κληρονόμος τοῦ ὀφειλέτου· ὁ Νόμος 4, τίτλ.
4, βιβλ. 36, τῶν Διγесτῶν, ἐπιτρέπει τὸ δίκαιον τῆς ἀπαι-
τήσεως νέου ἐγγυητοῦ, ὅταν ἀπέθανεν ὁ πρῶτος· ἡ ἀρχὴ αὕτη
δικαιολογεῖται μάλιστα ἀπὸ τὴν προσωπικὴν τιμιότητα τοῦ
ἐγγυητοῦ, ἥτις λαμβάνεται συχνάκις ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ πι-
στωτοῦ. Ὁ Νόμος 10 τοῦ εἰρημένου τίτλ. 8, λέγει, ὅτι οἱ
παρὰ τῶν Διαιτητῶν παραδεκτοὶ ἐγγυηταὶ λογίζονται πάντο-
τε ἀξιόχρεοι, καὶ ὁ Νόμος 4, τίτλ. 5, βιβλ. 46 τῶν Διγε-
στῶν λέγει ὅ,τι παρεμβαίνει ἡ ἐξουσία τοῦ Πραίτωρος, ὅταν
χωρὶς σφάλμα τοῦ διομολογοῦντος παύῃ ἡ δοθεῖσα καὶ πα-
ραδεχθεῖσα ἀσφάλεια, ἐν ᾧ ὁ Νόμος 3, § 3 τοῦ εἰρημένου

τίτλ. 4, βιβλ. 36, λέγει ρητῶς, ὅτι ὅταν παρεδέχθῃ τις τὸν ἀφερέγγυον ἐγγυητὴν, δὲν ἔχει δίκαιον ν' ἀπαιτήσῃ ἄλλον, διότι ἐφαρμόζεται κατ' αὐτοῦ ἡ ἀρχὴ τοῦ Νόμου 203 (ἄρθρον 29, τοῦ Ἀρμενοπούλου) περὶ Διαφόρων Κανόνων. Ὁ Ποτιέρος ὁμῶς, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 111—113, κάμνει αὐτοπροαιρέτως διάκρισιν μεταξὺ τῆς παρὰ τοῦ Νόμου ἢ τοῦ Δικαστηρίου διαταχθείσης ἐγγυήσεως καὶ τῆς συμβατικῆς, καὶ ἀναγνωρίζει ὡς πρὸς τὰς πρώτας μὲν τὸ δίκαιον, ν' ἀπαιτηθῇ ἄλλη, ὅταν ἔγεινεν ἀφερέγγυος ἡ πρώτη, ὡς πρὸς τὰς τελευταίας δὲ ἀρνεῖται τὸ δίκαιον τοῦτο, ὅταν ὑπεχρεώθῃ τις, νὰ δώσῃ ὡς ἐγγυητὴν ὠρισμένον τι πρόσωπον. Παρετήρησε τὸ Τμήμα μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀναφερομένων εἴτε παρὰ Μ. Σελ. 111—113, εἴτε λεπτομερῶς εἰς τὸν τόμον 6, Σελ. 296, τοῦ πονήματος conference du code civil, περὶ τῆς συζητήσεως τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, ὅτι εἶναι ἀρκετὰ ἀποδεδειγμένον α) ὅτι δὲν ὑπάρχει, οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ διαφορὰ, ὅταν ὁ πισωτῆς παρεδέχθῃ τὸν τάδε ὡς ἐγγυητὴν, ἀφοῦ τὸν ἐζήτησεν αὐτὸς, καὶ ὅταν τὸν παρεδέχθῃ, ἀφοῦ τοῦ τὸν ἐπρόσφερεν ὁ ὀφειλέτης, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς, τὰς ὁποίας ἀνέφερα περὶ τῶν ἄρθρων 1121, 1239, 1998—καὶ 1154—καὶ 1370, 1384, 1807, 1954—καὶ κ.τ.λ. Rati-habitio κ.τ.λ. vigilantibus, et non κ.τ.λ. culpa precessit casum, Qui impedire potest· ὥς ἡ ἐξαίρεσις, τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, δὲν εἶναι βάσιμος. β) ὅτι πᾶσα διάκρισις μεταξὺ τοῦ περιοριστοῦ ἢ ἀπεριορίστου τῆς ἐγγυήσεως (determinée, ou indéterminée) εἶναι παρομοίως χωρὶς βάσιν, διότι, ἀφοῦ δίδει τις ὡς ἐγγυητὴν τινα πρὸς τὸν πιστωτὴν εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ δώσῃ τινὰ ἐγγυητὴν, τὸ ἀπεριόριστον γίνεται περιορισμένον. γ) ὅτι κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς νομικῆς, πᾶς

πιστωτῆς διότι ἔχει τὸ δίκαιον τοῦ νὰ λάβῃ ἐγγύησιν ἔχει καὶ τὸ δίκαιον νὰ διαφιλονεικῇ τὸ ἀξιόχρεον τοῦ προσφερομένου ἐγγυητοῦ, καὶ ὅταν ἐκουσίως τὸν παρεδέχεται, εἶναι βέβαιον, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, καθ' ἣν ὅταν ἐζήτησεν αὐτὸς τὸν τὰδε ὡς ἐγγυητὴν, καὶ ἐπομένως παρητήθη πασῶν τῶν ἐναντιώσεων κατὰ τοῦ ἀξιοχρέου του, ὥς δὲν ὑπάρχει αἰτία, διὰ νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις νὰ δώσῃ ἄλλον ἐγγυητὴν, ἐὰν ὁ δοθεὶς ἔγινεν ἀφερέγγυος, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ εἰρημένου Νόμου 213, καὶ ἄρθρου 29 τοῦ Ἀρμενοπούλου περὶ Διαφόρων Κανόνων. 4) Δύναται μόνον νὰ ὑπάρχῃ ἐξαίρεσις, ὅταν ἐπεκυρώθῃ ὡς ἀξιόχρεως ἐγγυητῆς διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελε δεχθῇ ὡς φερέγγυον ὁ πιστωτῆς, ὁ ὁποῖος ἢ δὲν εἶχε τὸ μέσον τῆς ἐφέσεως, ἢ τὸ μετεχειρίσθη ματαίως· (ιδεὲ Σελ. 11—περὶ τοῦ 1116 καὶ τοὺς Νόμους τοῦ τίτλ. 8, βιβλ. 27 τῶν Διγεστῶν, καθὼς καὶ τὸ 56 ἄρθρον τῆς Π. Δικονομίας) καὶ πάντοτε, ὅταν πρόκειται περὶ ἐγγυήσεων, αἵτινες δίδονται χωρὶς ἀντιμωλίαν τοῦ ἰδιαιτέρου πιστωτοῦ, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸ δημόσιον συμφέρον, ἢ διὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἀδήλου πιστωτοῦ, καθὼς π. χ. εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 120 καὶ 123, καὶ ἄλλας παρομοίας. Κατ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις καὶ ἀρχὰς, τὸ Τμῆμα συνέταξεν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

(2020) «Ὅταν ὁ ἐγγυητῆς τὸν ὁποῖον ὁ πιστωτῆς ἐδέχθη, κατέστη ἀφερέγγυος, δὲν ὑποχρεώνεται ὁ ὀφειλέτης
 » νὰ δώσῃ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ. Τότε μόνον γίνεται ἐξαίρεσις
 » τοῦ κανόνος τούτου, ὅταν ἡ ἐγγύησις διατάσσεται ἀπὸ τὸν
 » Νόμον διὰ λόγον τοῦ δημοσίου συμφέροντος ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

2021. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸ κεφάλαιον β΄ τῆς Νεαρᾶς 4, ἣτις διὰ τῆς πρὸς τὸν ἐγγυητὴν ἐπιτετραμμένης ὠφελείας τῆς διζήσεως ἀναίρεσε τὴν προηγουμένην Νομικὴν τοῦ Νόμου 19, τίτλ. 41, βιβλ. 8 τοῦ Κώδικος, καθ' ἣν εἶναι εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν τοῦ πιστωτοῦ, *Habere liberam electionem*, τὸ νὰ ἐναγάγῃ κατ' ἀρέσκειάν του, εἴτε τὸν ὀφειλέτην, εἴτε κατ' εὐθεΐαν μόνον τὸν ἐγγυητὴν. Ἰδὲ περὶ τῆς ὠφελείας τῆς διζήσεως τὸν Ρ. Σελ. 576, περὶ τοῦ 930 ἄρθρου, καὶ περὶ τοῦ τελευταίου μέρους τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, τὸ 1203 ἄρθρον.

2022. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὴν γνώμην τοῦ Ποτιέρου, καθ' ἣν ἡ ἐνστάσις τῆς διζήσεως εἶναι ἐνστάσις ἀναβλητικὴ, ἐν ᾧ τινες ἄλλοι Νομοδιδάσκαλοι τὴν ἀναγνωρίζουν ὡς ἐνστάσιν, ἣν δύναται νὰ τὴν προτείνῃ τις εἰς πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης. Μ. Σελ. 115.

2023. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὰς βάσεις τῶν ἄρθρων 2018 καὶ 2019, καὶ μὲ τὰς περὶ αὐτῶν παρατηρήσεις. Κατὰ τὰς τοῦ Ρ. Σελ. 576 καὶ 577, περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 930 παρατηρήσεις, δὲν ἐφαρμόζεται ὁ ἐνεστὼς κανὼν περὶ τῆς διζήσεως εἰς τὴν περίπτωσιν, περὶ ἧς πρόκειται εἰς τοῦτο τὸ 930 ἄρθρον, διότι αὕτη ἡ δίζησις πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ προηγουμένως περὶ ὅλων τῶν χωρὶς διάκρισιν τῆς τοποθεσίας κτημάτων, ὡς παρετήρησα εἰς τὴν Σελ. 339, περὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 930.

2024. Κατὰ Μ. Σελ. 116, 117, καὶ τὴν περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου συζήτησιν, εἰς τὴν ὑποίαν ὑπερισχύει ἡ γνώμη τοῦ πρώτου Ὑπατος Ναπολέοντος (ἰδὲ τὸ εἰρημένον πόνημα, *conférence* κ.τ.λ. τὸν τόμον 6, Σελ. 209—306),

πρέπει νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἐφεξῆς προσθήκη τῆς προθεσμίας. Γνωρίζεται εἰσέτι ἀπ' αὐτὴν τὴν συζήτησιν, ὅτι δὲν δύναται ὁ πιστωτὴς ν' ἀποποιηθῇ τὰ ὁποῖα τοῦ προσφέρει ὁ ἐγγυητὴς χρήματα διὰ τὴν δίζην τοῦ ὀφειλέτου, καὶ ἂν τὸ κάμνη, ἔχει ὁ ἐγγυητὴς τὸ δίκαιον νὰ τὰ καταθέτῃ, κατὰ τὰ 1257, καὶ ἀκόλουθα ἄρθρα.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « περὶ τὴν καταδίω-
» ξιν ἐλλείψεως· ἐντὸς τῆς τριῶν μηνῶν προθεσμίας,
» ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξεπλήρωσεν ὁ ἐγγυητὴς τὰς ἐν τῷ προηγου-
» μένῳ ἄρθρῳ ὑποχρεώσεις ».

2025. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ § 4, τῶν Ἰνστιτούτων, εἰς τὸν τίτλ. 25, βιβλ. 3, καὶ τρόπον τινὰ εἰσέτι ἡ τοῦ ἄρθρου 1200. Κατὰ τὴν τοῦ Ρ. Σελ. 1155 παρατήρησιν, πρέπει νὰ τελειόνη τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον μὲ τὴν ἐφεξῆς προσθήκην, ἐκ τῶς τῆς ἐναντίας διομολογίας.

2026. Ἴδὲ περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου τὸν εἰρημένον § 4, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ δευτέρα ὠφέλεια λεγομένη « τῆς διαιρέσεως » περὶ ἧς πρόκειται, χρεωστεῖται εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, καὶ τροπολογεῖ τὸ σύστημα τῆς Νεαρᾶς 99, Κεφ. Α. περὶ ἧς ὠμίλησα εἰς τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 1995 παρατηρήσεις.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

2028. Πρόκειται ἐδῶ περὶ τῶν τόκων, τοὺς ὁποίους ὤφειλε νὰ πληρώσῃ ὁ ἐγγυητὴς, κατὰ τὸ 2016 ἄρθρον, καὶ τότε, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 119, ἔχει ὁ ἐγγυητὴς τὸ δίκαιον εἰς τοὺς τόκους, εἴτε τοῦ πρώτου κεφαλαίου, εἴτε τῶν περὶ αὐτοῦ πληρωθέντων τόκων, διότι ὅλα ταῦτα κατασταίγουν ὑπὲρ αὐτοῦ νέον κεφάλαιον, ὅπερ συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρ.

χὴν τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ἄρθρου 1155, καὶ μὲ τὴν τοῦ 2001. Διὰ τὴν γίνῃ ὁμῶς σαφέστερον τὸ ἄρθρον τοῦτο, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἀκόλουθον σύνταξιν.

Μετὰ τὰς λέξεις « εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὀφειλέτου » ἐδόθη ἢ ἐγγύη, περὶ πάσης ποσότητος πληρωθείσης » πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὀφειλέτου. Δύναται ὡσαύτως ν' ἀπαίτησιν τοὺς τόκους αὐτῆς ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς πληρωμῆς, καὶ τὴν τυχόν ὀφειλομένην ἀποζημιώσιν. Ἀλλ' ὁ ἐγγυητής » δὲν δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ τῶν ἐξόδων, εἰμὴ περὶ ὅσων ἔκαμεν ἀφ' οὗτοῦ κατήγγειλεν εἰς τὸν πρωτοφειλέτην » τῆς καθ' ἑαυτοῦ καταδιώξεως ».

(Ἀφαιροῦνται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον ὅλαι αἱ τελευταῖαι λέξεις, δύναται ὡσαύτως κ.τ.λ.).

2029. Συμφωνεῖ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1251 ἄρθρου. Ἴδὲ Ρ. Σελ. 1156, ὅπου ἐξηγεῖ τὴν διαφορὰν, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναγωγῆς τοῦ τελευταίου ἄρθρου, καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ὑποκαταστάσεως, περὶ οὗ εἰς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

2030. Ἀναφέρεται τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 1200 ἄρθρου, καὶ εἰς τὴν γνώμην τοῦ Ποτιέρου ἀριθ. 440. Διὰ τὴν συμφωνήσῃ τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον μὲ τὰ εἰς τὸ 2028 ἐνδιαλαμβανόμενα, τὸ Τμήμα τελειώνει ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον.

Μετὰ τὰς λέξεις « καθ' ἑκάστου αὐτῶν, πρὸς ἀπαίτησιν τοῦ ὅλου τῶν ἐν τῷ 2028 ἄρθρῳ ἐνδιαλαμβανομένων ».

2031. Τὸ ἄρθρον τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τοὺς Νόμους 10, § 12, καὶ 29, § 3 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 17. Ὁ τελευταῖος Νόμος λέγει εἰς τὸν § 2, ὅτι πρέπει νὰ εἰδοποιήσῃ ὁ ὀφειλέτης, ὅς τις πληρόνει, περὶ τῆς γενομένης πληρωμῆς τὸν

ἐγγυητήν· εἰδὲ μὴ πληρόνων ὁ ἐγγυητής ἔχει δίκαιον ἀναγωγῆς κατ' αὐτοῦ, αὐτόθι· Ignoscendum est ei, si non devinavit debitorem solvisse· ἀλλὰ εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ἀναφέρονται αἱ προφυλάξεις, περὶ ὧν ὠμίλησα εἰς τὰς περὶ τοῦ ἄρθρου 2014 παρατηρήσεις, εἰς τὸν ἀριθμὸν εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχει βέβαια ἡ ἀρχὴ τοῦ νὰ μὴ πληρόνη ὁ ἐγγυητής χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ὀφειλέτην περὶ τῆς ἀπαιτήσεως ἢ ἀγωγῆς τοῦ πιστωτοῦ, ὅταν ἔχῃ ἀρμόδιον καιρὸν διὰ νὰ τὸ κάμῃ. Καὶ βέβαια εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἡ ἔλλειψις τῆς ἀμοιβαίας αὐτῆς εἰδοποιήσεως δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐφεξῆς ἀρχῆς τοῦ εἰρημένου Νόμου 29, « ἡ ἀ- » συγχώρητος ἀμέλεια εἶναι περίπου δόλος » *dissoluta negligentia prope dolum est*.

2032. Περὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἰδὲ τοὺς Νόμους 10 καὶ 38, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 1, βιβλ. 17. Κατὰ τὸν τελευταῖον Νόμον, καὶ τὴν παραδεχθεῖσαν Νομικὴν, τὸ Λατινικὸν ἐπίρρημα *diu* (πολὺν καιρὸν) ἐξηγεῖται διὰ δέκα ἔτη (ἰδὲ *Merlèn*, λέξεις, *puissance paternelle*. Τμῆμα 6, § 2, ἀριθ. 2)· μεταξὺ τῶν παραδειγμάτων τῶν ὑποχρεώσεων, περὶ ὧν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀριθ. 3, τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου, εἶναι ἡ ἐγγύησις τῶν ἐπιτρόπων, ἢ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς προικὸς, καὶ αἱ ἐγγυήσεις τῶν ἰσοβίων προσόδων *P. Σελ. 1158*, καὶ *M. Σελ. 121*. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ τελευταίου καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ποτιέρου, ἡ διάταξις τοῦ εἰρημένου ἀριθ. 3, ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς περὶ αἰδίων προσόδων ὑποχρεώσεις καὶ ἐγγυήσεις, διότι εὐκολα δύναται τις ν' ἀποδώσῃ, ἂν θέλῃ, τὸ κεφάλαιον.

2034. Ὡς ἤδη παρετήρησα περὶ τῶν ἄρθρων 2011, 2012, ἡ ἐγγύησις, ὡς ἀπλοῦν παρεπόμενον καὶ παρακολούθημα, ὑπόκειται εἰς τὴν αὐτὴν τύχην, καθὼς καὶ ἡ προκαταρκτικὴ

ὑποχρέωσις, ὥστε μὲ τὴν παῦσιν καὶ ἐξάλειψιν τῆς τελευταίας, παύει καὶ ἐξαλείφεται ἡ πρώτη. Τὸ Τμήμα κατὰ τὴν τοῦ Μ. Σελ. 122, καὶ Ποτιέρον ἀριθ. 406, γνώμην, καὶ διὰ γὰρ γίνῃ ἐντελὲς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, προσθέτει.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις « καὶ αἱ ἄλλαι ὑπο- » χρεώσεις· ἰδίως δὲ διὰ τῆς ἐξαλείψεως τῆς κυρίας ὑπο- » χρεώσεως ».

2035. Ἰδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τὸν Νόμον 8, § 3, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα εἰς τὰς περὶ τοῦ 2020 ἄρθρου παρατηρήσεις.

2036. Τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον εἶναι μόνον συνέπεια τῶν ἄρθρων 1208 καὶ 2012. Κατὰ τὸν Νόμον 46 τοῦ εἰρημένου τίτλ. 1, βιβλ. 46, ἂν ἡ σύμβασις ἀκυρόνηται διὰ δόλου, βίας, λάθους, ζημιώσεως ἢ δηλήσεως καὶ ἄλλας παρομοίας αἰτίας, ἀφορώσας τὴν καθ' ἑαυτὴν σύμβασιν, δύναται ὁ ἐγγυητὴς νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα καὶ τὴν διάρρηξιν τῆς συμβάσεως. Ἄν ἀκυρόνηται μόνον ἢ ὑπόκειται εἰς τὴν διάρρηξιν ἔνεκα τῆς ποιότητος μόνον τοῦ χρεωφειλέτου π. χ. ὡς ἀνηλίκου ἢ ὑπὸ ἐπιτροπὴν διατελοῦντος, ἢ ἔχοντος ἐξαιρετικόν τι προνόμιον κ.τ.λ. τότε δὲν δύναται ὁ ἐγγυητὴς νὰ προτείνῃ αὐτὰς τὰς ἐνστάσεις. Κατὰ τὸν § 4, τίτλ. 14, βιβλ. 4 τῶν Ἰνστιτούτων, δὲν ἀπαλλάττεται ὁ ἐγγυητὴς κατὰ συνέπειαν τῆς παρὰ τοῦ ὀφειλέτου γινομένης καὶ παρὰ τοῦ δικαστηρίου παρεδεχθείσης παραχωρήσεως τῆς περιουσίας του, διότι ἡ ἐγγύησις κατὰ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν φύσιν τῆς ἐφαρμόζεται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν δύναται ὁ πιστωτὴς νὰ πληρωθῇ ἥττον ἢ μᾶλλον παρὰ τοῦ ὀφειλέτου. Μ. Σελ. 124.

Ὁ Ρ. Σελ. 1150, καὶ ὁ Μ. Σελ. 1125 ἀναφέρουν ὡς παραδείγματα—ὅταν δὲν ἔγραψεν ὁ πιστωτὴς τὴν ὑποθήκην—

ἢ ἀφῆκε νὰ κοπῇ τὸ ἐνυπόθηκον δάσος—ἢ δὲν ἔκαμεν ἔφε-
 σιν κατὰ τῆς ἀποφάσεως, ἥτις τοῦ ἀφαιρεῖ τὸ ὅποιον χαίρει
 δικαίως προνόμιον, ἢ ἀπαλλάττει ἀδίκως τὸν ὀφειλέτην ἀπὸ
 τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους—καθὼς καὶ ὅταν ὁ πιστωτὴς ἀπο-
 λυτρόνη τὸν ὀφειλέτην ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν κ.τ.λ. εἰς ὅλας
 αὐτὰς καὶ ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις ἐφαρμόζεται ὁ Νό-
 μος 203 (ἄρθρον 29 τοῦ Ἀρμενοπούλου) περὶ Διαφόρων Κα-
 νόνων. Παρατήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβοῦς ἡ με-
 τάφρασις τῶν Γαλλικῶν λέξεων, par le fait du creancier
 διὰ τῆς μόνης Ἑλληνικῆς λέξεως, διὰ τούτου, καὶ ἐπομέ-
 νως παρεδέχθη τὴν μετάφρασιν, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ, ὡς
 πρὸς τὰς λέξεις, χρήστης, χρήστου, εἴτε ἐδῶ, εἴτε ὅπου ὑπάρ-
 χουν αὐταί, διὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Γαλλικῆς λέξεως Cre-
 ancier, παρεδέχθη τὴν λέξιν πιστωτῆς, πιστωτοῦ,
 ἐκτὸς ὅταν πρόκηται περὶ τῆς πιστώσεως, προκυπτούσης ἐκ
 δανείου, διότι τότε παρεδέχθη ὡς κυρίαν λέξιν τὴν, δανει-
 στής, δανειστοῦ, ὡς ἤδη παρατήρησα εἰς τὰς Σελ.
 190 καὶ 22, περὶ τῶν ἄρθρων 627 καὶ 1134—1135.

2038. Ἀπεσκοράκισε τὸ ἄρθρον τοῦτο τὴν ὁποίαν ἀφῆκαν
 ἀπορίαν αἱ ἐναντίαι γνῶμαι τῶν Νομοδιδασκάλων. Αναφέρε-
 ται ὅμως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἢ ἀρχὴ τοῦ τε-
 λευταίου μέρους τοῦ Νόμου 62, τίτλ. 14, βιβλ. 2, τῶν Δι-
 γεσῶν, καθ' ἣν, « ἀπαξ ἀπέκτησεν ὁ ἐγγυητὴς ὀφέλιμον ἑνσα-
 » σιν ἐνεκά τινος συνθήκης δὲν δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ πάλιν
 » ἀκουσίως » *aquisita semel exceptione pacti, fidejussor
 iterum non obligatur invitatus.*

2039. Ἐθεράπευσεν παρομοίως τὴν μεγάλην ἀπορίαν προ-
 κύπτουσαν περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου ἐκ τῶν ἐναντίων γνω-
 μῶν τῶν Νομοδιδασκάλων, ὡς φανεροῦνται εἴτε ἀπὸ τοὺς Δο-
 μάτων καὶ Ποτιέρον, εἴτε ἀπὸ τὸν Μερλέν, λέξεις πο-

vation § 6, καὶ ἀφ' ὅσα παρατήρησα ἤδη εἰς τὴν Σελ. 44. τοῦ Γ'. μέρους, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν Μ. Σελ. 125. Ὑπάρχει ὁμῶς φυσικὴ ἐξαιρέσις, ὅταν ὁ ἐγγυητὴς ἐγγυᾶται ῥητῶς διὰ τινὰ ὠρισμένην διωρίαν, καὶ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τὴν ἐνδιαλαμβάνη τὸ ἐνεστῶς ἄρθρον, ἐν ᾧ ὀφείλει ν' ἀναφερθῇ καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 50 καὶ 51, τοῦ περὶ ὑποθηκῶν Νόμου τῆς Ἑλλάδος, καθ' ἣν περίπτωσιν θέλουν ἐξηγηθῇ αὐτὰ καλῆτερα, ὡς ἐπρότεινα εἰς τὴν διαληφθεῖσαν Σελ. 44, προσθέτοντες τότε ὡς ἄφευκτον τὴν μνείαν τῆς αὐτῆς περιστάσεως, μεταξὺ τῶν οὐσιωδῶν διατυπώσεων τοῦ τύπου τῆς ἐγγραφῆς. Ἀναφέρει ὁ Μερλὲν λέξις Caution, § 5, ἀριθ. 3, ὡς μέσον ἀπαλλαγῆς τῆς ἐγγυήσεως, τὴν ἀνανέωσιν, ἢ ὡς λέγει ὁ Ἀρμενόπουλος, εἰς τὰ ἄρθρα 83, 84, βιβλ. γ'. τιτλ. ἐ. μεταθέσιν τοῦ χρέους, τὴν ὁποίαν ἐξηγεῖ εἰς τὸν εἰρημένον § 6, λέξις novation, οὕτως « ἡ διάταξις τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς παρεκτάσεις τῆς προθεσμίας, τὰς ὁποίας ἐπιτρέπει ὁ κομιστὴς τῆς συναλλαγματικῆς ἢ τοῦ ἐπὶ διαταγῇ γραμματίου, ὑπὲρ ἐκείνου, ὃς τις ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὰ ἐξοφλήσῃ εἰς τινὰ ὠρισμένην ἡμέραν ». Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἀνεγνώρισεν αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, διὰ τῆς ἀπὸ 21 Μαρτίου 1808 ἀποφάσεως, ἣτις ἐκφράζεται ὡς ἐφεξῆς « ὅτι ἡ ἀνανέωσις ἐπρόκυπτεν αὐτοδικαίως ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσυγχώρησεν ὁ κομιστὴς νέαν προθεσμίαν διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς, πρὸς τὸν ἀποδεχόμενον ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ εἰς τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐκδότου ». Καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς συμπεραίνουν οἱ Νομοδιδάσκαλοι, ὅτι πᾶσα παρέκτασις τῆς προθεσμίας εἰς τὰς ἐμπορικὰς ὑποχρεώσεις, αἵτινες ἔχουν διωρισμένην προθεσμίαν συνεπιφέρει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνανεώσεως ἢ μεταθέσεως, διότι κατὰ τὸν Κ α σ α ρ έ γ η καὶ Δ α υ β α υ τ ὸ ν,

Σελ. 68, ἀρκεῖ συχνάκις εἰς τὸ ἐμπόριον μεταγενεστέρα δια-
ταγὴ ἐναντία εἰς τὴν προγενεστέραν, διὰ νὰ ὑπάρχη ἀνανέω-
σις, καὶ διότι ἐν γένει αἱ προθεσμῖαι εἰς τὰς συναλλαγματι-
κὰς λογίζονται ὡς συμφωνηθεῖσαι διὰ τὸ ὄφελος ἀμφοτέρων,
δηλαδή τοῦ χρεώστου καὶ τοῦ πιστωτοῦ, ὡς λέγει ὁ Ποτιέ-
ρος εἰς τὸ Κεφ. περὶ τῶν ὑποχρεώσεων, καὶ τέλος διότι
κατὰ τὸν Φάβερον, ὁρισμῶ 12. Συμειώσει 1, τίτλ. 32,
βιβλ. 6, καὶ κατὰ τὸν εἰρημένον Κασαρέγης, ἡ παρὰ τοῦ
δανειστοῦ συγχωρηθεῖσα διορία, ὅταν τὸ χρέος ᾔτον πλη-
ρωτέον παραχρῆμα, ἢ παρεκτανθεῖσα, ὅταν ᾔτον τὸ χρέος πλη-
ρωτέον ὑπὸ τινὰ διωρίαν, ἀφαιρεῖ τὸ ὅποῖον εἶχεν ὁ δανειστής
προνόμιον ἐπάνω εἰς τὸ πωληθὲν πράγμα, ὥστε νὰ μείνη μό-
νον προσωπικὸς πιστωτὴς ὅταν πρόκηται περὶ στάσεως καὶ
χρεωκοπίας.

2040—2043. Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 61, 2040 καὶ 2060, § 5.
Τὸ ἄρθρον 2041, δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς συμβατικὰς ἐγγυή-
σεις. Ἀναγνωρίζει ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομικὴ τὴν ἔνορκον ἐγγύησιν
Cautione juratoria, εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' αἷς ὁ πτωχὸς
ἢ ἄλλος τις κατὰ τὰς περιπτώσεις, δὲν δύναται νὰ εὖρη ἐγ-
γυητὴν, ὥστε ὀρκίζεται τότε ὅτι δὲν τὸν εὕρισκει, καὶ δὲν δύ-
νεται νὰ τὸν δώσῃ, ὅπερ ἀφίνεται εἰς τὸ δοκοῦν τοῖς Δικα-
στηρίοις, μάλιστα ὅταν πρόκηται περὶ ἀπλῆς ἐγγυήσεως καὶ
ὄχι περὶ τῆς λεγομένης ἱκανοποιήσεως, Satis—datio, τὴν ὁ-
ποίαν ὑπεσχέθη τις νὰ δώσῃ, ὡς λέγει ὁ Νόμος 7, § 1, τίτλ.
8, βιβλ. 2, τῶν Διγεσῶν, καὶ ἀποδεικνύεται κυρίως ἐκ τοῦ §
5, τοῦ Κεφ. 44, τῆς Νεαρᾶς 22, αὐτόθι: Si autem non va-
luerit fidejussorem dare, solum juratoria cautione, at
Hypotheca κ.τ.λ.

Ἰδὲ περὶ τούτου τοῦ Ρικέρην εἰς τοὺς §§ 1721, 3419,
4096 καὶ 4430, καθὼς καὶ τὸν Φάβερον, ὁρισμῶ 9, βιβλ.

2, τίτλ. 39, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει τὸν λόγον τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἐνόρκου ταύτης ἐγγυήσεως, αὐτόθι: *ne alioquin videatur adactus ad impossibile, et adjudicationis suæ commodo defraudetur*, καθὼς τοὺς Νόμους 31 καὶ 185, περὶ Διαφόρων Κανόνων, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τὴν Σελ. 263, τοῦ Ἀ. μέρους. Ὁ Ἀ ζ ο ὕνης λέγει εἰς τοὺς § 12 καὶ 13, περὶ τῆς λέξεως *commissaire* εἰς τὸ ἐμπορικὸν λεξικόν του, ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ ἐγγυήσεις δὲν χαίρουσιν τὴν ὠφέλειαν τῆς διαιρέσεως καὶ διζήσεως, ὥστε νὰ ᾔηται πάντοτε ὁ ἐγγυητὴς ὡς προκαταρκτικὸς ὀφειλέτης, ὅπερ κατὰ τὸν Παρδέσσιον φαίνεται μόνον ἐφαρμοστέον περὶ τῆς ἐγγυήσεως προκυπτούσης ἀπὸ τῆς τριτεγγυήσεως, *Aval*, τῶν ἄρθρων 141, 142, τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Ἰδὲ τὸν τόμον 2, ἀριθ. 587 τοῦ Παρδεσσίου. Ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ δώσῃ ὁ ὑπὸ ὄρον τοῦ νὰ μὴ κάμῃ τι, διαρκούσης τῆς ζωῆς τοῦ κληροδότου, κατὰ τὸν Νόμον 7, τίτλ. 1, βιβλ. 35, τῶν Διγεστῶν· ἀναφέρομαι εἰς ὅσα ἤδη παρετήρησα εἰς τὴν Σελ. 42, περὶ τῶν ἄρθρων 1170, 1171, καθὼς αὕτη εἶναι γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς *Μουκίανης* ἐγγυήσεως. Παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 127, ὅτι δὲν ὑπάρχει μνεΐα εἰς τὸν ἐνεστῶτα Κώδικα περὶ τοῦ Βελλεγιαννοῦ Σενάτους κονσούλτου, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Ἀρμενόπουλος εἰς τὰ ἄρθρα 13—23, βιβλ. α. τίτλ. ιγ'. ἅτινα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Νόμους τοῦ τίτλ. 28, βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος, καὶ τὸ ὑποῖον εἶναι τόσον σύμφωνον μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ § 4 τοῦ 1110 Νόμου, εἴτε τῶν ἄρθρων 17 καὶ 31 αὐτοῦ τοῦ βιβλίου καὶ τίτλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, κατὰ τὰ ὁποῖα βοηθεῖται ἡ γυνὴ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων του. Ὑπάρχουν τῶνόντι εἰς τὴν Εὐρώπην ἄλλοι Κώδικες, οἵτινες παρεδέχθησαν εἴτε τὴν ἐνόρκον ἐγγύησιν εἴτε τὴν βοήθειαν τοῦ Βελλεγιαννοῦ Σενάτους κονσούλτου.

Σύμφωνον τὸ Τμήμα μὲ τὸν Ἀρμενόπουλον τίτλ. 1, βιβλ. γ'. ἀντὶ τῆς λέξεως συναλλαγή, παρεδέχθη ἡ λέξις ἐξισασμός, καὶ διὰ τοῦτο ἀντὶ τῆς ἐπιγραφῆς περὶ τῶν συναλλαγῶν, παρεδέχθη τὴν περὶ τῶν ἐξισασμῶν καὶ ἐπομένως διωρθώθησαν εἰς τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα ὅλαι αἱ λέξεις συναλλαγή, συναλλαγαί, συναλλάττεται, συναλλαττόμενος κ.τ.λ. διὰ τῶν, ἐξισασμὸν, ἐξισασμὸς, ἐξισάζεται, ἐξισαζόμενος κ.τ.λ. καθὼς καὶ διωρθώθησαν τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα διὰ τῶν ἀρσενικῶν. Αναφέρονται εἰς τὸ μέρος τοῦτο οἱ Νόμοι τοῦ βιβλ. 2, τίτλ. 15, τῶν Διγεστῶν καὶ οἱ τοῦ τίτλ. 4, βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος.

2044. Κατὰ τὸν Νόμον 2, τοῦ εἰρημένου τίτλ. 4 τοῦ Κώδικος, γίνεται ὁ ἐξισασμὸς καὶ διὰ τὸν φόβον τῆς δίκης, *propter timorem litis*· ἰδὲ τὸν Νόμον 43 τοῦ εἰρημένου τίτλ. 15 τῶν Διγεστῶν, καὶ ὅσα εἶπα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Σελ. 304 περὶ τοῦ 888 ἄρθρου, καὶ τοῦ συμβιβασμοῦ· ὁ φόβος ὅμως ὀφείλει νὰ ᾔῃ αἰσθητός, ὅχι προσποιούμενος διὰ νὰ κρυφθῇ ἄλλη πρᾶξις ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξισασμοῦ, *nec litem fingere ut transactio fiat*. Μ. Σελ. 128· καθὼς ὅμως ὁ σκοπὸς τοῦ ἐξισασμοῦ εἶναι εἴτε ν' ἀποφύγῃ δίκην τινα, εἴτε ν' ἀποπερατώσῃ τὴν ἐκκρεμῇ δίκην, ὁ σκοπὸς αὗτος ἀποκτᾶται καλῆτερον, ὅταν γίνεται ἐγγράφως.

2045. Ἰδὲ περὶ τούτου τοῦ ἄρθρου, τὰ ἄρθρα 467, 472, 481, 482, 1536 καὶ 1538. Παρατήρησε τὸ Τμήμα, ὅτι ἡ μετάφρασις τῶν Γαλλικῶν λέξεων, *sur le compte*, γίνεται ἀκριβεστέρα διὰ τῶν λέξεων περὶ λογαριασμοῦ.

2046. Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἀπὸ τὰς 11 Αὐγούστου 1337 ἀποφάσεως, εἰς τὴν ὑπόθεσιν Γριμαρ-

ὁ δὲ ν, περὶ ἧς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3772, ἐφημερ. τῶν Δικαστηρίων, ἀπεφάσισε· α) ὅτι ἡ παραχώρησις τῶν κτημάτων, γινομένη ἐκουσίως παρὰ τοῦ ὀφειλέτου, καὶ μὴ παραδεχθεῖσα ἀφ' ὅλους τοὺς πιστωτὰς, ἀφίνει νὰ ὑπάρχη ἡ στάσις. β) ὅτι ἡ μεταγενεστέρα παρὰ τοῦ πιστωτοῦ δοθεῖσα συγκατάθεσις εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῶν πραγματειῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ὁ ἔμποροφειλέτης εἰς παρακαταθήκην, δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀλλάξῃ τὸν ἐγκληματικὸν χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον ἔχει ἡ ἀφαιρέσις, γ) καὶ ἐπομένως πρέπει τὰ θεωρηθῇ οὗτος ὁ ὀφειλέτης ἔνοχος αὐτῆς ὡς δόλιος χρεωκόπος, καὶ ὅχι μόνον διὰ τὴν κατάχρησιν τῆς ἐμπιστοσύνης. Παρετήρησε τὸ Τμῆμα, ὅτι ὑπάρχει μεγάλον σφάλμα τῆς μεταφράσεως τῶν Γαλλικῶν λέξεων, *interêts civils*, διὰ τῶν λέξεων πολιτικῶν τόκων, ἐν ᾧ αἱ Γαλλικαὶ λέξεις ὁμιλοῦν ἐν γένει περὶ τοῦ πολιτικοῦ συμφέροντος, τὸ ὁποῖον βέβαια δὲν περιορίζεται εἰς τόκους, χωρὶς νὰ ἐνδιαλαμβάνῃ καὶ τὸ κεφάλαιον· διὰ τοῦτο ἀντὶ αὐτῶν τῶν λέξεων παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὰς ἐφεξῆς, πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, καὶ ἀντὶ τῶν τελευταίων λέξεων, τὴν καταδίωξιν τοῦ Εἰσαγγελέως, λέγει τὴν ποινικὴν καταδίωξιν.

2047. Αναφέρεται τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὰ 1226 κτ.λ. ἄρθρα.

2048. Ἰδὲ περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τὸν Νόμον 9, § 1, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 15, τοῦ Κώδικος. καὶ τὸν Νόμον 31, τίτλ. 4, βιβλ. 2 τῶν Διγεστῶν, κατὰ τοὺς ὁποίους, *non trahitur ultra conventa, et ad incogitata*.

2049. Ἰδὲ τὸν Φάβερον, ὁρισμοῖς 6 καὶ 12, τίτλ. 4, βιβλ. 2.

2050. Συμφωνεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 9, αὐτόθι· *non porrigitur transactio ad jus postea quæsitum, licet simile sit*.

2051. Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 28, βιβλ. 1, τίτλ. δ'. καὶ τοῦ ἄρθρου 2, βιβλ. ε. τίτλ. 16' τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθὼς καὶ τῶν Νόμων 3, καὶ 26, τίτλ. 4, βιβλ. 2, καθὼς καὶ τοῦ 2, τίτλ. 56, βιβλ. 7 τοῦ Κώδηκος.

2052. Τὸ μὲν πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 20, τίτλ. 4, βιβλ. 3 τοῦ Κώδηκος, τὸ δὲ δεύτερον μὲ τὸν Νόμον 23, τοῦ ἰδίου τίτλ. καὶ βιβλίου· ὅταν ὁ Νόμος ὁμιλῇ μόνον περὶ τοῦ λάθους ὡς πρὸς τὸ δίκαιον ἐξαίρει βέβαια τὸ πραγματικὸν λάθος, ὡς ἀποδεικνύεται παρὰ τῶν ἐπομένων ἄρθρων. Κατὰ τὰς ἤδη παρεδεχθείσας εἰς τὰ ἄρθρα 1109, 1110, 1118 κ.τ.λ. διορθώσεις τῆς μεταφράσεως τῶν Γαλλικῶν λέξεων *erreur—lesion*, παρεδέχθη τὸ Τμήμα τὴν ἐφεξῆς διόρθωσιν.

Μετὰ τὰς λέξεις « νὰ προσβληθῶσιν ἔνεκα λάθους » περὶ τὸ δίκαιον, οὐδὲ ἔνεκα τῆς ζημίας » (ἡ δηλήσεως).

2053. Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου ἰδὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 9, § 2, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχει ἡ ἐφεξῆς παρατήρησις « ὅχι τόσον συμβάλλεται, ἀλλὰ μάλιστα » ἀπατᾶται » αὐτόθι· *non tam paciscitur quam decipitur*. καὶ προσέτι τὸν Μερλέν λέξις *transaction* § 5, ἔνθα ἀναφέρει τὰς ἀκολουθοῦσας σημαντικὰς παρατηρήσεις καὶ ἀρχὰς τῆς Νομικῆς « καὶ εἰς τὴν σιωπὴν τοῦ Νόμου ἐφαρμόζεται » πάντοτε εἴτε κατὰ τοῦ ἐξισασμοῦ, εἴτε κατὰ τῶν συμβάσεων παντὸς εἵδους, καὶ εἰσέτι κατὰ τῶν ἀποφάσεων, ἡ ἐνστάσις τοῦ δόλου, ὡς συμπληρωτικὸν ἢ ἐπιβοηθητικὸν μέσον τῆς Νομικῆς (*actio hæc quæ in subsidium tantum datur*, Ρικέρης, §. 4574) τὸ ὁποῖον εἶναι παραδεκτὸν » παντοῦ καὶ πάντοτε καὶ καθ' ὁποιονδήποτε πράξεων » καὶ τέλος τὸν Νόμον 19, τίτλ. 4, βιβλ. 2 τοῦ Κώδηκος,

αὐτόθι· replicationis auxilio doli mali pacti exceptio
 removetur, εἴτε λοιπὸν ἢ περὶ δόλου, in factum ἀγωγὴ
 (Σελ. 9, περὶ τοῦ ἄρθρου 1115), εἴτε ἡ ἀπλὴ ἐνστασις τοῦ
 δόλου εἶναι διηνεκῆς, τοῦτέστιν, ὡς εἶπα εἰς τὴν Σελ. 253,
 περὶ τοῦ ἄρθρου 789, διαρκεῖ τριάκοντα ἔτη, καὶ δι' αὐτῶν
 βοηθοῦνται ἐκεῖνοι, οὔτινες εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν παῦσιν πά-
 σης ἄλλης ἀγωγῆς καὶ ἐνστάσεως μάλιστα προσκαίρου, καὶ
 κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν, ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν, τῆς ἀρχῆς,
 τὴν ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 9, περὶ τοῦ ἄρθρου 1115,
 Quæ temporalia sunt etc· ὡς θέλω τὸ ἀποδείξει διὰ τοῦ
 ἐφεξῆς παραδείγματος, τὸ ὁποῖον, καίτοι ἄχρηστον ὑπὸ τὴν
 Νομικὴν τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος, θέλει ὅμως χρησιμεύει ὡς
 πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομικὴν ἥτις ἐφαρμόζεσθαι πάντοτε εἰς
 ὅλγας τὰς διαφορὰς, αἵτινες ἔλαβον ἀρχὴν ἢ αἰτίαν πρὸ τῆς δη-
 μοσιεύσεως τοῦ ἐνεστῶτος Κώδικος· ἡ ἐνστασις τῆς ἀναργι-
 ρίας, περιωρισθεῖσα εἴτε εἰς τριάκοντα ἡμέρας ὑπὲρ τοῦ πιστω-
 τοῦ, ὅταν πρόκηται περὶ ἐξοφλητικοῦ, ἔνεκα τῆς ἀρχῆς, τὴν
 ὁποίαν ἀνέφερα εἰς τὰς Σελ. 56, 92, 120, περὶ τῶν ἄρθρων
 1212, 1282—4 καὶ 1327, ad liberandum· καὶ προτείνεται
 παρ' ἐκείνου κατὰ τοῦ ὀφειλέτου, ἐντὸς δύο ἐτῶν, ὅταν πρό-
 κείται περὶ δανείου, καὶ προτείνεται παρὰ τοῦ τελευταίου
 κατὰ τοῦ πρώτου (ὡς φανερόνεται ἀπὸ τὸν Νόμον 14, τίτλ.
 32, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸν § 2).
 ὑφίσταται εἰς τοῦτο τὸ προνόμιον, ὅτι ἐντὸς τῶν διαληφθει-
 σῶν προθεσμιῶν ἀρκεῖ ν' ἀρνηθῇ ὁ πιστωτῆς εἰς τὴν πρώτην
 περίπτωσιν, καὶ ὁ ὀφειλέτης εἰς τὴν δευτέραν, τὴν μέτρησιν
 ἢ παραλαβὴν τῶν χρημάτων ἢ νομισμάτων διὰ νὰ πέσῃ εἰς
 τὸν ὀφειλέτην ἢ εἰς τὸν πιστωτὴν (κατὰ τὰς διαφορὰς αὐτὰς
 περιστάσεις) τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως τῆς μετρήσεως καὶ
 ἐγχειρίσεως αὐτῶν, καὶ παρελθουσῶν αὐτῶν τῶν προθεσμιῶν

ὑπάρχει τεκμήριον ὑπὲρ τῆς μετρήσεως, ὥστε δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον, εἴτε δι' ὁποιουδήποτε ὅρκου, εἴτε διὰ τῆς ἐνστάσεως γνωστῆς παρὰ τοῖς Νομοδιδασκάλοις, ὑπὸ τὸ ὄνομα *Condictio sine causa*. Δύναται ὁμῶς ὁ πιστωτὴς εἰς τὴν πρώτην καὶ ὁ ὀφειλέτης εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν νὰ ἐπιχειρίζηται τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι δὲν ἐμετρήθησαν καὶ ἐνεχειρίσθησαν τὰ χρήματα, καὶ ἂν ἐμετρήθησαν καὶ ἐνεχειρίσθησαν, π. χ. ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου ἐδόθησαν μετέπειτα ὀπίσω, διότι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις λαμβάνει χώραν ἡ ἀγωγὴ καὶ ἐνστάσις περὶ δόλου (ιδὲ Σελ. 7 καὶ 11 περὶ τοῦ ἄρθρου 1110 καὶ 1116), καὶ περὶ προς ποιήσεως *Simulation*, μὲ τὸ νὰ ᾔηται ὁμῶς πλήρης ἡ ἀπόδειξις, τοῦτέστι μὴ προκύπτουσα ἀφ' ὁποιουδήποτε ὅρκου. Ἡ ἐνεστῶσα Νομικὴ, ἥτις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς Γενικῆς Νομικῆς, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μερλέν, τὸν ὁποῖον ἀνέφερα, οὔτε ἐξηγεῖται καλῶς παρὰ τοῦ Ἀρμενοπούλου εἰς τὰ ἄρθρα 1 — 11, τίτλ. 6'. βιβλ. 6'. μάλιστα ὅταν ὁμιλῇ περὶ παραγραφῆς (ἄρθρον 3), ἢ πρόκειται περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς προθεσμίας τῶν τριάκοντα μόνον ἡμερῶν, περὶ ἧς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 8, οὔτε ἀναγνωρίζεται μὲ ἀκρίβειαν παρὰ πολλῶν ἄλλων Νομοδιδασκάλων, ὡς π. χ. εἰς τὴν Σελ. 287, § 415, τοῦ φυλλαδίου 4 τόμῳ 2, ἐγχειριδίου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου ὑπὸ Φερδινάνδου Μακκελδέυ, μεταφρασθέντος ὑπὸ Γ. Α. Ῥάλλη καὶ Μ. Ῥενιέρη, ἐν ᾧ ὁμῶς εἶναι βεβαία καὶ ἀναντίρρητος καθὼς ἐξαρτᾶται προφανῶς παρὰ τῶν Ῥικέρη καὶ Φαβέρου· λέγει ὁ πρῶτος τῶνόντι εἰς τὸν § 4144. *Legibus data est exceptio non numeratæ pecuniæ, quæ intra biennium opposita onus probandi, fuisse pecuniam numeratam, recidit in creditore, qui affirmat....! Tandem si creditor debitam sibi pecuniam solutam fuisse confessus sit, intra triginta dies excipere potest*

de pecunia non soluta, non ultra, ne oblato quidem jure—juranto. Favore liberationis brevius tempus constitutum est.

§. 4145. Intra biennium opponi debet, sed semel opposita fit perpetua (ιδὲ τὰς παρατηρήσεις εἰς τὴν Σελ. 86, περὶ τοῦ ἄρθρου 330).

§. 4146. Elapso tempore objiciendæ exceptionis, potest reus non quidem jusjurandum deferre, sed aliis defensionibus uti, et excipere de dolo quæ exceptio perpetua est, idest durat usque ad triginta annos, atque probare debet pecuniam numeratam non fuisse, dummodo plene probet immo si creditor intra biennium non agat, potest debitor chirographum obligationis condicere intra 30 annos, dummodo intra biennium agere incipiat. Plane reus, qui pecuniam numeratam fateatur, sed alleget in continendi restitutum, potius de contractus simulatione quæritur, adeoque triginta annos habet, et jus-jurandum adversario deferre non prohibetur.

§. 4575. Actione de dolo patitur ut res restituatur, vel id quod interest..... eaque intra biennium competit, non ultra, sed intra 30 annos præsto est actio in factum ad obtinendam indemnitatem, cujus causa singulari favere digna est.

Αὐτὰ συμφωνοῦν μὲ ὅσα ἀναφέρει ὁ Φάβερ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς Α. Β. Γ. Δ. καὶ 67, τοῦ τίτλου 22, βιβλ. 4, ὡς ἐφεξῆς.

Α. Qui spe futuræ numerationis circumventus dolo debitoris apocham (ἐξοφλητικὸν) conscripsit, sibi que solutum debitum esse professus sit, nihilominus debitum pe-

tere potest, et debitore solutionis exceptione objiciente, replicare de dolo, tametsi tempora objiciendæ exceptionis non numeratæ pecuniæ (30 ἡμέρας) præterierint. Doli enim exceptio perpetua est. Dolum igitur probari oportebat. sane si ex ipsa notarii confessione probetur pecuniam solutum fuisse, prius de falso agi oportet. . . . (ἐγκληματικὴ δίκη).

B'. Exceptio non numeratæ pecuniæ adversus apocham probari potest per testes usque ad 30 annos, sed non me iurandum neque dactylion, multo minus per suppletorium.

Γ'. Nimirum quia exceptio non numeratæ pecuniæ onerat creditorum, ut probare debeat numerationem, restitutionem vero debitorem (ὅταν πρόκειται ἐντὸς δύο ἐτῶν. ἰδὲ τὰς εἰς τὴν Σελίδα 147 παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἄρθρου 1354--1356).

Δ'. Cui non competit exceptio non numeratæ pecuniæ, puta post biennium, multo minus competit actio ad condicendum chirographum, quasi sine causa factum. Subest enim causa mutui, quam pro vera haberi necesse est, quoties exceptio non numeratæ pecuniæ objici posse desiit. Προσθέτει ὁμῶς τὴν ἐφεξῆς σημείωσιν· quam conditionem competere necesse est, quoties non numeratæ pecuniæ quærela proponitur per modum actionis, non per modum exceptionis. exceptioni enim non potest locus esse, nisi cum proponitur actio. Ν. §. §. 6, τίτλ. 4, βιβλ. 44 τῶν Διγεσῶν· ἄλλο λοιπὸν εἶναι, νὰ ὁμιλήσῃ τις περὶ τῆς παύσεως καὶ περὶ τῆς καθ' Ἀρμενόπουλον παραγραφῆς, τῆς ἐνστάσεως καὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναργυρίας· ἄλλο εἶναι νὰ ἐξετασθῇ, ἂν δὲν

ὑπάρχῃ μετὰ τὴν παῦσιν καὶ παραγραφὴν ταύτην ἐπιβοηθη-
 τικὸν ἢ συμπληρωτικὸν τι μέσον εἰς τὴν Νομικὴν, ὥστε, συμ-
 φώνως μὲ τὸ γενικὸν πνεῦμα καὶ μὲ τὰς γενικὰς διατάξεις
 αὐτῆς, νὰ ἐμποδισθῇ ὁ θρίαμβος τοῦ δόλου, τῆς ἀπάτης καὶ
 τῆς προσποιήσεως, καὶ τὸ κέρδος, τὸ ὁποῖον ὁ κακῇ πίστει ἐνε-
 γῶν, σκοπεύει νὰ κάμῃ, καθὼς καὶ ὁ πλουτισμὸς διὰ τοῦ ἰδι-
 κοῦ του ἐγκλήματος μὲ βλάβην καὶ ἀδικίαν τοῦ ἄλλου. Τὸ
 μέσον δὲ τοῦτο, εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὁποίου δὲν ἐμβαίνουν
 ἐν γένει οἱ Νομοδιδάσκαλοι, εἰμὴ περιορίζονται εἰς τὴν τῆς
 Νομικῆς περὶ τῆς ἀναργυρίας, ὑπάρχει εἰς τὰ γενικὰ μέσα
 εἴτε τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου, ἢ τῆς προσποιήσεως, εἴτε εἰς
 τὴν ἐντιμον ἀγωγὴν, *in factum*, περὶ τῆς ἀποζημιώσεως ἔνε-
 κα τοῦ δόλου, καὶ εἰς τὴν περὶ τῆς προσποιήσεως. Ἄπαξ μὲν
 εἶναι παραδεκτὰ καὶ χρησιμεύουν ἡ ἐνστασις καὶ ἀγωγὴ αὐ-
 ται διὰ τὴν ἀποζημίωσιν, καθ' ἣν περίπτωσιν ἔθελε λάβει
 χώραν καὶ ἰσχὺν τὸ τεκμήριον περὶ τῆς πληρωμῆς καὶ με-
 τρήσεως, παύει δὲ, καὶ πρέπει νὰ παύσῃ πᾶν ἀποτέλεσμα τοῦ
 τεκμηρίου τούτου, κατ' ἐκείνου, ὅς τις προσβάλλει τὴν μέτρη-
 σιν καὶ ἐγχείρισιν διὰ δόλου καὶ ἀπάτης καὶ προσποιήσεως,
 διὰ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ πλημμελειοδικοῦ κύκλου, περὶ οὗ ὠμί-
 λησα εἰς τὰς Σελ. 401 καὶ 14, περὶ τῶν ἄρθρων 1053 καὶ
 1120, εἴτε διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀριθ. 3 τοῦ
 Νόμου 173, περὶ Διαφόρων Κανόνων. *Dolo facit qui petit
 quod redditurus est*. Ὑπάρχει εἰς τὴν Νομικὴν, τὴν ὁποίαν
 ἀνέφερα περὶ τῆς ἀναργυρίας, ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὸν ὄρκον,
 εἰς τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζεται ἡ ἔκφρασις τοῦ ἄρθρου 351 τῆς
 Πολ. Δικονομίας, ἐὰν ἰδιαίτεροι Νόμιμοι ὁρισμοὶ
 δὲν διαγράφουν ῥητῶς τὸ ἐναντίον. Ἰδὲ τὰς Σελ.
 151, 152, περὶ τοῦ ἄρθρου 1358. Καθὼς ὁμῶς ὁ δόλος μὲ
 ζημίαν τοῦ ἄλλου δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ χωρὶς ἀπάτην καὶ

ἔλλειψιν τῆς συναίνεσεως τοῦ τελευταίου, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ περὶ τῆς πρόκειται ἀπόδειξις διὰ μαρτύρων, εἶναι πάντοτε παραδεκτὴ κατὰ τὸν ἀριθ. 2, τοῦ ἄρθρου 304, αὐτῆς.

2054. Ἰδὲ τὸν Νόμον 13, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 4 τοῦ Κώδικος, καὶ τὸ ἄρθρον 1165, καὶ μάλιστα τὸν Νόμον 42 τοῦ εἰρημένου Κώδικος.

2055. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ μὲ τὸν εἰρημένον Νόμον 42, καὶ ὡς συμβόλαιον εἶναι ἄνευ αἰτίας καὶ ὑπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄρθρου 1131, καὶ ἀναφέρομαι εἰσέτι εἰς ὅσα παρατήρησα εἰς τὴν Σελ. 159, περὶ τοῦ 1369 ἄρθρου.

2056. Δὲν ὑπάρχει, ὡς παρατήρησε τὸ Τμῆμα, εὖλογος αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν ἀναίρεσιν ἡ ἀρχὴ, τὴν ὁποίαν παραδέχεται ὁ Κώδικς περὶ τῆς ἐφέσεως, ἐν ᾧ ἡ ἀναίρεσις τῆς ἀποφάσεως καθιστᾷ πάλιν ἐπίδικον τὴν ὑπόθεσιν καὶ διὰ τοῦτο προσθέτει τὸ Τμῆμα.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἀγνοουμένη ἀπόφασις ἡ ττον » ἐπιδεκτικὴ ἐφέσεως ἢ ἀναιρέσεως, ὁ ἐξισασμὸς ἔχει κῦρος » κ.τ.λ ».

2057. Καὶὰ τοὺς Νόμους 19, 29, καὶ 42 αὐτοῦ τοῦ βιβλ. 2, τίτλ. 4, καὶ τὸν Νόμον 1, τίτλ. 1, βιβλ. 4, τοῦ Κώδικος καὶ 31, τίτλ. 2, βιβλ. 12, τῶν Διγεστῶν, ὁ ἐξισασμὸς, ὅταν ᾔηται γενικὸς δὲν ἀνατρέπεται, ἐνεκα τῶν νέων εὕρισκομένων δικαιογράφων, *propter instrumenta de novo reperta*· ὅχι ὅμως ὅταν ᾔηται ἰδιαίτερος, καὶ περὶ τινος βεβαίου πράγματος, *si fiet rei certæ et specialis*· ὑπάρχει ἐξαίρεσις τῆς προηγουμένης γενικῆς ἀρχῆς, εἴτε ὅταν ἔγινε περὶ ψευδῶν ἐγγράφων, ἢ ὅταν ἀφεῖλε καὶ ἐκράτησεν ὁ ἀντίδικος τὰ δικαιογράφα τοῦ ἄλλου, καὶ τοῦτο πάντοτε ἐνεκα τοῦ δόλου, ὁ ὅποιος εἶναι αἰτία τῆς ἀποκαταστάσεως, κατὰ

τοῦ ἐξισασμοῦ, ὡς παρετήρησα περὶ τοῦ ἄρθρου 2053. Μ. Σελ. 137, 138.

2058. Ἡ ἐξαίρεσις, τὴν ὁποίαν ἐνδιαλαμβάνει τὸ 2054 ἄρθρον, ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον κατὰ τοὺς Νόμους 4 καὶ 42 αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 4, βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος· παρετήρησε τὸ Τριῆμα, ὅτι τὸ λάθος, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἴτε εἰς τὸν ἐξισασμὸν εἴτε εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅταν π. γ. ἀντὶ δύο χιλιάδων γράφονται τρεῖς χιλιάδες, ἢ μόνον Δραχ. 1500, ὡς ἀπλῶς πραγματικὸν καὶ ὑλικὸν σφαλμα, εἶναι βέβαια διορθωτέον. Παύει ὁμῶς τὸ δίκαιον τῆς διορθώσεως, ὅταν γίνῃ ὁ ἐξισασμὸς τῶντι δι' ἀποφυγὴν πάσης δίκης ἢ διαφιλονεικίσεως, περὶ τῶν λαθῶν, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐνδιαλάβῃ ὁ λογαριασμὸς. Διότι τότε ὁ ἐξισασμὸς ἀποκλείει πᾶσαν ἀπαίτησιν καὶ ἐνστασιν, ἀφορῶσαν τὴν ἀκρίβειαν ἢ μὴ τοῦ λογαριασμοῦ ἐνγένει, ἢ τινων ἄρθρων αὐτοῦ, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Μ. Σελ. 138, καὶ ἐξηγεῖται εἴτε ἀπὸ τὸ προηγούμενον σχέδιον τούτου τοῦ ἄρθρου εἴτε παρὰ τοῦ λόγου τοῦ κυρίου Βιγώτ—Πρεαμνὼ, ἐνώπιον τοῦ τῆς Γαλλίας Βουλευτικοῦ. Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους συνέταξεν ὡς ἐφεξῆς τὸ ἐνεστὼς ἄρθρον, διορθόνον ταῦτοχρόνως τὸ λάθος τῆς μεταφράσεως τῆς Γαλλικῆς λέξεως Dans une.

(2058). « Τὸ εἰς τινὰ ἐξισασμὸν λογιστικὸν λάθος πρέ-
» πει νὰ διορθοῦται. Τὰ δὲ λογιστικὰ λάθη τῶν ἐνδίκων λο-
» γαριασμῶν ἢ τινων ἄρθρων των, περὶ ὧν ἐγινε ῥητῶς ἐξισα-
» σμὸς, δὲν ὑπόκεινται εἰς κάμμίαν διόρθωσιν ».

Πρὶν τελειώσω τὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἐξισασμοῦ, νομίζω ὠφέλιμον νὰ προσθέσω καὶ τὰς ἀκολουθοῦς.

Α. Εἴτε κατὰ τὸν Νόμον 38, βιβλ. 2, τίτλ. 5 τοῦ Κώδικος, εἴτε κατὰ τὸ ἄρθρον 1, τίτλ. 10, βιβλ. 1 τοῦ Ἀρμενοπούλου, δύναται νὰ προστεθῇ ὡς ἐδάφιον εἰς τὸ ἄρθρον 2044 ἢ

ἐφεξῆς ἀρχή των « ἐὰν δὲν ἐγχειρισθῇ, παρὰ κρατηθῇ ἢ ὑπο-
 » σχεθῇ τι ὁ ἐξισασμὸς δὲν ἰσχύει ».

Β'. Καθὼς δὲν εἶναι παραδεκτὴ ἡ γνώμη τοῦ Παύλου, περὶ ἧς εἰς τὸν Νόμον 5, βιβλ. 3, τίτλ. 2, τῶν Διγεστῶν, καὶ τοῦ ἄρθρου 8, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. καὶ βιβλ. τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἐπειδὴ ὡς παρατηρεῖ ὁ Ρικέρης, §. 4557, προτιμᾷ τις, καίτοι ἀθῶος, νὰ κάμῃ συμβιβασμὸν, διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν φυλάκισιν, τὴν δυσφημίαν, τὰς ἐγκληματικὰς ἐνοχλήσεις, καὶ, *ut se liberet a molestiis praepotentis, vel rixosi adversarii*, μοὶ φαίνεται ὠφέλιμον νὰ προστεθῇ ὡς ἐδάφιον εἰς τὸ ἄρθρον 2046 ἡ ἐφεξῆς ἀρχή « ὁ μόνος δὲ ἐξισασμὸς » οὗτος δὲν εἶναι ἀποχρῶσα ἐξομολόγησις καὶ ἀπόδειξις τῆς « ἐνοχῆς κατ' ἐκείνου, ὅστις τὸν ἔκαμε ».

Γ'. Κατὰ συνέπειαν τοῦ ἀριθ. 1, τοῦ ἄρθρου 97, τῆς Πολ. Δικονομίας, δύναται νὰ προστεθῇ καὶ ἡ ἀκόλουθος ἀρχή εἰς τὸ ἄρθρον 2045 « χρειάζεται εἰδικὴ πληρεξουσιότης, διὰ νὰ » γίνωνται συμβιβασμοὶ πρὸς ὄφελος τῶν ἄλλων ».

Δ'. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νόμου 8, τίτλ. 4, βιβλ. 2 τοῦ Κώδικος, νομίζω ἀναγκαῖον νὰ μὴ λησμονηθῇ ἡ ἄλλη ἐφεξῆς ἀρχή « δὲν ἰσχύει ὁ ἐξισασμὸς ἄνευ δικαστικῆς ἀδείας, » περὶ τῆς μελλούσης διατροφῆς ».

Ε'. Ὑπάρχουν Νομοδιδάσκαλοι, οἵτινες νομίζουν, ὅτι, καίτοι ἄκυρος ὁ συμβιβασμὸς ἢ ἄλλη πρᾶξις ἔχουσα τὴν δύναμιν τῆς ἀνανεώσεως, πάλιν δὲν ἰσχύει ὅμως ἡ προηγουμένη ὑποχρέωσις· τοιαύτη φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ γνώμη τοῦ εἰρημένου Φερδινάρδου Μακκελδέϋ εἰς τὸ τέλος, §. 492 ἂν καὶ ὁ § 3 τῶν Ἰνστιτούτων, καὶ ὁ Νόμος 20, εἰς τοὺς ὁποίους ἀναφέρεται, δὲν λέγουν τίποτε περὶ τοῦ προκειμένου. Νομίζω ὅμως, ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν ἄκυρον πρᾶξιν τοῦ συμβιβασμοῦ, καὶ τῆς ἀνανεώ-

σεως, αὐτὴ ἡ Νομικὴ, ἥτις ἐφαρμόζεται εἰς τὴν μεταγενε-
σέραν ἄκυρον διαθήκην, ὡς πρὸς τὴν προηγουμένην ἰσχυράν.
Ἰδὲ Σελ. 393, 394, περὶ τοῦ ἄρθρου 1036.

Γ'. Καθὼς ὁ Νόμος 8, τίτλ. 42, β.βλ. 8 τοῦ Κώδικος,
συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 1273, ἀπαιτεῖ ρητὴν ἐξήγησιν καὶ
δηλοποίησιν περὶ τῆς ἀνανεώσεως ἢ μεταθέσεως (ἄρθρον
84, τίτλ. ε. β.βλ. γ'. τοῦ Ἀρμενοπολ. καὶ Σελ. 88, 89 περὶ
αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου 1273), καὶ ἡ Νομικὴ παρεδέχθη τὴν
ἀρχὴν, καθ' ἣν ὁ ἐξισασμὸς, καθὼς καὶ ἡ τελεσιδικία παρά-
γουν τὴν εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς Νόμους γνωστὴν, κατ' ἀνά-
γκην *necessarium ἀνανέωσιν* (περὶ ἧς εἰς τὴν σημείω-
σιν Γ'. τοῦ εἰρημένου § 492. α) καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι χρεῖα
τῆς ρητῆς ἐξηγήσεως καὶ δηλοποιήσεως ταύτης, διὰ τοὺς λό-
γους εἰσέτι, τοὺς ὑποίους ἀναφέρει ὁ Φάβερ εἰς τὸν ὁρισμὸν
2, τίτλ. 4, β.βλ. 2 αὐτόθι: *neque locus est hoc casu
justinianæ constitutioni* (ὁ εἰρημένος Νόμος 8) *quæ
novationem non alio casu factam videri patitur, quam
si id expressim, et specialiter dictum sit, ita enim con-
stitui æquam fuit ad tollendas innumeras fudi quæstio-
nes, cum in obscura cotrahentim voluntate passim du-
bitaretur, quid actum esset.* Ἰδὲ καὶ ὅσα ἀνέφερα εἰς τὰς
Σελ. 300, καὶ 88, περὶ τῶν ἄρθρων 879 καὶ 1271. Διὰ
τοῦτο νομίζω ὀφελίμον νὰ προστεθῇ ἐν ἄρθρῳ, ὡς ἐξαίρεσις
τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 1273, περὶ τῆς ἐνεστώσης κατ' ἀνά-
γκην ἀνανεώσεως.

Ζ'. Τέλος δύναται νὰ ᾖναι ὀφελίμος ἡ μνεῖα καὶ τῆς ἄλ-
λης ἀρχῆς, καθ' ἣν ἡ ἀκύρωσις ἐνὸς τῶν ἄρθρων τοῦ ἐξι-
σασμοῦ ἀκυροῖ ὅλον τὸν ἐξισασμὸν, ὅταν ᾖναι οὗτος γε-
νικὸς καὶ γείνη ἀθρῶος, ὅχι ὅταν τὸ ἠκυρωμένον ἄρθρον ἐνδια-
λαμβάνῃ ἰδιαίτερον ἐξισασμόν· ἰδὲ Ῥικέρην, §. 4566.

ΜΕΡΟΣ ΙΓ'.

Περὶ τῆς ἐν πολιτικῇς ὑποθέσεσι προσωπικῆς κρατήσεως.

2059, καὶ 2060. Εἰς τὸν ἀριθ. 3, τοῦ ἄρθρου 2060, ἀντὶ τῶν λέξεων διὰ τὴν ἀνταπαίτησιν, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν ἀπλὴν λέξιν, διὰ τὴν ἀπαίτησιν· καὶ ἀπέβαλε τὴν λέξιν ἐκ νέου, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τοὺς ἀριθ. 4 καὶ 6, καὶ ἀντὶ τῆς λέξεως, μεσεγγυούσις τοῦ ἀριθ. 4, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν λέξιν μεσεγγυούχοις. Διὰ νὰ γίνῃ σαφέστερος ὁ ἀριθ. 5 πρὸς τὸ τέλος καὶ κατὰ τὴν παρατήρησιν μάλιστα τοῦ Μ. Σελ. 118, ὡς πρὸς τοὺς ἀπλοῦς ἐγγυητάς, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς τὴν προσωπικὴν κράτησιν, εἰμὴ ὅταν ὁ προκαταρκτικὸς χρεώστης ὑπόκειται εἰς αὐτήν, τὸ Τμῆμα ἐπρόσθεσε.

Μετὰ τὰς λέξεις « τῶν προσωπικῶς κρατητέων » ὅταν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι ἐγγυηταὶ οὗτοι ὑπέβαλον κ.τ.λ. ».

(Ἰδὲ τὰ ἄρθρα 855, 878, 998, 1004, 1029, καὶ 1009 — 1012, 1016, 1020, 1024, 1047 τῆς Πολ. Δικονομίας, εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχει σύγχισις τῆς λέξεως κράτησις καὶ φυλάκισις, ἐν ᾧ κατὰ τὰ ἄρθρα 4, 12, 14 κ.τ.λ. τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἡ πρώτη δύναται νὰ λάβῃ χώραν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀφειλέτου, ἐν ᾧ ἡ ἄλλη πάντοτε εἰς τὴν δημόσιον φυλακὴν.

Τέλος εἰς τὸν ἀριθ. 7, διώρθωσε τὴν λέξιν δικογράφων, διὰ τῆς λέξεως δικηγόρων. Ὡς πρὸς τὴν ἀντιβαδίαν καὶ τὴν παραγωγὴν τῆς Λατινικῆς λέξεως stellionat, ἀναφέρομαι εἰς ὅσα εἶπα εἰς τὴν Σελ. 6, τοῦ Γ. μέρους.

2061, 2062. Κατὰ Μ. Σελ. 148, εἰς τὴν γενομένην συ-

ζήτησιν καὶ παραδεχθεῖσαν τότε προσθήκην περὶ τοῦ ἄρθρου δευτέρου, νομίζει τὸ Τμῆμα ὅτι πρέπει νὰ ἐνδιαλαμβάνη τὸ δεύτερον μέρος αὐτοῦ καὶ τὰ ὁποῖα λυπάσματα ὀφείλει ὁ ἐκλήπτωρ νὰ ἀφίνη εἰς τὸ τέλος, διότι τὰ ἔλαβεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μισθώσεως.

2065. Αναφέρομαι εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμα παρατήρησιν εἰς τὸ τέλος τῆς Σελ. 149, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Σελ. 150, περὶ τοῦ ἄρθρου 1357, περὶ τῆς παρανομίας, τῆς βάσεως ὡς πρὸς τὸ ἀξιόλογον τῆς δίκης, κατὰ τὴν ποσότητα ἢ ἀξίαν τῆς διαφορᾶς, καὶ ὅχι κατὰ τὴν κατάστασιν τοῦ διαδίκου. Μ. Σελ. 150. Διὰ τὸ νὰ ᾔηται μεγάλη ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἡ ποσότης τῶν 300 φράγκων, παρεδέχθη τὸ Τμῆμα τὴν ποσότητα μόνον τῶν 150 Δρχμῶν.

2066. Ὅσα παρετήρησα περὶ τοῦ συνεταίρου ὡς πρὸς τὸ εὐεργέτημα ἢ τὴν ὠφέλειαν τοῦ νὰ μὴ στερηθῇ ἄλλης τῆς περιουσίας, ὥστε νὰ μὴν ἔχη πλέον πόρον ζωῆς (εὐεργέτημα γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ *Deducto ne egeatin competentiae*. Δύνανται νὰ ἐφαρμοσθοῦν εἰς τὸ ἐνεσῶς ἄρθρον. Ἰδὲ καὶ τὸ ἄρθρον 1003 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ τὸν Κύριον Κωρρόου ἅ εἰς τὰ Ἰνστιτοῦτα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τόμῳ 3, Σελ. 376, ὅς τις ἀναφέρει τοὺς δωρεοδότας συνάμα μὲ τοὺς προηγουμένους. Ἐκ τοῦ εὐεργετήματος τούτου προκύπτει, ὅτι δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἡ προσωπικὴ κράτησις καθ' ὅλων αὐτῶν. Τὸ Τμῆμα λοιπὸν ἔκαμε εἰς τὸ ἐνεσῶς ἄρθρον τὴν προσθήκην περὶ τῶν δωρεοδοτῶν. ὁ Μ. Σελ. 152 ἀναφέρει, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεως ὅλοι συνεφώνησαν ὅτι ὁ φυλακισθεὶς χαίρει τὸ προνόμιον τοῦ ἐνεσῶτος ἄρθρου, ἅμα εὐρίσκεται εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤρχισε τὴν τῶν 70 ἐτῶν ἡλικίαν. Διὰ τοῦτο τὸ Τμῆμα ἔκαμε τὰς ἐφεξῆς προσθήκας.

Μετὰ τὰς λέξεις « ἔτους τῆς ἡλικίας του, καὶ ἂν

» ἤθελεν ὑπάρχει εἰς προσωπικὴν κράτησιν, ἀπολαμβά-
 » νει κ.τ.λ ».

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου « ἐπὶ λόγῳ τῶν
 » συμβολαίων τούτων, δὲν ἐμπορεῖ ὡσαύτως νὰ ἐπι-
 » βληθῇ ἡ προσωπικὴ κράτησις κατ' ἀνιόντων συγγενῶν,
 » ἢ κατὰ τοῦ συζύγου τοῦ ἐνάγοντος, καθὼς καὶ κατὰ τοῦ
 » δωρεοδότη, ἔνεκα τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης δωρεᾶς ».

2067—2069. Ἡ Πολ. Δικονομία τῆς Ἑλλάδος ἐνδια-
 λαμβάνει εἰς τὰ ἄρθρα 998—1004 τὰς ἀρχὰς τῶν ἐνεσώ-
 των καὶ τῶν προηγουμένων ἄρθρων, ἅτινα δύνανται νὰ με-
 ταφερθοῦν ἐδῶ. Κατὰ τὸν ἀριθ. 7, τοῦ 1020 ἄρθρου αὐτῆς,
 ὅπου ἡ διάρκεια τῆς προσωπικῆς κρατήσεως περιορίζεται εἰς
 μόνον δύο ἔτη· καὶ κατὰ τὰς παρατηρήσεις καὶ τὸν Νόμον
 τῆς Γαλλίας, περὶ ὧν εἰς τὴν Σελ. 1180 τοῦ Ρ. ἔκαμε τὸ
 Τμῆμα τὴν ἐφεξῆς διόρθωσιν.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἄρθρου 2067 « κατὰ-
 » δικαστικὴν ἀπόφασιν, καὶ πρέπει νὰ προσδιορίζη-
 » ται ἐν αὐτῇ ἡ διάρκεια αὐτῆς τῆς προσωπικῆς κρατήσεως,
 » ἥτις δὲν δύναται νὰ ᾔῃαι μικροτέρα τοῦ ἐνὸς ἔτους, οὔτε
 » μεγαλητέρα τῶν τριῶν ἐτῶν ».

Ὁ Φάβερ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς 41, καὶ 42, τίτλ. 20, βιβλ.
 7, ἀναφέρει ὅτι χαίρουν τὸ προνόμιον τοῦτο καὶ οἱ ἱερεῖς ὡς
 πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν Πατριμόνιον, τὸ ὁποῖον οἱ τῆς Λατι-
 νικῆς ἐκκλησίας ἱερεῖς πρέπει νὰ ἔχουν, κατὰ τὸ Κεφάλαιον
 2, τῆς 21 συνεδριάσεως τῆς Τριζεντινῆς Συνόδου, ὥστε νὰ
 μὴ ἔχουν τὴν ἐξουσίαν καὶ αὐτοὶ νὰ κάμνουν παραίτησιν τοῦ
 εὐεργετήματος τούτου. Ἀναφέρει ὡσαύτως, ὅτι ἡ ἐνστασις
 τοῦ εὐεργετήματος τούτου εἶναι παραδεκτὴ καὶ εἰς τὴν ἐκτε-
 ληστικὴν δίκην. Ἀναφέρει ὁ Μ. Σελ. 166, τὴν ἀρχὴν τοῦ
 Νόμου 18, τίτλ. 4, βιβλ. 2 τῶν Διγεσῶν, καὶ τοῦ 103 περὶ

Διαφόρων Κανόνων, κατὰ τοὺς ὁποίους, πᾶν οἴκημα εἶναι ἀσφαλέστατον καταφύγιον. Ἀναφέρει εἰσέτι διαφόρους κανόνας τῆς εἰς τὴν Γαλλίαν, συμφώνως μὲ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς Νόμους, ἐπικρατούσης Νομικῆς, οἵτινες εἶναι οἱ ἐφεξῆς α) ὅτι δὲν δύναται τις νὰ συλληφθῇ, ὅταν ᾔηται εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν δημοσίων καθηκόντων του ὡς π. χ. ὁ Δικαστὴς ὁ Δικηγόρος ὁ Δικογράφος (αυουέ) ἐν τῷ ἀκροατήριῳ, ὁ Δήμαρχος ἐν τῇ Δημαρχίᾳ κ.τ.λ. β) παρομοίως κατὰ τοὺς Νόμους 2 καὶ 3, αὐτοῦ τοῦ τίτλ. 4, βιβλ. 2, καὶ τὸν § 3, τοῦ Νόμου 2, τίτλ. 1, βιβλ. 5 τῶν Διγεστῶν, δὲν δύναται νὰ συλληφθῇ ὁ ὀφειλέτης, ὅταν τελῇται ὁ γάμος του, ἢ συνοδεύῃ λείψανόν τι, ἢ πηγαίνῃ νὰ δώσῃ μαρτυρίαν ἐνώπιον τῶν Δικαστικῶν ἀρχῶν γ) δὲν δύναται νὰ συλληφθῇ τις διὰ πολιτικὸν χρέος, χωρὶς ῥητὴν δικαστικὴν ἄδειαν, ἐν ἡμέρᾳ ἡρτασίμῳ. Τέλος δ) δὲν δύναται ὁ Κλητὴρ, ἐπιφορτισμένος τὴν σύλληψιν ταύτην νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν παραγγέλλοντα δανεισὴν ὅλοι οἱ εἰρημένοι κανόνες πρέπει νὰ λειφθοῦν ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν ἄφευκτον διόρθωσιν τῆς Πολ. Δικονομίας.

Ἀφ' ὅσα παρετήρησα τελευταίως περὶ τῆς ἀναργυρίας, καθὼς καὶ ἀφ' ὅσα παρετήρησα εἰσέτι ἐν παρόδῳ περὶ τῶν ἀρθρῶν 61—65, τίτλ. γ'.—3, 11, 15, τίτλ. ή. βιβλ. α'.—19, τίτλ. θ'.—25, καὶ 33—36, καὶ 50 κτλ. τοῦ τίτλ. ή. βιβλ. δ'. καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀρθρῶν τοῦ Ἀρμενοπούλου, γίνεται φανερόν, ὅτι τὸ τοῦ Ἀρμενοπούλου ἐγχειρίδιον, χωρὶς μάλιστα νὰ ἔχῃ τις ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, εἶναι σφαλὲρὰ καὶ πολλὰ ἀσφαλὲς ὁδηγία πρὸς τοὺς τῆς Ἑλλάδος δικαστάς· θέλω δ' ἔτι ἀναφέρει τὴν σφαλὲρὰν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 18, βιβλ. έ. τίτλ. θ'. ἐν ᾧ, ὅτε ἡ προῖξ ἐδόθη πρὸς τὴν θυγατέρα παρὰ τοῦ πατρὸς εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ κατὰ τοὺς Νόμους 7, τίτλ. 11, βιβλ. 5 τοῦ Κώδικος, καὶ 19,

τίτλ. 2, βιβλ. 23 τῶν Διγεστῶν, πατρικοῦ χρέους, καὶ ὅτε ὁ γάμος δὲν ἀπολύεται ἐκ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, καθὼς συμβαίνει κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Νομοθεσίαν, ἡ προαπεθανοῦσα ἄτεκνος καὶ ὑπὲρ τοῦ γάμου προικισθεῖσα θυγάτηρ δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ ζῶντος τοῦ πατρὸς, παρ' ᾧ εἶναι μόνον ἡ πατρικὴ ἐξουσία, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ ἄρθρα 6, τίτλ. ιγ'.—2 καὶ ἀκόλουθα τοῦ τίτλ. ιζ'. βιβλ. α'. καὶ τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ βιβλ. ε'. τίτλ. 6'. καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ ἄρθρον 48, τοῦ τίτλ. η'. αὐτοῦ τοῦ βιβλ. δ'. τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ σφαλερὸν, ἐὰν δὲν προσθέσωμεν τὸ ἐπίθετον ἀτέκνους εἰς τὰς λέξεις τῆς θυγατρὸς· θέλω προσέτι ἐπικαλεσθῇ τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἀφίνουν σύγχισιν τὰ ἄρθρα 18, τίτλ. γ'. καὶ τὰ 11 καὶ 14, μὲ τὸ 31, τίτλ. ιε' τοῦ βιβλ. α'. καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 2, καὶ ἀκόλουθα τίτλ. θ'. τοῦ βιβλ. 6, περὶ τῆς συγχύσεως, τὴν ὁποίαν κάμνουν μεταξὺ τοῦ νομίμου μεριδίου ἢ κλήρου (Legitima) καὶ τοῦ φαλκιδίου καίτοι τῆς συγχύσεως ταύτης ἐχούσης βάσιν τινὰ εἰς τοὺς Νόμους, 8, § 9 καὶ 11, τίτλ. 2, βιβλ. 5, τῶν Διγεστῶν=31, τίτλ. 28, βιβλ. 3—καὶ 5, § 3, τίτλ. 8, βιβλ. 9 τοῦ Κώδικος, ἐν ᾧ εἶναι βέβαιον, ὅτι εἶναι μεγάλη ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑπάρχουσα διαφορὰ, διότι ἐκτὸς ὅτι δὲν δύναται ν' ἀπαγορεύσῃ εἰς τὰ μὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 31. τίτλ. θ'. βιβλ. ε'. ἄκληρα τέκνα τοῦ κλήρου, καθὼς δύναται κατὰ τὸ δεύτερον μέρος si vero κ.τ.λ. τοῦ § 2, Κεφ. 2, τῆς Νεαρᾶς 1, ν' ἀπαγορεύσῃ τὸ φαλκίδιον ὁ διαθέτης, ὁποῖος καὶ ἂν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν τέκνων ἢ κληρονόμων, πάντοτε εἶναι μόνον τὸ τέταρτον, ἐν ᾧ ὁ κλῆρος εἶναι τὸ τρίτον ἢ τὸ ἥμισυ, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν τέκνων, περὶ οὗ εἰς τὸ ἄρθρον 2, τοῦ τίτλ. θ'. αὐτοῦ τοῦ βιβλ. 6. Ἀλλὰ ποῖον μεγάλον σφάλμα δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ ἐπόμενον τρίτον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον λέγει « Συγχω-

ρεῖται νὰ κληροδοτηθῇ τις ἕως τὸ ὀκταούγκιον κ.τ.λ »! διό-
 τι, ἢ πρόκειται περὶ τοῦ κλήρου, καὶ ὅταν ᾖναι περισσότε-
 ρα παρὰ τέσσαρα τὰ τέκνα, ὁ κληρὸς εἶναι τὸ ἥμισυ τῆς δια-
 δοχῆς, ἢ πρόκειται περὶ τοῦ φαλκιδίου καὶ τότε τὸ τέταρ-
 τον τῶν δώδεκα ὀγκιῶν εἶναι τρεῖς, καὶ ἐπομένως μένουν εἰς
 τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν ἐννεάγκιαι ἀντὶ τῶν μόνον ὀκτὼ, καὶ
 διὰ τοῦτο λέγεται *Duarta falcidia*, ἰδὲ τὸν *Μερλεν* εἰς
 αὐτὴν τὴν λέξιν, εἰς τὸ *Κεφάλαιον*, ὅπου ἀρχίζει *cette loi*
fut portée du tems d'Auguste κ.τ.λ. ἐντοσούτῳ λείπει ἡ
Νομικὴ, καὶ μνεΐα τοῦ *Τρεβελλιανικοῦ*, τὸ ὁποῖον
 εἶναι καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ *Φαλκιδίου*, τὸ τέταρτον τὸ
 ὁποῖον ἔχει τὸ δίκαιον ν' ἀποβάλῃ ὁ κληρονόμος ἐπιφορτι-
 σμένος τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 1, τίτλ. ἡ. βιβλ. ε. καταπιστευ-
 τικὴν διαδοχὴν. Ἰδὲ τὸν *Νόμον* 22, § 2, τίτλ. 1, βιβλ. 36,
 τῶν *Διγεστῶν*. Λεῖπει παρομοίως ἡ *Νομικὴ* περὶ τῆς ἐντο-
 λῆς *mandat*, περὶ τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν ὑποκαταστάσεων (*vul-*
garis, pupillaris, exemplaris), περὶ τοῦ *Σενατουςκονσούλτο*
Μακεδωνιανοῦ, ὡς πρὸς τὰ δάνεια τῶν ὑπεξουσίων, ἐν ᾧ
 ὁμιλεῖ εἰς τὰ ἄρθρα 33, καὶ κ.τ.λ. τίτλ. ιγ'. βιβλ. α. περὶ
 τοῦ *Βελλεγιανοῦ* ὑπὲρ τῶν ἐγγυήσεων τῶν γυναικῶν, κα-
 θὼς καὶ λείπει ἡ *Νομικὴ* περὶ τῆς ἐνόρκου, *Μουκιανῆς*, καὶ
 δικαστικῆς ἐγγυήσεως, καὶ περὶ τοῦ εὐεργετήματος τῆς διαι-
 ρέσεως καὶ διζήσεως ὡς πρὸς τοὺς ἀπλοὺς ἐγγυητὰς, καὶ τέ-
 λος ὁ καταλογισμὸς τῶν πληρωθεισῶν ποσοτήτων ὡς πρὸς τὸν
 διπλασιασμὸν, περὶ οὗ εἰς τὸ ἄρθρον 5, βιβλ. γ'. τίτλ. ζ'.

Εἰς αὐτὰς καὶ ἄλλας πολλὰς ἐλλείψεις ἂν προσθέσωμεν τὴν
 περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ *Ῥωμαϊκὴ Νομοθεσία* εἶναι εἰς πολλὰς ἀρ-
 χὰς ἀσύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὰς βάσεις τοῦ *Γαλλικοῦ*
Ἐμπορικοῦ Κώδικας, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ *Νόμος* τῆς *Ἑλλάδος*, θέ-
 λει τις καταπεισθῇ εὐκόλως, ὅτι εἶναι κατεπείγουσα ὑπόθεσις

ἡ σύστασις, καὶ δημοσίευσις τοῦ νέου τούτου Πολιτικοῦ Κώ-
 δηκος, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τε Β. Διαταγμάτων, καὶ τοῦ
 ἄρθρου 11. τοῦ Κεφ. Θ'. Τμῆμ. Ζ'. τοῦ τῆς Ἐπιδαύρου προσω-
 ρινοῦ πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος, δημοσιευθέντος διὰ τῆς κα-
 τὰ τὸν μεσοῦντα ἤδη μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1823 Σωτηρίου καὶ
 τρίτου τῆς Ἑλλήνων ἀνεξαρτησίας ἔτους διαταγῆς τῆς ἐν Ἀ-
 στρεὶ ἐθνικῆς συνελεύσεως, καὶ διὰ νὰ ἔχουν τέλος πάντων οἱ
 Ἕλληνες ἐντελῆ, ἀκριβῆ καὶ εὐκατάληπτον Νομοθεσίαν, ἀντὶ
 τῆς ἀτελοῦς, πάντῃ σφαλερᾶς καὶ δυσνοήτου χωρὶς τὴν προ-
 σφυγὴν εἰς τὸν Δαίδαλον τῶν Ῥωμαϊκῶν Νόμων ἐνεσώσεως τοῦ
 Ἀρμενοπούλου Νομικῆς.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΤΟΥ Β'. ΜΕΡΟΥΣ.

Σελ.

- » 4—plus subtiles.
- » 5—Δέν απαιτεῖ ῥητῶς τὴν πρώτην· ἰδὲ τὴν Σελ. 57.
- » 8—Pater sejo filio.
- » 9—Καὶ τὰ ἄρθρα 61 καὶ 63, βιβλ. α'. τίτλ. γ'.
(παρακατιῶν) μὴ καλῶς ἐκφρασμένου ἁρθρου 62.
- » 10—Dum adest Lædendi.
- » 11—Μεγάλοι καὶ ἐναργεῖς.
- » 12—Ἔνεκα τοῦ δόλου, οἱ εἰς τὴν ἀποζημίωσιν καταδικασθέντες.
- » 16—Εἰς τὸν Νόμον 30, τίτλ. 3, βιβλ. 2.
(παρακατιῶν) nisi ipse forte de cujus.
- » 18—Διὰ νὰ μοὶ δώσῃ τι, τὸ ὅποῖον.
- » 29—Νὰ ἐνεργήσουν τὸ δίκαιον ἐκνικήσεως κατ' αὐτῶν.
- » 33—Vigilantibus, et non.
- » 34—Ex officio judicis.
- » 35—(Ῥῆσις) καὶ ἐπομένως ἡ μετάφρασις αὐτῆς τῆς λέξεως δὲν εἶναι ἀκριβής.
- » 38—action revocatoire.
(παρακατιῶν) τὸ χρέος του· ἡ δὲ εἰς τὴν περίπτωσιν
- » 40—Ὅτι ἡ ἐνεστῶσα ἀγωγὴ ὑπόκειται εἰς τὴν μόνην
(παρακατιῶν) ἂν δὲν παραδέχεται ἡ ἐπιτροπή.
- » 41—Son sort est fixé.
- » 43—Pura, adeoque statim.
- » 45—Per se non stetit
(παρακατιῶν) ὡς παρετήρησεν ὁ Βιγὼτ. Δὲ—Πρεαμνό.
- » 46—Νὰ κάμωμεν σύγχισιν τῶν δύο λέξεων.

Σελ.

- » 48—Πρὸς τὰς τῶν συναλλαγμάτων καὶ τῶν ἐπὶ διαταγῇ
γραμματίων.
(παρακατιῶν) κατὰ τὸν λόγον τοῦ Βιγώτ.
- » 53—Ab omnibus
(παρακατιῶν) in administratione (παρακατιῶν) τίτλ.
7, τῶν Διγεστῶν) εἴτε (παρακατιῶν) Firmat regu-
lam.
- » 54—Du Code de Commerce.
- » 57—Νομοδιδασκάλους καὶ συγγραφεῦσιν.
- » 58—Ἡ τὴν χρῆσιν τοῦ. Ὑπάρχει καὶ ἄλλος λόγος.
- » 60—Justitiæ, æquitatisque.
- » 63—In qualiba parte. P. Σελ.
- » 65—Eo genere quid quid.
- » 69—Cum par est delictum.
- » 71—Mandato comparatur.
(παρακατιῶν) n'est point partie
- » 73—Solutioni satis fecerint.
- » 74—Ad solutionem.
- » 81—Παρεδέχθη τὴν λέξιν καθυστερήματα.
- » 86—Βιβλ. 42, τῶν Διγεστῶν.
- » 87—Περὶ τοῦ ἄρθρου 1165, παρατηρήσεις, καὶ τὸ ἄρ-
θρον 687.
- » 89—Εἶναι παραδεκτὴ. Ἡ ἐνεστῶσα παρατήρησις.
- » 90—Μεταξὺ τῶν ἄρθρων 1282, 1332.
- » 91—(Λέγε) 1332, ἀντὶ τῶν ἄρθρων 1352, 1302.
- » 94—Εἰς τὴν Σελ. 11—12, τοῦ μέρους Γ'. περὶ τοῦ ἐνε-
χύρου.
- » 95—Quam solutum repetere.
- » 98—In eadem statione.

Σελ.

- » 99—Καὶ ἐν γνώσει γινομένην πληρωμήν.
- » 102—Ὅταν ἔγιναν αἱ πράξεις αὗται μὲ τὰς ἢ χωρὶς τὰς ἀπαιτούμενας διατυπώσεις, ὡς ἀναφέρει ὁ Μ.
- » 106—Ex lege Diffamari 5. tit 14.
- » 108—Qui cum alio contrahit.
- » 119—Τύπους καὶ ἀναγνωρισμένον.
(παρακατιῶν) ἢ ὑποτεθειμένον κατὰ Νόμον, ὡς ἀναγνωρισμένον, (παρακατιῶν) τῶν ἐνεχομένων τῶν αὐτῶν, οἷον τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον, πίστιν. (παρακατιῶν) αἱ λέξεις ὑποτεθειμένον κατὰ Νόμον ἀναγνωρισμένον,
- » 123—Unusquisque sibi.
- » 127—Barrées, διότι.
- » 129—Probataeque aestimationis (παρακατιῶν) pro publica (παρακατιῶν) quantumvis (παρακατιῶν) regulariter.
- » 133—Absente parte.
- » 134—Confirmation, Conventions.
- » 135—ἄρθρον 857 καὶ 908).
- » 147—St. Prix, καὶ πολλοὶ ἄλλοι (παρακατιῶν) κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Νομικῆς (Νόμος 1 τίτλ. 19, βιβλ. 4 τοῦ Κώδικος, καὶ ἄρθρ. 6.
- » 168—Ἐκτὸς ὅμως τῶν μαρτύρων καὶ βοηθῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 108—111 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου).
- » 172—Culpa omissionis.
- » 174—Ἄρθρον 412 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου· καὶ τέλος ὡς πρὸς τὴν διαφορὰν μεταξὺ Habitor, καὶ Hospes τὸν § 9 τοῦ Νόμου 1 τίτλ. 3, βιβλ. 9, τῶν Διγεγενημένων.

Σελ.

- » 175—Καὶ Βερτρὰντ, ἐνώπιον.
- » 180—Τῆς κοινοκτημοσύνης, μὲ τὸ νὰ μὴ ἀντιβαίνουν.
- » 183—Βιβλ. δ'. τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ὡς πρὸς τὰ ἀντέγραφα ἢ ἀντεπιστολάς (contrelettres) ἀναφέρομαι.
- » 184—Pecunia marito.
- » 190—Quem de evictione.

Σελ. 194 (1560—1562) εἶτε κατὰ τὰς

(παρακατιῶν) προικίως περιουσίας, εἶτε ἐπειδὴ εἰς
πολλὰς

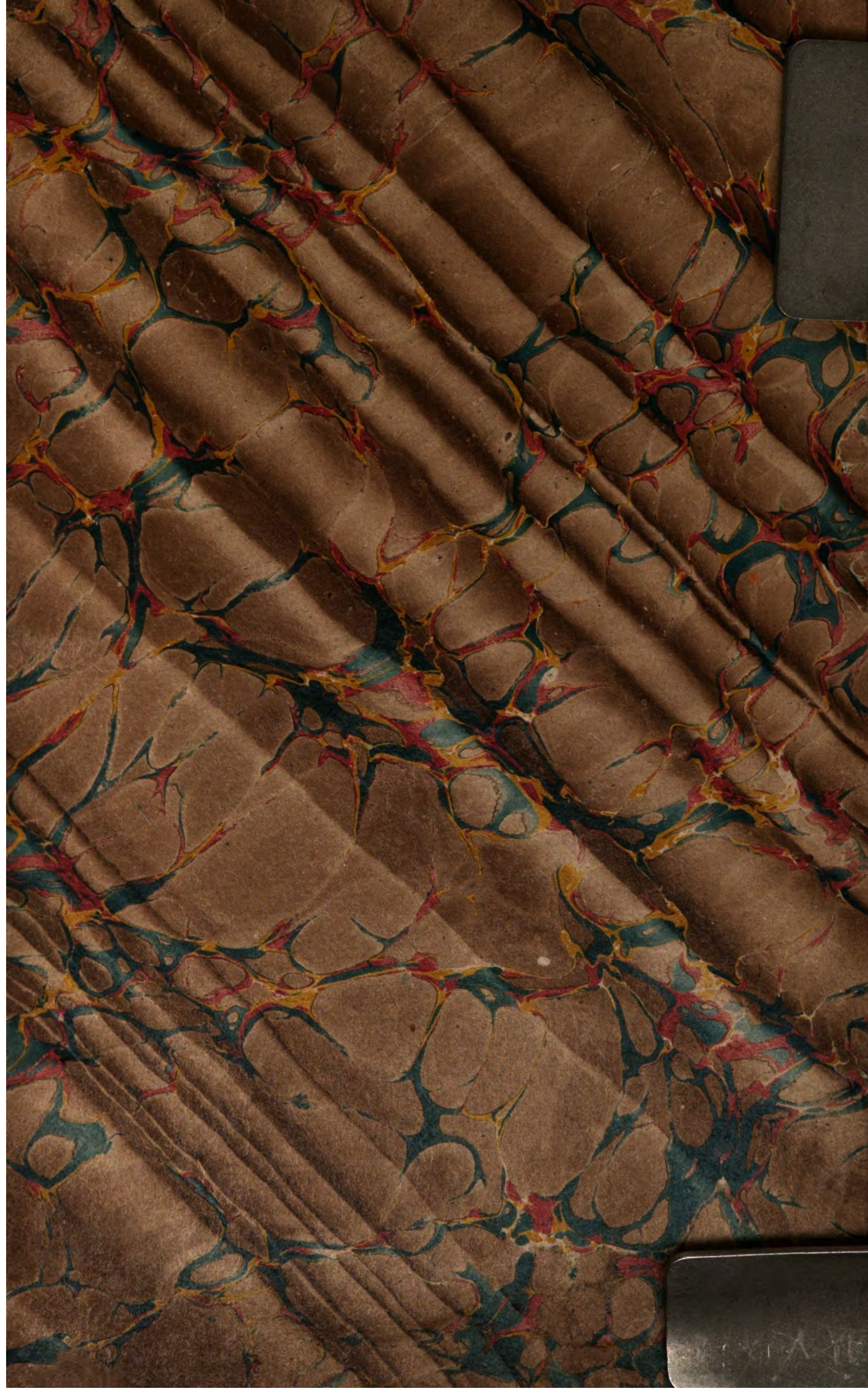
- » 216—Τῆς προφορικῆς πωλήσεως. Ὅπου ὁμοίως
- » 223—Τίτλ. 1, βιβλ. 18, τῶν Διγεστῶν παρατήρησιν (παρακατιῶν) περὶ τοῦ ἄρθρου 9. Ὡς πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἰδὲ τὴν 231 Σελίδα, 1139 κ.τ.λ. Dies interpellat pro homine (παρακατιῶν) resolutoire.
- » 233—Sed jure soli percipitur.
- » 241—Ad eum hereditas pervenit.
- » 243—Καὶ τὴν λεγομένην ἐξ ἀγοράσεως (παρακατιῶν) vel lapides.
- » 244—Si venditor sciens.
- » 272—Quanta autem hereditas.
- » 273—Περὶ τοῦ ἄρθρου 1597 (ἀντὶ 1697).
- » 282—1722, ὁ Νόμος 9, § 1, τοῦ τίτλ. 2, βιβλ. 19, τῶν Διγεστῶν πρὸς τὸ τέλος λέγει ῥητῶς.
- » 283—In exustis quoque ædibus.
- » 287—Περὶ τοῦ ἄρθρου 1372, Σελ. 173 γινομένης.
- » 308—Ὅτι οἱ ὀχηματηγοὶ εἶναι ἰδίως αἱ διὰ ξηρᾶς ἀμαξαι καί.
- » 312—1785 ἐξακολουθὸν τὸ Τμήμα τὴν ἔκφρασιν.
- » 326—ἐπιμελητὰς (executeurs).
- » 336—Ἀναφέρουν ἄλλα παραδείγματα.

Σελ.

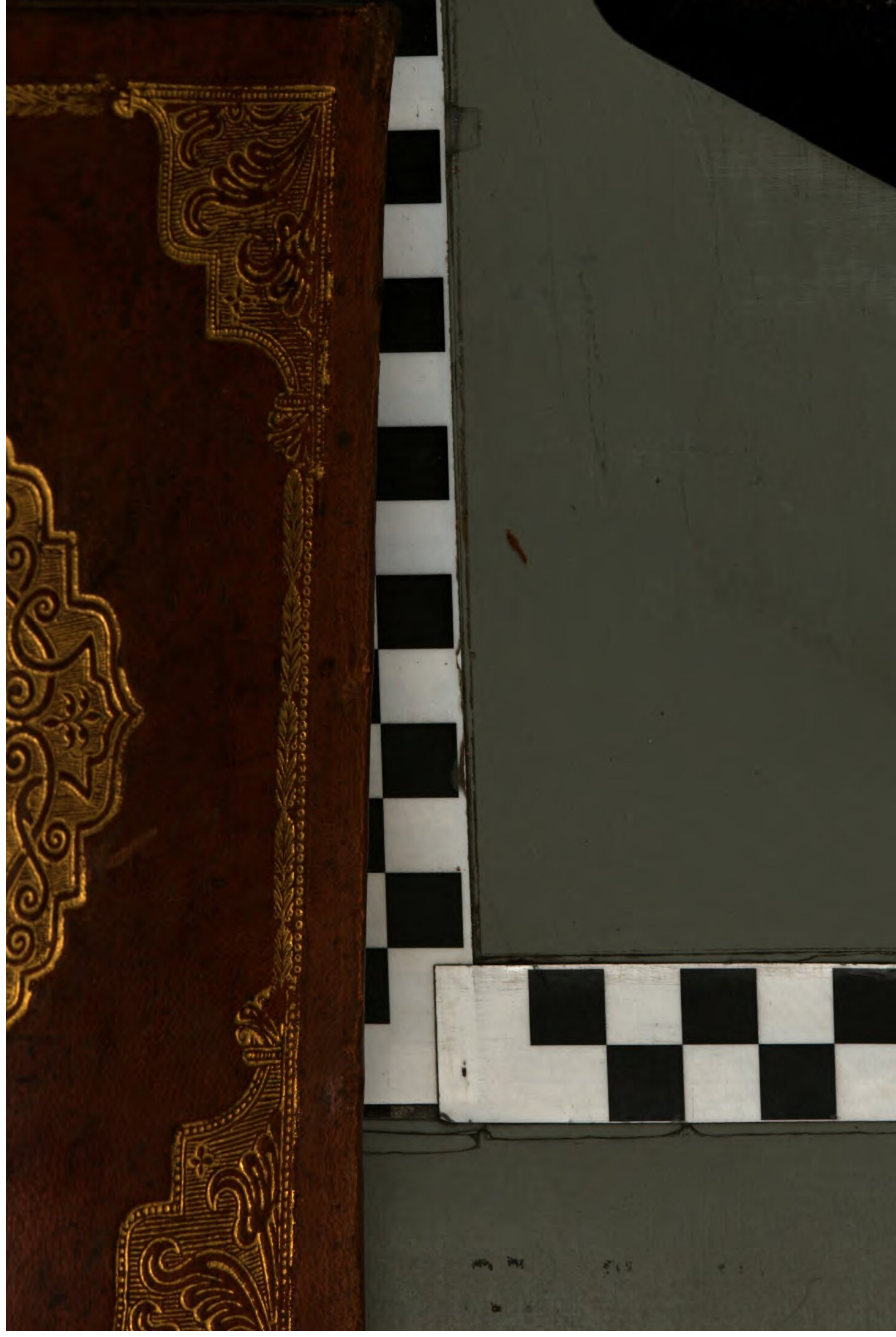
- » 338—Μὲ τὴν Νεαράν 99, Κεφ. α΄.
- » 345—Καθ' ἣν » τίποτε.
- » 348—Ἐντὸς τοῦ λιμένος;
- » 352—Ὡς ἰσχυρῶς ἡ παρακαταθήκη γινομένη παρὰ κ.τ.λ.
- » 357—Videri fraudem.
- » 358—Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἐνεστῶτος ἄρθρου συμφωνεῖ
μὲ τοὺς §§ 45 καὶ 46.
- » 361—Τὸ ὁποῖον, καίτοι μὴ ἐπίσης διαλελυμένον.
- » 372—Sed tantum.
- » 376—Negotiorum gestorem.
- » 379—Καὶ τὸν φάβεσθαι ὀρισμῶ.
- » 380—Si res adhuc.
- » 381—Quod jam notum est.
- » 384—Συμφωνίας, ἰδὲ τὸν § 6.
- » 397—Juratoria cautione, et Hypotheca
- » 402—Ad liberandum, καὶ προτείνεται
- » 404—Ne oblato quidem jurejurando.
- (παρακατιῶν) { Sed alleget incontinenti restitutam.
 { Ut res restituatur.
 { Singulari favore digna est.
- » 405—Sed non per jusjurandum, neque decisivum.
- » 409—Παρακρατηθῇ.
- » 410—Necessariam ἀνανέωσιν.
(παρακατιῶν) innumeras facti quæstiones, cum
in obscura contrahentium.
- » 412—Ne ageat—ἢ competentia, δύνανται.
- » 416—Ἐννέα ὀγκίαὶ ἀντὶ τῶν μόνον ὀκτῶ—καὶ διὰ τοῦτο
λέγεται Quarta.
- Σελ. 235—Τοῦ Α. μέρους (λέγε) ἀντὶ τὴν διεκδίκησιν,
ἐκνίκησιν, éviction.

- 338—[illegible]
- 345—[illegible]
- 348—[illegible]
- 354—[illegible]
- 357—[illegible]
- 368—[illegible]
- 372—[illegible]
- 376—[illegible]
- 379—[illegible]
- 380—[illegible]
- 381—[illegible]
- 384—[illegible]
- 389—[illegible]
- 392—[illegible]
- 393—[illegible]
- 394—[illegible]
- 395—[illegible]
- 396—[illegible]
- 397—[illegible]
- 398—[illegible]
- 399—[illegible]
- 400—[illegible]
- 401—[illegible]
- 402—[illegible]
- 403—[illegible]
- 404—[illegible]
- 405—[illegible]
- 406—[illegible]
- 407—[illegible]
- 408—[illegible]
- 409—[illegible]
- 410—[illegible]
- 411—[illegible]
- 412—[illegible]
- 413—[illegible]
- 414—[illegible]
- 415—[illegible]
- 416—[illegible]
- 417—[illegible]
- 418—[illegible]
- 419—[illegible]
- 420—[illegible]
- 421—[illegible]
- 422—[illegible]
- 423—[illegible]
- 424—[illegible]
- 425—[illegible]
- 426—[illegible]
- 427—[illegible]
- 428—[illegible]
- 429—[illegible]
- 430—[illegible]
- 431—[illegible]
- 432—[illegible]
- 433—[illegible]
- 434—[illegible]
- 435—[illegible]
- 436—[illegible]
- 437—[illegible]
- 438—[illegible]
- 439—[illegible]
- 440—[illegible]
- 441—[illegible]
- 442—[illegible]
- 443—[illegible]
- 444—[illegible]
- 445—[illegible]
- 446—[illegible]
- 447—[illegible]
- 448—[illegible]
- 449—[illegible]
- 450—[illegible]
- 451—[illegible]
- 452—[illegible]
- 453—[illegible]
- 454—[illegible]
- 455—[illegible]
- 456—[illegible]
- 457—[illegible]
- 458—[illegible]
- 459—[illegible]
- 460—[illegible]
- 461—[illegible]
- 462—[illegible]
- 463—[illegible]
- 464—[illegible]
- 465—[illegible]
- 466—[illegible]
- 467—[illegible]
- 468—[illegible]
- 469—[illegible]
- 470—[illegible]
- 471—[illegible]
- 472—[illegible]
- 473—[illegible]
- 474—[illegible]
- 475—[illegible]
- 476—[illegible]
- 477—[illegible]
- 478—[illegible]
- 479—[illegible]
- 480—[illegible]
- 481—[illegible]
- 482—[illegible]
- 483—[illegible]
- 484—[illegible]
- 485—[illegible]
- 486—[illegible]
- 487—[illegible]
- 488—[illegible]
- 489—[illegible]
- 490—[illegible]
- 491—[illegible]
- 492—[illegible]
- 493—[illegible]
- 494—[illegible]
- 495—[illegible]
- 496—[illegible]
- 497—[illegible]
- 498—[illegible]
- 499—[illegible]
- 500—[illegible]

Palma, Alerino

Schedion tōn paratērēseōn, prosthēkōn kai diorthōseōn dia na Ginē ho
gallikos politikos kōdēx epharmosteos tēn Hellada

Bd.: 2. - 422 S.

Athēnai 1839

J.rel. 1662 m-2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10564875-7